„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. I (1908-1909)

VASLUI, 2004

„Ion Creangă“

Revistă de limbă, literatură și artă populară

vol. I (anii 1908-1909)

Casa Editorială *Demiurg*
Şos. Păcurari nr. 68
Bl. 550 Sc B Et. 4 Ap. 16
Telefon: 0232-25 70 33 0745/378150
IAŞI – 700547 – ROMÂNIA
E-mail: ceddemiurg@yahoo.fr.
iionită@mail.dntis.ro
Consilier editorial - Dr. Alexandrina Ioniță

ISBN serie 973-8076-81-1
ISBN vol. I 973-8076-82-X

CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ŞI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI

„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. I (anii 1908-1909)

Ediție inițiată şi coordonată de
RODICA POP
Studiu introductiv de
ION H. CIUBOTARU

VASLUI – 2004

Memoriei întemeietorilor
revistei de limbă, literatură și
artă populară „Ion Creangă”

ÎNSEMNĂTATEA REVISTEI „ION CREANGĂ"

Cu aproape o sută de ani în urmă, apărea la Bârlad, revista de limbă, literatură şi artă populară „Ion Creangă". O publicaţie ce continua linia romantică – în privinţa culegerii şi valorificării documentelor de cultură populară – instituită de „Şezătoarea" din Fălticeni. Lucru cât se poate de firesc, dacă avem în vedere că iniţiatorii noii publicaţii îşi făcuseră ucenicia pe lângă revista întemeiată şi condusă, în cealaltă urbe culturală a Moldovei, de Artur Gorovei.

Despre factorii care au contribuit la apariţia periodicului de folclor bârlădean s-a scris puţin. Unii comentatori s-au referit la orgoliile iniţiatorilor sau la necesitatea unei mai bune cunoaşteri a creaţiei populare din Moldova de Jos (trimiterile făcându-se îndeosebi la Tudor Pamfile , născut în satul Ţepu – Tecuci), alţii au vorbit despre împlinirea unui vechi gând al lui Artur Gorovei[1], iar cei mai mulţi nu s-au arătat câtuşi de puţin interesaţi de asemenea aspecte. Câteva desluşiri în această privinţă sunt, totuşi, necesare.

Revista „Ion Creangă" este rodul unor demersuri locale, ce i-au avut ca protagonişti pe Tudor Pamfile, ofiţer de cavalerie în Bârlad, Mihai Lupescu şi Leon Mrejeriu, primul fiind director, iar cel de-al doilea învăţător la Orfelinatul din Zorleni – Tutova, înfiinţat şi susţinut de Casa Regală. Dintre cei trei, mai apropiat de Artur Gorovei era Mihai Lupescu. Fuseseră colegi de gimnaziu la Fălticeni, iar mai târziu aveau să se reîntâlnească la Broşteni, pe Valea Bistriţei, unde Lupescu era învăţător – la aceeaşi şcoală la care funcţionase Neculai Nanu, dascălul lui Ion Creangă, – iar Gorovei fusese numit judecător de ocol.

---

[1] În anii studiilor universitare, Artur Gorovei, Elena Sevastos – viitoarea folcloristă – şi Adela Xenopol plănuiau să scoată o revistă de folclor ce urma să se cheme „Ion Creangă". Proiectul nu a avut nici o finalitate, poate şi pentru că, după absolvire, cei trei s-au despărţit, urmându-şi fiecare destinul. Revista „Ion Creangă" de la Bârlad nu poate fi privită ca o împlinire a gândului pe care l-a avut cândva Gorovei, întrucât apariţia acesteia, aşa după cum se va vedea, a fost dezaprobată, fără echivoc, de directorul publicaţiei fălticenene „Şezătoarea".

Aici, la Broşteni, cei doi vechi prieteni au pus la cale apariţia revistei „Şezătoarea", cea mai importantă publicaţie de folclor de la noi. În coloanele acesteia aveau să debuteze atât Tudor Pamfile, care a devenit unul dintre cei mai harnici colaboratori ai revistei fălticenene, cât şi Leon Mrejeriu. Acesta din urmă fusese elevul lui Mihai Lupescu la şcoala primară din Broşteni, apoi coleg de gimnaziu cu Mihail Sadoveanu şi Eugen Lovinescu, la Fălticeni, iar după absolvirea Şcolii normale „Vasile Lupu" din Iaşi era învăţător în satul Crucea – Neamţ, o aşezare din apropierea Broştenilor.

În anul 1898, Mihai Lupescu este numit de Cancelaria Casei Regale în funcţia de director al Orfelinatului din Zorleni. Vestea nu l-a entuziasmat pe învăţătorul din Broşteni. Întâi, pentru că nu voia să se despartă de numeroşii dascăli de pe Valea Bistriţei, care îi erau foarte apropiaţi, fiind toţi colaboratori la „Şezătoarea", şi apoi pentru că se îndepărta prea mult de Fălticeni şi de revista pe care o întemeiase împreună cu Artur Gorovei. Cu toate acestea, pleacă la Zorleni, unde rămâne până în 1920, când se pensionează[2].

Temerile lui Mihai Lupescu, că prin plecarea sa la Zorleni publicaţia fălticeneană va avea de suferit, s-au dovedit pe deplin întemeiate. Treburile Orfelinatului îl solicitau peste măsură, încât aportul lui la pregătirea şi apariţia revistei „Şezătoare" nu se mai situa la nivelul anilor anteriori. În plus, nu mai reuşea să întreţină nici corespondenţa constantă cu ceilalţi învăţători, care, lipsiţi de factorul mobilizator, trimiteau din ce în ce mai greu materialele folclorice pe care le solicita directorul Artur Gorovei.

Rămas aproape singur, mentorul revistei „Şezătoarea" are o serie de reacţii ce conduc la tensionarea relaţiilor cu unii dintre colaboratori. Mai întâi, scoate câteva numere ale revistei numai sub semnătura sa, uitându-i pe redactori şi pe membrii fondatori, apoi intervine în mai multe texte, operând modificări fără ştirea colaboratorilor, şi, ceea ce este mai grav, publică unele materiale omiţând să menţioneze numele celor ce le-au trimis.

Printre cei nemulţumiţi de atitudinea lui Gorovei se numără şi Tudor Pamfile, care îşi manifestă dezaprobarea faţă de cele întâmplate într-o scrisoare adresată folcloristului vâlcean Teodor Bălăşel. Comentând acest document, Petru Ursache spune: „Scrisoarea ne dezvăluie un alt Gorovei, şi anume unul dezinteresat

---

[2] Pentru mai multe informaţii asupra lui Mihai Lupescu, vezi Iordan Datcu, *Dicţionarul etnologilor români*, vol. 2, Bucureşti, Editura Saeculum I. O. , 1998, p. 49.

de problemele revistei, ambiţios şi dornic de afirmare, îndepărtând sistematic pe toţi tovarăşii de la început de drum. Şi este uşor de crezut pentru că, după aproape două decenii de activitate, directorul revistei s-ar părea că începuse să aibă atitudine dictatorială, ceea ce a determinat sciziunea din cadrul grupului şi a făcut ca unii să se gândească la o publicaţie independentă”.[3]

Iubite Moşule,

Sunt ofiţer de serviciu la Şcoală şi de-aici, de departe, îţi urez bună venire în Bogdăneşti [illegible] Dumitale, în familia blajină şi iubitoare pe care eu nu voi uita-o niciodată, în locuri unde şi acum, care mi-s dragi ca şi ale mele. [illegible], prietenii te vor [illegible] o bună seamă; liniştea te va [illegible], vlaga-ţi va [illegible] şi sufletul [illegible] — da.

Dar din [illegible] care te-a urmărit atâta vreme, [illegible] şi noi, prietenii Dumitale, ne-am încredinţat de cât de [illegible] este viaţa omenească, cât de simplu pentru [illegible] şi societatea lui sunt clipele de sănătate şi [illegible] trebue să pună [illegible] în [illegible] cu folos a acelor zile spre a avea [illegible] de [illegible] după [illegible] lui [illegible].

Dumneta, [illegible] a acele zile şi, lăsând la

(T. Pamfile către M. Lupescu)

După cum spunea Tudor Pamfile, Gorovei a fost înştiinţat din timp în legătură cu intenţia celor trei de a scoate la Bârlad o altă

[3] Petru Ursache, *Şezătoarea în contextul folcloristicii*, Bucureşti, Editura Minerva, 1972, p. 121. Etnologul ieşean înclină să creadă că ruptura dintre directorul revistei de la Fălticeni şi Tudor Pamfile (căruia avea să i se alăture şi blajinul Mihai Lupescu) a fost determinată de incapacitatea celor doi de a înţelege principiile teoretice moderne, preconizate de Gorovei, menite să situeze „Şezătoarea” în contextul folcloristic al vremii. Este un punct de vedere discutabil. Întâi pentru că supărarea lui Pamfile şi Lupescu a avut cu totul alte cauze. Aceleaşi care au făcut ca majoritatea colaboratorilor de la „Şezătoarea” să se regrupeze în jurul revistei „Ion Creangă”. Apoi, pentru că, după plecarea celor „refractari la discuţiile teoretice”, profilul revistei fălticenene nu s-a schimbat. Şi, în fine, pentru că, după o întrerupere de cinci ani, „Şezătoarea” avea să fie reînviată de acelaşi Mihai Lupescu, a cărui exemplară onestitate a fost uneori răstălmăcită.

revistă de folclor. Vestea nu pare să-l fi surprins pe directorul publicației fălticenene și cu atât mai puțin să-l fi supărat: „Ne-a scris, avem scrisorile, și ne-a spus că se bucură de apariția revistei, că d-sa nu va mai scoate *Șezătoarea*, ba că va stărui la minister ca subvenția Șezătorii să treacă la *Ion Creangă* . Se înțelege că noi n-am cerut și nu ni s-a dat"[4].

Este greu de știut ce-l va fi determinat pe Artur Gorovei să procedeze astfel. Poate se gândea că proiectul inițiat de Pamfile și Lupescu nu se va materializa niciodată sau, cine știe, auzind cei doi că plănuia să suspende „Șezătoarea" se vor răzgândi. Cert este că în momentul în care bârlădenii l-au pus în fața faptului împlinit, Gorovei s-a supărat peste măsură. Cel dojenit a fost Lupescu, prietenul său de o viață și, în același timp, omul care nu era capabil supere pe nimeni.

Gorovei îi scrie acestuia următoarele: „Tu știi că s-a înființat o *Societate a folcloriștilor*, în care ești și tu membru, și are președinte de onoare pe d-l Haret... În statutele societății este un articol care zice curat că scopul ei este adunarea materialului de folclor și publicarea lui într-o revistă, și se spune că acea revistă va fi „Șezătoarea"... Dacă voi, membri ai acestei societăți, fundați o nouă revistă, nu gândești tu că este o lipsă de delicatețä față de d-l Haret? Mie mi se pare că da, și nu pot să fiu nedelicat față de nimeni".[5]

În legătură cu lipsa de delicatețe față de unul sau altul, trebuie spus că, la un moment dat, Gorovei a fost profund nedelicat chiar față de prietenul său Lupescu. Plănuiau să publice împreună o lucrare despre *Botanica populară*, pentru care învățătorul de la Broșteni adunase foarte multe materiale inedite. Toate aceste documente i-au fost date de Gorovei lui S. Fl. Marian, fără știrea lui Lupescu, în schimbul unor texte de care Gorovei avea nevoie pentru a-și completa o lucrare personală privitoare la *Cimilituri*. Mai târziu, când Lupescu i-a cerut insistent preotului bucovinean manuscrisul care îi aparținea, acesta a dat în vileag *trocul* ce se făcuse între el și directorul revistei „Șezătoarea"[6].

---

[4] Petru Ursache, *op. cit.*, p. 120.

[5] Mihi Lupescu, *Scrisori primite în perioada 1885-1922*. Colecție inedită.

[6] Vezi Simion Florea Marian, *Botanică românească*. Ediție îngrijită, cuvânt înainte și note de Antoaneta Olteanu, București, Editura Paideia, 2000, p. 9-14.

Această ruptură nu a fost însă definitivă şi nici ireconciliabilă. Ea nu a constituit, aşadar, elementul hotărâtor care a determinat apariţia publicaţiei bârlădene. Situaţia a fost ceva mai complexă. Sigur este doar faptul că întemeietorii revistei „Ion Creangă” nu şi-au propus nici o clipă să concureze „Şezătoarea”. O spune, cu toată claritatea, Mihai Lupescu într-o scrisoare către Artur Gorovei: „Nu pentru a lovi în „Şezătoarea” am întemeiat pe „Ion Creangă”, de o mie de ori nu, căci ar fi să ne urâm noi singuri munca pusă la ea; ci numai gândul de a putea să se strângă cât mai mult material care se pierde, se prăpădeşte (...). Când am întemeiat pe „Ion Creangă” n-am avut de gând să părăsim „Şezătoarea”. Rămânem membrii ei şi-i vom da şi ei tot concursul material şi articole”[7].

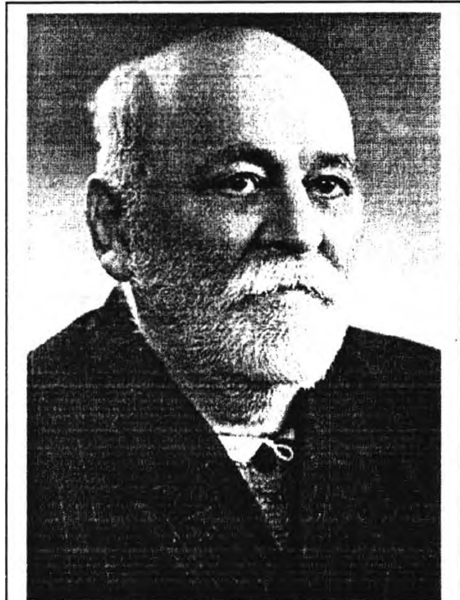
Într-adevăr, cu o lună înaintea apariţiei revistei „Ion Creangă”, Lupescu i-a trimis lui Gorovei, în vederea publicării în „Şezătoarea”, mai multe culegeri de folclor, reprezentând poveşti, legende, snoave, practici premaritale, datini privitoare la peţit ş.a. I-a trimis, de asemenea, şi o scrisoare, semnată de Pamfile, Lupescu şi Mrejeriu, în care directorul „Şezătorii” este anunţat că publicaţia urmează să intre la tipar şi i se cere acordul ca numele său să figureze printre membrii fondatori.

Peste numai o săptămână, la 23 iulie 1908, Lupescu primea din partea lui Gorovei, următorul răspuns: „Nu pot primi deosebita cinste ce-mi faceţi şi cer să nu figureze numele meu între fondatorii revistei voastre, pentru a nu fi nevoit să dezmint prin gazete afirmaţia voastră. Vă doresc toată izbânda. „Şezătoarea” va continua să apară în alte condiţii”[8]. Supărarea lui este atât de mare, încât nu-i spune lui Lupescu nici un cuvânt cu privire la materialele pe care i le-a trimis.

Meritul întemeietorilor publicaţiei de care vorbim este şi acela că au ştiut să aplaneze conflictul cu Gorovei. Nici măcar temperamentalul Pamfile nu a reacţionat. El nu a îndemnat nici o clipă la dezbinare. Articolul-program, intitulat *Ţinta noastră*, este concludent în această privinţă: „Vrem, laolaltă cu alte publicaţii de acest fel, să sporim tot mai mult cunoaşterea minunatelor produceri ale poporului, adevărate comori de gândire şi de simţire”. Cât despre colaboratori, în cea mai mare parte prezenţi şi în coloanele revistei de la Fălticeni, nu le cerea decât „să pună umărul şi aice”.

[7] *Scrisori către Artur Gorovei*, Ediţie îngrijită şi introducere de Maria Luiza Ungureanu, Bucureşti, Editura Minerva, 1970, p. 263.
[8] Mihai Lupescu, *Scrisori.* Colecţie inedită.

Cinci ani mai târziu, adică în 1912, când se împlineau două decenii de la apariţia revistei „Şezătoarea”, publicaţia bârlădeană îi consacră un număr omagial, printre semnatari numărându-se, în primul rând, Pamfile, Lupescu, Kirileanu şi Mrejeriu. Ei au numai cuvinte de laudă la adresa periodicului fălticenean şi a directorului acestuia, Pamfile adăugând chiar că „revista «Ion Creangă» este un frunct al dragostei pentru folclor, pornit de la Artur Gorovei”[9].

G:T: Kirileanu, în anul 1958

Tot pe la mijlocul lui iulie 1908 este solicitat să fie membru fondator al revistei şi cărturarul G. T. Kirileanu, care la vremea respectivă era funcţionar în Cancelaria Casei Regale. Născut în satul Holda din comuna Broşteni, Kirileanu era poate cel mai apropiat prieten al lui Mihai Lupescu.[10] Prezenţa lui în fruntea revistei avea însă şi alte semnificaţii. Ca şi Lupescu, el exercita o mare influenţă asupra dascălilor de ţară, ceea ce constituia o garanţie că aceştia nu vor întârzia să se grupeze în jurul publicaţiei de la Bârlad. În fine, nu poate fi ignorat nici faptul că G. T. Kirileanu era omul care nu precupeţea nici un efort atunci când i se cerea să obţină subvenţii pentru tipăriturile culturale ce apăreau în provincie.[11]

---

[9] Vezi „Ion Creangă”, an V, nr. 3, 1912, p. 68.

[10] Ion H. Ciubotaru, *Din corespondenţa lui G. T. Kirileanu cu Mihai Lupescu. Contribuţii la cunoaşterea revistelor „Şezătoarea” şi „Ion Creangă”*, în „Anuar de Lingvistică şi Istorie Literară”, tomul XXIV, Iaşi, Editura Academiei, 1973, p. 160.

[11] Într-o scrisoare pe care i-o trimite din Geneva, în iunie 1930, criticul de artă George Oprescu îi spunea lui Kirileanu următoarele: „Am văzut azi anunţat în ziare că ţi-ai dat demisia şi ea a fost primită. E o mare pagubă pentru toată lumea. Cei câţiva, care te cunoşteau mai bine, ştiam cât bine se făcea în cancelaria d-tale modestă, câte bune iniţiative au pornit din camera încărcată cu cărţi. Ce sprijin găseau în d-ta şi în prietenia d-tale toţi cei care aveau ceva de spus sau de făcut pentru binele tuturor”. (Vezi G. T Kirileanu, *Corespondenţă*. Ediţie îngrijită, note, tabel, cronologic, bibliografie şi indici de Mircea Handoca, Bucureşti, Editura Minerva, 1977, p. 979)

Răspunsul său la invitația lui Pamfile, Lupescu şi Mrejeriu a venit după numai câteva zile: „Primesc cu plăcere a mă număra printre tovarăşii întemeietori ai revistei de literatură populară „Ion Creangă", ce plănuiți a scoate în Bârlad, trimițându-vă cotizația mea pe lunile august – decembrie 1908 (25 lei). Nădăjduiesc a vă trimite şi un articolaş săptămâna viitoare".[12] Până să-şi găsească însă Kirileanu timp pentru a redacta articolul promis, primul număr al revistei „Ion Creangă" a şi apărut, purtând pe frontispiciu data de 1 august 1908. Primindu-l, cărturarul bucureştean îi scria lui Lupescu: „M-am spăriet de graba apariției lui „Ion Creangă". M-am gândit la Baiazid Fulgerul şi la iutele de condei Iorga. Noroc să dea Dumnezeu şi spor după dorință... Articolul meu poate veni şi după 5 – 6 zile"[13].

Hărnicia şi priceperea lui Tudor Pamfile n-au fost puse niciodată la îndoială. Stau mărturie atâtea şi atâtea realizări pe care le-a înfăptuit într-un timp record. Nu întâmplător a fost socotit urmaşul lui Simion Florea Marian. Era un om energic, hotărât şi cu o putere de muncă ieşită din comun. Graba lui însă, pe care unii i-au reproşat-o, neodihna cu care îşi ducea la bun sfârşit proiect după proiect, avea să se dovedească, din păcate, premonitorie.

Să amintim aici că, în mai puțin de un deceniu, sub semnătura lui Tudor Pamfile au apărut peste şaisprezece volume, cuprinzând documente de o importanță deosebită pentru cunoaşterea culturii noastre tradiționale. În acelaşi timp, conducea revistele „Ion Creangă" şi „Miron Costin", figura printre întemeietorii *Academiei Bârlădene*, făcea parte din comitetul de redacție al revistei „Florile dalbe", era secretar de redacție la revista „Freamătul", preda istoria la *Regimentul 3 roşiori* şi colabora la peste douăzeci de publicații, printre care se numărau „Analele Academiei Române", „Convorbiri Literare", „Floarea Darurilor", „Însemnări Literare", „Lumina Poporului", „Sfatul Țării", „Şezătoare", „Viața Românească" etc.

Numele lui era foarte cunoscut şi constituia o garanție a seriozității şi temeiniciei inițiativelor pe care le avea. Aceste calități se completau fericit cu priceperea, cumpătarea, cinstea şi corectitudinea lui Mihai Lupescu.

Nu se putea deci ca apelurile lor, adresate celor ce urmau să se reunească în jurul revistei „Ion Creangă", precum şi articolul –

[12] Ion H. Ciubotaru, *loc. cit.*, p. 163
[13] *Ibidem*

program, intitulat *Ținta noastră,* apărut în fruntea primului număr, să nu se bucure de cea mai largă audiență.

Publicația la care ne referim a reușit să polarizeze interesul unui impresionant număr de colaboratori. Cei mai mulți erau din Moldova. Alături de Pamfile, Lupescu și Mrejeriu, se cuvin menționați următorii: I.C. Beldie (Covurlui), I.D. Fărcășanu (Neamț), Dumitru Furtună (Tocileni – Botoșani), I. N. Munteanu (Smulți – Galați), Petru G. Savin (Jorăști – Covurlui), Dumitru Urzică (Vârfu Câmpului – Dorohoi), I. Vârlezeanu (Vârlezi – Galați), Al. Vasiliu (Tătăruși – Iași) ș.a. Din celelalte regiuni ale țării, s-au impus: Zamfir Arbore (Basarabia), Gh.Gh. Cardaș (Drăgușeni – Suceava), I.I. Ciuncanu (Ilfov), G. Coatucerna (Tulcea – Dobrogea), Florian Cristescu (Segarcea – Teleorman), Petre Danilescu (Panaghia – Dolj), Gheorghe Fira (Zlătărei – Dolj), I.I. Dumitrașcu (Boureni – Dolj), Gheorghe Fira (Zlătărei – Dolj), Traian Gherman (Corpadea – Cluj), C.N. Mateescu (Curtea de Argeș), D.I. Mihalache (Goleștii Badii – Argeș), Leca (Alexandru) Morariu (Crenăuți – Bucovina), Nicolae Păsculescu (Orlea – Olt), Ion N. Popescu (Voicești – Vâlcea), C. Rădulescu-Codin (Zgripcești – Argeș), Dobre Ștefănescu (Urziceni – Ialomița), I.E. Torouțiu (Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane – Dolj), Christea N. Țapu (Roșiori de Vede – Teleorman), Elena Niculiță – Voroica (Mihalcea – Cernăuți) ș.a.

Tudor Pamfile, în anul 1907

În coloanele revistei mai pot fi întâlnite numele lui Teodor Bălășel, Petru Caraman, Dimitrie Dan, Nicolae Iorga, Ioan Urban Jarnik, G.T. Kirileanu, Liviu Marian, D. Marmeliuc, Simion Mehedinți, sub semnătura cărora apar materialele folclorice sau etnografice, note, comentarii și articole cu caracter teoretic. Într-o statistică făcută prin deceniul șapte al veacului trecut, se constată că

revista „Ion Creangă" a avut, în cei treisprezece ani de existență, un număr record de colaboratori, adică 275, față de numai 220 câți pot fi întâlniți în „Șezătoarea" pe parcursul celor treizeci și șapte de ani de apariție[14].

Față de publicația de la Fălticeni, revista bârlădeană reține atenția și sub alte aspecte. A lărgit simțitor sfera de cuprindere a domeniilor culturii populare. Culegătorii nu mai sunt lăsați să adune la întâmplare și să trimită ceea ce găsesc. Ei sunt rugați să caute acele creații folclorice care se înscriu în profilul publicației. Pe lângă cântece, descântece, balade, povestiri, legende, snoave, strigături etc., revista este interesată de obiceiuri (calendaristice și familiale), de credințe, practici medicale empirice, cromatică și botanică populară, proverbe, expresii locale, jocuri de copii, muzică și coregrafie folclorică [15], îndeletniciri tradiționale etc.

Pe de altă parte, se poate constata o mai bună ordonare a materialelor primite la redacție. Experiența acumulată de Mihail Lupescu la „Șezătoarea", dar și ambiția lui Tudor Pamfile de a-și etala calitățile de redactor și de a face un pas înainte față de publicația la care debutase nu au rămas fără urmări. O spune și Ovidiu Bârlea în *Istoria folcloristicii românești*, subliniind că „gruparea e mai judicioasă decât la «Șezătoarea», rubricile devenind o constantă care ușurează cititorului căutarea speciilor solicitate."[16]

La un moment dat, pe adresa revistei bârlădene soseau atât de multe creații folclorice, încât publicarea tuturor devenea imposibilă. De aceea, la poșta redacției, Pamfile nu uita să-și anunțe colaboratorii că există suficiente cântece pentru numerele imediat următoare, adăugând că „și povești avem pentru acest an". Îi îndeamnă, în

---

[14] Mircea Fotea, *Folclorul în revista „Ion Creangă"*, în *Folclor literar*, vol. II, Timișoara, 1968, p. 343-344. În realitate numărul colaboratorilor de la revista „Ion Creangă" este mult mai mare decât cel precizat de Mircea Fotea. Vezi Maria Rezlescu, *„Ion Creangă" Indice bibliografic,* volum realizat în cadrul Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu", Iași, 1974, paginile 248 – 269.

[15] Prin cele câteva creații folclorice însoțite de muzică, datorate lui D. Mihalache, Victor Moraru și Gheorghe Fira, publicația de la Bârlad anticipa preocupările de mai târziu ale revistei de muzică populară „Izvorașul" scoasă la Bistrița-Mehedinți (1919-1941) de preotul Gh. N. Dumitrescu-Bistrița. Pentru alte informații, asupra muzicii, coregrafiei populare și, îndeosebi, a folclorului copiilor, care au apărut în coloanele revistei „Ion Creangă", vezi Maria Rezlescu, *vol. cit.* , p. 194 – 203.

[16] Ovidiu Bârlea, *Istoria folcloristicii românești*, București, Editura Enciclopedică Română, 1974, p. 407.

schimb, să trimită *bocete*, *colinde*, *ghicitori* şi *proverbe*, pe care le considera „un material interesant pentru cunoaşterea vieţii sufleteşti a ţărănimii". Aşa s-a ajuns ca repertoriul *proverbelor* din revista „Ion Creangă" să fie socotit cel mai bogat izvor pentru cercetarea acestei categorii folclorice, după colecţia lui Iuliu A. Zanne.[17]

Creaţiile folclorice care au văzut lumina tiparului în paginile revistei de la Bârlad alcătuiesc un fond documentar deosebit de important. Din păcate, acesta este foarte puţin cunoscut. Cu excepţia unor poveşti, snoave şi legende, incluse, în cea dea doua jumătate a secolului trecut, în câteva antologii, literatura populară din coloanele acestei importante publicaţii aşteaptă încă să fie cercetată. Să sperăm că acest lucru se va întâmpla într-un viitor nu prea îndepărtat, când cineva se va învrednici, în sfârşit, să pornească îndelung discutatul *Corpus* al folclorului românesc.

Un viu interes suscintă şi documentele etnografice publicate în revista „Ion Creangă". Încă din articolul-program se vede interesul pentru tipărirea materialelor care să cuprindă descrieri de unelte şi datini privitoare la gospodăria ţăranului. Ideea îl preocupă şi pe G. T. Kirileanu. Adresându-se colaboratorilor în anul 1908, el spune: „Din folclorul românesc s-a explorat mai mult partea privitoare la poeziile poporane, la poveşti, credinţi şi obiceiuri de tot felul, şi încă nici acestea din toate regiunile româneşti. A rămas mai cu totul lăsat la o parte un capitol din cele mai însemnate, anume descrierea ocupaţiilor şi uneltelor româneşti."[18]

Rezultatele unor astfel de demersuri nu au rămas neobservate. Prin 1910 prestigiosul lingvist Gustav Weigand adresa redacţiei următoarele rânduri: „Felul cum dirijaţi revista dumneavoastră află toată aprobarea mea. Aş dori însă să se publice din când în când lucrări de terminologia agriculturii, lăptăriei, a ţesutului etc., din diferite ţinuturi, care pentru noi filologii ar fi de mare folos"[19]. În anii următori aveau să apară în revistă articole precum *Terminologia păpuşoiului*, de Gh.F.Ciauşanu[20] , *Terminologia îmblăciului,* de Al. Morariu[21], *Terminologia Fagului*, de Gh.Gh.Cardaş[22], note şi comentarii

[17] Ibidem.
[18] Vezi revista „Ion Creangă", an I, nr. 3, 1908.
[19] *Ibidem*, an III, nr. 3, 1910, p. 62.
[20] *Ibidem*, an IV, nr. 7, 1911, p. 220-221.
[21] *Ibidem*, an V, nr5, 1912, p. 146-147.
[22] *Ibidem*, an XIII, nr. 4, 1920, p. 49-50.

privitoare la seceriş[23], la construcţiile vechi sau instrumentele de tortură dispărute[24], la unele anexe gospodăreşti[25] etc.

Orientarea revistei spre o problematică mai largă, incluzând domenii ale culturii tradiţionale, care în „Şezătoarea" nu fuseseră abordate, îi aparţine exclusiv lui Pamfile. El manifestă această deschidere încă din articolul – program şi revine asupra ei ori de câte ori are prilejul să li se adreseze colaboratorilor. Nu a fost un teoretician, în adevăratul înţeles al cuvântului, şi acest lucru i s-a reproşat în repetate rânduri, uneori chiar excesiv. A dovedit însă o viziune programatică foarte clară, o concepţie avansată în privinţa culegerii şi valorificării documentelor etnologice. Opera sa, inclusiv revista pe care a condus-o, indică o foarte bună ancorare în mişcarea folcloristică a vremii.

Studiile sau articolele cu caracter teoretic apărute în revista „Ion Creangă" sunt puţine la număr. G. T. Kirileanu publică *Mărturie pentru „fapt" şi alte „farmice" înaintea vornicului din Câmpulungul Moldovenesc*[26], Liviu Marian, un comentariu intitulat *Petru Maior folclorist*[27], învăţătorul Alexandru Vasiliu, din Tătăruşi – Paşcani, scrie *Despre cântecele poporale*[28] *şi Despre poveşti*[29], formulând observaţii judicioase privitoare la cele două categorii folclorice sau la modalitatea de culegere a textelor respective, iar lui Ioan Urban-Jarnik i se traduce un studiu din 1877, intitulat *Însemnări cu privire la limba basmelor poporane româneşti*[30].

Importanţa publicaţiei bârlădene nu s-a diminuat însă câtuşi de puţin din această cauză. Scopul său era cu totul altul, iar împlinirea menirii pe care a avut-o a fost remarcată de nume prestigioase. Aşa după cum observă universitarul ieşean Mircea Fotea, revista s-a bucurat în epocă de aprecierea unor savanţi şi oameni de litere, atât din ţară cât şi din străinătate, printre aceştia

---

[23] Vezi, mai ales, materialele publicate de D. I. Fărcăşanu, N. I. Dumitraşcu, Tudor Pamfile şi Ion N. Popescu, în anul III, nr. 8, 1910, p. 225-228, nr. 9, p. 257-259, nr. 10, p 291-292, an IV, nr. 4, 1911, p. 99-100 nr. 6, p. 161-162.
[24] „Ion Creangă, an VII, nr. 3, 1914. p. 67-68 şi nr. 7, p. 221.
[25] *Ibidem*, an VI, nr 10, 1913, p. 305, an IX, nr. 2, 1916, p. 33-39.
[26] *Ibidem*, an. I, nr. 3, 1908, p. 67.
[27] *Ibidem*, an. VI, nr. 3, 1913, p. 65-68.
[28] *Ibidem*, an VI, nr. 11, 1913, p. 322-326.
[29] Vezi Calendarul revistei „Ion Creangă", pe anul 1912, p. 99-103.
[30] Ion Creangă" , an VI, nr. 5, 1913, p. 129-136, nr. 6, p. 161-168, nr. 7, p. 194-201, nr. 8, p. 226-230.

numărându-se „G. Weigand, H. Tiktin, I. Urban-Jarnik, S. Puşcariu, A. Philippide, I. Bianu, N. Iorga, T. Maiorescu, Al. Valhuţă ş. a. Pe cei mai mulţi dintre ei, fiind lingvişti, i-a atras bogatul material de limbă, oferit de revistă prin rubricile *O samă de cuvinte* şi *Vorbe adânci*, rubrici care se adresau în primul rând filologilor"[31].

Remarcabilă este activitatea lui Tudor Pamfile şi în calitate de recenzent. Încă de la primele numere ale revistei el se impune ca un asiduu comentator al celor mai importante apariţii editoriale. Şi nu este vorba doar de colecţiile de folclor, cum ar fi cele semnate de Tit Bud, Ion Aurel Candrea şi Ovid Densusianu, Dumitru Furtună sau Nicolae Păsculescu, ci şi de studiile lui Leonida Bodnărescu (*Datini de Paşti la români*), I. A. Candrea (*Dicţionar de proverbe şi zicători*), F. G. Ciauşanu (*Superstiţiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi şi nouă*), Barbu Şt. Delavrancea (*Din estetica poeziei populare*), Nicolae Iorga (*Balada populară românească*), S. Fl. Marian (*Insectele în limba, credinţele şi obiceiurile românilor*) etc.

Sunt discutate, de asemenea, şi unele lucrări de muzicologie, la loc de frunte situându-se cele alcătuite de Tiberiu Brediceanu (*Colecţie de melodii populare*) şi Bela Bartók (*Cântece poporale româneşti din comitatul Bihorului*). Acestuia din urmă i s-a prezentat şi conferinţa intitulată *Despre cântecele şi muzica populară românească din comitatul Hunedoarei.* Tot în acest context se înscrie recenzia asupra cărţii lui Pompiliu Pârvescu, Hora din Cartal, cu 63 de melodii înregistrate pe cilindri de fonograf şi transcrise de C. M. Corodeanu. Apărută în anul 1908, lucrarea lui Pârvescu deschide cunoscuta colecţie a Academiei, „Din viaţa poporului român", serie în care aveau să apară nu mai puţin de 16 volume semnate de Tudor Pamfile.

În fine, pentru a încheia referirile la această importantă secţiune a revistei de la Bârlad, să amintim şi recenzia asupra lucrării lui Ovid Densusianu, *Folclorul – cum trebuie înţeles*, apărută în anul 1909. Dincolo de accentele polemice pe care le conţine, rămâne faptul că se atrage atenţia asupra unei remarcabile pledoarii pentru abordarea ştiinţifică a domeniului culturii populare.

[31] Mircea Fotea, *lucr. cit.*, p. 348.

Este limpede, aşadar, că afirmaţiile privitoare la *izolarea* lui Pamfile şi a publicaţiei pe care o conducea[32] sunt lipsite de orice temei. Revista „Ion Creangă" are unele scăderi, dar ele nu trebuie judecate prea aspru, întrucât nu pot fi disociate de formaţia celor grupaţi în jurul ei şi nici de ecourile curentului romantic, ce au continuat să domine epoca, în privinţa interesului pentru culegerea şi publicarea folclorului până spre sfârşitul celui de-al treilea deceniu al veacului trecut.

În octombrie 1908, Lupescu îi trimitea revista lui George Coşbuc, însoţită de o scrisoare ce cuprindea, printre altele, lămuriri asupra întemeietorilor („câţiva feciori de ţărani de pe cuprinsul ţării") şi a titlului de pe frontispiciu, ce fusese ales ca un semn de cinstire a marelui povestitor din Humuleştii Neamţului[33]. Optând pentru această denumire, Pamfile, Lupescu şi Kirileanu şi-au făcut o datorie de onoare din cercetarea vieţii şi operei patronului lor spiritual.

Mihai Lupescu, în anul 1909

Inimoşii fondatori îşi propuneau ca figura proeminentă a lui Creangă să rămână mereu în atenţia cititorilor, prin opera, fără egal, pe care a realizase şi, nu în ultimul rând, prin pilduitoarea sa activitate de dascăl.

De-a lungul celor treisprezece ani de existenţă, revista a publicat numeroase documente ce aveau să intre, mai târziu, în atenţia celor ce s-au ocupat de personalitatea scriitorului. Alături de contribuţiile lui Nicolae Iorga, A. D. Xenopol sau G. T. Kirileanu, trebuie menţionate cele semnate de Mihai Lupescu, Dumitru Furtună, Petru Gheorgheasa, Zahei Grigoriu, Nicolae Tcaciuc, Radu Manoliu ş.a. Ei au publicat

---

[32] Vezi Dumitru V. Marin, *Tudor Panfile şi revista „Ion Creangă"*. Cuvânt introductiv de prof. univ. dr. N. Constantinescu, Vaslui, Editura „Cutia Pandorei", 1998, p. 107.

[33] Maria Lupescu, *Scrisori*. Colecţie inedită.

pagini memorabile, ce cuprind amintirile foştilor elevi ai lui Creangă de la Şcoala Normală „Vasile Lupu” din Iaşi, ale consătenilor, consemnate la împlinirea a treizeci de ani de la trecerea sa în eternitate, scrisori, note genealogice, episoade din viață, informații despre diverse manifestări comemorative, despre unele traduceri sau ediții ale operei[34].

Mihai Lupescu către George Coşbuc (ciornă)

Spre deosebire de „Şezătoarea” lui Artur Gorovei, ale cărei dese întreruperi s-au datorat mereu dificultăților financiare sau inconsecvenței cu care i se trimiteau colaborările solicitate, revista „Ion Creangă” nu s-a confruntat niciodată cu astfel de probleme. Susținerea materială era asigurată, aproape în exclusivitate, din abonamente[35], iar documentele etnologice sosite la redacție depăşeau frecvent posibilitățile de publicare. Momente de cumpănă au existat doar în anul 1911, când a ars tipografia în care se imprima[36], şi doi ani mai târziu, prin plecarea ofițerului Tudor Pamfile în campania din Bulgaria. Nici unul dintre acestea însă nu a afectat apariția ritmică a revistei.

În august 1916, Pamfile părăseşte din nou redacția, fiind iarăşi mobilizat. Nu a luptat în prima linie, însă războiul avea să-l afecteze în chip iremediabil. Publicația nu mai are periodicitate lunară, ci apare cu mari întârzieri, reunind adesea mai multe numere între coperțile unui singur volum[37].

[34] Vezi Maria Rezlescu, *vol. cit.* , p. 253.
[35] Mircea Fotea, *lucr. cit.* , p. 344, nota nr. 9.
[36] Dumitru V. Marin, *vol. cit.* , p. 104.
[37] A se vedea numerele 9-12, 1916, 1-12, 1917, 1-12, 1918.

După 1919 se încearcă o revenire al normalitatea de dinaintea războiului, dar rezultatele nu sunt nici pe departe cele aşteptate. Măcinat de o boală necruţătoare, Pamfile nu mai poate reaşeza revista pe făgaşul de odinioară.

Redacţia se destramă prin ieşirea lui Mihai Lupescu la pensie (octombrie 1920) şi detaşarea lui Pamfile la Cercul de recrutare din Chişinău. Acesta din urmă a luat cu sine şi tipografia, gândindu-se la o posibilă reapariţie a publicaţiei bârlădene în capitala Basarabiei. O ultimă speranţă şi-o pusese în operaţia de stomac, făcută în anul 1920 la Bucureşti, dar, din păcate, se pare că aceasta a eşuat. Starea sănătăţii a continuat să i se înrăutăţească, sfârşitul survenind, la numai 38 de ani, în ziua de 16 octombrie 1921.

Cu trei luni înainte, Ion Bianu îi trimisese la Chişinău o telegramă, în care îl întreba dacă acceptă să devină membru corespondent al Academiei Române[38]. A fost, probabil, ultima rază de lumină care i-a înseninat, pentru o clipă, sufletul cotropit de durere. Când a aflat vestea funestă, Bianu i-a trimis lui Lupescu următoarele rânduri: „Rău m-a atins pierderea dragului meu prieten Pamfile, pe care îl cunoşteam de când era în Şcoala militară. Şu cu cât anii treceau, cu atât îl preţuiam mai mult şi-mi era mai drag, pentru minunatul lui caracter şi pentru munca lui neadormită şi mult roditoare. De când l-am văzut întâia oară bolnav, mi-a săgetat inima. Mai rar om bun şi vrednic ca dânsul"[39].

O dată cu dispariţia prematură a folcloristului din Ţepu – Tecuci îşi încetează apariţia şi revista „Ion Creangă". Profund afectat, Mihai Lupescu – care nu era doar colaboratorul cel mai harnic şi mai devotat a lui Pamfile, ci şi naşul lui de cununie, – îi scrie lui G. T. Kirileanu: „Moartea lui Pamfile a lăsat jale şi durere în sufletul prietenilor lui şi un mare gol în ogorul folcloristicii. Revista „Ion Creangă", a cărui sarcină şi conducere a dus-o el, va fi înmormântată cu el. Nimeni nu-i va da directiva dată de el, şi prin urmare nu va mai apăre[40].

Cu toate acestea, încercările de republicare a periodicului de la Bârlad nu au lipsit. Cel care a avut o astfel de iniţiativă a fost Teodor Popovici, unul dintre colaboratorii constanţi la „Ion Creangă"

---

[38] Valeriu Ciobanu, *Tudor Pamfile,* în „Studii şi Cercetări de Istorie Literară şi Folclor", anul V, nr. 1-2, Bucureşti, 1956, p. 52.
[39] Mihai Lupescu, *Scrisori.* Colecţie inedită.
[40] Ioan H. Ciubotaru, *lucr. cit.*, p. 170.

şi care, după pensionarea lui Lupescu, se afla în fruntea Orfelinatului „Ferdinand" din Zorleni. El dorea să scoată revista împreună cu văduva răposatului, pentru a cinsti astfel memoria celui dispărut. Ideea n-a fost îmbrăţişată de Lupescu şi Kirileanu, deoarece aceştia erau hotărâţi ca, împreună cu Artur Gorovei, să reînvie „Şezătoarea", ceea ce s-a şi întâmplat începând cu 1 ianuarie 1922.

De la directorul revistei bârlădene rămăseseră mai multe materiale, adunate de diverşi colaboratori, pe care Mihai Lupescu plănuia să le publice în „Şezătoarea". Elena Pamfile nu s-a lăsat însă înduplecată, astfel încât G.T. Kirileanu îi propunea lui Lupescu o altă soluţie: „Văd că din «Ion Creangă», anul XIV, 1921, au ieşit numai şapte numere. Eu cred însă că ar fi bine să scoatem încă un număr, în care să se publice materialul ce a rămas de la Pamfile, şi să se puie la sfârşitul numărului tabla cuprinsului pe anul XIV, ca să se încheie anul cu bună orânduială. Am făcut această propunere şi lui T. Popovici, spunându-i că, dacă nu le-au mai rămas fonduri, voi găsi eu suma necesară pentru plata acestui ultim număr".[41] Până la urmă diligenţele cărturarului bucureştean au rămas fără nici un ecou.

Leon Mrejeriu către Mihai Lupescu

De soarta revistei bârlădene erau preocupaţi şi alţi intelectuali ai vremii. Ilustrul filolog Vasile Bogrea, profesor la Universitatea din Cluj, nota în noiembrie 1921: „Săracul Pamfile! – «o suflare trecu şi floarea căzu, şi pământul care o purtase nu o cunoscu»... O, Doamne! Cine să-l înlocuiască la «Ion Creangă»? Mă gândesc la părintele Savin[42], părintele Furtună[43]... De ce nu putem cere, măcar vremelnic, bătrânului Lupescu, să ia asupră-i povara? (...) Un lucru

[41] *Ibidem*, p. 173.
[42] Vezi Iordan Datcu, *Dicţionarul etnologilor români*, Bucureşti, Editura Saeculum I. O., 1968, vol. 2, p. 198-199.
[43] *Ibidem*, vol. 1, p. 279-280.

îmi pare, totuşi, că ai datoria d-ta, cel dintâi, să faci în împrejurările de faţă: să nu laşi ca revista ce poartă cu atâta vrednicie numele scump al lui Ion Creangă să moară o dată cu Pamfile. Ar fi cel mai mare păcat"[44].

O ultimă tentativă de a repune în circulaţie revista lui Tudor Pamfile pare să-i fi aparţinut bucovineanului Leca (Alexandru) Morariu, profesor la Universitatea din Cernăuţi. Cel puţin aşa rezultă dintr-o scrisoare pe care i-o trimitea Vasile Bognea în octombrie 1925, lui G.T. Kirileanu: „Morariu îmi vesteşte intenţia lui de a reînvia pe «Ion Creangă». Cred că ştiai de aceasta?"[45]. Din motive rămase necunoscute, Leca Morariu abandonează proiectul în favoarea unei alte reviste, „Făt Frumos", pe care o scoate la Suceava şi Cernăuţi[46] în perioada 1926 – 1944.

Ultimele ecouri ale publicaţiei de la Bârlad se regăsesc în două reviste ce aveau să vadă lumina tiparului tot pe meleagurile Moldovei. Cea dintâi apare la Dorohoi (între anii 1923-1928), din iniţiativa preotului Dumitru Furtună, şi se intitulează „Tudor Pamfile". *Revista de limbă, literatură şi artă populară.* Este un omagiu ce i se aduce ofiţerului – folclorist, precum şi periodicului pe care l-a condus. Acelaşi subtitlu figurează şi pe frontispiciul revistei „Doina", scoasă la Jorăşti – Covurlui, începând din mai 1928, de preotul Petru Gh. Savin, unul dintre apropiaţii lui Tudor Pamfile. Obiectivele propuse sunt precizate în articolul *Ce este şi ce vrea „Doina",* dar şi în *Ţinta noastră*, acesta din urmă fiind reprodus întocmai după revista din Bârlad: „Doina voieşte să lege un fir rupt, prin neaşteptata moarte a celui ce a fost Tudor Pamfile, întemeietorul revistei de limbă, literatură şi artă populară Ion Creangă din Bârlad; voieşte să continue în aceleaşi margini, cu acelaşi program, opera începută şi dusă pe umerii lui atâţia ani"[47].

Aportul revistei „Ion Creangă" la o mai bună cunoaştere şi valorizare a patrimoniului nostru etnocultural a fost scos în evidenţă de foarte multe ori. În epocă, Nicolae Iorga o considera „cea mai

---

[44] Scrisoare adresată lui G. T. Kirilescu, la numai o lună de la moartea lui Pamfile (G. T. Kirilescu, *vol. cit.*, p. 349).

[45] Vezi vol. *Din cronica unui veac. Documente inedite (1850-1950)*. Ediţie îngrijită, note, indice de I. Arhip şi D. Văcariu, Iaşi, Editura Junimea, 1977, p. 139.

[46] Iordan Datcu, *op. cit.*, vol. 3, p. 190.

[47] „Doina". Revistă de limbă, literatură şi artă populară, Jorăşti – Covorului, an I, nr. 1, 1928, p. 1-2.

bună culegere de literatură populară din țările locuite de români"[48], iar H. Tiktin, G. Weigand, A. Philippide, Sextil Pușcariu și Vasile Bogrea o consultau frecvent, descoperind în paginile sale informații prețioase pentru studiile de filologie română. Ceva mai târziu, începând din deceniul al șaselea al veacului trecut și până în zilele noastre, specialiștii s-au aplecat cu atenție asupra celor treisprezece volume ale revistei[49], scoțând în evidență eforturile celor ce au contribuit la cunoașterea, păstrarea și înțelegerea acestei dimensiuni a culturii naționale[50].

Revista „Ion Creangă" a constituit o punte de legătură între intelectuali; între savanți și dascălii de țară, reuniți prin atașamentul lor sincer și devotat, pus în slujba cunoașterii spiritualității populare. Tinerii abia ieșiți de pe băncile școlii aveau nevoie de modelul înainte-mergătorilor, în meseria grea de luminători ai satelor. Dar, mai ales, aveau nevoie să învețe respectul față de țăranul român, capabil să creeze, în lupta lui cu glia, comori neprețuite de gândire și simțire. Deceniile înfloririi revistelor de folclor, cu neajunsurile și împlinirile fiecăreia în parte, au cimentat temeliile viitoarelor studii teoretice, facilitând o documentare cât mai completă.

A fost un efort prin care s-au clădit caractere. Căci acel triumvirat format din Tudor Pamfile, Mihai Lupescu și G. T. Kirileanu, a funcționat în primul rând datorită calităților excepționale ale celor ce-l alcătuiau: competență, destoinicie și sacrificiu de sine. Și spre deosebire de anticii triumviri, întemeietorii moldoveni ai

---

[48] „Neamul românesc literar", an III, 1911, p. 33-34.

[49] Vezi, mai sus, lucrările semnate de Ovidiu Bârlea, Valeriu Ciobanu, Mircea Fotea, Dumitru V. Marin, Maria Rezlescu și Petru Ursache, cărora li se adaugă Constanța Bădic, *Tudor Pamfile* (1883-1921). *Bibliografie* întocmită de..., Galați, Biblioteca „V. A. Urechia", 1970, Ion H. Ciubotaru, *Cultura populară în preocupările lui G. T. Kirileanu*, în vol. *G. T. Kirileanu sau viața ca o carte. Mărturii inedite.* Ediție îngrijită și cuvânt înainte de Constantin Bostan, București, Editura Eminescu, 1985, p. 139-144, și Lucia Hopu, *Reviste moldovene de folclor în primele decenii ale secolului al XX-lea,* în „Anuar de Lingvistică și Istorie Literară", tomul XVIII, Iași, 1967, p. 161-173.

[50] În *Cuvânt introductiv* la volumul lui D. V. Marin, profesorul N. Constantinescu, de la Universitatea din București, spune printre altele: „Fără «Ion Creangă», bibliografia pamfiliană rămâne indubitabil incompletă și peisajul științific al epocii văduvit de una din părțile lui de rezistență... Revista se înfățișează ca o oglindă a vremii, reținând nu numai cele mai diverse aspecte ale culturii populare tradiționale..., dar reflectând viu și mișcarea de idei a epocii, raporturile de forțe dintre diferitele orientări din folcloristica vremii" (p. III-IV).

revistei „Ion Creangă" au fost uniți, respectându-se unul pe altul, anticipându-şi adesea proiectele, ajutându-se la greu. Ei au creat o familie de culegători de *folclor*, în înțelesul larg al cuvântului, capabili să ducă mai departe practica sondării terenului etnologic.

Din perspectiva vremurilor de astăzi, s-ar putea ca tot zbuciumul ce s-a produs în jurul revistei „Ion Creangă" să nu fie înțeles aşa cum se cuvine. Să nu uităm însă că pentru generația care a trăit în perioada renaşterii naționale, când se pregătea Unirea cea Mare, era hotărâtor să-şi cunoască rădăcinile, identitatea. Şi acest lucru nu se putea realiza decât apropiindu-se de cel mai expresiv şi mai bogat document al istoriei noastre, adică de satul românesc. Iată de ce, ideea restituirii acestei prețioase colecții de documente etnologice – devenită astăzi o raritate bibliografică – nu trebuie privită ca o simplă încercare de a se repune în circulație valorile locale, ci ca pe un autentic act de cultură în beneficiul neamului.

ION H. CIUBOTARU

Notă asupra ediției

În 2008 se împlinesc 100 de ani de la apariția primului număr al revistei de folclor „Ion Creangă", la Bârlad, prin inițiativa și eforturile lui Tudor Pamfile și ale lui Mihai Lupescu. Considerăm că este datoria noastră, a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui, să marcăm cum se cuvine această dată aniversară, prin republicarea într-o ediție anastatică a acestei adevărate colecții de documente etnologice, care se impune cel puțin și din cauză că ediția inițială este o raritate bibliografică.

La Vaslui, singura colecție a revistei „Ion Creangă" – și aceea incompletă – se găsește la Biblioteca municipală „Stroe Belloescu" din Bârlad. Fără îndoială, există și colecții particulare la care însă nu avem acces. Întrucât materialele publicate în revista bârlădeană nu au fost suficient studiate, le facem accesibile specialiștilor și publicului larg prin această nouă ediție, pentru care s-au folosit volumele din fondul „Artur Gorovei"de la Muzeul Etnografic al Moldovei din Iași.

Textele au fost reproduse cu fidelitate, neoperându-se vreo modificare, nici măcar în cazul greșelilor de tipar evidente. A fost, de asemenea, respectată paginația originală, chiar dacă redactorii revistei nu au inclus în numerotare paginile de gardă, anunțurile și reclamele.

Greutățile financiare și administrative pe care le-au avut de întâmpinat T. Pamfile și M. Lupescu pentru scoaterea revistei, amplificate și de anii de lipsuri ai primului război mondial, s-au reflectat adeseori în calitatea tiparului și a hârtiei, fapt ce explică unele diferențe de intensitate a textului în ediția de față.

Adresăm cele mai calde mulțumiri domnului Vasile Munteanu, șeful Muzeului Etnografic al Moldovei din Iași, care, cu o deosebită generozitate, ne-a pus la dispoziție colecția revistei „Ion Creangă". Îi mulțumim pentru sprijin, încurajare și susținere în toate proiectele pe care le derulează Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui.

11 decembrie 2004 — Rodica Pop

Anul I.—No. 1 August 1908

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori: *G. T. Kirileanu, M. Lupescu, D. Mihalache, L. Mrejeriu, T. Pamfile, C. Rădulescu-Codin, Șt. St. Tufescu.*

CUPRINSUL:

REDACȚIA:
T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— BARLAD —

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

— TIPOGRAFIA GEORGE V. MUNTEANU —

NOTA: Numărul tuturor intemeietorilor se va cunoaşte odată cu No. 2 din *«Ion Creangă»*, până când va fi destulă vreme de trimis aderările; domnii cari vor avea dorința de a se inscrie şi nu cunosc condițiunile, sunt rugați a le cere Administrației, până la 15 August cel mai târziu.

INŞTIINŢĂRI

Revista apare regulat la fiecare zi întăi a lunei. Deocamdată, numărul cuprinde o broşură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind de 5 lei pe an, trebuie trimis înainte, întreg, sau câte jumătate la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile şi orice corespondență privitoare la publicarea şi îmbunătățirea revistei, precum şi lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, tipografia G. V. Munteanu, str. Stefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile şi achitările de abonament, precum şi orice corespondențe privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă şi simțire, va fi primit cu dragoste în paginele acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărăşite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătură şi clişeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum: cântece, gâcitori, proverbe, etc. vor fi transcrise întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost culese.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul şi comuna de unde s'au făcut.

Transcrierea se va face citeț şi pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiată.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Anul I.—Nr. 1 August 1908

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 157
Bârlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

Ținta noastră

Vrem, laolaltă cu alte publicații de acest fel, să sporim tot mai mult cunoașterea minunatelor produceri ale poporului, adevărate comori de gândire și de simțire, de credinți și de datini gospodărești, în cari se oglindește sufletul și viața neamului nostru.

Oricine vrea să cunoască poporul deplin, așa cum este el, trebue să cerceteze cu deamănuntul și aceste comori ale sale.

Și-s atât de bogate aceste comori, atât de mândre și de felurite și, mai ales, s'au dat la iveală atât de puține din ele, că ar mai trebui încă multe publicații cari să lucreze cu stăruință și cu folos pe acest ogor, pe cât timp „civilizația“ nu va fi stâns lumina vechilor noastre datini.

Ne facem și noi datoria.

Rugăm, din toată inima, tot *pe frații preoți și învățători, cari totdeauna au făcut jertfe pentru ridicarea poporului, să pună umărul și aice: Să arătăm prin însăși producțiile noastre cine suntem.*

Tipărim povești, cântece, descântece, legende, credințe, ghicitori, strigături în joc, obiceiuri, descrieri de unelte și datini privitoare la gospodăria țăranului, cuvinte localnice din toate părțile românești, vorbe cu tâlc și tot ce-i făurit de popor în limba sa curată și neprefăcută.

Am botezat revista noastră **„Ion Creangă“** *pentru că în scrierile acestui țăran din Humuleștii Neamțului, căruia i-au fost dragi ca ochii traiul și obiceiurile dela țară, se arată mai bine și mai cu meșteșug sufletul țăranului român.*

Intemeietorii

POVESTI

1.—Norocel-argatul, ginere împărătesc.

A fost odată ca nici o dată, a fost un băiețel făcut de-o fată mare, lepădat cine știe pe unde și crescut cine știe de cine. Când se trezi și el mare, văzù că-i amar traiul să muncească pe la unul și pe la altul, pe mâncare și pe câte-o țoandră de purtat, și că mai bine-i să se ducă la cineva să se tocmească argat, ca la sfârșitul anului, să se vadă și el cu câte ceva. Pe urmă s'a'nsurà și-a aveà și el o gospodărie ca tot creștinul.

Unde să intre, unde să se ducă? Iaca, tocmai la un împărat bătrân, care avea împărăție mare, cu multe noroade, și care mai aveà pe de-asupra și o fată ca toate fetele, adecă, deșteaptă și frumoasă, și bolnavă de-o boală cumplită.

Toată ziulica stătea'n castel ca o floare pălită de soare. Impăratul o vedea că tânjește și de asta, nu'ndrăznea să scoată vorbă de măritiș, după cum i-ar fi fost lui pe plac,—de, că uite, mâni-poimâni, el a închide ochii și s'a duce'n pământ, de unde n'a putea ști, nici cine-i stăpânește pământurile și averea lui, nici bărbat fetei cine-i este.

Stà, dară, fata, toată ziua și-și cântà—cântà cântecul cu

Foileană de-susaiu,
Inimă de putregaiu,
N'am cuți ca să te taiu,
Să văd în tine ce ai!

Câte odată, și cântecul te mai alină, par'că!

Norocel, o aude odată, o aude de două ori, și ca un flăcău priceput cum erà, o fură într'o zi, cu coada ochiului, așà, să-i mai treacă din vreme. A doua zi o țântește mai bine, iarăși, să-i pară ziua mai ușoară.

— Măi, Norocel, băete, trage-ți măsurile, îi zic eu.

— Ei și?

— Bine!

A treia zi, dragii mei, Norocel-argatul, nebun; adică nu nebun, dar aproape: prinde fata împăratului în grădină, o strânge de mijloc și fără picătură de rușine o sărută, nevoe mare; fata să moară de bucurie și mai multe nu. Din ziua aceea, limba fetei porni alte cântece, altă lumină 'n ochi aveà, alt obraz și alt cuvânt, pentrucă dobândise i-

nimă nouă, știți—întocmai ca iarba costișelor de piatră, când o udă ploaia și-o păzește umbra.

Bună și asta!

Vreme nimerită s'o măriți, zic eu împăratului.

— De, îmi răspunde uncheșul, dacă zici dumneta, haide!

A dat repede svon de corn, să se adune în grabă craii și feții de'mpărați din toată lumea, să se strângă toată flăcăimea care-a vrea să-i fie ginere, că el, fată de măritat are, una are și nu vrea să-i deie bărbat cu sila; să fie mulți, ca să aibă odorul pe cine să-și aleagă după inimă și pricepere.

Și câți n'au venit, câți! Spuză, dragii mei! Codrul frunză n'are și nici mările fire de năsip, câți s'au adunat. Impăratul s'a bucurat foarte și le-a grăit:

— Feți și logofeți, fata mea a sta'n cerdac, și pe dinaintea casei a trece toată lumea asta adunată; pe care l'a atinge fica mea cu mărul pe aur, acela mi-a fi mie ginere, iar fetei mele bărbățel după inimă.

Gata? Gata: stà fata sus, iar pe jos treceau câte unul-unul, cum trec cocoarele când vin și se duc. Treceau feciorii de'mpărați mari, pe urmă cei de'mpărați mijlocii, pe urmă craii, feciorii de boeri și dregătorii de frunte, pe urmă de ceilalți, de-alde mine și de-alde dumneavoastră și tocmai la coadă și cei din neamuri mai proaste.

In cine, dă fata de'mpărat cu mărul, în cine! Măi-măi! în cine? Ti, că din toți alege pe Norocel-argatul!

— Aș, nu, nu se poate, strigă împăratul, Doamne ferește!

— Nu se poate, strigă toată claca feciorilor de'mpărați.

Bine, să mai treacă odată! Și-au mai trecut, și-au mai trecut și a treia oară dar norocosul cine-a fost? Tot Norocel-argatul.

Acuma, nu mai erà altceva de făcut; împăratul trebuià să tacă, și să'nghită. Dar tot îi stà par'că un fel de ghimpe în inimă. Cheamă îndată sobor de oameni bătrâni și pricepuți, cu chip c'a găsi cu toții un nod în papură lui Norocel-voinicul. Se sfătuesc, se pun la cale, mai zice unul una, altul alta și la sfârșit iese împăratul și spune lui Norocel:

— Băeie, după cum văzuși și tu, fetei mele îi placi, dar eu nu mă pot mulțămi numai cu atâta. Rosturile împărăției mele sunt avan de grele și de'ncurcate și pentru asta trebue minte isteață ca să le descurce. Drept aceea, iaca o să te'ncerc și eu pe tine cu un lucru. Dacă te'nvoești, bine; dacă nu, drumul e-al tău și casa e-a mea, că nimeni nu te ține legat. Că vorba ceea: a nimerit orbul Brăila, dar mi-te tu, flăcău harnic și așezat, n'ai să-ți găsești bine capului?

Cu vorbele acestea, socotea împăratul ce să-i taie pofta de însurătoare lui Norocel. Dar, aşi! de unde! Şi-i răspunde feciorul:

— Mă prind împărate.

— Te prinzi? Bine! Atunci, uite ce-i: Să te duci în grajd la mine şi să-mi descui la turma de iepuri; s'o scoţi afară şi să porneşti cu dânsa la păscut. Dar bagă de samă: să nu cumva să-mi scapi vr'un iepure, că dacă m'ei veni cu vr'unul lipsă la săptămâna, alt leac nu-ţi mai trebue. Ai înţeles?

— Inţeles, îi răspunde argatul şi pleacă.

— Ei, acù e acù, îşi făcea împăratul socoteală în gândul lui; acuma să te văd pe tine, Norocele, pe unde ai să scoţi cămeşa. Hm! cum focul negru să păzeşti tu un iepure macar, nu o turmă întreagă!

Se bătea împaratul cu gândul şi tot chitind şi cumpănind, se încredinţă la urmă că asta-i peste poate.

Şi nici Norocel-flăcăul nu zicea altcevà decât că împăratul vrea să-i piardă urma şi mai multe nu.

Iese el cu iepurii la câmp, dar credeţi c'a mai văzut pe vr'unul cât ai bate din palme? S'au dus dracului de pomană, împuind pământul.

— Duceţi-vă!

Bun, dar tu, Norocel-băete, ce te faci, încotro porneşti? O luă şi el pe-o cărare şi se tot duse înainte, trecând prin fel de fel de locuri, până când ajunse într'o pădure, Umblă în colo şi'ncoace, şi dă de casa sfintei-Vineri. Bate la uşă şi aude un glas din'nuntru care-l întreabă cine-i.

— Eu, sfântă-Vineri, Norocel, fecior de fată mare, lepădat.

— Şi ce vrei dela mine?

— Am venit să te slujesc trei zile.

Sfânta îl cheamă în casă şi văzându-l că-i cu glagole'n cap, îl împacă aşà: Ea se va duce cele trei zile de Paşti la biserică, şi pe el l'a lăsà în ogradă; altă treabă nu-i dă de făcut de cât să-i hrănească puii cu mâncare potrivită, iar pe a ei, să n'o găsească sara nici prea caldă, nici prea rece, ci numai aşà cum e bună de mâncat.

A, lesne treabă, ziceţi dumneavoastră. Ba nu; întrebaţi-mă ce fel de pui aveà sfânta-Vineri şi-am să vă spun. Avea tot felul de lighioane: şerpi, balauri, gândaci, iepuri, vulpi, broaşte, molii, cucuvele, râme, bursuci, cocostârci, mă rog, tot ce se vede pe lumea asta. Greu, nu-i aşa? Norocel, vedea el bine cu ochii că dacă scăpase de-un drac, aici nimerise peste tată-seu. Cum naiba avea el să adune atâta jâmăt de lighioane care cu patru, care cu două, care fără picioare.

Ei, lesne-i trebuşoara asta?

— Uite flueraşul ista, îi spune sfânta; el are atâtea găurèle câte soiuri de vietăţi sunt; baţi cu degetul pe una, vin găinele şi cocoşii; baţi într'alta, vin rândunelele şi lăstunii; dacă mai baţi într'una, vin greieri soiu după soiu. Vezi, acuma lucrul ţi-i uşor.

Sfânta plecă la biserică, iar Norocel rămase acasă. Trebălui feciorul în dreapta şi'n stânga, făcù bucate bune pentru fieştecare neam de dihănii, iar aşà, cam supt-amează, luă flueraşul şi-şi chemă puii la mâncare.

S'au fost umplut, ci-că, cu lighioanele, câmpuri întregi; pe toţi i-a hrănit flăcăul cum se cade şi nici unul n'a rămas nemulţămit; pe de-amează 'n-deseară le dădù din nou mâncare şi pe urmă se puse şi făcù bucate şi pentru sfânta-Vineri. Le păzi, le suci cum se pricepù el mai bine şi când sfânta-Vineri veni dela biserică, găsi bucatele nici prea calde nici prea reci, ci aşà, numai bune de mâncat.

După ce-a ospătat, eşi sfânta să-şi vadă puii; pe cari cum îi întrebà, toţi îi spuneau că tare bine au mai fost hrăniţi de Norocel-argatul.

Şi aşa şi mâni şi tot în chipul ista şi poimâni, când iată pe sfânta cea bună la inimă că-l chemă pe voinic şi-i spune:

— Băiete, cu dragoste şi cu pricepere m-ai slujit, cu dragoste am să te mulţămesc şi eu; ce mi-i cere, aceia ţi-oi dărui.

Iar Norocel stătù o leacă pe gânduri şi socoti cam ce i-ar fi lui de folos. Nimica altceva decât fluieraşul; şi zise:

— Să-mi dai, sfântă-Vineri, fluieraşul.

— Al tău să fie.

Pe urmă flăcăul, mulţămindu-i păn' la pământ, îi sărută mâna şi pleacă. Şi merse şi merse, păn' pe-aproape de curţile 'mpăratului, într'un câmp, unde prinse să cânte din fluier ca pentru chemarea iepurilor şi de-odată îi văzù pe toţi venind către dânsul.

Bucuria voinicului nu era proastă; se pune jos, să se mai hodinească şi să mai cugete la norocul lui.

In vremea asta, iacă un boier calare pe-un măgar.

— Buna ziua, voinice.

— Mulţămim, dumitale boierule!

— Da'ce faci aici?

— Pasc nişte iepuri.

— Şi cum stau, măi omule, şi nu fug?

— Poi dacă-i păzesc, cum vrei să fugă; aşa li-i felul lor: iepuri cari nu fug.

— Ei, nu mă omorî! Ce zici tu? Da'nu mi-i vinde şi mie unul de sământă?

— Iţi vând, cum să nu-ţi vând, că am o spuză, dar numai, vezi, să ne putem împăcà din preţ, că felul ista de iepuri nu-i aşa de ieftin.

— U, la asta nu te mai gândi, că uite, parale am câte vrei, şi-ţi dau cât mi-i cere.

— Hei, cucoane, parale au şi ţiganii, dar eu altceva îţi cer şi să mă ierţi de cuvânt prost: să-ţi săruţi magarul unde-oi zice eu şi-al dumitale a fi un iepure.

Boerul, care nu erà altcineva decât împăratul, se gândi şi la una şi la alta: dacă nu face ce-i zice Norocel, deseară la numărătoare îi vine cu iepurii toţi în ogradă şi-i ià tata; dacă face după spusa lui, are să-i găsească un iepure lipsă, şi aşà lesne-i să scape de dânsul. De ruşine, dă, cam ruşine-i, dar ce să faci, cum s'o dai s'o 'nimereşti, cum s'o 'ntorci, s'o potriveşti! Făcù după placul flăcăului, îi luă iepurele şi se duse cu el.

Sara, Norocel-argatul luându-şi fluierul şi strigându-şi iepurii, i-a fost adunat pe toţi şi printre ei a văzut şi pe cel dăruit împăratului, că nu degeaba îi erà fluieraşul dăruit şi vrăjit de sfânta-Vineri; că socot şi eu aşà, ca omul prost: să fi fost iepurele în frigare şi tot s'ar fi dus acolo, unde l'ar fi chemat voinicul din fluier.

Pe urmă, Norocel îi ia pe toţi, intră'n ograda împăratului şi se pune la numărătoare; fireşte nu s'a găsit nici unul lipsă. Împăratul l'a luat în braţe, l'a sărutat şi i-a spus:

— Până acuma, ginere dragă, toate bune, dar uite ce-ţi dau pe mâni de muncă: ai aici o baniţă de mac şi dincoace una de păsat. Eu le amestec pe amândouă aşa şi ţi le las în păstrare, iar mâne dimineaţă, pe vremea când m'oiu sculà eu, să le găsesc din nou alese: macul de-o parte, păsatul de alta. Te'nvoeşti şi cu asta?

— Cum să nu mă'nvoesc, îi răspunde Norocel; dacă am plecat pe-aşa drum, trebuie să merg înainte: după cap şi căciulă.

— Bine, tare bine!

— Ei, şi-atâta pagubă dac'a fi rău!

Sara, voinicul îşi luă fluieraşul şi prinse să cânte chemarea furnicelor; să le fi văzut venind în grabă pe toate, care pe sus, care pe jos. Le-a dat treaba în samă, iar el s'a culcat,

Adoua zi, totul erà isprăvit şi când împăratul eşi afară să vadă ce-i, Norocel-argatul îl aşteptà cu căciula'n mână.

— Gata, flăcăule?

— Gata, mărite împărate, cum să nu fie, că doar nu erà cine ştie ce lucru greu.

— Ia hai, să văd şi eu.

Şi s'a dus şi-a văzut ce nici prin creştetul capului nu-i trecea să vadă şi s'a bucurat mult şi i-a zis:

— Iţi mai cer încă un lucru. Uite colo's hambàrele mele pline cu tot felul de pâne ; iaca : până mâni dimineaţă să nu mai găsesc un grăunte in ele. Să-mi mânânci tot-tot, că altfel, ştii vorba noastră.

— O ştiu, împărate, zise voinicul, dar ce crezi că eu sunt galiţă cu plisc să mănânc grăunţe ? Inţeleg să-mi dai altceva, dar tocmai la trebuşoara asta nu mă prea gândeam.

— Hai, asta ţi-o dau, asta să mi-o faci, că de nu, fecior să-mi mărit fata oiu mai găsi şi tu fete să te'nsori, aşişderea.

Da' Norocel, numai pe faţă se făcea că-i mâhnit, ci'n inimă se bucurà de nu-l încăpea pielea. Sara, şi-a chemat hultanii, şi şoarecii, şi porumbeii, şi cioarele şi toate lighioanele sburătoare şi le-a dat în samă ce erà de făcut, iar el s'a dus să se culce.

Adoua zi, toate lăcrele hambarelor erau goale ; ba şoarecii mai roseseră şi din scânduri, de năcaz că nu se săturaseră în deajuns.

Impăratul nù mai avea încotro s'o sucească, ci cuprinzându-l în în braţe, l'a sărutat ca pe-un ginere şi s'a bucurat mult de vrednicia lui.

A dat sfoară'n ţară şi'n colo peste ţări şi mări să vie la nuntă cine a pofti, că el îşi mărită fata cu Norocel-argatul. Şi lume a venit câtă frunză şi spuză, de n'o mai cuprindeau văile şi curţile împărăteşti. Şi s'a mâncat şi de jucat, amarnic s'a mai jucat, că stăteau ciobotarii pe marginele drumului şi nu dovedeau să dreagă imineii şi papucii tuturor. Şi se lăudà împăratul pe toate cărările, pe la toate feţele, că ginere ca al lui nu se mai află pe lume. Şi zise lui Norocel :

— Norocel, tătucă, ia spune tu istor împăraţi o minciună neisprăvită.

Şi ginerele împărătesc, bun de gură, după cum erà şi la treabă bun, începù de când cu tata-Noe şi cumătru-seu bădica-Troian şi hai în coace, hai-hai, până când ajunge şi la întâmplarea cu iepurii ; şi zicea :

— Şi cum păzeam eu turma ceea de iepuri, iaca un boier mare, călare pe un măgar, că vine şi mă'ntreabă dacă nu mi-s iepurii de vânzare. Eu îi spun că-i vând unul, dar pe parale nu-i dau.

Iar împăratul, ca nu cumva să rămâie ruşinat, îi curmă repede povestea spunându-i că'ntr'adevăr a spus o minciună neisprăvită.

Veselia a dăinuit mai amarnică până s'a isprăvit şi nuntaşii au fost plecat pe la vetrele lor strigând :

— Halal de'mpărăţia care l'a avea în cap pe Norocel-împăratul.

După câţi-va ani, socru-seu, închise ochii şi-i închise cu sufletul împăcat că are urmaş vrednic, spre fericirea noroadelor lui.

Asta-i istoria toată a lui Norocel-argatul, fecior de fată mare, le-

pădat, cine știe pe unde și crescut pe unde l'a fost dus norocul și mai ales mintea lui cea isteață.

Dac' aș ști că mai trăește și azi, și pe unde anume, v'aș lua pe câte unul și vi l'aș arătà, să luați pildă.

Cine poftește să-l vadă, caute-l ; ci eu deocamdată,

Dăduiu povestea asta gata
Și-oiu mai da și mâne-sară alta.
Acù să mai spue
Cine mai știe
Și pentru dânsul in cap să nu mai ție
Că mult de le-a ținea,
Poveștile s'or ouà
Și-or cloci
Și capul i-a pocni
Și n'a avea cu ce ne povesti!

(Auzită dela Ștefănache al lui Fortună, din Țepu Tecuciului).

Tudor Pamfile.

BOTANICA POPULARĂ

1. Limba vecină

Limba vecină crește la munte. Are foaia lată și lungăreață, cu pete cafenii închise și cu coada lungă. Se strânge pentru leac. Limba vecină, fiartă cu rădăcină cu tot, e bună pentru cei ce au înădușeală și-i doare pieptul. Pentru iarnă se ține uscată. Ca să scapi de durere în piept bei zamă de limbă vecină, sara când te culci, cât de ferbinte o poți bea și te ungi unde te doare cu grăsime de urs.

2. Cătușnica

Cătușnica crește pe lângă garduri și prin bătături. Are un miros tare și plăcut. Florile sunt albinețe, iar foile ca la urzica moartă, cu peri moi. Crește supt formă de tufă.

Cătușnica se strânge și se usucă pe iarnă. Cu ea, fie verde, uscată, se fac scăldători copiilor slăbănogi și cu oasele strâmbe.

Frunza de cătușincă o mânâncă mâțele ; se spune că ele au atunci durere de cap.

Cu cătușnică se poate face scăldătoare și oamenilor mari, când sunt bolnavi și mai ales când îi dor ciolanele [1])

M. Lupescu.

---

1) Cunoștințele aceste le am dela Ioana G. Bârgăoanu din com. Bogdănești, jud. Suceava.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

1—Sadul şi Drobul.

Ii cu mult mai de temei şi mai sănătos lucrul care se face cu chiteală şi cu socoteală de cât cel care se face cu hap şi fuga; cum zice vorba bătrânească: graba strică treaba şi furtuna nu ţine niciodată mult ca ploaia dămoală. De-o iei cu încetul şi cu cumpăneală, iese mai bine la socoteală; da nici din cale afară de cu întârziere iară nu-i bine: bate fierul până-i cald şi nu aştepta până îţi iese părul prin căciulă şi coatele prin suman, că nu-i nimerit să mori cu gându'n tine; cu toate aceste tot îi mai bine mai târziu de cât nici-odată.

Da să ne 'ntoarcem la întâmplarea noastră cu Sadul [1]) şi Drobul [2]).

In ţinuturile în cari stăpâneau aceste burueni nu erà putere de care să se clatine. Rădăcinele lor tari şi dese ca peria le fereau de ori-ce sminteală. Când îi temelia de nădejde toate-s bune; dar vai de casa cu temelia slabă; Când ţi-i mai drag să trăeşti, te trezeşti fără adăpost, şi mai îndămână ca la bârlogul omului nu-i cât îi căuta.

Despre grija hârleţului şi a sapei mai bine le mergeà buruenilor noastre. Nici săceta prea mare şi nici ploaia putredă, care ţine uneori săptămâni întregi, nu le putea pricinui nici-o stricăciune: lucrul cel rău nu piere cu una cu două, ba se întinde ca picinginea. Dar toate au un capăt în lumea asta.

Intr'o dimineaţă mândră de primăvară doi flăcăii voinici, ca doi brazi, chiuind şi pocnind din bici, intră cu plugul în ogorul înţelinit.

Plini de foc şi cu nerăbdare, cum îs tinerii, voinicii bagă plugul în brazdă şi purced cu iuţeală la treabă: Hăis Pădurean, cea Joian! şi pocnetele bicelor şi chiotul flăcăilor s'aud până hăt departe.

Toate buruenile pun voe rea şi pleacă vârful în jos aşteptând ceasul cel din urmă.

„Atâta ne-a fost şi-a noastră", ziceau pline de mâhnire holera, pălămida, cătina şi alte buruene mai bicisnice şi mai fricoase cari cresc pe toloace! [3]) Că să te ferească D-zeu să pui în plug cu omul fricos! i se face părul măciucă şi inima cât puricile la toată nimica şi mai mult strică de cât face, ba stinghireşte şi pe alţii şi-i face să deie înnapoi. Fricosul la o întâmplare grea moare înainte de-a-i veni sorocul

1) *Sadul*, o burueană din neamul grânelor cu care se aseamănă. Creşte prin locurile sărăcăcioase. In Ardeal se zice *păiuş*; are floare în chip de spic.

2) *Drobul*, o buruiană din neamul leguminoaselor cu frunza ca a trifoiului dar mai lungăreaţă şi mai îngustă; are floarea galbenă ca cea de *ciubotica-cucului*.

3) Loc nelucrat şi bătătorit.

şi ferice de cel harnic şi voinic că toate le isbândeşte cu bărbăţie.

Şi cum zic, toate buruenele erau scârbite de moarte. Până şi Sadul îşi pierduse cumpătul.

Drobul însă sta vesel şi se uita la vecinele lui prăpădite, de par'că le bătuse bruma.

— Ii gata cu noi frate Drobule—zice Sadul.

— Nu te teme fârtate ; după cum au pornit-o flăcăii iştia, nu ies la capăt. Trăim noi multă vreme în fericire despre dânşi.

Şi n'apucă bine a găti vorba Drobul, când iată că plugul se opreşte într'un mănunchiu de rădăcini, şi flăcăii strigă şi bat în boi şi boii se opintesc de li se 'ndoae spinarea, dar nu-i chip se urnească plugul. Răsună văzduhul de îndemnuri şi de sudalme, de răcnete şi de pocnete de bici, dar degeaba. Bietele dobitoace îşi pun toată puterea, dar cine le crede, cui i-i milă de năduhul şi truda lor.

Tinereţa-i avană tare. Când şi-a pus una în minte, tânărul ţine morţiş să se împlinească într'o clipă şi când nu-i chip.

O smuncitură ţapănă şi-o pârâitură de se smintesc toate încheieturile plugului pun capăt aratului.

Şi flăcăii dămoliţi apucară spre casă cu plugul rupt şi hârbuit.

Intro clipă toate buruenile se ridică bucuroase par'că ar fi suflat un vânt fermecat peste ele şi se uită la Drobul năzdrăvan cu dragoste şi şi nădeide. Aşa-i cel păţit: Ştie multe şi pricepe dintr'o aruncătură de ochi rostul lucrurilor. Un bătrân păţit ii de mare preţ şi cine nu-l are, să-l cumpere.

Şi s'a scurs multă vreme şi zile mândre, cu soare, şi altele cu nori şi cu vânt au trecut, una după alta, de uitaseră buruenile groaza de demult, că asta-i bucuria vieţii : de nu s'ar uita năcazurile şi zilele amărâte, traiul ar fi din cale afară de greu. Da aşa vin lucrurile că năcazurile de eri îţi par curată poveste astăzi.

Şi iacă într'o zi neaşteptată se apropie de ogor doi bătrâni blajini, păşind agale, unul pe lângă boi, şi altul la coarnele plugului, cu vorbe cuminţi şi îndemn părintesc : Hai boulenii tatii, hai !

Şi buruenile toate se uitau cu nepăsare la moşnegi şi cu nădejde la Drobul care acum stă încremenit ca'n faţa morţii. Şi zice-o vorbă din bătrâni că de bucurie mare să nu te bucuri şi de scârbă mare să nu te scârbeşti că toate se 'ntorc. Şi aşa a fost şi cu buruenile noastre.

— Da ce-i Drobule, ce ai ? îl întreabă la olaltă buruenile mirate.

— Ia amù s'a încheet şi cu noi. Uitaţi-vă la moartea noastră—şi drobul a arătat cu jele mare bătrânii blajini ce vin agale-agale unul pe lângă boi şi altul la coarnele plugului....

— Ce spui tu, zice Sadul, apoi dacă flăcăii cei vânjoşi şi plini

de viață nu ne-au putut aduce nici-o vătămare, apoi căzăturile acestea care deabia se târâe, au să ne poată pricinui vre-un rău.

— Iacă aceștia au să ne doboare. Ei știu cum să iee lucrurile și au cumpăneală și răbdare și cu răbdarea lor ne scot rădăcinele la soare și până să-i îngropăm sub rădăcinele noastre, ne îngroapă ei pe noi!

— Și au purces moșnegii încet, încet și și-au îndemnat liniștit boulenii și când aninau plugul în rădăcini, îl scoteau mai în față ori il mutau mai înlături și puțin câte puțin au răsturnat la pământ toate buruenile dinpreună cu Sadul și cu Drobul, care fuseseră atâta vreme, stăpânitori a tot puternici. și fără teamă.

De-ar avea tinerii mintea bătrînilor și bătrînii puterea tinerilor, ar trăi lumea mai bine și mai ușor.

După spusele lui C. Frățian din Zorleni (Tutova)

L. Mrejeriu

2.—Dragostea de mamă și cea de nevastă.

A fost odată ca nici odată, că dacă n'ar fi, nu s'ar povesti.

A fost odată o femee văduvă care a avut numai un fecior după sufletul ei. Stând ei într'o sară la foc de vorbă, baba pe care o ardea focul—ce-i veni în gând ca să cerce pe feciorul ei și zise: *dabă* mă, băete, *muică*, cum se zice la țară, eu te-am făcut, te-am crescut și te-am însurat, mai în sfârșit nu mai ai nici un habar de nimeni, decât de Dumnezeu, să-mi spui și mie două vorbe: cine ți-e mai dragă: eu, sau femeia?

— Eu nu pot să vă spui, zise băiatul, decât iar două vorbe: tu, mamă, îmi ești dragă ca focul iarna și femeia mea mi-e dragă ca mierea.

Mumă-sa, atunci, când a auzit așa, s'a supărat; dar el, dac'a văzut așa, a tăcut.

Intr'una din zile mumă-sa a plecat de dimineață la tămâiat. Erá un ger de crapau pietrele....

Ea când veni acasă trase deadreptul la foc, iar fiu-seu îi eși înainte cu o strachină cu miere și zise:

— Na mamă, miere.

— Fugi că e mai bun focul, îi răspunse mumă-sa, văzând tocmai atunci că i-i mai dragă ea.

Trecui prin iesle și nu mai este.

Dela Mihail al lui Pătrăneață (P. P. Mirea) din Satul Nou com. Catanele, Dolj.

St. St. Tutescu

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

1.—Codreanu şi mocanul

......Da' acuşa în-de-sară
Bea Codreanu 'n pivnicioară
Cu ploscuţa mititeà
De cinci vedre şi-o ocà,
Tuma[1]) 'n fund se răsuflà.
Afară când îmi ieşea,
Iaca un mocan treceà,
C'un cal pag alătureà.
Codreanu mi se puneà
Şi din gură mi-l striga:
— Măi, tu frate, măi mocane,
Nu ţi-i pagul de vânzare?
Ori ţii de preschimbare,
Să-ţi dau căluşei
De-ai mei;
Să-ţi dau unul, să-ţi dau doi,
Să-ţi dau patruzeci şi doi,
Tot vestiţi şi tot de soiu,
Herghelia lăudată,
Ce-o cunoaşte ţara toată.
Dar mocanul c'ascultà,
Şi din graiu îi răspundea:
— Măi voinice moldovene,
Măi, tu frate, măi Codrene,
Nu mi-i calul de schimbare,
Şi nu mi-i nici de vânzare;
Ba gândindu-mă mai bine,
Ţi l'oiu vinde pentru tine;
Şi mi-i preţul lui cam mare
Şi tu n'ai multe parale.
Iar Codreanu c'ascultà
Şi la dânsul că strigà:
— Mă, tu stăi, măi tu mocane
Nu-ţi fie graba prea mare
Ia 'ntoarce-te înnapoi,
Să ne tocmim amândoi.
Mocanul că se'ntorceà,
In ogradă că intrà,
La tocmeală se luà
Zi de vară
Până 'n sară,
Dar Codreanu ce-mi făcea?
De chimir se deslegà.
Dar mocanul ce făcea?
Gluga jos că şi-o puneà
Şi cu galbeni şi-o umpleà,
Mocanul se mulţămeà.
Dar Codreanu ce-miziceà?
— Măi mocane,
Măi *avane*[2])
Datu-ţi-am şi ţi-oiu mai dà,
Pagul vreu a-ţi încercà;
Să-ţi încalec pe pagùl,
Ca să-i văd şi umbletùl.
Codrean' pagu 'ncălecà,
Dar mocanul ce-mi făcèà?
Porţile că deschideà,
Codrean afară ieşià,
Pe pagu-l înfierbântà,
Peste ziduri că-mi săreà,
Mocan rămâneà,
Plângea;
Dar de urmă ce-mi făcea?
Inapoi că se'ntorceà,
Grajd de peatră descuià,
Mama pagului luà,
Şaua pe dânsa puneà,
Pe dânsa încălecà,
După Codrean se luà,
Pe Codrean mai să-l ajungă,
Cale mare, cale lungă.
Şi din gură îi strigà:

1) *Tuma* = tocmai.
2) *Avan* = afurisit, rău; priceput.

— O-leo-leo, nu fii aşa :
Implineşte-ţi cuvântù,
Stăi de-mi plăteşte pagù,
Că mi-i pagul boieresc,
Şi m'apucă să-l plătesc,
Frică mi-i să n'o păţesc.
Dar Codreanu ce-iziceà ?
— Măi mocane,
Măi avane,
Intoarce-te înnapoi,
Să fim buni fraţi amândoi.
Mocan rămâneà,
Plângea,
Dar pe urmă ce făceà ?
După Codrean se luà,
Cale mare, cale lungă,
Pe Codrean stă să-l ajungă.
Iar dacă mi-l ajungeà,
La dânsul din graiu grăià :
— Măi, tu frate, măi Codrene,
Hoţomane Moldovene,
Stai de-mi plăteşte pagù,
Şi'mplineşte-ţi cuvântù,
Că mi-i pagul boieresc
Şi m'apucă să-l plătesc,
Frică mi-i să n'o păţesc.
Dar Codreanu ce-i zicea?
— Măi mocane,
Măi avane,
Intoarce-te înapoi
Să fim buni fraţi amândoi.
Io-s voinic, tu eşti bătrân,
Ţi-or rămâne toţi pe drum.
Azi îi azi şi mâni prin zori,
Te-or jeli cei trei feciori.
Iară mâni pe vremea asta,
Mi te-a jeli şi nevasta.
Te-or jeli neamurilè,
Impănând pădurilè.
Mocan rămâneà,
Plângeà,
Dar pe urmă ce-mi făceà ?
După Codrean iar plecà,
Cale mare, cale lungă,
Pe Codrean stà să-l ajungă ;
Şi mi-l lasă să s'ascunză
Şi'n pădure să *s'afunză*[1])
Dar Codreanu ce făceà ?
Inainte tot zoreà,
Intr'o poean'ajungeà,
După cal descălecà
Şi pe iarbă se culcà.
Puse mâna'n chimeraş
Şi *mi-ş* scoate-un fluieraş
Şi cântà,
Măre cântà,
Poianà
Că răsunà.
Şi mocanul ascultà.
Şi cinsteà
Măre cinsteà,
Ploscuţà
Cea mititeà,
De cinci vedre şi-o ocà.
Trupul i se'ngreuià,
Somnul că mi-l cuprindeà ;
Plosca căpătăiu puneà,
Şi-adormi'n poean' aşà.
Dar mocanul,
Dar avanul,
Pe Codrean că mi-l càtà,
De găsit că mi-l găseà,
Mâna pe el că puneà,
Binişor că mi-l legà,
Pe căluţ l'încălecà
Şi'napoi drum că-şi făceà,
Intr'o (?) pe a drumului,
La târgul Divanului,
Tocma'n târgul dela Eşi,
Unde-i Vodă-Ilieş,

*) *Afunză* = înfunde.

Şi nu-i Vodă, şi'mpărat
Mare, cum nu s'a aflat.
Impăratul de-l vedea,
Pe divan că-l aduceà,
L'aduceà,
Şi-l aşezà,
Pănă somnul ce-şi făceà.
Când Codrean mi se sculà,
Impăratul porunceà,
De spălat că-i aduceà,
Un ciubuc că-i aprindeà,
Şi cafeaua 'n ceaşcă-i dà.
Mocanul faţă s'aflà,
Incepu 'mpăratu-aşà,
Cu graiu aspru-a cuvântà,
Pe mocan mi-l cerceta,
Din greu că mi-l cercetà,
Din palme că mi-l umflà
Pănă când mi-l mistuià,
Pe Codrean mi-l slobozia
Iar Codreanu că-mi strigà:
— Să trăeşti, Măria Ta.
Mâna pe pag că puneà,
Cu şaua că-l înşeuà,
Din fugă-l incălecà
Şi plecà,
Unde plecà?
Tocma'n târg la Chişinău,
De pe unde sunt şi eu.

(Auzită dela bătrânul Vasile Dobre din Ţepu Tecuciului.

Tudor Pamfile.

BOALE OMENEŞTI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

1.—De muma pădurii.

Tu muma pădurii,
Tu păduroiule,
Cu vacile vii,
Cu vacile te duci,
Dela (cutare) să fugi.

Se descântă în apă neîncepută cu lumânărică, cu lemn de alun şi la uşă, cu toporul.

Dela răp. Ioana N. Nedelcu, din Cătane-Dolj de 99 de ani.

2.—De deocheat.

Păsărică *ghiocică*,
Sări ici, sări colea,
Sări în vârf de măciucel,
Măciucelul se aprinse
Dete o ploaie şi mi-l stânse.

De 3 ori se descântă în apă neîncepută cu un fir de busuioc şi mătură şi-i dai bolnavului să bea. Urmează apoi:

La cap de deocheat:
De-o fi de muere,

De-o fi de fată mare,
Să-i plesnească ţâţele;
De-a fi de om,
Să-i plesnească boaşele.

Dela aceiaşi Ioana Nedelcu din Catanc.

St. St. Tuţescu

3—**De şarpe** (De 3 ori)

S'a suit *Gargălău* într'un alun:
Alunul s'a uscat,
Şi Gargălăul a crăpat.
Şi cutare s'a desumflat,
Şi a rămas curat, luminat,
Cum D-zeu l'a lăsat.

Se descântă astfel: Din momentul în care i-a spus să descânte, baba nu se mişcă de loc din locul acela, în care i-a spus, ci acolo trebue să-i aducă apă şi o crănguţă de alun.

Hristian N. Ţapu

4. **Rast.**

De *rast,* care se mai cheamă şi *treàpăd* ori *de inimă,* la copii mici, e bine să le faci *legătură* cu castravete bătrân, copt în spuză şi răcit apoi, iar pe deasupra presărat cu piatră acră.

Altă legătură se face în chipul următor: se ferbe floare de trandafir şi în fiertură se strică câteva ouă, turnându-se apoi şi puţintel oţet. Legătura se înfăşoară peste buric.

Altă legătură, tot la copii mici, se face din cărămidă roşie, pisată mărunţel şi amestecată cu miere.

5. **De dat.**

Se face o legătură din: cimbru fiert în borş şi zama îngroşată cu miez de pâne.

6. **De lespede.**

Când ai lespede la inimă, faci o legătură cu sfeclă, morcov, ridiche şi pătrunjel, toate rase pe răzătoare. Peste ele se pune două ouă cu coajă cu tot, turnându-se apoi încă un pahar de oţet, unul de untdelemn şi altul de borş. Punând acastea bine amestecate la lingurice, te uiţi unde-i soarele, iar a doua zi de dimineaţă, pe aceeaşi vreme, te deslegi.

Culese din Ţepu Tecuciului de **Tudor Pamfile.**

URAŢII

1. CONOCARIE

—Bună ziua, bună ziua, socri mari!
—Mulţumesc băeţi militari !
Ce umblaţi, ce căutaţi ?
—Noi, ce umblăm, ce căutăm !
La nimeni samă n'avem să dăm.
Cine sunteţi dumnevoastră,
Ca să ne luaţi sama noastră ?
Noi, sate şi oraşe îndepărtate am [umblat
Şi nimene samă nu ne-a luat.
Da' de vreme ce-am stătut a ne [întreba,
Noi prea bine samă ni-om da.
Dar să ne lăsaţi încetul cu încetul,
Ca să ne dăm sama cu dreptul ;
Că de multe ce sunt şi dese,
Nu vi li-om putea spune ş'alese.
Căci al nostru tânăr împărat,
Sâmbătă dimineaţa s'a sculat,
Faţă albă ş-a spălat,
Chică neagră ş'a peptănat,
Biciu'n mână ş'a luat,
Murgul şi l-a înşăuat,
Şi pe el a 'ncălicat ;
Cu trâmbiţa a sunat,
Mare oaste a adunat.
Două sute grăniceri,
O sută feciori de boeri,
Ceilalţi feciori de ghinărari :
O sută cinci zeci şi cinci
Din feciorii cei aleşi,
Ş'o sută cinci zeci şi cinci
Din feciorii cei voinici:
Ş'a plecat la vânătoare :
Ş'a vânat din munţii de sus,
Dinspre apus,
A vânat munţii cu fagii,
Dealurile cu florile,
Câmpiile cu ponoarele,
Vâlcelele cu viorelele
Şi satul cu fetele.
Toată ziua a vânat
Şi nimica n'a aflat.
Iar cătră sară ne luarăm în jos,
Pe un deal frumos,
Ieşirăm la drumul cel mare
Şi deterăm peste urmă de fiară :
Fiecare vânător vorbea
Precum capul îl ajungea.
Iar alţi vânători
Mai cunoscători,
Vorbiră şi ziseră,
Că aiasta-i mamă de fiară şi să fie
La al nostru tânăr împarat soţie.
Sau îi urmă de zină
Să fie de bună cunună.
Iar unul d'intr'înşii
Cu frica'n spinare
Calare pe-un cal, Ducipal,
Să înalţă în scări
Şi suflă din nări.
Făcu ochii roată
Peste oştirea împăratului nostru [toată,
Şi-a găsit la dumnevoastră floare
Infloritoare şi roditoare,
Ce a înflori, înfloreşte
Şi a rodi rodeşte,
De tot se ofeleşte,
Părinţii nu-şi pomeneşte,
Ne strigară, ne aleseră
Pe noi 6 lipani,

Călări pe 6 juncani,
Cu coamele cărunte,
Cu frâe zugrăvite,
Cu potcoave custorite
Şi pornirăm şi venirăm
Pe crângul cerului,
Pe lumina stelelor,
Pe aburii vântului,
Pe curgerea apelor,
Din conac în conac,
Cu caii de olac,
Până la al domnielor voastre prag.
Şi am venit cu târnăcoape de ar-
[gint,
Să scoatem floricica din pământ,
S'o scoatem cu tot cu rădăcină,
S'o ducem la al nostru tânăr îm-
[părat în grădină.
Peste munţi cărunţi
La al domniilor voastre curţi,
Acolo să înflorească,
Acolo să odrăslească
Şi să nu se ofilească,
Părinţii să-şi pomenească.
Socri mari!
Dacă credeţi că noi suntem nis-
[cai tâlhari,
Poftim că avem *ferban**)
Cu pecete dela împărăţie.
Cine ştie carte *litinească*
Adă-l să ni-l citească;
Cine nu ştie,
Să nu vie,
Ci ca de foc să se păzească,
C'apoi şi domniilor voastre
Vi s'or tăiè urechile din partea
[noastră.
Socri mari ascultaţi
Şi'n urechi băgaţi.
Că noi nu suntem niscai murari beţi
Ca să descălecăm în scaeţi,
Nici ciobani dela oi,
Ca să descălecăm prin noroi.
Nouă să ne aşterneţi covoare
Şi să descălecăm în pridvoare:
Sau să ne daţi scaune de-argint,
Ca să descălicăm pe pământ.
Şi la caii noştri să le daţi fân
[*ghizdee*
Fânişor cu flori
Cosit de două fete surori,
In zile de sărbători,
Din noaptea lui sf. Gheorghe;
Cu rouă neluată,
Cu florile nescuturate;
Caii noştri să mânânce
Şi din capete să nu mişte,
Caii noştri să bea
Şi din capete să nu dea.
Şi la frâele cailor să ne legaţi
Câte-o năfrămioară.
Ca mulţemită colacilor;
Şi nouă să ne daţi doi colăcei
Impletiţi şi frumuşei.
C'o mână să-i luăm
Şi cu una să-i dăm
Ca să nu cumva să ne înşelăm.
Când caii din capete vor da,
Năfrămile vor salta.
Şi tânărul nostru împărat s'a bu-
[curat,
Că i-am făcut slujba cu adevărat.
Lăsaţi-ne încetul cu încetul
Să ne dăm seamă cu dreptul.
Răspunsul nostru este:
Şase pahare de vin,
Şase naframe de in,
Cusute cu fluturi şi cu arnici

*) Poate *firman*, bilet de identitate; şi'a fi vechiul *peciu*, invoire de a se căsători.

De care sunt pe la dumnevoastră
[pe aici.
Fie şi de mătasă,
Numai să fie dela cinstita mireasă,
Dela dumnevoastră din casă.
Să nu fie dela vre-o vecină,
Să păţim vre-o ruşine,
C'apoi atunci ni-a fi ruşinea noa-
[stră
Şi ocara dumneavoastră
Socri mari ascultaţi
Şi'n urechi bagaţi :
Cum va da soare'n desară
Mare oaste vă împresoară:
Două sute grăniceri,
O sută feciori de boeri,
Ceilalţi mai mari,
Toţi feciori de ghinărari,
Cu mânicele suflecate,
Scobiţi în măsele,
Socrii mari, pentru oastele sale,
Pregătiţi şuri cu fân,
Buţi cu vin,
Boi graşi,
Claponaşi,
Vaci lăptoase
Şi copile frumoase.
Ca să stee cu al nostru împarat
[la masă,
Lărgiţi casa,
Intindeţi masa
Că mai stau câte un rând pe la
[spate
Cu gurile cascate.
Şi un rând pe dinainte
Cu gurile potrivite.
Să-mi daţi o strachină cu perje
[uscate,
Să asvârlim prin cele guri cascate
Şi v'o câteva poame,
Să dăm la cele cucoane ;
Să-mi daţi şi vre-o câţi-va căţei
[de usturoi,
Să dăm pe la işti ciocoi—
Fiind-că i-am poftit la noi.
Iar pentru socrii mari
Să-mi daţi un buduroi cu lapte
[bătut,
Să le turnăm la socrii cei mari
[pe gât,
Să facă burta dobă
Să se suie după sobă
Să stee cu iepurii de vorbă.
Munţi 'nalţi luminoşi,
Socri mari bine v'am găsit sănă-
[toşi !
Ia poftim iastă broască ţestoasă [1])
Pe o parte lată,
La şezut cracanată,
Poftim s-o sărutaţi odată,
Da să nu sărutaţi prea tare,
Că şi căciula din cap vă sare,
Că asta nu-i apă de baltă
Ca să fie toată baba bată;
Aista-i vin dela Odobeşti
Cum bei, cum te veseleşti !
Amin, amin
C'un păhăruţ de vin,
Să ne fie cuvântul de plin.
Noi conăcăria am închinat
Şi colăcelul ni-am luat.
Socri mari să daţi
Opt boi şi şapte vaci
Şi să rabzi şi să taci
Că nu-i dela noi începutul
Şi-i de când s-o urzit ceriul şi
[pământul.

(Auzită dela soldatul fruntaş N. Vrănceanu din Reg. 8-a de linie, de loc din ţinutul Botoşani com. Truseşti în manevre la 23 Septembre 1890, de

M. Lupescu.

1) Ploscă.

CÂNTECE

1.—*Răsai lună de-cu seară,*
Să mă duc la puica iară.
Ori răsari, nu-i răsări,
Eu la puic' oiu nimeri,
Fie glod și fie tină,
Eu mă duc ca cu lumină.
Fie glodul cât casă
Eu la dânsa oi îmblà.
(Mirodana)

2.—*Cărăruşă lungă'n jos,*
Eşti fudul că eşti frumos.
Da eu nu m-oi fuduli
Că încă şi mai frumoasă oi fi.
(Prichelea)

3.—*Măi Ioane, măi Ioane,*
Ce mai fac oile tale ?
Ia mai pier şi mai rămân
Şi sămânţa tot le ţin.
(Prichelea)

4.—*Du-te dor la cel izvor*
Şi mi-l scoală pe Ion.
Du-te dor la fântâniţă
Şi mi-l scoală pe Giorgică.
Da Giorgică nu i de ţâţă
Ca să-l scol dela fântâniţă.
Şi Ion nu-i de domn
Ca să-l scol dela izvor.
(Mirodona)

5.—*Frunză verde de orez*
Asta-i nuntă, nu-i priveci.
(Ileana Cotos)

6.—*Frunză verde de omag*
A dracului foame trag,
Pentru-un om care mi-i drag.

7.—*Frunză verde frunzuleană,*
Scumpu-i pasul de văduană.

8.—*Pe pădure rară'n jos*
Trece badea cel frumos
Cu căruţa Radului
Cu caii împăratului.
Când păşà, pana-i clătea,
Ochi şi gura îi râdea.
Şi sprincenele-amândouă
Pe mine mă bagă n boale.

9.—*Sară bună ne-aş, luà,*
Nu mă'ndur de dumneta,
Că ţi-i dulce guriţă.

10.—*Du-te dor şi iară vină*
Şi tocmea inima în mine.
(Dela Ileana Cotos)

D. Dan.

11.—*Bate vântul mări bate,*
Bate vântul peste munte
Şi-aminoasă-a doruri multe,
Bate vântul vălurele
Şi-aminoas' a dor şi-a jele
Dela locurile mele.
Ardă-mi-te-ar focul Jii,
De trei ori te ocolii,
Ce cătăi nu mai găsii :
Cătăi şiruri de mărgele,
Şi papuci cu găurele,
Cum îi plac puicuţii mele.
Auzit dela Vârvara Harţapuc
Crucea-(Suceava)

12.—*Frunză verde şi ună*
Cine-a zis întâi doină
Mânca-i-ar casa temniţa

Şi hodina uliţa.
Fie-i casa tot pustie,
Şi femeea 'n văduvie,
Copii mici pe lângă vatră
Să nu ştie cini-li-i tată ;
Copii mici în legănuţ,
Să nu şti cini li-i tătuţ

Auzit dela Ioana Cojocariu
Crucea (Suceava)

13.—*Frunză verde ca nucù,*
Unde şade urâtù,
Mult îi negru pământù ;
Foae verde ca nalba,
Unde şede dragostea
Mult îi verde pajiştea ;
Frunză verde de agud
De cât traiul cu urât,
Mai bine moarte'n pământ ;
Decât traiul cu năcaz,
Mai bine moarte 'ntr'un iaz.

Auzit dela Ruxanda Nicolau
Cotrâgaş (Suceava)

14.—*Frunză verde de mălai,*
De tinerel mă'nsurai,
Tinerică mi-o luai,
De-o sută cincizesi de ai,
Nu poate roade malai,
Numai ghindă dacă-i dai,
Şi-aceia de-o mestecai ;
Iar când iese în ocol
Vitele se strâng posmol[1])
Socotesc că-i boala lor.
Numai un viţel bălţat,
Cu curmeiu de gât legat,
Tot s'a tras păn' ce-a scăpat
Şi-a fugit pàn' ce-a crăpat.

Auzit dela G. Niga din Fundul Moldovii (Bucovina)

15.—*Frunză verde matostat*
Tinerel m'am însurat
Am luat fată de bogat
Cu vacă şi cu mânzat ;
Am dat vaca pe ţăsut
Şi mânzatul pe cusut,
Brava-i gazdă m'am făcut !

(Auzit dela G. Niga (Bucovina)

16.—*Cine n'are dor pe vale,*
Nu şti luna când răsare,
Nici noaptea câtu-i de mare ;
Cine n'are dor pe luncă,
Nici noaptea câtu-i de lungă.
Tot mă mustră cucuţù,
De ce n'am glas ca dânsù
Cum oiu avea glas de cuc
Dacă plâng păn' ce mă culc!

Auzit dela G. Niga (Bucovina)

L. Mrejeriu

17.—*Frunzuliţă de lalea*
Nici o boală nu e grea
Ca dorul şi dragostea.
Rele-s doamne frigur'li
Mai rele-s dragostili.
Frigurile te băşică,
Dragostili te usucă.
De friguri zaci şi te scoli,
De dragoste zaci şi mori.
Că dragostea-i lucru mare,
Te face să mori de foame,
Că n'ai poftă la mâncare,
Nici odihnă la culcare.
Şi iar verde samulastră,
De dragostea femeească,
Dumnezeu să te ferească !
Te bagă 'n boală cânească,
Te usucă ca pe iască !

1) **grămadă**

18.—*Dorule, arde-te-ar focu,*
Mi-ai făcut fața ca socu[1]) ,
Şi inima ca duhotu[2])
Dorule arde-te-ar para,
Mi-ai făcut fața ca ceara,
Şi inima ca cicoarea,
Limba'n gură ca cerneala !

19.—*Frunză verde bobnăut*
Toate trec, toate se duc,
Toate rămân la pământ,
Ce-am iubit nu pot să uit !
Parc'a fost cu jurământ
Până m'o băgă 'n pământ,
Eu pe mândra să n'o uit !

20.—*Frunzuliță samulastră,*
Puică dragostele noastre,
Au rămas pustii pe coaste,
Să le vezi, nu le-ai cunoaşte.

21.—*Frunză verde vioreà,*
Fă nevast'ascultă 'ncoa :
Când o fi la moartea mea
Să-mi chemi tu ibovnica,
Să-mi fie lumânarea,
Să mor cu ochii la ea !
Iară după moartea mea,
Tu să nu te cerți cu ea,
Las'o 'n pace saraca,
Nu-i mai amărî viața
C'am trăit bine cu ea.

Să mă duci cu şapte popi
Şi ştii unde să mă 'ngropi ?
—In poarta biserici
Unde trec nevestili
Şi aprinde făcliile,
Să le văd luminile[3])
Că mi-au scurtat zilele.

(Auzite in Goleştii-Badii Muscel,
dela Ion Trăistaru)

Culese de **D. Mihalache**

22.—*Sub poale de colnicel,*
S'a ivit un voinicel,
Cu poturi, *cu cojocel*
Cu cuşma creață de miel,
Dă-mă, maică după el.
—Draga mamei, nu te duce,
C'aista-i Iancu-Jianul,
Iubeşte fete cu anul;
Câte fete-au fost pe Jii,
Toate-au rămas cu copii,
Dar o copilă ca tine
Să rămâi ca nime'n lume !

23.—*Foae verde castravete,*
Sub poale de codru verde
O zare de foc se vede;
Nu ştiu zare-i,
Ori foc mare-i
Ori pară de lumânare.
Nici nu-i zare,
Nici foc mare,
Nici pară de lumânare,
Ci-s voinici de-ai codrului,
Imprejurul focului,
C'o mieoară în frigare
Să le fie de-o gustare.

Auzită dela Ruxanda Constantin
din Bârlad

24.—*Foae verde stuh de baltă*
Lasă vântul să mă bată
Şi soarele să mă ardă
Că eu sunt cea vinovată,

1) Neagră ca fructul socului.
2) Păcură, de unde şi-a luat numele şi *duholnița*, vasul în care se păstrează păcure.
3) Luminele ochilor.

Căci m'am cerut măritată,
Să fiu de bărbat mustrată,
Şi de soacră blăstămată,
Şi de copii supărată
Şi de lume judecată.
De cât mă făceam o fată,
Mai bine-o stâncă de piatră;
Mă punea la mânăstire,
Se'nchinà lumea la mine.
De cât mama mă făcea,
Mai bine gâtu-mi rupea
Şi mă trântea în pământ
Şi n'erà să mă frământ.
De cât mă făceam o fată,
Mai bine eram o piatră,
Şi mă punea la fântână,
Şi mă numeam apă bună.
Apă bună şi mai rece,
Cine bea de doru-i trece;
Apă bună şi mai bună
Mă chem floare din grădină.

Auzit dela Anica Blanaru
din Bârlad

Culese de **S. Manole**

25.—*Şi-am zis verde leuştean,*
Uite-al dracului oltean,
Cum îmi trage coasa 'n deal
Şi coseşte leuştean.
Leuştean, cine te-a pus?
—Mariţa care s'a dus,
N'a lăsat nici un răspuns.

26.—*La vale, ţaţă, la vale,*
C'a făcut mazărea floare
Şi fasolea păstăcioare.
Hai, ţaţo, la hărăgit,
Amândoi să hărăgim.
Amândoi să ne iubim;
Cu haragii de mărar,
Ca să viu şi eu mai rar.

27.—*Geme codrul, geme,*
Geme că i-i rău,
Că-l plouă mereu;
Il plouă de-l varsă,
Codrului nu-i pasă;
Sus i-i frunza deasă,
Jos i-i umbra groasă,
De flăcăi aleasă.
Pe la miez de noapte,
Ce frunză se bate?
Frunza bradului
Şi cu-a teiului!
Hai teiule, hai,
Cum om să te taiu,
C'un topor tăios,
C'un flăcău frumos;
C'o bardă tăioasă,
C'o fată frumoasă,
Să te feţuesc,
Să te zugrăvesc,
Să te fac icoană....

28.—*Foae verde sălcioară,*
La Ploeşti pe mărgioară,
La casa cu trestioară,
Zace-un voinicel de boală
Şi-l păzeşte-o fată mare
C'o lumânare de ceară.
Lumânarea s'a topit,
Puişorul n'a murit.
Nu ştiu zace
Ori se face,
Că guriţa nu-i mai tace
—Zaci, puiule, ori te scoală
Ori îmi dă şi mie boală
Să zăcem pe prisp'afară,
Să ne bată vânt de vară.
Să zăcem alăturea
Ca doi pui de turturea.
Unul sboară şi se duce,
Unul rămâne şi plânge.

Să nu zici mâne, poimâne,
Că ți-i boala dela mine.

29.—*Ș'am zis verde de mohor,*
Cuculeț de pe răzor
Nici n'ai milă, nici n'ai dor!
—Eu am milă, am și dor
Numai n'am aripi să sbor,
Ca să sbor pe sub pământ
La puicuța în mormânt.
Să-i pun capul pe picioare,
Să mă jălui ce mă doare.
Mă doare'n piept și'n spinare
De dorul puicuții meale.
—Cuculeț tu un' te duci?
Vara vii, vara te duci,
Mă mir iarna ce mănânci?
—Mănânc putregaiu de fag
Și beau apă dintr'un lac
Și cânt codrului cu drag.

Auzite dela Tănasă Pricope din Meria-Covurluiu de

N. Gh. P. Covurluianu

DATINE ȘI CREDINȚE

1. Când un văduv ori o văduvă, se cunună cu altcineva, e bine ca în timpul cât le ard lumânările, să pună pe cineva să verse pe mormântul răposatei ori răposatului o cofă cu apă căci altfel, îi arde pe piept acele lumânări; turnându-se apă, ele se sting și nu-l mai frige.

2. Copilul mic se înțarcă de obiceiu la un an și jumătate. El n'are păcat dacă suge țâță în zi de post ori chiar în posturile mari (postul cel mare dinaintea Paștelor și postul Sântă-Măriei, care-i rupt din postul cel mare și care odată n'a fost). Cu toate acestea dacă copilul e născut într'așà vreme că trebue să sugă două posturi mari, el trebuie să fie înțărcat și la mai puțin de un an și jumătate, căci sugând două posturi mari, ar fi păcat.

3. Când ospătezi pe câmp și trece pe lângă tine un drumeț care te cunoaște, poftește-l numai odată și dacă nu vine lasă-l în pace; dacă nu-l cunoști, poftește-l de două ori.

5. Când ești poftit la masă de cineva când ți-i foame, e păcat dacă nu-l asculți.

5. Femeia să nu dea chibrit ori cărbune omului care *bea tutun* că-i pică dinții.

6. Nunta-i lăsată de Dumnezeu să se facă Joia și de aceea-i mare păcat dacă se face Duminica și mai ales în celelalte zile.

Culese din Țepu Tecuciului de

Tudor Pamfile.

COLINDE

I. Colind de băiet

Cântat în seara de sfântul Vasile

Sus pe apa Jiului,
Domn din cer,
Vin coconi d'ai Diiului
Domn din cer)*
Şi d'ai Diamantului
Dar 'nainte cine-mi-vine?
— Vine (.....) Făt-frumos
P'un cal negru mângâios
Vine calul tot jucând,
Tot jucând şi nechezând,
La părinţi tot mulţumind.
Ce bun cal de'ncălicat!
Bune haine de'mbrăcat.
Calcă calu'n câmpul roşu,
Câmpul roşu mi'nverzeşte,
Voinici cai că-mi priponeşte.
Calcă calu'n văi adânci,
Văi adânci şi apa cură (curge)
Voinici cai că mi-i încură.
Calcă calu'n piatră seacă,
Piatra seacă se'mplineşte;
Voinici cai că-mi potcoveşte;
Cu potcoave de argint
Cum nu s'a mai pomenit!
Domn din din cer.

Din Goleştii-Badii, Muscel.

D. Mihalache

VRAJI ŞI FARMECE

1—De dragoste

Ca să fii băgat în seamă de toată lumea şi să fii drag la toţi, iei o pană de păun, un fir de busuioc şi-un ban de argint şi descânţi de trei ori în o cofiţă de apă, curgătoare, neînceputǎ. Cu apa descântată te speli pe faţă şi-ţi stropeşti straele. De dragoste îşi descâtă mai cu samă fetele.

Fugi cocoară, fugi cocor,
Eu-s ciută 'naltă, bălţată
Cu argint încălţată,
Şi cu aur îmbrăcată,
Cu laţ de toacă 'n grumaz,
Cu limbă de cuc în gură,
Cu ochi de păun în cap,
Cu tablă de busuioc.

1) »Domn din cer« se zice după fiecare vers.

Unde-oiu şedea să mă vadă,
Când oiu vorbi să m'audă;
Cum îi ales păunul din toate penele
Aşa să fiu eu ales din toţi boerii,
Din toţi fruntaşii, din toţi preoţii,
După cum îi ales argintul din toate pietrele
Şi busuiocul din toate florile
Aşa să fiu eu ales şi văzut
Din toţi boerii, din toţi preoţii.

Auzit de la Ruxanda Nicolau din Cotrăgaş
(Suceava)

L. Mrejeriu

GLUME, JITII, TACLALE

1—Ţiganul mehenchiu

Luna lui cuptor era pe ducă. Gospodarii sfârşiseră de secere şi se pregăteau de treerat. Un român mai cuprins, îşi pusese în minte să pue a doua zi pe arie, dacă a fi vreme bună, iar dacă a fi vreme nouroasă, să trimată carele în pădure la nuele. Sara, după ce mânâncă toţi ai casei, gospodarul trimite pe o slugă a lui,—un baroi de ţigan, jupit de pe dracul—să vadă cum îi vremea, ca să rânduiască treburile pe a doua zi.

Ţiganul, care ştiea că pe dânsul cade sarcina trebii, chibzuia cum să scape de greu. Şi când il păleşte pe baragladină lenea, apoi caută soiu de soiu de meşteşuguri să-i vie la socoteală. Şi cine-i mai meşter într'acestea de cât ţiganul?

Iese el afară, se uită în sus şi se gândeşte : «de zic că-i senin, mă pune să pui pe arie, de zic că-i nour; mă trimete la nuele.« Socotind el aşa deodată i se luminează faţa ca de un gând nimerit şi se duce repede la stăpân...

— Ei, cumu-i Ioane? Il întreabă gospodarul.

— Hauleu mânca-ţi-aş găinele, e rău de tot.

— Da ce-i ?

— Nourele printre stele
Nici de arie,[1]) nici de nuele.

---

1) In munţii Sucevei fiind vorba de carat de fân, se zice : «nici de fân, nici de nuele.»

Dacă l-o fi crezut ori ba românul, asta-i treaba lui, noi n'am apucat să-l mai întrebăm...

Dar că ţiganul erà leneş şi mehenchiu se vede cât de colo.

Auzit dela D-na Ruxanda Popa în Schineni (Tutova) la 27 Iulie 1908.

L. Mrejeriu.

CRONICA

* D-l *Eug. Boureanu* işi strânge într'un volum de 104 p. douăsprezece poveşti versificate, cunoscute în parte din diferite reviste. Pentru că-l ştim bun mănuitor de versuri, îndrăznim să-i dăm câteva sfaturi, pe cari, după chipul nostru de a'nţelege redarea producţiilor populare cu formă schimbătoare, autorul nu le cunoaşte.

Povestea se poate asămănà în ţesetăra ei, cu un copil de ţară, a cărui constituţie este aşa cum e şi nu se poate schimba: unul e frumos, altul e urît; unul e mai voinic, altul mai slab, după cum şi ţesătura povestei poate fi mai meşteşugit înjghebată, sau mai stângace în peripeţiile ei.

Iată un copilaş bătut de ger şi de foame, frumos ca şi unul crescut în puf şi în bunătăţi: ei samănă.

Un împărat işi ucide sluga greşitoare, pe ibovnicul fetei lui; fata îl plânge şi lacrămile ei se prefac în lăcrămioare.

Un domn dela târg, ucide pe junele care nu s'a putut stăpâni. Fiică-sea îl iubeşte şi strigă juraţilor neîndurare iar curtea o ascultă. Iată o poveste şi o nuvelă cu acelaş ţesut.

Intorcându-ne la cei doi copii, să-i desbrăcăm, să le schimbăm hainele şi să vedem ce vor face. Bine va sta celui cu iţari, dimineaţa bându-şi cafeaua cu lapte? Dar celui cu pantaloni scurţi, ducând vacile la apă? Fireşte, o nepotrivire hazlie.

Tot astfel se întâmplă şi cu haina poveştilor populare, când ele sunt confecţionate de unul care nu le cunoaşte încă rostul şi înţelesul.

In această privinţă d. Boureanu greşeşte şi în loc de-o poveste ne-ar da poate foarte bine altceva, dacă n'ar fi vorba de timpurile îndepărtate şi de personagiile lor.

Reproducem primele două strofe din întăià bucată: *Povestea lăcrămioarei.*

In vârful munţilor Bucegi,
Se ridicà pe-o *vatră*,
Stăpân al lor şi-al ţării'ntregi
Un vechiu castel de piatră.

Şi-un Craiu bătrân, ce'n el şedea,
Avea domniei sale
Poporul ce se întindeà
Spre Dunăre la vale.

Cine ar putea defini ce-i aceea, *vatră de munte!* Şi ce'nsemnează: *avea domniei sale?* Vrea să rică: *stăpânea?*

Strofa a treia:

Comori măestre ca'n poveşti
Umpleau întreaga ţară
Şi case mari, împărăteşti
Din vremuri se'nălţară.

Vedem o mare nepotrivire: *măestru* înseamnă *meşter, priceput* în cevà; vedem un amănunt rău pus în ultimele două versuri.

Strofa a patra:

Iar după zidurile lor
Din nopţi o mie una (?)
Domniţi cu chip fermecător
Ascunse's totdeauna.

In strofa următoare, d. Boureanu zice că:

Frumoase fetele erau
Ca în petreceri glume,

adică întocmai cum sunt glumele în petreceri, dar redarea nu este nici clară, nici îngăduită.

Mai încolo, într'un vers prea încărcat zice că

El luà baltagul la răstrişti
Ne mai ştiind de şagă,

ideie care n'are nici un înţeles.

La îndemnările craiului, fata nu vrea să spună numele iubitului ei.

Mi-e drag, dar cine n'o să-l spun
Că nu il ştiu cu însu-mi,
De-aceea dorul mi-l apun
In jalea şi în plânsu-mi.

este strofă greoaie, cu atâtea construcţii artificiale. Traducând-o am avea:

Mi-e drag dar cine-i n'o să-l spun
Că nu-l ştiu nici eu însu-mi,
De-aceea dorul meu mi-l îndulcesc (potolesc)
In jalea mea şi'n plânsu-mi.

Tot astfel *tinerit* nu-i *tinereţă* şi nu se zice: *rece ca ceara.*

Mai departe fata îşi închipue viaţa dusă cu barbatul voit de tatăl său:

Şi iar a prins s'alăture
Plânsorile copila
In vis cu el alăture
Iar traiul dus cu sila!...

Publicarea acestei poveşti şi mai ales în capul volumaşului este greşită.

Limbă mai puţin forţată, cu mai multă legătură între vorbe şi idei,

găsim în celelalte poveşti. Totuşi, toate lasă cetitorului impresia mai mult a unor crâmpeie pline de romantismul anumitelor vremuri şi locuri.

Iată ce zice Conta relativ la aceste prefaceri :

„Poezia populară este diamantul găsit în stare de cărbune pe care încă nu l'am transformat în cristal strălucitor. Cei cari vor să-l şlefuiască, trebue să ia bine seama, ca să-i păstreze structura lui.

„Aşa-i şi cu poezia populară ; ea porneşte din spiritul unei naţiuni şi acei cari vor să scrie, trebue să nu sacrifice fondul vibrător şi plin de pasiune, pentru o formă adese ori rece şi convenţională".

Eminescu şi-a scris poveştile lui de mult şi nici până astăzi nu i se arată ucenicii.

* A apărut **Sezătoarea** revistă de folklor, editor : *Artur Gorovei*, Folticeni, Vol. X No. 7—8 cu următorul cuprins : *A. Vasiliu*: Cum se făcea şezătoare în Tătăruşi mai înainte vreme.— *A. Vasiliu* : Bocet.— *I. Moisil:* Pricolicii.—*L. Mrejeriu:* Doamne fereşte de năpaste.— *D. Mihălache:* Numărătoarea Ţiganilor.—*Şt. St. Tuţescu:* Sfântul Spiridon.— *T. Pamfile:* Despre un Ruginesc prins de Tatari, Târgul Slatinei, Moaşa lui Hristos.—*H. Ţapu:* Descântece.—*N. Cârstea, M. Lupescu :* Cântece.

* Institutul „Minerva" editează vol. II din operile lui Al. Odobescu în mare parte cunoscute din editura Socec.

Pe noi ne interesează mai ales următoarele articole : Cântecele poporane în raport cu ţara, istoria şi datinele românilor.—Diochiul, Năluca, Mioara şi Moş-ajunul.—Relaţiuni despre dicţionarul limbei române; Precuvântare la „Credinţe, datine şi moravuri ale poporului de Gr. D. Teodorescu". Precuvântare la „Poveştile uncheaşului sfătos de P. Ispirescu"—Discurs academic asupra lui P. Ispirescu—Casă, veşmintele şi petrecerile ţăranului român (în franţuzeşte).

* Tot în acelaş loc a apărut vol. I din Criticele d-lui Titu Maiorescu: cu acest prilej putem să citim mai mulţi părerile marelui nostru critic asupra colecţinnei de poesii populare făcute de V. Alexandri.

P.

TIPARUL TIPOGRAFIEI GEORGE V. MUNTEANU—BÂRLAD

Fălticeni

No. 2 Septembrie 1908

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietorii : Gh. T. Chirileanu (Bucureşti), Gr. N. Coatu (Banca-Tutova), Gh. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. L. Kostake (Bârlad), V. Costăchescu (Pleşeşti-Suceava), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), N, Mateescu (Diocheți Putna), D. Mihalache (Goleşti-Badei-Muscel), L. Mrejeriu (Zorleni-Tutova), I. V. Nestor (Praja-Tutova), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu) (Crasna-Gorj), T. Popovici (Grivița-Tutova), C. Rădulescu Codin (Priboeni-Muscel), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanța) A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), St. St. Tuțescu (Catane Dolj), Al. Vasiliu (Tătăruşi Suceava), I. Zota (Dorna Suceava), I. E. Torouțiu (Suceava-Bucovina).

CUPRINSUL:

REDACȚIA: T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— BÂRLAD —

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

NOTĂ : Persoanele cărora li s'a trimis revista şi nu vor s'o primească, sunt rugaţi a înapoia numerele 1 şi 2.

INŞTIINŢĂRI

Revista apare regulat la fiecare zi întâi a lunei. Deocamdată, numărul cuprinde o broşură de 32 de pagini în 8°.

Preţul abonamentului fiind de 5 lei pe an, trebue trimis înainte, întreg sau câte jumătate la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile şi orice corespondeaţă privitoare la publicarea şi îmbunătăţirea revistei, precum şi lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă se vor trimite la redacţie, tipografia G. V. Munteanu, str. Stefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile şi achitările de abonament, precum şi orice corespondenţă privitoare la administraţia revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă şi simţire, va fi primit cu dragoste în paginele acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărăşite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătură şi clişeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum: cântece, gâcitori, proverbe, etc. vor fi culese întocmai cum se aud prin părţile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puţin prin ţinutul şi comuna de unde s'au făcut.

Scrisul se va face citeţ şi pe o singură faţă a hârtiei.

Francarea corespondenţei se va face deplin, la trimitere, spre a nu fi înapoiată.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela fraţii învăţători şi preoţi aşteptăm material bogat şi ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă ştiinţa şi simţirea poporului odată cu bătrânii sfătoşi şi cu babele care încheagă apele.

Deci, şi aice, să punăm umărul grabnic şi bărbăteşte ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru ţărănesc, de eri şi de azi, până nu apucă a se preface sub înrâurirea vieţii celei noui.

Anul I.—Nr. 2 Septembrie 1908

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 157
Bârlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

POVESTI

2.— Despina

A fost odată ia'n colo, într'un sat-unde a fi fost, bine nu știu, că n'am fost acolo și cu măsura cu care am cumpărat, tot cu aceea vând, a fost un flăcău voinic, sănătos, avut, frumos și cuminte nevoie mare. Și flăcăului aceluia după ce și-a făcut armata, i-a abătut de 'nsurătoare și pace. Și voea el să se 'nsoare și să-și ieie tovarăș la greul lumei aceștiea, așa după cum a fost de la 'nceputul lumei, cum este azi și cum va fi cât va vrea bunul Dumnezeu. Să-i fie rușine flăcăului despre asta, nici vorbă, că doar nu făcea el începutul. Și ce este mai frumos, în lumea asta, de cât o adevărată părechie de oameni ?!..........

Despre toate greutățile și neînțelegerile ce vin asupra unei părechi de oameni în vremea traiului lor, nu-și mai bătea capul flăcăul, vorba Românului: „Toate le alegi în lume, dar soțul ori soția nu, și 'nsurătoarea ori măritișul mai merge și la noroc: dacă ai noroc, câștigi, dacă nu, nu". In sfârșit, flăcăul căutând în colo, căutând în coace, își găsește o fată cu care să însoară. Dar fata aceea era așa de bună, cât nu pot spune, că nu mâncase nici flăcăul, nici eu nu gustasem dintr'însa ca să hotărâm aceasta; era o femeie de care nu puține a lăsat bunul D-zeu pe pământ. Cât a fost fată și la părinții ei a fost detreabă, ca să se poată mărita și să se uite cineva la dânsa; dacă s'a măritat, vorba ceea. „Ține-te pânză să nu te rupi, și-a arătat ea arama pe față. Căci așa-s unele fete: lustru și spoială din creștet și până în tălpi, căci se arată curate și harnice ca doar. doar or aluneca ochii cuiva asupra lor și în urmă, să te *ferească* Dumnezeu mai bine, să dai totul și se scapi curat. Cămeșa de pe tine a zice că-i a lor, dă-li-o și du-te 'n plata Domnului! unde a dus mutul iapa și surdul roata și numai să rămâi curat; că e mai bine sărac și curat, de cât bogat și dator.

Şi flăcăul acela când s'a însurat, avea cară cu patru boi, plug, cal de călărie şi altele, era cum se zic, om cu dare de mână. El gândea că dacă se 'nsoară, va face şi mai multă avere, că dă, va avea ajutor; credea cum se zice, că toate păserile câte sboară se mănâncă. Dar vorba Românului. „Nu-i după cum vrea omul şi-i după cum vrea Domnul" Nevasta lui, pe careo chema Despina, era o femee care nu se putea 'ngădui cu barbatu-su la nimic, la nici o vorbă. Cându-i zicea barbatu-s'o, să nu facă cutare lucru, ea îl făcea şi cându-i zicea să facă cutare lucru nu-l făcea, o osândă şi pace! Bietul bărbat a suferit de la dânsa: o zi, două, nouă, crezind că-i tânără şi n'are minte şi că mai pe urmă îşi va mai veni la brazdă şi vor trage amândoi în jug, la carul greutăţilor pentru care se luase. Insă mai pe urmă văzind că-i de nesuferit, s'a gândit şi s'a răsgândit ce să facă, ce să dreagă ca să scape de dânsa şi pace. Vorba ceea: „La omul fără suflet, trebue om fără lege." Şi tot gândindu-se el aşa singur, singurel, ca un cuc, i-a venit în gând să se scape de ea într'un fel; dar să nu aibă păcat. A înjugat câteşi patru boiii lui la plug şi-a pornit la câmp să are. Şi când a pornit cu plugul, a zis el nevestei:

—Tu cu mâncare la mine, la plug, n'ai ce căta, că eu singur mi-oiu face o bucăţică de mămăligă şi-oiu mânca-o cu ce-a da Dumnezeu, că doar n'am să mă îngraş la muncă.

—Iei, lasă priceputule, deşteptule, i-a răspuns ea, nu-mi mai spune mie şi să spui ficiorului lui tatu-tău ce se facă.

Dar el îi spusese să nu vie tocmai pentru ca să vie, că doar ştiea că ea-i face totul tot pe dos.

După asta pornind el cu boişorii lui la câmp, a ajuns acolo şi s'a apucat de arat. A arat el într'o zi, toată ziua. Sara nu s'a mai dus acasă, că era cam departe şi trebuea să-şi hrănească boulenii, noaptea. Şi aşa noaptea s'a dus cu boii ca să-i pască. Şi păscând boii, n'a putut sta numai'n picioare, că doar era şi el de carne: toată ziua, hăi, hăi, şi mai stăi şi noaptea'n picioare, nu se putea. Aşa îmbrăcat cum era cu *chebea* [1]), s'a mai pus pe iarbă pe lângă boi, pe ici, pe colea; ba încă a şi mai *apichit* [2]), din ochi, aşa cât ai trage cu amânarul, şi din pricina asta dimineaţa când s'a luminat bine de ziuă chebea lui era aşa de udă, ca şi cum ai fi muiat-o în baltă şi ai fi scos-o afară. In capătul bucăţei de pământ pe care-o ara, era o fântână adâncă, adâncă şi părăsită, că-i săcase izvorul. Acum el îşi puse tot ce avea lângă fântână, că ştiea că are să vie Despina cu mâncare şi că are să se

1). Un fel de suman lung
2). Dormit

oprească acolo. Şi ca să se scape de un aşa odor de nevastă, întinse chebea plină de apă pe gura fântânii, ca să se usuce la soare. El mai ştiea că Despina se va pune pe chebe să se hodinească şi că el îi va spune să nu se pue şi ea *va face* pe dos şi aşa se va duce în fântână. Când a ajuns el cu brazda la capătul bucăţei iaca şi Despina cu mâncare ca şi când ar fi fost înţeleşi amândoi să se întâlnească acolo ori mai bine ca şi când ar fi tras cu boghii, pentru asta. Ea viind a tras drept lângă fântână şi şi-a pns mâncarea jos. Cum a văzut-o el i-a zis:

—Despină, să nu cumva să te pui pe chebe, că-i udă şi trebuie să se usuce de soare....

Hei asta-i, de ce? ţi-i chebea aurită, să nu mă pui pe dânsa? Haaai? Te ia dracul afurisitule!...

Şi zicând aşa s'a trântit pe chebe şi s'a dus huştiuliuc în fundul fântânei. Vorba Românului: „Cum şi-o face omul nici dracul nu i-o face". Atunci omul văzind că ea a căzut în fântână, uu se credea că va scăpa de dânsa; a pornit cu plugul acasă lăsând bucata ne isprăvită Aşa s'a dus acasă, acolo a dejugat boii în ogradă, le-a dat mâncare, că ţinea la dânşii, ca la ochii din cap şi făcându-se că nu ştie nimic de dânsa, a 'nceput a 'ntreba pe vecini:

—Fa Marando, ori fa Anico, da, n'aţi văzut pe Despina mea? Uite leu am fost la plug şi nu ştiu unde a fi şi ce-a fi făcând?

—Dă, nu ştim ce-o fi făcând ori unde a fi dusă.

Atunci el a tăcut din gură şi n'a mai spus nimica la nimene. Nimene nu ştia nimica de dânsa, par'că intrase de vie 'n pământ ori o 'nghiţise pământul, nu alta. Şi lui tare-i mai părea bine, că nu se ştie nimica. Şi-a lăsat el treaba aşa 'ncurcată douăzeci de zile. După douăzeci de zile a luat o funie mare, lungă şi s'a dus cu dânsa la fântâna unde că-i zuse Despina: ca să vadă mai trăeşte ori nu. Acolo a depănat el funia cea lungă, lungă, toată *până* 'n fundul fântânei. Funia ceea o ţinea el vârtos cu amândouă mânele, de capătul de afară din gura fântâne De la o vreme, vede el că funia se clatină. Atunci i s'a făcut de frică părul în cap măciucă; le dase toate pe una şi nici aceea nu era bună, cum că n a putut scăpa de Despina şi că de acu, îi vai şi amar de capul lui că esă din fântână şi că n'a murit. Şi tot gândindu-se el aşa, numai vede eşind din fântână o dihanie, jumătate albă şi jumătate neagră. El când a văzut dihania ceea aşa, de speriat s'a speriat, dar şi-a luat inima 'n dinţi şi-a 'ntrebat'o:

—Da, ce eşti, aşa urâtă?

—Da, cumu-s urâtă eu? l-a întrebat şi dihania pe dânsul?

—Păi cum se fii i-a răspuns omul ceala; ia ești jumătate albă și jumătate neagră.

—Măi, omule, a zis dihania ceea, eu-s dracul.

—Iei, și dacă ești dracul parcă tare mare odor ești?

Parcă i-i frică cuiva de tine? Haaai? Eu nu te întreb de asta, te ntreb de ce ești jumătate negru și jumătate alb?

—Păi iacă de ce i-a respuns Ucigă-l toaca: a căzut Despina pe mine și pe partea pe care a șăzut ea, am înălbit. Pentru binele care mi l'ai făcut de m'ai scăpat de ea îți mulțămesc de o mie de ori și-ți-zic și bogdaproste. Cu ce dar să te dăruesc eu pentru binele ce mi-ai făcut?

—Nu-ți cer nimic, măi, i-o răspuns omul. Eu am încercat să videm mai trăește Despina ori nu?

—Să n'ai teamă, nici grijă, i-a respuns ucigașul, că Despina-i moartă de zece-zile. Da, pentru bunătatea ce mi-ai făcut am să te *dăruesc cu un dar de bani* ori am să te 'nsoțesc c'o fată de împarat, pentru binele ce mi-ai făcut. Tu măi, omule, dacă vrei să te folosești de la mâna mea, că doar eu nu vreau să-ți fac rău ci bine, pentru bunătatea ce mi-ai făcut, să faci cum te-oiu învața eu. Și las dacă-i greși, păcatul meu se fie și să mă blastămi pe mine.

—Bine măi, i-a răspuns omul, dacă va fi de bine, te voi asculta; dacă nu, cale bună și mie și ție.

Nu suntem cununați.

—Ai bună nădejde omule, a zis, dracul că te'nvăț de bine și vreau pentru bunătatea făcută să ai binele'n toată viața ta. Iaca ce se faci: să strângi buruene de leac de pe câmp, de unde-i găsi de tot felul și se ai o traistă plină și cu ele așa la subsioară să treci pe la poarta cutărui împărat, că are o fată. Și cându-i ajunge pe acolo, să strigi câtu-i putea „Doctor bun, Doctor bun." Că eu am să mă duc înainte la acel imparat și am se intru'n fata lui și am s-o chinuesc in' așa fel de au să-i plângă și pietrele nu numai oamenii, de milă. Și împăratul are să te chieme ca să 'ncerce și cu leacurile tale. Că doar și împăratul îi om ca toți oamenii și are dragoste părintească pentru copila lui, ca ori și ce om de-ar vedea-o sănătoasă; și impăratu-i gata să deie tot avutul lui tot ce are până și cămeșa de pe dânsul numai și numai să-și vadă odorul lui cum a fost mai 'nainte. Tu să te prinzi că i-o faci sănătoasă și el ți-a plăti. Să-i faci o scăldătoare cu buruene de cele și să-i spui că din acele se face bine, că dacă-i veni tu eu es din ea și mă duc unde am nevoie.

Și cum au vorbit, așa au-și făcut.

---

1), Așa se pronunță'n popor.

Şi-a umplut ceala traista de fel de fel de buruene de leac şi trecând pe la poarta acelui împărat a strigat: „Doctor bun, Doctor bun, de sculat fete mari, meşter ca mine nu se mai găseşte 'ntoată lumea." Cum a auzit înpăratul strigând aşa, i-a crescut inima cât o pâne mare gândindu-se că-i va scapa fata şi l-a chemat înăuntru la dânsul şi i-a zis.

—Ce fel de Doctor eşti tu? Cum poţi, tu, scapa ori scula oamenii bolnavi de la moarte?

—Asta-i socoteala mea, mărite împărate şi nu pot spune la nimene taina meşteşugului meu. Ii destul, gândesc atâta că ce spun fac.

Bine, măi, i-a respuns împăraatul, numai de ar fi aşa, cum spui tu.

—Dacă n'a fi aşa, eu pun capul la mijloc. Ce crezi mărite împăpărate că spun minciuni?

Pe urmă a intrat el acolo unde era fata bolnavă şi cum a intrat el în odaia ceea, ucigaşul a eşit din ea şi l-a şi întrebat:

—Iei, măi, omule ai venit?

—Am venit, măi, i-a respuns omul.

—Bine, dacă-ai venit, rămâi, tu, aici, că eu mă duc unde am nevoe.

Atunci s'a apucat el şi i-a făcut o scăldătoare fetei cu buruene de acele, ce avea el. A desbracat-o 'n piele cum a făcut-o măsa şi-a spălat-o şi-a frecat-o bine, bine, şi pe loc fata s'a cunoscut bine, ca şi când i-ar fi luat cu mâna. Acum ea i-a zis:

—Iţi mulţămesc omule, că în urma leacurilor ce mi-ai dat, mă simţesc mai voinică de cum am fost.

Aunci a intrat şi împăratul în odaie, la fată şi a întrebat-o.

—Iei scumpa mea fată, te-ai făcut ceva mai bine?

—Imi este bine, de tot tată, i-a răspuns fata.

Acum împăratul de bucurie, a chemat omul şi l'a 'ntrebat:

Ei măi omule, văd că treabă bună mi-ai făcut şi mi-ai scăpat fata de la moarte. Ce-mi ceri pentru asta? Că dă, degeaba nu se poate, nici eu n'o vrau asta.

Atunci omul a glăsuit aşa:

—Ce-ţi vrea, aceea mi-ţi da.

Atunci împăratul a poruncit şi i-a încărcat o haraba de aur cu patru boi, ş'o trăsură cu patru cai şi aşa l'a trimis la locul lui, de unde era el. Şi aşa a fost plătit, pentru treaba ce făcuse.

Când a eşit dracul din fata împăratului aceluia şi l'a lăsat pe dânsul acolo, s'o lecuiască, i-a mai spus.

—Eu, să ştii, tu, de acu, mă duc să mă bag în fata cutărui împărat şi s'o chinuesc ca pe asta; însă tu acolo peste mine să nu vii, că

atunci es din acea fată şi intru în tine şi n'oiu, eşi din tine şi te voiu chinui vai şi amar, câte zilişoare-ĭi avea. Asta să ţi-o ai în gând şi mai multe nu. Vezi că eu ţi-am făcut atâta bine şi să ţii socoteală.

Atunci omul i-a răspuns:

—N'am ce căuta eu, peste tine şi sunt mulţămit cu darul care mi l'ai dăruit. Iţi mulţămesc pentru facere de bine.

N'a trecut multă vreme şi împăratul cu fata acum bolnavă, tot căutând leacuri, ca omul cu păcatul, a auzit şi de omul ceala cum făcuse sănătoasă fata celuilalt împărat şi care fusese bolnavă tot de aceaiaşi boală. Atunci împăratul a şi trimis om anume la omul ceala că să se ducă să-i lecuiască fata şi-l făgădui cu fel de fel de daruri cu care va fi dăruit cât va trăi. Atunci omul ceala fiindu-i frică de ucigă-l toaca, ţinu socoteală de sfatul dracuuli şi nu se duse.

Dar împăratul ceala văzând că omul nu vrea să se ducă de bună voe, a dat poruncă să-l ducă legat burduf. Şi l'au luat oameni împărăteşti fără voea lui să-l ducă la împărat.' Mergând el pe drum se gândi se resgândi cum s'o facă cum s'o dreagă ca să scape de ucigaş. Oamenii împărăteşti l'au dus drept în odaia unde era fata împăratului bolnavă şi l'au lăsat acolo. Acum în scurt a şi eşit ucigaşul din fata ceea bolnavă, supărat şi l'a întrebat:

—Bine, măi cutare, Stan, Bran, cum l'a fi chemat, bine nu ştii când am fost acolo, ce-am vorbit noi amândoi? Nu ţi-am spus să nu vii peste mine aici? Haaai? vra să zică cât bine ţi-am făcut eu n'ai cunoscut şi nu ţi-i socoteală de vorbele mele, de sfatul meu?

Bine, măi, i-a răspuns omul ucigaşului: mi-ai făcut bine, mi-ai dat poruncă să nu viu aici peste tine, şi-am venit; însă te rog să-mi dai voie să spun şi eu, pentru ce am venit? Să mă judeci înainte şi apoi să-mi iei capul. Iată de ce am venit; am venit de frica Despinei. Nuştiu unde să fug şi să mă ascund dinnaintea ei şi să nu mai dau ochi cu dânsa că a înviat şi mă caută'n toate părţile.

Atunci a spus ucigaşul:

—Bine măi omule, acum văd nevoia, care te-a scos din casă, da Despina unde este, ĭi departe de aici?

Omul i-a răspuns:

Ii aproape de aici şi soseşte cât de degrabă.

—Ii dacă vine ea aici, ĭi rău şi de mine, a zis ucigaşul.

—Da, aşa este, i-a respuns omul şi ca să scapi fă-te ce te-i face!.

Atunci ucigaşul a văzut un cuptior cu foc mare aprins şi-de frica Despinei, a ţişnit în cuptiorul cu focul. Acum şi omul naibei meşter, s'a repezit şi i-a pus fundul la uşa cuptiorului şi aşa a ars ucigaşul tot

in cuptiorul cu focul. Şi în felul acesta omul ceala a scăpat şi de Despina şi de ucigaş.

Acum şi fata împăratului celuia s'a vindecat ca şi ceeaialtă fată de împărat, de mai înnainte. Impăratul ca plată pentru leacul fetei i-a dăruit o haraba de galbeni trasă de patru boi ş'o trăsură cu patru cai şi aşa l'a dus înapoi la locul lui de unde venise.

Şi-am încălecat pe-o şea şi-am spus-o aşa.

Auzită în 1904, Decembrie 18, de la prietinul meu N. Jurist
din com. Calieni Putna

N. Mateescu

LEGENDE ŞI TRADIŢII

1— Copacul Ţiganului

Dumnezeu, milostivul, când a împărţit noroadelor bunătăţile lumei acestia, a chemat pe rând fiecare neam de oameni şi le-a cercat gustul. Aşa a împărţit Sfinţia Sa binele, tot aşa a împărţit femeile, tot aşa a împărţit copacii şi multe alte daruri.

Tocmai venise rândul să împărţească pomii. Noroadele strânse în cete, după neam şi după limbă, aşteptau să fie chemate la întrebare. Ţiganul, macar că venise mai târziu, nu-l lăsa pustia de inimă să rămâe la urmă. Şi-a făcut loc cu cotul şi a ajuns cel d'intăi la uşă. Să temea baragladina să nu iee altul copacul cel mai frumos şi mai de folos. Şi-apoi când îi vorba de îndesat, las pe ţigan. Nici calicul la praznic, nici vadana la pat nu se îndeasă ca ţiganul la pomană; şi când aude de câştig, fără osteneală, ţiganul, se învârte ca calicul 'n cârjă.

Şi n'a aşteptat mult şi numai iată se deschide uşa şi îngerul Domnului îl cheamă inlăuntru.

Ce minunăţie Doamne! Fel de fel de pomi care de care mai buni şi mai de soiu! Dintre toţi numai unul avea flori mândre galbene şi s'a gândit ţiganul in sinea lui şi şi-a zis: Dacă pomul acesta a înflorit întâi, trebue să dea roade mai degrabă de cât toţi pomii. Şi apoi nu-i lucru prost să ai tu cele dintâi roduri...

— Ce pom îţi alegi creştine? îi zice Dumnezeu ţiganului.

— Sărutăm dreapta, Lumânarea Ta, să-mi dai cornul.

— Al tău să fie.

Şi-a trecut vreme îndelungată: şi-au înflorit zarzarii şi merii şi perii şi cireşii şi toţi pomii, şi-au dat rod şi s'au copt şi mâncau oamenii fel de

fel de pometuri; iar ţiganul aştepta mult şi bine să mănânce şi el coarne şi nu se mai coceau. Şi după ce se gătise de copt toate poamele şi se săturase lumea de ele, s'au copt şi coarnele ţiganului. Ciuda lui nu era proastă.

— Haoleu ce neam de pom mi-am luat şi eu: pom-nepom: înfloreşte cel dintâi şi se coace cel din urmă!

Şi de atunci Cornul a rămas pomul ţiganului.

Vedeţi că şi ţiganul se păcăleşte!

Auzită dela D-l Lupescu, Directorul orfelinatului „Ferdinand" din Zorleni Tutova

L. Mrejeriu

2— Dece n'au călugării femei?

Cum s'au împărţit dintru început toate darurile de trebuinţă omului în viaţă, tot aşa s'au împărţit şi femeile.

Şi s'adunase înnaintea scaunului Dumnezeirei cete multe de bărbaţi, de toate neamurile şi de toate limbele şi aşteptau ceasul să-i cheme să-şi aleagă femei. Unii erau mai răbdători, alţii mai fără răbdare, după cum le era firea. Da la urma urmei codaş cine vrea să fie, şi mai ales la o treabă ca asta? Nu-i dă mâna Românului, ori cât ar fi el de bicisnic, să rămâe drept urma şi să aleagă din bracuri [1]*; dă, doară fie care-i om şi suflă din pântece.*

Cum s'o fi făcut lucrurile nu putem şti cu deamănuntul, da cel întâiu neam care o fost chemat de stăpânul lumii, să-şi aleagă femei o fost Turcii.

De data asta ţiganii nu s'o mai putut ţinea la uşa „Lumânării Sale" Turcii s'o arătat mai iuţi şi mai răsbătători.

Şi era mulţime nenumărată de femei, care de care mai frumoase, mai iscusite, mai bune de gură, şi mai viclene; şi erau împopoţonate [2]) cu fel de fel de strae, care de care mai ciudate, şi mai încornorate, iar o samă erau mai mult goale de cât îmbrăcate; şi grăiau toate de odată: unele se batjocoreau, altele ţipau, unele se stupiau, altele se vorbeau de rău, o samă puneau la cale soiu de soiu de duşmănii: care de care mai anapoda... Era colo o huială şi un clocot ca 'n iad. Se vede că nici Ziditorul n'avea ce le mai face. Il îmbătrânise şi pe Sfinţia Sa...

Văzând Turcii atâta belşug de femei, cum sunt ei lacomi, şi femeile ispititoare, şi-au luat fiecare câte 3—4 femei şi alţii şi mai multe. Au mulţămit lui Dumnezeu şi au purces pe la casele şi gospodăriile lor. Ce le-a fi tras sufletul acasă cu mulţimea de neveste, ei ştiu. Noi putem să ne închipuim că daca cel cu o femeie spăria cucoşul c'are să-l iusoare tată-său, apoi bieţii Turci ce or mai fi zis?

Văzând Dumnezeu că femeile s'au împuţinat, a poruncit să nu mai eie nimeni de cât câte una, că altfel n'ajunge pentru toate limbele.

1) Rămăşţi, ce-i mai rău, ce rămâne după ce s'alege ce-i bun.
2) Gătite, împodobite.

Şi-au intrat Românii şi Ţiganii şi Ruşii şi Ungurii şi Talienii şi Neamţu şi Franţuzu şi Grecu şi alte neamuri, de şi-au luat femei.

Şi spune povestea că la urmă urmei unele lifte de oameni s'au înţeles să iee câte doi trei o femeie că nu li mai ajungeau.

După ce s'o gătit de împărţit toate femeile, de nu mai rămăsese nici una de leac, iacă vin şi călugării.

După cuvenitele mătane şi rândueli cer şi ei să li dea femei.

— Dece nu sunteţi mai harnici ? le zice Atoate Făcătorul. N'o mai rămas nici picior de femee, toate s'o luat. Umblaţi şi voi printre ceilalţi creştini şi îţi trăi cum îţi putea....

Şi dacă-i porunca lui D zeu ce poţi să faci ?

Tragi năcazul şi pace !..........

Auzit dela D-l M. Lupescu.

L. Mrejeriu.

5). Urieşii [1])

In vremea de demult, trăiau prin păduri şi prin munţi urieşi, adică oameni înalţi şi vârtoşi. Intr'una din zile, fata, unui urieş se cobori la şes. Aci dădu de nişte plugari, cari arau. Fata crezând că-s jucărele, îi luă cu pluguri şi cu boi cu tot şi îi puse în poale; apoi se sui veselă la deal şi se duse de-i arătă mâni-sa.

Maică sa încruntă din sprâncene şi o dojeni ast-fel :

—Du-i iarăşi de unde i-ai luat, că nu-s jucărele, ci-s oameni, care ne hrănesc şi cari după vârsta noastră vor locui încă multă vreme pământul.

Fata a făcut cum i-a poruncit mă-sa. De pe atunci au pierit urieşii, şi azi doar de se mai găsesc pe ici pe colo câte vr'un oşicior de al lor.

Culeasă de **Nicolae L. Kostake**

BOTANICA POPULARA

3— Afinul

Afinul e o tufuşoară ce creşte numai pe piscurile munţilor prin poene, la umbra bradului unde în linişte înfrunzeşte, înfloreşte şi rodeşte. Face frunză lungăreaţă-rotundă, netedă, micuţă şi de culoare verde închisă.

Fructul afinului, afinele, sunt negre şi dulcuţi la gust. Afinii cresc în pâlcuri. Un tufiş de afini să zice afiniş.

1). Auzită de la Ion Venin, vier, om de peste 60 de ani, născut în com Obârşeni Jud. Tutova.

Poporul face din fructul afinilor un fel de must mult gustat— vin de afine.

In medicina populară afinele sunt întrebuinţate contra pântecăriei. Pentru aceasta se face din afin şi cu făină de sâmburi de masline nişte turtiţe, care se dau bolnavului să le mânânce.

4— Arţarul

Arţarul e un copac de pădure. Creşte mare ca şi carpănul şi are frunze crestate pe margene: e o varietate de paltin.

Din lemnul arţarului se fac juguri pentru boi fiind că e un lemn uşor şi tare. Se fac asemenea şi cozi la topoare, fiind lemnul vânjos. Lemnul de arţar e bun de foc.

In popor este credinţa că jugurile boilor nu trebuesc puse pe foc.

Omul, care ar îndrăzni să facă asta, când îi apeoape ceasul morţei, nu-. iesă sufletul până ce nu-i pune sub cap un jug de boi.

5— Alămâea

Copăcelul ce dă naştere acestui fruct nu e cunoscut de popori Prin alămâe sau lămâe precum se zice în ţara muntenească poporul nu înţelege de cât rodul alămâiului, pe care îl întrebuinţază în multele lui nevoi şi necazuri. Ţaranul cnmpără alămâea numai la nevoe; s'ar putea zice că ea prevesteşte un necaz în casa lui. El are şi asămănarea „galbân cum îi alămâea“, ce o dă acelui om care e cu un picior în groapă şi cu unul pe pământ.

In medicina populară, alămâea are multe întrebuinţări. Zama o bea ţăranul când zace de inimă ori îl mânâncă ceva la inimă; cu ea face gargară când e bolnav de bolfe, sau o întrebùinţază ca limonadă la bolile ce aduc ferbinţală.

Alămâe mânâncă ţaranul când n'are poftă de mâncare.

Coaja alămâei se pune în rachiu pentru a-i da gust bun; pisată se pune şi în pască ori în cozonaci.

Alămâe tăeată felii cu sineală e bună de gălbănare. Cu alămâi se împodobesc şi pomii ce se fac la cei morţi, şi este credinţa în popor, că aşa cum îi împodobesc, aşa îi văd pe cea lume.

6— Armurarul.

Armurarul creşte mare, are frunza grasă, cu crestături mari, cu ghimpi mari pe margini, ajungând uneori până la înnălţimea de doi metri. Infloreşte vara; floarea e stânjinie deschisă. Sămânţa e neagră lătăreaţă,

Armurarul e singura burueană bună de leac contra unei cumplite boale de vite numită armurar. Să pisază ori să hăcue mărunt frunzele lui, să amestecă cu tărâțe și să dă vitei bolnave să mănânce. Dacă vita nu-o mănâncă i se vâră în gură și i se bagă în gât cu mâna.

In alte locuri frunza de armurar se ferbe în borș ori în vin și să dă vitei bolnave câte două linguri pe gât în trei zile.

Luatul armurarului nu se face cu descântece. E bine însă să fii curat când îl iei. Dacă aduce doctoria un mezin, e și mai bine.

7— Unguroanca

Unguroanca e o plantă ce crește prin păduri și pe malurile pâraelor dela poalele munților. Crește înaltă ca de-o palmă domnească, n'are frunze, hlujul e verde și în vârf are un strugure cu bobițe roșii. Rădăcina în pământ, cea de partea bărbătească are forma de obraz cu mustețe, iar cele de partea femeească vițișoare ca cum ar fi păr din capul unei femei.

Rădăcina plantei e bună de lipitură (lichitură), o boală care face pe om ori pe vită să slăbească de pe picioare.

Se întrebuințază așa :

Să sapă rădăcina în zile de post de un om sau o femeie *curată*[1]) și mai ales de copii ori babe. Inainte de a o sapa, se *soroceşte* : bați 3 metane cu fața la răsărit, sapi la rădăcina unui fir puțin fără a scoate planta din pământ, pui acolo o bucățică de pâne și sare și zici :

Eu te cinstesc cu pâne și sare,
Tu să-mi dai leac mie.

Să sapă : 3, 5, 7 ori 9 fire cu tot cu rădăcină, se spală cu apă *neincepută* și să pisază. Aluatul acesta să plămădește cu vin alb vechiu, să lasă la dospit 3 zile unde-va la căldură potrivită, ș'apoi zama o bea omul bolnav ori vita câte un păhăruț, dimineața.

Omul care bea unguroancă, să umble încălțat și îmbrăcat bine și să se ferească de răceli și de umezală. Vita trebue ținută în șură și hrănită bine.

Să face așa de 3 ori la 3 sfârșituri de lumină și scapi de lipitură.

Culese dela niște babe cu prilejul hramului dela mânăstirea Magarului din Zorleni Tutova.

A. Gorovei și M. Lupescu.

---

1) Curată, adică să nu fi avut relații sexuale, ori femeile să nu aibă menstruația

BOALE LA VITE LEACURI ŞI DESCÂNTECE

Brânca Porcilor

Porcul bolnav de brâncă se cunoaşte prin acea că nu mânâncă, începe să tremure şi se culcă de obiceiu pe unde găseşte gunoaie, ca să-i fie cald.

Pentru a-l scăpa de boală, facem următoarele:

Punem într'o strachină un pumn de sare pisată mărunt şi turnăm peste ea o jumătate de ocă de gaz de ars în lampă. Ne pregătim apoi de o bucată de cârpă aspră: o bucată de sare de casă e foarte buuă pentru aceasta şi chemăm unul sau două ajutoare, după cum e porcul de mare. Il prindem şi-l punem jos şi luând cu cârpa sare şi gaz, îi frecăm cu putere toată parte de la şoldurile de dinainte, gâtul, şi capul.

Frecatul îi este de-ajuns când pielea i s'a înroşit bine, iar ochii îi par sângeraţi. Scoatem apoi un cuţit tăios, retezăm cu el urechile dela jumătate şi tot astfel şi coada.

Sângele ţâşneşte, porcul se răcoreşte şi dacă-i dăm de mâncare, se apucă de mâncat. Peste o zi ori două, el se îndreaptă de-a binele.

Leacul e bun numai, dacă apucăm boala în pripă.

G. Mândru, Institutor Baloteşti-Putna

8.—De speriat

Se descântă celui speriat când doarme. Descântătorul îşi întoarce haina pe dos şi ie o mătură părăsită pe care o aprinde şi o poartă de trei ori pe deasupra celui spăriet; apoi stingând mătura începe descântecul.

O eşit omul gros flotocos,
Din casa groasă flotocoasă,
Cu mâni groase, flotocoase,
Cu picioare groase, flotocoase,
Cu ochii sgâiţi,
Cu dinţii rânjiţi,
După.... (Cutare) alergând,
Din cap clătinând,
Barba scuturând,
Din picioare alergând,
Din mâni fluturând!
—Unde te duci tu măi om gros, flotocos,
Din casa groasă, flotoaoasă,
Cu mâni groase, flotocoase,

Cu picioare groase, flotocoase,
Cu ochii sgâiţi,
Cu dinţii rânjiţi,
Barba scuturând,
Din picioare alergând,
Din mâni fluturând?
—Mă duc la.. (Cutare),
Sângele să-i beu,
Somnul să i-l ieu,
Carnea să-i hăcuesc,
Faţa să-i îngălbinesc.
—Intoarce-te iuti şi degrabă,
Nu-te duce la dânsul;
Şi te du la cele şapte fete din cergi late,
Că te-aşteaptă cu mese întinse,
Cu făclii aprinse;
Cu vin roş te-or adăpa,
Carne de cal ţi-or da de-i mânca;
(Cutare).... Să rămâe curat, luminat,
Ca de D-zeu lăsat,
Ca maica ce l-o făcut,
Ca soarele 'n senin, amin.
Descântecul de la mine şi leacul de la
Dumnezeu şi de la Maica D-lui

Auzit de la Ruxanda Neculau Cotrăgaş (Suceava)

9.—De deochi.

Omul poate fi deochet de pădure, de iarbă, de câmp, de oameni ş. a. Se descântă în apă neîncepută cu vârful unui cuţit; la urmă să sting trei cărbuni în apă şi cel descântat bea de trei ori, apoi se spală la inimă, pe faţă şi pe cap; Ce rămâne se aruncă pe un câne, ori la ţiţina uşii, ori pe un par. Cofa în care s'a descântat să pune o noapte să stee într'un par.

Se descântă aşa:
Pasăre albă codalbă,
Crăpe ochii cui deoache,
De-o deochet pe.... (Cutare) bărbat,
Crăpe-i boaşele,
Curgă-i icrele;
De l-o deochet nevastă,
Crăpe-i ţiţele,

Curgă-i laptele,
Moară-i pruncul de foame;
De l-o deochet fată,
Pice-i părul,
Rămâe-i curcubăta, [1]) goală;
De l-o deochet vântul,
Crăpe-i calul;
De l-o deochet apa,
Mute-i-se matca;
De l-o deochet câmpul
Uşte-i-se iarba;
De l-o deochet codrul,
Pice-i, frunza.
....(Cutare) să rămâie gras, voios,
Sănătos, curat luminat,
Cum D-zeu l'o lăsat,
Cum maica l'o făcut,
Ca soarele 'n senin, amin.
Descântecul de la mine şi leacul de la D-zeu şi de la Maica D-lui

Auzit dela Ruxanda Nicolau Cotrăgaş (Suceava)

10.—Alt descântec de deochiu:

Se zice de 3 ori.
Trece vântul peste munte
Dedeochiul peste frunte
Sănătatea 'n cap ca peatră
(Să suflă de trei ori peste capul celui deochet)

Când se sting cărbunii în apă, după descântec, se ieu, aprinşi câte unul, cu mâna şi se zice: ista-i de deochiu, ista-i de râhnă, ista-i de mirare şi de răsmirare.

Auzit de la mama: Elena Mrejeriu Cotrâgaş (Suceava)

L. Mrejeriu

CREDINŢI

7 Când plesneşte pelea la unghii, fă cruce cu acul, că-ţi trece.
8 Când ii vremea rea şi vânt, să nu pui cloşte că nu es pui.

---

1). Curcubăta—Capul—tidva.

9 Când se naşte copilul să se învălească cu ceva de-a tată-său, ca să-i fie drag; de-l va înveli în izmene îi urât de tată-su.

10 Când copilul se naşte să aibă toate gata; de-i faci în urmă pelinci e beşinos.

11 Când a murit femeea ori părinţii unui flăcău se pue sub tălpi un gologan şi poate juca.

12 La jidan să mânânci, da să nu dormi; la arman să dormi, da să nu mânânci. că te spurcă.

13 Când se ieu rude în căsătorie, nu merge bine treaba.

14 Cine se duce la lehuză, să fie curat, cu desăvârşire, c'apoi face copilul rofii; de cum-va nu esti curat şi-te duci la lehuză şi la copil să-i spui ce ai că nu se prinde boala de el.

15 Când la copil se duc femei necurate se pune sub pat o păcorniţă (vasul în care se ţine păcucură de uns carele).

16 Oţet nu se vinde noaptea, că se strică.

17 Oţetul nu se gustă cu gura, ci din lingură că perde puterea.

18 Ca oţetul ori borşul să fie acru, când umbli la el să torni puţin pe foc.

19 Când viţeii au păduchi, cerne pe ei Luni dimineaţa cenuşă pe dosul sitei şi pică toţi păduchii.

20 Când vinzi vaca să-i iei păr din frunte şi din coadă că nu-ţi dai norocul.

21 Când dai pânea ori pasca în cuptor, să nu grăeşti, căci atunci crapă Sarsailă.

22 Busuiocul, ca să fie frumos şi să miroase mândru, se răsădeşte ori se samănă în ziua de sf. Gheorghe.

23 Când şoarecii fac cuiburi pe ciocani sus, are să fie iarna grea.

24 Nu lăsa furca culcată, că-i rău de junghiu.

Culese de **M. Lupescu.**

25—Ingroparea unui om nu-i bine să se facă Lunea.

26—Aşchiile de la sicriul unui mort, să nu se puie pe foc, că nu-i bine.

27—Cine fură de la mort. sărăceşte.

28—Zmeii. Se iscă câte odată svonul că în cutare loc se află un şarpe gros cât cofiţa. Aceste svonuri sunt pornite de cei cari vor, de pildă, să nu li se fure poama din vie ori popuşoii din ţarină şi mai ales atunci când e lipsă prin alte părţi. Acel şerpe poate să fie vr'un smeu picat cu ploile din nouri.

Unii adeveresc că chiar ei a văzut; mulţi o iau drept minciună, dar şi mulţi o iau într'adins.

In vara lui 1905 când s'auzea despre un şarpe grozav în viile Tecucelului, din jud. Tecuciu, s'au hotărât câţi-va vânători să-l împuşte, dar preotul din Tecucel i-a sfătuit să s'astâmpere, să nu-i facă nici un rău. căci şarpele acela, se prea poate să fie vr'un smeu, de care ci-că e păcat să te-atingi.

Smeii se lasă când plouă cu piatră. Aşa se crede în Ţepu-Tecuciu prin 1904, că picase unul în Dumbravă, o pădure mare de gârneaţă la mează-zi de satul meu.

Un soldat din Reg. 21 Inf. din Bucureşti, îmi spunea şi'mi arata chiar şi locul unde statea o femeie în Bucureşti. la care smeul, sub chipul unei limbi de foc, se scoboară la dânsa, intră pe uşă dacă o găsia deschisă şi pe ferestre, se prefăcea în om, se atingea de ea ca ori ce om, şi apoi prefăcându-se tot în pară, pierea.

29. Dacă omori un câne şi crezi că l'ai omorât, îl laşi acolo, şi nu-l mai mută într'altă parte, căci dacă-l muţi, el învie din nou.

30). Feciorul să nu bărbierească pe tatal seu, că-i pacat.

Din Ţepu-Tecuciului

Tudor Pamfile

27.—Uraţii

2.—O suflete,
căite,
Nu muta ziua 'nainte,
Ci stai de hodineşte,
Tàclina ţi-o pregăteşte
Şi un mire ne-auzit
Veşnic ne mai pomenit.

(se zice după rostirea cântecului de stea).
Auzit dela V. Brehueş din T. Ocna

3.—O pricină minunată,
Di'nceput, din lumea toată,
Di'nceput şi din vecie,
Precum la carte ne scrie,
Că lumea e'nşelătoare
Şi foarte amăgitoare
Care'nşală şi—amăgeşte,
Şi pe toţi îi prilosteşte.
Ales pe cei bogaţi foarte
Ce numai gâdesc la moarte,
Căci vorbesc din bogăţie
Şi se ţin în semeţie,
Că ei tot o să traiască,
Şi lumea s'o moştenească,
Iar în cele de pe urmă
Mor întocmai ca şi omul
Viaţa dacă li se curmă
Şi bogatul ca şi robul,
Căci moartea nu vrea se ştie
De averi şi bogăţie.

(Se zice după rostirea cântecului de stea
Auzit dela Sublocot. T. Vişineanu din Ploeşti.

4.—Să vă fie de bine
La mic şi la mare,
La toţi câţi se afla
L'astă adunare;
Poftim sănătate
La toţi totdeauna
Inima întreagă
Şi dragoste bună.

(Se zice după rostirea cântecului de stea sau se foloseşte ca inchinare cu paharul).

Din Ţepu-Tecuciului
Tudor Pamfile

3— Iertăciune [1])

Ascultaţi d-voastră
Cinstiţi nuntaşi,
Cinstiţi nuni mari,
Puţinele mele cuvinte
De rugăminte :
Iată să roagă fiica d-voastră
Cu plecăciune,
Să-i daţi icrtăciune ;
Şi se roagă cu smerenie
Ca să-i daţi blagoslovenie !
Că marele şi puternicul D-zeu,
Luni întâia zi
A făcut cerul şi pământul
Şi Edemul, adică raiul ;
Marţi l'a împodobit
Cu stelele şi luceferii
Şi cu toate fiarăle,
Marea şi cu tot ce este într'însa
A făcut-o numai cu zisa.
Mercuri l-a împodobit cu soarele
[şi cu luna
Joi, a făcut Dumnezeu
Pe strămoşul nostru Adam,
Cu trupul din lut,
Cu oasele diu peatră,
Cu sângele din mare,
Cu frumuseţa din soare,
După chipul şi asămănarea Sfin-
[ţiei Sale
Şi văzând D-zeu că nu este bine
De-a locui omul singur în lumea
[aceasta,
I-a dat somn strămoşului nostru
[Adam
Şi l a adormit şi i-a rupt o coastă
[din stânga sa,
Şi a făcut pe strămoaşa noastră
[Eva
Tot dnpă chipul şi asămănarea
[sa.
Şi sculându-se Adam din somn
Şi văzând pe stramoaşa noas-
tră Eva pe lângă dânsul,
A strigat cu glas mare
— Ce este asta Doamne ?
Domnnl a răspuns :
—Nu te spăimânta Adame,
Că asta este os din oasele tale
Şi carne din carnea ta,
Şi se va chema ţie soţie ;
Şi veţi fi amândoi un trup.
Precum D-zeu i-a blagoslovit,
Ca să se înmulţească
Ca stelele cerului,
Ca iarba pământului,
Ca frunzele codrului,
Ca nisipul mării.
Mulţi şi mai mulţi crescură
Şi se înmulţiră
Ca stelele cerului,
Ca iarba pământului,
Ca frunzele codrului,
Ca nisipul mării,
Până a venit vremea
Şi la aceşti doi tineri,
Care şed,
Cu genunchele plecate,
Şi feţele ruşinate,
Dumnevoastră se roagă,
Şi se roagă cu smerenie
Să le daţi blagoslovenie,
Şi se roagă cu plecăciune
Să le daţi iertăciune,
Să-i ertaţi,
Să-i bine-cuvântaţi,
Precum a bine-cuvântat D-zeu pe
[Aron

1), Se zice la nuntă înainte de cununia religioasă.

De i-a înfrunzit toiagul în mână,
Uscat fiind de nouă-zeci şi nouă
[de ani ;
Precum a bine-cuvântat şi pe cei
[dois-pre-zece patriarhi,
De li-au înflorit cununile pe ca-
[petele lor ;
Că dumnevoastră, cinstiţi părinţi,
Care snnteţi dela D-zeu orânduiţi,
Să-i ertaţi, să-i bine-cuvântaţi,
Căci bine-cuvântarea părinţilor
Intăreşte casele fiilor ;
Iar blestemele părinţilor
Risipesc casele fiilor ;
Că D-zeu aşa a bine voit,
Ca feciorul şi fecioara
Să lase pe tatăl său
Şi pe mama sa
Şi se vor lipi unul de altul
Şi vor fi amândoi un trup.
Amin, amin să-mi ieu răsuflare
Ca dela nunul cel mare,
Să primesc o batistă de matasă
Dela cinstita mireasă.
Amin, amin,
Şi mie un pahar de vin,
C'aşai dela Hristos, Amin
Zisă de P. Filoti, la nunţi in com. Jorăşti jud. Covurlui .
Culeasă de **Ioan C. Beldie.**

CANTECE

30 Floricică ghivizie
Spune puiului să vie
Că s'o copt poama de vie;
Oblicit'o ţarcă neagră
Şi-o cară cu viţa 'ntreagă;
Puiul meu când a veni,
Poamă vie n'a găsi;
Obrazu meu unde-a fi?
Din Crucea (Suceava)

31 O zis luna către soare:
—Mergi băete'n pas mai tare,
Că vine Dunărea mare.
—Las'să vie să mă mâe,
Că n'am tată să mă ţie,
Nici n'am fraţi să mă mângâe,
Nici mamă să mă bocească,
Nici surori să mă jălească;
Nici n'am mamă nici n'am tată,
Par'că sunt făcut din peatră,
Nici n'am fraţi nici n'am surori,
Par'că sunt picat din nori.
Auzit de la G. Niga (Bucovina)

32 Frunză verde de-alior,
Ci vii bade târzior,
Ori de mine nu ţi-i dor?
Ba mi-i dor puicuţă tare;
Nu pot trece-un deal şi-o vale,
Că pe vale-s bicăjei
Şi pe deal îs cireşei
Şi 'ntrc noi doi oamei răi;
Şi pe vale-s bicjăele
Şi 'ntre noi două căţele,
Ne-ar mânca şi n'au măsele,
Ne-ar pierde şi n'au putere.
Da la căţele le-om da
Zahar dulce şi-or crăpa
Doară pe noi ne-or uita.
Auzită de la Vârvara Harţapuc
Crucea (Suceava)

33 Frunză verde iarbă neagră,
Ce ţi-i cămeşuica neagră
Vălencuţo dragă?
Ori soponul scumpu-ţi-i,

Ori apa departe-ţi-i,
Ori focul pe gheaţă-ţi-i?

—Nici apa nu mi i departe
Da n'o fost noroc şi parte;
Nici focul nu mi-i pe gheaţă
Da trăesc cu ră viaţă;
Nici soponul nu mi-i scump
Da mi-i bărbatul urât.
—De ţi-i bărbatul urât,
Ia ţărnă de la mormânt
Şi-i presară 'n aşternut,
Că se scoala mut şi surd
Şi-i aşterne iţele
Ca-i ie dracul minţele.

Auzită dela Ruxanda Neculau
Cotrâgaşi (Suceava)

34 Foaie verde mărăcine,
Arză-te focul pădure
Şi toate lemnele 'n tine,
Să-mi fac drum la mănăstire
Pe dealul mânăstirii.
Auzii călugării,
Blestemându-şi părinţii;
Cine i-o călugărit
N'ar avea loc în pământ,
Nici o cruce la mormânt,
Că pământu-i arătare
Frică de D-zeu n'are
Nici frică şi nici ruşine
Nici nu să teme de mime,
Face-m'aş călugăriţă
Şi nu mă 'ndur de cosiţe,
De cosiţe gălbioare
Lasăte 'n jos pe spinare

Auzit de la Ioana Cojocariu

35 Frunzuliţă de doi nuci
Să-te duci puicuţă duci:
Unde-i găsi plug de cuci,
Rândunele sămânând,
Păsăruicele grăpând,
Şi cioara cu traista'n spate,
Cărând la plugari bucate
—Să te duci bade mai mult.
Să te tot duci nouă ţări
Să te 'nsori de nouă ori
Si să faci nouă feciori;
Celui mai mic fecioraş,
Să-i pui nume Grigoraş,
Să te poarte prin oraş,
In căruţă calicească,
Lumea să te miluiască.
Să vii la bordeiul meu
Să te miluesc şi eu:
C-o cămeşuică albuţă,
Să ştii că ţi-am fost drăguţă,
C'o bucată de mălai,
Făcută de nouă ai.

Auzit de la Ioana Cojocariu

36 Tot mă cere maică cere,
Tot mă cere-un cojocari:
După cojocari n'oiu merge,
Tot împunge şi străpunge,
Ce-i trebui nu-i mai ajunge.
Atâta întinde o piele,
Până vede ziua stele.
Tot mă cere maică cere
Tot mă cere-un dăscălaş;
După dăscălaş n'oiu merege:
Ia colivi de la calici,
Şi colaci de la săraci,
Vine vremea de culcat,
El se duce la tocat.
Tot mă cere maică cere,
Tot mă cere un plugăraş;
După plugăraş oiu mrge:
Ziua hăi şi noaptea hăi,
Cu punga plină de lei

Auzit dela G. Niga (Bucovina)

37 Chira lină lină,
Tânără copilă
La faţă frumoasă,

La sprincene trasă,
Cu peptini, cu bolduri,
Cu mnile 'n şolduri.
Sita şi covata,
Cârma şi lopata;
Haide tu cu mine
Că te-oiu purta bine.
Harapu că vine,
Vine să te lege,
Cu sferi de mătasă,
Cât mâna de groase;
Harapu-i urât,
Si posomâort,
Cu solzi după cap,
De piept găvănat.
Şi înspăimântat;
Când te uiţi la dnsul,
Te buşeşte râsul.

Auzit în Crucea (Suceava) de la Ioana Cojocariu.

L. Mrejeriu

38.—Frunzuliţă trei măsline,
Nici o dată nu e bine
Să-ţi iei nevasta cu tine.
Foae verde şi-o lalea,
Cînd te-ai duce undeva,
Şi-o fi şi ibovnica
Şi-i vorbi ceva cu ea,
Şi te-o vedea nevasta
Şi pricina că-i gata.

39—Foae verde mărăcine
Eu plec, mîndră dela tine
Ofelit şi făr' de fire.
Murgul meu drumul nu ţine,
Ce-am să mă fac, vai de mine
Dorul meu la tin' rămâne
Să mi-l păstrezi, mindro, bine
Cum m'ai pastrat şi pe mine !
Să mi-l culci in pat la tine
Cum m'ai culcat şi pe mine
să mi-l culci în patul tău,
Unde m'am culcat şi eu.

40—(Şi mai) Daţi copii cu gurele
C'am gătat *minciunele:*
Bagă mâna după ladă
Scoate la minciuni grămadă;
Bagă mâna'n secăteu
Scoate la minciuni mereu;
Bagă mâna pe sub pat,
Că mai e un sac legat.

41 Verde frunză pelinită
Draga neichii, copiliţă
D'astă vară sugeai ţiţă
D'*acum dai neichii guriţă*
Zice maică-ta ceva
De ce-mi dai mie gura ?
Maică-ta nimic nu zice
Că ştie că-i gura dulce

42 Foae verde de susaiu,
Coboară mîndra pe plaiu,
O cunosc numai pe graiu
Că i-i graiul subţirel
Moare neica după el!

43. Cîntă cucul şi roteşte
Ca mîndra cînd se găteşte;
Şi răsfiră penele,
Ca mîndra sprincenele

Din Novaci Gorj.

Hristian N. Ţapu

44. Foae verde trei lalele,
Mă'nsurăi, luăiu muere;
Luăiu mama mamei mele,
Şi mă 'nşelăiu, dragă vere,
Mă bucurăiu la avere,
Mă bucurăiu la pămînt
Nu mă gîndiiu la urît.
Of urît,

Urît,
Urît,
Te prefăcuiu în argint!
In argint
Şi în aramă
Şi nu-mi dădui de loc samă.
Sărace argint bătut,
Cum te făcui de băut
Şi-ţi dădui drumul pe gt !
Şi eu stau şi tot mă uit!
Acu stau şi mă gîndesc,
Cum s'o dau s'o nimeresc
Urîta să n'o'ntâlnesc,
Cum, dracul, să n'o'ntâlnesc,
Cum, focul sà mă păzesc,
Cum naiba să nu-i vorbesc,
Că doar cu dânsa trăesc.
Cînd mă cheamă s'o privesc,
Mai, mai, mai să 'nebunesc,
Să mor să nu mai trăesc.
Fugiţi lume de pămînt,
Să nu daţi peste urtă.

45. Foae verde şi-o lalea,
Ascultă plânsoarea mea:
Fă-mă doamne o icoană
In biserică la strană,
Cîte fete s'o 'nchină,
Pe mine m'or săruta.
Ş-a da, Domne ş'a mai da,
Să vie şi mîndra mea,
Să mă sărute şi ea,
Să-mi aline durerea!
De la G. Bică T. Ocna

46. Tot mă mustră măicuţa
Ce beu banii cu puica.
Măicuţă, nu mă mustra,
Că nu-ţi beu averea ta,
Ci eu beu din punga mea
Şi-oiu mai bea
Cât oiu avea,
Ş-oiu mai bea
Cât mi-a plăcea
De-a vrea punga şi mîndra.
Că dacă m'oiu însura,
Tot oiu vrea,
N'oiu mai putea,
Oiu mai bea
Şi n'oiu avea,
Şi-a fi greu
De capul meu
Dela Dumitru lui Ştefan al Saftii din T. Ocna

47. Dorule pribeag
Ce mă faci să zac?
Dorule nătîng
Ce mă faci să plîng?
Dela un uncheş, poreclit Burlacul, din Negrileşti-Tecuciu.

Tudor Pamfile

48 Mai lin, dorule, mai lin,
Că sunt pe pământ strein,
De-aş fi la bârlogul meu
Te-aş chema să vii mereu.
Cine are dor pe vale
Stie luna când răsare
Şi noaptea câtu-i de mare,
Cine are dor pe luncă
Ştie luna când se culcă
Şi noapte câtu-i de lungă.
Eu am două doruri grele:
Dorul meu ş'al mândrei mele
Dorul meu îi numai dor
Nu-l pot spune tuturor.
Am să cat pe-un oarecine
Care-l trage ca şi mine.
De-ar fi dorul vânzător
Face-m'aş neguţător
Dragostei şatră i-aş face
Si-aş vinde-o la cine-mi place,
Iar dorul l-aş mai ţinea
Să văd cine-l va lua.

49 Auzit-am auzit
Neică neiculiţă,
Auzit-am de-o minciună
Că Mureşu-i apă bună
Cine-l bea să şi cunună.
Hai să bem mîndro şi noi,
Să ne luăm amândoi [1].
Culese de **Ioan C. Beldie**

1) Auzite de la D. Clemeniuc învăţător la Stroeşti Bucovina.

S'am zis verde ş'un dudău,
Tinco ce-am auzit eu ?!
Te ţine măta de rău,
Ca să nu te iubesc eu?

Tinco, spune mâni-ta,
Să 'ngrădească grădina
Nici cu pari, nici cu nuele
Numai cu vorbe de-a mele.

51 Ş'am zis verde de-un arţar.
La umbra unui stejar
Şede Lina c'un jăndariu;
Şi jăndariu şueră
Dar Lina face-o 'ntrebare:
—Ce şueri voinice a jăle?
Ori ţi-i grea arma 'nspinare?
—Nu mi-i grea arma 'nspinare
M'o ajuns un dor ş'o jale
Chiar de dorul dumitale.
Şi-am zis verde merişor
Ici pe deal pe delişor
Trece o fată ş'un fecior
Dar feciorul şueră;
Iar fata face-o 'ntrebare.
—Ce şueri voinice-a jale?,
Ori ţi-i grea puşca 'nspinare?
—Nu mi-i grea puşca 'n spinare
M'o ajuns un dor ş'o jale
Chiar de dorul dumitale

52 Am doi vişini infloriţi
La izvoară răsădiţi
Florile s'o scuturat
De amur m'am depărtat.

53 Sub stejarul rătezat
Săde Ghiţă jos culcat
Si-i cată Raruca'n cap,
Las să-i cate, nu-i păcat
Că i-o fost amurizat.
(Toate versurile de mai sus să cântă după aceeaşi melodie) Culese din Griviţa Tutova
de **T. Popovici**

Strigături în Joc

1—De -aşi fi gros cât un buriu
Şi cu barba pân' la brâu,
De dragoste tot mă ţiu.

2— Pentr'un pui care mi-i drag,
Trei zile de vară fac ;
Pentru care mi-i urât,
Fac un ceas şi-mi pare mult.

3 —Cum n'aş fi şi eu catană,
De-ar fi puşca de tocană,
Patrontaşu[1]) plin de zamă ;
Cum n'aş fi şi eu răgută, [2])
De-ar fi puşca de cucută,
Patrontaşu plin de urdă.

4— Mândra-mea de peste vale,
Mi-o părut frumoasă tare ;
Când o văd în gura şurei,
Par'că văd mama pădurii,
Aşi lua muchea săcurei
S'o pălesc în fundul gurei ;
Când o văd sara la pat,
Parcă văd un drac plouat,
Când o văd la foc şăzând,
Par'că văd un urs jucând.
— Vinde tată şapte boi
Şi du pe toantă 'napoi.
— De-oiu vinde şi doi-spre-zece
Toanta 'napoi nu mai merge.

5— Frunză verde pipigioi,
Ce am gândit că mă 'nsurăi
Şi luăi fată de soiu,
Nu ca tine din gunoiu.
Şi luăi fată de viţă,
Nu ca tine rămăşiţă,
Tată-său
Lucră la foi,
Şi trei fraţi

1) Potruşu—Cartuşiera.
2) Răgută—recrut.

Lucră la lanț,
Trei mătușe
Fac căușe,
Iar trei vere
Fac inele,
Măsa face sac de pești,
Cu-a lor neam să tot trăești!

6— Floricică naramgie
Mult îți zice lumea ție
Că tu-mi ești drăguță mie.
— Lasă lumea să vorbească
Numai puiul să trăiască,
Și vițelul de sub vacă,
Și puica care mi-i dragă.

7— Lelea-i mică și-o furnică,
Și iubește de pârlește,
De aceea nu poate crește.

Auzite in Crucea (Suceava).

L. Mrejeriu

8— Bunu-i vinul bine'mi place
De parale nu-ș ce-oiu face
Eu oiu bea cât oiu putea
Ș'oiu plăti când oiu avea.

9— Bunu-i vinul nu-i ca apa
Nici friptura nu-i ca ceapa
Eu oiu bea cât oiu putea
S'oiu plăti când oiu avea.

10—Bunu i vinul. bine'mi place
Nu știu viei ce i-oiu face
Oiu lua sapa de coadă
Ș'oiu strânge vița gramadă.

Culese de **M. Lupescu.**

11— Hai, Joiană, valea'n sus,
Să te vând să-mi iau burnuz.
De cât oalele cu lapte,
Mai bine burnuzu'n spate.
De cât oale cu smântână,
Mai bine mănuși în mână.

(Auzit dela Ion Măcare gospodar in Grivița).

T. Popovici

VORBE ADÂNCI

1) Pădurea nu se teme de cel ce încarcă mult, ci de cel ce încarcă câte puțin.

3) Gardul rău învață vita vicleană.

3) Cine se duce tare de dimineață în sat, ori ie în gură ori peste cap.

4) La drum, fînul și lemnele beu vin, peatra și cărămida, ba.

5 Cu polobocul plin de vin nici odată nu stai cu carul stricat în drum

6 Stogul se începe dela vârv și treaba dela cap.

7 Ferească D-zeu de calic, când a face pomană și dracul știe.

8 Tivdele nu se samănă după ce cântă broaștele.

9 La baliga moale nu trebue multă apă.

10) Câinele nu fuge de colac, ci de ciomag.

11) Pelea dacă o bați se îndeasă.

12) Cel cu căruța împinge nu împinge, da cel cu eapa, împinge de tot.

13) In oala acoperită nu cade gunoi.
14) Osul gol nici cânele nu-l roade
15) D-zeu dă, da 'n ocol nu închide.
16) Nu se mătură casa de franci, ci de gunoi.
17) Oaoa care nu-ş poate purta lâna dă-o la lupi.
18) Păcatele vechi aduc osânde noi.»

Adunate de **M. Lupescu.**

GLUME, JITII, TACLALE

2— Cum creşte Prutul.

— Noroc bun!
— Mulţămim dumitale.
— Da în cotro oameni buni?
— Ia după năcazuri. Din jos de Fălciu s'o oprit un caic cu bucate a boerului nostru; nu-i chip să meagră că-i Prutul sec.
— Da-poi cu seceta asta, sacă şi isvoarele apelor.
— Vezi bine.
— Şi ce aveţi să faceţi acolo atâta amar de oameni?
— Grea treabă bădişorule!
— Il descărcaţi?
— Da de unde.
— Poi atunci doar de li-ţi trage la vale pănă-ţi găsi matca apei
— Mai greu!
— Nu pot pricepe ce aveţi să faceţi.
— Stupim în Prut, de creşte şi pleacă caicul!
— . . . .
— Să ne vedem la mândră cinste.
— Noroc şi spor la stupitură.
—Vedeţi..

Auzită dela D-l Haralamb Popa in Cârja (Tutova) la 5 August 1908.

L. Mrejeriu.

3— Nimereala ţigănească.

Zice, nişte ţigani de ăia lăeţi, au intrat la unul să-i cumpere vr'o caldare spartă. Pe-ala l'au fost găsit cică la foc cu capul în învrăşulit într'un peşchir.

Vezi, el n'avea mustaţă şi nici-că păr pe cap:

— Bună dimineaţa!... Heeee... Săraca baba de când zace!...

Da el:

— Eşi afară ţigane, ce?...

Atunci, bag samă că 'nţăleasă ţiganul că e glas de voinic şi zic de colo să-'şi îndrepte greşala:

— Bâc, logofeteasa bâc, c'a fost bradu' de voinic!... hajducu, Lotrean cu mustaţa ca de căpitan!...

...Şi el de unde dracu' că n'avea păr pe cap, darmite mustaţă!..—

Atunci Românul, zice, dacă a auzit că-l laudă ţiganul:

— Ià scoal' fă mătuşă de cinsteşte ăi muşterii cu ceva.

Mătuşa se sculă şi le 'mpro{ipì ăi disagi cu vre-o două trei blide de mălai.

...Că vezi îi vorbise de mustaţă!...

Auzită dela Ion M. Vică din Boureni-Dolj

4— Sfat iepuresc

Iepurii s'au fost strâns la sfat.

Au pus ce-au pus la cale, când hàit', văd • un ogar venind cât putea 'n spre ei.

Atunci unul dintre ei:

— Iote ogarul!

Altul:

— Hai să fugim!

Şi-altul:

— Ia staţi mă, cum, noi nouă, — că nouă erau — nu putem noi să ţinem piept unui ogar?

Şi-al patru-lea:

— Măi, îmi vedeţi voi mie mustaţa asta? De fugă 'mi-a albit!

...Şi-au şi tulit-o că prea s'apropiase ogarul!...

(Auzită dela Ion N. Şufan, din Boureni Dolj).

N. I. Dumitraşcu-Reni

5— O păcăleală a ţiganilor

Era într'o primăvară în Sâmbăta Paştilor. Soarele lumina frumos câmpul înverzit. Pomii îşi legănau uşor ramurile înmugurite de boarea călduţă a unui vânticel.

Intr'o vie câţi-va copii ce păşteau vacile pe delături se jucau veseli şi înviorați de timpul frumos şi aerul curat şi călduţ dătător de viaţă.

In capătul viei, pe un drum încurcat treceau nişte lăutari cu *strominturile*[1]) să cânte la o horă de Paşti, într'un sat depărtat.

Diavolii[2]), ce li vine în minte, hai, să-i *cărăie*... Şi doamne, de nimic nu se burzuluesc ţiganii mai amarnic ca atunci când *îs cărăiţi*.

Mai întâi începe unul mai şmecher, ascuns după un rug şi zice asemănând bine de tot cântecul cucului:

— Cu-cu!

Ţiganii, fiind-că era şi primăvară, timpul când cucul începe să cânte, şi pentru că şi cântecul sămăna aşa de bine, au început a-şi arunca stromenturile şi pălăriile jos, a face cruci şi mătănii de bucurie că au auzit cucul cântând.

1) Instrumentele de cântat.
2) Diavoli li se zice copiilor neastâmpăraţi.
3) Culese din Jud. Tutova.

Băeţii, tupiţi râdeau pe înăbuşite de se ţineau cu mânile de pântece. Altul însă mai cu curaj strigă mai tare:

— Cucu, cârrrr!..

Ţiganii, ,nţelegând păcăleala şi ruşinaţi amaruic de prostia lor şi-au luat repede şi mânios stromenturile şi pălăriile şi bodogănind cu toţii şi-au urmat drumul.

Unui însă mai neînJurat şi mânios la culme, se întoarce cătră băeţi şi strigă cât îi era gura de mare:

— Hatuţi pliscu în bodaprostea mătii, că repede l-ai mai schimbat!.

Ce-au râs plodurile până atunci, acu să-i fi văzut!

Auzită dela Ion Cristea din Bogdana-Tutova.

I. G. Cioreseu-Bogdana.

1 — O SAMA DE CUVINTE

Gârtan — ţăran necioplit, mojic.

Poslete — rachiul slab ce curge din tescovină.

Slad — tescovina îngropată în pământ din care se face rachiu

Corcani — crenguţele netrebuitoare de pe un butuc de vie.

Melhimuri — iruri — unsoare din untdelemn, tămâeî smirnă ş. a. anume făcută. bună pentru tăeturi şi bube.

Golomoz — moluz — lutul cu var, cărămidă, nisip ş. a. de pe păreţi.

S'o posocit — i-o trecut dela sine, fără doctorii.

Japşă — o localitate ce samănă cu o covată.

Mocirlă — negură, pâclă.

Tainiţă — pivniţă mare, cu multe cotituri.

Hrubă — o pivniţă mare cu multe totituri uezidită.

Scruchit — lână udată în apă rece.

Podhodă — care de rechiziţie.

Duhorcă — cada prin care trece ţava ce se răceşte dela cazanul de făcut rachiu de tiscovină.

Dam — chileriu — şandrama — o mică şură în dosul casei.

Hărăpsi-a — a lua singe cuiva.

Mastrahat — hoştochină — tescovină.

Ţihir — ţihir— ţâbârcă —vinul scos din tescovină.

Zgorghini — cacadâr — trandafir săibatic.

Dohotniţă — păcorniţă, vas anume in care se ţine păcura de uns carele.

Pojoaică — hirtia ce se pune la furcă când are caer de fuior.

Ţuc — caţă, unealtă cu care să prind oile cu miei mici ca să sugă

Stricnea — 1) unealtă de prins peşte.

2) „ „ luat singe dela vite.

Duşag— oghial — plapumă.

A breslui — a bate pene cu petece de ţol la spiţele roţilor când joacă.

Câş — beteag de degete.

Mahorcă — zamă de tabac (tutun),

Hadâm— râncău — bou care nu-i întors bine.

Robaci— muncitori.

Corobană — un copac bătrân căzut la pământ şi boştiros (găunos) pe din lăuntru.

Săminţii — Samănă cu sămânţa de cânepă.

Culese de **M. Lupescu.**

1 — Intrebări din popor.

La întrebările de mai jos, culese din popor, răspundă cetitorii şi abonaţii lui „Ion Creangă" cu tălmăciri de ale bătrânilor ori de ale deşteptilor din sate :

1) Cine-o îmbătrânit pe dracu ?
2) Care-i cutea pe care femeile ascut cuţitul ?
3) Ce lucruri nu se pot ?
4) Ce lucruri nu trebue să ştie femeea ?
5) Ce lucruri te alungă din casa ta ?
6) Ce lucruri nu se împrumută ?
7) Câte soroace de însurătoare are omul ?

Spuse de Măriuca lui Gavril Prisecariu din Spatareşti Suceava.

M. Lupescu.

CRONICA

* *In* Istoria literaturei româneşti în veacul al XIX-lea *Vol II de D. N. Iorga, aflăm, in ceea ce ne priveşte pe noi mai de aproape, ştiri asupra celor dintâi călindare scoase de M. Kogălniceanu, in anii următori lui 1842, pe când, Asachi şi le scotea pe ale lui la institutul Albinei din Buda, iar Klosius pe cele din Sibiu.*

* *In Croiova incepe să apară* Biblioteca folklorică. *broşurele de câte 48 feţe a 25 b. E un început căruia i se cuvine sprijin cald din partea celor ce-l pot da şi multă strădan ie din partea celor ce vor conduce-o. Ca să ajungă acolo unde trebuie aceste cărticele trebueau impărţite pretutindeni şi nu numai prin cel ce doreşte să şi scoată cheltuelile tiparului. O casă de librărie se va găsi desigur ca să inlesneasca aceasta.*

No. 1 cuprinde cinci povestiri scrise de D. Petrea Danilescu cari şi le botează In drumul păcatelor. *Limba acestor povestri este destul de uşoară şi curgătoare şi singura lipsă pe care o putem arăta acestei broşuri sunt*

neologismele de care cei ce redau literatură populară sau scriu pentru popor, trebue să se ferească. Aşa, se putea inlocui: ora *(ceas)*, cauză *(pricină)* ordin *(poruncă)*, observă *(bagă de seamă, arată)* fostul inger *(cel care a fost inger)* nu lasă nimic de dorit *(nu se poate găsi nici o pată)*, ecsplicat *(lămurit)* regulat, elegantă, salutară, atenţie, material dispus, magazin interesa, pausă, recunos, spirit, peste 24 de ore şi solemn, *vorbe, cărora nu li stă bine intr'o o poveste a Arhanghelului Gavril.*

No. 2 va cuprinde o parte din sfinţii poporului *de d. St. St. Tuţescu, iar cei ce vor să urmeze, pot cere lămuriri la d. P. Danilescu, Craiova Str Alex. Lahovari.*

* *D. Leonida Bodnărescul ne dă în traduceri, lucrarea „Câteva datini de Paşti la Români" apărute acum doi ani in nemţeşte. Monografia este însoţită de 6 chipuri de ouă „scrise" reproduse in culori, cu 42 flori diferite ce „impistriţează" ouăle şi 5 feluri de „chişite" cu cari se infloreazâ ouăle; apoi 3 reproduceri fotografice arătând o fată care duce pască la nănaşă, o bătrină care incondeiază ouă, şi un tablou ce reprezintă cultul morţilor. La sfirşit, găsim o vrajă care se obişnueşte mai ales la Paşti, pentru aducerea laptelui unii vaci căreia i s'a luat mana. Tiparul cât se poate de îngrijit, iar costul 1 leu (se poate procura de la autor, în Cernăuţi.)*

* *In „Ramuri" buna şi frumoasa revistă literară, care apare în Craiova, No. 14—16, o legendă culeasă d. St. St. Tuţescu,* Inelul Ţiganului, *care ne arată pricina rătăcirei acestui neam, care şi a schimbat inelul dăruit de D-zeu, pe o scripcă. drăcească.*

* *In* Şezătoarea Săteanului *No. 6—7 d. N. I. Dumitraşcu Reni ne dă povestea infrăţirii de către D zeu a omului bun cu cel rău, ca să nu se afle case ce huzuresc de bine iar altele să piară in sărăcie lucie.*

* *D. I. Adam, cunoscut nouă prin colecţiunea de snoave* Pe lângă vatră, *scoate acum* Constanţa Pitorească *o prea frumoasă călăuză descriptivă in numeroase ilustraţii. Printre altele găsim partea ce se cuvine acestor locuri din antica legendă grecească a Argonauţilor. Mai departe* Legenda Mamaiei, *povestea mamei, o moldoveancă nevastă de beiu, infrânt de paşa Silistrii şi-a fiicei lui Dina Constandina Kiustenge. O cântă turcii:*

Aglà, ciogiuc aglà
Aglà Mamaia.....
Plângi, Copilă plângi
Plângi pe Mamaia..

Tekir-Ghiol este pentru Turci lacul lui Tekir-Efendi, bătrânul neputincios din vremuri indepartate care ascultand de spusele coranului s'a lăsat, spre a şi mântui bătrâneţea, in voia celui mai bun prieten al lui, Calul Belglur care l'a dus în balta, atât de mult cercetată astăzi.

Scrieri de acest fel sunt de cel mai mare folos, din toate punctele de vedere.

* *In* Monografia satului Catanele din judeţul Dolj, *intocmită de d. d. St. St. Tuţescu şi P. Danilescu, pe lângă partea istorică, geografică, economică şi culturală, folclorul găseşte ceva despre credinţele, obiceiurile. datinele la naştere, botez, nuntă şi in imormântare ale locuitorilor acestui sat.*

* *A aparut No. 2 din Biblioteca populara a „Neamului Românesc" care contine anecdote populare culese de N. I. Dumitraşcu-Reni, 5 bani exemplarul.*

P.

Prin administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări :

1) Cartea pentru tineretul dela sate ed. I de T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu 1 25
2) Povestiri pe scurt despre neamul nostru de T. Pamfile. 02 0
3) O șezătoare țărănească de L. Mrejeriu . 03 0
4) Gospodăria și fata dela țară de acelaș . 0 40
5) O Călătorie în Transilvania de acelaș . 0 50

Artur Gorovei

Fălticeni Octombrie 1908

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietori : *Pr. Ec. I. Antonovici* (Bârlad), *I. C. Beldie* (Jorăști—Covurlui), *Gr. N. Coatu* (Banca-Tutova), *G. A. Cosmovici* (Tg. Neamț), *V. Costăchescu* (Pleșești Suceava). *Gh. T. Kirileanu* (București), *N. I. Kostake* (Bârlad). *M. Lupescu* (Zorleni-Tutova), *N. Mateescu* (Diochești—Putna), *D. Mihalache* (Golești—Badei—Muscel), *L. Mrejeriu* (Călugăreni—Neamț), *I. V. Nestor* (Praja—Tutova), *T. Pamfile* (Bârlad), *P. Pănoiu* (Crasna—Dolj), *T. Popovici* (Zorleni Tutova), *C. Rădulescu-Codin* (Priboeni—Muscel), *P. Ștefănescu* (Dobromir—Constanța), *A. Tenea* (Adam—Tutova), *C. Teodorescu* (Roman), *I. E. Toroutiu* (Suceava—Bucovina), *Șt. St. Tufescu* (Catane—Dolj). *G. Tutoveanu* (Bârlad), *Al. Vasiliu* (Tătăruși—Suceava), *I. Zota* (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

REDACȚIA : T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— BÂRLAD —

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

NOTĂ: Persoanele cărora li s'a trimis întăile trei numere şi nu doresc să fie socotite ca abonate, sunt rugate cu toată stăruinţa să ni le înnapoieze.

INŞTIINŢĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întăi a lunei. Deocamdată. numătul cuprinde o broşură de 32 de pagini în 8°.

Preţul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înnainte, întreg sau câte jumătate la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile şi orice corespondenţă privitoare la publicarea şi îmbunătăţirea revistei, precum şi lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă se vor trimite la redacţie, tipografia G. V. Munteanu, str. Stefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile şi achitările de abonament. precum şi orice corespondenţă privitoare la administraţia revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tor ce va interesa românismul, ca limbă şi simţire, va fi primit cu dragoste în paginele acestei reviste. Personnele cari ne vor trimite studii întovărăşite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne a lătură şi clişeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum: cântece, gâcitori, proverbe, etc. vor fi culese întocmai cum se aud prin păr ţile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puţin prin ţinutul şi comuna de unde s'au făcut.

Scrisul se va face citeţ şi pe o singură faţă a hârtiei.

Francarea corespondeţei se va face deplin, la trimitere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela fraţii învăţători şi preoţi aşteptăm material bogat şi ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă ştiinţa şi simţirea poporului odată cu bătrânii sfătoşi şi cu babele care încheagă apele.

Deci, şi aice, să punăm umărul grabnic şi bărbăteşte ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru ţărănesc, de eri şi de azi, până nu apucă a se preface sub înrăurirea vieţei celei noui.

Anul I.—Nr. 3 Octombrie 1908

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 157 Bârlad | ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova) | ABONAMENTUL ANUAL In țară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

Mărturie pentru „fapt" și alte „farmice" înaintea Vornicului din Câmpulungul Moldovenesc în 1761

Din folclorul românesc s'a explorat mai mult partea privitoare la poeziile poporane, la povești, credinți și obiceiuri de tot felul — și încă nici acestea din toate regiunile românești. A rămas mai cu totul lăsat la o parte un capitol din cele mai însemnate, anume descrierea ocupațiilor și uneltelor țărănești, dintre cari foarte puține avem înșirate în Incercarea de terminologie poporană a lui Fr. Dame. — *In nelucrarea a stat și darea la iveală a folclorului cuprins în vechile noastre documente. Fiindcă împrejurările mă împedică a cerceta și culege material privitor la ocupațiile și uneltele țărănești, pentru cari aș fi avut multă tragere de inimă, îmi propun a publica în această revistă materialul folcloric peste care voiu da în răsfoirea comorii de manuscripte a Academiei Române.*

Incep cu reproducerea unei prea interesante cercetări judecătorești făcută de Vornicul Câmpulungului moldovenesc în anul 1761, asupra morții unui flacău și îmbolnăvirii unei fete de pe urma unor descântece și farmece).*

Am cercetat ce să fie „ciuhur *de pădure*", *despre care e vorba mai la vale, și n'am putut afla până acum. Cunosc un singur nume asemănător cu acesta*: *cuvântul* ciuhă-ciuhe, *care e un brăduț sau alt copăcel curățit de crănguțe până' la vârf, iar crănguțele din vârf innodate și copăcelul slujind ca semn de hotar.*

Gh. T. Kirileanu.

Tudora Flocioi au jăluit la noi zăcând că fiind un ficior anume Neculaiu cioban la Costandin Leaște ginerile lui Gligori Flocii și Parascăi Flocioi, și umblând acel cioban cu oile pe acole pe lângă casa Tudorii Flo-

*) Documentul original l-am văzut in colecția d-lui T. V. Ștefanelli expusă in pavilionul Bucovinei la Expoziția generală română din București in 1906.

cioi, au mers ciobanul în casa Flocioi ş'au zăs că Marie fata Flocioi are faptă, dar el ştie să-i desfacă. Şi aducând fata apă într'o luni i-au descântat şi au luat fata şi au băut, şi având fata şi un frati au luat şi frati-său de au băut, şi viind ciobanul şi al doile luni, le-au descântat în mere, şi fetii din mere aceia i s'au legat limba şi au rămas mută cinci săptămâni, iar fratile fetii s'au bolnăvit, după aceia la săptămâna au şi murit.

*Şi viind Tudora Flocioi, ne-au arătat toată pricina aciasta, şi trimiţând noi am adus pe cioban faţ şi l-am întrebat pentru toate aceste. El altă n'au răspuns, ce au zăs că el nici esti descântătoru nici doftor, ce au arătat că cu învăţătura lui Gligori Flocii şi a Parascăi fimei lui, i-au făcut ciobanu farmice cu păru de drac şi cu ciuhur de pădure i-au descântat pe toţi (*adaos pe margine, cu semn de aici*: „care şi cer(tân)du-să ciobanul tot aşa au mărturisăt“). Dar la dovada aciasta ce au arătat ciobanul Gligore Floce n'au fostu faţă. Iar fimee lui Părasca au fost de faţ şi s'au dovidit cu ciobanul innainte nostră şi zăcându ciobanul pe toate în faţ, Părasca n'au putut tăgădui nicidecum că n'ar (fi) învăţat pe cioban aceste lucruri ca să facă ; ce au zăs că a face fetii de s'a îndrepta. Care mai pe urmă s'au şi îndreptat fata orişce, iar nu de tot. Care s'au cunoscut că totă boala lor esti dinspre Gligori Floci şi dinspre Părasca Flocioi. Care giudecata lor era de mare pedeapsă, dar s'au mai lăsat păr va vini Gligori Floci, nefiind el acasă, şi atunce să li să hotărască.*

Şi după cum am găsăt cu cali şi cu dreptate, am dat aciastă mărturie a nostră la mâna Tudorii Flocioi.

1761 (7269) Iuli 20.

Necolai Cog(ă)l(niceanu) Pit.

POVESTI

3.—Frumoasa cu părul de aur

Ci-că a fost odată un răzăş tare bogat şi avea un fecior şi-o fată, mândreţe de copii! că nu le mai erau alţii de-o potrivă în toată împărăţia. Ce i s'a abătut răzăşului prin minte că-ar fi bine să-şi găsască vr'o împărăţie undeva, căci doar bani avea destui, şi-apoi aşa-i omul, hojma[1]) năzueşte de la mare la mai mare. Auzise el că'n spre soare-apune murise un împărat straşnic şi nici feciori, ori nepoţi ori alte cintenii[2]) mai de aproape nu lăsasă pe urmă-i; iar sfetnicii au împrăştiet

1) Necontenit, mereu.
2). Rude

cuvânt că cine a da mai mulţi bani, aceluia să fie şi împărăţia. A gândit omul că i-s'a prileji [3]) lui să o capete şi încărcând multe avuţii plecă cu nevastă-sa şi cu slujitori către acea împărăţie. Iar pe copii i-au lăsat în paza unei babe bătrîne care le-era cu credinţă şi a unui preot prietin de casă al lor.—Cum au plecat părinţii, baba şi cu preotul s'a şi aşăzat în gospodăria răzeşului ca la ei acasă, şi ştiind bine că nu curând se vor întoarce, s'au pus pe traiu şi chefuit, că doară nu din al lor cheltuiau.—Apoi dacă a mai trecut un an, doi, la mijloc şi copiii se făcuseră acuma mari, numai ce căzu copila atât de drăgă preotului şi căuta el fel şi formă s'o poată ispiti, dar nici că avea chip. Văzând el că n'o poate scoate din minţi cu ademenelele, gândi să se înţeleagă cu baba, făgăduidu-i ori-cât ar cere numai să-o poată îndupleca la dragoste către dânsul.

Insă şi toate străduelile babei rămaseră fără folos. Dacă văzu preotul că n'o scoate la capăt şi temându-se să nu-l pârască la părinţi, puse pe babă de fură copilei inelul ce-l avea de la macă-sa şi pe care trebuia să-l păzească ca ochii din cap. Baba făcu ce făcu, puse mâna pe inel şi-l dă popei. Cum căpătă popa inelul, se apucă şi toarnă o scrisoare ca aceia la părinţii ei că ea de-o bucată de vreme nu mai ascultă de nimeni că se ţine de toate ticăloşiile, şi nici măcar cinstea nu şi-o mai păzeşte şi ca încredinţare le trimete inelul pe care abia l'a dat unui ibovnic al ei. Cum au cetit părinţii toate acestea s'au scârbit foarte şi au trimis înapoi către feciorului lor, cum că să vie cu preotul, cu baba şi ori-ce avut mai este cătră împărăţie, căci ei bine au dat-o în călătoria lor, ba chiar şi împărăţia au căpătat-o; iar pe copilă să o omoare, ca una ce s-a arătat nevrednică de aşa cinste, şi să le aducă numai inima, ochii şi degeţelul ei cel mic spre încredinţare

Şi când a primit el, feciorul răzăşului, vestea această, tare s'a scârbit şi chemând pe surioara lui i-a arătat cartea de la părinţi şi cetind s'au pus amândoi amarnic-amarnic pe plâns că nu se mai puteau potoli.

Apoi tot ea i-a zis lui: Tu ştii, frăţioare că nu-s întru nimic vinovată, dar ca să împaci urgia părinţilor şi să scap şi eu cu zile, uite *haita* noastră samână cu mine la ochi, tae-o pe dânsa scoate-i inima şi ochii, tae şi degeţelul meu cel mic şi du-le părinţilor, iar mie dă-mi drumul să mă duc în lume. Şi cu sfâşiitoare durere, ca un frate bun ce era, i-a tăiet el degeţălul cel mic, a scos ochii şi inima haitei ca să le ducă părinţilor. Apoi ea lundu-şi rămas bun de la frăţiorul iubit, a plecat în cotro a văzut cu ochii în lumea largă, cale lungă să-i ajungă, căci cuvântul din poveste înainte mult şi frumos mai ieste. Şi tot

3) Intâmpla

a mers ea așa 7 zile și 7 nopți încheete, și tot prin locuri nebătute de oameni căta să treacă și fața și-o mânjia cu glod doară n'a cunoaște o lumea și-a părea mai urâtă, însă de ce se mânjia, tot mai frumoasă părea, iar sângele din degețelul tăet nu mai contenia de a curge. De la o vreme numai ce ajunge ea la marginea unui codru mare și frumos nestrăbătut încă de picior omenesc. Și cum tot căuta să se ferească de lume a intrat așa într'o doară prin codru și a străbătut prin el vreme de mai multe luni și tot nu-i da de capăt. De-i era foame, se hrănea cu rădăcini ori cu poame sălbatece și noaptea s'ascundea prin scorburile copacilor de frica fiarălor. De la o vreme tocmai când i se urâse mai tare de mers atâta prin codru, numai ce iată că ajunge într'o mândrețe de poiană înconjurată de toate părțile cu copaci mari, bătrâni; iar în mijloc un stejar drept și stufos, de-ți era mai mare dragul să stai la umbra lui; și flori frumoase ca acelea cum nu se mai găseau în altă parte și păsări de tot felul cântau de-ți luau auzul și tot acolo era și un izvoraș limpede ca *gioara* [1]) și rece de ți-se străpezeau dinții bând din el. Și atâta i-a plăcut ei locul acela că numai ce a căzut în genunchi și se ruga: „ Mulțămescu-ți ție Maica Domnului că m-ai învrednicit de acest loc fericit; aici voiu petrece până la sfârșitul vieții mele". Avea acolo și pomi sălbateci cu roade bune la mâncare. Apoi și-a adunat rămurele și așezându le între două crengi din stejarul cel mare, a acoperit rămurelele cu frunze și flori și așa și-a înjghebat un pat trainic acoperit din toate părțile de crengile stufoase ale stejarului, și acolo s'a culcat sara. A-doua-zi, când se trezește ea, numai ce să vezi? minuna minunelor. Stejarul intreg cu crengi, cu frunză cu tot, se făcuse de argint, ba chiar florile și erburile din poiană și copacii din marginea poienei erau de argint iar păsări de argint cântau cu viers duios să o deștepte; până și părul ei iera acum de argint; și mirată foarte de această minune, căzu în genunchi și ridicând mânele cătră cer se ruga: „Mulțămescu-ți, ție Maica Domnului, că m'ai adus în acest loc fericit, de-aici, nu mă voiu duce nici-odată". Iși trecu ziua strângând rădăcini și poame iar sara veni să se culce pe pătișorul ei din stejar și adormi fericită că Maica Domnului n'o dă uitării. A doua zi când se sculă altă minunie mai aleasă ca cea din ajun se arată ochilor ei. Stejarul, florile, ierburile, frunzele, păserile erau toate de aur până și părul ei acuma se făcuse de aur. Atunci ea căzu în genunchi și cu lacrimi ferbinți se rugă: „Mulțămescu-ți ție Maica Domnului, că m'ai învrednicit de-acest loc atât de frumos; aicea voiu petrece până la sfârșitul vieții mele". Ziua o petrecea ca și mai înainte proslăvindu-se în cântecul păsărilor și jucându-se cu fluturii

[1]) Termen poporan de comparație al apelor limpezi, cristaline.

frumoşi ce zburau din floare în floare, iar sara se culcă iarăşi în patul din stejar. Nu adormi încă bine, când numai ce iată că soseşte în poiană un fecior de împărat, cu noroc la vânat, şi cu ceata lui de vânători şi curteni, cari rătăcind prin pădure nimerise tocmai în poiană; şi cum văzu feciorul de împărat minunăţia ceia de poiană toată'n aur, le-a şi spus să poposească acolo, ba chiar pentru mai multă vreme, căci dacă nu-i un colţ de raiu, *musai*[1]) trebue să fie împarăţia zinelor. Deci au poposit acolo, au făcut un foc sub stejar ca să gătească ceva de-ale mâncării din vânaturile ce aveu cu ei.

Biata copilă tremura ca varga de frică în copac ca nu cumva să o găsească acolo, şi mai tare se păzia să nu picure vr-o picătură de sânge din degeţelul cel tăet, căci tot nu contenise încă a curge.

Dar ce făcu, ce drese, nu bagă de samă şi scăpă o picătură sânge, care căzu tocmai pe mâna împăratului şi tot atunci nu numai că singele conteni de-a curge, ba chiar şi degeţălul îi crescu la loc cum fusese mai înainte. Feciorul de împărat sări în sus ca ars de un cărbune şi strigă la tovarăşi să-şi gătească arcurile şi să tragă în sus, căci nu e lucru curat în copacul acela. Atunci ea auzind aşa poruncă de se rugă frumos din copac: „Dumneta împărate, nu-ţi fă păcat cu o biată fiinţă nevinovată şi cruţă-mi zile că te voiu sluji cât voiu trăi". „Cine eşti tu, creştin ori duh necurat să te cobori jos să te videm la faţă"?

„Ba creştină sânt, răpunse ea, dar nu îndrăznesc să mă arăt înaintea măriei tale, de păcătoasă ce sânt„. „Ci scoboară-te odată de acolo ori pun arcaşii să tragă", zise feciorul de împărat.

Ne având în cotro, se scobori jos iar când văzu feciorul de împărat aşa frumuseţă cu părul de aur curgând râu pe urmeri de strălucia ca soarele, fărmăcat îi căzu înainte, din inimă grăindu-i dulci cuvinte: „Zină, dacă vrei tu să vii cu mine cu mândre daruri te-oiu dărui şi împărătească te voiu face peste-o întinsă împărăţie". Zăpăcită de cuvintele pline de dragoste ale feciorului de împărat nici nu ştia ce să-i răspundă de bucurie, destul că s'a învoit să meargă cu dânsul şi chiar de-a doua zi au şi plecat de acolo. La plecare şi-a luat rămas bun de la mândra poiană, care în urma lor s'a făcut cum fusese mai înainte, apoi mulţămi Maicei Domnului că a ocrotit-o până acuma şi o rugă să-i lumineze şi de acum înainte calea; apoi şi-au luat cu toţii drumul către împărăţie, voe bună să ne fie, căci cuvântul din poveste înainte mult şi frumos mai este!

Şi trimese înainte feciorul de'mpărat cel cu noroc la vânat crainic, care să vestească lui tată-seu împăratul şi pe toată lumea că sosia cu draga lui de logodnică şi lumea toată pe unde treceau, îi primea cu mult alaiu şi se minunau foarte de frumoasa între frumoase cu părul de aur

1). Numai de cât.

ce strălucea, că la soare te puteai uita, dar la dânsa ba! Iar la împărăție împăratul cu sfetnicii bine i-au primit și mare mult s'a bucurat împăratul că și-a găsit feciorul-seu o așa frumusețe de mirească și chiar doria să l vadă odată căsătorit căci el era tare bâtrân și slab.

Și nuntă mândră au făcut de a mers pomina peste nouă mări și țări și trăiau bine și liniștit, și plini de fericire au dus ei până ce muri și împăratul cel bătrân, lăsând pe feciorul-său în seamă, să stăpânească și să apere întinsele ținuturi neștirbite cum le moștenise și el din moși strămoși; căci zicea el „vârtutea cea mare este, nu să cuprinzi moșii multe și să nu le poți stăpâni apoi, dar să știi stăpâni și să aperi neatinse pe acele care le ai de la părinți".

Acum după ce ajunse și ea împărăteasă o păli un dor mare de părinții ei, de frățiorul ei și tare ar fi vrut să-i vadă, mai ales după-ce aflase că și tată-seu ajunsese să capete o împărăție. De-aceea ceru voe dela barbatu-se să o lese să meargă să-și vadă părinții.

Impăratul atunci dă poruncă să se pregătească toate de plecare și o corabie frumoasă de oare-ce calea până la împărăția părinților ei se făcea pe apă. Puse și un steag alb la corabie, îi dădu ca tovarăș un om de încredere care s-o ducă la părinți, cu porunca să schimbe steagul cel alb cu unul negru îndată ce se va întâmpla vre-o nenorocire; și s'au purces ei cu corabia cale lungă până la împărăția părinților ei.

Dar pe când mergeau ei așa, sfetnicul care o întovărășa se îndrăgosti până într'atâta de dânsa căci se vede că era făcută să fie dragă la toată lumea, în cât să hotărî să o sărute măcar odată întâmple-i-se ori ce i s'ar întâmpla apoi; și cum ea dormea, se furișă lângă ea și-o și sărută. Impărăteasa se și trezi îndată și supărată foc îi hotărî, că îndată ce se va întoarce, se va plânge împăratului de îndrăzneala lui. Se culcă apoi iarăși, iar sfetinicul vâzând că și-a primejduit ast-fel viața ce-i trecu lui prin gând: numai ce lua pe împărăteasă, cum dormia, cu pat cu tot și-o aruncă în apă. Apoi schimbă steagul cel alb cu altul negru și porunci vâslașilor să întoarne acasă zicând că pe drum a murit împărăteasa. Impăratul când a văzut de departe că se întoarce corabia cu pânzele negre, puțin a lipsit de nu și-a pierdut cumpătul, căci dragă-i fusese lui împărăteasa, și nemângâiat rămase după ce i-s'a adus trista veste; și om n'a mai fost el de-atunci, până și trebile împărăției nu se mai pricepea cum să le poarte.

Frumoasa cu părul de aur, după ce fusese aruncată'n apă, era mai mai să se înece, iar Maica Domnului tot avea grijă de dânsa, căci iată că un pește mare mare iesă din adâncul apelor și luând-o pe spinarea lui o scoase sănătoasă pe malul cel mai aproape; cum se văzu scăpată, ea mulțumi Maicei Domnului ca a mântuit-o și de astă dată din pri-

mejdie şi cum stătea ea acolo neştiind ce să facă şi 'ncotro să apuce numai ce iaca un flăcăoaş care mâna nişte oi şi avea un *urs*[1]) mare în mână şi rupea din el cu atâta poftă de-ţi lăsa gura apă; şi cum nu mâncase de mult, i-se făcuse foame şi ceru flăcăoaşului să-i dee o bucată măcar de poftă. El îndată rupe o *halcă*[2]) şi i-o dă din toată inima. După ce mâncă, cum n'avea cu ce să mulţămească pe flăcăoaş, luă lucrurile cele mai scumpe ce avea pe ea şi dându-i-le îi zice: „Du-te, flăcăoaş până la târgul cel mai aproape vinde lucruşoarele acestea şi ai să iei preţ bun; apoi din paralele ce-i lua să-mi cumperi o *sarică*,[3]) o cămeşă ciobănească, o glugă, o căciulă mare, o pereche de cioareci un *chimir*[4]) o pereche de opinci, un băţ mare ciobănesc şi un fluer şi ce-a rămâne să fie al tău. Băetanul vându bine lucruşoarele, cumpără un rând de strae ciobăneşti şi fluer şi băţ şi tot îi rămase şi lui în deajuns.

Cum i-a adus lucrurile cerute, ea mulţămi flăcăoaşului, schimbă apoi straile ei împărăteşti în cele ciobăneşti şi plecă şi ea într'o doară, încotro văzu cu ochii, cale lungă să-i ajungă, iar noi de ne-o mai ţinea D-zeu să ascultăm firul povestei, căci înainte mult şi frumos mai este!

Şi-a mers ea ast-fel 7 zile şi 7 nopţi şi pe la ori-ce pod trecea săpa cu slove în piatra că „pe-aici a trecut împărăteasa cu părul de aur; cine-o va căta prin poveşti o va găsi". Şi tot aşa până ce ajunsese ea la un pod peste care trecea toacmai atunci un cârd mare de oi că trebuia mai o zi întreagă să treacă tot cârdul. Şi numai ce intră în vorbă cu ciobanii s'o primească şi pe dânsa ca cioban fără nici o simbrie, numai să-i ierte să stee tot deauna cu căciula în cap căci avea chelbe şi-i era ruşine de oameni. Ciobanii nu pre puneau nădejde în el văzându-l aşa tânăr, dar la urma toată vorba ceia „Nici nu ştii de unde sare iepurile" şi-l duc la stăpânul lor, împăratul, rugându-l să-l primească şi pe flăcoaşul acesta, mai ales că nu cere simbrie. Împăratul îl primi şi pe Ion aşa spusese ea ciobanilor să-i zică—între ciobani săi fără măcar să-i treacă prin gând că-i fie-sa, căci o ţinea de bună moartă de multă vreme. Aşa a intrat frumoasa cu părul de aur ca cioban la stâna lui tată-seu şi bine ce se purtu ea cu ciobanii, căci era bună de inimă şi le da ajutor de sârg la vreme de nevoe şi mai ales ţineau toţi ciobanii la ea, căci le doinea frumos din fluer nişte cântece de jele ca acelea de ţi-se rupea inima ascultîndu-le.

Numai căciula n-o ridica nici odată de pe cap şi sarica n'o lăsă din spete şi cum ciobanii cam de-o laltă port veşnic căciula pe cap afară doară când se'nchină şi mânâncă, dinşii s'au deprins îndată cu obiceiul

---

1). Poporul numeşte ast-fel un boţ de mămăligă cu brânză ii mai zic şi *bulz*.
2). Bucată.
3). Suman scurt
4). Curea lată şi înflorită ce poartă oameni la munte.

ei aşa că nu s'au mai gândit la Ioan cel chelbos, ci-l socotiau ca şi cum le-ar fi fost un tovarăş vechiu.

In vremea asta împăratul, barbatul ei, călătorind prin împărăţie dă din întâmplare la un capăt de pod peste însemnarea ce lăsase ea şi cum află parcă intineri de bucurie la gândul că ea tot mai trăeşte şi o poate găsi. Işi luă bani mulţi şi tot din pod în pod de la o însemnare la alta cercetând pe unde trecuse şi când poposea chema la dânsul pe ori-cine se afla să-i spue o poveste şi plătia câte un galbăn povestea. Ajunse astfel şi la împărăţia lui socru-seu, tatăl ei, şi primindu-l bine ca pe un bun vecin şi prieten, căci nu-l ştia că-i ieste socru, a şi trimis veste în toată împărăţia că ori care i-a spune o poveste ori cât de mică, va câştiga un galbăn.

Şi venea lumea din toate părţile, căci cine nu era bucuros să cîştige un galbăn pentru nimica toată? Şi vestea ca vestea a mers din om în om, din gură în gură până ce-a ajuns şi la ciobanii împăratului şi dacă era vorba să iee galbănul numai aşa pentru o poveşte, d'apoi ştiau ei multe şi mai frumoase ca a noastră şi au, *chitit*[1]), românii să meargă şi ei. Numai Ion n'a vrut să meargă şi rămase la stână cu oile. Dacă au ajuns la împărăţie, ciobanii au poves tit ei mândre poveşti dar de geaba că nu ştiau să povestească ceia ce doria impăratul cel tânăr. Şi-au luat oamenii ce li-se cuvinea şi au purces înapoi, şi cum au ajuns, sfătuiră pe Ion să meargă şi el să spue o poveste să capete şi el un galbăn; dar ea de colo: *baiu!* că doară nu ştiu nici o poveste şi n'a vrut să meargă. Cum s'a sfârşit şirul povestitorilor şi împăratul cel tânăr era gata să plece fără nădejde, numai ce întreabă el împăratul, tatăl ei, nu cumva mai ştie din împărăţia lui pe cineva care să nu fi spus vre-o poveste? Şi-şi aduce aminte împăratul tatăl ei, de ciobănaşul cel nou, de Ion, şi spune împăratului celui tânăr „Ba că mai este un băeţandru la stână, dar nu cred să vie căci i-i ruşine tare să iasă în lume, fiind chelbos şi apoi acela, nu ştiu zău ce-o fi ştiind mai mult ca ceialalţi". „Ba nu, să vie numai decât„ zise împăratul cel tânăr şi-au şi trimis după el şi vrând nevrând l-au adus la împărăţie. Acolo ea a cerut învoire s'o lese să povestească cu căciula în cap, căci având chelbe îi era ruşine să se arate Luminăţiilor Lor cu capul descoperit.

Şi căpătând învoială a intrat ea aşa îmbrăcată ciobăneşte, şi cu o căciulă mare pe cap într'o cămaşă mândră gătită, în palat unde pe tron de aur şedeau părinţii ei pe cari nu-i văzuse de atât amar de vreme. La dreapta lor barbatu-său şi la stânga frate-său şi de toţi mare mult îi mai era dor şi cum îi văzu i-se înduioşă inima şi la-

1). Crezut

crimile-i veniră în ochi şi cât pe ce de nu s'a aruncat de gâtul lor dar şi-a înfrânat duioşia; şi se mai găsia acolo printre alţi curteni voinici şi sfetnici înţelepţi şi baba cea vitrigă şi haină la suflet, care era sfetnicul cel mai de credinţă al împăratului, şi celalat sfetnic care o aruncase în baltă era acolo întovărăşând pe barbatul ei şi tare-i era dor să-şi verse asupra lor toate năcazurile ce i-au pricinuit atâta vreme!

Numai ce se răzămă în mijlocul odăiei pe băţ şi începu să povestească povestea ei de fir a păr cum o ştim noi şi când a ajuns să povestească toată şiretenia babei şi a popei şi cum fratele ei i-a tăiat degeţelul cel mic ca să scape de urgia părinţilor, baba şi popa nu-şi mai găsiau loc, vedeau ei bine că acum li s'a înfundat şi lor, iar părinţii şi frăţiorul ei se înduioşară atâta, că se coborâră de pe tron venind lângă dânsa şi începură a plânge ca nişte copii. Şi tot povestind mai depate a ajuns să spue cum a găsit-o feciorul de împărat cel cu noroc la vânat, numai ce şi bărbatul ei vine lângă dânsa şi se pune şi el pe plâns şi plângeau cu toţi de li-se rupea inima; iar când a ajuns să povestească cum a zvârlit-o în apă, sfetnicului, care o asvârlise, îi trecu ca un c uţit prin inimă. Mai povesti ea cât povesti până ce ajunse se spue cum frumoasa cu părul de aur lăsase însemnare la fie care capăt de pod că cine o s'o cate, prin poveşti o va găsi, numai ce zise „şi acum dacă o doriţi poftim să-o vedeţi" şi ridicându şi căciul adin cap lăsă să-i cadă pe umere frumosul ei păr de aur. Atunci o şi podidi lacrimile de bucurie că s'a găsit iarăşi între ai ei.

Apoi a luat împăratul pe babă şi pe cei doi sfetnici şi i-au legat pe fiecare de coada unui cal neînvăţat şi cu un sac cu nuci în spinare şi le-au dat apoi drumul în lume şi unde cădea nuca, cădea şi bucăţica. Iar ei de multă bucurie că s'au găsit cu toţi au făcut pitrecere mare şi cu mult chef de-au ţinut-o lanţ câte-va săptămâni încheete; şi curgea vinul şiroae şi veselie mare ce mai era printre lume de nu se mai pomenise până atunci. Şi iera acolo la un colţ de masă şi dascalul Tărăboiu şi cum nu-şi stăpânia gura numai ce pleasc! îi dă unul cu plăcinta ferbinte şi moale peste cap şi de atunci ci-că a rămas bietul om chel.

Dim. Cădere.
Buhalniţa-Neamţ

4.—Dreptate şi strâmbătate

Erau odată doi săpători cari, ori unde se duceau, lucrau împreună azi, la cutare boer, mâine la cutare, poimâne la altul. Şi unul din tovarăşi erà om aşezat, cumpătat şi legà paraua cu nouă noduri, că-i mergeau treburile strună ; iar cellalt erà cheltuitor şi beţiv de nu legà două'n trei.

Şi azi lucrează, mâne lucrează, dacă vede beţivul că numai *nojeşte*, în loc să se lase de obiceiul dracului, el ştie ce i se năzare:

— Mă vere — zice cellalt — cu tine nu-i lucru curat.

— De ce frate?

— Apoi, nu vezi? Muncesc şi eu cât tine şi, când colo..., tu ai de toate, iar eu „cânt cu sărăcuţ de maica mea!" Tu, pesemne umbli cu strâmbătatea; d'aia ai bani, pe când eu, care umblu cu *dreptatea*, n'am. Vorba proverbului că „dreptul umblă cu capul spart".

Vezi dumneata, moşicule, i-se păreà că e drept el şi că d'aia n'are bani. Ci-că aşa li se pare la toţi beţivii.

Omul păstrător şi bun, ce să zică?

— „Mă vere, ia nu mai cheltui şi tu, ia nu te mai îmbătà câte odată şi apoi ia să vezi: n'o să ai şi tu? Cât despre mine, mi-e martor unul Dumnezeu că mă silesc pe cât pot să umblu numai în dreptate. Degeaba ţi-se năzare ţie!"

— Ei aşi! — zise cheltuitorul — tu umbli cu strâmbătate, mă, şi bine faci! „Azi e mai bună strâmbătatea decât dreptatea!"

— Ba-i mai bună dreptatea.

Tot ciondănindu-se ei, merg de se tocmesc să lucreze la un logofăt: o zi, două, trei, o lună încheiată... In fiecare seară, stăpânul le plătià deopotrivă; da, când plecau şi-şi făceau socoteala, ăl cu *strâmbătatea* n'aveà nici parà chioară. Le *cântase*.

„Mă, mă, mă! Nu spun eu? Tot mai bună-i strâmbătatea!" Se gândià ticălosul cheltuitor...

— Taci, mai vere, odată, că-i mai bună dreptatea.

— Ce tot dreptate, dreptate, măi creştine? Hai — d'a minune — să întrebăm şi pe altul mai priceput. Şi dacă te-oiu rămâne, ce să-ţi fac?

— Ia, o să-ţi dau hainele după mine şi banii ce i-am luat luna asta. Iţi place?

— Imi place.

Pleacă ei spre Răsărit, şi omul bun tot cu gând curat; se tot socotia într'una: „Cine-i ala priceputul să găsească mai bună strâmtatea?"

La mijloc de cale, uite că le iese înnaite diavolul în chip de *călugăr*.

—Părinte, sărutăm dreapta. Nu-i vrea sfinţia ta să ne dai răspuns la o întrebare

Că... ne tot socotim noi: dacă nu-i ştì sfinţia ta care eşti capul legii, cine să ştie altul?"

— Bucuros, tată!

— Dacă-i aşa, spune-ne: Care-i mai bună? Dreptatea ori strâmbătatea?

— „E mai bună strâmbătatea, tată!“ Dreptatea — zice Ucigă-l toaca — „Cine umblă cu ea, e om; cine nu, nu!

Rămâne încremenit cel cu dreptatea; iar cheltuitorul sare 'n sus de bucurie.

— Vezi, mă? — zice el — ce-mi tot îndrugai tu cai verzi pe păreţi? *Ado* hainele şi banii.

I-le dă că aşa le fusese prinsoarea.

Pe urmă, cheltuitorul s'a dus cu banii la cârciumă şi... las pe el! A ştiut să le facă de petrecanie...

Cellalt, rămas gol şi fără bani, se tot gândia:

„Dacă nu-i noroc şi parte.
„Cu Dumnezeu nu m'oiu bate!“

Şi a plecat aşa, în dorul lelii, până s'o dus de s'o culcat la streaja unui pod de peste o apă mare. I-era ruşine să se ducă în sat şi s'a făcut ghem acolo, să mâie porcii la jir până la ziuă.

Dar poate omul să închidă ochii? Pe la miezul nopţii îl scoală un haraiman de oameni cari mai de cari mai încornoraţi şi mai schimonosiţi; iar în frunte-le, unul mai *haidoş*. Erà adunată acolo toată *ţiota* diavolilor cu tartorul lor. Pasă-mi-te acolo îi strânge el să le înpartă porunci.

Se face tăcere şi, pe urmă tartorul începe:

— Tu — zice unui drac — să te duci mâine dimineaţă în satul cutare; ştii colea su' coastă şed doi fraţi. Le-au lăsat tăt'său nişte bani în pământ şi ei neştiind că sunt îngropaţi, se ceartă de-atâta vreme: „sunt la tine“ zice unnl „ba la tine măi creştine; dă-mi şi mie!“ zice cellalt. Şi banii săracii sunt în pământ la stâlpul din dreapta porţii celei mici. Tu să te duci la poarta bisericii şi, când or eşi dela închinăciune să-i întărâţi şi să-i faci să se omoare, că ne-or rămâne nouă şi banii, şi sufietele lor. Ai auzit?

— Am auzit, întunecimea voastră!

— Tu, zice Sarsailă altui necurat — să ai grijă când o ieşi preotul din altar, să-l duci în cârciumă, să se îmbete, să se tăvălească ca porcul şi, pe urmă să-l duci acasă să-i iei minţile să păcătuiască cu fie-sa. Ne trebue şi sufletele lor.

„Auzitu-m'ăi?

— Auzit!

— Tu şi tu şi tu — zice deodată la mai mulţi încornoraţi — duceţi-vă în satul vecin cu al ăstora şi face-ţi meşteşug de duceţi lumea în cârciumă in timpul slujbei bisericeşti. Să fie mai plină casa mea decât casa lui Dumnezeu.

Mai porunceşte tartorul ce mai porunceşte şi la ceilalţi şi, când

cântă cocoşul de trei ori, piere cu toţi ai lui — ducă-se pe pustii!

Omul cu dreptatea auzià vorba lor, dar le dedese toate pe una: frica că l-or prăpădi duhurile necurate. Odată scăpat, tot cu gândul la fapte bune:

— „Ia să mă duc eu, să scap dela pierzare sufletele rânduite lui Sarsailă", şi pleacă. In satul cu cei doi fraţi certaţi pentru banii părinţilor, se duce la biserică. Când să iasă, vede doi inşi încăerându-se:

— Banii dela tata, că te omor!

— Ba dă-mi-i tu că sunt la tine, hoţule!

Şi scot cuţitele. Erau gata-gata să şi-le 'nfingă în piept, când: odată se repede între ei creştinul cu dreptatea.

— Ce umblaţi, oameni buni? Nu vedeţi că e dracul între voi? Opriţi-vă mai bine şi faceţi-vă cruce că vă spun eu unde vă sunt banii.

Le prinde mânile, şi se mai potolesc, iar când îşi fac cruce, se înblânzesc de tot.

Fugise spurcatul, vezi dumneata...

Ii *dessşumeneşte* cel cu dreptatea, îl duce la locul cu norocul şi găsesc sumedenie de bani... Doamne, Doamne unde-mi dă moşu, Dumnezeu şi mie? Au dat şi omului cu dreptatea şi s'au împăcat.

Se duce şi la preot. Il găseşte beat turtă şi, pe cale de-a făptui păcatul.

L'a puns să-şi facă cruce şi preotul, venit în simţiri, îi mulţumeşte cu lacrimi în ochi. Ba-i mai dă şi bani să nu-l spue la alţii.

Pe urmă cel cu dreptatea mai împedică — după puterea — şi pe ceilalţi rânduiţi de jupân Sarsailă, întunericului..., şi pe seară, se duce mulţumit acasă la el. Işi cumparase alte haine şi-şi poruncise şi nişte case mai de Doamne ajută.

Acù aude cel cu strâmbătatea — săracul, de belşugul ce dăduse peste tovarăşu-i de muncă şi se duse la el.

— Ce făcuşi, mă frate, de te 'mbogăţişi? Par'că hainele şi banii mi-i dedeseşi mie de când cu prinsoarea. Aşa-i că tot strâmbătatea e bună?

— Ba e dreptatea, vere!

Şi-i spune tot: „uite şi uite şi uite" de-a fir a păr cum se îmbogăţise.

— Ştii ce? — zise cel cu strâmbătatea. „Mă duc şi eu la pod".

— Du-te, dec.

Şi pleacă cheltuitorul, tot gândindu-se: „Poate or spune cornoraţii că mai sunt bani în vre-un loc. Să mă duc să-i scot eu şi să mi-i beau şi să petrec. Ce să mai caut să scap dela moarte pe stăpânii lor? „E mai bună strâmbătatea",

Se duce la locul cu pricina și se ascunde; iar colea în crucea nopții numai vine tartorul cu ai lui.

— Ce-ai făcut, mă? — întreabă Sarsailă pe cornoratul trimis la cei doi frați.

— Nimic, întunecimea ta! A fost un om su' pod și s'a dus de a spus poruncile Intunecimii tale, oamenilor cu pricina; le-a arătat banii și s'au împăcat.

Rămâne ucigă-l toaca pe gânduri.

— Dar tu? — întreabă pe cel cu popa.

— Tot așa am pățit.

— Așa am pățit toți strigă dracii răcnind de se cutremurà pământul.

— Așa? — sbiară tartorul „Ia căutați, băeți c'o fi p'aci, să-i arătăm noi lui.

Cotelesc încoa, cotolesc încolo, până găsesc p'ăl cu strâmbătatea, tremurând vargă.

Il fac ciopăți-ciopăți și-l aruncă în apă, socotind că el le-a stricat rostul.

Și..; așa! Nici praful nu s'a ales de bețivul care credeà în strâmbătate.

(Din com. Dudești, jud. Ialomița).

C. Rădulescu-Codin.

CANTECE BATRANEȘTI

2— CORBEA [1]

Foae verdi di măcriș
In temnița lui Opriș,
Undi șadi Corbea 'nchis
Cu cinzăci di vinovați,
Totodată sunt băgați.
Dară maica lui Corbea
Di trii zile eă mi vinea
Cu trii ouă roșioare
Boiti di trii fecioari:
Unu-l da portarului
Și unu grosarului
Unu 'n mnă mi-l ținea
Și la Corbea că-l ducea.
Acolo cum năvălia
Din guriț' așa-i grăia:
— Alei Corbea dragul meu!
De ești viu să te jălesc
De ești mort să te prânzesc?
— Alei măiculița mea
Babă și slabă și di treabă
Cu cuvntu, di ispravă,
Nu-s nici viu să mă jelești,
Da nici mort să mă prânzești
Am intrat tânăr copil

---

1) Tipărit după cum ne-a fost trimis N.R.

Şi-acuma-s mai mult bătrân
Mustăţile coatile
Şi barba genunchile.
— Mări-acasă să te duci
Şapte sate să-mi ridici
Grajd de piatră să-mi disfaci
Şi pi roşu să-mi aduci.
— Mări, maica ce făcea!
Şapte sate ridica
Grajd de piatră discuia,
Tot la roşu se ducea
Binişor mi-l dislega,
In oraş cu el pleca,
Spuma cu mâna-i lua.
El, mări, când necheza
Munţii se cutremura
Boeri mari că mi-o 'ntreba:
— Babă slabă şi de treabă
Cu cuvântul di ispravă,
Nu ţi-i roşu di vânzare
Sa-ţi dau galbini şi parale?
— Nu mi-i roşu de vândut,
Mi-i roşu de dăruit,
Mi-i roşu de dăruială
Să-mi scot pi Corbea afară.
— Hai sictiri[1]) babo di-aici;
De când Corbea mi-a hoţit
Negustori o sărăcit
Săracii s'o 'mbogăţit.
Mări, baba ce făcea?!
La temniţă c'ajungea
Ştefan Vodă mi-o zărea
Binişor că mi-o 'ntreba;
— Babă slabă şi di treabă
Cu cuvântul de ispravă,
Nu ţi i roşu de schimbat?
Să ţi dau 2 cai de 'mpărat:
Unul iute ca focu
Altul negru ca corbu.
— Nu mi-i roşu de schimbare,
Mi-i roşu de dăruire;
Dacă ţi dau pe roşu ţie
Tu să mi dai pe Corbea mie.
— Pe Corbea l-am logodit
Cu faţa din Çarpina
Adusă din Slatina
Adusă di doi mocani
Şi trasă din doi juncani.
Şi la vârf îi ascuţită
Iar la cap îi ţântuită.
— De ţi-i frică di Corbea
Tu la vorbă nu mai sta,
Leagă-ţi bine porţili
Intăreşti zădurile
Cu fiarăli plugului
Tăria pământului.
Corbea toate le-auzea
El afară că eşia
Şi pe roşu că 'nchinga
Voiniceşti 'ncăleca,
Şi la Ştefan să ducea
Şi din gur' aşa-i grăia:
—Ştefane, Măria Ta,
Na ţi straili haiduceşti
Şi să-mi dai haini domneşti.
Ştefan Vodă să prindea
Straili cu el schimba;
Corbea iar 'ncăleca
Şi cu mă-sa că pleca.
Din nori nu se mai vedea.
Ştefan Vod' aşa grăia:
— Du-te Corbeo sănătos
Câtu-i ţara 'n sus şi 'n jos,
Bine 'n mână mi-ai căzut,
Ai fost vrednic şi-ai scăpat.

(Auzit de la lăutarul Costachi ca de 46 ani din Zebil-Tulcea.

G. Ceatucerna.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

6 — Tot lucrul cu rostul lui[2])

Era odată un împărat vestit şi avea un cumnat, la care ţinea mai mult de cât la fraţii lui. La o petrecere ce se dăduse la curte, omul aista băù aşa de mult vin, în cât se îmbătă peste măsură; şi ducându-

1) Fugi, pleacă.
2) Să se indrepte numerotaţia greşită din No. 2.

se pe afară, picase ca un butuc și adormise, așa că niște corbi crezându-l mortăciune, până să prindă cineva de veste, îi scoseseră ochii. Auzind măritul împărat de această neașteptată întâmplare, care se abătuse peste cumnatul său, dădu numai de cât strașnică poruncă în toată împărăția lui ca: *toate viele să fie scoase din rădăcină și nimeni să nu mai aibă voe de astăzi înnainte nici să bea, nici să păstreze vin, că de nu, unde i-a sta capul i-or sta și picioarele.*

Toată suflarea se supuse și nimeni nu îndrăznea să calce porunca împăratului. Numai un singur om ținu ascuns în pivniță un polobocel cu niște vin așa de bun că *ședea pe unghie.*

La câte-va luni după această întâmplare, împăratul scapă din cuștile lui de fier un leu grozav la care, iarăși ținea ca la sufletul lui. Cu toate poruncile și veștirile curții, nimeni nu îndrăznea, să se apropie de fiăra cea sălbatică, care ucidea oamenii ca pe niște pui de găină. O poruncă chiar glăsuia așa: „*Cine va prinde leul, va avea o mie de gabeni și slujbă mare la curtea împărătească*".

Totuși fu zădarnic, că nimeni nu îndrăznea să-și arăte puterea, deși toți ar fi dorit să căpete făgăduiala împăratului. Omul cel cu polobocul de vin, auzind aceste își puse în gând să-l prindă el. Dar cum? Trase vre-o șapte-opt înghițituri țapene de vin, își umplù plosca și punând-o sub poala sumanului plecă. Când ajunse în fața leului, scoase plosca și mai trăgând un gât, se pregătì și cum ședea leul, venindu-i bine, îl apucă strașnic de urechi și 'l ținu astfel nemișcat până când oamenii stăpânirei îl legară și 'l puseră iar în cușcă.

Acum voinicul trebuia să-și ia răsplata. Merse dară în fața împăratului, iar împăratul îl întrebă:

— Dar bine, bre omule, tu ești voinicul care ai putut prinde leul?

—Eu, înalte împărate!

—Eu mă așteptam la un om din oastea mea; tu trebue să fi având vre-o vrajă, că altfel nu se poate!?

— Să trăești mulți ani înălțate împărate! Am! Și zicând, așa scoase plosca cu vin de sub poala sumanului. Marele împărat rămase ca trăsnit de îndrăzneala omului.

—Da bine creștine, tu nu știi că am dat strașnică poruncă să nu se afle picătură de vin în toată împărăția mea? N'am poruncit ca nimeni să nu mai bea vin?

— Adevărat înălțate împărate, știu prea bine, răspunse omul, *dar ar fi mai nimerit ca să înveți pe fiește care supus să bea atâta vin cât îi trebue ca să ție leul de urechi, și nu ca să ajungă să-i scoată ochii paserile cerului!*

(Dela dascălul Gheorghe din Praja-Tutova).

Ioan V. Nestor.

7— Ariciul și Vulpea

— Ștefane, știi vre-o minciuuă pe negândite ?

-- Știu pe-a ariciului.

— Spune repede.

— Uite acum :A cum vulpea s'a fost ducând la un român și a fost mâncând puii din cocină.

Acum s'a întâlnit cu ariciul și a întrebat :

— Tu de unde tot trăești de tot mânânci găini ?

Ei, ce, nu este colea o cocină plină ?! Haid să te duc și pe tine.

— Haideți.

Au plecat amândoi. Când la ușa cocinii, românul, dacă ii luase în multe rânduri găini, a făcut o groapă mare, adâncă și când s'a dus ea pe unde știa colnicul, a căzut în groapă cu arici cu tot. Atuncea, fiind în groapă acolo a întrebat, ariciul pe ea : Tu știi fo*) minciună ?

— O, ce, eu știu multe, a zis vulpea ; știu să fac un sac numai din coadă.

A întrebat și ea pe arici : Tu știi fo una ?

— Ce, eu nu mai știu decât trei.

— U!... poi ce-o să faci tu numai cu trei ?

— Zice, eu cu ăle trei minciuni ies de aici din groapa asta.

Atunci ariciul s'a făcut bolnav ș'a spus: *că s'a împuțit.*

Ca s-o înșele pe vulpe, să iasă afară, s'a dat cu picioarele în sus, ariciul, ș'a zis :

— Uite, *eu m'am împuțit,* numai miroasă ici de vezi. Când a mirosit vulpea, el s'a strâns și a apucat botul vulpii, s'a strâns pe botul ei și ea a vâjâit din cap c'a înghimpat-o ghimpii și l-a anuncat afară.

Atunci ariciul a întrebat : Ai văzut cumătră că eu cu minciunile mele am ieșit din groapă ?

Eși și tu cu sacul tău. —Eu, ce, nu pot să ies. Invață-mă și pe mine să ies și eu.

— Să te umpli de c... (murdărie) și să te faci moartă, să te tăvălești și când o veni românul dimineața o să te ia să te arunce pe mal

— E f... pe măsa 'n c... tu ai murit ?

Stăi ; ț-am găsit locul. Așa a și făcut, a aruncat-o și ea s'a pus pe fugă.

Cu mijloacele ariciului a scăpat vulpia.

(Auzită dela Ștefan M. Pădeanu din Catane Doij).

Șt. St. Tuțescu.

---

*) Vre-o

8—Maica Domnului Fată

Au fost odată trei frați: o fătă și doi băeți și ei remăseră de mici orfani. Intr'o noapte, prin vis, Maica Domnului se arața fetei și-i zise să ia apă și să se ducă să stropiască cutare munți și când se va întoarce, să nu se uite înapoi, că se va face stâncă de piatră. Adoua zi dimineața sculându-se copiii, fata trimese pe frate-său cel mai mare să stropească acei munți cu apă și-i spuse ca la întoarcere să nu se uite înapoi, că se va face stâncă de piatră. El se duse la munții ceia și-i stropi însă când să se întoarcă înapoi acasă, auzi în urma lui vuet foarte mare. Munții ceia vineau după dânsul. Atunci el uitându-se înapoi remase stâncă de piată. Acum fata îl așteptă, cât l'a fi așteptat și văzând că nu mai vine, își închipui că s'a uitat înapoi și că s'a făcut stâncă de piatră. Atunci ea trimise pe fratele mijlociu, care tot așa pățise. Trimise și pe cel mai mic frate și tot așa păți. La urmă se duse și ea. Stropi munții și se întoarse înapoi și când se întoarse, auzi în urmă ei vuet foarte mare; însă ea nu se uită înapoi.

Când ajunse acasă, găsi un uncheaș, care era tatu-său și pe care nu-l cunoscu. Atunci unchieșul dădu fetei să mânânce o strachină de poamă zicând.

—Ia fată și mânâncă aceste-s larimile mamei tale. S'o desgropi și ea va inviea.

Și cum a zis unchieșul, așa a și făcut fata și mama sa a înviet. Dacă a înviet mă-sa a cunoscut pe unchieș și i-a spus fetei că-i tată-său.

Pe urmă au trăit cu toții și vor fi trăind și azi, dacă nu vor fi murit.

N. Mateescu.

Auzită în 1894, Martie 5, în Movilița-Putna.

URAȚII 1)

6— Inchinare la masă mare

Ajungă-te voe bună coane nune
Și pe D-tale cucoană nună.
Colaci dela finii D-voastră;
Colaci ce vor să fie:
Cu multă *somă* de marfă
Dela Țarigrad pornită
Și 'naintea D-voastră sosită.
In corabie ce este:
Pâne de grâu,
Smochine, orez, ciobote, cămăși, [săpun,
Cu două pahare de vin
Să vă fie cheful de plin;
Vin dela Odobești,
Cum bei, cum te veselești,
Venit prin sat pe la Cotnari,

1). No. 2 cuprinzând 4 orații (2—5), cetitorii vor face cuvenita îndreptare.

Să pui mâna 'n buzunar.
Poftim de primiți
Şi pe finii D-voastră
Cu un bacşiş dăruiți!
Mie dă-mi un ban de argint
Şi gându' ți-ai împlinit....

(Auzită dela d. Panaite Ceainu, învățător pensionar din Bogdana-Tutova.

I. G. Ciorescu-Bogdana.

BOTANICA POPULARA

8.—Argintărița

Argintărița numită la munte (Suceava) și sclintiță, *iar în une locuri* argintică *(Jud. Tutova), și* argintură *(Banat) crește pe lângă drumuri, pe la bătături ori bătelişti. Nu face hluji. Are foi lungi ca ferega având atârnate pe o vână o mulțime de alte frunzişoare. Floare nu face. Culoarea frunzei pe partea de către soare e verde închisă, iar pe partea de către pământ argintie.*

Cu funze de argintăriță se opăresc oalele ca să să prindă bine smântâna.

Argintăriță pisată e bună de pus ca ablojele celor ce-și sclintesc picioarele; de aici şi *numele ei de sclintiță.*

9.—Amin

Aminul *este o plantă asemănătoare cu chemenul și cunoscută cu acest nume în Banat.—Intr'o rugăciune către sf. Vineri găsim legenda* aminului.

Sfânta Vineri a avut un fecior
Ca un mândru domnișor ;
Din ochi lacrimi îi curgea,
Din inimă singe-i curgea,
Nimeni leacul nu-i știea
Făr'de Lina
Magdalina
Şi surorile lui Lazăr,
Cari se duseră pe câmpul lui Iordan
Culegând flori de Amin
Şi deteră cu piciorul în spin,
Ci acela nu fu spin,
Ci fu albin,
Din albin—se făcu mierea,
Muierea făcu ceară[1])

1). Hasdeu *Etym*, *Magn.* I, 1075

10.—Agriș

Agrișul numit in munții Sucevei și coacăz *în iar unele* acriș *sau* agriș *iar pe aiurea* burboană, struguri spinoși, rezăchie selbatecă *este o tufă care în unele locuri crește mai naltă și în unele locuri mai mică. Pe trunchiurile sale are niște ghimpi ascuțiți; înfrunzește primăvara înaintea tuturor arborilor și se înmulțește din butuci și din rădăcini.*

Fructul numit agrișă, acrișă, coacăză, *e acru când e crud, iar copt are un gust dulce acrișor, și e acoperit de o coajă groasă cu peri pe ea.*

Din agrișe se fac pe la orașe dulceți; pe la țară se face oțet din agrișele crude. Prin unele locuri se întrebuințază și ca salată pentru masă. Rădăcină de agriș și de cătină e bună de durere de măsele.

11.—Anason

Anason, anison, aniș, molotru, chimeu dulce, anos, hanos *este o plântă a căreia sămânță se întrebuințează la prefăcutului rachiului.*

In medicina populară, anisonul are întrebuințare pentru mușcătură de șerpe; se ferbe anison *cu vin, se face bleastur și punându-l la rană scoate tot veninul.[1]) Zamă de sămânță de anison (hanos) fiartă e bună de durere de pântece. Când se face ceai de anison toată casa să umple de-o mirozнă de rachiu de ți se pare că ești la prifăcanie[2]).*

12.—Alimonul

Alimonul *este planta cunoscută în de obște cu numele de Lemnul Domnului, și se numește așa în Dobrogea și în România prin județul Ialomița. Femeile îl întrebuințează mai mult pentru împodobirea morților, iar fetele il pun la cap și când se gătesc cu alimon, încep a cânta:*

Foae verde alimon
In grădină, la Ion.....[3]).

Intr'o doină din Dobrogea se aude:

Foae verde alimon
Să pun murgul la pripon,
Să-mi aștern jos bănciulița
Și la căpătăiu șelușa....

Alimonul are miros frumos. Crește tufușoară și se înmulțește din rădăcini și butași. Zamă de crenguțe de alimon și rădăcină e bună de ținut în gură când te dor măselele.

Cu creguțe de Lemnul Domnului se împodobesc ulcelele, moșoaicele, blidele, cofițele ș. a. când se dau de pomană la Moși.

13.—Albastreaua

Albăstreau, floarea grâului, zglăvoc, vinețea, clopoțel, ghioc, dioc *este o floricică ce crește prin grâu și haturi pe lângă drumuri. Unele specii cresc prin poene, câmpii, fâneațuri, munți și sunt de culoare roșie*

1). Lupașcu, *Medicina Babelor* 61.
2). Prifăcanie e locul unde se preface spirtul în rachiu adăugându-i-se apă și zamă de hanos ca să aibă gust bun.
3) Hasdeu, *Etym. Magn* I. 874

roză, violetă, albă pătată cu alte culori etc. [1].

In cântecele populare, întâlnim numele acestei flori.

Floricică albăstrea
Mândră mândruleana mea,
După faţă ca de doamnă
Lumea întreagă se întorcea
Râsu-ţi lumea veseleşte,
Plânsu-ţi lumea amărăşte;
Şi de dragul dumitale
Ştie chiar şi sfântul soare:
Că la tine când priveşte
Stă şi nu mai asfinţeşte
Mândră, mândruleana mea,
Floricică albăstrea
De ai gând să ne iubim,
Vină'n crâşmă să bem vin [2]

Din albăstrele, care sunt un fel de nemuritoare *de câmp, neperzându-şi culoarea maltă vreme se fac coroane şi ghirlănzi de împodobit casele se pun coroane de albăstrele şi la biserică la icoane.*

14).— Abanosul

Poporul nostru nu cunoaste abanosul *arborul de obârşie din India de şi ei întrebuinţează adese ori numele. Crede însă că lemnul de stejar, dacă stă in apă o sută de ani se preface in abanos adică în lemn tare şi rezistent de culoare neagră.*

In zicătorile populare cuvântul acesta a devenit un adverb, dispărând noţiunea de lemn şi de negru. „Par'că-i abanos", se zice despre un om care nu mai îmbătrâneşte, expresiune care la Anton Panu sună:

Şade tot abanos,
Ţeapăn şi vârtos.

In blestemurile sale poporul zice „trăi-u-ai cât abanosul, să putrezeşti când a putrezi abanosul".

In cântece poporul întrebuinţează iar acest cuvânt; aşa într'un cântea din Modova:

Frunză verde abanos
De la noi dumbrava'n jos,
Creşte iarbă şi rǎgoz.

A. Gorvei şi M. Lupescu

BOALE LA OAMENI LEACURI ŞI DESCÂNTECE

10.—De greaţă — (silă) [3]

Celui care îi e *greaţă,* — când *i s'apleacă,* — îi iei mâna în stângă-ţi, îţi înmoi *deştiu* cel mare dela dreapta cu *scuipit* — scuipat — şi *tragi,* — (apăsând şi frecând) — sub banta cămăşii, pe mână.

1). Iarnik, Bârsan, *Doine şi strigături din Ardeal* p. 14
2). Idem, *ibidem* 388.
3). Se va indrepta numerotaţia din No. trecut 8—10 prin 7—9.

Cân' *ţă* greaţă, acolo se fac nişte gâlcii, — acestea sunt adevărate şi *trăgându-le* (adică apăsînd asupra lor), se sparg. Şi zici astfel :

Aplecate căcăcioase,
Aplecate borâcioase,
Din pâine prea multă,
Din carne,
Din rachiu,
Din brânză etc...
(Din tot ce-ai mâncat atunci)

După ce s'au împrăştiat, acele gâlcii, omului îi este bine, — lucru foarte adevărat.

(Din Boureni Dolj).

N. I. Dumitraşcu-Reny.

11.— De albeaţă

S'o pornit 9 fete curate, luminate
Cu cămeşi albe de mătasă îmbrătate
Şi cu mânicele suflecate.
S'au dus la fântâna de sub codru
S'o rânească
De paie,
De gunoae
De găteje.
Nimeni nu le-a văzut.
Nimeni nu le-a auzit;
Numai Dumnezeu le-a văzut
Şi auzit,
Şi le a întrebat :
— Unde vă duceţi 9 fete curate,
Luminate
Cu cămeşi albe de mătasă îmbrăcate ?
— Ne ducem la fântâna de sub codru,
S'o rânim de toate
S'o lăsăm apă curată
Şi limpede de băut,"
Dumnezeu le răspunde :
— Nu vă duceţi acolo,
Să veniţi la ochii lui (cutare)
Să-i râniţi de albeaţă,
De ceaţă,
De roşaţă,

De pocitură
De pălitură,
De isbitură,
De diochiu,
Să lăsaţi ochii curaţi
Luminaţi,
Ca argintul cel strecurat,
Cum maică-sa l'o născut
Şi cu vederile cum eu li-am dăruit".

Spus de 3 ori într'o zi, de câte 3 ori pe fiecare dată şi în 3 zile dearândul. Cine descânta ca să aibă leac, să fie curată[1]) şi să fie primenită de cămeşă.

Se descântă cu mânica cămeşii înconjurând ochii.

(Auzită dela mătuşa Anica Cucu din Bogdana-Tutova.

I. G. Ciorescu Bogdana.

12.—De deochiu

Fugi ochi dintre ochi,
Că te ajunge craiul
Cu maiul, cu paiul.

(Să repetă de trei ori)

Gh. Buhuş.

CÂNTECE 2)

65—Cucule de unde vii?
De-a mea puică ce mai ştii?
Ştiu că-i grasă şi frumoasă
Şede la gherghef şi coasă
Nuştiu coasă ori descoasă
Ori strică nişte mătasă
Dar lacrime văd ca varsă
De mătas'ar fi ce-ar fi
Dară strică firile,
Prăpădeşte zilele

66 —Maică, maică ce suspini
—Dară cum n'oi suspina
Că am avut un fecior
L'am trimăs la munţi cu flori
El s'o dus la munţi cu piatră
Şi şi-o ales altă fată
Şi el mie mi-o trimăs
Pe trei spice de secară
Să mă duc la dânsul iară;
Eu înapoi i-am trimăs
Pe trei spice de ovăs
Că n'am putere de mers.
El mi-o trimăs pe-un păun
Să mă duc să mi-l cunun;
Nu ştiu eu l'aş cununa
Ori mai rău l'aş blăstăma
—Taci fată nu fii nebună
Pân'amu ţi o fost drăguţ
Da de-amu ţi-a fi finuţ.

67.—Când mergeam eu în grădină
După lemne de sulcină,
Atunci un puiuţ de cuc

1) Neatinsă de bărbat şi nici să aibă la *«trei cireşe»* sau period.
2) Neputând rândui in chip hotărâtor felurite soiuri de cântece, le trecem la un singur loc.

Şedea pe-un vârvuţ de nuc
Şi-mi striga să nu mă duc
Ear . un puişor de cioară
Şedea pe un virf de moară
Şi striga să mă duc iară,

Auzit dela Ştefan Dobâceanu in com. Suceveni ditrictul Storojineţului)

V. Ungurean

68—Mă'nsurăiu de tinerel,
Tinerel nevăcuit
Şi nesătul de iubit
Că plâng noaptea 'n aşternut
Şi plâng rezmat . de perete
Tot cu gându dupe fete

69—Nuţi am spus mândro odată
Să laşi uşa descuiată
Şi fereasta destupată
Să mai vin la tine-odată
Să te văd cum eşti culcată !?
Dacă-i fii culcată bine
Să mă trag pe lângă tine
Dacă-i fi culcată rău
Să-mi cat drumuleţul meu,
Să mă vadă tatal tău
Să mă'ntrebe, ce cat eu?
Şi să-i spui, că apă rece
Vezi, ruşinea, cum se trece

70—Câte lacrămi am vărsat.
Faceam dor fântână'n sat
Fântână cu trei isvoară,
Să bea duşmanii să moară,
Să bea şi duşmanca mea
Să se stingă focu 'n ea.

Dela Dolcea Ilie din satul Dumbăcr (Vidin)

P. Danilescu

71—Foaie verde de priboi,
Mândro, ce nu muriam noi
Când ne plimbam prin zăvoiu
Şi beam vinul din butoiu,
Mâncăm miere de pe roiu
Şi ne iubeam amândoi?
Cânta cucul lângă noi
Şi merliţa şueiera,
Mândra'n braţe mă strângea
Şi dulce mă săruta,
Ea pe mine, eu pe ea:
Ce dulce dragoste'era
Şi nimenea n'o ştia
Numai eu cu mândruţa
Foaie verde măr sălceu[1])
Mori mândro să mor şi eu
Să nu ne mai pară rău.
Să ne 'ngroape pe-amândoi
La mânăstire'n zăvoi
Un'ne iubiam amândoi
Să răsară trandafir
De pe unul rozmalin
Rozmalinul să se'ntindă
Trandafirul se cuprindă:
Cine i-o vedea să plângă!

72—Foaie verde trei lămii,
Văzui fete peste Jii,
Cu rochile cafenii,
Cu brâie portocalii,
Cu bluzele naranjii[2]*),*
Cu ţiţele durdulii
—Tu murgule, ici rămâi,
Ici te beu ici te mânânc,
Nu te mai duc eu acasă
—Iancule n'o fi păcat,
Multe-oraşe te-am purtat
Te-am trecut Oltul vărsat,
Făr' de luntre, făr' de pod
Şi nimic nu ţi-am udat
Nici colţul de la manta,
Când te-am trecut la mândra
La mândruţa de pe Jii
Care-ai sărutat-o'ntâi ?
Nu-i de-al meu suflet păcut
Să-mă dai p'un sărutat?

(Auzită dela Gr. L. Morgan din Dobromir).

P. Ştefănescu

73—Jălui-m'aş şi n'am cui,
Jelui-m'aş codrului
Codrul are crăngi uscate
Şi la dânsul n'am dreptate,

1) Sălciu
2) Subţire (? N. R.)

Codrul are frunza verde
Şi pe mine nu mă crede,
Jelui ma'ş câmpului,
Câmpul are pelinită
Nici la dânsul n'am credinţă
Câmpul are iarbă verde
Şi pe mine nu mă crede;
Jelui-m'aş jelui
Jelui-m'aş la streini,
Da streinu-i tot strein
Şi pelinu-i tot pelin;
Pelinu-i rădăcinos
Şi strenu-i mânios,
Şi mila de la strein,
Ca şi umbra de la spin
Căci când vrai să te umbreşti,
Mai tare te dogoreşti.
Şi m'oiu lăsa 'nprimăvară
Şi-oiu eşi între hotară
Şi-or răsări ghiocei
Şi m'oiu jălui la ei,
Ca la frăţiori mei;
Şi-or răsări viorele
Şi m'oiu jălui la ele
Ca la surorele mele.
Es din casă cat la nunţi
Intru'n casă n'am părinţi;
Es din casă cat la brazi,
Intru'n casă eu n'am fraţi.

Auzită dela V. Şerban dala Orfelinatul „Ferdinand" (Zorleni Tutova)

L. Mrejeriu

74—Frunză verde păr negruţ
De trei ani mi-ai fot drăguţ
De trei ani şi jumătate
Mi-ai fost drăguţ cu dreptate,
Dar amù de-o săptămână
M'ai lăsat pentr'o minciună.
Şine-a făcut minciuna
Că-i usuce Vinerea,
Vinerea din postul mare
C'aceea usucă tare.
M'aş fi dus atunci din prag
Nu m'am dus că mi-ai fost drag.
M'aşi fi dus de la portiţi
Nu m'a lăsat a ta guriţă.

75—Frunză verde de pelin,
S'a dus cucul cel bătrân
Pe opt ani la Rusalim
Şiau remas puii flămânzi
Dar măicuţa cea bătrână
A luat puii de m nă
Şi-o sburat pe rădăcină
Şi-o sburat între ogoară
Şi o cules grâuţ din ţară
Şi-o dat la pui să nu piară.
După-un an cucu-a venit,
Puii lui că şi-a găsit.
Şi-a găsit puii în pene
Şi n'au vrut să-i zică nene
Cucul rău s'a supărat
Si la cer că a sburat
Şi de acol' a cuvântat
Şi ceriul s'o bucurat
Şi puii s'o supărat
Şi 'ncepură tare-a plânge
Din inimă curge a sânge

Auzite în Volovăţ. Districtul Rădăuţului

I. E. Torofiu

76—Nu juca, fată ruseşte,
Că afară vicoleşte
Si făina se găteşte
Si de alta nu-i nădejde!

77—La pârâu cu tufele
Spală lelea rufele
Si le'ntinde pe surcele,
Cânii hâre la ele...
—Strânge-ţi, leleo, rufele,
Că-mi turbează cânele
Si apucă văile
Si-mi prăpădesc oile!

78—Ui! lelişo cu bariz!
La ce focul te măriţi?
Că mila de la barbat

Ca frunza de păr uscat
Când te pui să te umbreşti,
Mai tare te dogoreşti—
Dogori te ar pupăza(?)
Smbătă, Duminica,
Ca să te poţi mărita.

79—Foae vede de năut
Toate vin, toate se, duc,
Ce am iubit nu pot să uit,
Când m'o bagă în pământ

Ia-mă, Doamne şi mă pune
Unde-s nesvetele bune
Si barbaţii duşi in bune
Să fie ţuică de prune
Ia-mă, Doamne şi mă basă,
Unde-s neveste frumoase
Si barbaţii duşi la coasă

Culese in coropceni Vaslui; la horă şi la şezetori

I. Neculau

GLUME, JITII, TACLALE

6.— Oaia ţiganului

Un ţigan avea o căţea. In ziua de blagoviştenie *javra* fată pe o şură cu paie 12 ţânci, toţi brezi în frunte, cu cozile sucite şi o pată albă în vârf. Bucuria ţiganului erá mare de tot că i-a fătat *oaia*... Fuga cu doniţa s'o mulgă... Când o apucă de ţâţă, căţeaua *hap*, îl apucă de mână; el de ciudă îi trăsneşte o doniţă în şale, căţeaua de frică se scapă... Dancii, cari stăteau mai deoparte, când au văzut întâmplarea, strigară arătând cu degetul scârnăvia căţelei:

— Dită, tetea, oaia noastă făcut-a caşu'gata...

(Dela Vasile al lui Iruncă din Bogdana-Tutova).

I. G. Ciorescu-Bogdana.

7.— Lelea Floarea

— Bună ziua, lele Floare.
— La Ion cu demâncare.
— Lele Floare, ori n'auzi ?
— La gropanul cu trei duzi.
— Da ce-ai astăzi lelişoară ?
— Ce să facă duică ? Ară.

8.— Intre un călător şi o bătrână, care vine dela stână cu găleţile cu lapte

— Băbuşoară, cale bună !
— Dela Neagu dela stână

— N'auzi babo? Bună calea !
— Nu-i departe, doar treci valea.
— Dar ce babo, te prefaci
— Da, bărbatu-meu e baciu.
Schimbând vorba:
— Mai e babo păn' la sat?
— A fost mult (lapte) dar s'a vărsat.
— Da ce babo, ori ieşti surdă ?
— Are da, şi caş şi urdă.
— Nu zău babo, ieşti p'o parte,
— Da, de mult, dela 'ntâi Marte.
(Din Segarcea-Teleorman).

Fl. Cristescu.

9. —Armata ţiganului

— Ei măi ţigane cum ai dus'o cu armaţa ?
— Slavă lui don căprar românico, bine.
— Ei aşà de ale bătăei nu ai luat? N'ai mâncat câte o palmă două ?
— Slavă lui don sergent, românico, bine ; d'apoi se poate *bătae fără armată ?*

10.—Ponosuri

Ce dracu măi omule, la cumătrul să vezi d-ta colo pe vatră un braţ de lemne şi ard ca chibritul, şi la noi numai două şi nici acele nu ard; şed şi mocnesc părcă-s ude !

Vorba ceea «*la boii săraci nici oamenii nu trag*»!

11.—Schimbatură

— Măi cel cu *calul bun,* dă-mi o ţigară de tutun?
— Da de unde dacă n'am !
— *Vezi mârţoagă deşelată, ce păcat de om mai poartă!*

I. V. Nestor

12— Mai puţină părinte !

Un popă, ca să râdă de-un ţigan, — că venise să se împărtăşească, — pune în potir hrean cu oţăt.

Cum o pune ţiganul în gură, să scuipe şi altceva nimic.

Da după ce-o înghiţì:

— Haoleu, parinteo, zău, dai grijanie mai puţină copiilor că prea, prea e sfinţită mânca-te-aş, şi crapă săracii de eil..

. . . .

Când vine iar ţiganul la anu', zice:
Parinte, parinţele !
Dă-ne paşti mai puţinele
Că murim dracu' de el
Că mai an
Ne-ai dat paşti de hrean
De erea să ne moară vr'o cinci ţigani

(Auzită dela Ion N. Şufan, din Boureni-Dolj).

N. I. Dumitraşcu-Reny.

Intrebari din Popor

8.—Pentru ce când găina bea apă, ridică în sus capul după fiecare înghiţitură?

9.— De ce n'are ursul coadă iar lupu-i cu gâtul ţapăn?

Culese Ţepu-Tecuciului

Tudor Pamfile

CRONICA

* **Viaţa Românească**, III. No. 8 —D-l G. Pascu, un tânăr filolog expli plică foarte amănunţit vorbele *tărbacă* şi *barbaric* alături cu alte vorbe din aceiaşi familie. Pentru cea din urmă mai sunt: *barbăză* şi *bărbărie*, ce se aud în recitative copiiăreşti.

— Mai departe (p. 302-3) cineva îmi face patru imputări, vorbind de colecţia mea de *Jocuri de copii*, mem. II, 1907. *a*: crede că vorbele bune pe cari le-am primit la mem. I m'a făcut să scot pe II. Nu-i aşà; şi nici vorbele rele despre II nu mă vor împiedecà să scot pe III; de ce? apoi, aşà suntem noi unii ! *b*: mi se impută că n'am pus la contribuţie în compilaţia mea, culegerea do acelaş fel a lui Ispirescu, şi cele ale dd. A. Bogdan şi Gr. Tăbăcariu. Gândul meu a fost să aduc tot ce nu se află în cei doi dintâi plus colecţia macedo-română a d-lui P. Papahagi, 1900 A 3-a am pus-o la contribuţie în Mem. III care va apare, întru cât am găsit părţi originale (are multe streine fără a fi însoţite de isvor) într'adevăr populare. De altfel, această carte didactică apărea odată cu mem. II. *c*: că-s greşeli de transcrie, *îmi recunosc pe deplin vina*, vina mea sau a Academiei care îşi rezervă ultima corectură. De altfel, exemplu dat de V.R. este că în loc de *clenciu crăpă* se află *clenciu crapă*. *d*: recensiunia îmi imputa că mă „lansez", că nu public numai ce ştiu eu (lăsând, se înţelege celor foarte foarte învăţaţi, grija de a ne aduna averile noastre) în deosebi de alţii. Aici, nu e aşà, iubite cititor, că-i altă gâscă? Şi i-aş răspunde dacă noi cei dela „Ion Creangă" nu ne-am fi jurat să nu ne sfădim cu nimeni.

Revista „Ramuri" No 17 (Septembrie) cuprinde una din cele mai frumoase legende ce s'au publicat, povestea *Zorelelor* de d. *D. N. Ciotori* „A fost un

craiu frumosf mmumosai frumos ca chipul soarelui închis într'o boabă de rouă atârnată pe floarea cicorii albastre", craiul îndrăgostit de zîna florilor. Ne vine în minte „Călin nebunul" lui Eminescu și trăsărim de bucutia nădejdei.

Numărul se încheie cu un prea frumos cân'ec de dor, culas din Arenal.

✽ No 2 din **Biblioteca Folcloristică** cuprinde legendele câtor va sfinți culese de d. *St. St. Tuțescu.* Cuprinde legende în limbă curată și cunoistă. Nimic n'avem de zis d-lui Tuțescu, acestui suflet cald — mai cald, după câte știm de cum îi îngădue puterile — de cât că făcea mai bine dacă alegea ca chipuri, nu zugrăveli nouă, ci altele vechi și în ori ce caz, pe acelea ce înfățișază pe sfânt, după poveștile noastre.

✽ **Biblioteca pentru toți** No. 335 cuprinde *Povești de d. Virgil Caraivan,* în număr de 7, pe care le cunoaștem de prin *Floarea Darurilor :* limbă frumoasă câteva frânturi din grăiul poporului. Dar ce caută «*Cotoșman Pârlici* (localizare)» ? Import în toate, în literatură chiar, dar în literatura populară nu primim, când le amestecăm cu averea noastră.

✽ No. 3 din **Biblioteca populară a „Neamului Românesc"** cuprinde cântice din Bucovina (adunate de G. A. Sadoveanul) și Oltenia (M. Buieleanu și N. I. Dumitrașcu-Reny).

✽ In **Albina** No. 50, o poveste (Fecior de împărat și rogojinar) de d I. Dragoslav.

P.

Poșta Redacției

I. C Beld. Capitolul din *Monografia Jor.* nu-l putem publica, căci, după câte știm, lucrarea a fost anunțată ca apărută. Vocabularul îl așteptăm cu plăcere.

N. Mat. Dioc. Nu le putem pune la rând ci când și unde se poate.

I V. Nest. Jitia cu «tânarul învățător» n o putem pune. Primim însă material pornografic spre colectare.

Th. G. Asl. Tulc. Din ce ne trimiți D-ta, nu putem alege absolut nimica. Observați cuprinsul acestor 3 numere și vedeți ce voim noi.

C. Mărg.. H. Tatu, in nr. viitor.

D. Mihal. Sosite prea târziut.

Alex. Mor. Cern. Da, însă *întrebuințând litere obișnuite,* căci la tipografiele mici, nu putem afla altele.

Poșta Administrației

I V. Nest. Cu toate că ne ceroți No 1 prea târziu, vi-l trimetem. Revista o trimetem totdeauna la zi întâi iar D-v dacă aveți poștă ne cum se cade, interesați-vă.

N. Mat. Numere în dublu exemplar nu putem da, de care ce nu avem. Cu abonamente sau contra mărci, da.

I. E. Tor. Suc: Am primit 5 foi. Aștept să sosească. Dar dacă nu se va potriv cu revista noastră, ce va fi de făcut ? Totuși voiu vedea. Schimbul, da; și noi să primim dela nr. 1 !

V. Ung. Suc. Am primit 11 foi. Mulțumiri calde. Pe rând. Dacă disdui de mijloace, ne luăm noi, cu toată bucuria, sarcina.

G. M. Balot. An primit, dar nr. 3 era încheiat. Rubrica ți-o deschidem, însă bagă de seamă că nu voim : »ceia ce trebui» ci »ceia ce este in popor».

RUGĂMINTE

D-l *Şt. St. Ţuţescu* întocmind în tovărăşia D-lui P. D. Panaghia Dolj-Gara Sălcuţa *calendarul folcloric pe 1909* ne roagă să vestim pe cititorii revistei „Ion Creangă" să-i trimată următoarele ştiri, de prin părţile lor:

1). *Luni:* cum ţin femeele această zi? Care-i legenda Sfintei-Luni? Credinţe şi proverbe despre această zi.

2). *Marţi:* tot ast-fel

3). *Mercuri:* tot ast-fel: când e *Mercurea strâmbă* şi ce *Mercuri* altele mai cunoaşte poporul?

4). *Joi:* tot ast-fel; ştiri despre *joia epelor joia vede* etc.

5). *Vineri* ca şi despre celelalte zile

6). *Sâmbătă:* tot ast-fel.

7). *Duminică:* tot astfel.

8). Ce s'ar putea găsi despre *lunile anului.*

Răspunsurile se vor trimite deadreptul pe adresa arătată sau prin redacţia noastră.

Intrebarile revistei „Ion Creanga"

Intrebări rămase fără răspuns: 4,
Răspunsuri: *D. Mihalache* 1, 2, 3, 5, 6, 7 *Tud. Pamfile* 1, 3, 6; *Şt. St. Ţuţescu*: 1, 2, 5, 6

Lămuriri—Răspunsurile se vor începe a se publica începând ce numărul viitor al revistei.

—Cei ce propun întrebările culese din popor, trebue să le însoţească cu răspunsurile lor

—Cei ce le află răspunsurile, le vor trimite revistei până la 17 a lunei următoare.

Pe foaia de hârtie se va însemna numărul întrebărei şi numele celui ce-a propus-o, urmând apoi deslegarea şi semnătura celui ce-a deslegat-o.

—Propunerile şi răspunsurile se scriu pe câte o foae de hârtie, aparte, ca să ne poată uşor orândui.

Anul I.—No. 4 Noembrie 1908

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

CUPRINSUL:

REDACȚIA:
T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— BARLAD —

EXEMPLARUL:
In țară . . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . . 6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

NOTĂ : Persoanele cari au primit întâile patru numere sunt socotite ca abonate.

Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonaţii cari n'au plătit nimic către administraţie, sunt rugaţi să trimeată suma de 2 lei, *costul celor 5 numere din an. I.*; căror au achitat mai mult, li se va face socoteala cuvenită, rămânând să trimită rămăşiţa cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul pe an. II.

INŞTIINŢĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Deocamdată. numătul cuprinde o broşură de 32 de pagini în 8°.

Preţul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înnainte, întreg sau câte jumătate la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile şi orice corespondenţă privitoare la publicarea şi îmbunătăţirea revistei, precum şi lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacţie, tipografia G. V. Munteanu, str. Stefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile şi achitările de abonament, precum şi orice corespondenţă privitoare la administraţia revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismului, ca limbă şi simţire, va fi primit cu dragoste în paginile acestui reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărăşite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura şi clişeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părţile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătăt cel puţin prin ţinutul şi comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeţ şi pe o singură faţă a hârtiei.

Francarea corespondenţei se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela fraţii învăţători şi preoţi aşteptăm material bogat şi ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă ştiinţa şi simţirea poporului odată cu batrânii sfătoşi şi cu babele care încheagă apele.

Deci, şi aice, să punem umărul grabnic şi bărbăteşte ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru ţărănesc, de eri şi de azi, până nu apucă a se preface sub înrâurirea vieţei celei noi.

Anul I.—No. 4 Noembrie 1908

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 157 Bârlad

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

Tâmpla Bisericei Catedrale din Calafat

—Aplicațiunea arte populare române—

Câți-va arhitecți, cu suflet de adevărați Români, pătrunși de dragoste, de tot ce izvorăște din sufletul și gustul poporului românesc, s'au pus cu tot dinadinsul să reînvieze vechea arhitectură românească, părăsită de atâta vreme.

Ca rezultat al muncei lor stăruitoare, am văzut între altele, și Tâmpla Catedralei din Calafat, o lucrare de mobilier bisericesc, la care sunt escluse toate motivele de decorațiune străină.

In vechime, tâmplele bisericilor erau făcute din piatră. Toată ornamentația era în relief. Mai târziu, au început să se facă de lemn; dar fiind executate de artiști greci, ornamentația era făcută tot *în relief* și în stil bizantin.

Acest fel de lucru, s'a păstrat și ni s'a transmis și nouă tot așa; el convine lucrărilor în piatră, iar nici de cum celor în lemn.

Toate tâmplele bisericilor de pe la noi sunt împodobite cu motive florale și ornamentale în stil *bizantin*. Nicăeri însă nu se vede o arhitectură curat românească.

Prin lucrarea de care vorbim, se face o adevărată reînoire, se face un pas mare pe câmpul artelor naționale românești.

Această lucrare de artă arhitecturală, trebue să fi fost făcută aproape de modèlele ce ni se păstrează din arta industrială a poporului român.

La prima vedere, detaliile, prin simplitatea lor par de o o concepție lesnicioasă și primitivă. Dar tocmai această nai-

vitate naturală cât şi calmul evlavios ce respiră întreaga lucrare, dovedesc o puternică concepţie de artă românească.

Cel mai mic ornament din această lucrare, ne aminteşte ceva naţional românesc.

Aşa, brâul (friza) ce desparte icoanele Proorocilor de cele ale Apostolilor, este ornată cu un fel de figuri geometrice în formă de cercuri cu diferite crestături prin. mijloc. Acestea ne amintesc perfect figurile ce sunt făcute cu fierul roş pe cofele şi cofiţele ce se fac la munte din lemn de brad.

Mai jos: brâul ce desparte icoanele Apostolilor de acele ce reprezintă «Patimile» este împodobit cu un fel de patrate combinate în mod artistic; acestea ne amintesc de aproape, figurile geometrice ce se văd pe covoarele sau «scoarţele» ce se mai fac astăzi pe la ţară de către gospodinele noastre.

Apoi, brâul cel mare, ce desparte rândurile icoanelor mici de icoanele şi uşile mari, este împodobit cu elementul decorativ cel mai *creştinesc*: viţa de vie. Aici, autorul planurilor acestei tâmple a avut o inspiraţie bogată, a înfrăţit acest motiv ornamental într'un mod atât de natural cu restul decoraţiunei liniare, în cât un motiv ornamental pare a se naşte din farmecul celuilalt, şi totul se arată într'o armonie încântătoare.

Imediat sub brâul de struguri şi frunză de vie se vede un brâu mai mic, ornat cu un fel de desemnuri ce imită întocmai pe acelea ce se văd pe la poalele catrinţelor sau fotelor ţărancelor de pe la munte şi chiar pe la cămeşile naţionale cusute de fetele noastre.

Simplitatea desemnurilor stilizate pe aceste modèle, varietatea şi naivitatea lor sinceră, îţi dau o impresie ce te atrage şi te umple de admiraţie pentru tot ce izvorăşte din trecutul românesc.

Chiar stâlpii (colonetele) uşilor sau acei ce despart icoanele încă au ceva din gustul ţăranului român: cei dela uşile mari sunt împodobiţi întocmai ca fluerile şi cavalurile ciobanilor dela stâni sau ca unele cozi de furcă. Unii din aceştia mai sunt crestaţi în felul răbojilor pe cari strămoşii noştri îşi ţineau socotelile.

Uşile au îmbinăturile (panourile) întocmai ca acele ce se făceau pe vremea lui Ştefan cel Mare.

Până şi puţina ferărie ce se vede la această tâmplă, are înfăţişarea lucrărilor rudimentare dela ţară, caracterizând

în chip minunat știința experimentală a poporului. Ele lasă să se vadă urmele loviturilor de ciocan și marginele zgronțuroase ale fierului, ceea ce ne amintește vechile fierării de pe la porțile cetăților strămoșești.

Inconografia rituală este proporționată, exactă și păstrată după tradiția stabilită, cu toată scrupulositatea, cerută de o astfel de lucrare. Ca fel de decorațiune și ca ansamblu de compoziție al diverselor părți, această tâmplă este o interesantă și meșteșugită încercare de artă țărănească.

Este de observat că toată ornamentația — geometrică — este făcută numai în senzul fibrelor lemnului și mai ales că este numai săpată în *adâncul lemnului*. Acesta este principiul ce se aplică numai lemnului, nu și pietrei.

O astfel de lucrare nu s'a văzut păn' acum prin bisericile noastre și ne pare bine că D-l *Al. Clavel* dă o îndrumare așa de sănătoasă arhitecturii bisericești. Mulți, pot avea ca model lucrarea harnicului și bunului român Al. Clavel.

P. Nechifor.

Două imne religioase vechi.

In 1886, aflându-mă ca student la Facultatea de Teologie din București, P. S. Enaceanu, profesorul și decanul acelei Facultăți, m'a invitat ca să studiez și să descriu *Ridicarea Panaghiei pentru cei morți*[1]) în feliul cum o săvârșesc preoții din Jud. Tutova. Cu acel prilej am avut fericirea să pot aflà și două imne religioase vechi, ce nu se găsesc în cărțile bisericești, unul întrebuințat în Muntenia și altul în Moldova. Ele, mai ales cel dintâi, trebue să fi fost întocmite în românește pe timpul când se întrebuința limba slavă în biserică, ce nu era priceputà de popor, păstrându-se apoi de pe atunci și până astăzi de preoți în mod tradițional. Că se vor fi cântat vr'odată aceste imne și în biserică, nu știm; preoții și dascalii respectivi le cântă astăzi la ridicările de Panaghii și alte pomeniri ce se fac prin casele enoriașilor, pentru cei morți.

Intâiul imn:

De vream ști eu di aceasta; eu vream zice sufletului meu și vream

1). Biserica Ortodoxă Română. rev. per. eclez., București, Tip. cărților bisericești. an. X, 1886—87, pag. 872—879.

întrebă şi trupul meu, să-mi spue mie de rândul veacului acestuia. Când murlin, mă suiiu în măgura cea înaltă şi mă uitaiu îndărăt şi văzuiu mormântul meu şi ziseiu: mormânte, mormânte al meu, primeşte trupul meu; căci cu voia lui Dumnezeu aceste lemne şi aceste petre sânt puse deasupra mormântului meu. Însă toţi drepţii râul cel de foc îl treceau, iar cei păcătoşi cu amar strigau:

Arhanghele, Arhanghele Mihailei trece-ne şi pre noi râul cel de foc, căţ-i vom da aur, argint şi mărgăritar; iar Arhanghelul Mihail cu glas de foc le-răspundeà lor: o, vai de voi păcătoşilor, în lumea voastră multe târguri au fost, cum nu v'aţi neguţitorit aurul, argintul şi mărgăritarul? *Căci mai 'nainte n'aţi sosit până a fost soborul strâns? Iată acum soborul s'a spart, soarele s'a 'ntunecat şi uşile Raiului s'au încuiat.*

Se întrebuinţeză (cîntîndu-se pe glas. al 8-lea) prin unele sate din judeţul Muscel şi Ialomiţa. L'am auzit în 1886 dela paraclisierul Popescu, ce era la Biserica Zlatari din Bucureşti, unde mă aflam şi eu în acea vreme ca cântăreţ.

Al doilea imn:

De vreme ce eu păcătosul am văzut prea bine că această lume este deşartă şi degrabă trecătoare, m'am uitat în urma mea şi am văzut moartea stând lângă mine, şi m'am spăimântat şi am zis sufletului meu: suflete, până ce eşti viu pocăeşte-e, căci, săvârşindu-te din viaţa aceasta, nu vei mai avè vreme de pocăinţă. Şi iarăşi m'am uitat la răsărit şi am văzut o lumină strălucind şi din lumină glas grăind:

Eu sânt arhanghelul Mihail şi sânt trimis la tine suflete; iar sufletul înfricoşându-se a zis: sfinte, sfinte, Arhanghele sfinte, te rog mai lasă-mă puţin să mai vieţuesc, şi ţie îţi voiu da aurul şi argintul; iar arhanghelul a zis către dânsul: timp ai avut în viaţa ta, că prin milostenii să-ţi fi cheltuit aurul şi argintul, iar acum numai decât să cere sufletul tău de la tine să meargă înaintea Domnului, să dea seamă de tot ce a lucrat în viaţa sa, şi să-şi ia plata după osteneală.

Se întrebuinţează în poporul Bisericei sf. Mina, din Bârlad, şi prin unele sate din plăşile Pereschiv şi Târg ale jud. Tutova. Pe glas. al 5-lea.

Econom **I. Antonovici**.

POVESTI

5.—Balaurul fermecat.

Acu, ci-că trăiau odată într'un sat doi bătrâni: un moşneag cu baba lui. Ei purtau mare nemângâere în sufletul lor, că erau aproape de sfârşitul vieţii şi nu le dăduse D-zeu măcar un copilaş, care să le

mai îndulcească povara anilor grei—,care să le mai înveselească zilele de azi pe mâne.

Hei! Şi-i mare lucru copilul la uşa Românului, căci necăzurile pier, grijile vieţii se topesc ca roua în faţa soarelui, când, intrând pe uşă, îţi sar toloşcanii înainte şi-ţi risipesc nourii de pe fruntea ta posomorîtă, cu glumele şi ghiduşiile lor nevinovate şi curate!

Ş'apoi, când ai copii, viaţa are rost pe lume.

Şi iaca de asta bătrânii erau amărîţi până'n adâncul inimii lor.

Aşa într'o sară, după ce ospătaseră cu ce dăduse D-zeu acolo, moşnegii noştri mai stăteau afară pe prispa casei, sorbind aerul îmbălsămat cu miros dulce de fân cosit, ce plutea pe aripele vântuleţului, care bătea dinspre lunca din marginea satului.

Luna, legănându-se pe cer, privea cu chipul ei auriu, pământul amuţit de vrajă.

Era o noapte de acele, ce dă par'că puterea tinereţii, celor bătrâni, care dă tărie şi glas minţii să născocească mijloace şi leacuri la nevoi.

Cum stăteau ei aşa, fie-care trăind în lumea gândurilor lui, numai ce un glas spintecă muţenia ce-i acoperea:

—Ştii ce mă gândii eu, măi babă? zise moşul.

—Poi, oiu şti, omule, dacă mi-i spune, răspunse mătuşa ciulindu-şi urechile să prindă vorbele moşneagului.

—Apoi iacă, văd bine, că funia vieţii ne-a ajuns de par şi să ne dăruească D-zeu vr'un copil teal-ră! îi bună pace. Şi doar, tot te-ai descântat tu într'o părere, ba ai băut şi tot felul de burueni, care cum te-a învăţat, dar degeaba!

Pentru asta, mâni disdedimineaţă, să te scoli, să-mi faci o pălăncuţă; c'oiu să plec să caut pe Dumnezeu, şi n'oiu să mă las pân'nu l'oiu găsi şi nu mi-a dărui un copil

Ei! Trebue să vă spun, feţii moşului, că pe vremea aceia lumea era mai alt-fel, mai bună, şi nu se prea cunoaştea vrajba, ura şi fudulia. Omenii îndemnau tot spre fapte creştineşti, aveau dragoste de biserică şi cinstiau pe cei mai învăţaţi şi mai mari.

De aceia şi D-zeu se coborà adese ori din palatele lui cereşti şi venea de petrecea printre fiii lui pământeşti, alinându-le suferinţele prin tot felul de minuni!

Azi?..

Apoi azi, nu vedeţi cât de tare s'a înrăutăţit lumea? Nu vezi dumneta că copilul de mic îi învăţat la răutăţi? N'auzi câte-o potcă cum spurcă toate lucrurile sfinte, de ţi se sgârceşte carnea pe tine? Iar alde tat-so stau de-o parte şi se minunează, că deştept băet are să mai fie !....

Auzi?.. deşteptăciune!. Ş'apoi ci-că să ne mai ploaie D-zeu!.

Spusei de copii, dar ce să mai zic de cei mari!.

Ei!.. bată-vă norocul să vă bată! Staţi aşa de frumos, cu gurile cascate la mine, de mi-i drag par'că să tot spuiu lucruri adevărate şi să vă dau poveţe aşezate, uitând de firul din poveste, că 'nainte mult mai este!.

Ş'aşa după vorbirea de asară, a doua zi, baba de bucurie se sculă de mânecate, că mai era mult până să se crăpe de ziuă, iar când moşul se trezi, se sculă în mirosul, ce împrăştiase în bojdeucă, palanca învelită în frunze de hrean şi coaptă în spuza de pe vatră.

Se rugară mult bătrânii înaintea icoanei Maicei Domnului aurită de lumina candelii ce ardea dedesubt şi luându-şi moşul rămas bun de la babă, îşi puse traista cu palancă în gât şi plecă la drum, târîndu-se după toiagul pe care-şi sprijinea bătrâneţele.

Merse el cât merse...—zi de vară până'n sară, prin pustiuri, prin huceaguri şi păduri neumblate de picior omenesc, de-ţi era mai mare groaza să intri singur prin ele.

Hei! Pe atunci era lumea rară. Mergeai zile şi săptămâni întregi, până să dai de vre'o aşezare omenească; rar când intâlneai ţipenie de om.

Intr'o zi, după ce călcase cale, preţ de vr'o poştă, dădù, în umbra unei vălcele, de o fântână. Erà o zăpuşală, de-i curgeà sudorile şirloaie de pe faţă. Umbra celor câteva sălcii, ce mângâiau cu ramurile lor verzi ghizdèlele de piatră, îi dădea brânci inimii să guste din dulceaţa ei.

Moşneagul nostru îşi făcu socoteală, că trebue să-şi mai hodinească cele ciolane, hârbuite de atâta umblet; şi de—,poate a mai avea încă mult de umblat prin cele coclauri şi pustietăţi, pân' ce-a da D-zeu Sfântul, să dea cu ochii de el.

Ş'aşa s'aşeză la umbra celor sălcii, îşi aşternù un şerveţel pe iarbă şi-şi scoase bucăţica de palancă ce-i mai rămăsese, ca să îmbuce, să aibă după ce să bea o teică, două de apă.

La umbra răcoroasă moşul îşi mai învioră sufletul iar gându-i luminat oarecum, începu a-i alergà pe câmpul amintirilor.

„Ce-i şi cu omul ista", se gândea dânsul.

Unde era el acum, câtă-va vreme şi unde ajunsese! Îl apucă groaza! La cât amar de depărtare şi-a lăsat satul în urmă. Mai nu-i venea a crede, că el a putut depăna atâta cale.

Aşa-i cu orice lucru din lume. De multe ori când te gândeşti să faci câte ceva, îţi pare atât de greu, că par'că n'ai putea isbuti nici o-dată, iar dacă te-ai apucat de el, îţi pare că-i uşor de tot şi l'ai ştiut face de cându-i lumea!

Cum mâncà moşul aşa, numai ce iată că vede un puişor de şerpe—mic cât o svârlugă—că iesă de prin iarbă, s'apropie de şervețel şi începe a înfulicà din fărmăturele de palancă.

Moşneagului îi mai veni inima la loc şi nu se mai sătură privind la puişorul de şerpe, cum îşi scotea limbuşoara, cum se sucea şi se învârtea după fărmăturèle şi cum îşi ațintea privirea blândă în ochii lui, de parcă nu era plecată din ochi de dihanie.

Aşa, ce se gândi el în mintea lui?

—Cine ştie, cât oiu mai avea de umblat, până oi da cu ochii de Dumnezeu?

Ş'apoi cine mă chezăşueşte, că l'oiu găsi ori ba?

Şi de unde ştii, că puişorul ista de şerpe n'a fi pruncul, ce mi l'a fi hărăzit Dumnezeu, că-l văd, că are alte apucături, nu c'ale acelorlalte lighioi de-al de dânsul.

Ce să mai mă duc înainte! Hai mai bine la casa cui mă are, că mai bine îi pare!

Işi scoase din şerpar trişca de trestie, cu care-şi mai ostoia aleanul, vârî puişorul de şerpe în golul ei şi tiva a casă.

Mergea moşneagul înapoi de părea, că i s'aprind călcăele— pasămite era dorul de casă care-l mâna, să calce fără *popaz*, căci nu de geaba îi vorba Românului, care zice: „Fie pânea cât de rea, tot mai bine'n țara mea şi fie pânea cât de bună, dacă-i în țară streină!...."

Când îl zări baba venind pe şleau, nu-i venea să-şi creadă ochilor, că-i moşneagul. Ii venea să sară'n sus şi să joace de bucurie.

Iar când moşul păşi pragul porții, trase un ropot de plâns.

—Dă!.. Mare greu-i şi de capul femeiei rămas singur!.. N'are cine să-ți tăie un lemn, să-ți aducă o cofă de apă, să-ți pue un spin în gardul spart.

Ş'apoi lumea, când ştie că nu ți i barbatul a casă, îşi face de cap—, ştie că nu-i stăpânul şi caută să-ți strice dimprejurul casei tot ce vrea.

Şi de aceea băbuşoara noastră plânse, când văzu în ochi pe stâlpul casei, că tare îi mai era frică, că închide ochii şi nu l'a mai vedea.

Cum ajunse moşneagul, s'aşeză pe prispa răcoroasă iar baba, de bucuria lui, că mai ba să-l întrebe de-a găsit ori nu pe Dumnezeu.

Mai hodinindu-se o leacă, îi povesti toată şiretenia umblând după D-zeu, arătându-i şi copilul pe care li-l dăruise.

Se cam înspăimântă baba la început, dar mai pe urmă se gândi, că dacă-i dăruit de D-zeu, nu are încotro: şi-i aduse o leacă de lăptişor dându-i-l să-l mănânce. După ce sorbi laptele, îl culcă intr'o oliță de scopt brânză, şi-l puse sus pe poliță.

A doua zi, moşnegii, cum se sculară—fuga la oliţă. Care nu le fu mirarea, când văzură, că şerpele crescuse peste noapte, de nu mai încăpea în oală!

Peste zi îl mai hrăniră cu lapte, iar sara îl culcară într'o baniţă; dar a doua zi când îl căutară, nu mai încăpea în baniţă. Crescuse cogemite balaur.

Ce era de făcut?

Incepuse bieţilor oameni, a-i cam furnica prin spinare de frică. Se gândeau: cum şi-au adus ei singuri pe dracul în casă, vorba ceea: „Când şi-o face omul singur, apoi nici dracul nu-i mai poate desface"......Dar n'aveau încotro.

Işi puseră toată nădejdea în Dumnezeu, căci la urma urmii: „ce ţi-i scris, în frunte ţi-i pus."

Scoaseră balaurul din baniţă şi-l puseră într'o cămară, celtuindu-l bine şi nelăsându-i de cât o ferăstruică în părete, pe unde să-i poată da mâncare.

Hei!.. Toate fuseseră cum fuseseră până acum, dar dandanaua asta le întrecea pe toate.

Intr'o sară, cum stăteau ei şi se chiteau în capul lor, că ce-i de făcut cu namila de bălaur, numai ce aud de odată un glas că le sparge liniştea în care-i mânaseră gândurile.

—Tatăiiiii!. Tată!. Mamăiiii! Mamă!..

Moşnegilor le cam îngheţă sângele în vine, când auziră glasul acela strein.

Nu trecu mult şi iar auziră.

—Tatăiiii !.. Tată!.. Mamăiiii!.. Mamă!..

Abia acum îşi dădură cu mintea, că balaurul îi strigă.

Ce-i dreptul, strigătul balaurului care dă, ori-cum, era copilul lor, le mai alină par'că din aleanul sufletului, că le zice şi lor cineva tată şi mamă, dar nu prea le venea la socoteală să se ducă la dânsul.

Văzând însă, că fecioru-so îi strigă necontenit, bătrânul îşi lasă frica de o parte şi s'apropie de ferestuica pe unde îi dădea lapte, ca să vază ce-i va spune.

—Apoi iacă, ce te-am chemat tată,—făcu balaurul zărind pe tatăso la fereastră,—când te-i scula mâni de dimineaţă, să te duci la împărat şi să-i spui să dea pe fiica-sa după mine, că mie mi-a venit vremea să mă însor!..

—Văleu, dragul tatei, cum mă vâri într'o aşa belea—răspunse moşneagul, trecându-i ca un fier ars prin inimă! Cum ai crede că împăratul are să-şi deie fata după tine, când tu nu eşti ca toată lumea.

—Apoi cum, necum, mâne, să te duci numai de cât şi să-i cei pe fică-sa după mine,—mai zise balaurul îndârjindu-se.

Ce să facă bieţii moşnegi? Toată noaptea, pas să închidă vr'un ochiu!...

În mare chichion îi bagă fecioru-so!..

Acù dac'ar fi fost ca toţi oamenii calea, valea, ce ar fi aceea, ar fi, dar aşa, cum să-i spuie împăratului, că fecioru-so ii balaur ca toţi balaurii?.

Hei!, acù i-acù! Se trudiră moşnegii fel şi chip toată noaptea, cum s'o dea s'o nimerească.

Dar ori încotro o abăteau, vedeau că trebue să împlinească dorinţa bălaurului căci, ferească Dumnezeu, supărându-l îţi mânâncă dihania zilele ce le mai ai de trăit. Ş'apoi mai bine să mori de moarte lasată de Cel-de-sus, decât să fii înghiţit de viu.

Deci a doua zi, când umbrele nopţii fură înecate în lumina zilei moşneagul era la poarta împăratului—căci trebue să vă spun, că împăratul acelei ţări locuia chiar în satul acela.

Când dădu să intre, teaaaă-ră! să poată, că numai decât soldatul de strajă îi puse suliţa'n piept.

Intrebând pe moşneag, ce caută iar acesta spunându-i că vrea să vorbească cu Măria sa împăratul, vesti numai de cât pe ceilalţi slujitori cari îi dădură de ştire că un moşneag vrea să vorbească cu dânsul.

Atunci împăratul, care nu era de loc fudul şi-i plăcea să stea de vorbă cu cel din urmă sătean, porunci să-i dea drumul înăuntru.

—Sărutăm cinstea, Prea înălţate, zise moşneagul scoţindu-şi jarca ce-i acoperea părul coliliu, când dădu cu ochii de împărat.

—Ce vrei moşule? il întreabă împăratul, cu bunătate.

—Apoi, ce să vreau Măria Ta, ia, să vede, păcatele mele ori ale părinţilor mă pasc, ori funia vieţii mi s'a apropiet—făcu moşneagul, cătând cu ochii în pământ şi învârtindu-şi căciula în mâni—că nu îndrăznea să-şi ridice ochii asupra feţii împărăteşti.

—Iaca, ce să fie! M'a trimis fecioru-meu se vă cer, să-i daţi fata după dânsul.

La auzirea vorbelor moşneagului, împăratul se făcu negru cumu-i pământul, de obrăznicia moşului, dar mai stăpânindu-se, se minună de îndrăzneala lui şi voind să vadă unde-o să iasă isprava asta, îl întrebă:

—Bine!. Să-ţi dau fata, dar ce-i fecioru-to?

—Apoi, ce să fie?. Vezi că asta-i!.

Ia...... el nu-i ca toţi oamenii. Să erte cinstita faţă a Măriei tale: i-un balaur.

Împăratul, ce gândi? Nici vorbă, c'aici nu-i lucru curat. Trebue să fie amestecate niscaiva farmazonii, niscaiva vrăji.

Şi voind să afle unde-o să lasă drăcovenia asta, zise moşneagului:

—Moşule, du-te acasă şi spune lui feciorut-o, că dacă mâni, când m'oiu scula, oiu vedea că în locul bordeiului tău se ridică un palat cu totul şi cu totul de aramă, iar palatul acela să fie legat cu al meu printr'un pod tot de aramă, apoi îi voiu da fata; iar de nu, atunci îmi veţi plăti cu pielea voastră îndrăzneala ce-aţi avut-o; căci ori cât de bun era împăratul, tot nu-i venea la socoteală cererea moşului.

Când auzi moşneagul cele ce-i spunea împăratul, să cadă jos şi mai multe nu. I se învârtea pământul sub picoare, aşa de tare îl cuprinse frica. Plecă deci, cum putu pe drum, înspre casă.

Hei! Ce griji avusese, bietul moş pe capul lui, până acum; astea erau mai dihai, căci intrase în cârcă cu împăratul.... Ş'apoi, nu te prea poţi pune de pricină c'un Român de-ai nostri, d'apoi mite cu împăratul!

Când ajunse acasă, fecioru-so nerăbdător îl şi luă de la uşă:

—Ei, tată, ce răspuns mi-aduci?

—Apoi, dragul tatei—grăi bătrânul cu durere, în mare dandană m'ai mai vârît! Nu-mi ajungeau ale mele nevoi toate, mă mai puseşi rău şi cu împăratul. Aşa-mi trebue, dacă mi-am vârît singur capul sub evanghelie.

Ce crezi tu? Că el îşi dă fata aşa cu una, cu două? E hei!.

—Ei, da' spune, ce-a zis, tată? mai întreabă bălaurul.

—Apoi, ce să spună? Ia mi-a spus, că dacă i-i face, în locul bordeiului meu, un palat cu totul de aramă, iar palatul ista să-l legi cu palatul lui printr'un pod tot de aramă, atunci să mă duc, să-ţi dea fata; de unde nu, rău de noi!.

—Numai atâta a spus, tată? Apoi asta-i o floare la ureche. Să nu fii îngrijat de loc. Culcă-te şi dormi făr' de grijă!

Peste noapte, când dormeau moşnegii duşi, balaurul se mulse pe fereastră afară, se dădu de 3 ori peste cap, îşi lepădă pielea de pe el şi rămase un fecior mândru, de-ţi era mai mare dragul să te uiţi la dânsul. După aceia lovi cu pielea în cele 4 colţuri ale bordeiului şi de odată s'auzi aşa ca o hurueală, ştii, ca ceea când începe să ploae cu peatră. Şi deodată în locul bordeiului se făcu un palat mândru şi măreţ, cu totul de aramă.

Apoi se prefăcu iar în balaur şi intră în culcuşul lui din cămară.

A doua zi, când împăratul eşi în cerdacul palatului lui, măi! măi! să i se ia vederea de sclipirea palatului de aramă, care se înălţase pe locul bordeiului şi al podului ce se aşternea până la palatul lui.

Se minună mult şi el de minunăţenia asta, întărindu-se şi încredintându-se că nu pot fi lucruri curate la mijloc.

Nu trecu mult şi iaca şi moşneagul venea pe podul strălucitor de părea îmbrăcat în lumină—cu capul mai dârz, căci îi trecuse frica, săracul; iar bucuria, c'a scapat de încurcală, îl făcea să-şi mai îndrepte spatele încovoiate.

—Ei, venişi, moşule?—zise împăratul. Apoi ii drept, n'am ce zice că voinic fecior ai; dar şi fata mea nu se dă aşa, vorba celuia: „Pică pară mălăeaţă, în gura lui nătăîleaţă.“

Trebue să văd, dacă-i vrednic pentru o fată de împărat şi de aceia să mai facă şi altceva.

De, vrea să mai iscodească şi împăratul altele, căci şi el, cât era de împărat, o cam băgase pe mânică de frica balaurului.

Şi că să nu se arate slab de înger, îi zise moşului.

—Să spui fecioru-to, că mâni când m'oiu scula, să văd făcut în locul palatului şi podului de aramă, altele de argint, ş'apoi om mai vedea, ce-i de făcut; iar de nu ; unde vă stau picioarele, vă vor sta capetele.

Bietul moşneag, plecă iar cu inima cârlig.

Ii pierise iar chejii, la vorbele împăratului.

Ajungând a casă, spuse fecioru-so răspunsul împăratului.

—Bine, tată, grăi feciorul. Să nu te îngrijeşti câtuşi de puţin. Las că le scot eu la capăt pe toate.

Şi peste noapte iar pândi până ce-i adormiră parinţii şi eşi afară unde prefăcându-se în om, plesni în cele 4 colţuri ale palatuiui de aramă, de-l făcu de argint şi-l legă c'un pod tot de argint de cel al împăratului.

Ce erau cele de aramă? acestea erau mai mândre şi mai fumoase decât cele dintăi.

A doua zi bătrânul plecă la împărat, crezând că n'a mai avea încotro cârni. Dar şi acesta, ba că se zici, că n'a mai scorni nimic.

—Apoi, moşule, făcu împăratul, când văzu pe moşneag, încă una de mi-a mai face fecioru-to, să ştii, că chiar îi dau pe fiică-mea.

Du-te a casă şi-i spune că mâni, când m'oiu scula, să văd la dumneta un palat cu totul de aur şi palatul cela să fie legat de-al meu c'un pod tot de aur iar pe lăturile lui, să fie crescuţi pomi de aur cu flori de pietre scumpe şi alte nestimate. In fie-care pom să fie tot felul de păsări cântătoare; iar dinaintea palatului meu să fie o *şuşmea* din apă căreia să mă spăl mâni.

Asta era mai boacănă decât toate, dar n'avea încotro; trebuia să le scoată pe toate la capăt.

Deci, plecând moşneagul şi ajungând a casă, spuse balaurului şi isprava asta.

—Lasă, tată, fii liniştit; cum mi-a ajutat D-zeu, de le-am făcut pe acestea toate, tot el mi-a ajută s'o fac şi pe aiasta,—făcu balaurul, ale cărui cuvinte vărsară multă mângâere în sufletul moşului.

Peste noapte balaurul, tot cu meşteşugul cu care făcuse şi pe cele dinnainte, împlini şi noua voinţă a împăratului.

A doua zi, teaaaa! ce să vezi?

Era o mândreţe palatul de aur mai dihai de cum zisese împăratul. Podul se aşternea până la palatul împăratului, ca o pânză de lumină iar păsările prin copaci, în cari străluceau boabe de pietre scumpe, te adormeau cu cântecele lor, în fel de fel de glasuri. Era, mă rog, o veselie ş'o măreţie, cum numai în poveşti de se mai povesteşte.

Moşul era să-şi rupă gâtul, când plecă, alunecând pe scările palatului, tăiate numai în scumpeturi. Pe împărat îl găsi spălându-şi faţă cu apă limpede cumu-i vioara, ce ţâşnea dintr'un uluc de aur înfipt într'o stâncă de diamant.

Impăratul ne mai având încotro, dacă văzù pe moşneag, îi spuse, că-şi va pregăti fata şi-o va trimete la palatul mirelui.

Biata fata părea că merge la tăetoare, aşa de mohorîtă plecă de acasă. Ar fi dorit mai bine să pue mânele pe piept, de cât s'ajungă zilele estea, să fie mireasa unui balaur. Vai şi de capul bieţilor ei părinţi!. Dar ce era să-i facă, dacă, aşa i-a fost scris.

(Va urma).

T. Popovici.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

9.— Sfântul Spridon.

Era odată o vreme când faraon ţinea ferul cu mâna în foc şi nu se frigea. Atunci la faraon ducându-se un călugăr, el îl puse să ţie fierul în foc cu mâna; însă călugărul frigându-se, nu putu. Faraon se culca între două surori ale lui.

El puse şi pe călugăr să doarmă între dânsele. După asta călugărul făcu cu una din ele un băet; atunci D-zeu trimese un glas din cer şi spuse să i se pue numele copilului *Spridon, făcătorul de minuni*. Copilul ceala făcându-se mare, porni prin lume să se sfinţească cu mai mulţi oameni: Jidani, Sârbi şi alţii. El porni la drum călare pe un măgar şi mai luă cu dânsul şi un cal. Şi băetul ceala avea strae răle, tare rupte, opincile sparte, căciula tot aşa şi tovarăşilor lui de drum, tare le era ruşine cu dânsul aşa cum era. Merseră ei pe drum, cât a fi mers şi numai se făcu noapte.

Dacă au înoptat, au mas acolo pe drum. Ei mergând cu toţii după

sfinţenie la un împărat şi căindu-se că luaseră cu dânşii pe băeatul ceala, că să se scape de dânsul noaptea, se sculară, tăeră capul magarului şi al calului şi le lăsară aşa şi fugiră. Sculându-se băetul dimineaţa şi văzându-se singur, şi capul calului tăet, cum şi al magarului, din fugă, fără să bage de samă, luă capul calului şi-l puse magarului şi pe al magarului îl puse calului. După asta încălecă şi se luă după dânşii şi-i ajunse. Pentru asta se vede şi azi la măgar o dungă la gât. Dacă i-a ajuns, a trecut înaintea lor. Pe urmă merse el, merse şi iar s'a făcut sară. Dacă s'a făcut sară, s'a culcat iar cu tovărăşii lui de drum. Atunci ei, iar noaptea, ca să-i facă lui rău, ca să nu se mai ducă la împărat să se sfinţască ci numai ei, s'au apucat ş'au jipoet caii de piele de la genunchi în jos până la glesne şi pe urmă au fugit înainte. Când se sculă băetul, adică sfântul Spridon, porni iar după dânşii şi-i ajunse la împărat, unde trebuia să se facă sfinţi. Impăratul cum îl văzu, îl întrebă:

—Unde ţi-s, măi, pieile de la picioarele cailor?

—Am trecut, răspunsă el, prin nişte tină şi le-am suflecat ismenele.

—*Ai, Doamne ne-i înşelat de am venit până aici,* respunseră Jidanii.

—Până nu-ţi înşela, să nu trăiţi.

După asta întrebă pe Sârbi:

—Da voi ce căutaţi?

—Alelei, Doamne n'am mâncat nimic acasă.

Impăratul atunci ridică în sus o cărămidă mare, care n'o putea ridica nimene. Spridon băetul, care până atunci se făcuse mai prost şi umbla lăturile, acum se apropie de împărat.

Impăratul îl întrebă:

—Da' tu, măi prostule, ce cauţi aici la mine?

—M'am luat şi eu după oameni aceştia.

După aceasta împăratul, îi întrebă pe toţi oamenii ce se duseseră la dânsul ca să se sfinţească, din câte lucruri îi făcută acea cărămidă. Acel care va şti să răspundă, se va face sfânt făcător de minuni.

—Îi făcută din două părţi, respunseră toţi oameni cia.

—Ba-i din trei părţi alcătuită, respunse prostul.

—Bine, dacă-i din trei părţi, zise împăratul, să-mi arăţi care-s.

El, atunci o luă în mână, o strânse şi *focul* se ridică în sus, *apa* căzù jos, şi în mână rămase cu *lutul.*

Atunci împaratul văzând aşa, îi dete numele de *Sfântul Spridon făcătorul de minuni.*

Şi, aşa a fost povestea acestui Sfânt. 1)

Auzită, în 1894 Februar 12, în Moldova—Putna

N. Mateescu.

1). Variantă în Şt. St. Tuţescu, *O parte din Sfinţii poporului* p. 31—32.

10.—Ciobanul şi morarul.

Un cioban, în fie-care săptămână se ducea la un morar de cumpăra malai.

Ce le trăsneşte lor prin cap? Râmneşte ciobanul la morar cá e mai odinit de cât el care aleargă toată ziulica pe câmpuri; precum şi morarul care ciocănea tot într'una la moară.

S'apucară de *tocmă* ca ciobanul să'i dea oile—morarului; iar morarul să'i dea mora—ciobanului şi s'au şi învoit.

Aşa, morarul să duce cu oile, le păzeşte toată ziulica, şi seara, când înnegurează, se desbracă de ţoale, adică leapădă cămaşa, ismenele, căciula, brâul şi le pune căpătăi, ş'apoi se culcă.

Dar a adormit, şi haide vine lupul la oi.

Când se da lupul pe oi, oile făceau: *urruuu-urru* pe la capul morarului, şi el, prin somn, crezând că e la moară, striga:

—Dăi grăunţe.... muerea.... de prost!....

Aşa, el, nepricepând, păn'la ziuă n'a mai rămas cu nici-o oaie!...

Acù, ciobanul de la moară, s'a răzămat în bâtă lângă piatra care a tot umblat; dar 'fărşându-i-se grăunţele şi neştiind s'o oprească, a început să horcăne a goală. Dac'auzit el aşa, ş'a luat bâta pe spate ş'a început să zică:

—Stăi mico, stai mico!.";—dar piatra'şi vedea de umbletul ei. Văzând ciobanul că nu stă, când se opinteşte odată şi-i dă una, sparge piatra în două, şi-i mai rămâne *pârpăriţa*, şi văzând că tot se mai învârteşte, ce-'şi face socoteală el?

—O să mă pun..... 'n pârpăriţă!

Se pune nărodul de cioban!

Acù, pârpăriţa învârtindu-se, 'i-apucă cămaşa de la spate şi 'ncepe a-'l trâmti cu capu' de *ocolii* morii.

In învălmăşala aia, el strigă cât îl luà gura:

—Vezi cum mă joacă....

L'a ziuă s'a ales unul cu oile mâncate de lupi şi altul cu moara fărâmată.

Acù, cui'i place să-şi schimbe meşteşugul şi să pată ca ciobanul şi morarul, să-'l schimbe.

(Comunicată de d. V. Bourenu (V. I. Mitre). învăţător în com. Boureni-Dolj).

N. I. Dumitraşcu—Reny.

Cine a îmbătrânit pe dracu'?

Răspuns la întrebarea No. 1 (M. Lupescu).

11.—Dracul s'a dus odată la o şezătoare de fete şi neveste. Se prefăcuse Sarsailă într'un flăcău aşa de frumos, de nu mai era altul ca dânsul. Când a intrat Necuratul în casă, ochii tuturora s'au îndreptat la el. Pe

fetele şi nevestele tinere le-a şi săgetat el prin inimă, numai pe o femee stătută şi bună de gură, de-i mergea meliţa (gura) ca moara, n'o putù birui.

Glumele şi hazul, care încetaseră la intrarea flăcăului, începură din nou şi mai şi. Dela glume trecură la poveşti, între cari cel mai meşter era Sarsailă. Findcă la poveşti multora le vine a cascà şi li-i somn, se începură păcâliturile. Şi aici Ucigă-l-crucea era meşter.

Numai femeei ce n'o putuse săgetà prin inimă, n'avu ce-i face.

După ce Sarsailă le-a pâcâlit pe toate, vine şi la femeea cea stătută, cu faţa zmolită şi c'un păr negru şi creţ ce cădea în cârlionţi pe frunte, şi-i zice.

—Ei lelică, ia te uită la mine!

Femeea se uită la Ucigă-l-crucea în ochi şi nu se sparie de uitătura straşnică a lui Sarsailă.

—Ce-ţi pofteşte spinarea, tinereţă?

—D-tale ce să-ţi gâcesc?

—Mie, uite ce să-mi faci : şi vâră mâna subsuoară şi scoate un păr gros şi creţ; mie să-mi îndrepţi părul ista, să nu fie creţ, fără să-l rupi şi fără să-l subţiezi.

Incepe Necuratul să întindă părul, să-l netezească ca să stee drept dar ori cât s'a năcăjit n'a fost de chip! Văzând el că nu-l poate îndrepta, părul fiind uscat, începe a-l da prin gură şi a-l uda. Părul însă udânduise, s'a încreţit şi mai şi. Şi s'a năcăjit Ucigă-l-crucea trei ani şi trei luni să-l îndrepte, de se făcuse alb la cap cum îi varul de ciudă şi nici c'-a putut să îndrepte părul.

Şi multe a fi păţit el Sarsailă de când l-a făcut D-zeu şi n'a înnălbit, dar de femee, care are şi ea trei peri de-ai dracului în ea, a înălbit ; şi de atunci ştie toată lumea că numai femeea a înălbit pe Dracu'.

Dacă ea a înălbit pe Necuratul, ce să mai zici de un biet barbat?!

12.— *Alţii însă povestesc în altfel. Spune unul că erà odată un om îugreuet de gloată multă. Locul ce-l avea de muncă nu-i erà de ajuns. Se duce romånul la boer, se căciuleşte cum ştie şi cum poate şi cu mare ce greu capătă o falcie de loc. Ce să puc pe el? Avea viţuțe multişoare. Se sfătueşte cu femeea şi samănă pe el malai (meiu). Iacă dă D-zeu o secetă după asta. Cånd se duce omul pe la ogor, îl vede tot negru, cum erà cånd l-a sămănat. Scårbit şi amărît, blastămă locul şi-l dă dracului cu tot ce-i pe el.*

Cum a scăpat romånul vorba din gură, numai iaca se arată şi Dracul în chip de om :

— Ce-ai zis, măi romåne ?

— Al Dracului să fie locul ista cu tot ce-i pe el, că am muncit de geaba şi n'am nici o hasnă[1]) *de el.*

— Bagă de samă ce-ai zis, să nu-ţi întorci cuvântul, că eu-s Dracul.. Şi de-o dată numai scântei şi fum se făcu înnaintea omului.

Hăt într'un târziu omul se ducea la târg. Drumul îi era cam pe lângă locul unde samanase el malaiul. Cum mergea, trage cu ochii la ogor. Care nu-i fu mirarea când văzu pe locul lui un malai aşà de frumos şi de mare că erà bun de secere în toată vremea ! Cât nu s'a căit omul că l-a giuruit Dracului şi tare-i părea rău de ce făcuse.

Sara, când se întoarse omul dela târg, spuse femeei lui de frumuseţa malaiului.

— Mă duc mâne, bre omule să mă apuc de secerat.

— Cum să te duci măi femee dacă-i giuruit Dracului. Nu te mai cerca că cine ştie ce poate ni-a veni pe cap !

— Las' pe mine, barbate, că ţi-l frec eu pe Dracu' de nu i-a mai trebui să-şi pue boii în jug cu noi.

A doua zi femeea îşi ie mâncarea şi secerea şi porneşte la secerat malaiul. Cum ajunge, pune hainele şi demâncarea jos şi pe lucru voiniceşte măi tată.

Nu seceră trèi snopi şi necuratul se şi arată femeei.

— Ce faci tu acolo muere ? Nu ştii că locul ista mi-i dat mie, de bună voe de barbatu-tu ?

— Ba ştiu.

— Ei, atunci, de ce ţi-ai luat nasul la purtat şi-ai intrat aici?

— Ca să secer.

— Cum să seceri dacă-i malaiul meu ?

— E al tău, ce-i drept ; da' barbatu-meu ţi l-a dat ţie într'o ciudă şi pe mine nu m'a întrebat. Ca să fie de tot al tău să-mi faci şi mie o treabă.

— Care ?

— Ia să-mi îndrepţi părul ista; şi femeea smulge de sub subsuoară un păr creţ. De li-i face drept, al tău să fie malaiul.

Dracul s'a năcăjit fel şi formă de dimineaţă şi până la amează, ca să-l îndrepte şi n'a putut. Datu-l-a el prin gură şi l-a udat; întinsu-l-a el în toare chipurile, şi părul, de ce-l întindea şi-l uda, de ce şi mai tare se încreţea. Ş'aşa ciuda l-a cuprins pe Necuratu', de-a însurit şi-a înălbit ca varul. Şi-a dat Dracului şi el pe femeea care l-a înălbit şi-a fugit pe pustiu de unde venise şi malaiul a rămas al femeei. Şi de-atunci a rămas vorba că femeea o înălbit pe Dracu'.

[Auzită dela D-na A. Popovici din Margeni-Tutova].

M. Lupescu.

1] Folos.

13.— Ci eu, știu altă întâmplare mai avană ca asta. Ascultați. Un om ca toți oamenii, avea o femeie ca toate femeile, afurisită foc și cătrănită, mânia lui D-zeu. Ce se facă omul, să scape de dânsa? Se gândi fel și chip, până când într'o zi ii zise.

—Fa nevăstuică dragă, dragă nevăstuică!

—Ce-i barbate?

—De-ai ști tu ce știu eu, Doamne—Doamne!

—Și ce știi tu barbate?

—Lucru mare!

—Mare?

—Mare de tot: știu o comoară în puțul cel părăsit; și tu știi cât ii de mare comoara aceia? Grozav și pace! Mâne sară mă duc s'o scot și s'o aduc acasă; am să-mi fac mie o pereche de ciobote și ție o salbă, să se ducă vestea. Ca tine nimeni n'are să mai fie! Mâne sară mă duc.

Iar în puțul părăsit nu era comoară, cum nu-s eu popă.

Muercana, atâta așteptà; că-i una, că-i alta, că ea se duce la o vecină, că are treabă.

—Du-te femeie, da' să vii de grabă.

—Acuși.

Și s'a dus, adică, s'a dus la puțul părăsit și s'a dat în puț cu gâtu'n jos. In puț a dat de dracu', dracu', în carne și oase, cu părul negru, cu ochii roșii și cu unghii pe la coate.

—Cine ești dumneta jupâne? îl întreabă femeia.

—Apoi, eu-s Naiba.

—Așa? Vra să zică ți-a mirosit și dumnetale a comoară? Hai? Las' că'ți arăt eu comoară. Unde ai ascuns'o?

—Că, să fiu al Dracului, dacă știu,—Scaraoschi de colo.

—Așa, nu știi? Ptiu!

Și-l scuipă pe Ucigă-l-crucea drept în creștet.

—Da' stăi, femeia lui Dumnezeu, că nu știu nimic; să n'am parte de lumânare, dacă știu eu de comoară; să mor spânzurat, să mă trăsnească sfântu-Ilie din cer; vină-ți în minte și lasă-mă în pace.

—Nu știi? Ptiu! ptiu! ptiu!

Și iar l'a mai scuipat pe Deavol de trei ori, în creștetul capului.

Dracul se jura și femeia îl stupea; dracul se afurisea în tot felul și femeiușca omului iarăși îl stupea.

Și l'a tot stupit o noapte întreagă—întreagă, că-și blăstămà bietul drac și ceasul în care se născuse.

Hă rog: o noapte să stai alături c'o femeie ca aceia nu-i lucru de glumă.

In vremea asta, bărbățelul se așezase pe vatră, sufla în foc și

râdea de se prăpădea, că pricepuse de la început pasul nevestei lui cea dragă.

A doua zi merse la puțul părăsit c'o frânghie să'și scoată odorul afară. Scoborî frânghia, o scutură să vadă de-i grea și când crezù că femeia s'a apucat de capăt, trase în sus; când colo ce să vadă!

Ucigă-l-crucea, alb, alb, ca un moșneag de o sută de ani.

—Ce-i asta pe tine, prietene?

—Of, bodaproste că m'ai scos la fața lumei; m'a 'nălbit nevastăta astă noapte!

—Vai, vai, vai!—omul de colo, deabea ținându-și râsul.

—Toată noaptea, ptiu și ptiu! ptiu și ptiu! de asta-s alb; bodaproste că m'ai scos pe fața lumei, că dacă mai stăteam cu dânsa o noapte, îmi lua Avram sporul.

Și așa a îmbătrânit muerea pe dracu'! (Din Țepu-Tecuciului)

Tudor Pamfile.

Femeia—Neaga,-- a albit pe dracu', că n'a putat să îndrepte, firul de păr.

N. I. Dumitrașcu-Reny.

Femeia a 'nălbit pe dracu'.

D. Mihalache și **Șt. St. Tutescu.**

(Despre chipul cum femeia a nălbit pe dracu', se povestește în felurite feluri despre cari, vezi: Iuliu A. Zanne : **Proverbele Românilor** Vol. II, p. 148-—149 și 284—285; Elena Sevastos: **Anecdote populare,** Iași p. 13—17; Anton Pann, **Opere complete,** I. Minerva, 1904, p, 135—137:

A „rămas ca moștenire
Spre vecinica pomenire,
Că muerea de când veacul
A îmbătrinit pe dracul" (1)

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

V 13.— De deochiete.

Păsărică pistruià,
Pe copac se suià,
Pe unde se suià,
Coaja copacului plesnià
Și frunza'i cădeà
Și copacul s'a uscat :
Plesni-i-ar ochii cui a deocheat
Pe (cutare).
De-o fi de fată mare,
Să-i cază codița,
Să-i rămâe goală pelița,
Să-i crăpe obrazul de rușine.
De-o fi de femee,
Să-i crăpe țâțele,
Să-i cure laptele,
Să-i moară pruncul de foame.
De-o fi de bărbat,
Să-i cază mustățile,
Să-l huiduie muerile.
De-o fi de unchiaș,
Să-i cază barba,
Să-l gonească baba.

1). Cam astfel va urmà revista să tipărească răspunsurile la intrebările propuse; se înțelege, întrebările nu se vor lua la rând, ci vor urma după bogăția răspunsurilor

De o fi de codru,
Să-i cază frunza.
De-o fi de gard,
Să-i cază nuielile,
Să-i rămâe proptèlele ;
De-o fi de soare,
Să-i pieie razele,
Să râză noroadele.

Comunicat de *Crăciun Cr. Iagăr*, com. Segarcea din-deal-Teleorman.

14.— De mătrice.

Mătrice, mătrice,
Mătrice, cerbice,
Ce te strângi ca şarpele,
Ce te baţi ca peştele,
Cu poalele ridicate,
Cu mânicele sumese ?
Că eu oiu chemà
Nouă ciobani
Cu nouă câini,
Cu nouă căţelandre;
Căţelandrele te-or lătrà,
Câinii te-or muşcà,
Ciobanii'n furce te-or lua,
Şi te-or duce :
Unde popă nu toacă,
Câine nu latră,
Cocoş nu cântă ;
Acolo să mâi,
Acolo să rămâi,
Indărăt la (cutare), să nu mai vii
Cât înnaltul cerului,
Adâncul pământului.
Descântecul dela mine
Iar leacul dela Dumnezeu,
Dela Maica Domnului
Şi dela ziua de azi.

(Se descântă în apă curată (neinceputâ), sau într'un măr pe care trebue să-l mănânce bolnavul.

— Unele babe descântă la buric şi nu mai dau bolnavilor nici apă să bea, nici măr să mănânce,
(Auzit dela mama).

Fl. Cristescu,
Segarcea-Teleorman.

15.— De bube dulci.

M'am sculat Duminică dimineaţa
Ş'am făcut o masă mare
Ş'am chemat toate bubele ;
Numai cele dulci nu le-am chemat
Şi ele aşa, s'au mâniat şi s'au înfocat.
(Se zice de trei ori).

16.— De bubă rea.

Sămănai orz în piatră :
Nici să răsară, nici să crească,
Buba cea rea să încremenească.
(Se zice de trei ori)

Culese de **Gh. Buhuş.**

17.— De năjit.

Piei năjite,
Pricăjite,
Din auzul urechilor,
Din ochii capului,
Din fața obrazului,
Din sgârciul gâtului,
Din lungul trupului,
Din mii de nodurèle,
Din sute de încheeturèle ;
Să piei, (*chici*),
Să răspiei (*răschiei*),
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare
Amin!
Descântecul dela mine,
Leacul dela maica Domnului.

18.— De șerpe.

Esdriță,
Pestriță,
Prinde-te de peliță ;
Pelița de carne
Carnea de durere,
Durerea de os,
Osul să rămâe sănătos;
Cine a adus vestea,
Să bea zama ;
Și gândacu'
Să mânânce scuipatu'
Amin.

(Se descântă cu o vărguță de alun în mână).

(Auzite din Socea-Cândești dela Catrina Dragomir).

A. Moisei,
Invăț. în Nemțișor, com. Vânătorii-Neamțului, jud. Neamț.

BOALE LA VITE, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

2.— Pentru încuiere.

Dacă vezi că o vită s'a încuiat, adică n'are eșiri afară, pisează îndată o mână de sămânțe (fructe) de căpușă.

Pune apoi înapă căldicică, amestecă-le bine și dă-i-le vitei să le bea și n'o lăsà să stea locului, ci plimb'o de colo, până colo.

3.— Incuierea udului.

Dacă vezi că o vită n'are eșiri afară cu udul, pisează îndată rădăcină de șteghie (stevie), ferbe-o într'o oală cu apă, scurge zama și dă-o s'o bea vita.

4.— Când vita-i umflată în pântece.

Dacă vita a mâncat muștar sau mohor cu rouă și vezi că se umflă și nu rumegă, nu mai aștepta, ci, fugi la crișmă și cumpără o mână de var nestins. Pune varul într'un litru (kilogram) de apă, mestecă bine și lasă apoi să se limpezească; scurge apa și toarnă-o pe gâtul vitei. Freacă-o cu putere cu un șomoiog de pae, pe pântece.

G. Mândru.

CÂNTECE

80.—Foie verde de năut,
Toate vin toate, se duc,
Ce-am iubit, nu pot să uit,
Până m'o bagă 'n pământ.
Ia-mă Doamne și mă pune
Unde-s nevestele bune
Și bărbații duși în lume,
Să fie țiucă de prune;
Ia-mă, Doamne, și mă lasă
Unde-s neveste frumoase
Și barbații duși la coasă!

81.—Foaie vede mùrele
Frumoase sunt unele,
Și nu le știu vorbele.
Când se duc cu pânzele
Să mă duc și eu după miele,
Să-mi petrec ziua cu ele.

82.—Foaie verde de spanac,
Doamne, la ce m'ai lăsat,
Băiat tânăr și sarac,
Să fiu fetelor pe plac!

83.—Foaie verde și-o lelea
Joacă și nu prea juca
Că camașa nu-i a ta,
Când oi merge-acas' ți-o ia
Azi ți-o dă mâne ți-o ia
Și remâi cu treanța ta.
—Mai am una de bumbac
Rupta 'n cur și după cap;
Mă dusăi la soacră-mea
Și-o găsii c'o treanță rea,
Cea mai bună și-o cârpea
Șapte gheme și-o andrea
Și-ață nu-i mai ajungea.
Din Novaci—Gorj
H. N. Țapu.

84.—Cine joacă și nu strigă,
Face-i-s'ar gura strâmbă!
(N'ar mai avea mămăligă)
(N'ar mai avea bani în pungă);
Cine'n horă n'a striga
Bată'i chiatra *cânepa!*

85.—Zi-i, badeo, cu flueru',
Că ț'oiu coase guleru',
Astăzi, mâne, coase-l'oi,
Poimâne trimete-l'oi,
Cu teleaga cu doi boi!

86.—Ia mai zi măi scripcăraș
Că ț'oi da un creițăraș;
Iar de-ai zice binișor,
Eu ț'oi da un puișor
Și de-ai zice cu alean
Ț'oi svârli ș'un gologan!
(Auzite într'o horă, în care jucam Moldovei, Munteni, Ardeleni și Bucovineni, la Văleni în ziua de 24 Iulie 1908.
Ioan C. Beldie.

87.—Dau-ar bunul Dumnezeu
Să fie pe gândul meu:
Să trăesc macar un an
Să pun mâna pe dușman,
Să-l jupesc să-mi fac suman.
Cu pielea de pe picioare
Să-mi fac teacă la pistoale
Și cu pielea de pe dânsul
Să-mi fac sac să duc ovăsul.
(Auzită dela Vasile Florea din Solca—districtul Gura Humorului)

88.—Cine nu se cătunește,
Nu ști' lumea cât trăește;
Nici n'are de povestit,
Că trăește chinuit.
De plouă ploae cu foc,
Catana nu stă în loc,
De plouă ploae cu sânge,
Catana merge și plânge

89.—Părinte Sfinția Ta,
Nu-mi cet' mie pravila;
Că nu e mare greșeă
Dacă îmi sărut draga

Protopopu-i potropop
Şi'ncă are septe-opt;
Şi vlădica că-i vlădică
Şi tot are-o ibovnică
Dară eu să n'am nimică?
(Auzită dela Ioan Tudoraş din comuna Poeni distr.—Humonului).

I. E. Torouţiu.

90.—Frunză verde măr mustos,
Drag mi-a fost omul frumos
Şi călare şi pe jos
Drag mi-a fost şi drag mi-a fi
Pân în ceasul ce-oiu muri.
Trece dragostea prin apă;
Nu i-i frică că se 'neacă;
Trece urâtul prin sec,
Şi tot strigă: mor mă 'nec!
De urât mă duc de-acasă
Şi urâtul nu mă lasă;
De urât mă duc în lume,
Şi urâtul după mine
Fugi urâtule din prag,
Să vie cine mi-i drag!
Da-mi-ar cine ce mi-a da,
Ca să mă scap de belea;
De mi-ar da un bun de lut,
Ca să mă scăp de urât
Auzit dela Catrina Al. Lăcătuşu din Zorleni-Tutova

L. Mrejeriu.

91.—Cucule dela pădure
Dă-mi un cal şi arme bune
Să mă duc pe ceea lume.
Mămuca când m'a videa
De departe m'a, întreba:
Copiliţă ce-ai păţit?
De şi'n pământ m'ai găsit
Stăi, mamă să-ţi povestesc
De traiul mieu, ce-l trăesc,
De jelea traiului mieu
Plâng şi petrele'n părău;
De dorul mămuţei mele
Plâng pietrele'n fântinele.
Auzit dela Catrina Ursu în comuna Suceveni, districtul Storojenţului

92.—Frunză verde arţăraş,
Te cunosc bade pe paşi
C'ai pus gând, ca să mă laşi.
Eu de-aş şti că m'ai lăsà,
M'ai curată m'aş purtà;
M'aş purta ca lebadà,
Rumână ca călina,
Roşie ca vişina
Că ţi-aş rupe inima
Şi ţie şi mâne-ta.
Auzit dela C. Grigorovici, satul Mitoc, distr. Sacevei

V. Ungurean.

93.—Unde-aud cucul cântând
Şi merliţa şuerând,
Mă fac broască pe pământ
Mă 'ntind ca un pui de lup
Pe mândra să mi-o apuc,
In braţe ca să mi-o strâng,
Oasele să ile frâng.

94.—Foie verde mărgărint,
Eu pe câte le-am iubit,
Frigurile nu le prind;
Numai una mi-a udit *1)*
Zace lată'n aşternut,
Tot crâceşte 2*) să mă duc.*
Las'să zacă cât de mult.
C'am rugat'o şi n'a vrut.
Trandafir cu trei boboci,
Veni vremea să mă rogi;
Acuş nici eu nu mai poci.
Dela Gr. Morjan din Dobromir-Contanţa

P. Ştefănescu.

95.—Intăriţi hora, băeţi
Că de azi n'o mai bàteţi!
De azi nu mă mai vedeţi
De cât mâne şi poimâne
Ş'apoi mă duc, vai de mine!
Şi m'oiu duce ca o rouă
Şi v'oiu lăsa lumea vouă,
Ca roua nescuturată,
Când dă soarele,—i uscată.
Cînd dă soarele 'ndesară,
Şepte gînduri mă omoară.
Cel mai nou mă întăreşte,
Cel vechiu, viaţa mi-o sfârşeşte.
Culese din Coropceni—Vasluiu

I. Neculau.

1). **Rămas.** 2) **Cere, trimete vorbă.**

O samă de cuvinte

32—78

Chingă —însamnă şi stinghie; expr. pop.: «de răul bărbatului, s'a rupt chinga patului».

Cioarsă — un fier rău — o cioarsă de cuţit: se zice şi despre bătrâni.

Ciosvârtă — o bucată de carne mai mărişoară, mai a'les de porc.

Curat — mai însamnă şi barbatul ce nu a luat pat femeei, spre deosebire de «*necurat*».

Dert — dor — a luat să crească copil strein, în *dertul* copilului ei.

Hâtru — deştept — bine că eşti tu mai hâtru!

Iorgan — duşăg — oghial — plapomă — cu mici deosebiri.

Nici un ţir — nici o leacă — nici un chic; — de loc; câte-un chic — o baniţă ş'un mertic. Chic — pic.

Ploae cu dinţi — ploae ce curge când străluceşte şi soarele pe pământ. E credinţa că această ploae cade pe satele unde sânt fete «necurate» în înţelesul explicaţiei de mai sus.

Staroste — cel-ce se pune mijlocitor la facerea unei gospodării — peţitor. Starostii iau numele de *stolnici* — a doua zi după nuntă. Soţiile acestora conduc pe mire şi mireasă.

(Culese din Jorăşti-Covurlui).

Ioan C. Beldie.

Ceamur — lut frământat bine pentru făcutul caselor.

Fârţan — toiu — moment bun în facerea vânzărilor.

Gârbă — stăruinţă supărătoare.

Hărtal — silit, nedrept.

Hututui — năuc.

Lipcă — nedespărţit: sărăcia se ţine lipcă de mine.

Macuc — neîndemnatic.

Nandraş — ştrengar.

Nefleter — prostănac.

Şarlă — se zice cânilor (şi *jabă,* dela boala cu acest nume. N. R.)

Şarampoi — un lemn gros şi ascuţit pentru gard.

Tumurug — drug — un lemn lung şi rotund.

Vac — veac — viaţă. Un vac de om, în vacul de apoi.
Vrăjmaş — tare, mult, grozav.

Culese de **T. Popovici.**

Spârnel — titirez.
Vârfète — vârfuri.
Râţă — slovă ; nici o râţă (nimic).
Uşor — stăi uşor — stăi puţin.
Ţârcol — ocol de vite.
A durmi — a dormi.
Zăpuc — zăduf.
Bişag — bielşug.
Căşi, pl. dela *casă* — case.
Svitluit — lecuit.
Năpârstoc — degetar.
Conci — coc, de păr la femei.
Gàrniţă — doniţă, şiştar.
Băreag — proptea.
Mache! — dar! au! : Mache ce fel de om e fiul tău!
Se loveşte — seamănă.
Ciopor — cârd.
Lingă — lângă.
Policre — poreclă.
A chirăi — a striga.
Puşle — puşlamale, secături.
Butcàriţă — găleată.
Picioici — cartofi.
(Culese de prin Oltenia).

C. Mărgăritescu.

GLUME, JITII, TACLALE

13.— O păţăranie ţigănească.

Intr'o zi mare de vară,
A eşit tetea cu alba din sat afară ;
Alba înnainte, alba la roate,
Oiştea goală de-oparte.
A luat tetea ros dela baros
Ş-a purces pe şes în jos...
S'aducă caracatiţa cea mare

Cu două-zeci şi patru de picioare...
— Ci, hi, alba, hi!
Alba călcà,
Balta secà,
Peştele: mioacacacà:
De pe spiţă, pe spiţă,
Până la tetea în căruţă."
S'a dus tetea cu peştele acasă;
Dancii înnainte-i iasă.
Tetea'l pune pe foc,
El face: *niorc*;
Tetea'l pune pe spuză,
El ţipă din frunză;
Telea'l pune pe jar,
El face: *car, car...*
— Dità, teteo, ni ocară,
Ia-l de plisc şi dă-l afară!..."

(Dela Vasile a lui Iruncă din Bogdana-Tutova).

I. G. Ciorescu-Bogdana.

14.— Se rupe leica[1]).

Cică s'ar fi îmbătat odată un ovrei, şi aşa beat cum a fost, a plecat, cam pe înserate, spre casă. Pe drum s'a poticnit şi a căzut lângă căruţă — că era şi cu căruţă. Calul, oprindu-se stăpânul, s'a oprit şi el. Ovreiului, de prea multă băutură, i-a venit rău şi a vărsat.

Peste noapte, fiind prea frig, a îngheţat barba ovreiului în tină şi dimineaţa, când să se scoale..., dă încolo, trage încoace, nu se poate şi pace.

Atunci ovreiul, mai de durere, mai de frig, începu să se roage:

— Ţuiculeană dragă,
Lasă-mă de barbă,
Că pre legea mea,
Dacă te-oi mai bea...

Dar degeaba. Dacă văzu ovreiul că nu mai merge aşa, alergă la şmicherlâc: s'apucă cu mâna de leuca căruţei şi începu să tragă strigând:

— „Hei, lasă moi, că se rupe leica, lasă moi, că se rupe leica!.." până când se rupse... barba lui în locul leucei.

(Auzită dela tată-meu).

Şt. Stănescu-Bărceanu.

---

1) *Leoca (sau lioca,* N. R.)

Intrebări din popor

10.—Cine e mai mare în casă şi de care trebue să asculţi?
11.—De ce când se pişă cânele ridică un picior dindărăt în sus?

N. I. Dumitraşcu-Reny.

CRONICA

* Din **Analele Academiei Române.**—In volumul de curând eşit de supt tipar, cuprinzând *partea administrativă şi desbaterile* pe 1907—1908 avem următoarele părţi privitoare la folclor:
I. La pag. 74 avem *raportul Părintelui S. Fl. Marian despre Medicina babelor de G. Rigo (Grigoriu).* In această din urmă lucrare a mult regretatului nostru folclorist se dau sfaturi cum trebuie să se alcătuiască o culegere de medicină populară:

a). Să se împartă materialul în două grupe: boalele oamenilor şi boalele vitelor b). Să nu se zică medicina *babelor*, căci nu numai babele se ocupă cu descântarea şi vindecarea boalelor ci, şi unele neveste, iar cu vindecarae vitelor bolnave se ocupă mai mult bărbaţii. c). Să se controleze toate descântecele trimise de unele persoane, spre a se încredinţa de nu sânt luate din alte culegeri tipărite.
d). Să se concentreze pe cât va fi cu putinţă toate boalele, cari au mai multe numiri precedându-se numirea care e mai răspândită, amintindu-se deosebirile unele de altele şi neînşirându-se numirile după alfabet în text, ci aceasta să se facă în indice. e) Să se explice în note subliniare tote cuvintele şi numirile de plante mai puţin cunoscute.

f). Să se spue întreg numele şi porecla persoanei de la cine, din care ţară şi din ce comună sau oraş şi judeţ s'a auzit sau s'a primit descântecele şi leacurile.

II. In şedinţa de la 13 Martie 1908, secţiunea literară a hotărît începerea unui nou şir de publicaţii intitulat: *Din viaţa poporului român*, care să cuprindă material din domeniul folcloristicei (pag. 133, 210—220). După rapoartele d-lui profesor I. Bianu s'a şi încuviinţat tipărirea supt. nr. I a unui volum „*Hora din Cartal*" de d-l Pompiliu Pârvescu în care se cuprind danţurile dintr'o parte a Dobrogei şi aproape toată literatura folcloristică a horelor. Este întâia lucrare cu privire la jocurile poporului, cânticele, strigăturile, obiceiurile şi credinţele legate de coreografia poporană. Se dau şi melodiile feluritelor danturi.— Supt No. 2 s'a şi publicat volumul de *Cimilituri* al d-lui Tudor Pamfile „folcloristul zelos şi priceput" (după cum se rosteşte d-l I. Bianu) care a publicat în Analele Academiei *jocurile* de copii.—Supt nr. 3 se va publica culegerea de *poezii poporane din Maramureş* de *Vicarul Tit Bud*, ca urmare a culegerii d-lui Al. Ţiplea, publicată de Academie în 1906.—Supt nr. 4 se va publică întinsa şi însemnata culegere de *poesii poporane a d-lui Al. Vasiliu învăţător în Tătăruşi-Suceava*, în urma propunerei d-lui T. Maiorescu.— In sfârşit se va publica: *Materialul de folclor, cules de d. N. Păsculescu,* profesor din Huşi „de o însemnătate cu totul deosebită", care cuprinde 61 de legende şi balade superstiţioase şi solare, istorice, haiduceşti şi domestice; 22 colinde; 12 variante din pluguşorul, 5 din vasâlca; 2 din sorcova; 44 colinde de anul nou; 6 conăcării; 56 descântece; 250 proverbe şi zicători şi 759 ghicitori.

Insemnătatea acestor publicaţii va fi preţuită după cuviinţă de toti cercetătorii vieţii sufleteşti ai ţăranului şi Academia Română dă un puternic îndemn acelor ce au la inimă, teama pierderii rămăşiţelor ce se mai păstrează din vieaţa trecută a ţăranului român.

III. S'a pus la premii pentru anul 1913 următoarele subiecte în legătură cu viaţa ţăranului român: a) *Studii despre superstiţiile poporului român în asemănare cu ale altor*

popoare vechi și nouă (pag. 142).—b) *Cromatica poporului român*, **adică modul de a văpsi** (boi) țesăturile de lână, mătasă, bumbacul, etc. precum și pieile, lemnele, casele, ouăle de Paști, sulimanurile sau substanțele alimentare (pag. 157) c). *Despre starea țăranului român din punctul de vedere antropologic, biologic și patologic.*

IV. La premiul pentru „*Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România*, s'au primit următoarele 7 monografii: Păcureti (Prahova), Segarcea (Dolj), Docani (Tutova), Vinătorii—Neamțului, Pângărați (Neamț), Liești (Tecuci) și Adjudul-nou (Putna).

Monografia Păcureți este interesantă prin bogatul material documentar în mare parte inedit.

Monografia Vinătorii—Neamțului dă interesante considerații generale cu prețioase amănunte asupra deosebirilor dintre țăranii „adevărați" și cei ce se trag din vechi robi țigani, asupra locuințelor, hranii, băuturii, petrecerilor și credințelor. Capitolul despre starea economică, industrială și comercială poate servi drept pildă oricărei monografii.

Monografia Liești se deosebește printr'o expunere limpede și mai ales prin grija de a pătrunde bine lucrurile și de a căuta să le explice.

Sânt prea multe tabele statistice.

Celelalte monografii s'au găsit slabe și neîndestulătoare.

V. Raportul d lui I. Bianu asupra cărții lui *I. Adam, Pe lângă vatră. Pilde și glume țărănești*, arată valoare acestei foarte prețioase culegeri pentru cunoașterea sufletului poporului și a limbii lui, care ascunde încă în sânul ei bogate comori necunoscute până acum și care ar putea înzestra limba cultă cu multe cuvinte și locuțiuni, dându-i o pecete adevărat națională.

* *Studii în Folcor de Elena Niculiță Voronca*, vol I, în 8-o, 303 pagini. București, 1902. Prețul 5 lei. Cuprinde următoarele capitole: Creciunul (credințe și obiceiuri, Boboteaza,, Trif și Stratenia, Laurul latin., Romanii și Românii, Eroii neamului. In curând vom face o dare de samă mai amănunțită asupra acestei întinse lucrări.

G. T. K.

* **Biblioteca poporală a „Neamului Românesc"** No. 4 cuprinde cântece doljene, adunate de d. *N. I. Dumitrașcu-Reny*. Din punct de vedere tehnic, e o culegere perfectă; însă, dacă ori ce material popular are o valoare absolută pentru știință, pentu educație, ținta pomenitei biblioteci, trebuesc alese numai acele bucăți cari se ridică prin tr'o frumusețâ și-o curățenia desăvârșită.

* **Biblioteca românească enciclopedică „Socec"** care a început să apară își propune de a avea o *secțiune populară* care va cuprinde: 1) *producți literare populare române 2) producții literare populare streine; 3) știință populară; 4) artă și tehnică populară* și *5). studii despre viața socială a poporului român.* Primul Numărul din această secție este o povestire de d-l I. Dragoslov despre **Facerea lumii**. Nu suntem in destul de mulțumiți cu felul cum suntem reprezentați. D. Dragoslov descrie două capitole din cosmogonia populară: *Dumnezeu și Scaraoțchii*, adică rostul acestor două spirite în plămădirea lumei și *Păcatul lui Adam*, Poveștile le-a luat din popor căci le-am mai întâlnit scrise și 'n alte părți; puteau însă fi mai intregi, căci legendele acestea au un număr mare de variante dintre cari, cele date, nu sunt cele mai interesante.

Dar punctul la care nu ne împăcăm cu întroductorul acestei broșuri „este farmecul formei" pe care nu-l găsim așa de pronunțat. Sunt multe idei bine închegate, dar se cunoaște că închegarea o face cu silă, din greu, cu intenții, un om care spune și face *așa*, find că *așa-i* poruncește ținta lui. Că *„Facerea Lumei"* este cea mai de preț scriere poporană in proză de la moartea lui Creagă—hotărârea aceasta n'o putem primi cu nici un chip—întâmple-se ori-ce.

Căci dac'ar fi aşa—admiţând că noi nu cunoaştem—care ar fi locul lui *I. Pop Reteganu*, *Al. E. Mihailescu* autorul *Crâmpeilor din viaţa ţăranului român* şi....

Nemuritorul Creangă-i sus şi cărările cari duc la înălţimile lui nu pot fi depănate de cât luate de la un capăt şi foarte cu încetul.

* După 6 ani, apare din nou „**Noua Revistă Română**" sub direcţia d-lui C. Rădulescu—Motru. In No. 1, d. *Al. Tzigara—Samurcaş*, care a luptat mult până a văzut, înfiinţat *Muzeul Etnografic*, poate cel mai deplin şi mai cald cunoscător al artei noastre populare, scrie articolul „*din arta ţaranului nostru*". D-sa crede în regenerarea artelor noastre prin artele populare, după cum s'a regenerat şi limba într'o vreme. Vorbeşte despre originile ei, despre elementele constituitive, despre mişcările de reinoire şi încheind ne sfătueşte să adunăm bucată cu bucată căci numai printr'o colaborare comună se va putea ridica acea casă mare a românismului, care ar trebui să fie Muzeul nostru naţional.

Articolul este însoţit de opt ilnstraţii. Biserica de lemn din Turburea—Gorj, Ţărancă din Bucovina, Crucea din Ogretin, Furcă de tors, Poarta de la casa preotului (cum il cheamă?) din Iaşi—Gorj, Familia lui *Ion Vasii* din Satul mic—Banat, Din gospodăria lui Vasile Păulescu fost chinez (primar) in Coşteiul—mare—Banat, Strachină colorată.

* **Albina** An. XI No. 52 începe un articol al d-lui *Gr. Teodosiu* despre *Cântecele noastre*.

* **Proza literară** a lui *M. Eminescu* scoasă în No. 5 din «*Biblioteca Minervei*», prin îngrijirea D-lui I. Scurtu, începe cu povestea clasică „*Făt-frumos din lacrimă*. Aceiaşi proză o scoate şi d. *M. Dragomirescu* in *Biblioteca «Socec»* nr. 9—10. Nu putem spune care e cea mai bună dintre ediţii ; de-o cam dată ascultăm sfădălia pornită între amândouă părţile.

* A apărut «**Şezătoarea**», revistă de folclor, editor: Artur Gorovei, vol. X nr. 9—10 cu următorul cuprins: *H. Ţapu*: Descântece —*M. Lupescu* : Pe cercatele [peveste], *Gh. T. Kirileanu* : Leacuri şi descântece adăugate pe un calendar vechiu. —*Al. Vasili u* Pluguşorul.—*M. Lupescu*: Descântece.—Bibliografie.— **P.**

Poşta Redacţiei.

M. Stan. Bărc. Bune. Altele acum.

N. I. Dum.—R. Primit manuscrise şi bani. Mulţămiri prin urmare, din două părţi.

C. I. Beld. Cum văd, am avea multe de vorbit. Dacă vi-i aproape de Bârlad, poftim când voiţi de-acum înainte.

Mih. Sfet. Buc. Bucata trimeasă e foarte frumoasă, dar noi nu publicăm de cât literatură *populară*.

N. I. Dum.—R. A doua întrebare e prea cunoscută ; a 3-a şi a 4-a sunt pornografice, şi actuala educaţie a noastră ne împiedică da a le pune pe hârtie ; de altfel ele işi au importanţa lor şi noi le strângem într'o colecţie particulară. Trimite-ne de acestea, câte vrei.

C. Răd. C. şi *D. Mih.* in No. viitor.

Poşta Administraţiei.

P. Wall. Pl. Trimis nr. 1—3 şi de aici înainte. Acum, abonamentul.

Z. Vas. Trimis : tot astfel.

Liga Cult. Indeplinire.

Nu mai satisfacem nici o cerere de abonament înainte de a-l primi.

Intrebările revistei „Ion Creangă“

Intrebări rămase fără răspuns: 4.

Răspunsuri: *N. I. Dumitrașcu-Reny*: 2, 3, 6, 7, 9; *D. Mihalache*: 2, 3, 5, 6, 7; *Tudor Pamfile* 5, 6; *T. Popovici*: 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9; *Șt. St. Tuțescu* 2, 5, 6.

Lămuriri.—Răspunsuri se primesc până la publicarea lor în revistă, cu toate că unele sunt deslegate iar altele, nu.

In fiecare lună ele trebuesc trimise în așa fel că până la 17 să sosească la redacție.

Pe o foaie de hârtie nu se poate scri de cât o *singură întrebare* cu numărul și numele celui ce-a propus-o, deslegarea și semnătura celui ce-a deslegat-o, spre a se putea ușor orândui.

—Cei ce propun întrebări vor urma întocmai, adecă fiecare întrebare pe câte o singură foae de hârtie va fi însoțită de răspunsul său.

—Răspunsurile de obiceiu nu sunt scurte; din potrivă, ele isvorăsc dintr'o poveste, povestire sau credință cari trebuiesc scociorîte pe la oameni bătrâni și științtori.

INȘTIINȚARE

In curând va eși de la tipar o carte cu numele: *„Teatru școlăresc, sătesc și de familie“*, scrisă pe înțălesul țaranului, de D-l S. Ionescu institutor și director al școalei primare de băeți din Fălticeni, cuprinzând piesele:

1). „Unirea“, într'un act;
2). „Plevna“, tot într'un act;
3). „Dacia“, asemenea;
4). Ștefan Vodă cel mare și sfânt,“ în 3 acte;
5). „Ispravă“ piesă gospodărească, în 2 acte;
6). „Orfana“, în două acte, și
7). „Negustorii noștrii“, în 3 acte.

Prețul unui exemplar va fi de 2 lei 50, cartea cuprinzând 350 pagini. Ea se va găsi de vânzare la autor în Fălticeni, iar comenzile se pot face și prin administrația acestei reviste.

Cunăscută fiind priceperea autorului în alcătuirea unor astfel de piese scolărești, recomandăm cartea colegilor noștri învățatori pentru pregătirea serbărilor de la 24 Ianuar 1909, știind că vor găsi în ea piesele ce le trebue.

Dlui Artur Gorovei

Fălticeni

Anul I.—No. 5 Decembrie 1908

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

CUPRINSUL:

REDACȚIA: T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

BARLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

NOTE : — Intemeietorii vor fi înştiinţaţi de Administaţie în scris, despre nevoile revistei.

— Abonaţii sunt rugaţi să citească faţa a treia a copertei.

INŞTIINŢĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Deocamdată, numătul cuprinde o broşură de 32 de pagini în 8°.

Preţul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înnainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile şi orice corespondenţă privitoare la publicarea şi îmbunătăţirea revistei, precum şi lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacţie, tipografia G. V. Munteanu, str. Ştefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile şi achitările de abonament, precum şi orice corespondenţă privitoare la administraţia revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismului, ca limbă şi simţire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărăşite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura şi clişeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părţile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătàt cel puţin prin ţinutul şi comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeţ şi pe o singură faţă a hârtiei.

Francarea corespondenţei se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela fraţii învăţători şi preoţi aşteptăm material bogat şi ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă ştiinţa şi simţirea poporului odată cu bătrânii sfătoşi şi cu babele cari încheagă apele.

Deci, şi aice, să punem umărul grabnic şi bărbăteşte ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru ţărănesc, de eri şi de azi, până nu apucă a se preface sub înrâurirea vieţei celei noi.

Anul I.—No. 5 Decembrie 1908

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 157 Bârlad | ADMINISTRAŢIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova) | ABONAMENTUL ANUAL: In ţară . . . . 5 lei; in străinătate . 6 „

DOUĂ RĂVAŞE SOLDĂŢEŞTI.

Ne propunem a da din când în când şi probe de scrisori ţărăneşti, cu credinţă că vom aduna ast-fel un material interesant pentru cunoaşterea vieţii sufleteşti a ţărănimei.

Incepem cu două răvaşe soldăţeşti, pe cari ni le împărtăşeşte d-l V. Savel din Folticeni.

Cel din No. acesta este o scrisoare în versuri către iubita soldatului; ea cuprinde părţi de o duioasă gingăşie precum şi întrebuinţarea în versuri a unor cuvinte milităreşti. Celalalt răvaş pe care-l vom da în No. viitor, este o scrisoare a unui soldat liberat către unul din activitate căruia-i dă ştiri din satul dorit.—Pe cât este de curat şi plin de gingăşie răvaşul întâi, pe atâta e de rând al doilea, în care vom lăsa să se înţeleagă câteva expresii. Dar tocmai acest contrast e instructiv.

Redacţia.

1. Răvasul Iubitei mele:

I.

Uite eu azi sunt departe
Şi matale-ţi scriu o carte
In tuspatru cornurèle,
Pe di'nuntru cu mărgèle.
Şi la cornuri aurită,
Pentru tine pregătită.
Cine-o sta ca să citească,
Cu ochi bine să privească,
Că-i scrisă la tine-acasă
Şi din ţara Moldovenească.
Iar de-o sta să mi-o citească,
Lacrimile să-i pornească.
Eu ţ-am scris-o mărunţel,
Ca să o citeşti cu dor;
Şi ţ-am scris-o şi mai mare,
Ca să o citeşti cu jale,
Şi ţ-am scris-o potrivit,
Ca să o citeşti plăgând.
(Dragă), de când noi ne-am invotat,1)
Pe mine m'a depărtat.
M'a jurat ţara sub steag;
Sub steag roşu de mătcsă,
Trei ani să nu vin acasă;
Pe trei ani să nu mă 'nşel,
Să zici c'am fost un mişel;
Pe doi ani activitate,
Să fac servici cu dreptate.
Şi să ştii drăguţa mea,
Că doi ani nu mă'i vedea.
Iar peste doi ani de zile,

(1) Indrăgostit.

Am să vin iarăşi la tine
Ş'am să stau lângă mată,
Povestindu-ţi vieţa mea,
Cum o petrec pe-acolea.
Primăvara 'n concentrare
O petrec cu chin şi jale,
Tot cu jale şi suspin,
Că-s departe şi străin.

II.

Foaie verde de mohor,
De mine de-ţi va fi dor,
Să te sui în foişor,
Să-ţi faci ochişorii roată,
Să te uiţi în lumea toată.
Că pe mine mă-i vedea
Pe şesul' paltinilòr
Purtând dorul fetelòr.
Că de când am mai crescut,
Tot cu fete am trăit;
Iar peste doi ani de zile,
De-oi veni acas'la tine,
Să mă ţii, puicuţă, bine,
C'am trăit bine cu tine.

III.

Foaie verde păpădie,
Grea-i viaţa 'n cătănie,
Cel ce-o face numai ştie
De dor şi de bucurie.
Când m'am dus la recrutare,
Eram tânar ca o floare,
Iar acù la liberat,
Mult sânt galbân şi uscat!

IV.

Dragă, de ţ-o mai fi dor,
Să-mi trimeţi mie scrisori
Pe trei crăcuşori de flori,
C'am fost amândoi amori;
Iar de-o fi să te măriţi,
Răspuns mie să-mi trimiţi
Pe trei fire de alun,
C'am să vin să te cunun,
Ş'am să vin la nunta ta
Să vezi ce poate dragostea,
Ş'am să bat cu piciorù.
Să vezi ce poate dorù.
Foaie verde şi una,
Dragă nu te supăra;
Lasă lumea să vorbească,
Numai mândra să-mi trăiască.

Căprarul **C. Gh. Ciobanu,**
Din com. Siliştea-Suceava.

NOTA. Când îmi făceam stagiul de plutonier, Căprarul Ciobanu îmi dă într'o zi programul de dimineaţă cum era obicei—şi pe cealaltă pagină văd inceputul acestui răvaş în versuri. Când a sunat ruperea, l-am întrebat de unde sunt versurile din dosul programului. Mi-a răspuns c'a început o scrisoare iubitei, dară n'a avut timp s'o isprăvească. Spuindu-i s'o urmeze, a doua zi nu mi-a dat programul de oare-ce era acelaş ca în ziua precedentă, însă mi-a dat cu sfiială răvaşul pe care astăzi il arătăm cetitorilor.

V. Savel.

POVESTI

5.—Balaurul fermecat.

(Urmare şi sfârşit)

Pentru mire şi mireasă se pregătiră anume odăi. Până să vină sara, fata stătu cu socrii ei, cari necontenit o sfătuiră să nu se teamă, punându-şi nădejdea în Dumnezeu. Cât fu ziuă, merse el, cum merse; se mai luă cu bătrânii, căci balaurul nu se arăta, dar cum s'apropie

sara, o frică grozavă îi îngheță sufletul; iar când înoptă și rămase singură, să se sfârșească, nu alt ceva.

Mai îmbărbătându-se o leacă, puse genunchii la Maica Domnului și se rugă cu lacrimi ferbinți, s'o apere de dihanie.

Rugăciunea îi mai revărsă înviorare în sufletu-i muncit de frică și se puse s'aștepte, să vadă, ce s'a mai întâmpla.

Când auzi clampa de la ușă și s'aștepta să vadă balaurul, cum se repede s'o înghiță, care nu-i fu mirarea văzând în locu-i că se arată un tânăr mândru cumu-i o icoană, de părea un făt-frumos.

Gândul îi sbură atunci la D-zeu, mulțumindu-i că n'o lăsase în părăsire.

După ce se îmbrățișară ca doi miri ce erau, se culcară, și mai târziu adormiră. A doua zi tânărul s'ascunse iar în pielea lui de șarpe, învățând pe fată să nu spue nimănui, ce se petrece cu el, dar nici să-l întrebe vr'odată de ce umblă astfel; apoi plecă de acasă.

In chipul acesta se petreceau lucrurile: ziua soțul pleca de acasă, unde? el știa; iar sara își lepăda pielea rămânând om ca toți oamenii.

Fata huzurea de bine. Nici se simțea că trăește c'un balaur.

La vre-o jumătate de an, împărătița, mama fetil, veni la fică-să s'o vadă de mai trăește? nu? că dă, mamă nu era?

Cum intră în casă și începu a o căina:

—Aaapoi! draga mamei, ce mai noroc ai mai avut și tu, să te măriți după un bălaur!

Căci îți iesă înainte un șarpe numai cât o râmă și ți se face părul măciucă în cap, da' încă să trăești c'un cogeamite balaur!

Ei! mă mir că nu-ți crapă mura'n tine de groază!..

Fata, la început se ținea ea să nu spună mă-sii ceea ce știa, dar ca să-i astupe gura, că nu mai mântuea cu căinările, începu a-i spune:

—Ei! Ce vorbești matale, mamă! Dar nu-ți poți închipui, ce bar bat frumos se face sara când vine acasă, căci el numai ziua umblă îmbrăcat în pielea balaurului, iar sara și-o leapădă și rămâne un voinic mândru, de-ți vine să-l sorbi într'o lingură de apă.

—Cum se poate! draga mamii, zise împărătița.

Și în mintea ei de femee și născoci un plac diavolesc.

—Poi cum ai să trăești tu, toată viața așa cu dânsul? Trebue să faci toate chipurile să scapi de pielea lui, să eși și tu cu dânsul, să te vadă lumea.

—Dar cum să fac să scap? întrebă fata.

—Ei, cum se faci!.. Iaca te apucă și dă bine foc la sobă de-o înferbântă sănătos și de sară,' când a veni el și-a adormi, ia-i pielea și svârle-i-o în sobă căci dacă n'a mai avea pielea, n'are să aibă cu ce se mai îmbrăca și are să rămâe om ca toți oamenii.

Apropiindu-se sara, mă-sa plecă de la dânsa iar aceasta făcu întocmai cum fu invăţată.

Sara veni barbat'so, se desbrăcă de piele şi-o puse la căpătăi, şi fiind tare ostenit, adormi buştean. Fiica de împărat îndată ce-l văzù c'a adormit, se sculă binişor, scoase pielea de sub căpătăiul barbatului şi svr! cu ea în sobă.

O duhoare se împrăştie atunci în casă, iar fiul de împărat (că fiu de împărat era, dar fusese fermecat de o zmeoaică să umble 7 ani de zile prefăcut în balaur, fiind că îi ucise în luptă pe singurul fecior, ce-l avuse), se trezi din somn şi rămase încremenit, de ce văzu că-i făcuse nevasta.

—Alei! femee nesocotită ce eşti—grăi el—ce mi-ai făcut ?!

Nu mai aveam de cât 3 zile până să scap şi eu de blăstămata asta de piele şi să fiu în rând cu toată lumea, cum am fost mai înainte.

Dacă, ce ai făcut, ai făcut din capul tău, prost cap ai avut; iar dacă te-ai luat după capul altuia, rău ţi-a priit !

De acù s'a mântuit cu căsnicia noastră.

Să mă cauţi cu opinci de fier şi cârjă de oţel la *curtea într'un păr spânzur. într'un paiu razim, şi pe dedesupt ros de mărgărint!*

Iar pântecile să ţi se împrejmuească c'un cerc de fier şi până n'oi pune eu mâna pe el, să nu se nască pruncul ce-l porţi în sân.

Şi prieri ca un abur.

A doua zi, când se sculă nevasta nu mai era *nici tu* palat de aur, nici pod, nimic, ci în locul lor se făcuse iar bordeiul moşnegilor; iar pântecele fetii era cetluit cu un cerc de fier, aşa după cum zisese barbat'so.

Mare jelanie îi cuprinse sufletul la vederea schimbărei ce se făcuse dar îşi luă inima în dinţi şi-şi făcu curaj că „ce a fost am văzut şi ce-o mai fi oiu mai vedea."

Nefiind vreme de stat cu mânele în sân, degrabă îşi tocmi o pereche de opinci de fier ş'o cârjă de oţel şi haide—hai, plecă la drum în neştire, cu inima îndurerată, că nu s'a mulţămit să trăească aşa după cum a voit Cel-de-sus, ci a vrut să întoarcă, calea lucrurilor din croiala lor de la început.

Merse ea, merse, străbătând văgăuni întunecoase, *ţiglişuri* şi tufărişuri, ce-i făceau trupul numai sânge, codri negri şi deşi ce te 'nspăimântau, trecu prin prăpăstii de ţi se 'ncreţea carnea, când te uitai în fundul lor.

Nu făcea nici *popaz*, nimic, doar cât îşi *olejea* foamea, ori îşi răcorea sufletul uscat de dorul barbatului, la câte un izvor, ce-i picura în cale.

Ş'a fi mers ea aşa vreme de un an de zile, până ce într'o zi, pe când străbătea un codru des, ca o perie, deodată i se arătă în întunericul lui, desfăşurându-i-se înaintea ochilor, limpezişul unei poene, iar în mijlocul ei ridicându-se o chilioară, încinsă c'un gard de nuele spinuite.

Fata de împărat s'apropie de poartă şi bătu: toc! toc.

Atunci o căţeluşă, ce stătea culcată în pridvorul chiliei începu să latre cu putere, trezind, cu glasul ei, codrul din adormitul lui de veacuri; iar maica-Mercurea—că chilia ei era aici—veni la poartă şi întrebă:

—Cine bate în poartă ?

—Eu sunt măicuţă, răspunse fata, speriindu-se singură de glasul ei—că de când plecase de acasă, pas să mai scoată o vorbă cu cineva prin pustiităţile, pe unde umblase.

—Dacă eşti om bun, apropie-te de chilioara mea; iar de eşti om rău, departe de chilioara mea, că am o căţeluşă cu dinţii de fier şi măselele de oţel; când i-oi da drumul, te face mii şi fărâme!

—Ba—, om bun, măicuţă—respunse fata.

—Ei, dacă eşti om bun, apoi intră înăuntru. Şi Sfânta-Mercure ii deschide poarta.

După ce sărută mâna Sfintei, intrară împreună în chilie. Aici Sfânta îi puse picioarele în apă rece şi-i puse dinainte un corn de prescură şi'un pahar cu vin. Fata după ce mâncă îşi puse poalele în brâu şi începu ba să *diridice* prin chilie, ba să dea c'o mătură pe jos, în sfârşit, nu stătu locului de pomană, Doamne fereşte!

Sfânta Miercure, văzând'o aşa de harnică începu să şi-o alipească de suflet.

—Ce te-a adus, fata mea, prin locurile aestea pe unde n'a putut străbate încă fiinţă omenească ? făcu Sfânta, cu glas tânguios.

—Apoi.... ia păcatele, măicuţă! Nu-i fi auzit de *curtea într'un păr spânzur, într'un pai razim şi pe dedesubt ros de mărgărint?*

—N'am auzit! răspunse maica. Dar te-i duce la soră-mea Vinerea că ea poate a fi ştiind.

Fata petrecu noaptea la Sft. Mercure, mai hodinindu-şi ciolanele iar a doua zi, după ce mai mâncă un corn de prescură şi mai bău un pahar de vin, îşi luă ziua bună de la Sfântă şi plecă mai departe.

La plecare, Sft. Mercure îi dărui o furcă de aur, cu caerul de aur şi cu fusul de aur, care torcea singură.

—Ţine draga maicăi, i-a fost zis Sfânta—darul ista de la mine, că poate ţ'a fi de folos în drumul pe care-ai plecat.

Şi fata a pornit mai departe afundându-se iar în singurătatea pustiului.. Ş'a fi rătăcit ea multă vreme, umblând pe *cocliurile* pline de muţenie, până ce iar, cătră un an de zile, dădu de o chilioară ce se arăta in mijlocul unui codru.

Aceasta era chilia Sfintei-Vineri.

Fata bătu: cioc! cioc! la portiță și eși sf. Vineri, care o primi numai după ce-i spuse că-i om bun.

Intrând în chilie, până mai una, alta, Sfânta îi puse picioarele in apă rece și-i dădu un corn de prescură, ca să-și mai prindă inima. Nici aici fata nu se dădu lenei, ci s'apucă să mai dea c'o mătură, să mai șteargă cele cărți de pe masă, să toarne untdelemn în candelă, așa că intră și în inima Sfintei Vineri.

Aceasta o întreabă cu blândeță, că ce o aduce prin locurile aceste, iar fata după ce-i spuse toată povestea nenorocirii ei, o întreabă de *curtea într'un păr spânzur, într'un pai razim și pe dedesubt, ros de măr-gărint.*

—Alei! fata maicăi, cum nu ț'aşi spune, dac'aşi ști! dar te-i duce la soră-mea Duminica, că ea îi mai mare și poate a fi știind.

A doua zi, la plecare, sfânta îi dărui, pentru hărnicia ei, o cloşcă cu pui, cu pasat, cu totul de aur.

Fata luând darul și mulțămind Sfintei pentru găzduire, plecă mai departe.

Merse ea așa cât merse, cale lungă să-i ajungă, până ce iar către un an, când toiagul i se tocise aproape de jumătate de colțurile stâncilor iar picioarele îi eșiau afară prin opincile-i de fier sparte, numai ce ajunse și la chilia sf. Duminici.

Aici, după ce fu primită înăuntru, i se puse iar picioarele în apă rece și i se dădu un corn de prescură și un pahar de vin. Fata, mai prinzând la putere, s'apucă de *deriticat* prin chilie și s'ajute Sfintei la gătitul hranei pentru puii ei.

Văzând atâta hărnicie la fata asta ruptă de osteneală și năcaz, sfânta nu se putu ține să n'o întrebe, că ce alean o purta pe locurile acele neumblate de picior omenesc ; iar fata cu glasul înecat de plâns începu a-și povesti focul inimi, rugând'o s'o îndrepte la *curtea într'un păr spânzur, într'an pai razim și pe dedesubt, ros de mărgărint.*

—N'am auzut, măicuță, de locul aista, dar mâni oiu întreba copii mei, când i-oi chema la mâncare.

Adoua zi, când începu a se crăpa de ziuă, eși sfânta Duminica să dea mâncare puilor.

Când începu a striga: pui! pui! pui!:—cum strigă femeile găinele, numai ce începură a curge fel de fel de lighioaie : urși, lupi, bălauri, şărpi, păsări și câte dihănii toate, de te prindea groaza; iar maica începu a le arunca mâncare.

După ce se săturară, le întrebă :

—Care din voi știe, unde-i *curtea într'un păr spânzur, într'un pai razim și pe dedesubt, ros de mărgărint?*

Fetii, i se făcuse inima cât un purice în așteptarea răspunsului. Și cât te-ai șterge la ochi ele și răspunseră într'un glas:

—N'am auzit măicuță! de se cutremură văzduhul.

Negru i se făcu înaintea ochilor la auzul răspunsului, căci dacă nu știu ele, toate vietățile pământului, cari îl cutreiră în lung și lat și prin văzduh și prin apă, dar cine să poată ști?

Tocmai când își luase toată nădejdea de a mai găsi vr'odată ce căuta, Sfânta-Duminică bagă de samă, că-i lipsește unul din copii, un hultan.

— Mai stai, fata mea, să vie și hultanul ce lipseste, ca să-l întreb, căci poate, de unde știi, el a fi știind.

Vorbind ele așa, numai iată, că văd și pe hultan viind șchiopătând *șovâlc! șovâlc!*

Sfânta Duminică cum îl văzu că s'apropie, și începu a-l ocărî și mustra.

—Unde mi-ai fost, craiule, de ai întârziet și nu mi-ai venit la vremea mâncărei?

—Iartă-mă măicuță, nu mă mai ocărî că nu-s de vină, începu a se ruga hultanul; păcatul m'a dus să mă pun pe gard la *curtea într'un păr spânzur, într'un pai razim și pe dedesubt, ros de mărgărint* ș'acolo eșind un vânător, m'a impușcat drept în picior.

Fata, când auzi vorbele hultanului, să sară în sus de bucurie, nu altceva.

—Ei—făcu sfânta Duminică—ia mânâncă ceva, c'ai să te duci iar înapoi!

—Cum nu m'ași duce măicuță, dar n'am să pot căci e cu neputință să cuprinzi cu mintea câtă depărtare ii până acolo. Ș'apoi om pământean n'ar putea, câtu-i lumea, s'o poată nimeri măcar de ar colinda pământul în lung și în lat. Ia numai o întâmplare m'a dus pe mine pe acolo.

Bietii fete îi țâțâia inima de frică că n'a voi hultanul s'o ducă.

—Dar măicuță, urmă el, m'oiu supune voinții tale și m'oi duce însă să-mi pregătești merinde de drum: 100 de cară de pâne, 100 de boi tăeți bucăți—bucăți și 100 de boți de vin, c'altfel nu-i chip.

Sfânta Duminca, pregăti toate, după cum ceruse hultanul. Ii așeză de-oparte și alta carnea și pânea, de-asupra îi așeză boțile cu vin, iar după ce fata își luă ziua bună de la Sfântă și-i mulțămi pentru bunătate și ajutor, aceasta îi mai dădu și o stecluță cu niște doftorii de scos ori ce fel de pete și o sui deasupra pe boțile cu vin.

Ș'așa hultanul pregătit de drum, întinse aripile și când fâlfâi de câteva ori, se trezi *tomai* în înaltul cerului. De câte ori hultanul întor-

cea capul, fata îi dădea câte o pâne, câte-o *halcă* de carne și câte o botă de vin. Și haide-hai până ce dădură de curtea, unde i se afla barbatul.

Când erau, mai aproape de dânsa, se mântuise și carnea și pânea și vinul; și când mai întoarse capul, mai dăi dacă ai ce. Atunci fata, iute scoase un cuțit și-și tăe o bucată din pulpa piciorului și o aruncă în pliscul căscat al hultanului.

—Ei! că dulce carne fuse ceia pe care mi-o dăduși la urmă— făcu hultanul când ajunse și o puse jos lângă curtea căutată; de unde fuse, mă rog?

—Apoi iaca de unde a fost, îi răspunse fata, arătându-i locul de unde a tăiat-o.

—Hei! cum n'am știut că ți-i carnea așa de dulce, că nu mai vedeai meleagurile estea —te mâncam toată!

Atunci hultanul vărsă afară bucata de pulpă ce o înghițise și i-o lipi fetei la loc, apoi își luă ziua bună de la fată cari îi mulțămi de, bunătatea ostenelii și plecă înapoi.

Dacă ajunse fata cea de împărat la curtea într'un păr spânzur într'un pai razim și pe dedesubt, ros de mărgărint, ce să facă, ce să dreagă și încotro să se ducă? Se lăsă așa în nădejdea lui Dumnezeu și apucă, de la vale de curte, la o fântână

Curtea asta cu toate acaretele ei spânzura în văzduh, atârnată c'un fir de păr, de torțile cerului; c'un pai se sprijinea pe niște stânci de mărgărintare ca să n'o bată prea tare vânturile.

Cum stătea ea lângă fântână, depănându-și în minte toate-toate prin cari trecuse, iată că văzu pe o slujnică viind cu cofa să iee apă.

Fata își scoase furca cea de aur, care 'ncepu să toarcă singură, de-ți era mai mare dragul să te uiți la ea.

Slujnica, după ce-și scoase apă, se așeză lângă cofă neputând să-și ia ochii de la așa minunăție și șezu uitată. Tocmai târziu își aduse aminte, să se ducă acasă.

Când se duse la curte, stăpâna ei, că acum feciorul de împărat trăia cu fiica zmeoaicli, care-l fermecase, o luă la ocară, că de ce întârziase !

Atunci slujnica spunâdu-i de cele ce văzuse, smeoaica o trimise să cheme pe streină la curte.

Fata veni numai de cât și scoase furca care începu a toarce singură.

Smeoaca nu se mai sătura privind la furcă și dorind s'o aibă, întrebă pe fată, că ce cere pe dânsa?

—Apoi ce să cer? respunse fata. Nu cer nimica decât să mă lași să dorm o noapte în odaia boerului.

—Da' cum să ceri, d-ta, treaba asta?! Iote să-ți dau bani, averi, să te'ncarc de daruri.

—Orice mi-i da, îi de prisos, mai zise fata. Eu nu-ți cer decât lucrul ce ți-am spus.

Văzând zmeoaica, că nu-i chip să dobândească furca cea de aur altfel și ne mai neputând de dorința de-a o avea numai de cât, gândi în *sinea* sa că ce are să fie dacă a dormi fata o noapte în odaia barbatului său! Ce numai decât, pierea lumea? Vezi că ea nu știa focul, ce aduse pe biata fată până acolo.

Ș'așa, zmeaoica, învoind-se, luă furca cea de aur, iar când veni sara, fata se culcă în odaia boerului.

Boerul veni și el ostenit de la vânătoare și cum se puse în pat adormi dus.

Pe la mezul nopții, fata se sculă de la locul ei și apropiindu-se de patul barbatului său, îi zise încet:

—Frate, frate, scoal de pune degetul pe pântecele meu, să plesnească cercul de fier, să se nască pruncul tău.

Dar ori cât îl striga, el fiind ostenit din cale afară, nu se trezi.

A doua zi până a nu se revărsa de ziuă, slujitorii smeoaicii o și scoaseră afasă.

După ce se lumină de-al binele, fata cu desnădejdea în suflet se duce iar la fântână..

Nu trecu tocmai mult și iaca vede iar pe o slujnică venind cu cofa la apă.

Atunci fata scoase cloșca cu puii de aur, ce o avea dăruită de la Sfânta-Vineri.

Slujnica, când dădu cu ochii de noua minunăție, nu se mai îndura să-și deslipească ochii de la puișori, cum ciuguleau ei de frumos din boabele de păsat tot de aur.

Când se duse acasă spuse stăpânei sale de cele ce mai văzuse la streină.

Smeoaica o chemă numai de cât la curte și din una, din alta, se împăcă iar cu fata să-i dea cloșca, iar ea să fie lasată o noapte în odaia boerului.

Dar și de data asta nu izbuti să trezească pe fiul de împarat.

A doua zi iar plecă la fântână și se așeză amărîtă de desnădejde pe o lespede de piatră de lângă furca fântânei.

Și se gândea la multe de toate ca un suflet chinuit ce era.

Când se trezi ea din gânduri, văzu pe slujnica smeoaicei c'o *balie*

de cămeşi la spălat. Sta şi ea şi privea cum spăla ceia. Iată că numai ce dădu cu ochii de o cămeşă cu trei pete roşii pe ea.

—Da' de ce-i plină cămeşa asta? întrebă ea pe slujnică.

—Apoi iaca, de ce-o fi plină! Cu câte n'a spalat-o stăpâna mea şi tot de geaba; şi ce n'ar da ea, ca să se ducă petele aestea, că nu se îndură de cămeşă s'o strice. Ţine mult la dânsa.

—Du-te şi spune stăpânei tale că eu i-o spăl.

Slujnica se duse şi spuse smeoaicii; iar aceasta o cheamă la curte, unde după multă *ciuruvuială* se impăcă cu fata, să doarmă o noapte în odaia boerului şi să-i spele petele.

Venind noaptea, fata se ascunse în odaia boerului. Pe la mezul nopţii iar se sculă şi începu:

—Frate, frate, scoal' de pune degetul tău pe pântecele meu, să plesnească cercul cel de fier, să se nască pruncul tău.

Dar împăratul pace să se trezească.

Atunci fata cu inima ţâţâind de frică începu a se ruga cu lacrimi în ochi, să se trezască. Dar văzând, că nu e chip îşi puse din nou nădejdea în Dumnezeu.

Incepu să suspine şi din plâns o lacrimă îi căzu pe faţă lui. Impăratul se trezi şi întinzând mâna pe pânticele fetii, un trosnet făcu de se cutremură tot palatul şi numai de cât fata născu un dolofan de copil, frumuseţă mare!

Atunci cei doi soţi se bucurară şi plânseră mult de bucurie, iar a doua zi cât ai clipi din ochi, fiul de împărat prefăcu toată curtea într'un măr de aur şi punându-se pe aripile unui nour se trezi iar în satul lor. Pe smeaoică o legară de cozile a doi cai straşnici de iuţi, cari o făcură pulbere.

Mult s'au bucurat bătrânii—părinţii băetului şi ai fetei. Iar împăratul, tatăl fetii, scoborîndu-se din scaun puse pe ginerele său în scaun, care numai decât prefăcu bordeiul părinţilor săi şi palatul împaratului întocmai cum fuseseră mai inainte.

Apoi făcură din nou nuntă mare şi frumoasă de s'a dus vestea peste nouă mări şi nouă ţări.

Ş'a împărăţit feciorul de împărat multă vreme cu cinste şi dreptate, ş'a fi împărăţind şi acù, dac'a fi mai trăind.

Iar eu încălecai pe o roată şi vă spusei dumnevoastră o minciună toată.

Auzită de la maică-mea care o ştie de la bunică-mea, Maria Peiu, din Bogdăneşti, jud. Fălciu, ce o povestea pe la 1840.

T. Popovici.

Povestiri şi legende

Cine e mai mare în casă şi de care trebue să asculţi ?

Răspuns la intrebarea No. 10 (N. I. Dumitraşcu-Reny).

14.—Odată, pe vremea unei bătălii straşnice, împăratul care ducea oştile la război, înnoptează pe drum. El poposeşte într'un sat şi sfetnicii lui îl duc să mâe la casa unui gospodar, căci la alţii n'avea unde şi nu se găsea la cine.

Când soseşte împăratul la casa Românului, femeea îi esă înainte şi-i spune:

—Nu te pot primi să mâi la mine, mărite împărate, căci am un împarat în casă mai mare ca luminăţia ta şi de care trebue să asculte ori cine.

Impăratul se uită lung la dânsa iar ostaşii lui o ţinură de rău, *probozând-o* (mustrând-o).

—Bine, mărite împărate şi luminaţi boeri, eu vă spun drept, ca să nu-mi găsiţi pricină pe urmă.

Neavând unde se mai duce, şi fiind şi noaptea târziu, împăratul hotărî că rămâne acolo.

Femeea gospodarului avea un copil de ţâţă de vre-o 2, 3 luni da' era rău, mama focului, de nu-i tăcea gura de plâns, de cât când dormea.

Imparatul, trudit cum era, se culcă.—La vre-o câteva ceasuri de noapte, numai iaca se trezeşte plodul, şi începe a plânge şi-a răcni cât îi lua gura. Zadarnic se trudeşte gospodina să-l împace şi să-l facă să nu plângă; zădarnice sunt toate încercările. Cu cât căuta să-l *ogoeze* (împace, liniştească) cu atât ţâncul ţipa mai tare, aşa că toată casa se trezise din pricina lui. Umblau toţi cu de toate, să-i intre în voie, da' el, de ce vedea că i se face pe gust, de ceea ţipa de par'că-l spărgea cineva. Impăratul se trezi. El dădu poruncă să dee pace copilului, căci şi el trebue să se supună voinţii lui. Ş'aşa se adeveri zicala din bătâni că copilul mic e mai mare ca împaratul, căci pe el nu-l poţi ogoià când vrei, ci când îi vine lui gustul.

Auzită de la mama.

M. Lupescu.

15.—In vremea pe când ţara noastră era sub stăpânirea Turcilor un slujitor de ai lor—un Agă—ce strângea birurile de la locuitori, pentru Sultanul din Ţarigrad, înoptează într'un sat. Trebuind să mâie în sat pe noapte, el spuse vornicului satului să-i găsească o gazdă, unde să nu fie nimene mai mare de cât dânsul.

Vornicul se gândi el fel şi chip, că unde să-l dea la gazdă pe Turc ca să nu fie nimenea mai mare decât dânsul.

Işi aduse el aminte, că la marginea satului era o vădană, care nu mai avea pe nimenea pe lângă dânsa, decât un copilaş de ţâţă.

Merseră ei împreună la casa văduvei, se culcă Aga într'o odaie ce era părete în părete cu ceea unde trebuia să se culce gazda, iar vornicul se întoarse a casă mulţămit, că a găsit o gazdă după placul Turcului.

Dar copilul femeei celeia era o prubă de copil rău şi *năsălnic*, nevoie mare!

Aşa pe când Turcul de abea aţipise, unde nu se puse copilul pe orăcăit... şi orac! orac! până în zorii zilei, de n'a mai putut bietul Turc să închidă ochii.

A doua zi când a venit vornicul să-l ia pe Agă, îl găsi cu ochii roşii de nehodină.

Cum dădu cu ochii de vornic, Turcul şi începu cu gura:

—Ama! bine bre eu spus la tine să dai la un casa unde să nu fie altu' mai mare decât mine,

—Bine, Măria ta, eu te-am dat la casa unde toţi sunt mai mici.

—Mai mici, pe dracu'!..

Tot noaptea n'am hodinit din pricina lui ala mititel.

Nu şti tu că ala mititel îi mai mare decât mine, de cât toţi, de cât toată lumea şi decât Domnul şi chiar Sultanul?

Că el nu ştie de frică, ori de ruşine, că mai este om strein în casă—zise Turcul arătând la copilul ce, culcat într'o covată lângă sobă, dormea liniştit acum în ciuda lui.

(Auzită de la maică-mea)

T. Popovici.

16.—A fost o dată în lumea asta un om bogat, dar nu ca mine ori ca dumnevoastră. Că dacă am aduna noi toţi cât avem, boerul cela trăind, ne-ar spune: „nici pe şfert, din şfert din câte am eu, nu pot afla la voi, calicilor."

Pământ nemăsurat, bani cu rugina de o palmă pe ei, cirezi şi turme nenumărate, acarete fără samă; bogat, şi să-l lasăm în pace.

Dacă împrumuta el pe împărat, apoi noi, ce să mai zicem!

—Mai mare de cât mine, nimeni nu-i pe lume, zicea el.

—Ba eu-s mai mare, zicea Vodă, că viaţa tuturor supuşilor stă în mânele mele.

Şi aşa era.

Se duse la vornic şi vornicu-i răspunse că el ii mai mare:

—Că, până la Dumnezeu, te mânâncă Sfinţii.

Şi aşa erà.

Se duse la popă şi popa-i grăeşte :

—Apoi ăi fi dumnetă mai mare, da' tot eu te duc la groapă, de-i vrea, de nu-i vrea.

Se duse la un flăcău şi flăcău-i şopti, cam surâzând:

—Nu zic anume că eşti mai mic de cât mine, dar ferească D-zeu s'avem de-aface amândoi că nu ştiu, zău, ce s'ar alege din dumneta.

Şi bogatul văzu că şi feciorul are dreptate.

Se duse apoi la o văduvă sărmană şi-i spuse:

—La noapte dorm la dumneta; vrei, nu vrei, nu te'ntreb, că eu-s mai mare.

—Vai de mine ii răspunse femeia; asta nu se poate că gura lumei ii grozavă.

Şi boerul văzu că şi femeia are dreptate şi merse mai departe la nişte copii fără părinţi şi ceru loc să dormă acolo.

Copii, socotindu-se mai mici şi mai fără putere de cât bogatul, se culcară pe jos iar boerului îi aşternură în pat.

Asta era o mângâere mare pentru dânsul.

Dar peste noapte unul din frăţiori, un mititel de-o şchioapă, începu să strângă mâţa de coadă. Ţâu şi ţâu! Boerul se trezi din somn şi întrebă:

—Dar ce are plodul cela de plânge ?

—Apoi, boerule aşa-i el când îi vine vremea s'adape şoarecii; plânge că să-şi facă obiceiul.

—Aşa ? astâmpăraţi-l să tacă.

—Să-l astâmpărăm noi, boerule ? Apoi dumneta nu şti că plodu-i mai mare într'o casă ?

Da, aveau dreptate şi copii aceştia. Boerul s'a sculat, şi-a tras ciobotele şi-a eşit afară, încredinţându-se că'n lumea asta nimeni nu-i în toate mai mare de cât altul, ci fie-care întru ceva.

Din Ţepu-Tecuciului, **Tudor Pamfile**.

In casă, mai mare e copilul mic, că, ce zice el, trebue s'asculţi.

N. I. Dumitraşcu-Reny.

O variantă a No. 14—15, în **Făt-Frumos** an **I**. nr. 7—8, culeasă de *D. V. Ştefănescu* în legătură cu numele lui Ştefan-cel-Mare.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

3.—Vâlcu.

Dragul mamei Vâlcule,
Nu te duce la Himă
Că iar s'a scornit Ciumă!
Vâlcu că nu ascultă,
Calul că-şi încălecă
Şi 'nspre Hima apucă;
Când la jumătat' de cale
Iată şi Ciuma *'n cărare.*
—Buna ziua, Vâlcule!
—Mulţămescu-ţi Ciumule;
—Ce caţi Ciumule pe-aici?
—Cat voinici de sama ta,
Ca să le scurtez viaţă;
Şi-s trimis de Dumnezeu,
Ca să iau şi bun şi rău,
Să iau şi sufletul tău.
Mări Vâlcu ce-mi zicea?
—Na-ţi carboave şi parale,
Nu-mi scurta viaţa'n cărare;
Na-ţi galbeni şi irmilici,
Nu-mi scurta viaţa pe-aici;
N-aţi calul şi armele
Cu toate podoabele.
Iară Ciumu ce-mi zicea?
—Nu iau galbeni, nici parale,
Nici calul cu armele,
Cu toate podoabele,
Că-s trimis de D-zeu,
Ca să iau sufletul tău.

***

Ia staţi cărăuşi pe cale
Şi daţi-mi o călămare
Să-i fac maicăi o scrisoare
Că nu mă ma'întorc din cale.

Auzită de la mama din Pupezeni Tutova

Mihail Brateş.

DATINE ŞI CREDINŢE

31.— Crăciunul.

Multe din obiceiurile vechi ale Românului de la sate au început a pieri, nemai ţinându-se ori inlocuindu-se cu altele de împrumut, ori schimbându-le felul moştenit din bătrâni.

Săteanul român, adevărat creştin, în tot postul Crăciunului, nu mânâncă carne —ori cum zic,— *de dulce*, ci numai de post, adică: fasole, varză, murături, peşte, ceapă, praz, cum şi alte mâncări de post. Crăciunul il aşteaptă cu multă bucurie, şi fiecare, în post îngraşă câte un porc, ca să aibă în ziua de Crăciun caltaboşi şi cârnaţi proaspeţi.

In ziua de Ignat ei tae porcii; unii însă nu voesc a-i tăia în post, zicând că se spurcă, adică se ung toate vasele şi e păcat a se spurca în post.

Se crede că porcii puşi la îngrăşat şi pe cari nu i-a tăiat până n ziua de Ignat, nu mai mânâncă, din pricină că văd sânge în mâncare.

In ziua de Ignat nu se toarce, coase sau lucra ceva, căci se crede că femeea care lucrează ceva în acea zi *o găseşte*, ori pe ea ori pe alt cine-va din ai familiei, *Ignatul*, adică se îmbolnăveşte ori înebuneşte.

Se zice, că o femee, care a depănat în acea zi, de pe fuse pe rişchitor, ar fi înebunit şi zicea într'una vorbele:

Ignat, Ignat
De la ușă păn' la pat,
Șapte fuse-am depănat.

Ziua Crăciunului e una din sărbătorile cele mari și mai ales săteanul o serbează cu multă sfințenie și o așteaptă cu bucurie. E la 25 Decemvrie și poate fi în ori-ce zi a săptămânei. In ziua de 24 Decemvrie, adică ziua dinnaintea Crăciunului, e *Ajunul Crăciunului.*

Poporul crede că atât *Crăciun* cât și *Ajun*, au fost niște oameni bătrâni; de aceia le zic: *Moș-Crăciun* și *Moș-Ajun*, după cum se mai poate vedea și din unele colinde.

2.—Casă de țară din Gorj.

In seara zilei de 23 Decembrie, și prin unele sate, după cântatul cocoșilor adică după miezul nopței, copiii umblă cu: *„Buna dimineața la Moș-Ajun"*, în cete de câte 2—4 iar prin unele sate și mai mulți. Ei merg de la casă la casă și strigă la fereastră: *„Bună dimineața la Moș-Ajun, ne dați ori nu ne dați?"* In unele sate (Grindu-Ialomița) au scurtat și în loc de: *„Bună dimineața la Moș-Ajun"* zic: *„Neațaluș, neațaluș! Ne dai lele, ne dai?"* Femeea, gazda casei, le dă nuci, *bornaci* (un fel de colaci mici) covrigi, ori bani. Fiecare copil are atârnat de gât o traistă în care își pune cele ce capătă.

Bătrânii povestecc că prin unele sate era obiceiul, ca în loc de „bună dimineața la Moș-Ajun," să zică: *„Mă chitii, mă chitii după sac; dă-mi babo, colacul și bornacul, să mă duc la altă casă, unde-i fata mai frumoasă"*.

Tot în noaptea de ajun femeile fierb grâu și coc niște turte, întinse cu vergeaua ca și foile de plăcintă, pe o tablă de fier, ori pe fierul cel lat de la plugurile vechi, de lemn.

Aceste turte, coapte astfel, se aştern pe fundul străchinilor, apoi pun grâul cel fiert, în care se pune apoi miez de nucă pisat şi apoi apă călduţă în care s'a topit zahăr. Cei ce au stupi, în loc de zahăr pun miere. In lipsă de acestea, unele femei, pun un fel de zeamă ce s'a scos pisându-se sămânţa de cânepă după ce s'a fiert bine. Acelei zeme îi zic *jilfă*. Această jilfă se obişnuià a se întrebuinţà acum 40—50 de ani, când zahărul era tare scump şi mai ales de cei ce nu aveau stupi cu miere iar sămânţă de cânepă aveau toţi, căci o cultivau foarte mult. In dimineaţa zilei de ajun, femeile, împart acel grâu fiert pe la vecini şi rude, cari la rândul lor fac tot asemenea.

Ia seara de ajun, flăcăii umblă cu *colindul* şi cu *brezaia*.

Brezaia este un fel de mască cu cap de animal şi mai ales de barză. Dintr'o scoarţă vărgată, ori dintr'un macat de lână, fac un fel de haină, pe care o ia pe el, unul dintre flăcăi, iar în cap aşează masca, aşa că tot corpul îi este acoperit. Unul din flăcăi cântă din fluer, iar brezaia clăpăneşte mereu cu fălcile. Pe uliţă aleargă de pe oricine. Obiceiul de a se umbla cu brezaia aproape a pierit, din pricină că colindele lor erau mai ales ruşinoase. Se crede că acest obiceiu e foarte vechiu, rămas încă de pe timpul Romanilor; el ne reaminteşte „*Saturnalele*“, o serbare ce avea loc tot-dea-una la începutul anului.

Colindele sunt diferite. Ele sunt un fel de poezii mai mult sau mai puţin religioase. Sunt şi colinde lumeşti, mai ales cele cari se cântă cu brezaia.

Se crede iarăşi că colindul ne reaminteşte o ceremonie religioasă ce se obicinuia la Romani, în cea dintâi zi a anului şi cari zi se numea *Calende*, de la care se pare că vine şi numele românesc de *colind*.

Cuvântul *colind*, mai însemnează şi a umbla de colea până colea adică de la casă la casă. Tot de aci vine şi zicătoarea; „ce tot colinzi.“ Se zice unora cari umblă fără nici un rost de colo, colo.

Cei ce umblă cu colindul se numesc *colindători* şi se zice că el *colindă* sau *colindează*.

Cuprinsul colindelor nu este întotdeauna creştinesc, ci câte o dată cuprinde o adunare de elemente mitologice şi chiar istorice. Unele din colinde sunt luate chiar din viaţa de toate zilele a poporului,

Colindul se aseamănă întru cât-va cu balada ori cântecul bătrânesc, cu deosebire însă că în colind după fiecare rând, două ori chiar trei, se pun refrenurile, ca: „*Leroi-Doamne*“, „*Leroi-leo, Leroi-Doamne*“ ori „*Florile d'albe*“, sau „*Mărului cu flori d'albe*“, ş. a.

De obiceiu colindul se termină cu unul din următoarele viersuri: „*Busuioc verde pe masă, rămâi gazdă sănătoasă*“, ori „*Şi pe noi ne-o dărui, c'un colac de grâu curat; pe colac vadra de vin, c'aşa-i legea din*

bătrâni, din bătrâni, din oameni buni"; „*Să fiţi sănătoşi, în gazda lui Hristos, la anul şi la mulţi ani*".

Colindul se cântă sau afară din casă, la fereastră, sau în casă. Prin unele sate, este obiceiul ca în seara de ajun să se cânte numai unul din colindele: „*Astă seară, e seara' mare*", sau, „*Doamnele icea in ceste curţi*", la fereastră, fără a intra în casă sau de a cere plată, ci pleacă la altă casă şi aşa până isprăveşte tot satul de colindat, şi de aceea aceste două colinde se mai zic şi colinde de fereastră, în locurile pe unde se obişnueşte astfel:

In ziua de Crăciun, după ce au mâncat de prânz, se strâng flăcăii toţi la un loc, şi dacă satul este mare, se despart în două cete de câte opt sau zece şi colindă o ceată satul jumătate şi cealaltă ceată iarăşi jumătate. De astă dată nu mai stau ca seara, să colinde la fereastră, ci acum intră în casă şi colindă mai întâi *colindul cel mare* sau *colindul casei*, începând chiar de când intră pe uşa casei.

Colindului cel mare i se mai zice şi colindul casei, din pricină că'l cântă la fiecare casă şi în el se pomenesc stăpânii casei (bărbatul şi femeea). După aceea colindă pe rând şi copiii casei, potrivit cu etatea şi secsul. Aceasta o cer chiar părinţii, căci cred că dacă îi colindă sunt tot anul sănătoşi şi nu pat nimic rău în tot timpul acelui an. Când ies din casă mai cântă unele versuri, ca: „Cetaşe, vătaşe", ş. a.

După cum se vede şi din aceste versuri, celui mai în vrâstă dintre toţi i se dă numele de vătaful cetei. El este însărcinat cu buna rânduială şi de care toţi ascultă. Tot el adună banii, colacii şi cârnaţii; iar colacii şi cârnaţii îi încredinţează unuia din tovarăşii săi, cari îi înşiră pe o nuea. Colaci şi cârnaţi le dau mai ales gazdele cari au fete mari. E o ruşine peutru fata care n'ar face colac pentru colindători.

In unele localităţi se colindă numai în seara de ajun, şi numai până se culcă oamenii, cari în această seară se culcă mai târziu ca în alte seri. Ei colindă sau numai la fereastră, ori în casă, dacă stăpânul sau stăpâna casei îi pofteşte înăuntrul. Aceasta o fac mai ales cei ce au fete mari. In casă nu-i lasă să colinte în picioare, ci îi pofteşte pe pat. Ei cred dacă colindătorii stau pe pat, le stau *logoditorii*.

(Urziceni-Ialomiţa)

Dobre Ştefănescu.

32.—Obiceiuri la naştere şi botez.

Din pricină că Mântuitorul Hristos s'a născut în eslea vitelor pe pae, femeile ţin ca, îndată ce nasc, să stee pe un aşternut de pae, care pot să fie amestecate, cu cât de puţine pae de acelea ce au stat sub picioarele preotului la Bobotează. După ce se cunoaşte sexul noului născut, moaşa se duce la preot ca să'i facă „apă", cu care se spală

atât lehuza şi copilul cât şi moaşa. Pentru botezul noului născut se caută un naş, care, dacă botează pentru întâia dată, trebue să păzească această rânduească: de e bărbat, să boteze o fetiţă, iar de-i femee, să boteze un băeţel. La biserică merg naşa, moaşa şi copilul cu darul cumetrei celei mari, legat de lumânare neaprinsă. Până la botez, căpilul iea numele zilei în care s'a născut: Lunilă, Martin, Mercurel, Joian, Verilă, Sâmbotin şi Duman, sau : Marţole, Lunae, Joiană, ş. a. Naşa dă numele după numele vr'unui sfânt sau sfinte pe care îl serbează sau după numele vr'unuia din ai casei.

Când copilul se scoate din cristelniţă, se pune într'o bucaţă de pânză curată, nouă, zisă: „crijmă", în care stă până a doua zi când vine naşa şi aduce oghelaşul şi celelalte daruri. De la biserică şi până acasă naşa trebue să se ducă cu lumânarea aprinsă şi o stânge în podele ca să crească copilul inalt şi frumos! Când naşa lasă copilul mamei, trebue ca aceasta să-i sărute mâna, făra a ţine socoteală de vrâsta uneia faţă de a celeilalte. Când îl dă îi zice: „poftim pe fiul (sau fica) cutare". Dacă mama îşi strigă copilul pe nume mai inainte de a îi numit de naşă, o să fie mincinos. Dacă mama nu păstrează acel nume, copilul se imbolnăveşte şi atunci trebue numai de cât să-i schimbe numele; de pildă, dacă pe copil îl chema Ion şi naşa îi zice Ioniţă, sau Ionică, sau Nică, sau astfel, aşa să-i zică şi mama. A doua zi de botez urmează „cumătria", când copilul trebue să fie scăldat de naş, sau naşă, care cu acest prilej il desbracă de „crijmă" şi apoi il bagă în scăldătoare, de unde îl scoate de urechi, îl îmbracă în scutice, îl strânge cu oghelaşul şi-l infaşă. In timpul cât se infaşă copilul, lumânarea este încă înfăşurată de darul adus cumetrei celei mari încă din ajun—şi la lumina acestei lumânări naşul vede odată tot corpul finei— ştiţi proverbul! După ce se scaldă, lumânarea se stânge în podele şi apoi se desfăşură *iute*, ca să se poată insura sau mărita de tânăr. Când copilul este mai mărişor i se *„ia din păr"*. Până la luarea din păr copilul nu se tunde, căci capătă dureri de cap. Copilului mic când i se tae unghiile, trebue să le pue in ştiubeiu sau în muşuroiul furnicilor, să fie harnic, meşter şi strângător. Copilul când se scaldă, nu trebue să fis şters de apă, căci i se şterge norocul, sau moare degrabă, iar de trăeşte, o să fie sărac.[1])

I. C. Beldie,
Jorăşti-Covurlui.

33.—Ca să-ţi fereşti pomii şi verdeţurile, ca de pildă; varza ş. a. de omizi, pune într'un par o tivdă de cal mort.

1). D. I. C. Beldie, trimeţindu-ne aceste insemnări in ajunul căsătoriei sale, astăzi, ii urăm cele dorite, şi mai târziu, în casa dumnealui, să ţină să se facă, precum urată insuşi, că-i obiceiul. *«Ion Creangă»*.

34.—Primăvara când începe un an nou, dacă ieşind pe câmp, vezi un furnicar (muşunoiu de furnici), să iei ţărână din acel furnicar, să arunci peste cap zicând de trei ori: „Să fiu iute şi sănătos ca furnica, până la vederea muşunoiului în anul viitor“, dacă vrai să nu suferi de dureri de cap sau friguri şi nici să ai vre-o moleşire sau lenevire.

Dela d. P. Ceainu din Bogdana, Jud. Tutova,

I. G. Ciorescu-Bogdana.

35.—In ziua de Ajun (ziua ce este înaintea Crăciunului), când eşi afară, întâi, de dimineaţă, la înnapoiere este obiceiul să iei câte-va surcele în mână, şi când intri înnăuntru, să zici, împrăştiind *unul* câte *unul* surcelele prin casă:

„—Bună dimineaţa lu' Ajun!
Că-'i mai bună a lu' Crăciun!
Pui, vaci, oi, purcei,.... ş. a.
Sănătate, *bogătate*,
Că-i mai bună de cât toate!.....“

Aşa zici şi când te duci intr'altă casă.— Surcelele acelea, se numesc: *„pui“*.

* * *

Când cine-va îţi fură „pui“ *de-aldeştea* în noaptea asta a ajunului, atunci zice că 'ţi moare toată vara *hoarăle*.

N. I. Dumitraşcu-Reny.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

19.—De buba rea.

Bubă rea,
Bubă duioasă,
Nu te face,
Nu te coace,
Nu durea,
Nu ustura,
Nu'njunghea.
Negrie,
Verzie,
Ghivizie,
Narangie,
Undelemnie,
Vişinie,
Ştacojie,
Chiei, (piei)
Răschiei,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare,
Ca c-catul porcului
In dosul gardului.

(Se descântă cu o cârpă aprinsă ce se poartă pe de-asupra bubelor afumându-le.

Cavadineşti-Covurlui. **A. S. Şerbu.**

20.—De beşica rea.

Purces'au maica Precista pe drum, pe cale, de la casa ei, de la masa ei, grasă şi frumoasă.

Când a fost pe la mijlocul de cale, a întâlnit o elogiță grasă și frumoasă și-a făcut o masă și-a chemat toate pâliturile, toate sgâriiturile, numai pe beșica cea rea n'a chemat'o și n'a ospătat'o; dar ea de ciudă, din rădăcina a săcat, din vârf s'a uscat și n'a remas beșică de leac, cât un fir de mac. Descântecul de la mine, leacul de la Maică Domnului.

Din Socea-Cândești (Neamț) **A. Moisei.**

COLINDE

2. — Ia sculați, sculați boeri!
Și vă sculați slugile,
De maturați curțile
Ș'aprinde-ți făcliele!
Că vă vin colindători,
Noaptea pe la cântători;
Și nu vă vin nici c'un râu,
Ci v'aduc pe D-zeu:
Mititel și 'nfășețel,
Fașă d'albă de mătasă.
Cu scutic de borangic,
Cu scufie de cutnie
Iar în fundu' scufioarei,
Este-o peatră năstrăpată,
Ce cuprinde lumea toată,
Bucureștii jumătate,
Țarigradu'-*a treia parte.*
(Din Mugeni, județul Tutova,

T. Popoviei.

CANTECE

96.— Ține-mă, măicuță, bine,
Până is încă la tine;
După ce mă-i mărita,
Multă cale mă-i căta;
Mă-i cata pin *lunca deasă*
Cu inima friptă arsă;
Mă-i căta prin lunca rară,
Mă-i cata cu jele-amară!

97.— Când am fost la maica fată,
Mâncam turtă coaptă'n vatră;
Turtă rasă'n răzătoare
Și la față ca o floare;
De când îs la maica lui,
Nu-s nici vrabie, nici pui,
Nici puiuțu' nimărui,
Mănânc pâne și beu vin.
Strâng la inimă venin.

98.— Domnitor pe șapte sate,
Giudecă-mă, fă dreptate:
N'am avut în lume parte.
— Gindeca-te-ar Dumnezeu
Că doar nu ți l-am dat eu!

(Auzite de la Domnica Capverde din Pătrăuți pe Suceava.

Alex. Morariu.

99.— Foaie verde ca spănacu',
La poenița cu lacu'
Cum cântă cucu' sileacu'!
Foaie verde de trifoiu,
Hai, Leano, să murim noi
Să ne 'ngroape p'amândoi
La mănăstire 'n zăvoi,
Să cânte cucu' pe noi!
La capu' tău să răsaie
O tufă de trandafir,
La capu'meu să răsaie
O tufă de rosmalin..
Trandafirul să se 'ntinză
Rosmalinu' să-'l coprinză.

Veriantă: 71. (Herțiești)

100.— Foaie verde ca salatra,
Ia vezi piatra că e piatră
Șade 'n apă și nu crapă.
Șade 'n apă jumătate
Și-o calcă caru' și crapă.

Inima mea multe rabdă.
Rabdă inimă şi taci,
Ca pământul care'l calci;
Rabdă inimă şi tu
Că vezi vremea cum e-acù!
Munceşti azi şi mănânci mâine,
Să trăeşti cu puica bine!.
—Puică, ce pământ ne ţine
Foc la mine, foc la tine
Foc arde inima 'n mine!..
Arde, arde, nu se stinge,
Nici când plouă, nici când ninge...
Nimenea nu-l poate stinge:
Dâmboviţa, Ialomiţa,
Numai puica cu guriţa:
Face limba unghişoară
Şi-o pune la subţioară;
Scoate foc din inimioară!.
Din Hârtieşti.

101.—Strugurei bătuţi de piatră
Rău e Doamne, fără tată!
Strugurei bătuţi de brumă,
Rău e, Doamne fără mumă!
—Că la toţi le-ai dat noroc,
De mine ţi-ai bătut joc
Şi m'ai pedepsit cu foc!.

102. —Foaie verde de bujor
M'a făcut mama fecior
Să fiu tatei de-ajutor
M'a scris Neamţu 'n cătanie:
M'a scris cu cerneal' albastră
Când era să-mi iau nevastă.
M'a scris cu cerneală verde,
Când mi-era mai drag de fete;
M'a scris cu cerneală neagră,
Când mi-era lumea mai dragă!
—Neamţule, unde mă duci?
Tocma'n graniţă la Turci
Să port caii de căpestre,
Să duc dor de la neveste
Şi să port caii de frâne,
Să duc dor de la copile!
Arder-ar focu' pe tine
Cum arde inima'n mine!
De peste munţi, auzite în Rucăr.
C. Rădulescu-Codin.

103.—Foaie verde grâu nêut
Toată vara strâns-am unt:
Când a fost la cântărit,
Şapte sute n'a ieşt.
Stăpânul m'a suduit.
—Ce făcuşi banii, măi câne?
—I-am cheltuit, măi stăpâne!
N'am putut trăi pe lume:
Fără cal nebun sub mine
Fără disagă *cu pâne,*
Fără puiu fript de găină,
Fără ploscă la ciochină
Cu vin de Drăgăşani plină.

104.—Toată vara adăstai
Să-mi vie luna lui Maiu,
Să-mi văz câmpul ca un raiu
Şi Boranul plin de cai
Şi să-mi văz pe galbină
Cu toţi mânzii după ea
Coborând către ceşmea.
Din Şegarcea-deal Teleorman.
Fl. Cristescu.

105.—Foaie verde de-alior.
Cuculeţ de pe răzor,
Tu n'ai milă, tu n'ai dor!
—Ba am milă, am şi dor,
Numai n'am aripi să sbor;
Ca să sbor pe supt pământ,
La măicuţa la mormânt,
Să mă jălui de-un cuvânt.
Să-i puiu capu' pe picioare,

Să mă jelui ce mă doare.
Mă ține-un junghiu în spinare,
Nu mă ține-așa de tare!
Rău, maică, m'ai blăstămat,
Să umblu din sat in sat,
Nebăut și nemâncat.
Că m'ai blăstămat la lună,
Ca să stau cu arma 'n mână;
Că mai blăstămat la nor,
Să fiu țări-apărător!

Auzită de la fata Floarea T. Oriță, Ivăncești-Putna.

G. Mândru.

106.—Frunză verde de lalea,
Săracă nevasta mea,
Puse oala să se lea,
A crescut bureți sub ea.
O lupită de purcea,
Dete oala pestea ea
Și-o opări, bine ha!

Variantă: *109.*

107.—Frunză verde 3 masline,
Fata care joacă bine,
Strânge-o neică lângă tine!
Strânge-o bine de mijloc,
Că prea-i subțire cu foc!

108.—Ș'altă foaie de dudău,
Fata care joacă rău,
Nu-i păcat de Dumnezeu,
S'o pui punte la părău
S'o treacă și bun și rău!

D. Mihalache.

109.—A dracu', nevasta mea,
Puse oala să se lea
Și iarba crescu sub ea.
Puse oala ș'un cazan,
Că nu s'a lăut de-un an!
Și veni un porc râpat,
Dete oala peste cap..
—Fire-al dracului de porc,
Eu credeam că suflă in foc!

Auzită de la Ioniță M. R. Dumitrașcu, din Boureni-Dolj. Variantă. 106.

N. I. Dumitrașcu-Reny.

110.— Frunză verde odolean,
De ce, Doamne, nu muream,
Când eram tânăr durlan,
De băteam la Lina 'n geam.
Gură cu gură vorbeam,
De ieșia, de ne iubiam.
Frunză verde usturoi,
Să fi murit amândoi,
Când ne purtam prin zăvoi,
Și ne iubeam amândoi.
Cucu' cânta peste noi,
Și mierlița șuera,
Lina 'n brațe mă strângea,
Ea pe mine, eu pe ea,
Ce mai dragoste era!

(Dela soldatul-fruntaș Rusu Tănasie din Persăcea-Mehedinți.)

Șt. St. Tuțescu.

111.— La mijlocul codrului
Șede patul cucului.
Dar in pat cine-i culcat?
Badea slab și supărat.
Dar la capu-i cine șede?
Puiculița pană verde,
Din ochi negri lăcrămând
Și din gură cuvântând:
— Ori mori bude, ori te scoală,
Ori îmi dă și mie boală,
Că tu zaci în pat să mori
Și mie-mi vin pețitori.
— Dacă și tu te mărită,
Nu șede inimă friptă?
— Cum, focul, m'oi mărita,
Dacă *știu eu boala ta!?*

(Din Solca, distr. Gura Humorului).

I. E. Toroutiu.

112.— Așa zice popa nost'
Să nu mergi la fete 'n post,
Dar' preuteàsa zice-așa:
— Să veniți la fata mea.

112.— Haide, haide să jucăm
Pe duşmani să-i alungăm;
Măi duşmane fugi din ţară,
Că-ţi dău foc şi-ţi dau şi pară.

113.— Du-te lele-acasă bine
Lasă fata lângă mine;
Când stelele-or răsări,
Eu cu fata oi veni.
(Din mai multe sate din Bucovina).

V. Ungurean.

114.— Foaie verde de trei boji,
Am o amantă la Gorji;
Una 'n Gorj, una la Dolj,
Una icea,
Una 'n Cârcea,
Şi-una la Râmnicu-Vâlcea.
A de-aicea-i preoteasă,
A din Cârcea-i crâşmăreasă
Poartă cârpă[1]) de mătasă
Şi cu flori de fir aleasă;
Şi-a din Vâlcea-i nevesteă,
Cu cămaşa subţireă:
Se văd ţâţele prin ea.
Ţâţe mici cu boldurèle,
Muşcar-ar neica din ele,
Ca din doi faguri de miere.

115.— Foae verde şi-o lalea
Suii dealu 'n Stârmină,[2]*)*
Mai întâi în Rogovà[3]*)*
Şi-mi văzui amanta mea
Pe braţele altuia.
D'*am cuţit — m'aş înjunghea*
Şi puşcă m'aş împuşca,
Şi pe mine şi pe ea.
(Auzite dela Gr. Morjan din Dobromir, Constanţa.)

P. Ştefănescu.

GLUME, JITII, TACLALE

15.—E butrin seracul.

Mergea odată pe un drum un Român cu un Neamţ împreună, şi fiind cald, îşi deschise Neamţul surtucul de i se vedea jiletca neagră. Pe jiletcă ieşise şi un păduche să se sorească, dragă Doamne, că-i era cald şi lui.

Românul văzând păduchele, îi spune Neamţului:

— Uite, măi Neamţule, un păduche.

— Aista nu păduche, răspunde Neamţul nepăsător, aista purece

— Cum? purece alb? intreabă iar Românul.

— E butrin seracul, răspunde Neamţul.

[Auzită dela G. Sulocinschi, birjar în Suceava.]

Culeasă de **G. A. Sadoveanul.**

16.—Năduful cel mare şi răzbunarea femeei.

O femee se căznea de facere cu moaşa lângă dânsa.

— Uf! ardă-te-ar focul drac de bărbat, unde eşti tu acum înnaintea mea, să te jumulesc în bătae, ca pe-un puiu de găină!

Cercăturile şi opintelele o 'ndeseau, iar moaşa începu să bată metanii:

1) Rochie. 2) Deal în ţinutul Mehedinţului. 3) Sat tot acolo.

— Doamne sfinte Mina fă minune ; ajută creştinei şi fă cale uşoară pruncului.

Pe-o laiţă erau puse o pereche de ciubote şi femeia dând cu ochii de ele, ţipă cât o ţinu gura : moa...şe, aruncă ciubotele celea afară, să nu le văd în ochi!

In sfârşit femeia scăpă ; un somn uşor o cuprinse câteva ceasuri şi când deschide ochii, se 'nţelege, nu văzu ciubotele, că le-aruncase moaşa afară.

— Moase, se rugă ea încet ; adă ciubotele cele în casă, să nu le roadă şoarecii ; şi moaşa le-aduse repede puindu-le iar pe laiţă.

Vreţi să ştiţi ale cui erau ciubotele ? Se 'nţelege c'ale barbatului.

(Vânătorii-Neamţului.)

Gh. Popescu.

17.— „Poi !..."

Un flăcău, ducându-se în peţit la o fetişcană, ia ca staroste pe un moş al lui, om bun de gură şi năzbâtios. Da' flăcăul era cam tont, — nu sămăna lui moşu-său.

Au pus treaba la cale ş'acù se 'ntorceau acasă. Da' starostelui îi cam era inima rea că nepotul n'a scos măcar o vorbă cât au stat acolo şi vru să-l eie la descusut.

— Ei, nepoate, îţi place fata ?

— Poi !

— Îi frumoasă, bre, ce zici ?

— Poi !

— Da' ţi-a plăcut cum ni-a stat înnainte, cum ne-a ospătat ?

— Poi !

Starostele nu mai putea de ciudă.

— Şi o iei de nevastă, bre ?

— Poi dar !

Se gândea cum să-i deslege limba.

— Da' poi ştii tu un lucru, măi nepoate ?... Cum îi de frumuşică fata şi câtu-s de bătrân, da... ca staroste, *eu* trebue să ţi-o sărut întâi.

— Ba ţi-i păzi treaba, moşule, că de nu, ţ'oiŭ mai da şi c'un par în cap !

(Auzite dela d. Milu Teodorescu din Coropceni-Vasluiu.)

I. Neculau.

18.— Mătuşa dela stână.

— Bună ziua, mătuşică.

— Lapte am în putinică.

— Mătuşică, ori eşti surdă?
— N'are mătuşica urdă!
Variantă: 8.

19.— Urare.

Vede-aş dobă,
După sobă
Stând cu grierii
De vorbă.

Mihai Adam.
(Invăţător, Aldeşti-Covurlui)

O samă de cuvinte

79 — 120

O parte din horele ce se cântă şi se joacă în comuna Boureni-Dolj.

Alunelul,
Alunelul unguresc,
Bobocica,
Costororeàsa.
Calul,
Ceàrdaşul,
Ca la baltă,
Ca la uşa cortului,
Ciocârlia,
De horă,
Dòda.
Galaònul,
Hora moşnenilor.
Hora miresei,
Hora naţională (!).
Joiana,
Leana,
Màturèlele,
Mândrele.
Polasìa,
Restèmul,
Raţa,
Racul,
Romanul,
Rogojanca,
Simiànca,
Sârba,
Sàrba popilor,
Sârba lui Moş-Teacă (!)
Sârba moşilor,
Sârba pompierilor,(!)
Sălcioara.
Samadìa,
Siminòcul,
Sârba Tudoriţei;
Tocul,
Tàrele,
Trei pàzeşti,
Troaca,
Ţăpuşul,
Ţigăneasca,
Ungureasca.

N. I. Dumitraşcu-Reny.

Intrebari din popor.

12.—De ce talpa piciorului la om este scobită?

Tudor Pamfile.

13.—De ce cântă cocoşul cu ochii închişi?
14.—Ce nu trebue să facă omul?

N. I. Dumitraşcu-Reny.

CRONICA

* **Din popor,** *cum grăeşte şi simte ţăranul român. Texte publicate de Ov. Densuşianu şi I. A. Candrea* în Biblioteca pentru toţi (No. 351—352). Preţul 60 bani. Este o carte de valoare pentru oricine doreşte să cunoască graiul şi ideile ţăranului nostru. Cuprinde 35 bucăţi de amintiri şi tradiţii (pag. 1—35) în cari se reproduc vorbiri ţărăneşti despre Regele Carol, despre Cuza, Ştirbei, Tudor Vladimirescu, despre Turci şi Ruşi, despre haiduci şi alte amintiri din vremea veche. — Avem apoi 22 balade din colecţia inedită a d-lor Densuşeanu şi Candrea, precum şi 12 basme, snoave şi tipuri din popor (pag. 36—173). Cărticica se încheie cu reproducerea mai multor credinţi şi obiceiuri poporane.

Toate textele (afară de o parte din balade) sunt luate din o altă lucrare mai întinsă „*Graiul nostru*" publicată de d-nii Densuşianu, Candrea şi Speranţă, în care textele sunt renduite pe judeţe, tipărite cu o ortografie care să reproducă mai bine rostirea obicinuită în felurite regiuni ale ţării, dându-se şi numele, vrâsta şi satul ţăranului dela care s'a făcut culegerea. Această carte n'ar trebui să lipsiască din biblioteca tuturor culegătorilor de folclor, de oarece ea le poate sluji drept cel mai bun îndreptar în cercetările asupra vieţii sufleteşti a ţăranului.

* In revista „**Printre Hotare**" (anul I, No. 7, Bucureşti, Oct. 1908) avem o mică cercetare *asupra albinei în basmele poporane române,* alcătuită de d-l C. Dumitrescu, învăţător în jud. Dolj.

* *O colecţie de colinde.* Culegătorul de colinde poporane, d-l Victor Vasilescu pregăteşte o colecţie de cântece pentru sărbătorile Crăciunului, cuprinzând cântece de stea, colinde şi cântece de anul nou, cu cuvinte şi note, rânduite pentru coruri bărbăteşti şi unisono pentru corurile de flăcăi. Colecţia costă 1 coroană şi se poate cere dela autor (Cernăuţi, str. Mikulicz No. 5).

G. T. K.

* **Hora din Cartal** de d-l *Pompiliu Pârvescu,* Ed. Academiei Române, 195 p p. 1908, Pr. 3 lei. — Această lucrare este întâia care apare în noua colecţiune scoasă de Academie sub titlul: *Din viaţa poporului român, — culegeri şi studii.*

In *Introducere* autorul vorbeşte despre naşterea cântecelor populare tip şi ivirea variantelor cu caracter local; acelaş lucru apoi şi despre jocuri, însoţindu-le şi de cuvintele cari se aud în jocuri. Aceste cuvinte, alături de melodiile lor, au înlocuit o dată, după părerea autorului,

muzica instrumentală; cântecele acelea s'au înlocuit în urmă cu cunoscutele chiuituri sau strigăte în joc. — Această teorie ne pare greşită. In frământarea nebună a anumitelor jocuri —*mărunțelele*, —cântarea jucătorilor ar fi peste putință azi, şi prin urmare şi mai înnainte. Orice datină veche îşi are urma ei cât de slabă şi astăzi, şi noi nicăeri n'am văzut jocuri după cântece de gură. Mai mult, apărăm inversul: o dată o melodie şi un joc cunoscut, s'a putut lesne compune *cântecul, ca ceva singuratec,* pe care-l poate rosti jucătorul *o singură dată* în cursul unui joc; căci altfel, repetat, n'ar avea nici o noimă. Aceaste cântece singaratece fac prin urmare parte din *chiuituri,* sau sunt cântece obişnuite de lume ale căror melodii „se pretează" şi la jocuri *(Leana,* p. 14; *Leliță Ioană* p. 15; *oița,* p. 16). Dar un lucru: In Cartal este un joc *criza (?!)* care ne spune o dată cu melodia sa că: „toată lumea strigă tare: nu-s parale" şi altul, *„sârba dogarilor"* care spune că „eu sunt dogarul din Ploeşti vestit, beau cu chilogramul, până vă las la fit", acestea două ne arată şi ele tăria teoriei?

Mai departe, istoricul danțurilor la alte popoare şi la noi, precum şi instrumentele cu cari lautarii noştri cântă.

In capitolul despre *Horă,* se pomeneşte de tot soiul de danțuri; vin apoi *Datine* (ca şi capitolul premergător, mai mult o nuvelizare, de cât o descriere). *16 descântece* şi alte câteva datini, ce stau în slabe legături cu danțurile din țară; tot astfel şi cele 12 poveşti şi povestiri; 15 cimilituri; Nunta (nuvelizare), încheie partea descriptivă.

Notele subliniare sunt strânse grămadă la urmă.

Partea aceasta din lucrare se aseamănă cu cele ale D-lor *Gr. Coatu; „Din viața Țărănească" vol. II* şi *Al. E. Mihailescu, „Crâmpeie din viața țăranului Român", din cari, se pot culege* prețioase date pentru folclor, fără a fi însă cercetări folcloristice.

Melodiile în număr de 63, notate de d. C. M. Cordoneanu, fac de sigur partea cea mai de seamă a lucrării pomenite; se înțelege că puteau fi şi ele clasate şi curățite de *Sârba dogarilor* (p. 164) Grivița (165) Slănicul (169) *Criza* (170). De ce? Răspunsul şi-l poate găsi ori cine.

Coreografia română nu ne-o cunoaştem încă, şi despre unele începuturi din 1906 şi 1907, nu s'a ținut seamă în 1908.

* Cartea a 2-a din aceiaşi publicație cuprinde colecțiunea de **Poezii populare din Maramureş** de vicarul acelui ținut, *Tit Bud.* Cuprinde 16 balade, 314 cântece şi 17 colinde cu multe variante. Sunt arătate toate provincialismele. Lucrarea se închee cu un glosar. Fiind că ne vine dintr'o parte unde Românul se sbate în ghiare vrăjmaşe, întâmpinăm cu cea mai curată bucurie această lucrare de graiu şi simțire românească şi rugăm pe păr. Budu să urmeze.

* D. *Artur Gorovei* scoate în No. 8 din *Biblioteca Minervei* **Istoria vieții mele,** auto-biografia boerului **Teodor Vârnav** din Floreştii Tecuciului. Este scrisă în 1845. Cu toate rusismele ce le cuprinde, această povestire este de o frumuseță uimitoare; cele cuprinse în pag. 14—16, capitolulu III şi cele următoare sunt mărgăritare de limbă meşteşugit mănuită. Atâtea întâmplări — „speduirea" lui veşnică dela un neam la altul, dela un stăpân la altul, ghiduşiile făcute şi bătăile mâncate, şi multe altele, citindu-le, ne aduc în minte pe Ion Creangă. Se zice că ar fi alcătuit şi poezii satirice. Nu-i scriitor, ci cronicar pentru sine şi vremea lui, un cronicar de frunte din întăia jumătate a veacului trecut.

* In **Convorbiri literare**, XLII, No. 10, d. Al. Tzigara-Samurcaş vesteşte participarea Muzeului nostru etnografic şi a industriei casnice, reprezentată prin diferite societăţi, la Expoziţia internaţională de artă populară care se va ţine la Berlin. Nota este însoţită de gravura unui tron (ladă de lemn), trei linguri călugăreşti cu cozile încrestate şi două cănceie (un fel de şitare sau cofiţe).

* In **Albina**, XII, 6, sunt şapte fotografii de *cule* olteneşti şi munteneşti.

* **Amicul Tinerimei** VI. 3, are o poveste, cunoscuta mergere a lui D-zeu la cel bogat care-l alungă şi apoi la cel sarac. Pare o traducera din *Grimm : „Der Arme und der Reiche*. E păcat. Maì încolo o altă poveste din... Calabria!

* In **Vorbe Bune** pe Septembrie o poveste, *Funia de nisip* de d. N. I. Dumitraşcu-Reny.

* In **Ramuri** No. 22, povestea *Sărăciei* de tovarăşul nostru C. Rădulescu-Codin, varianta povestei No. 4 din *„Ion Creangă"*.

* **Calendarul „Neamului Romănesc"** pe 1909, pe lângă partea calendaristică cu prognosticurile vremei, pe cari „să le creadă cine vrea" şi partea literară, cuprinde şi puţin material de literatură populară ; *C. S. Făgeţel* : Cântec. *I. Neculau* : Un om şiret şi cu noroc (poveste). — Cântec. — *G. Cuatu-cerna* : Ce-a făcut tata !

* In cel al **Bibliotecei „Socec"** încă mai puţin de-al nostru. Folositoare lămuriri asupra *Muzeului de artă naţională* — de sub conduced-lui Al. Tzigara-Samurcaş, de d-l *A. Baltazar.* Apoi o poveste... slavă de d. V. Caraivan ; slavă, fiind că... româneşti nu se află. In mişcarea literară, d. M. Dragomirescu, dă prea bune note d-lui I. Dragoslav, cel de-al doilea Creangă. Poate că are dreptate, poate că aşa vede D-sa ; noi însă protestăm împotriva acestui dar, se înţelege, fără a-l face altcuiva.

P.

Poşta Redacţiei.

— *M. Brateş.* Primim ori ce şi ori cât, cu cea mai mare bucurie

Un domn ne trimite două povestiri şi nu-şi spune numele.

Dumnealui are în Huşi un prieten T. D. C. A. iar în Jorăşti-Covurului pe d. I. C Beidie căruia îi trimite prin noi salutări; cu alteceva, e rugat să-şi insemne numele.

Alex. Mor. Suc. Povestea s'a primit. La rând într'un număr de aproape

N. I. Dum. R. Primit, rămân numai cele propuse. Trimite gâcitorile; primit şi al doilea transport, pin Administraţie, însoţite de vorbe frumoase. Te miri, nu-i aşa ? Şi eu mă mir de D-ta şi-ţi voiu spune când mă vei întreba, să nu ne audă cititorii revistei.

D. Şt. Urs. Primit şi obiceiurile de anul nou.

D. Şt. Bărc. Ba a fost bun, însă fiind mulţi, trebue să-i mulţămim pe toţi ; deci câte puţin. câte puţin.

Şt. St. Tuţescu ? ?

Poşta Administraţiei

— *Un Domn* din Bucovina ne trimite 3 lei şi nu se iscăleşte; înţelegem să se iscălească şi să nu trimită, dar aşa ?!

V. Vlăd. Gr. D-ta trimite abonamentul şi noi îţi vom trimite revista. Dacă nu ţi-o plăcea, ne înapoiezi revista şi noi îţi înapoem banii. Şi cine s'o supăra, de supărare să aibă parte.

Nu mai satisfacem nici o cerere de abonament înainte de a-l primi.

Intrebări rămase fără răspunsuri: 4, 10.

Răspunsuri: *N. I. Dumitrașcu-Reny*, 2, 3, 6. 7, 9. *D. Mihalache*, 2, 3, 5, 6, 7. *Tudor Pamfile*, 3, 5, 6, *T. Popovici*, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9. *Șt. St. Tufescu*, 2, 5, 6.

Lămuriri.—Răspunsuri se primesc până la publicaraa lor în revistă cu toate că unele sunt deslegate iar altele, nu.

La fie-care lună ele trebuesc trimise în așa fel că până la 17 să sosească la redacție.

Pe o foaie de hârtie nu se poate scri de cât o *singură întrebare* cu numărul și numele celui ce-a propus-o, deslegarea și semnătura celui ce-a deslegat-o, spre a se putea ușor orândui.

— Cei ce propun întrebări vor urma întocmai, adică fiecare întrebare pe câte o singură foae de hârtie va fi însoțită de răspânsul său.

— Răspunsurile de obiceiu nu sunt scurte : din potrivă, ele isvorăsc dintr'o poveste, povestire sau credință cari trebuesc, scociorîte pe la oameni bătrâni și știutori.

NOTE : — *Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații cari n'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult sunt de asemenea rugați să-și facă săcoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe annl II.*

— Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți înnainte.

— Trebuind să se tipăriască ediția II din anul I, se primesc de pe acum înscrieri. Costul numerilor broșate este de 3 lei plătiți, firește, tot înnainte.

— Odată cu acest număr, abonații cari au plătit, vor avea și chitanțele cuvenite ; de acum înnainte, ele se vor trimite îndată după primirea banilor

220/. D-lui Artur Gorovei Fălticeni

Anul II.—No. 1 Ianuarie 1909

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurluiu), Gr. N. Coatu (Banca-Tutova), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Obislav-Gradiștea-R.-Valea) P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu București, N. L. Kostake. (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), N. Mateescu (Diocheți—Putna), D. Mihalache (Golești—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț), I. Neculau [Coropceni-Vasluiu) I. V. Nestor (Praja—Tutova), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Dolj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava). I. E. Torouțiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zota (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

REDACȚIA: T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

BARLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

NOTE: — *Trăgând un număr mai mare de exemplare față de anul trecut, găsim cu cale de a trimite revista și la alte persoane cari n'au avut-o până acum. Dintre acestea, cari n'ar dori s'o primească, sunt rugate să ne-o innapoeze dela început. Altfel, le socotim ca abonate și vom aștepta plata abonamentului.*

Abonații vechi sunt rugați să citească fața a treia a copertei.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Numătul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis innainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, tipografia G. V. Munteanu, str. Ștefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii intovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum: cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătăt cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu bătrânii sfătoși și cu babele cari încheagă apele.

Deci, și aice, să punem umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrâurirea vieței celei noi.

Anul II.—No 1 Ianuarie 1909

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 157 Bârlad | ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova) | ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . . 5 lei În străinătate . 6 „

Pentru anul nou,

Urează cetitorilor săi, sănătate și voe bună,

Revista „ION CREANGĂ"

Sorcova.

1.—Sorcova
Vesela,
Pesta, vară,
Primăvară,
Să trăiți,
Să îmbătrâniți,
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca un fir
De trandafir.
Tare ca fierul,
Iute ca oțelul;
Tare ca piatra,
Iute ca săgeata.
La anul
Și la mulți ani.

(Dim colecția mea de poezii populare)
Urziceni-Ia'omița,

Dobre Ștefănescu.

Două răvașe soldățești[1])

II.

Petreștii (Argeș) 1907 Februarie 9.

Iubitul meu prieten,

Află că am primit scrisoarea pe care mi-ai trimis-o mie pe adresa mea. Eu, vere Răducule ,tocmai eram la masă, când m'am pomenit cu Eugeniu strigându-mă la poartă. Când am văzut-o, nici nu credeam că e de la tine. Dar citind-o, măi frati-meu, Răducule, să (înjurăt.) *pe mă-sa, păi-că mi-a venit o amețeală când mi-am adus aminte de când eram amândoi cu boii la poiana mare, de când mergeam la Ulicasca, de când stam toată noaptea la Vlaicu Gheorghe, și acu tu unde ești și cum petreci, asemenea și eu nu mai am cu cine umbla prin sat de cât cu Mahomescu, adică cu Stan Zărnescu; atât, în colo nu mai am cu cine. Măi frate Rudule,*

1) Vezi An. I. p. 131-132.

s'a schimbat cu totul în comună la noi, nu mai ai unde să mai te duci noaptea de loc. Nu mai e cum era, când știi tu, s'a schimbat cu desăvârșire.

Aminteri, măi frate Răducule, iți trimit multă sănătate și multe complimente, că noi amândoi o noapte întreagă ne-ar trebui, ca să ne săturăm de vorbă. Mai am văzut că tu întrebi de S. I. Zănescu că pă cine a luat. Măi vere Răducule, el dor a fost în convorbire cu Domnişoara Ene S. Maria, adică a lui Muclez: dăi cu ceapă să nu se priceapă.

Mai întrebi de Vlaicu Gheorghe, cum mai merge cu camera? Nu știu cum să-ți spui. Când n'are gaz, când lemne, când mălai, și așa că camera e închisă până la zi întîi de Martie, când nu mai face focul. Așa e cu camera. Domnul Secretar stă mai mult prin sat.

Alte noutăți nu știu cum să mai zic măi Radule. Mai întîi să iți spui despre Enache Tudor, despre Zănescu Petre, că nici acu nu au scăpat de beleaua aia, i-a condamnat câte o lună la pușcărie. Petre nu mai e la Ulieşti, a venit acasă la tat'său cu muerea pentru că i-a ars pătul cu porumb. Atât. Badea a murit de la Crăciun, află dacă nu ai auzit. Despre fete (injur.) în p-șotă pe mumă lor puturoase, nu b-se nimeni de ele până acum; poate în păresemile paștelui, atunci o face nunta că acu nu e nimic. Te întreb măi frati-meu Răducule, să îmi spui iar printr'o scrisoare în care să îmi spui despre Maria, cine este, de unde este, că nici eu, nici Vlaicu nu știe, dar de, noi zicem că o fi a Grafului din Croitori: așa este sau nu?

Mă mulțumesc măi frati-meu de scrisoarea care mi-ai trimis-o tu mie. Iți mulțumesc. Despre frati-meu Păun, află ca a venit de Crăciun 8 zile, dar Nicolae n'a venit. Și el e bine, știi cum e armata, amintire e sănătos; scrisori pe toată săptămâna. Mai află de Ghebaru că nu mai este în Roșiori și s'a mutat în călărași tocmai în Iași. Adresa lui Paun este: Regimentul 3 Roşiori, Escadronu 4, Plutonu 2, la Bârlad.

Multe complimente de la toți prietenii și salutare de la Eugeniu care e în față. Mai adă-ți aminte de mine, nu mă uita. Scuză-mă că nu iți trimit scrisoare ne plătită, de oare ce mi-ai scris să îți trimet așa.

Acu termen a mea scriere și rămân al tău prieten care te dorește în tot minuntu' și în tot ceasu'. Zic la revedere, să auzim de bine. Noroc bun.

Te sărut cu toată inima, al tău amic S. I. Vlădescu.

Trimete-mi și mie o scrisoare, să vedem dacă ai primit-o sau nu.

Adăst, adăst,
Adăst, adăst,
Te sărut.

NOTA. Această scrisoare o trimite flăcăul S. I. Vlădescu după ce s'a «liberat» unui camarad. E interesantă prin felul povestirei și a descrierei vieței de sat.

V. Savel.

Urații

7.Amin, amin, așa grăește Domnul
Să înțeleagă tot omul.
Grăindu-le cu blândețe :
Asemenea, asenineţe
Că niminea să nu gândească
Că-n lume vra să trăiască.
Că'n lume moartea-i mai mare,
Tuturor le stă'n spinare.
De cel bătrân nu i-i rușine,
La cel tânăr încă vine,
De bogați nu se sfiește,
La 'mpărați cu sila merge
Și pe toți de nume-i sterge.
Că împărații și craii,
Își fac cetățile cu anii,
Cu ziduri groase,
Cu turnuri frumoase,
Cu porți ferecate,
Cu sbanțuri de fier legate,
Și 'ntrânsa vor să trăiască
Să șeadă, să vețuiască,
Și de moarte să nu gândească!
Dar moartea când vra să vie,
Nu dă de veste ca să știe !
Că ea-i fără ochi și gloate,
Pe toți de nume-i scoate.
Când omul se'nveselește
Atunci moartea-l găsește
Și-l ia din scaun luminat,
Și-l trântește mort în pat!...
Și-l ia din câmpul verde, frumos
Și-l tântește'n pământ întunecos!
Amin.

Se zice dnpa cântecul de stea.
(Auzită de la tata—Ciurești-Tutova).

Gh. Ciurescu.

Povestiri și Legende

17.—Mircea-Vodă-Ciobanul.

Apoi, măi taică, veniseră odată peste țara asta neamuri streine și vrăjmașe, puzderie, cari mai de cari mai apucătoare și bieții Români ai noștri ce să facă? Or se făceau băjenari în alte sate pe unde nu era prăpădul, or apucau către munți, or, ăi mai tineri, se strângeau *ciopor* împrejurul lui Vodă și se luptau cu păgânii. Era o răsmiriță în țară de nu mai era pereche. Apuca fie-care incotro putea, or, la încolțială, da cu ce *răgăduia*.

Acu, prin părțile astea, trăia pe vremea aceea o mătușă, căreia oamenii îi ziceau mătușa-Năneasca. Bătrâna asta fusese și ea măritată, avusese și un cârd de copii, dar moartea le închise ochii: întâiu soțiorului, pe urmă copilașilor, rând pe rând.... și pe toți îi înghițise pământul care nu se mai satură.

Biata mătușă, rămasă singură cuc, a trăit așa vreme lungă să-i ajungă până'n *iustuca* răsmiriței. Când ii vine svonul de *pieiștea* ce e în țară, mătușa nu se îndură să-și părăsească strânsura, ca să ia ochi de fiară și să se ducă în lume cum se duseseră alți. Nu-i vorbă, se mai încumetă și în locurile de pe atunci, cu păduri mari ale noastre, nu ca acum, și-și mai puse și nădejdea în Dumnezeu, că el e mare și puternic, La urma urmei, ce-aveau să facă dușmanii cu viața ei?

Şi, norocul mătuşei, n'a ajuns-o focul. Da, într'o bună dimineaţă, se pomeneşte Năneasca cu un dănac de copil frumos, frumos nevoie mare şi desgheţat, că-i bate în uşă.

—„De unde eşti, maică?“ îl întrebă bătrâna, când îl vede.

—Din lumea mare, bătrânico! Uite, m'am rătăcit şi nu ştiu încotro să mai apuc. Păcatele mele! Mi-i tare groază de păgâni că m'or omorî şi că tot ei or fi curmat şi zilele lui bieţu' tăicuţu'.

—Ia nu-ţi mai fie frică, copile, că vin ei încoa..... Da unde zici că e tăicuţul tău?

—Nici eu nu ştiu. M'a luat cu el la bătălie şi în *vipia* luptei, când tata alerga ba încoa, ba încolo să îndemne pe ostaşi, eu m'am răzleţit de el şi, de frica *capcaunilór,* am luat-o încoa.

—Păi, cine e şi cum îl cheamă pe tatăl dumitale?—îi zise Năneasca, mirată de cele ce i se povesteau.

—Ştefan-Vodă.[1])

Incepe baba să-şi facă cruce: „Doamne, Doamne! Mari sunt puterile tale! Copilul, cum văz eu, e de viţă, nu glumă!“ Pesemne, auzise şi ea de Ştefan-Vodă; da încotro i-o fi hotarul nu ştia şi nici nu s'ar fi încercat să-l caute, ea, o mătuşă pe vremurile alea de grijî şi de nevoi.

Mai stă ce mai stă pe gânduri Năneasca, pe urmă:

—Cum te cheamă, copile?

—Mircea.

— Păi, dacă-i aşa, Mirceo, rămâi, maică, la mine şi dacă te-o găsi Vodă, bine; dacă nu, tot n'am eu copii; te-oiu lua copil de suflet“.

Şi a rămas. Năneasca îi da mâncărică şi haine de premeneală, iar Mircea—cuminte nevoie mare—lua caprele şi oile mătuşei, le ducea la pădure, îşi făcea pat într'un copac, între ramuri şi frunze şi cânta mări din fluer şi din cavale, cântă aşa de frumos, de mândru şi drăgostos de par'că steteau apele şi frunzele de pe deal şi de pe vale în cântecul lui.... Iar caprele şi oile, ştiţi cum le păzia? Trimetea un ţap şi un berbece de le întorcea şi le strângea către târlă; iar printre capre şi oi avea ţapi şi berbeci cu grade, cum sunt azi, măi taică, căprarii, sergenţii, ofiţerii şi ghineralii.

Şi creştea copilul, neicuţule, creştea tot mai mare şi mai frumos şi mai cuminte. Uitase de Vodă şi de maică-sa, uitase de palatul în care crescuse, uitase de toate şi-şi pusese nădejdea în Dumnezeu şi în mătuşa care-l luase de suflet. Vodă, pesemne îl socotia mort de mult, că nimeni n'a cercetat de rostul copilului în atât amar de vreme. Iar Năneasca nu mai putea de bucurie că-i dedese sfântuleţul aşa odor.

1) La mulţi domni, în cântece, poveşti şi legende, tot *Ştefan-Vodă* le zice pe-aici.

Trece aşa vreme multă... Hei, târziu, uite peste mai multe sate încoa devale, spre Argeş, se întâmplă că închide ochii pentru totdeauna un om begat. Da ce bogat? Avea omul moşii întinse, bani şi vite şi de toate. Inainte de moarte, chemase lângă pat pe cei trei feciori ce-i avea şi le zisese:

—Flăcăii taichii, vedeţi că eu am de toate, dar, ca să nu vă certaţi, ştiţi ce vă las de moştenire?

—Ce ne laşi, tată? —întrebară în grabă feciorii.

—Uite am trei lăzi; să luaţi fiecare câte una. Da să nu le deschideţi până n'oiu închide ochii. Aţi auzit?

—Am auzit.

—Să şiiţi dar că asta este *adiata* mea.

Feciorii rămân cam amărîţi, dar îşi dau cu socoteala că, poate gândul taică-său a fi fost să împartă şi pământul între ei. Şi tăcură, să nu turbure liniştea aceluia care îşi lua rămas bun de la lumea asta păcătoasă. După ce-l duc la groapă, odată se reped:

—Să deschidem lăzile.

—Să le deschidem.

Cu cheie, fără cheie, le sparg, că aşa e lăcomia. Da pe urmă ce văd, să nu crează ochilor, moşicule; ăl mare găseşte în ladă dăruit lui numai *bani, aur*, nu glumă; ăl mijlociu găseşte numai *pământ*; iar cel mic, Prisnea, ghiciţi ce? Numai *carne, oase*, şi *coarne!*

—„Hei, păcatele noastre!“ se vaită cei doi. „Dă-ne, nene şi nouă bani. Ce-o să facem cu pământul din ladă şi cu oasele astea?“

—„Ba puneţi-vă pofta 'n cui„ glăsueşte cel mare —„Ce-mi spuneţi mie?

„Aşa v'a fost norocul!“

—D'astea ne spui? Păi n'o lăsăm noi aşa, cu una cu două. Or ne dai, or mergem la divan în Târgovişte.

—„Putem să mergem; că eu nu vă dau nici boabă“—le mai zice cel mare, luându-i în răspăr.

Şi-au plecat la judecată.

Acu', să nu uităm vorba. Drumul spre Târgovişte le era pe aici, pela noi.

—„Unde vă duceţi, nene?“ îi întreabă Mircea—când îi vede pe drum trecând şi ciorovăindu-se

„—Uite, neică, la păcatele noastre“ spune cel mic oftând din băerile inimii.

Şi, fiind că Mircea era acu mare şi li se părea tare cuminte, se aşează oamenii acolea, pe nişte frunze, să se mai odihnească şi încep să-i deşire şi lui tot firul pricinii.... Pe urmă cel care povestise, oftează lung şi mai zice:

—Şi, iacă aşa, neică! Acu, ce-o da judecata!

—„Eu“—zice Mircea, care ascultase cu luare aminte şirul pricinii, —„vă sfătuiesc să spuneţi la divan şi cum socotesc eu că ar fi fost gândul tatălui vostru!“

—„Cum“—întrebară oamenii nerăbdători.

—Măi băeţi, gândul tatălui vostru trebue să fi fost acesta: cel care a primit lada cu pământ, să moştenească toată moşia părintească; cel care a primit lada cu carne, oase şi coarne, să ia vitele toate; iar cel mare, să rămâie cu banii. Ce ziceţi? Aşa să fie?“

—„Ietă, mă! Aşa trebuie să fie“ se gândiră feciorii. Pe urmă:

—„Bodaproste,neicuţule,că ne luminaşi şi ne luaşi calea din picioare. Să-ţi dea Dumnezeu sănătate!“

Şi se duc oamenii înapoi la casele lor împăcaţi pe vorba feciorului de domn, ciobanul Mircea şi miraţi de atâta isteţime.

***

Dar vestea despre judecata lor tot ajunse la Târgovişte.

Se mirară boerii, se minună Mitropolitul şi toată lumea vorbia de priceperea ciobanului.

Şi cum pe acea vreme era obiceiu să se ridice la mare cinste oamenii isteţi şi se mai intâmplase că murise domnul ţării—cum l-o fi chemat—, boerii din divan şi cu Mitropolitul hotărîră să le fie domn feciorul mătuşii Năneasca.

Asta, după înţelepciunea lui, cum vă mai spusei, şi nici prin gând nu le trecu că isteţul ciobănaş ar fi fecior de domn,

Şi aşa.... după vr'o două luni de la judecata cu pricina, se pomeneşte Mircea că-l iau trimişii divanului, il duc cu mare alaiu la Târgovişte şi-l întăresc în scaun, dându-i numele de *Mircea-Vodă.* Se mira ciobanul că iar dăduse peste el traiul şi belşugul în care se născuse.

Pe urmă cum s'a văzut domn, a chemat la divan pe Năneasca, i-a sărutat mâna şi a aşezat-o pe scaun, acoalea în dreapta lui.

—Boeri Dumnevoastră, vedeţi pe bătrâna asta? Ea e mama mea care m'a crescut şi m'a păzit. Ia spune-le, maică, cum mă strigai Dumneta, când mă aveai cioban“

—Cum să te strig? Uite, măiculiţă, ruşine mi-i, dar o să spun aci in faţa prea cinstiţilor boeri. Strigam şi eu ca la noi, uite-aşa:

„*U! Mirceo! Mirceo! vino la mămăligă rece cu seu de berbece!*

„Şi copilul venea pe fuguliţa, mâncă-l-ar maică.“

Să se prăpădească boezii de râs, măi tată şi nu alta!

Apoi a trimis pc bătrână înapoi la casa ei şi a dat porunci să-i dea, drept mulţumire că-l crescuse, atâta pământ peste cât o putea colinda cu caprele intr'o zi.

Şi i-a dat moşia *Domneasca.*

Iar Vodă, Dumnezeu ştie din ce, ci-că târziu nu s'ar fi purtat bine cu boerii.

Din pricină că în copilărie păzise caprele şi oile, şi de 'a ele îl luaseră, i-au zis lui Vodă *Mirea Ciobanul* şi aşa i-a rămas numele.

Povestea aceasta mi-a comunicat-o întâi d. învăţător Negoescu din Bogaţi (Dâmboviţa), aşa cum e apăută în »*Monografia Com. Priboeni-Muscel*« din 1904 a subsemnatului; iar cum *e aici*, am auzit-o la *moş Marin Cofandră* de 93 de ani din Priboeni; unii spun că pe copil l-ar fi găsit chiar tatăl său, Ştefan-Vodă şi l-ar fi pus în scaun.

Copacul în care îşi făcuse Mircea culcuş, a fost până acum 20—30 ani în cât. Suseni, com. Bogaţi (comunic. d-lui Negoescu).

C. Rădulescu-Codin.

PLUGUSORUL

1.—Hăi!
S'a sculat jupân....
Intr'o sfântă joi
Cu 12 pluguri,
Cu câte 12 boi,
Şi arără, ce arără
Brazdă neagră răvărsară,
Grâu roşiu că'mi semănară.
Se duse la luna, la săptămâna,
Să vază grâul cum era.
Grânele nu erau ca grânele
Şi erau ca minunele.
Hăi! mânaţi băeţi!

Era în pai cât trestia,
In spic cât vrabia
Şi în bob cât mazărea.
Aşa de bine ce-i părea,
Nici p'acasă nu venia.
S'a dus la târg, la Bârlad
Şi d'acolo a cumpărat
Nouă ocă de fier
Şi nouă de oţel
Şi-'mi făcu nouă secerele
Cu dinţii ca nişte chiperèle
Şi le dădu la nepoţi, la nepoţele
Să-mi secere grâul cu ele.
Din dreapta secera
Din stânga mănunchiu făcea;
Din mănunchiu, snop,
Din snop, în claie
Şi-mi făcură un stog mare minunat
De mulţi boeri lăudat.
Hăi! mânaţi băeţi!

Şi iar s'a dus la târg
Şi-mi cumpărară 9 armăsari negri
Cu nările zugrăvite,
Cu coamele cănite,
Cu unghiile cosorâte;
In faţă de arie mi-i băga,
Cu picioarele treera,
Cu nările vântura,
Cu coada primitea,
Cu urechile în sac arunca,
Hăi! mânaţi băeţi!

Incărcară 12 care chioveneşti,
Cari n'ai văzut de când eşti;
Şi plecară cu ele pe drum la moară
Care, când văzu atâta povară,
Puse coada pe spinare

Și plecă pe scoc la vale ;
Dar morarul priceput,
Văzând ce s'a făcut,
Dete : cioc, boc,
Și-mi dădu moara la loc;
Și-mi băgară grâul în coș.
Apoi se uită la pișcoaie,
Să vază ce curge oare ?
Nu curgea făină și tărâțe ;
Curgea numai aur și mărgăritar
In curțile dumnevoastră, boeri mari.
Hăi ! mânați băeți *!*

Dați-ne, dați-ne
Marea
Cu sarea
Și Oltul
Cu totul :
Și o să ne dați d'un gălbior,
Să facem d'un boldișor,
Să ințepăm boii la c-rișor,
Să meargă mai tărișor,
Că s'a ințepenit plugul
Intr'o rădăcină de urzică,
Nu mai pot boii să-l ducă,
Și s'a ințepenit plugul
Intr'o rădăcină de hrean,
Nu mai poate nici plăvan.
Hăi !
La mulți ani !

Dobre Ștefănescu.
(Urziceni-Ialomița)

2.—*Mâne anul se 'noește,*
Plugușorul se pornește
Și începe-a colinda
Pe la case și-a ura.
Iarna-i grea, omătul mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de bielșug
Are brazda de sub plug.
Mânați măi!
Doamne bine-cuvintează
Casa care mi-o urează
Anul nou cu bucurie,
La mulți ani boeri să fie.
Mânați măi !
De urat am mai ura,
Dar mi-i că vom însăra
Și noi suntem mititei
Și ne mănâncă cânii cei răi.
Mânați măi !
Când vom veni la anul,
Să vă găsim înfloriți
Ca merii, ca perii,
In toiul verii
Și ca frunza de vie
In postul Sfintei Marii.
Aho.

I. C. Beldie.
(Auzită de la elevul meu, Stan Arghire)
(Jorăști-Covurlui).

DATINE ȘI CREDINȚE

36.—Sfântul Vasile (Anul nou).—In ajunul anului nou, (Sf.-Vasile), adică în ziua de'nainte de ziua Sfântului Vasile c'am pe la ora unu după amiază, copiii umblă cu plugușorul sau plugulețul, în cete de câte doi, trei și mai mulți. Unul din ei are un clopot împodobit în unele localități, cu flori de târg, ori cu busuioc și infășurat într'o bazma. Acela sună clopotul la fereastra casei, zicând din gură plugul

care nu este altceva decât o poesie prin care se urează gazdei, sănătate în acel an, rod la ţărinele lui şi câte d'alte astea; iar ceilalţi au bice şi troznesc când cel ce urează la fereastră zice cuvintele *„Mânaţi măi, hăi hăi* !

Copiii cu pluguleţul umblă până pe la ceasurile 3—4 când încep a umbla flăcăii, cu *plugul cel mare*.

Pe unele locuri, împreună cu flăcăii, umblă şi oamenii însuraţi din acel an (dintre cei mai tineri).

Sunt de diferite feluri, după localităţi, poeziile sau urările de anul nou. O variantă o dăm la *Pluguşoare*, No. 1.

Sunt şi alte variante după localităţi, cu puţine modificări.

Oamenii cei tineri, cum şi unii din cei mai bătrâni, încă umblă cu plugul. Aceştia pun la un plug patru sau şease cai ori boi, doi inşi încalecă, unul îi duce de căpăstru, unul ţine de coarnele plugului, un altul are o traistă cu grăunţe şi toţi ceilalţi trosnesc cu bicele. Trag cu plubul o brazdă pe dinaintea casei şi seamăna din traistă grăunţe; unul urează şi ceilalţi trosnesc. Aceştia nu merg cu plugul de cât pe la proprietari, ori arendaşi, la preot şi pe la oamenii cei mai bogaţi din sat.

Cu plugul se umbă numai până se înserează bine; apoi în unele localităţi, după ce se înserează, încep a umba iarăşi flăcăii cu colindul ca şi în seara de ajunul Crăciunului.

După miezul nopţei umblă copiii cu colindul până in zorile zilei de anul nou; apoi încep cu sorcova.

Sorcova este o nuia de măr, cu două ramuri şi îmbrăcată frumos cu hârtie colorată. Cu sorcova, copii întră în casă şi încep a sorcovi pe fie-care din ai casei zicând cum arătăm la *Sorcova*, No 1.

Sunt o mulţime de variante după localităţi. Gazda le dă gologani sau covrigi.

Tot în seara de anul nou, ţiganii umblă cu *Silca* ori *Vasilca*. Ei pun o căpăţină de porc(numai partea d'asupra) pe o tavă şi o împodobesc cu bazmale de lână, broboade, cu cercei şi mărgele, punând şi o oglindă. Cu ea aşa impodobită, umblă pe la casele oamenilor cântând colindul *Silcei*, pe carel il dăm la *Vasilca*, No. 1.

Ei capătă vin, colaci, bani, carne, mălai ş. a.

In dimineaţa zilei de anul nou, un om mai îndrăzneţ, pleacă cu o nazma cu grâu şi merge întâi la proprietarul ori la arendaşul moşiei de aruncă prin casă din acel grâu, zicând: *„La mulţi ani! Rod să dea D-zeu!"* Şi caută bacşiş şi aşa urează pe la toţi fruntaşii satului.

Obiceiul umblatului cu plugul sau pluguleţul ne aminteşte una

din sărbătorile strămoşilor noştri Romani. La începutul anului, care la ei se incepea la 1 Martie, adică cu începutul solistiţiului de primăvară, Ponteficele eşia cu plugul şi trăgea o brazdă în ager publicis (ţarina publică) şi arunca câteva grăunţe şi ura să fie an roditor şi îmbelşiugat.

Tot în seara de ajunul anului nou se strâng câte 2—3 fete vecine şi rude, la una din ele şi acolo fac scovergi de mânâncă şi beau vin.

Tot in acea seară îşi încearcă norocul să vază ce ursit au să ia. Pentru aceasta ard bine vatra focului, apoi o curăţă de jeratic şi pun fiecare din ele şi pe rând, sau câte două boabe de orz sau câte două fire de păr de porc, pe vatră, ursind că unul e flăcăul ce ar vrea să'l ia de bărbat şi unul ea şi dacă boabele ori firele de păr, încălzite de vatră, se apropie şi se lipesc unul de altul, atunci cred că pe acel flăcău il va lua de bărbat; iar de se vor depărta unul de altul, atunci nu se vor lua.—Incearcă apoi din nou puind numele altui flăcău.

După ce termină cu acest obiceiu fac altele. Aşează masa cea rotundă, pe care mânâncă, pe pat şi pune pe ea un ban de argint, un pieptene, o bucată de pâne, o oglindă, cum şi alte lucruri şi peste fiecare pune câte o strachină cu gura în jos şi le mişcă de colo colo, să se amestice şi fiecare fată sau flăcău ridică strachina de d'asupra uneia din acele lucruri. Dacă a luat pe cea cu argintul, flăcăul sau fata ce o va lua, va fi bogat sau bogată. De va lua pe cea cu pieptinele va fi urit. Pe cea cu pânea, cred că va avea noroc de bucate (ceriale). Pe cea cu oglinda, va fi frumos, ş. a.

Tot in acea seară fetele, iau fire de canură, fie care câte o culoare deosebită şi apoi merg la gardul oborului şi cu mânele la spate numără parii până la zece şi pe cel d'al zecilea il leagă cu firul de canură şi il lasă până dimineaţa; atunci se duc de se uită. Dacă parul este drept şi neted, fără coajă, atunci cred că ursitul ce are să il ia, este frumos, dar sărac. Dacă parul cel legat este strâmb, dar cu coajă şi nodoros, atunci bărbatul ce are să'l ia este urit, dar bogat. Dacă parul ce l-a legat este strâmb, fără coajă şi neted, atunci crede că bărbatul ce are să'l ia este şi urit şi sărac.

Se duc apoi în *staul* oilor şi aici fie-care fată cu mânele la spate prinde câte o oaie şi-i leaga câte o canură la gât; fie care fată câte coloare deosebită. Dimineaţa se duc şi 'şi văd oile ce le-au legat. D[illegible]ă oaia ce a legat este tânără, atunci bărbatul ce are să'l ia este tânăr; insă dacă oaia ce a legat este bătrână, bărbatul ce are să 'l ia este bătrân. Fetile fac mare haz una de alta şi mai ales de cele ce au prins oi bătrâne, că iau de bărbaţi flăcăi bătrâni.

Tot în seara ajunului se duc in coşarul (grajdul) vitelor şi fiecare

se duce la câte un bou (sau vacă), care e culcat și dă cu piciorul în el și zi zice: „*hăi est'timp*“ și dacă vita se scoală, fata aceea se va mărita chiar în câșlegele (carnavalul) acelea; iar de nu se scoală, îi mai dă cu piciorul și-i zice: „*hăi la anul*“, „*hăi la doi*“, etc. și la cuvântul la care se scoală vita, atunci crede că se va mărita.

Tot în noaptea de Sf. Vasile fetele se duc la puț (fântână) și scot apă și pun în ea busuioc și cu acea apă se spală dimineața, căci cred că fața le va fi tot anul rumenă și fragetă.

Tot în seara de Sf. Vasile oamenii bătrâni își fac cărindarul astfel: iau o ceapă mare și bună, o taie drept în două și scot 12 foi din ea și pun în fie care sare măruntă și bine uscată, după ce de la fiecare a curățit posghița cea subțire dintre foi. Le așează apoi la rând, la loc nici prea umed nici prea cald sau uscat, punând fiecărei coji numele unei luni, începând cu Ianuarie *(Ghenarie sau Cărindar)*. Dimineața în ziua de anul nou, se uită la ele și în care din ele, sarea s'a topit și are mai multă apă, acea lună va fi ploioasă; care va avea mai puțină umezeală, luna aceea va fi mai puțin ploiasă și în care sarea nu s'a topit de loc și va fi uscată după cum a pus-o decuseară, luna aceia se crede că va fi secetoasă.

In unele sate este obiceiul ca fetele în noaptea de sf. Vasile să puie câte o *steblă* (cracă) de busuioc în gărduțul de la puț sau în strașina casei, iar dimineața în răvarsatul zorilor se duc să își vază fiecare stebla de busuioc; și dacă o găsește cu brumă pe ea, zice că are noroc; iar aceea care nu găsește brumă pe stebla ei zice, că n'are noroc.

Dobre Ștefănescu.

Urziceni-Ialomița.

37.—Moșnegii (La crăciun și anul nou). —Bucuria copiilor din com. Murgeni ținutulT utovei—bucurie din care n'am împărtășit și eu în copilăria mea—cu prilejul venirei *crăciunului* și *anului nou* sau *Sfântului Vasile* —cum se obișnuește a se zice mai mult acestei sărbări în această parte —e fără îndoială izvorită din plăcerea veseliei, cu cari sunt însoțite deosebitele obiceiuri, ce se mai păstrează din strămoși, în acestă zi.

Murgenii ar fi pustii și anul nou n'ar aduce nici o bucurie, nici-o veselie pentru Murgeneni, dacă va trece un an fără ca flăcăii să nu se facă *moșnegi*. Iar dàcă s'ar întâmplă una ca asta, e o jale în Murgeni; ori unde te-ai duce, auzi pomenindu-se anul când cutare... și cutare s'au făcut moșnegi și lumea s'a veselit și a petrecut privind la gludușiile cu cari își insoțesc ei jocul.

Incă de pe la *Andrii* flăcăii cei mărişori şi mai chipoşi încep a se aduna, câte doi trei, pe la câte unul din dânşii şi a se sfătui, cam cu cine s'ar mai putea întovărăşi ei, pentru a se face la Sf. Vasile moşnegi. De obiceiu se hotărăsc ei pentru cei mai liniştiţi şi cari până la adunarea folosului, să poată pune şi 2—3 lei pentru cheltuială.... căci ori-cât, trebuşoara asta le aduce lor oarecare folos, de oare ce, de. la orice casă unde joc moşnegii, nu ies cu mâna goală şi nici aşa cu te mieri ce....

In socoteala folosului, ce-l vor scoate. pune fiecare câte 2—3 lei, cât îi ajunge partea, şi tot postul Crăciunului cu nopţile lui lungi şi zilele-i scurte şi mohorite, trăesc bine pe la cele clăci (şezători) cu pâne, smochine, strafide şi alte bunătăţuri pe cari le udă cu câte o leacă de vin, să nu li se închege stoma.urile de atâtea dulceţuri!

Zilele Crăciunului fac horă; dacă-i vremea bună, afară, sub acoperişul cerului, iar dacă-i vremea rea, în casa unui gospodar.

Din ziua a doua a Crăciunului—după ieşirea din biserica—încep a se îmbrăca câte 2 flăcăi pe rând, pentru a se da oarecum de ştire că vor fi moşnegi anul acesta.

In ziua întâi a Crăciunului toată ziua băeţii stau pe lângă horă cu ghiaţa în sân, întrebând pe flăcăi dacă se fac moşnegi ori nu... iar a doua zi, inima le creşte cât'un bostan, când văd pe *Bercu* (un flăcău îmbrăcat ca jidan) şi pe moş *Lupu* (flăcău înbrăcat ca moşneag). Acu îs prea încredinţaţi şi Murgenenii că Sf. Vasile va fi vesel.

Jidanul *Bercu* îi îmbrăcat cu ciubote, cu suman pe sub care îşi vâră niscaiva bulendre, ca să-şi facă un gheb (cocoaşă) în spate şi se leagă c'un *baidir* (*fişau*) pe după gât, adus pe dinainte cruciş şi înodat sub gheb. In cap are o pălărie pe marginile căreia sunt cusute cozi de vulpe, iar de fundul ei îi atârnă slobod tot o coadă de vulpe. Pe faţă poartă un *obrăzar* făcut de meşină (piele subţire) punându-i de oparte şi alta doi perciuni cum au jidanii, sprincene, musteţi şi barbă din păr de coadă de cal. Gura obrăzarului e încunjurată cu câteva ştifte (cuie de lemn pentru cizme) închipuind dinţii.

In mână poartă nişte mătănii făcute din retezături de lemn înşirate pe o sfoară.

Moş Lupu (moşneagul) e îmbrăcat cu *poturi* (pantaloni de piele de oaie) şi cojoc întors pe dos. In cap are un fel de căciulă lungă, ţuguetă, de piele de oae; iar pe faţă poartă un obrăzar făcut din piele de oae cu faţa cea păroasă, având un nas ascuţit făcut din meşină roşie iar de gură prinse câteva fasole drept dinţi.

In mână poartă un *ciomag* (băţ gros, lung).

Zilele Crăciunului aleargă pe uliţi, strigă, se trântesc prin omăt

iar copiii se țin droae după dânșii. Când ceata băeților e destul de mare, *Bercu* îi așează în rând ca pe soldați punând pe moș Lupu în frunte. Acesta cu ciomagul pe umăr, ca pușca, merge în pas cu băeții zicând din gură: *un.. doi.. un.. doi...*

Bercu cu mătăniile atârnate de mâna întinsă înainte, dă cadența, comandând din când în când: *iura !.* după care băeții, cu fețele aprinse de căldură înotării prin omăt, strigă cât ce pot: iuraaaa !... de clocotește văzduhul.

Mai întorcându-se Bercu cu fața înainte, ghidușul de moș Lupu face ce face și-i pune-o pedică de-l îngroapă mai tot în omăt... Băeții se țin cu mânele de pântece de râs iar el o rupe de fugă sărind într'un picior.

Se scoală bietu' Bercu, se mai scutură de omăt și tiva băete după moș Lupu svârlind cu mătănile după el.

Băeții fug prin omăt, cari căzând jos, dar sculându-se numai decât și goana să nu rămâe de cârd.

Toți râd, toți fac haz, ce mai încolo în coace, când și oamenii mari nu pot să nu caște gura și să nu facă haz de ghidușiile lor.

Și aceasta îi petrecerea mai de samă, care cu celelalte obiceiuri ale Crăciunului fac veselia creștinilor în aceste zile.

Dacă în zilele Crăciunului moșnegii au făcut veselia Murgenilor pe gratis, numai Bercu și cu moș Lupu, de Sf. Vasile își schimbă socoteală.

Pe lângă acești doi, alaiul moșnegilor se mai alcătuește încă din doi moșnegi, cărora li se mai zic și *Ardeleni* făcând trei, apoi un doctor, un Neamț, un cal numit *Basca*, o babă, trei fete și un Arnăut alte ori în loc de Bască, un drac.

Doctorul e îmbrăcat în haine nemțești cu pălărie, fie cât de ger și având fața ascunsă de o mască de hârtie.

Neamțul e îmbrăcat cu haine de doc albe, în cap cu *cilindru* (pălărie naltă de carton) de sub care i se revarsă pe umeri câteva plete din păr de coadă de cal.

Basca îi făcut dintr'o covată găurită la mijloc, ca să încapă trupul unui om. La unul din copetele ei, i se pune un cap de cal făcut din lemne. Flăcăul își trece covata așa gătită pe mijloc, fiind susținută de două frânghioare pe umeri. Trupul flăcăului de la mijloc în jos e acoperit de-o pânzătură ce cade în jos de la marginele coveții de jur împrejur; iar partea de sus pare a unui călăreț calare pe cal.

Fetele sunt flăcăi din cei mai chipoși în strae femeești.

Baba e un flăcău îmbrăcat in niște haine de femee, vechi, la cap e legat cu fes turcește, iar la brău are înfiptă o furcă de tors.

Tot alaiul acesta e sub comanda unui flăcău îmbrăcat arnăuţeşte cu fustanelă, fes, iatagan, pistol la brâu şi ciubuc.

In ajunul lui Sft. Vasile merg de la casă la casă, toţi strigând, toţi sărind în joc după cântecul ieşit din scripca lui *Băbănuţă*, ce e îngânată de sbârnâitul cobzei lui Lişcă Cobzariul.

Arnăutul insoţit de doctor, merg in frunte pentru a intreaba la ficare casă de primesc moşnegii.

Dacă-s primiţi, şi rari dacă sunt din cei afurisiţi ca să nu-i primească—joacă pe rând hora in chipul următor:

Toţi moşnegii: fete, doctor, arnăut, al de moş Lupu, afară de Bercu, Neamţ, Basca şi Baba, cari fac fel de fel de giambaşlâcuri prin prejurimi, ori curăţă pe băeţii ce umblă cu uratul de *pităcei*, se prind în horă.

Unul din Ardeleni se prinde lângă fata ce e în faţa Arnăutului. Acesta de odată se supără şi strigă la el:

—Lupule !...

—Ce-i ? întreabă acesta.

—Ce te-ai prins lângă dama *nieu* ?

—Ba a *nieu*—răspunde Lupu.

—Ba a *nieu*—mai zice Arnăutul...

Şi scoate pistolul de la brâu, neîncăcat bine înţeles, şi-i sloboade cocoşul.

Atunci bietul moş Lupu cade jos mort, pe spate.

Lăutarii încep să câte de jale; fetele aplecate pe el îl bocesc.

Doctorul îi saltă când un picior când o mână, cari cad jos neînsufleţite şi caută mustrător la arnăut .

Iar acesta îi porunceşte :

—Doftoreşte ! Eu plătesc bani de la hotarul Neamţului. Neamţul când aude, începe a-l măsura pe moş Lupu cu o cârjă.

Şi atunci Doctorul îi dă o sticluţă pe la nas, mai sare peste el în partea cealaltă şi-i face tot ast-fel până ce moş Lupu încape a ridica capul la apropierea sticluţei.

—Bercule, strigă de odată doctorul..... iar acesta vine ori de unde ar fi........

—l'auzi ce zice moş Lupu !

—Ce zice ? întreabă Bercu.

—Zice, ca să-i sufli puţin în *tuhăs*.

Şi Bercu când aude aşa, îi croeşte una cu mătăniile de sare moş Lupu *arsa* în picoare sărind de bucurie.

După care *Doftorul* primind plata de la gospodar, plec cu toţii mai departe.

La altă casă joc fetele şi cu Ardelenii *Mocăncuţa.*

La altele joacă Neamţul nemţeşte după aria: „Hai-di-ri-di Neamţule..........

Mai joacă şi Arnăutul învârtindu-şi trupul în jurul săbiei înfipte în coarda casei sau avântându-se cu iataganul în spintecarea aerului.

Alţii poftesc să joace Bercu. Lui i se cântă jidoveşte de lăutari iar el cântă din gură.

Oi! Săraci, jidanii noştriiii!
Cum se bat negustoreştiiii...
Cu gura plină de usturoiiiii,
De strigă doi!.. doi!.. doi!..

Taci moi chine.. moi.. se răsteşte la lăutari, după care acesta îi zice o jidovească pe loc, de se topeşte omătul sub pisoleala lui Bercu.

Şi de la casă la casă umblu atât în ziua de Ajun cât şi în ziua de St. Vasile făcând petrecere copiilor şi gospodarilor, cari numai în săvârşirea obiceiurilor rămase de la strămoşi, găsesc veselia acestor zile creştineşti.

T. Popovici.

Vasilca.

/.—Doamnele şi Domn din cer,
Ce mi-e cer şi în pământ
Sfinte d'albe mânăstiri;
Doamnele şi Domn din cer.
Dar in ele cine'mi şade?
Şade bunul Dumnezeu,
Doamnele şi Domn din cer.
Cu toţi Sfinţii lângă el.
Mai de-arând cu dumnealor,
Şade Maica Precista
Şi-'mi judecă pe Siva:
—„Siva-i leo, Vasilca-i leo,
„Ce-ai mâncat şi ce-ai băut,
„De'mi eşti grasă şi frumoasă
„Intre ochi, neagră, mângâioasă"?
—„Fiindcă aţi stat
„Şi ne-aţi întrebat:
„Sus la munte c'am urcat
„Şi la vale am scoborît,
„Apă rece mi-am băut,
„Apă rece, sloi de ghiaţă;
„La noroiu c'am noroit
„Şi rumânii m'au văzut."
Sărit'au rumânii cu topoarele
Şi noi meşterii cu baroasele,
Am sărit, am luptat,
Frumos capul i-am tăiat.
Luat-au rumânii carnea grasă
Şi noi meşterii căpăţina.
La dulgheri, că mi-am dat'o.
Dulgherii au dulgherit'o
Noi meşterii am împodobit'o.
Am cercelat'o, mărgelat'o,
Cu basmele am legat'o,
La dumneavoastră am adus'o.
Să staţi, să mi-o priviţi

Mai frumos s'o dăruiţi,
Cu doi, trei galbini înfloriţi;
C'un colac de grâu curat;
Pe colac vadra de vin,
C'aşa-i legea din bătrâni,
Din bătrâni, din oamenii buni.
Să vă lăsăm sănătoşi,
Sus în ştirea lui Hristos.

(Din colecţia de poezii populare a mea)
(Urziceni-Ialomiţa)

Dobre Stefănescu.

BOTANICA POPULARĂ

15.—Avrămeasa.

Avrămeasa ori avrămeasca, e o plantă mică, care creşte sub poalele munţilor, iar la câmp, pe la bătături, şi are flori albe.

Hlujul ei, cu tot cu frunze, e bun pentru scăldători, căci întăresc trupul copiilor mici.

In potriva *lipiturei* şi a *zburătorului*, boli cunoscute de popor, să fac scăldători cu nouă feluri de plante in cari intră şi *avrămeasa*. Aceste plante sunt adunate de babe şi ţigance, în luna lui Mai, de prin păduri şi de pe câmpuri. Cu apa neînceputǎ, în care sunt fierte într'o căldare, se scaldă bolnavul în zilele de Marţi şi Vineri pe timpul când se sparge târgul, (în Bucureşti „oborul"), iar *scăldătura* se aruncă la respintii, cu o mare oală nouă, în trei zile, şi se pronunţă următorul descântec :

Avrămeasă,
Criştineasa,
Drăgan,
Leuştean
Şi odolean,
Mătrăgună,
Sânge de nouă fraţi,
Iarba ciutei,
Şi muma pădurii ;
Cum se sparge târgul (oborul),
Aşa să se spargă faptul
Şi lipitura
Şi sburătorul.
Cum se sparg oalele,
Aşa să se spargă farmicile,
Şi lipitura
Şi sburătorul.
Cum se răspândesc respintiile,
Aşa să se răspândească vrajele
Şi lipitura
Şi sburătorul.

Adese în cântece întâlnim numele *avrămeasa;* de pildă :

*Foae verde de-*avrămească,
La Iaşi la curtea Domnească,
Stau florile să'nflorească,
Trandafiri să'mbobocească.

*Foae verde de-*avrămească
Haide-acasă măi nevastă;
Dejugă boii din brazdă,
Dă-i pe coastă la păscut,
Intră'n casă la ţesut.

*Foae verde de-*avrămească,
Cui i-i dor să 'mbătrânească,
Meargă'n străini să trăiască. ş. a.

16.—Arsânicul.

Arsânicul ori *arsânica* e o floare de grădină, care creşte ca tufa; naltă până la un metru şi mai bine; are frunze lungăreţe, florile roşii ori altfel şi în ciorchine ca umbrela. —Infloreşte prin Iunie.

Arsânicul e de două feluri: de grădină şi de câmp, sau *arsânic sălbatec.*

Deşi nu are întrebuinţare în medicina populară, poporul creşte floarea pentru frumuseţa ei, pe care fetele şi flăcăi o port la gât, la cheutoare ori la pălărie. Se înmulţeşte din sămânţă, care-i neagră şi din rădăcini.

In cântece se aude adesea:

Foae verde *arsânic*
Are puica un voinic..

A. Gorovei şi M. Lupescu.

VORBE ADÂNCI

19.—Lui Cucuiu din Dorohoiu! Răspunzi la cei cărora nu vrei să le spui cui ai să dai ceva.

20.—Cui pe cui scoate, o treabă s'aduce la 'ndeplinire prin mijloacele asemănătoare ei; ajutor reciproc.

21.— Nădejde ca 'ntr'un cuiu de teiu, slabă nădejde.

22.— Cuiul lui Pepelea, se zice de cineva sau de ceva, ce ţi s'a lăsat ca să te şicanezi când şi cum va vra chiar în casa şi la treaba ta.

23.—L-am făcut să mă cunoască! l-am dat o bună lecţie; *l-am învăţat minte;* l-am pedepsit cum se cuvine!

24.— Nu te canoaşte! Se zice cuiva, d. e., când nu poate închide uşa ; când nu poate fi servit de ceva ce nu cunoaşte bine sau cu care nu e încă deprins, ori e desvăţat.

25.— Cât-ii lumea şi pământul, pe cuptoriu nu bate vântul; unde-i bine, tot bine-a fost şi este totdeauna; nu poate străbate răul niciodată acolo, unde dreptatea şi adevărul tronează.

26.— Atâta m'ajunge cureaua, de-atâta dispun şi nu pot mai mult.

27.—Mai slăbeşte-mă din curele! să nu mă năcăjeşti mai mult.

28.— Se umflă 'n pene ca un curcan, se mândreşte.

29.— Cu curechiul uns şi cu slănina 'n pod, nu se poate, trebue să mai scoţi şi ceva din pungă, dacă vrei s'o duci tot bine, să petreci bine.

30.—Pe unde-a curs, a mai curge, se poate cu timpul, de-a redeveni la ceea ce-a mai fost odată.

31.— Leagă teiu de curmeiu, adică n'are ce mai zice, i s'a înfundat.

32.— Se pune'n lungiş şi'n curmeziş, nu se dă, ne se lasă bătut.

33.— Se pune de-a curmezişul, totdeauna se opune, impiedică.

34.— Se bate de cuvânt, adică n'aşteaptă bătaie [1]).

Tg.-Neamţ. **George A. Cosmovici.**

CANTECE

116.—Frunză verde-a macului,
Iubii fruntea satului
Luăi propteaua gardului,
Hurdubia *dracului !*
Şi'altă foaie de mohor,
Iubii fruntea fetelor,
Luai ciuful berzelor
Şi molima vitelor
Când o văd pe bătătură
Parcă-i un ghem de'ndrugătură !
Iar când intră prin obor,
Fug vitele de s'omor
Zice că e boala lor.
Na, na, na, Joiano, fa,
Ia nu te mai speria,
Că nu este boala ta
Şi e nătăutoala mea.

Variantă: 14.

D. Mihalache.

117.—De 'ntuneric ce era,
Nu nimeream cărarea ;
Nimerii a treia casă,
Cu copila mai frumoasă,
Cu tată-seu nătărău..
Acolo mă duc şi eu !

118.—Ha-ţa-ţa fată de Rus,
Poale la cămeşă nu-s !
—Da le am, da nu le-am spus,
Că-s la soacră-mea pe fus—
Şi le-om toarce şi le-om ţese
Şi le-om pune la cămeşă....

Culese în Coropceni-Vaslui la horă şi la şezători.

I. Neculau.

119:—Căprioară surioară,
Coboară din deal la vale
Şi-mi paşte codrul pe poale,
Paşte poala codrului,
Să-mi văz lunca Oltului,
Valea Topologului ;
Şi să-mi văz cosaşi cosind
Negustori la bâlci trecând,
Negustori Bucureşteni
Trec la bâlci la Râureni;
Negustori din Bucureşti,
Trec la bâlci la Cărbuneşti.

(Din Şegarcea-deal Teleorman)

Fl. Cristescu.

120.—Jelui-m'aş şi n'am cui,
Jelui-m'aş codrului ;
Codrul are pelinită
Dela codru n'am credinţă.
Jelui-m'aş şi n'am cui,
Jelui-m'aş codrului;
Codrul are frunză verde,
El pe mine nu mă crede.
Codrule, bătut de vânt,

1). D-l Cosmovici mai are publicate un mare număr de acestea în «*Propăşirea*» An. VII (1903) No. 10.

Nu mă știu om pe pământ..
Codrule, frunză pribeagă,
N'am pe mine să mă creadă.
Variantă : 73.

121.—*Cât-ăi Moldova de mare*
Numa două drumuri are:
Unu'n deal și unu'n vale.
Lung-îi drumu' la Bacău,
Da mai lung îi dorul meu;
Lungu-i drumul pân'la Ieș,
Măi bădiță Gheorghieș.
Auzită de la Domnica Capverde din Pătrăuți pe Suceava (Bucovina)
Alex. Morariu.

122.—*Hai soro să trăim bine,*
Nu știi vremea la cât vine
Și omul la cât rămâne
Și nici azi ce va fi mâne.

123.—*Foae verde trei lalele,*
Nu te mai însura vere
Că destul mă'nsurăi eu
Și trăesc în lume greu !

Auzite în Covurlui de la Ion Stan.
Mihai Brateș.

124.—*Săracele de nevești,*
Cum te bagă pe ferești.
Și te scot pe unde pot :
Pe sub streșină, prin pod.

125.—*Dragă mi-i copila mică,*
Că se suie pe opincă
Și-mi dă buza subțirică.
Subțirică și isteață,
Când o sărut, nu mi-i greață.

Auzite de la șef. Moldovan, gimn. Suceava, (Bucovina)
G. A. Sadoveanu.

126.—*Foae verde trei alune,*
Eu mă duc măicuță'n lume,
Inima mea cui rămâne. ?
Rămâne acas' și plânge !
Ia-o maică și mi-o strânge,
Și mi-o strânge și mi-o leagă
Într'un colț de basma neagră.
Și-o dă pe apă să meargă.
De-i vedea că s'a 'necat,
Să știi că m'am depărtat;
De-i vedea că ea plutește,
Să mai ai maică nădejde.
De-i vedea că stă la mal,
Să m'aștepți măicuță'n deal,
Să mă vezi că's militar,
Știu ciobota cum se 'ncalță,
Și tunica cum se 'mbracă,
Și capela cum se poartă.

Virginia Stan, (Florești-Tutova).

127.—*Foaie verde și-un dudău,*
Pe drumul care merg eu,
Nu-i fântână, nu-i părău,
Să-mi potoale dorul meu.
Dorul de la inimoară,
Nu mi-l potolește-o țară,
Numai neica într'o sară,
Că 'n mine e foc și pară.
Drum pe deal și drum pe vale,
Drum pe la casa matale,
Numai din ochi ne vedem,
Altă putere n'avem.

Auzit de la Iordache Taban,-Socea, Cândești. Jud. Neamț.
A. Moisei.

128.—*Foaie verde mărăcine,*
Când îmi văz vara că vine,
Zile multe și senine,
Mult mi-e drag și-mi pare bine,
S'am un cal să-mi meargă bine
Și-un portofel plin cu lire,
Să mă plimb prin codru-mi vine,
Cu mândruța lângă mine.

129—*Foaie verde rug întins,*
Mă culcaiu în drum 'nadins,
Să visez pe mândra'n vis.
Mă culcăii și mă sculăiu,
Și pe mândra n'o visăiu.
Mi-luăi șuba și plecăi
Și-apucăi pe drum la vale

Şi 'ntâlniiu pe mândra'n cale!
Puseiu mâna-i luâiu o floare,
Duşmanii să mă omoare.
Nu fu floare, flori ca macu' !
Duşmani 'mi puseră capu'.
[Dela Gr. Morjan din Dobromir-Constanţa
P. Stefănescu.

130.—Frunză vede de dudău,
La moară la ciucălău
Mi-a perit calu'n părău,
Pelea mie de opinci ,
Carnea ţie s'o mănânci.

131.— Care fată joacă bine,
Mă învaţă şi pe mine ;
Care fată joacă rău
Imi strică şi jocul meu.
Variantă: 139.

132.—Câte fete cu cojoc,
Toate-aşteaptă să le joc;
Cine boala le-a juca
In toată Duminica?

Din Bucovina. **V. Ungurean.**

133.—Unde şade frumosùl?
Odrăsleşte pământùl !
Ş'unde şade uritul,
Şapte ani pute pământul !...

134.—Uritul, de e urit,
Portă-se tot premenit..,
Daicăi *tot îi e urît !*
Frumosul, de e frumos,
Poartă-se tot trenţăros
Daicăi tot 'i-e drăgăstos !..
(Dela Ioniţă M. R. Dumitraşcu)
N. I. Dumitraşcu-Reny.

135.—Frunză verde de-un harbuz,
Frumos amoraş mi-am prins,
Da nu l-am prins inadins,
Şi l-am prins într'o cercare,
Să vedem ce minte are,
Mintea lui ca de copil,
Faţa-i ca un trandafir.
Şi-am zis verde poamă neagră,
Puiculiţa mea cea dragă,
I-am dat drumul să-şi aleagă,
Să-şi aleagă din noi trei
Şi ea şi-a-ales pe Andrei.
Auzit în Zorleni (Tutova)

136.—Frunză vede leuştean,
Mă muncesc puică de-un an
Şă fac pelinul zahar;
Dar zaharu-i tot zahar:
Şi pelinul-i tot amar.
Şi pelinu-i tot pelin
Şi streinu-i tot strein.
Auzit în Zorleni-Tutova
L. Mrejeriu.

137.—Şi-am zis verde fir mohor
Plânge-mă, maică, cu dor,
Că şi eu ţi-am fost fecior,
Ţi-am scos boii din obor,
Şi plugul de supt şopron,
Şi i-am dus la câmpuşor,
Şi-am tras brazda dorului,
De focu' amorului.

318.—Şi-am zis verde trei sfanace,
Fă-mă, Doamne. ce m'ai faci,
Fă-mă pasere domnească,
La cazarma soldăţească,
Ca să mă uit pe fereastră
Să văd amantu' ce face ?
Că-mi citeşte ori îmi scrie
Ori îmi scrie o hârtie
Ca să mi-o trimeată mie
Şi-am zis verde trei granate,
Mi-a trimis amorul carte
Ca să mai stau trei ani fată,
Pân' ce-a veni din armată.
Şi-am zis verde lin pelin,
Hai, fată, la Severin,
Să scoatem, foaie de drum
Ca să ne suim la tren.
Trenul pleacă bubuind,
Şi maşina şuerând,
Fargoanele 'n sus trăgând,

Auzite în Ivănceşti-Putna.

G. Măndru.

139.—*Mândra care joacă rău,*
Imi strică și mersul meu.
Mândra care joacă bine,
Mă îndreaptă și pe mine.
Puica 'mi știe juca bine
Și mă 'nvață și pe mine ;
Ea mă învață a juca,
Eu o 'nvăț a săruta.
Variantă: 131.

140.—*Vai de mine, rău jucăm!*
Rău nu-mi pare, ne 'nvățăm ;
De ne-am teme de rușine,
Nici odata n'am ști bine.
I. C. Beldie.

141.—*Foae verde trei lămâi,*
Fire-al naibii tu de Jii ;
De trei or te ocolii
Și ce cătai nu găsii;
Cătai cercei și mărgele
Pentru mândruțele mele,
Cari mă iubeam cu ele,
Tinerele, frumușele
Și la față ocheșele.
Dela Florea I. Cotigă din com. Cătanele pl. Baltă, Dolju.

142.—*Frunzuliță trei smicele,*
Lele, lele și iar lele,
Băgai hainele'n cernele.
Cine mă vede cernit,
Mă 'ntreabă cine-a murit
Eu le spui c-am iubit mult,
Dela Lungan Nicolae elev căt. Obeanu com. Mihăiță, Dolju.
Șt. St. Tuțescu.

O samă de cuvinte

121—158

Mortasâncă—zmalț—jmalț, un material nisipos, roșcat—cărămiziu, greu, care se găsește de vânzare pe la drogherii. Pisat bine și amestecat cu untdelemn de se pune la gâtul boilor, când îi bate jugul, iar olarii îl preseră pe oale, când le ard. Unii olari îl moae și udă străchinele cu el înainte de a le arde.

Corobană—un trunchiu de copac bortos înăuntru (găunos). La munte i se zice *hașcă.*

Bașcă—un beciu, sub casă cu ferestre, zidit și văruit; adese se locuește.

Nișcă—țușcă, un șervet impletit, cu care se bat băeții când se joacă de-a mișca, ori de-a țișca pe la priveghiuri.[1])

Colbaci—vergi împletite de scuturat colbul din țoale.

Ovăsc—ovăs.

Samaloc și samalâc—o șură de păstrat paie.

(Culese din Zorleni—Tutova de **M. Lupescu.**

Zăborînă :—Zara ce rămâne de la unt—cea din urmă rămășiță.

Odorânc :—Cel din urmă fiu mort.

1). Vezi Tudor Pamfile, *Jocuri de copii*, I. p. 25 și II p. 39.

Cea ca...,—Zicea că...
Sgămâi :—Cauţi.
Ciob :—Fundul unei oale sparte, în care, mai înnaintea lămpii, se punea untură şi în untură o aţă de pânză răsucită, feştilă, ce i se da foc şi ardea.

N. I. Dumitraşcu—Reny.

A se cârligà—a se răsturna.
Gâţă—coada fetelor.
Pac—pachet (mai ales : 1 pac de tiutiun, N. R.).
Palìci—pahar, cupă,
Ţânc—căţel (şi copil mic, N. R.).
Miţos—flocos (dela *miţă*, N. R.).
Hindichi—şănţuleţ.
Moşoaică—oală de lut pentru bucate (In Ţepu-Tecuciu : moşoaica este mijlocie între oală şi ulcică.)
Troacă—covăţică.
Ràntie—întâmplare (In Ţepu-Tecuciu: haină lungă.)
Porojănie—povestire.

(Din Aldeşti-Covurluiu).

Mihai Adam.

Calacatâri :—Taramptàci, papuci mari, grei.
Cliàmpuri :—Vreascuri, găteje, crengi uscate.
Cocârlă—Trunchiu strâmb de copac
Coroblète—Corjan, poreclă dată ţaranilor de la câmp de către muntenii de pe valea Bistriţei din Moldova.
Inó—neastămpăr.
Joapă—jàrdie, vargă lungă. (Jărdie, N. R.)
Meredènchiu—scârnă de om
Pahàe—cotarlă, javră, se zice de un câne scârbos şi de oamenii bătrânii şi răi.

D. I. Fărcăşanu.

Hrapă— Coastă de deal, aproape râpă.
Gidogină.— Vâlcea strâmtă.
Hăţoagă.— Carare bătută de sălbătăciuni : capre, ciute, cerbi ; la hăitău vânătorul bun, trebue să s'aţie la hăţoagă.
Cioplàş.—Loc însemnat în pădure prin însemnarea unui copac, c'o aşchie făcută cu toporaşul.
Cisc— Pisc, vârf de deal.

Ochiu.— Poeniţă mică în păduri; dimineaţa şi serile, vânătorul bun s'arată prin toate ochiurile, să surprindă capra, ori ciuta păscând.

A chihăi.— Tusă cu boală de piept; a tot chihăit săracul păn' s'a dus in pământ.

Din Vânătorii Nemţului,

Gh. Popescu

De ale copiilor.

1.—Vâj, vâj, busuioc,
La Brăila arde-un foc.
Las'să ardă că nu-mi pasă,
Domnu' Iancu nu-i acasă.

2.—Vârti, vârti cucoşel,
După casa lui purcel.
Vrabia cu sabia,
Rândunica cu codiţa,
Face cârţ!...

3.—Turculeţ cu părul creţ,
Fură raţa din coteţ,
Şi se jură că nu fură,
Şi l-a prins cu raţa 'n gură.

4.—Mincu Ţiganu'
Bate cu ciocanu'
Ca să scoată banu'.

5,—Canţa, banţa
Joi dimineaţa,
Pune cu acu'
Du-te, la dracu'.

6.—Piţi. piţi-gae,
Ce ai în ţigae?
—Un picior de oae.
—Unde te duci?
—La Tecuci.
—Ce să faci?
—Cozonaci!..

7.—Cinci bani,
Zece bani,
O căruţă
De jâdani.

G. Coatucerna.

COLINDE

3.—*Florile dalbe, ler de măr,*
Scoală, scoală, ist Domn bun,
Şi fă focul mare, mare
Şi-mi aprinde-o lumânare
Şi-o lipeşte 'ntre icoane;
'Ntinde masa,
'N toată casa
Peste masă
Grâu răvarsă
Că ţi-au venit juni
D'ăi buni,
Ţi-au venit colindători .
Să-ţi colinde
Şi să-ţi cânte
Şi ţie şi fetelor.
Feţi-frumoşi s'or pomeni

Şi pe noi ne-or dărui
Cu daruri dela părinţi,
Cu colaci de grâu curat,
Cu colacul lui Crăciun ;
Pe faţa colacului,
Plata colindatului.
Buna vremea 'n astă casă
La boeri la D-voastră.
Popeşti, R.-Sarat.

4.—*Sculaţi, sculaţi, boeri mari,*
Florile d'albe,
Sculaţi voi români plugari,
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cântători,
Şi v'aduc pe Dumnezeu,
Să vă mântue de rău ;
Dumnezeu cel nou născut,
Cu flori de crin învăscut
Dumnezeu adevărat,
Soare 'n raze luminat.
Sculaţi, sculaţi, boeri mari
Sculaţi voi români plugari
Că pe cer s'a arătat
Un luceafăr de 'mpărat
Stea cumută *strălucită,*
Pentru fericiri menită.
Iată lumea că 'nfloreşte,
Pământul întinereşte ;
Cântă'n lume turturele,
La fereastră rândunele
Şi-un porumb frumos leit
Dinspre apus a venit,
Floare dalbă a adus
Şi la căpătăiu v'a pus,
El vă zice să trăiţi
Întru mulţi ani fericiţi
Şi ca pomii să 'nfloriţi
Şi ca ei să 'mbătrâniţi,
Căpoteşti-Baloteşti, Putna.

Tudor Pamfile.

GLUME, JITII, TACLALE

20.—Dus pe gânduri...

Un popă se intâlni odată cu un băet şi-l întrebă ce face tatăl său .

—Dar bine, părinte, răspunse băetul, nu ştiţi că tata e mort acuma de mult?

—Ără , că bine zici, fiule, respunse popa dus pe gânduri... M'a luat gura pe dinainte, că n'am vrut să te întreb asta, ci gândeam să te întreb ori de tatăl tău: *încă tot îi mort?*.

21.—Aşa se mănâncă în satul nostru...

Intr'un sat erau găzduiţi mai mulţi soldaţi. Unul dintr'aceştia intră odată fudul şi ţanţoş într'o casă ţărănească. Ţăranul când îl văzu aşa de fudul, nu-l bagă de loc in seamă şi se făcu că nu-l vede. Când se

puseră căsenii la masă, soldatul își scoase sabia din teacă și o puse pe masă lângă blide. Țăranul dădu mirat din umeri și apoi, fără să mai zică o vorbă, ieși binișor din casă. După câteva clipe se întoarse înapoi și aduce din grajd o lopată, ce-i servea la rânitul gunoiului, pe care o puse și el lângă blidele cu mâncare, așezându-se la masă.

—Hei, bădică, d'apoi ce înseamnă asta? îl întreabă dragonul pe țeran.

—D'apoi ce să însemne, creștine, răspunse gospodarul, așa se mănâncă în satul nostru; dacă ai un cuțit mare atunci 'ți trebue și-o lingură mare.

Dragonul vârî liniștit sabia în teacă și de atunci înainte purtă mare respect către țărani și nu se mai fuduli niciodată.

De la prietenul meu Erast Hostiuc, din Mitocul Dragomirnei, jud. Suceava (Bucovina).

I. E. Toroutiu.

22.—O păcăleală....

Era în postul mare în ziua de Florii la biserică lume multă adunată pentru spovedanie. Printre ei era și un țigan, care tocmai furase, mai'nainte, boii popei care îi spovedea acum.

După alți oameni vine și rândul țiganului.

Popa întrebă cu binișorul de păcate, cum îi treaba lui.

Ajunge cu întrebatul și la furat,

—N'ai furat ceva, Ionică? Nu te-ai împedecat cumva la niscaiva boi, în drumul tău?

—Ba, de părinte, drept să-ți spun, boii sfinției tale i-am furat tocmai eu, i-am vândut și banii i-am păpat....

—Bine, Ionică, numai vezi, ca D-zeu să-ți ierte păcatul acesta, să spui tare în fața lumii de afară, cum mi-ai spus și mie.

—Bine, părinte, așa oi face.

Iesă popa cu țiganul afară din biserică, adună lumea toată în jurul lor și popa strigă, cel dintâi:

—Oameni buni, ceea ce vă va spune țiganul e foarte adevărat; eu l-am învățat să vă spue și dumnevoastră, pentru că așa e porunca tatălui din cer.

Oamenii ascultau cu gurile căscate pe când țiganul strigă:

—Oameni buni câți copii sânt în sat cu părul roș, toți îs făcuți de popă!...

Popa păcălit de țigan, cu rușine, a intrat înapoi în biserică spovedind înainte pe cei-l-alți.

Auzită de la Ion Cristea din Bogdana, Tutova.

I. G. Ciorescu-Bogdana.

23.—Nedumerire.

Un nătăflete trecea într'o zi pe drum și văzu într'o grădină o găină, cu boboci de rață după ea. Când el văzu astfel de lucru, il luă mirarea și zise:

Să fie „nață"
E mă-sa „găină"

Să fie „găină",
Sânt cu ciocu „mătăneț"(!)

Da' mai bine hai la popă să-l întreb..

Auzită de la vară-mea, E. Mihăescu.

Șt. Stănescu-Bărceanu.

24.—Ce mort, Pirando !..

Cam bătrân era țiganul, cam bicisnic, și dacă n'avea altă avere, apoi copii, slavă ție Doamne: de toată mâna.

Intr'o seară de iarnă, vine el nu-ș'de unde cu niște semințe de bostan (dovleac) și tot strica 'ntre dinți, câte una și mânca. Dancii l'au încunjurat.

—Dă și mie, mă teteo !

—Și mie, mă!

Le-a împărțit la toți. Da' cei mai mici, după ce le-au mâncat, socoteau în gândul lor că el trebue să-și fi mai *poprit* semințe...

Peste noapte se lăsase un frig îndrăcit. Purădeii, cuibăriți pe lângă foc, pe de-o parte se pârleau, pe de alta se sleiau; iar „tetea", care se lăsate mai de-o parte, neavând loc, clănțănea de credeai că-i altecelea.

A doua zi dimineața, Piranda, fata mai mare, găsește pe tată-so țapăn.

—Aoleo, mamo, tetea-i mort!

—Ce mort, Pirando! se resteşte ceilalți; doar toată noaptea ronțăi la sâmburi de bostan!

I. Neculau.

CRONICA

* In **convorbiri literare** pe Noembrie, un mic studiu al d-lui *N. L. Kostake* despre *Soare* în mitologia română. Cu puține informațiuni, dar cât e departe de amestecul d-lui *I. Ottescu (Credințele țăranului român despre cer și stele, 1908)*. Mai departe, d. *Al. Tzigara Samurcaș* vorbind despre concursul de țeseturi organizat de societatea „Domnița-Maria", ne atrage băgarea de seamă despre *scoarțele* (covoarele) noastre,

ilustrându-le cu 5 fotografii : Călugărița la răsboiu, Scoarță din Oltenia, Lăicer din Bucovina și Două scoarțe din Moldova.

Tot de aici aflăm, că la concursul a trei catedre ținut la școala de arte frumoase din București, s'au remarcat în deosebi producțiile d-lui A. Baltazar. „Lucrările d-lui Baltazar, zice recensentul, de o fantezie și o originalitate ramarcabile, sunt, după noi, cel mai frumos început de decorațiune națională aplicată la viața domestică.

„Credem a ști că în curând vom avea prilej de a vorbi mai pe larg despre aceasta, când vom vedea lucrările d-lui Baltazar într'una din cele mai originale case noi clădite în București. Ce cureni fericit s'ar putea cu încetul stabili în această directie ! Arhitecți și pictori la o laltă, să ne facă să trăsărim de mândrie intrând într'o casă, și să zicem : în sfârșit avem un stil și un interior românesc"...

* Prea frumos și prea folositor **Calendarul „Minervei"** *pe 1909*, cu mândre desemnuri din *viața noastră*. La partea calenderistică de d. Murnu, clipe tot din *viața noastră*. Apoi altele închegate de răposații T. Aman, (p.59, 67) și, Grigorescu (p. 65, 141, 145, 147, 149,151, 157,) apoi de D. D. Mirea (71,) și Ip. Stâmbulescu (165, 166, 167, 169, 171, 174, 177, 178, 181, 185, 189, 190, 271,) precum și numeroare fotografii. O poveste de d. I. Slavici, *spaimă zmeilor*, (p. 145—153); alta, o reproducere din Ispirescu. Pe fața 76, vedem chipul d-lui Al. Tzigara-Samurcaș, iar dela p. 97—136, d-sa ne deslușește ființa nuzeului de etnografie, și artă națională, *„muzeul neamului românesc"*.

De sigur e partea cea mai interesantă din tot calendarul. Descrierea e însoțită de 53 înfățișări de producții artistice populare de tot felul.

In întregime fiind de folos, îndemnăm bunii Români să-l citească și să ia aminte.

* In **„Sămănătorul"** de la 7 Decem. o prea frumoasă poveste a d-lui C. Rădulescu-Codin, *Ingerul Românului*,

* Ideile drepte și mari, ale d-lui *A. Baltazar*, despre românizarea artei, *„Spre un stil românesc"*, cu zece chipuri în **„Viața Românească"** pe Noembrie. Acestea în legătură cu cele arătate mai sus.

* D. *Fl. Cristescu* scoate la Sfetea **Cartea pentru copii,** o mică crestomație pedagogică; cuprinde 12 bucăți, ilustrate de pictorul Stoica, în chip minunat. Aici găsim o poveste de autor (Ciobanul Ionică), Cântecul ariciului (din popor), La Câții-Mâții, datină din postul patimilor, Sorcovașii și La săniuș (nuvelizare din viața copilărească). O recomandăm cu plăcere, cetitorilor revistei noastre. Costul, 1,20.

* D. Dr. *Daniil Ionescu*, medicul primar al jud. Romanați și d. *Alexandru I. Daniil*, student în farmacie, scot vol. II din **Culegerea de descântece**, tipărit de „Neamul Românesc" (Vălenii-de-munte). Descântecele se referă la 38 soiuri de boale trupești și 2 sufletești (vrăji). Se arătă la fiecare descântec în ce împrejurări se descântă, și cu ce anume. La sfârșit un glosor de unele cuvinte dialectale. Autorii spun că-și încheie culegerea cu acest volum. Noi nu-i vom crede și vom mai aștepta și altele; și vom aștepta din partea d-lor, oameni de știință, date precise asupra foloaselor, asupra adevărului empiric, care se ascunde

în această medicină populară. Un folos mare pentru cei ce încă nu-şi pot avea ingrijitorii sănătăţii.

P.

* A eşit de sub tipar: *Uneltele de mână pentru lemnărit* de T. Apolzan. Partea I: *rândelele, dăltiţe, ferestraele*, alcătuind nr. 1 din „Biblioteca Meseriaşului". Sibiiu, 1908. Preţul 40 bani. **G. T. K.**

* No. 1 „*Din cărticelele sătenilor*", urături (pluguşoare) alese, colinde şi cântece de stea, ed. II, preţul 15 bani. Se vinde în folosul casei de sfat şi citire din Baia-Suceava, pe adresa căreia să se facă cererile de cumpărare. Cărticica e cât se poate de eftină şi bună a se desface de către colegii învăţători în sate, băeţilor de şcoală şi tineretului de la sate, care le caută cu multă dragoste, fiind pentru ei, dintre ale lor.

L.

Poşta Redacţiei.

—*I. C Bel. Jor.* Vezi D-ta: o ducem greu, noi işti dela roată, unde munca se vede; şi trăim *abia*. E firesc dară ca societatea să fi murit înainte de naştere. Altceva: Răspunsul este întocmai ca No. 15 din Povestiri; va fi lăsat deci de-o parte, mai ales c'a venit şi prea târziu.

—*G. Contucerna.* O dată cu întrebările, trebue să avem şi deslegările, după cum scrie pe faţa a treia a cupertei.

—*Virg. St. Pl.* In cântecul primit, sunt 3 cântece unul după altul. Noi le-am despărţit.

—*N. I. Dum. Obis.* Primit. Mulţămiri. Aştept. Răspunsul la întrebarea No. 4 nu s'a nimerit. De aceia am propus'o ca întrebare la No. 14.

—*Domnul* din Huşi, despre care vorbeam la nota trecută, încă nu-şi spune numele. D. Beldie il ştie?

— *Fl. Cristescu*, e rugat a-şi trimite adresa, redacţiei.

—*Zamf. Zug. V. Cal.* Să citeşti povestea *răbdării*.

—*Al. Mor. Suc.* Povestea Dv. în No. viitor.

—*I. Nic. Sar.* Asta-i treaba administraţiei.

Cerem manuscrise lămurit scrise.

Poşta Administraţiei.

—Mandatul de 2 lei trimis din Blaj (nu ştim de la cine), nu l'am putut încasa. Rugăm să ni se trimează *trei* lei.

—Un tânăr domn, profesor de limba română la un liceu, ne-a refuzat No. 2 din revista şi noi i-am trimis revista înainte. Primim şi No. 5 cu o inscripţie foarte ochioasă: «Se refuză pentru a 4-a oară».

Cerem ertare că l'am supărat. Intâiul refuz l'am dat în spinarea vre unei slugi ticăloase, căci nu credeam că un tânăr profesor, etc., să fie în stare, etc. Astă-zi inşă, etc.

—*Ios. Zag. Suc.* Ne pare şi nouă rău. dar ce să facem?

—*I. N. Teod. Btc.* Nu umbla ca de-alde 5 parale; desigur că-i glumă.

—*Să ni se vestească schimbările de adresă.*

—*Să nu ni se ceară abonamente înainte de a le achita.*

Intrebări rămase fără răspunsuri: 10.

Răspunsuri: *I. C. Beldie*: 4. *N. I: Dumitrașcu-Reny*, 2, 3, 6. 7, 9. 12 *D. Mihalache*, 2, 3, 5, 6, 7. *Tudor Pamfile*, 3, 5, 6, *T. Popovici*, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9. *Șt. St. Tufescu*, 2, 5, 6.

Lămuriri.—Răspunsuri se primesc până la publicarea lor în revistă cu toate că unele sunt deslegate iar altele, nu.

La fie-care lună ele trebuesc trimise în așa fel că până la 17 să sosească la redacție.

Pe o foaie de hârtie nu se poate scri de cât o *singură întrebare* cu numărul și numele celui ce-a propus-o, deslegarea și semnătura celui ce-a deslegat-o, spre a se putea ușor orândui.

— Cei ce propun întrebări vor urma întocmai, adică fiecare întrebare pe câte o singură foae de hârtie va fi însoțită de răspunsul său·

— Răspunsurile de obiceiu nu sunt scurte : din potrivă, ele isvorăsc dintr'o poveste, povestire sau credință cari trebuesc scociorîte pe la oameni bătrâni și științtori.

Rugăminte. Un cercetător al folclorului rămânecc, studiind legendele în legătură cu Alexandru Machedon, rugăm pe colaboratorii și cetitorii noștri să ne trimită ori ce ar ști în această privință spre a le publica în grabă. Intrebările mai de seamă sunt : Ce știe poporul despre Alexandru Machedon, Por și Darie împărat, Bucefal, Călătoria lui Alexandru în rai și iad, Apa vie dela Evant-împăratul, Ostrovul Macaron al Nagomudrilor, Limbele păgâne închise de Alexandru, Gog, Magog, Căpcăuni, Leocaduș otrăvitorul, Aristotel, Netinav, Furnicele, Racii uriași, Paserile cu cap de femee, inorog și altele.

REDACȚIA.

NOTE : — *Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații cari n'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugați să-și facă săcoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.*

— *Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți înnainte.*

— *Trebuind să se tipăriască ediția II din anul I, se primesc de pe acum inscrieri. Costul numerilor broșate este de 3 lei plătiți, firește, tot innainte.*

— *Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitanțele cuvenite.*

Arthur Gorovei Fălticeni

Anul II. —No. 2 **Februarie 1909**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Obislav-Grădiștea Vâlcea) P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake.(Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), D. Mihalache (Goleștii—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț) I. Neculau [Coropceni-Vasluiu) T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava). I. E. Toroutiu(Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

REDACȚIA : T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 50

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

═ BARLAD ═

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

NOTE :—*Trăgând un număr mai mare de exemplare față de anul trecut, am găsit cu cale de a trimite revista și la alte persoane cari n'au avut-o.*

De la cinstitele persoane cari au bine voit a o primi așteptăm plata abonamentului.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Numătul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8⁰.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înnainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite d-lui Tudor Pamfile str. Ștefan cel Mare No. 50, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum: cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătât cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură fața a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu bătrânii sfătoși și cu babele cari încheagă apele.

Deci, și aice, să punem umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrâurirea vieței celei noi.

Anul II.—No 2 Februarie 1909

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ADMINISTRAȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL
T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 50 Bârlad	M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)	In țară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

La jumătate de veac dela Unire

Se împlinesc cincizeci de ani dela acea înălțătoare zi, când curatele inimi românești după îndelungată și grea strădanie, încheagat-au de-apururi o parte din crezul Neamului nostru, Unirea *celor două Țări surori, Moldova și Muntenia.*

Datorie avem astăzi să ne rugăm pentru cei ce s'au trudit spre mântuirea noastă și să muncim cu sârguință pentru ducerea la bun sfârșit ale celor începute atunci.

Dumnezeu să aibă in grijă pe **Vodă-Cuza**, *pe* Mihail Kogălniceanu *sfetnicul lui cel plin de înțelepciune, pe* Costache Negri, *luptătorul fără seamăn al Unirei și pe toți tovarășii lor de cugete curate.*

24 Ianuarie 1909.

„Ion Creangă“

PLUGUȘORUL

—Cântec, alcătuit 1) pe vremea **Unirei** iar astă-zi ajuns popular, întrebuințindu-se ca plugușor.

3.—*Aho, aho, ho-ho,*
Mâne anul se'noiește,
Plugușorul se pornește
Și începe a brăzda
Pe la case, și-a ură.
Iarna-i grea, omătul mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug,
Pentru brazda de sub plug.
Doamne bine cuvintează
Casa care o urează
Plugușor cu patru boi,
Plugușor mânat de noi.
Sus pe cer că strălucește
O stea mare ce vestește

1) De *G. Sion*, mi se pare.

Că se curmă de acum
Al nevoilor greu drum.
Asta-i steaua românească
A unirei
Şi-a 'nfrăţirei,
Stea de viaţă, stea de spor,
Stea de bine voitor 1).
Fă-o, Doamne, să lucească,
Steaua noastră românească.
Şi să stea tot între noi,
Să nu mai avem nevoi.
Toată lumea ne ascultă,
Că avem dreptate multă;
Că destul am suferit
Fără ca să fi greşit.
De acum ni se cuvine
Ca să mai trăim şi bine:
Să se ducă dintre noi
Ori ce grijă şi nevoi;
Să se ducă hăulind
Şi cu dinţii clănţănind;
Să se ducă pe pustie,
Intre noi să nu mai vie.
Anul nou ne-aduce nouă
Timp mai bun şi viaţă nouă;
N'o să fim tot Moldoveni.
N'o să mai fie Munteni;
Ci 'ntr'o Ţară-Românească
Liberă şi voinicească,
Noi şi ei să tot trăim,
Şi 'ntre noi să ne iubim.
Şi cât lumea vom trăi
Şi 'n tărie vom spori.
Anul nou ne-aduce nouă
Timp mai bun şi viaţă nouă;
Anul nou o să ne fie
Inceput de veselie.
Mari pe mici n'or prigoni,
Mici pe mari nu vor râvni;
In frăţie şi dreptate
Au să fie legi lucrate.
Noi cu ei mâna vom da
Şi'ntr'o horă vom juca.
Dumnezeu care ne-ascultă,
Ne întinde hrană multă
Şi pământul ce-om ara,
Grâu de aur ne va da.

Vezi inceputul de la No. 2.

Din Ţepu-Tecuciului.

Tudor Pamfile.

POVESTI

6.—Impăratul Alb şi împăratul Roşu.

O fost odată un *beanter* 2), un crai, şi o avut un ficior. Şi s'o tâmplat in cutare ţânut iarmaroace; şi zice ficioru ceala către tat-su:

„—Tatu-că, dă-*n*i 3) o miie de galbeni, că iacă negustorii se duc în iarmaroace, să mă duc şi eu, poate cine ştie, oi câştiga şi eu ceva."

Buun! Îi dă tat-su miia de galbeni şi hai şi el la iarmaroc; da el nu îmblă într'a câştigului prin iarmaroc, ci se duce într'o şcoală şi zice:

—„Domnilor, luminaţilor şi cinstiţilor, de azi a*n*iază până mâni a*n*iază să mă învăţaţi scrisoare,—să mă învăţaţi tăti feliurile di scri-

1) De sigur, *bine viitor.*
2) German: *Beamte.* amploiat, „impiegat":
3) *N* e (*ni*) se rosteşte ca francezul *gn.*

soare di pi lume ; că așiș vă plătesc, iacă poftim, vă pun o miie de galbeni pi masă."

Şî l-o învățat tăti feliurile di scrisoare, di scria și cu chiciorii pi crângu' ceriului. Vine acasă.

—„Tatucă", zice „straşnic mai îmblă negutâtorii iştia, amuş păgubesc, amuş câşligă; numa eu am păgubit tăt".

—„Apoi dă, dragu' tatei, a doaua oară ai se câştigi şi tu."

Şî-i mai dă tat-su o mie di galbeni.

Earăşi se duce feciorii' ceala di crai la iarmaroc. Îmblă'ncoace, îmblă'ncolo, dă di nouă zăci di muzicanți şi li zîce:

—„Di azi aniază până mâni aniază să mă învățați a cânta în tăt, muzicele; să mă învățați aşa fel di cântare, aşa di frumoasă, că tătă chiara, tătă lighioaia să se adune di cântarea ceea ; până şî şerpimea cea veninoasă, care se întâmplă di intră în om, să iasă la soare di cântarea ceea. Că eu vă plătesc, iacă poftim o miie di galbeni."

Amu o'nvăţat el şi cântarea, ceea, şi vine acasă.

—„Vai di mine, tătucă, ci să mă fac, ci să mă direg, unde ni-o fost capu, că earăşi am păgubit, şî n'am câşligat ninică.

—„Dragu tatei, ai să câşligi a triia oară di bună seamă, da să te porți o țără mai binişor; să te porți, dragu neu, să câştigi, că-i o sumedenie di bani păgubită."

Şi-i mai dă tat-su o miie di galbeni.

Hai se duce el şî păgubeşte şi aceea a treia miie în iarmaroc, adică aşa merge vorba că păgubeşte, că el acele trii mii di galbeni nu le-o păgubit, ci s'o 'nvăţat pin cele şcoli, di s'o făcut di tăt năzdravan. Că acolo în şcolile cele era feluriți învăţaţi şî înşălători di lume şi la dânşii o'nvăţat el tăti învățăturile, tăti felurile di scrisoare şi tăti drăciile.

Noa bun! Vine el acasă. Da-i dă tat-su :

—„Dragu tatei, ci eşti aşa supărat şi scârbit?"

Da el face cătră tat-su.—„Of tatucă, ori să-ți spun, ori mai bine să mă înnec."

—„Da di ci, dragu tatuchii, di ci pricină astă vorbă mi-ai vorbit?"

—„Dacă, tatucă, am păgubit şi a triia mie de galbeni, ci să mai zâc!"

—„Apoi, dragu tatei, mai ghine te făcea mă-ta pi nişte buruiene, ca să nu te chi avut eu pe lângă casa mea."

—„Vai di mine, tatucă, ci vorbă ni-ai spus D ta nie!"

—„Aşa ți se cade dragu neu!"

—„Apoi dacă-i aşa tată, îi hotărât lucru că pentru ocara asta, ci mi-ai dat-o astăzi aşa suprit, eu mă duc pi lume."

Şî aşîş „tatucă sanatate bună," i-o pupat mâna şi se porneşte. Tat-su începe a plânge.

—„Apoi di ci plângi tată, amu m'ai bagiocurit şi amu plângi. ?"

—„-apu, dragu *n*eu, că numai pe tine te-am avut şi amu şi tu te duci..."

—„Nu plânge, tătucă, că oi veni eu mâne-poimâne înapoi," zâce el şi se duce. Se duce şi munceşte—domnule—cu o casă de copchii, la un crai, la casă mare. O stat el la învăţătura ceea până ci-o 'nvăţat copchiii straşnic di bine, că şi el straşnică învăţătură avea—mă rog doar învăţătură era aceea de trei mii di galbeni—şî mai amu părinţii copchiilor celora să-l mulţămiască.

—„Noa", zice, „ci-i pofti D-ta, ci plată, pentru că ni-ai învăţat aşa de bine copchiii ?"

—„Nimic", zice, „că mie îmi trebuie numai o *muzică* dila dugheana cutare. V-oi pofti să mergeţi cu mine să *n*i-o aleg."

Bun ! se duce el cu Domnu acela şi-şi alege, măi tată, o *fortepiancă*, că când cânta cu dânsa, se auzia o bucată de ţară. Noa, şi-o luat el sanatate bună de la domnu ceala şi hai la drum. S-o dus el, s'o tot dus până ci-o agiuns la un munte, în nişte pustietăţi, nişte ostrovuri lângă mări. Şî-o suit el fortepianca ceea în vârfu muntelui celuia şî şî-o făcut ca un zahastru casă. Apoi aşa la o vreme când o'nceput a cânta din fortepiancă, ca pi acele timpuri di învăţătură, ci o 'nvăţat el, dici—dici cânta, dici ieşia, ba o pasăre, ba o gujulie şî fel di fel di sălbătăciune.

Şî câtă pasăre şi lighioae i pi lume tătă, s'o strâns pi lângă dânsu: alta se scălda, alta giuca, alta cânta, di era o dragoste şi o frumuseţă nesfârşită.

Da tocma'n ţara ceia, unde aşa di avan cânta năzdrăvanu din vârfu muntelui celuia, era un împărat, care di 8 *ai* avea şerpe întrânsu. Şi di c i opt *ai* împăratu nici nu mâncase, nici nu băuse, di nevoia şi năcazu cu şerpele acela, ci era întrânsu—mă rog, şî şerpele crescuse în cei opt ai de zile. Şî tocma 'n timpu acela, în care o 'nceput a se răsuna ţara de cântecu fortepiancei celeia, împăratu se trezeşti şi zice.

—„Vai di mine ci să chie aiastă ? Vis o fost ori aievea se aude aşa ca o cântare, că iga cum şi iga cum," zîce, cum „par'că am auzi şi eu pin somn cântarea ceea, şi şărpele m-o mai îngăduit şi *n*i-o dat pace şi ce V-aş pofti *ministerilor* 1) şi *grachilor* 2) şî slujbaşilor, să vă duceţi până'n cutare munte, să-l poftiţi pe muzâcantul ceala, să se sloboadă până la curţile mele aici, să vedem ci cântare are el; poate s'ar putea să viie pân' la mine."

Hai se duc slujbaşii să l poftească pi muzâcantu ceala la curţile împăratului. Da'n muntele ceala nu era frunză pi copac, câtă pasere şî

1) Corupt din *ministru* şi *ministeriu*.

2) German: *Graf*, conte.

lighioaie şi gujulie se adunase la auzul cântării di fortepiancă. Şî era o dragoste şi o frumuseţă, că nu se mai putea pi muntele ceala. Şî el muzicantu, li-o zis di acolo aşa:

—„Mă rog", zice, „tare vă poftesc să aduceţi pi 'nalţatu împăratu încoa, că atâla pasăre şî lighioaie şî gujulie ci am eu pi muntele ista, nu pot să le părăsesc şi *n*i-i de-a mai mare dragu să mă uit la dânsele, că vezi, alta se scălda, alta giuca, alta cânta şî fel di fel di şăgi făcea. Da poftesc", zîce, „că dacă îţi veni cu 'naltu împărat, să aduceţi şî oastea cu *şablia* 1) bine ascuţâtă.

Şî când l-o adus pi împaratu acolo, pi loc, lângă odaia muzicantului, o zîs muzicantu să-l puie cu faţa'n sus; şi i-o legat împăratului mânurile, să nu se urniască. Apoi când o început năzdrăvanu a cânta cu tătă puterea şî învăţătura lui, multă ţară s'o răsunat. Şî păsările şî lighioile şî gujuliile, nu-şi mai afla loc di cântare şî di giocuri; şî multe gujuliuţe di cele mai mititele o murit atunci di atâta gioc şî zghihuială. Şî ieşia şî şerpele afară. Dici—dici şerpele ieşia, dici şî năzdrăvanu mai amarnic cânta. Când s'o asvârlit odată şerpele afară, ofiţării şî slujbaşii împăratului,—că ii şedea pi dealăturea 'mpăratului, l-o luat din şablie. Da şerpele nişte sărituri ca acele di doi, trei stânjăni în sus..... Şî i-o ras şerpelui capu da amu şi capu năzuia să între înapoi în om Atunci iute o strigat muzicantu, de l-o 'ntors pi 'mparatu cu faţa 'ngios. şî i-o svârlit o prostire piste cap, să n'aibă pi unde întra şerpele.

Şî mântuit o fost împăratu di şerpe.

Se trezeşte împăratu: l-o splălat, l-o gătit frumos una alta....

—„Vai di mine", zîce, „unde-i domnu *capelmaister* di această muzică, ci s'o făcut aici?"

—„Ia aista-i: tocmai Dumnealui".

Şî l-o cuprins şi l-o sărutat împăratu; el o pupat mâna împăratului.

„—Poftim în trăsura mea, pân'la curţile mele", zâce împăratul.

Da el o luat şî o mai făcut o cântare; unde n'o 'nceput atunci lighioile şî pasărele, ci era acolo, nişte giocuri ca acele; alta din arichi bătea, parcă se scălda, alta cânta, alta giuca, alta peste cap se da şî fel di fel di meşteşuguri făcea, di nu să mai încăpea di atâta dragoste şî frumuseţă.

—„Tare mă bucur di dragostea asta şî oi zăbăvi şî eu oleacă"— zice împăratu. Şi se pune împăratu cu curtenii lui la privit.

—„ Vai di mine, da D-ta să chii aşa di bun, poate-i ţânea aşa ceva, o basma, una alta, că aiasta vine ca la un *bal*, ca la o *comedie*, să-ţi dăm ceva."

Da el, muzîcantu: „Inalţate împăiate, mergeţi sănătoşi acasă; că

1). Din rutianul: *şablia*—sabia

m-oi duce şî eu pe la curţile D-Voastre, numa să mă mulţămăsc la doghitoacele ieste pentru dragostea şi şăgile, ci ńi-o făcut."

S'o dus împăratu. Da el s'o luat şi s'o poclonit frumos la păsări şî la lighioi şî la gujulii, şi zîce:

—„Mulţămim tare frumos că ńi-aţi făcut aieste şăgi aşa di frumoase."

S'o mulţămit şî doghitoacele di cântari, şî dus o fost fiecare în lumea lui. El şi-o luat *fortepianca* şi vine la dugheana ceea, di unde o cumpărat-o, şî o vinde înapoi în dugheana ceea. Apoi se ie ghinişor, se găteşte şî hai la împăratu cu pricina. Acolo l-o primit frumos, l-o pus la masă, l-o ospătat, l-o cinstit, una alta.

—„Noa", zîce 'mpăratu „domnule muzîcant, amu ci-i face D-ta, îi vre să te fac un crai, un căpitan, îi vre să te fac ceva...?"

El n'o poftit nimica: „Doamne înălţate împărate," zîce, „mulţămim pentru aist bun cuvânt, da eu ci să poftesc; adică aşa o pomenire nu se poate face?"

—„Îi bună şi pomenirea, domnu ńeu, da aiasta", zîce, „îi tocma prea groasă, îi hăt groasă pomenire; că eu unul să chi ştiut că ńi-a scoate cineva şerpele din mine, îi dăruiam tătă mărirea mea şî *urdia* mea i-o dam tătă, numa să chiu om, macar să ştiu că rămân numa cu mantaua asta. Da aşa, dacă ńi-ai spus D-ta ńie, ca să ai D-ta o pomenire pi aist pământ, apoi eu de la mine cu 90 di mii di florini te cinstesc."

—„Se poate," zîce. „Vă mulţămăsc."

Şi-şi strânge năzdrăvanu frumuşăl bănişorii ciia şî vine pin oraş de-şi cumpără un lanţ di aur cu creangă di aur; şi hai, ci face el, hai că vine tocma la tat-su acasă. Tatu lui aşa s'o bucurat când l-o văzut, di nu ştia ci să facă cu dânsu di bucurie. Noa bun! Da amu a doua zî ficioru se scoală, îşi pune lanţu de aur cu creangă di aur ca cânele la grumaz şi zîce:

—„Hai tatucă amu cu mine"

—„Ci faci tu dragu tatuchii?!"

—„Trebuie să mergi cu mine'n oraş tată şî are să-ţi iasă acolo împăraţi şî crai, da tu să mă iei di lanţ şi să mă vinzi lor rob, la roghie, ca la chiatră, ori la orice; că pi mine, tatucă aşa este, ca să-mi ispăşăsc pacatele; când îi agiunge în oraş, să cei trii harabăli di galbeni pi mine,"—că el se gândia la cele trii mii, ci le-o păgubit in iarmaroc.

S'o strâns împăraţii şi craii şî beanterii împrejuru robului cu lanţ de aur:

—„Domnule neguţător, ci-i aista?

—„Un rob a pământului!

—„Ci face el?"

—„La ci-l pui, aceia face!“

—„Dapu cum, ci fel, cât cei D-ta pi dânsu?“

—„Trii harabăli di galbeni.“

Da ii: „Bre omule, ori domnule, ori ci-i chi D-ta, ai mai fost pin iarmaroace, ai mai văzut lume de când eşti? Ci-i asta, că di când îi lumea nu s'o văzut, nici nu s'o auzât aşa ceva, să cei tu trii harabăli pi un rob!“

Da el, robu, di colo face: „Nu vi-i ruşâne obrazului!“

Ci fel di împăraţi sânteţi voi, dacă nu sânteţi vrednici să daţi pi mine trii harabăli di galbeni?!“

Împăraţii atunci s'o dat pi-o parte, şi s'o pus la masă, la sfat:

—„Bre“, zice împăratu Alb, „ci-i di făcut cu el, că tare ne-o ocărât. Hai şi-om pune mână de la mână, să-i facem cele trii harabăli di galbeni, să-l răscumpărăm şi apu eu l-oi lua, şi să-l spânzurăm la curţâle mele.“

Şi-o pus împăraţii care di care, ceala şi ceala, şi i-o plinit la tatu-su cele trii harabăli di galbeni, di l-o răscumpărat pi rob.

—„Noa“ striga împăratu Alb către un *minister,* care era *ordinanţu* [1]) lui, „ie-l bre pi robu ista cu tine şi na-ţi scrisoare asta; s-o dai la înalţata împărătează să facă precum ii scris întrânsa. Da'n scrisoarea ceea el aşa scria:

—„Înalţată împărătează, cum a agiunge robu ista acasă, să ai grijă a-l spânzura la poarta curţâlor mele, ca să mă pălesc cu capu di chicioarele lui, când a chi, să viu acasă.“

Hai se duce ministeru ceala cu robu, şi tot ducându-se ii, agiung aşa 'ntr'o vale la o fântână. *Ordinanţu* se repede să beie apă, şi bând apă o scăpat scrisoarea ceea gios. Şi hai la drum mai departe. Da robu face:

—„Of îngăduie oleacă să mă duc să beu şi eu apă“.

—„Apoi“, zîce, „du-te, numa hai iutişor.“

Se duce robu, şi dă di scrisoare, şi 'ndata mare *cârţ-scârţi* o *prescris* di tăt scrisoarea şi aşa o tălmăcit-o:

—„Inalţată împărătează, cum a sosi ficioru ista la curţâle noastre, să ai grijă a-l da la feredeu, să-l spele, să aduci croitori, să-l gătească şi să-l pui cu fiica noastră în cutare *pocoi* [2]) tocma'ntr'a triilea *pliont* [3]) că aista samănă să chie partea fiicei noastre. Cine ştie, din cât ea cu acei doisprece ficiori di *grachi,* ci-o fost în peţâte, nu s'o primit, da cu

---

1) Soldat de ordin, ordonanţă.

2) *Pocoi*, din ruteanul *poki*—«odaie»

3) *Pliont* cu *l* muiat din rut., care-l are iarăzi din polonă; înseamnă *etaj.*

aista fecior poate s'a primi."—Şi-i dă robu nostru ministerului scrisoarea aşa prifăcută.

La o vreme vine 'mpărutu Alb acasă: dă la poartă, nu-i *n*in*i*ca. Şi când o 'nceput împăratul a se vaieta, şi a se răsti, şi a răcni. Da împărăteasa: „Vai di mine înalţate împărate, di trii zeci di ai di când noi împărăţim, da aşa cuvânt n'am avut ca să avem la casa noastră. Cum, ci fel, ci scârbă ai asupra capului D-tale?"

—„Apoi", zâce „că aşa-i".

—„Vai de mine, înălţate împărate, d'apu ci-i asta, că iga doară condeiu D-tale o 'mblat aice, că doară-l cunosc. Iaca scrisoarea-i pi masă.

Impăratu să dă şi citeşte cărticica.

—„Iga bree", face 'mpăratu, „azi sânt atâtea şi atâtea zile de atunci şi eu am vrut să fac din robu ista aşa şi aşa, şi ţi-am scris aşa şi aşa, da Dumnăzău iga cum *n*i-o purtat degetele.

Vai di mine înalţată împărăteasă, poate aista să chie partea copilului nostru. Di-am şti macar di *famèlia* lui. Noa zice, da o pedeapă tot trebuie să-i dau eu."

Şi 'ndata mare o trimăs in tăti ţările veste, şi s'o strâns atât amar di chietrari di o zâdit un *festung* 1) asemenea cu ceriu; şi numa aşa o fereastră i-ȯ lasat. Noa ci ti faci amu năzdrăvane. Rabdă un ceas, că-i trăi un an.

Şade amu robu nostru la închisoare.

Da el era ecior aşa di *fain* şi di ditreabă, că fata împăratului de dragoste nici nu mai putea; şi aşa scăzuse copchila în faţă, mai rău di cât un ţaran care munceşte. Şi mă-sa, înălţata imparateasa di jelea feti-sa, i s'o făcut *n*ilă şi s'o îndurat di i-o trimăs la robu ceala pi ascuns, fără ştirea împăratului, perni, aşternut, pat şi ci-i cerea sufletu, aşa că robu ceala aşa şedea amu în *areştu* ceala, ca cum ar şedea şi un beanter undeva. Şi fata odată'n zi, la a*n*iazăzi, era la dânsu, da împăratu nu ştia di asta.

Da'n vremea asta s'o rădicat împăratu Roşu şi i-o trimăs împăratului Alb trii beţe di alun, unu ca unu, să gâciască împaratu Alb cere-i di la rădăcină, care-i mijlocu, şi care-i vârfu, că „dacă nu-i gâci, măi câne di împărat Alb, am să te aduc să te spânzur" scria împaratu Roşu în scrisoarea ce a. Plânge împărăteasa, plânge fata, plânge tătă curtea, că ci-o venit pi capu împăratului Alb.

Vine fata împăratului cu mâncarea la robu, ci şedea închis în *festung*, plângând, şi-o 'ntreabă robu :

1) Germ.: *Festung*—cetate.

—„Dommne, drăgăța mea și gospodina mea, ci ești așa cu ochii roși, și ești plânsă tare? Ci fel di *aft*, ci fel di scârbă ai asupra capului tău; ca să-mi spui tu mie drept, că eu te-oi scoate di tăti.

—„Doamne, cinstitule și iubitule, di unde mă-i scoate dacă tatuca te-a zâdit aici. Mai bine nu te mai aduna tata la casăle lui și nu mă 'nvățăm cu D-ta."

—„Hei, nu te lua pi scârbă, că eu di aice am să te scot și te-oi ajutura. Nu-i ninică", zice, „și poate a da Dumnezău sfântu și om mai trăi noi.

Că iga cum și iga cum" zice, „să te duci dimineața când te-i scula la tat-tu și să-i spui că așa ai ghisat că se ieie el bețele cele, să le ducă la apă curgătoare, ca cum la Suceava, și să le răpadă dj pi mal drept la mijlocu apei. De la mijlocu apei are să vie bățu care-i de la rădăcină la dânsu, aceala, care-i din mijloc are să steia *habtac*[1]) în mijlocu apei, și care-i vârfu, are să meargă 'n ceala mal. Că, zice nu te teme, s'a primi el, împăratu Roșu, cu vorba asta".

Buun! Și-o trimăs împaratu Alb răspunsu ista. Da împaratu Roș l-o *probuluit*[2]) a doua oară almintrelea:

—„Na-ți", zice, „trii mânzi, să gâcești care-i fatat întâi, care i-a doile, și care-i pi urmă fatat. Că di nu, măi câne de 'mpărate Albe, hotărât c-am să te spânzur."

Și earăși o scârbă și o nevoie la curte di prăpădenia lumii. Și s'o întârziat fata cu adusu mâncării, și vine plânsă di tăt și căinându-se la robu închis în *festung*. Da robu-i dă:

—„Vai di mine tot așa te văd ?!"

—„Apoi", plânge fata, „iga cum și iga cum: că ce-o vinit pi capu tatii di la cânele di împăratu Roșu."

—„Eh ! zice robu, „aiasta nu-i ninica. Ia te-i duce acasă, și mâne te scoală frumușel și spune tătâni-tu c-ai ghisat, să facă tat-tu un ciubăr di stejar, unu di fag și a triilea di brad. Și să pue într'acel de stejar grâu, și într'aceal di fag să puie orz, da 'ntr'a ceal di brad să puie ovăs. Și să pue ciuberele cele de rând în ogradă, și care mînzoc a *mere* la ciubăru cu grâu, îi fatat întâi, care-a *mere* la ciubăru cu orz îi fatat a doile și care a mere la ceal di brad îi fatat pe urmă.

Și s'o luat împaratu Alb di i-o trimăs împăratului Roșu răspusu ista.

Mai mare ciudă și scârbă pi capu împăratului Roșu. Se ridică împăratu Roșu și se sfătuește cu Pepelea lui, un fel di năzdrăvan, pi Pepelea; da Pepelea ista tot nu era așa de năzdrăvan, ca robu, ci ședea amu închis în ziduri, că aista, năzdrăvanu nostru, avea mai multe meșteșuguri.

---

1) *Habtac*, termin luat din instrucția militară : *Habt Acht* care-i identic cu „*drepți*"
2) *Cercat*.

Noa, şede împăratu Roşu în *cânţăleria* lui cu Pepelea, şăd ii la masă şi se întreabă împăratu Roşu de sfat:

—„Vai de mine“, zice, „ce *mărire* să aibă el, că-i mai avan decât mine!“

Da Pepelea.: „Iacă eu încă am *şcolit* multe, da aiasta, drept să spun, nu pot pricepe.“

—„Măi“, zîce împăratu Roşu, „am să-l mai probuluesc într'un fel.“

Şî din vorbă'n vorbă i-o trimă împăratului Alb scrisoare aşa:

—„Măi câne di împărate Alb, din cât gâceşti tu aiestea tăti aşa di ghine, să mai gâceşti şi aiasta: când oi bea eu dimineaţa cafeaua şî oi lua linguriţa în mână, tu să dai un *şus*[1]) din *canón*[2]), di să se audă pân'la curţâle mele. Că eu vreu să te văd pe tine, ci putere ai tu! Eşti adică mai avan de cât mine, că gâceşti aşa? Ha?! şi a doile *şus* tot aşa să-l dai când am să-*ni* trag papucu; că de nu“ zîce, „capătu tău îi lucru sfânt“.

Noa, ci jălanie s'o stârnit amu la curţâle împăratului Alb, nu s'o pomenit di când îi lumea. Plânge împărăteasa, plânge *ministerii* şi *grachii*, plânge tătă curtea, da fata aşîş să se răsâpească, nu ceva.

Şî fata s'o 'ntârziet de tăt cu adusu mâncări.

—„Vai de mine mândra mea şi draga mea, ci-ai făcut în ziua asta, di te-ai întârziat aşa?“—face robu.

—„Apu, să-ţi spun drept, că de-amu am gătit-o“

—„Cum se poate, ci fel di pildă îi aiasta?“

—„Poi, iga ce-o scris împăratu Roşu, că să 'mpuşte tata aşa şi aşa un şus din canon, când a bea el cafeaua şi altu când şi-a trage papucu pi chicioare.“

—„Ei“, zîce, „dacă-i numa atâta, draga mea, apoi nu te plânge şi nu te scârbi; şi mâne te scoală frumuşăl şi spune la înalţatu împaratu precum că: tatucă iga cum şi ci am ghisat eu az noapte că nici Dumnăzău-Sfântu nu te scoate din *bidaua*[3]) asta, făr numai robu, ci l-ai zâdit în zidurile cele“.

Fata par'că prinse arichi, aşa o sburat până acasă şî-i spune tătâni-su cum şî ci.

—„Draga tatei, îi aievea asta?!“

—„I— aievea tată, că eu am ghisat aşa şi aşa“,

Da 'mparatu,—că el nu ştia că fată-sa zî de zî îi tot ducea di mâncare robului şi împăratu gândia că dimult l-a chi ertat amu Celdi-sus pi robu ceala—face:

1) Germ.: *Schuss*, foc de armă.
2) Germ *Kanone*—tun.
3) *Bidaua* din ruten.—nevoie, necaz.

—„Vai di mine, d-apu l-om găsi noi, că poate amu-i putred.“

—„Apoi, poate l-om găsi“.

Şi'ndata mare s'o dus împăratul, şi l'o găsit; când l-o strigat pi nume, el, robu, o grăit aşa, încet, din fundu temniţei. Ei, dacă o grăit apoi o luat împăratu şî câtă frunză-i pe copac, atâta amar di chetrari o strâns, să deie gios zidu di deasupra năzdrăvanului. Şî aşa li-o dat de grijă la chetrari împăratu, că altu ţinea şurţu, altu casmaua, altu *cepiţa* ca un chir di colb să nu-l agi-gă pe rob, feritau-Sfântu, că almintrelea „aveţi să chiţi cu tăţii tăieţi şi hăcuiţi în bucăţele.“ Şî i-o făcut o uşă largă, cât putea o trăsură să între în turnu ceala.

Aşa l-o scos pe rob di acolo şi l-o pus în *balon* [1]) alăturea cu împăratu Alb, di-o pornit la curţâle împărăteşti.

Acolo s'o spălat, s'o gătit frumos şî s'o pus ii la masă.

—„Dragu *m*eu, ficior de gráf, ori di ci-i chi D-ta, ci să chie că eu aşa-s di bătut di Dnmnăzău?“

—„Aş, înalţate împărate, puneţi cepiţa pi-o ureche, mănâncă, bea şi te veseleşte, că dì-amu eu am să-ţi port tătă rânduială.“

Da împărăteasa face: „Vai draga mamuchii, ci noroc te-o adus la casa noastră!“

Atunci el o cuvântat aşa:

—„Inalţată împărăteasă, nu-s vrednic să-*m*i zîceţi aşa, că eu nu pot să ştiu ci-a mai chi, pănci nu *m*i-oi câşliga pânea mea.“

Şi'ndata mare o eşit afară şi o strâgat la chetrarii cii ci l-o desgropat.

—„Bre, maiştrilor şi chetrarilor şi zâdarilor, cari m-aţi desgropat pi mine, îndata mare să-*m*i zădiţi din chetrile cele un turn asemenea cu ceriu.“

Şi când i-o turnat chetrarii ciia un turn, di nici nu i se vedea vârfu, că doar maiştri şî nu şagă erau aciia.

Noa bun! S'o luat el di şi-o suit *canonu* cu scripţii sus tocma'n vârfu turnului şî hai să se suie şi el. S'o 'ngrozât şi-o răcnit împaratu şi împărăteasa, da fata aşîş plângea întradins că aşa di nant s'o fost înalţat di nici nu se mai vedea nădrăvanu.

Şi când împăratu Roşu o băgat linguriţa în paharu di cafea, aşa di amarnic o huit *canonu* din vârfu turnului,—stia doar năzdrăvanu, când are să bage împaratu linguriţa în cafea, că nu di giaba era şcolit cu cele trii mii di galbeni—şî multă ţară s'o cutremurat şî curţile împăratului Roşu s'o zguduit şî s'o vărsat şi paharu di cafea,

—„Vai di mine“, zîce 'împaratu Roşu „unde-s papucii să mai văd sî a doile şus cum a veni“.

1) Trăsură închisă

Când o pus împaratu Roşu mâna pi papuc, aceala, năzdrăvanu mai amarnic o dat drumu la *canonu*, că lui amu tot una-i era: ori a pocni, ori s'a răsăpi, că el avea aşa o putere di pute să zboare ca cum cu balonu ci-că sboară. Impăratu Roşu trăgând papucu atunci o chicat di pi scaun gios, şi o scapat şi papuc şi tăt din mână; aşa di amarnic venise a doilea şus.

Noa, vede împăratu Roşu că nu-i de şăguit şi-i trimete împăratului Alb scrisoare.

—„Mă câne di împarate Alb, eu îţi scriu ţie, ca să vii la mine, să vedem ci fel di om eşti tu, ci fel di putere ai tu ha?!

Să ni videm di-aproape“ zice, „şi-apoi om mai videa ce-a chi!“

Plânge tătă curtea şi împărăteasa şi fata 'mparatului şi nu se 'ndura să-l lese pi împăratu să meargă acolo la împăratu Roşu.

Da năzdrăvanu:

—„Inalţate împărate,“ zice, „habar di grijă să n'ai, mă duc eu încolo, că D-ta nici nu poţi face acolo *nin*ică; lasă că mă duc eu pi capu lui, să-l *zăţăruesc*[1]) eu. Numa să-*ni* dai trii *reghimenturi* di catate, şi straiele împărăteşti şi coroana."

Imparatu Alb bun-bucuros, îndata mare i-o dat cele trii *reghimenturi* di catane şi straile împărăteşti şi coroana *pacuite*[2]) frumos aşa într'o ladă; şi năzdrăvanu amu aşa era, ca cum el ar chi fost împăratu. Noa, se ia el şi un *reghiment* din cele trii l-o 'mbrăcat în straie albe, şi un *reghiment* l-o făcut cu straie roşii, da a triilea l-o făcut cu farbă negru-negru cum îs ghiavolii: şi pi faţă şi pi dinţi şi tăt.

Apoi hai îşi ie sanatate bună şi fă-te la drum baiete.

Indată cum o intrat în împărăţia împăratului Roşu o găsât o spînzurătoare nouă-nouţă: „Aha, spănzurătoarea pentru împăratul Alb“, se gândeşte năzdrăvanu şi lasă acolo lângă spânzurătoare reghimentul ceal roşu. Da reghimentu ceal îmbrăcat în negru l-o pus să steie hăt mai încolo, într'o râpă de pădure. Şi cu reghimentu ceal alb hai mai departe. Intră ii amu în ogradă la împăratu Roşu: da împăratu Roşu ii aşteptă în *gang*[3]); şi aşa şedea acolo pi o laiţă cu un *capău* roşu lângă dânsu, ca cum ar şedea un împărat cu un *minister* ceva la sfat.

— „Noa“, strigă împăratu Roşu, „care-i împăratu să vie în cănţălărie.“ —

— Da ii o strigat: „Noi tăţi suntem împăraţi.“ —

Da 'mparatu Roşu: „Vai di mine, ce-i asta, auzi cum mă înşală ii pi mine!? aşa zâce 'mpăratu cătră Pepelea lui.

---

1). *A zăţărui*, corrupt din termin. militar: *exercieren*. a face instrucţia militară.
2) Inpachetate.
3)—Cerdac; (germ,: *Gang*).

„Noa bun! Sânteți împărați, firea-ți spânzurați“ și li-o dat împăratu Roșu pâne, mâncare, una-alta, cum ci se cade la catane și zâce: „Îți pofti și-ți mânè în cutare casarmă.“

— „Di ci nu, se poate.“

— „Măi“, zâce amu împăratu Roșu cătră Pepelea lui, „tu să te bagi în cutare sobă din casarmă și să iei sama, că ii or sfătui una-alta, și căruia i-or zâce împărat,—na-ți foarfecele și să-l însămnai la *cabat*[1].

Și noaptea grăiesc catanele: „Înnalțate imparate“, zâce unu, „di ci-i pânea așa di dulci la împăratu ista?“

— Dapoi“, zâce năzdrăvanu, „cum n'a chi dulce, ducă el strânge lapte din țâțâle femeilor din sat, și-l pune 'n pâne, că așa-i place lui.“

— Înnălțate împărate“, întreabă altu, „di ci-i așa di roșu împăratu ista?“

— „Dapoi“, zâce, „ai văzut capău ceal roșu, cu care sta pi *gang*? Apoi ia di-acolo-i făcut împăratu ista: că de mult tat-su era dus la bătaie și mă-sa, împărăteasa, o greșât cu capău ceal roșu și l'o făcut pi dânsu. De aceea așa-i di roșu împăratu ista.

Pepelea ascultă *chitic* în sobă, și când o adornit tăți, iesă frumușăl din bortă și hârști! îl însamnă pe năzdrăvan, și-i face bortă la *cabat*.

Dimineața când s'o sculat amu tăți, zâce năzdrăvanu:

— „Iga mă videți ci sămn am eu la cabat? Na-vă foarfecele și faceți-vă tăți așa.

Și-și fac ii tăți sămnu ceala la cabat. Întră pi urmă în ogradă la împăratul Roșu și să pun frumos în rând. Împăratu Roșu cum i-o văzut dă fuga la aripa dreaptă și vine drept la năzdrăvanu nostru, că el era băiet tare *fain* și grosuț.

— „Aha“, zâce, amu știu eu, D-ta ești împăratu, că iga ești mai altfel la cabat! Am știut eu că *nusai*[2]) să chie numa unu împărat.

— „Ba noi tăți sântem împărați că iga a noastre strae tăti-s așa“. — Și tăți arată borțâle lor di la cabat.

— „Cum bre?!“ zâce împăratu Roșu și fuga-fuga se repede pe gang și *pliosc* îi face lui Pepelea o palmă: „Măi spurcăciune ci gândești tu?!“ da Pepelea *tiuu* s'aruncă pi vârfu casei și 'ncepe a răcni și a să văeta cât îl lua gura:

— „Nu ți-i rușâne! împărat ești tu, om ești tu, că ești făcut di câne și bei lapte di la femei, și tat-tu îi capău ceal roșu di colo?!!„ — Așa o strâgat Pepelea și s'o dus in lumea lui.

Noa, amu împăratu Roșu s'o scârbit di tăt: „Vai di mine ci să fac, că amu m-o fript în coș,“ zîce el. „Mă rog amu cu tăti cele m-ați

1) Capot.
2) «Numai de cât», trebuie numai de cât».

înşălat, aş vrea să ştiu amu care-i împărat între D-Voastră, să dau faţă cu dânsu".

Da năzdrăvanu face: „Mă rog atunci innalţate împarate, să îngăduiţi până ci-oi veni eu."

Şi iuti se duce, deschide *cufăru*[1]) ceala de-şi scoate straele împărăteştí şi coroana; se 'mbracă ca un împărat şî vine la 'mpăratu Roşu. *Regimentu* i-o făcut *honor* frumos, împăraţii o închinat şabliele şi împăratu Roşu ii zice:

—„Înnălţate împărate Alb, nouă ai şî noua zâle aş chi şăzut eu cu reghimentu D-Tale la ospeţe şî la veselii, numa să nu-*n*i chi făcut ruşinea asta: că eu adică îs făcut di capău".

— „Dapoi poate nu-i aşa ?!" zâce năzdrăvanu.

— „Macar să chie şi-aşa, ci-o trebuit să spui între atâta norod aşa o vorbă? Că eu doar tot îs om, că tot am făptură di om şi numa la păr aşa-s o lecuţă roşu".

— „Apoi dă, înnălţate împărate Roşu, eu una ştiu, că ci-i di spus, îi di spus pin faţă şi pi din dos!"

-- „Apoi din cât îi aşa, poftim", zâce „la spânzurătoare".

— „Di ci nu, se poate" zâce năzdrăvanu. „Şî voi oameni buni" zâce el cătră *reghimentu* lui „mergeţi sănătoşi acasă, că eu vă dau *urliub.*[2])

Şî vin ii la spânzurătoare. Da *reghimentu* ceal cu strae roşii şedea sub spânzurătoare şi aşa cânta di frumos, cum cântă îngerii la ceriu, că în *reghimentu* ceala era aleşi oameni şcoliţi şi vestiţi cântăreţi di pi lume.

Mai mare mirarea 'mpăratului Roşu:

— „Vai de mine, împărate Alb, da ci-i asta? că eu când am pus spânzurătoarea n'am văzut *ninic* aici ?!"

Da năzdrăvanu face: „Mulţănim Tatălui ceresc şi la Maica Domnului" şî 'ncepe a-şi face cruce „că iga am agiuns că o venit îngeril să mă ieie la ceruri, să mai trăesc şî acolo, că di lumea asta 's sătul şî prea sătul."

Da aciia din *reghimentu* acela negru, care sta aşa 'ntr'o vale hăi mai încolo di spânzurătoare, aşa răcniau şi urlau şî se tăiau din şablie ca ghiavolii cei răi în iad.

—„Vai di mine da aciia, ci-s ?" întreabă împăratu Roşu.

—„Aciia? tu li rămâi lor! ai să li cari chiatră, şî te-or hăcui, şî te-or întinde. Iga cum se taie cu şabliele şi se hăcuesc; aşa au să te taie şi au să te hăcuiască şî pi tine".

Şi acii negri ţipau şi răcneau ca ghiaolii 'n iad.

—„Vai di mine" zâce împăratu Roşu, „di cât oi rămâne la aiştea

1) Germ. *Kofer*—ladă,scrin.

2) Germ.: *Urlaub*—concediu.

mai bine mă spânzur :" şî-şi pune frânghia în gât. Împaratu Alb atunci *haiti* strânge iute funia şî-l râdică în sus. Şî-aşa l-o spânzurat pi împaratul Roşu.

Şi omu năzdrăvanu o luat di la împăratu Roşu coroana şî pământurile, cum se zâce ţinuturile, şi când o 'ntrat în curţile împăratului Alb, îmbrăcat în straiele împăratului Roşu cu *reghimenturile* îmbrăcate frumos cum o fost înnainte, fata împaratului Alb o leşânat di bucurie.

Da 'mpăratu Alb, care era di *beget*, l'o pus în scaun şî i-o zâs :
—„Di acum, dragu tatei, împărăteşte tu, că eu, mi-i destul şî-s bătrân"
Şi plângia împăratu Alb, şî împărăteasa şî curtea şî tăţi di bucurie.

Apoi o trimăs veste pi la împărăţii că fac nuntă, şî năzdrăvanu o trimăs şî la tat-su scrisoare să vie : „Tare poftesc, tătucă să vii numai de cât la nunta mea."

O venit tat-su, şî când o stat la masă o zâs el către tat-su ;

„Tătucă, d-ta ai bănuit că ai păgubit cu mine 3000 de galbeni : da eu acele trii mii de galbeni nu le-am păgubit, ci m'am trudit mult şî m'am şcolit, di am învăţat aistea, ci trebue la împărăţie.

Poftim înapoi cele 3000 di galbeni, şî-ţi mulţămăsc că m'ai agiutat să mă şcolesc ; că să nu chi învăţat aiestea treburi, n'aş chi azi împărat."

Tat-su dă să îngenuncheze şî să-i sărute mâna. Da el l-o sărutat pi tat-su pi obraz, că moşneagu începuse a plânge.

Şi atâta-i poveste asta.

Alexandru Morariu.

(Auzită dela Ion Bujor Ochinciuc, jitar în Pătrăuţi pe Suceava, care pe vremea lui a fost în «Bosna» la bataie şi pe atunci încă îi ţinea de urât ofiţerilor şi soldaţilor cu poveşti prin cele «ţelturi». *Zelt*-cort.

De-ale copiilor.

8.—*Cântecul ariciului.*
Ariciu,
Ariciu,
Pogoriciu,
Măsurând pogoanele,
Iţi tocişi ciobotele.
Hai la moară
Şi te însoară,
Să iei fata
Lui cicoară,
Că-i gătită
Premenită,
Cu mărgele
De surcele
Cu cercei
De ghiocei,
Cu salbă
De foi de nalbă
Şi-are zestre,
Nouă ţeste
Şi-un ogar
După car 1).

Fl. Cristescu.

Din *Carte pentru copii*, pag 41—2. Variante în Tudor Pamfile, *Jocuri de copii*, I. p. 91—2 şi II p. 100; jocul numit *ariciu* şi cântecul său în II, p. 20—21.

3.—Copii căutând ariciului (Desemn de Stoica).

9.—Uţuui,
La măgătui,
Iapa este, mânza nu-i,
C'a mâncat-o dumnealui.

10.—Mija, mija, patca,
Ţine porumbatca,
Limbrici,
Costirici.
Buba ici.

11.—Cucurigu—gagu',
A murit moş-Neagu',
Şi a rămas baba,
Taie lemne cu sapa.

12.—Una ela,
Catraela,
Tae popa epuraş,
Caracaş,
Dă'n deal, dă'n vale,
Hodoronc, tronc.

13.—Ace,
Pace,
Dobitoace,
Imbrăcat cu opt cojoace,
Vin la el şi nu-i dă pace.

Auzite din Joräşti-Covurlui de

Petru S. Mihai.

POVESTIRI şi LEGENDE

18. — Cuza-Vodă în ţară.

Lângă satul Tereuja (Vâlcea), hotar cu Obislav, unde acum e pod peste un pârăiaş, lângă drum,—acum şosea judeţeană, dincoace de un ciopor de case ce ţin de Obislav—a fost cărciuma lui boier Răduţ ;— acum nu mai este....

Nu-ş' ce mai era până 'n Paşti. Eu eram flăcău, dor mă luase dorobanţ cu schimbu' la Râmnic (Râmnicu-Vâlcea), făcusăm numai vre-o două luni. Mă duc şi eu la *govie* 1),ce erea la cârciuma asta a

1) Petrecerea la care iau parte toate satele de prin prejur.

lui boier Răduţ. Când erea petrecerea mai în toiu, ne pomenim că vine din spre Slăveşti o căruţă (fără arcuri, bine 'nţăles, şi cu caii mici) c'un om în fund şi c'un băetan, ce-'i mână caii. Cum ajung în dreptul cârciumii, opresc; da'ăl din fund:

—Pfùuui— pfui.. hó—hó—hóooo !!.,.—se dă jos, intră 'n cârciumă, cere o litră de vin, o bea, şi-o plăteşte patru crăiţari de-'i de atunci.

—Apoi iasă afar' la govie. Oamenii întinzându-'i o ulcea cu vin, îl întreabă :

—De unde eşti măi prietine ?

—Sânt de la munte !

—Şi un'te duci acum, aproape de Paşti ?

—La câmp, că am oi....

—Da' dumnevoastră cum o duceţi pi-aici ?

—O ducem bine..

—„Ţţă !.... Pe la noi nu prea merge....

—Ei de ce ?

—De multe... dumnevoastră plătiţi pe aici bir mare ?

—Cam mare... vre-o 7 sfanţi...-

—Dar cu pătulele ?

—Pătulele ni le-a fărâmat Domnitorul.

—Când vindeţi, plătiţi cèva ?

—Nu plătim nimica... Da' prea ne-a făcut domnitorul ăsta ăl de acuş, ocalele mici,.... Eream mai bune ale lu' Ştirbei, ereau mai mari; ăştea, prea de tot, zău.....

—Mai bine, cred, eu, că 'n loc să bei una de alea, mai bine bei două de-'ştea !!

—Că bine zici.

—Da'cu bucatele cum o duceţi pe-aici ?

—De bucate o ducem bine de tot...

—Da'că bun Domnitor aveţi !....

Trece ca o jumătate de an şi nu-ş' cum vine vorba şi mă dau în taină cu unu' despre govie şi 'i spui şi de omul ăsta....Mă pomenesc că mă 'ntreabă :

—„Avea barbă mă Ioane ?"

Eu îi răspund :

—Avea... Erea àia par'că'i erea lipită de bărbie..

—Tiunu... bată-vă 'n cap să vă bata....Da' voi să nu-'l cunoaşteţi!.. Ala a fost **Cuza** mă !!!...

N. I. Dumitraşcu.

(Auzită dela moş Ion Coconoiu, din Obislav-Grădiştea-Vâlcea).

19.—Vulpea cu şepte minţi

Vulpea a întrebat pe uli câte minţi are? „Una, zice uliul; da tu“? „Eu am şapte“.

Iată că se face vânătoare în pădure şi dau de vulpe. Ea la fugă şi vânătorii după dânsa. Vulpea aleargă de se ascunde în o vizunie iar uliul ţuşti în urmă-i şi el. „Ei cumătră, câte minti ai?“ „Numai şese“. Vânătorii se aud venind tot mai aproape... „Dar acum?“ „Numai cinci“. Incep a ciocăni să spargă vizuina. Uliul tot o întrebă pân'a spus că nu mai are nici o minte; le-a fost prăpădit de frică pe t ate.

„Apoi dar, zice uliul, dă-te tu mai în fund şi lasă-mă pe mine de margine, că eu m'oiu face mort şi ei când m'or vedea, s'or uita la mine; da'tu, printre dânşii, şi la fugă.

Sparg vânătorii pân' în lăuntru, dau de uli. *Incă* zic ei, noi căutăm pe vulpe şi găsim uli. Aista nu ne trebue!“ Şi încep a-l înturna Vulpea atunci, *tulea* băete; s'a scăpat. „Ei, vezi cumătră că tot îs mai cuminte eu cu o minte, de cât d-ta cu şapte. “ Şi chiar aşa, că cel prea cuminte ştie prea multe iar când îi la o strâmtoare, o păţeşte. Cine ştie una şi bună, cu aceea mai bine ese la capăt.

De la Maria Melnec, Mihalcea-Bucovina.

Elena Voronca.

20.—De ce poporul numeşte pe preot ţap?

Se spune că într'un sat trăia odată un om sărac, sarac, aşa de sărac că, nu avea nici ce mânca.

Acestui om i s'a întâmplat să-i moară un copil. La timp se duce la preot să'l îmormânteze. Popa ştiind că omul acela era sărac lipit pământului şi n'are cu ce să-i plătească osteneala, îi ceru plata înainte

Bietul om îi spuse că n'are cu ce să-i plătească acum dar rămâne îndatorat. Popa nu voi să se ducă.

Săracul aşteptă trei zile şi văzând că trupul începe să miroasă, se hotărâ să'l îngroape singur.

Se puse şi săpă o groapă în grădina sa din apropierea casei şi la o adâncime oare care dădu peste o căldare cu bani de aur, din care luă patru monede şi duse popii pentru îmormântare. Popa văzând aceşti bani, se miră şi-l întreabă că de unde îi are. El îi spuse drept că, văzând că nu voieşte să-i îngroape copilul fără plată, s'a hotărât să şi-l îngroape singur şi aşa a săpat o groapă în grădina lui, a găsit o căldare cu bani de aceea pe care îi păstrează acasă.

Popa, lacom din fire, se gândi ca cum ar face ca să poată lua banii acestui om sărac. Se hotărâ în sfârşit, să se ducă la acel sărac şi

cu o îmbrăcăminte in aşa fel ca să-l sperie şi să-i ia banii. Se îmbrăcă cum ar fi fost cu o piele de ţap peste corp şi în cap puse o căpăţină de ţap şi astfel se duse, noaptea, la sărac şi-l ameninţă spuindu-i că el este stafia şi că banii ce i-a găsit sunt ai lui şi că numai de cât să-i dea înapoi, căci altfel nu va fi bine de capul lui. Săracul de frică, crezând că într'adevăr e stafie, i-a dat căldarea cu toţi banii găsiţi. Popa luă caldarea cu banii şi plecă acasă la el. Ajuns acasă voi să se desbrace de piele şi de căpăţână dar nu fu chip, căci se lipise de el.

Această minune a făcut'o Dumnezeu, ca să-i arate că nu a făcut bine să ia norocul şi ve ea altuia şi să-i pedepsească lăcomia.

Popa văzând că nu mai e chip de a deslipi pielea şi că e nevoit să umble în toată viaţa lui aşa şi că aceasta e o minune Dumnezească, chemă pe sărac şi-i spuse tot şi că să-şi ia banii înapoi. Săracul şi-a luat banii; dar popa a rămas preschimbat în ţap.

De atunci popii îi zice ţap.

(Spusă de Pr. V. Enăceanu com. Islazu jud Brăila)

Dobre Ştefănescu.
(Urziceni-Ialomiţa)

COLINDE

5.—*De sculaţi boeri cuconi,*
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cântători.
Nu vă aduc nici un rău.
Ei v'aduc pre Dumnezeu,
Dumnezeu e mititel,
Mititel şi 'nfăţăşel.
Faşă dalbă de bumbac
Bătută cu diamant
Şi trimisă'n Ţelegrad,
Ţelegradul jumătate
Rusalimu-a treia parte.
Mai în jos de Rusalim
Este un pat mândru lucrat
Din nouă scânduri de brad;
Din gealău e geluit,
Din bardiţă bărduit,
Din cuţit e cuţitit.
Da' într'ânsul ce-i asternut?
Scorţar verde mohărit.
Slobozit până'n pământ.
Şi'ntr'âns' cine-i restignit?
Domnul Nostr' Isus Cristos
Şi la cap floare de mac;
La picioare, mintă floare;
Şi la brâu, un spic de grâu;
La părete, pelin verde,
La podele clopoţele;
La uşă, floare de ruijă,
Şi la feresti, flori domneşti;
La icoane busuioc;
In mijloc pară de foc.

Auzită de la Todosia Păpuşoi din Frătăuţul-vechi.

Mihai Boca.
Suceava-Bucovina

DATINE ŞI CREDINŢE

38.—**Obiceiuri la nuntă.** Nu toate fetele logodesc. Multe se înţeleg cu iubiţii lor şi „fug" intr'o bună seară: „de mână şi pe lună!" —„se fură fata!" Fuga se face la casa mirelui sau la o rudă a acestuia. Pe drum se trag focuri de puşcă, spre a se vesti în sat. Chiar cei ce logodesc îşi iau îndată nevestele acasă. Foarte puţini le lasă acasă pân' la cununie.

Când este mire în casă se cade ca acolo nime să nu se ducă cu mânile goale, Se duce câte : o sticlă cu vin roş şi o găină — *nu* cucoş! In casa mirelui nu trebue să se toarcă; mirele nu se duce la moară. Mirele şi mireasa nu se duc la biserică. Miresele nu aduc apă.

La fiecare nuntă *trebue* stolnici (întocmitori) cari se ţină tipicul aşa precum se ştie din bătrâni şi care pofteşte pe oameni cu „plosca", prin *calaraşi* sau *vornicei.*

Nunta se începe sâmbătă seara şi ţine pănă luni seara sau marţi dimineaţa — sau chiar şi până mercuri când stolnicii au să mânânce fasole ferte de mireasă cu apă adusă de ea împreună cu mirile. Sâmbătă seara sunt „vedrele" la casa unde urmează a se face nuntă, flăcăii mai posnaşi, fac... „priveghiu!" Nunul trebue adus la vedre cu lăutarii pentru ca în faţa lui şi a miresei trebue să se bărberească mirele; mirele stă pe scaun, pe o pernă sub care stă bacşişul bărbierului, care trebue să fie flăcăul unei case întregi. Oglinda o ţine mireasa şi tot ea şi şervetul — prosopul — cu care se şterge după ce pe mână i-a turnat tot mireasa— care ţine în aceiaşi mână o creangă de busuioc. După ce s'a şters, doi flăcăi îl saltă cu scaun cu tot, mirele sare şi toţi chiue. După aceasta se mai joacă puţin şi se despart după tipic.

A 2-a zi innainte de cununie, se aduce zestrea. La luarea lăzei, surorile miresei, sau mama ei, sau chiar o rudă, se pun de pricină şi cer bacşiş. Mai înnainte de a se pleca la cununie se cere „iertăciune." La cununie se observă ca să nu se vadă două mirese, căci una din ele moare pănă la anul. Dacă cade la unul din tineri cununia de pe cap nu vor avea trai bun în anul întâi iar dacă la „Isaiea dănţueşte" mireasa o să poată călca pe mire pe picior atunci o să se întâmple ca macar câte odată, ca găina să cânte mai tare de cât cucoşul, în casa aceia; în acest timp se asvârle bomboanele. Când vin înspre casă es oameni sau copii cu cofele cu apă; mirele le asvârle un bacşiş, le varsă apa şi calcă prin ea. Acasă are loc cununia soacrelor: mama mirelui leagă pe tineri cu un şărvet de gât şi-i pune pe un scaun in casă, pe scaun este aşternută o perină. Dela uşă, unde se face cununia soacrelor, şi până pe scaun tinerii trec peste o blană—ca să fie bogaţi,

sub care se află o pânză albă—ca să fie cinstiţi! După aceasta se pun la masă, unde mirii nu trebue să mânânce carne de loc—ca să nu aibă parte de pagube!—ci numai lapte, brânză, şi mai ales, ouă—într'un singur ou amândoi şi să mai rămâe! După masă să leagă baste de toţi vornicii şi se scoate apoi „danţul". Se joacă apoi prin într'amurg când se face o mică pausă. Nunii se duc acasă în marş.

In acest timp se fac pregătirile pentru „masa cea mare", care se aşează de obiceiu după miezul nopţei. La masa mare se dau şi darurile—în bani, miresei, care dă şi ea, la rândul ei darul în şervete cusute de mâna ei. La sfârşitul mesei se dă ţiganilor „dolia" căci în timp ce unul din ţigani umblă cu farfârla după strâns, altul zice.

Cine n'o da dolià
Sune-i capul ca dobà!

In timpul mesei mirele esă, esă şi nuna, apoi nunul cu mireasa se schimbă întovărăşirea pe sex; se dau mici sfaturi şi după ce tinerii sânt conduşi în odae.......se trag perdele. Constatarea purtărei de până acum a fetei se desveleşte la nuni, care nu vor s'o ascundă. Aici sânt obiceiurile de probă pe care nu le pot descrie.....

Mireasa se desleagă în cântecul jalnic şi mieros „*Taci mireasă nu mai plânge* ".. şi :

„*Plângeţi ochi şi blăstămaţi,*
Că voi sunteţi vinovaţi..."

Se încep apoi jocurile dela care nu lipsesc cumetrele cu poalele în brâu, nici vorbele fără perdea, de la care, în dosobi, fetele e bine să lipsească. De jocul cumetrelor nu scapă nici socrii cei mai puţin jucăuşi: „Da, ia, hai soacre mare de joacă, că dacă n'a jucat feciorul tău la nunta ta, vin măcar tu de joacă la a lui! După ce se luminează bine, jocul se întărtă între bătrâni, cari după spusa lui Coşbuc „sunt grei de pornit iar de-i porneşti, sunt grei de-oprit!"

Luni, pe la 8—9 a. m. se face eşirea în lume a mirilor: vin doi conocaşi cari să pun cu caii alături, lăsând un mic drum printre ei şi şi ei, singuri, sânt uniţi prin un colac mare. Pe sub acest colac apucă mai întâi unul care e legat de mireasă cu un colac apoi după mireasă mirele, legaţi în acelasi fel şi la urmă nuna legătă iarăşi cu un colac. Se încinge jocul. Colacul de sus înseamnă legătură şi bogăţie cerească; colacii de unire înseamnă dragostea de cinste şi unire ce trebue să-l lege pe unul de altul şi pe amândoi de 'ntreaga lume.

Petrecerea urmează până când obosesc stolnicii.

N. B. Să se ştie că în ori-ce timp vei intra la o nunta trebue să zici: »Noroc şi bună dimineaţa«—începutul ori-cărei lucrări!

Joräşti-Covurluiu.

I. C. Beldie.

39.—**Logodna în Zorleni-Tutova**. Adunându-se în casa fetei neamurile ei şi ale flăcăului, după ce mai vorbesc de una şi alta, întreabă cele ale flăcăului, către cele ale fetei.

— Dar bine, oameni buni, nu ne întrebaţi la ce am venit aici?

— V'am întreba, răspunde unul, dacă am vedea că sunteţi copii mici şi n'aţi şti să vă daţi seama.

— Apoi, uite cum şi ce...

Şi încep a se împăcà dinspre partea zestrei; iar când totul s'a isprăvit, gospodinele aşează în mijlocul casei o masă acoperită pe care pun o farfurie cu grâu, acoperită cu un şervet cusut frumos. Logodnicii se aşează ca la cununie cu faţa spre răsărit, îşi pun inelele în grâu, logodnicul pune darul miresei, câţi-va lei, îi acopere cu grâu şi apoi, apucând cu câte o mână de farfurie şi slujindu-se de cealaltă mână învârtesc amândoi farfuria de trei ori. Apoi, mirele îşi ia darurile lui, mireasa pe-ale ei, pe urmă mireasa aruncă de patru ori grâu din farfurie în cele patru vânturi. După ce-şi pun inelele în mâni, logodna-i gata. Afară flăcăii trag din puşti şi pistoale, chiuind.

(Văzută la logodna flăcăului Rusu, absolvent al cursurilor dela Orfelinatul agricol regal «Ferdinand».)

Tudor Pamfile.

40.—Poporul crede, că dacă începe a ploa pe timpul sărbătorilor verzi jidoveşti, atunci va ploua neconteuit prin 40 de zile.

41.—Copilele, cari samănă mai mult tatălui, să aibă mai mult noroc, de cât cele cari samână mamii.

42.—A 9-a Joie după paşti se sărbează, ca piatra să nu bată pânile şi mai ales cânepa.

43.—Vinerea este zi de năpaste, deci strănutând cineva vinerea dimineaţă, peste zi va avea supărare.

44.—Se zice că fetele cu păr bogat uşor vor căpăta soţ.

45.—Apa din fântână nu este bine a opri, căci este păcat şi apoi iarăşi sacă.

46.—Acea casă, unde oaspeţii îi află pe căseni adeseori la masă, îi cu noroc.

47.— Acel om pe al cărui cap s'ar ceti psaltirea întoarsă, va muri în scurtă vreme.

48.—Femeile se feresc să taie vreo găină“ căci dacă, Doamne fereşte găina s'ar întâmpla să fie cu ou, atunci acea femeie ar muri îngreunată.

49.—Semn de ploaie este, dacă *lumina* aprinsă curge.

50.—Vara fructele nouă strică şi ca ele să nu-i strice celui ce le mânâncă trebue să zică: „atunci să mă doară pântecul, când o naşte baba cutare!“

51.—Se crede, că dacă se plăteşte peste săptămână o sf. leturghie pentru vrăjmaşi şi ea se isprăveşte fără să se aprindă lumini, adecă întunecată, atunci cel ce-o plăteşte de bună samă scapă de duşmani.

52.—Vita când se vinde, atunci stăpânul ei ie funia ei cu poala sumanului şi i-o dă cumpărătorului; dacă ar prinde însă funia cu mâna goală şi i-a da-o cumpărătorului, atunci i-ar da şi norocul.

53.—Cumpărătorul unei vite dă slugei vânzătorului un ban de cinste, ca să aiba noroc la vită.

54.—Când strănută un copil mic trebue a-i zice numai de cât „sănătos,“ ca să crească mare.

55.—Nu e bine ca femeea, pe când îşi are *râudul* să între între straturile cu pepeni, căci ei atunci ar creşte rău, ar tânji şi putrezi curând.

56.—Nanaşa, înfăşând copilul îndată după sf. botez, să nu-l strângă tare, căci la din contra copilul crescând mare, va fi avut însă sgârcit.

57.—Dacă cineva visează *calapuri* sau că răşchirează torturi, atunci se crede, că el va fi împiedecat în o călătorie.

58.—Unui cerşetoriu în stare să lucreze nu e bine a-i zice să meargă la lucru, ci nedându-i nimică să-i zică: „Ţi-a da D-zeu, că eu n'am!“

59.—Sinucigaşii se desgroapă şi trupurile lor se dau pe-o apă curgătoare în credinţa, c'apoi satul va fi scutit de nenorociri.

60.—Se crede, că mâncându-l sau usturându-l pe cineva spatele, este semn a vreme rea.

61.—Masa nu este bine a o şterge cu hârtie că apoi sfadă va urma în casă.

(Culese din com. Straja-Bucovinei. 1)

Dimitrie Dan.

CANTECE

143.—*Şi iar verde liliac,*
Păsărică de pe lac,
Ce m-ai blăstmat să zac,
Că n'am pe nimeni cu drag,
Să-mi păşească peste prag,
Să-mi pue mâna la cap,
Să mă'ntrebe de ce zac,
Ori de cor, ori de vărsat,
Ori că badea nu-i în sat.
Mâne-i anul de când zac,
Mi-a crescut iarba la cap,
Şi la cap şi la picioare
Şi la mijloc de trei palme
N'am surori să mă plivească
Nici fraţi ca să mă cosească,
Nici maică să mă jelească.
Aşi trăi cu sorile
Că mi-s dragi ca florile;
Şi-aş trăi cu fraţii mei,
Dar sunt departe ei!

1) Auzite de la vărul meu răposat Alexie Popescu a lui Ilie din Straja. Aceste credinţe poporale sunt urmarea celor 1000 credinţe publicate în «Gazeta Bucovinei», n-rii: 30, 63, 67, 70, 74, 79, 94, 97, 99, ex. 1894 şi n-rii: 3, 12, 17, 18, ex. 1895.

Nici n'am maică, nici n'am taică,
Parcă sunt născut din piatră.

Auzită dela Elena Negru-Ciureşti-Tutova)

Ch. Ciurescu.

144.—*Altă foae rosmalin,*
Hai puicuță să fugim
Pe din dos de țințirim,
Doamne bine ne lovim.
Şi la ochi şi la uitat
Ca doi porumbaşi la cap;
Şi la ochi şi la sprincene
Ca doi porumbei la pene.
Mândră, ochii tăi cei dragi,
De pe uliță m'atragi
Şi 'n casă la voi mă bagi.
Mândră, ochii tăi cei dulci
De pe uliță m'aduci.

(Culese din Vânătorii Neamțului)

G. Popescu.

145.—*Foae verde trei migdale,*
Cui să dau eu cinci parale
Să-mi tae nucul din zare.
Şi să-mi facă punte'n vale,
Să treacă şi mic şi mare,
Să treacă Ghiță calare,
Cu cias bun legat de zale,
Cu cămeşa albă floare,
Spalată de-o fată mare?

Cântat de adultele şi adulții din Floreşti la şăzătoarea ce a avut loc la şcoală în vara anului trecut

Din Floreşti-Tutova

Virginia Stan.

146.—*Foaie vede de orez,*
Vino, maică, de mă vezi
Cât ts grâiele mai verzi,
Că dacă s'or săcera,
Tot mai mult m'oiu depărta
Şi m'oiu duce cât colea
Şi oiu trece Dunărea.
Dunăre apă vioară,
Face-te-ai neagră cerneală,
Să te pui în călămară
Şi să fac o hârtioară,
S'o trtmet la maica 'n țară
Să-mi dea bani de chetuială
Ş'un cal bun de călăreală.

Auvită dela nişte flăcăi şi fete care se întorceau dela secere într'o seară de Iunie prin lunca Horincii; şi-l cătau în cor în bataia lunii. Aldeşti-Covurlui.

Mihai Adam.

147.—*Frunză verde trei masline,*
Mor puiule mor!
De m'aş întâlni cu tine,
Mor puiule mor!
Ca să scot focul din mine,
Mor puile mor!
Două vorbe să-ți vorbesc,
Mor puiule mor!
Inima s'o răcoresc,
Mor puiule mor!
Frunză verde şi-o lalea,
Mor drăguța mea,
Cum îmi arde inima,
Mor drăguța mea.

Auzit dela N. Bouleanu, lăutar, Socea. Cândeşti.

A. Moisei.

148.—*Unde-ai plecat Ionişor?*
—La Craiova să mă 'nsor.
C'aici fetele nu vor,
C'au auzit că sânt dator.
Sânt dator la „perceptor"
O sută de gălbiori.
Sânt dator şi la primar
O sută de galbeni mari,
Sânt dator şi la copile
O sută cinci-zeci de lire.

Culese din Bârcu-Dolj

Şt. Stănescu-Bărceanu.

149.—*Mă suiu în deal la* cucă,
Mă uitaiu în vale'n luncă.
Văzui lunca 'mbobocită
Ș-o căsuică mitititcă
Cu ferestrele de sticlă,
Coperită cu sipică
Și-o femeie tinerică,
Șade'n pat, toarce la furcă,
Cu caierul de bumbac,
Cu furca de lilieac,
Cu fusul de diamant
Dela Firoiu Ștefan. com. Lipov. Dolj.
St. St. Tutescu.

150.—*Frunză verde de salată,*
Toată lumea-i înșelată,
Dar'ca mine nici-odată.
Inșelată-i lumea bine
Și m'a înșelat și pe mine.
Inșelată-i lumea rău
Și m'am 'nșelat și eu.
Nu ți-a fi bade păcat?
Tinerea m'ai înșelat
Și te-ai dus și m'ai lăsat;
Ca pe-o păsăruică'n gard,
La toată lumea de sfat.
Ca pe-o păsăruică'n holdă,
La toată lumea de vorbă.
Dar să știi bădiță bine,
Că tu n'ai să scăpi de mine:
C'ale mele lacrimi grele
Și suspinările mele,
N'or pica bade pe mine,
Ci-or veni pe rând la tine
Și pe altul n'or pica,
Că's toate din vina ta,
Auzite dela bunul meu prieten Erast Hostiuc din Mitocul Dragominei, dintr. Sucevei.
I. E. Toroutiu.

151.—*Foae verde de pelin,*
Eu mâncatu-s de streini
Ca iarba de boi bătrâni:
Eu mâncatu-s de dușmani,
Ca iarba de boi balani;
Și mâncatu-s eu de rele,
Ca iarba de mielușele.
De cât traiul cu năcaz
Mai bine moarte 'ntr'un ceas;
De cât traiul cu urit,
Mai bine moarte'n pământ,
C'aș trăi și n'am cu cine
Ș-ași muri moartea nu vine.
Din Crucea-Suceava.
L. Mrejeriu.

152.—*Foae verde iarbă rea,*
Maică măiculița mea,
Eu mă duc la grea batae
Tu remâi cu grâu 'n pae.
Până maică și-oi veni,
Grâul tot a putrezi;
Până și-oi veni la poartă
Poți măicuță să fii moartă;
Până ți-oi veni'n ocol,
Găsesc toate nu mai dor.
Auzit de la L. Grigorovici satul Mitoc, dist. Sucevei.
V. Ungurean.

153.—*Sus pe-o dumbrăvioară deasă*
Multă ploae se revarsă.
Nu știu ploae-i ori ninsoare?
Ci-'s lacrimi de fată mare,
Foaie verde pelinița
—Ce plângi tu măi copiliță?
—Cum n'oiu plânge măi bădiță,
Că brâul nu mă ajunge
Și polcuța 'n piept mă strânge.
—Taci cu badea nu mai plânge,
Că bădița-i negustor,
Ș'om duce-o la croitor,
I-a da drumul subțiori,
Și la brâu oiu pune flori,
Ca să-l ai de sărbători.
Auzit de la Toma Costache din Bogdana-Tutova.
I. G. Ciorescu-Bogdana.

154. *Drum la deal și drum la vale,*
S'a luat lumea de mirare,
Că's marghiol *și mă țin mare*
Și'n pungă nici cinci parale,
Numai ața mămăligei
Lipită de fundul pungei.
Din Novaci Gorj, **H. Țapu**

155.—*Vezi tu fată'n sărbători*
Cu capul bătut de flori?

Da s'o vezi în celea zile :
Parcă-i ciuma din pădure !

156.—*Munte, munte piatră sacă,*
Dă drum la soldaţi să treacă !
Să treacă în România,
Să înveţe cătănia,
Că-i amar
Peste hotar !....
De-ar fi cătănia bună
Ca feciorul făr' de mumă ;
De-ar fi cătănia toată
Ca feciorul făr' de tată...
Frunză verde siminoc,
Dare-ar Dumnezeu un foc
Să ardă Săměriu (?) tot,
Să rămâie numai parii,
Să se 'nţepe ghenărarii.
Ghenărarii şi maiorii
Care-au concentrat feciorii..
Frunză verde trei grănate,
Trenule, n'ai avea parte
De şuruburile toate
Şi de şina de pe roate.
Da vagoane 'n jumatate,
Că tare m'ai dus departe,
In neagra streinătate,
Unde n'am soră, nici frate,
Nici măicuţă să mă cate !
Eu, armată tot aş face,
Dară arma nu'mi prea place,
Arma cu oţelele
Care perde zilele.
Eu armat'aş face bine,
Dar nu pe locuri streine
Unde nu mă crede nime.
Auzit cântându-se in şezători la Coropceni-Vasluiu.

I. Neculau.

157.—*Şi-am zis verde mărăciune,*
Lasă-te, puică, de mine !
—Cum am să mă las de tine,
Daca-s cu braţele pline
Eu de tine m'oiu lasà,
Când a sunà scândurà !
Şi popa cadelniţà,
Şi mi-a màsura groapa;
Màsura din colţ în colţ,
Iau adia *de la toţi,*
De la fraţi, de la surori,
De la grădina cu flori.
Şi-am zis verde şi-o lalea,
Cine-a fi la moartea mea,
Să-mi cheme ibovnica,
Să-mi ţie lumânarea,
Să mor cu ochii la ea !
Auzit de la Floarea T. Oriţa din Ivăncești-Putna.

G. Mândru.

158—*Si-o frunzuţă trei bujori,*
Şi-are Naie trei surori
Trei surori ca nişte flori :
Surioara ce-a mai mare,
Cu cosiţa pe spinare;
Surioara mijlocie,
Cu păru' până'n călcâie;
Surioara cea mai mică,
Codru'n patru se despică!..

C. Rădulescu-Codin.
Lereşti-Muscel

159—*Prin pădurea de-alămâe,*
Dragostea noastră să fie;
Prin padurea de făget,
Dragostea noastră s'o văd.

160—*Uiuiu ş'aşi bea rachiu,*
Ş'aşi dormi pe lângă brâu.
Şi mi-i drag la făgădău
C'un voinic din satul meu
Şi mi-i drag la crâşmă, zău,
C'un voinic din satul meu.
Din Dorna-Suceava

Ioan Zotta.

O samă de cuvinte

159—174

Berbeteag—ameţit, năucit.

Hututùi—năuc, zăpăcit.

A crăncăi şi *a crăncăni*—a umbla de geaba, a se lăsà pe tânjală.

Trăscău—nume ce se dă rachiului tare, basamacului.

A se *târşâ*—1) a sta în poziţie necuviincioasă. 2) hlizi, rânji.

Nandraşlâcuri—ştrengarii, d. p.: umblă după nandraşlâcuri.

Mang—prost d. p.: tare-i mang !

T. Popovici.

Oas !—hăis, îmdemn de a cârni boul din brazdă spre stânga. Oas La... ! (hăis Lazăr !) Oas Veri.. ! (hăis Verilă) Oas Po... ! (hăis Porumb) ş. a.

Nişcocoriţă—o vietată urâtă, albicioasă, cu fălci mari, care trăeşte prin mocirle.

Nioarcă—guzgani de baltă, cari trăesc prin malurile pâraelor.

Grohăeşte—1) a grohăì, a dizbătuci paele de pe arie, când se trieră cu caii. 2) a scămoşi coaja (pojghiţa) de pe grăunţele de meiu (malaiu mărunţel) sau de grâu. 3) Strigătul ce scoate porcul când se întâlneşte cu alţii.

Harman—1) locul la poarta ţărinei unde se trieră pânea albă cu caii. 2) Locul unde se strânge fânul, ciocanii şi paele, de se păstrează pentru iarnă, (la munte: *ţarc*).

Chişav—rău, uricios, protivnic. An *chişav*, an rău, protivnic ; vreme *chişavă* sau rea, ploioasă.

Tea...a...ară!—interjecţie de mirare, cu înţăles negativ. D. p.: a făcut cum i-ai zis ? Tea...ră ! să te-asculte plodul !!

Săivan—şură pentru boi.

Caragaţă—coţofană, ţarcă. Figurat se dă ca poreclă. *Caragaţă* dela Bălăbăneşti !

(Culese în diferite prilejuri în com. Zorleni-Tutova)

M. Lupescu.

CRONICA

* In «**Rânduiala de pădure pentru Bucovina** *dată de Impăratul Iosif al II-lea în 1876*», publicată cu o mică introducere şi un îndiciu de d-l *Gh. T. Kirileanu*, cultivatorii de păduri pot găsi bune sfaturi, pentru toate timpurile. Numeroasele cuvinte, lucruri şi obiceiuri sunt strânse în indicele de 6 feţe care încheie cartea.

* **Călindarul Plugarului, 1909**, editat de *Gazeta Transilvaniei*, Braşov (50 bani) cuprinde între altele şi câteva bucăţi scoase din revista noastră. Sfaturi practice şi altele.

* **Ravaşul Poporului**, prea folositoarea gazeta populară de educaţie şi gospodăria sătească, de sub îngrijirea d-lor *A. Gorovei* şi *M. Sadoveanu*, intrată într'al doilea an, publică în fie care număr şi bucăţi de literatură populară. O recomandăm cu căldură cititorilor revistei noastre.

* In **Voinţa Naţională** din 25 Decembrie a.c. un anonim scrie prea măgulitoare cuvinte pentru «Ion Creangă». Mărturisim că nu-l cunoaştem, dar, cu toate aceste ne simţim alături cu d-sa.

Aceiaşi ţintă am avut-o, pe cari o arată şi d-lui; aceleaşi idealuri le avem aceleaşi greutăţi pe cari şi d-lui şi le închipuie. De un l u c r u îl încredinţăm însă mai mult: vom isbuti *cu ori ce preţ*. Se înţelege, în cumpăna acestei nădejdi, stau alături cu noi intemeetorii, abonaţii şi cetitorii revistei, cari îşi au partea lor de răspundere.

Ei îşi vor face datoria, căci îi vom aduce să ş-o facă cu toată plăcerea. Nu ne vom intrista şi nu vom da înapoi pentru cazuri izolate.

Ascultăm sfaturile ce ni se dau şi le repetăm colaboratorilor: *să explice toate cuvintele rari, ce se vor cuprinde în materialul trimis, să le transcrie întocmai cum se rostesc, însemându-le accentul; Expresiile populare* a căror rubrică n'o avem, vor intra, parte la «*o samă de cuvinte*», parte la «*vorbe adânci*» după cuviinţă.

«Din parte-ne—încheie cinstitul domn, am dori din toată inima ca revista «Ion Creagă», bine începută şi bine susţinută până acum, să crească desvoltându-se aşa cum, fără îndoială, o vor, şi o aşteaptă numeroşii ei întemeetori».

Şi Hristos zice: «Cine are urechi de auzit să audă», adăugim noi.

* Datinele strămoşeşt sunt în cinste la curtea princiarăă, scriu gazetele. A. S. R. Principesa Maria alăptează singură pe mica princepesă *Ileana*; Domnecul vlăstar e legănat în albioară şi adoarme, în cântecul de leagăn *Nani, puişor !*

* **Albina** *de Crăciun* are străinul chip a lui moş-Crăciun, cu bradul şi jucăriile. Mai departe *o melodie pentru pluguşor,* şi alta pentru *Moş-Ajun*: «Ne daţi ori nu ne daţi»? «Sorcovaşii lui Meaşter-Cerceluş»sunt scoşi din cartea pomenită la cronica trecută. D. Stoica zugrăveşte prea frumos: «*cu pluguşorul*» şi «*cu steaua*».

* A eşit *Fascicolul III, Tonul I* din **Dicţionarul limbii române** cuprinzând vorbele *anaforă—argăţie*. Inscrieri şi lămuriri pentru întreaga lucrare, se pot dobândi şi prin redacţia revista «Ion Creangă».

* *Societatea culturală economică* „**Dorna**" (intemeetor d. I. Zotta) printre altele, are ca ţintă şi păstrarea «datinilor strămoşeşti.»

* Pentru noi în deosebi, şapte pagini prea frumoase găsim în numărul pe Ianuarie al revistei craiovene „**Ramuri**" datorite d-lui *Artur Gorovei: Din psihologia ţăranului Român*, datinile şi credinţele flăcăilor şi fetelor noastre de ţară în preajma dragostei şi însurătorei, cu minunate documente tras din cântece. O fărâmă, poate, dintr'o lucrare întinsă

* **Zicale Turceşti** traduse de d N. Iorga după text franţuzesc, Valenii-de munte (Prahova] 20 bani exemplarul. **P.**

* In „**Spice**", amintiri de ale cunoscutului nostru nuvelist N. Gane, se află o *poveste de Crăciun*, zisă de unchiaşul blând şi blajin băeţilor ce-l ascultă cu drag.—Librăria C. Sfetea Bucureşti; preţul 2 lei.

M. L.

Poşta Redacţiei

Ch. Ciurescu.—De sigur că s'au găsit bune; şi acestea din urmă; dar, vor apare câte puţin.

Gr. Vasil. Pipir. Cu cea mai mare plăcere, dacă ar fi din popor; compoziţi originale în versuri nu publică revista noastră.

Petru I. Mih.—Câte nu s'or putea în lumea asta, dragă domnule! Dar.. Vino pe la noi şi vezi câţi se găsesc.

INTREBARI

La cari cititorii şi abonaţii noştri sunt rugaţi să răspundă la Redacţie. Ceea ce ne va sosi se va publica îndată în revistă iar materialul acesta va sluji de studiu unei persoane care se indeletniceste cu o cercetare asupra **Alexandriei**. Din scrisoarea care am primit-o, entragem:

„O carte atât de răspândită ca *Alixandria* nu se putea să nu aibă nici-o înrâurire asupra închipuirii populare şi intr'adevăr mai la toate popoarele se găsesc o sumedenie de legende în legătură cu Alexandru Machedon. De pildă în Grecia o frumoasă legendă poveste, că surorile lui Aleandru M. bând apa vie pe care fratete lor o pr'mise in dar de la Evant, împăratul Nagomudrilor au devenit ast-fel nemuritoare.

Blestemate de fratele lor, jumătate femei şi jumătate peşte, ele străbat şi astă-zi mările şi se intâlnesc in miez de noapte vre-o corabie rătăcită, întreabă pe corabieri: Mai trăeşte împăratul Alexandru? Dacă corăbierii au inspiraţia să le răspundă „Da" atuncea ele fac vânt corăbiei să spintece mai repede valurile mărei dar dacă, nepricepuţi, corăbieri le răspund că s-a prăpădit de mult, atunci, mânioase rostogolesc corabia in adânc.

E foarte probabil că şi închipuirea poporului nostru va fi căutat să brodeze ceva în jurul lui Alexandru Machedon, dar până acum nu cunoaştem de cât foarte puţine legende create sub inrâurirea Alexeandrinei vre-o 2, 3.

Şi totuşi este vremea să culegem materialul şi în aceasta ramură a literaturei populare.

Pătrunderea literaturei culte tot mai adânc mesele poporului răceşte în mod fatal răspândirea cărţilor poporane iar când acestea din urmă vor trece din mâinele poporului in rafturile bibliotecelor unde nu vor mai fi resfoite de cât doar de istoricul literar, atunci şi legendele născute sub înrâurirea cărţilor poporane vor perde treptat treptat din amintirea poporului.

In jurul vetrei încălzite se strâng acum la şezători flacăi şi fete, copii şi bătrâni. E dar prilejul cel mai nimerit pentru a smulge din intunerecul cutropitor al uitării legendele create din bătrâni în jurul personalităţei lui Alexandru Machedon. In acest scop ne adresăm cu următorul chestionar către cetitorii noşti care au norocul de a trăi în mijlocul poporului rugându-i, să bine voiască a ne da sprijnul lor bine voitor.

1. Ce ştie poporul despre Alexandru Machedon despre Por împăratul şi despre Daric împărat?

2. Ce ştie despre Bucefal, Ducipal sau Duciupal?

3. Ce ştie poporul despre călătoria lui Alexandru Machedon la raiu sau despre pogorârea lui la iad.

4. Ce ştie poporul despre apa vie, pe care Alexandru a primit-o in dar de la Evant împărat (in unele părţi poporul poveşteşte că apa a fost băută de slujnicele lui Alexandru cari au devenit apoi ursitoare sau pe-alocurea ielele).

5. Ce ştie poporul despre Evant împaratul Nagomudrilor şi despre ostrovul Macaron în care locuesc Nagomudrii?

6 Ce se crede în popor despre Blajini sau Ragumani? Unde locuesc ei şi ce obiceiuri au?

7 Ce se ştie in popor despre Fiul Oe?

8 Cunoaşteţi vre un cântec popular în care săfie vorba despre Alexandru Machedon? Alexandri a publicat în Albumul Macedo-român un cântec despre Alexandru Machedon cu motivul luat din popor).

9. Ce ştie poporul despre limbile păgâne pe care Alexandru Machedon le-a închis intre munţi?

10. Ce ştie poporul despre Gog şi Magog despre Căpcăuni sau Cătcăuni?

11. Ce ştie poporul despre Leocaduş paharnicul care a dat otravă lui Alexandru M.?

12. Ştie poporul ceva despre Aristotel dascălul lui Alexandru şi despre Nehtinav vrăjitorul?

13. Ce ştie poporul de furnicile uriaşe, de racii uriaşi sau de piticii de o schioapă cu care s-a bătut lexandru? Despre păsările cu capul de femee? Despre inorog!

Cam acestea ar fi intrebările cu care credem că s'ar putea scormoni in sufletul poporului; ori-cine însă poate nemeri şi alte intrebări. Interesul este: să culegem câte mai e vreme şi legendele acestea.

Redacţia

NOTE:—*Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonaţii carin'au plătit nimic către Administraţie, sunt stăruitor rugaţi să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonaţii cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugaţi să-şi facă socoteala, rămânând să trimită rămăşiţa cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.*

— *Administraţia mai are încă puţine colecţii din anul I, cari se pot dobândi, cu preţul de 3 lei, plătiţi innainte.*

— *Trebuind să se tipăriască ediţia II din anul I, se primesc de pe acum înscrieri. Costul numerilor broşate este de 3 lei plătiţi, fireşte, tot innainte.*

— *Odată cu fiecare număr, abonaţii cari plătesc, vor avea şi chitanţele cuvenite.*

Anul II.—No. 3 Martie 1909

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Obislav-Grădiștea Vâlcea) P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. I. Kostake.(Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), D. Mihalache (Goleștii—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț),i I.Neculau [Coropceni-Vasluiu) T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovic-(Zorleni-Tutova), C.Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava). I. E. Torouțiu(Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

REDACȚIA: T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 50

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— BARLAD —

EXEMPLARUL:

In țară . . . . . . 40 bani

In străinătate . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară . . . . 5 lei

In străinătate . . . . 6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

NOTE :—*Trăgând un număr mai mare de exemplare față de anul trecut, am găsit cu cale d: a trimite revista și la alte persoane cari n'au avut-o.*

De la cinstitele persoane cari au bine voit a o primi așteptăm plata abonamentului.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întăi a lunei. Numătul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8⁰.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înnainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite d-lui Tudor Pamfile str. Ștefan cel Mare No. 50, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătât cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură fața a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu bătrânii sfătoși și cu babele cari încheagă apele.

Deci, și aice, să punem umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrâurirea vieței celei noi.

Anul II.—No 3 Martie 1909

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ADMINISTRAŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL
T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 50 Bârlad	M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)	In ţară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

Povestiri şi legende.

21.— Cuiul lui Pepelea.

Am ispitit şi eu pe mai mulţi că ce 'nsemnează „cuiul lui Pepelea“ şi nu mi-au ştiut da răspuns frumos. De asta le spun eu acuma:

Pepelea a fost un om frumos şi isteţ iar cuiul lui Pepelea a fost cuiu de lemn bătut în păretele casei părinteşti, pe care Pepelea a vândut-o unui om. Omul cela avea o fată cuminte şi mândră nevoie mare, să cumperi două lumânări de ceară curată şi s'o cununi cu Pepelea. Pepelea ar fi vrut, nu-i vorbă; şi fata nu s'ar fi dat în lături, dar tatăl fetii, să nu fi auzit.

— Măi moşule, dă-mi pe fică-ta de nevastă, zicea Pepelea.

—Mai puneţi pofta'n cuiu, băete, în răspundea tatăl fetii:

— Atunci, dacă-i aşa, am să-mi vând şi eu casa şi-am să mă duc în lume.

— Ţi-o cumpăr eu.

— Bine. Ţi-o vând toată din cheotoare'n cheotoare, fără numai un lucru, nu: cuiul din păretele din răsărit. Pe acela să mi-l laşi mie.

— Ei, şi de ce?

— Să am şi eu moştenirea asta de la părinţi. Scoate banii şi să facem hârtiile.

Omul a scos banii, hârtiile s'au fost întărit şi omul cu fata cea frumoasă s'a mutat în casa lui Pepelea.

Şi era bine acolo, în odăile celea încăpătoare, în casa cea împrejmuită cu livadă şi acarete frumoase. Le era dragă casa lui Pepelea şi lui Pepelea îi era drag încă mai mult cuiul de lemn bătut în păretele din răsărit.

A doua zi Pepelea la om:

— Ce vrei Pepeleo?

— Am venit să-mi puiu căciula 'n cuiul meu.

Omul cam strâmbă din nas, dar ce putea să facă, dacă aşa scria la învoială.

A treia zi iar :

— Ce vrei Pepeleo ?

— Am venit să-mi iau căciula din cuiul meu.

Şi azi aşa, mâni aşa, Pepelea avea intotdeauna câte ceva de pus ori de luat din cuiul de lemn bătut în peretele de răsărit. Şi vedeţi, acestea se întâmplau mai întotdeauna când omul lipsea de pe-acasă, când ramânea numai fata singură. Şi fata avea mare grijă să nu iasă cumva cuiul din părete şi să nu se peardă. Din ce pricină însă, tăeţi-mă, spânzuraţi-mă, că nu v'aş putea spune. Nu ştiu.

Lucrurile au rămas aşa ; casa în picioare şi cuiul în părete; Pepelea îndrăgostit de cuiul de lemn şi fata tot aşa. Dar mult nu.

Că într'o zi auzind că Pepelea s'a însurat cu fata cea frumoasă şi cuminte şi că sta chiar în casa cea nu de mult vândută, m'am dus la creştinul cela şi l'am întrebat:

— Bine omule: ce te făcu să-ţi măriţi fata tocmai cu unul de care nici nu vreai să auzi?

— Ce m'a făcut? Blăstămatul de cuiu al lui Pepelea, nepoate, mi-a răspuns omul.

Şi atât.

Auzită de la d. Gh. Ghiţulescu, Tecuciu.

Tudor Pamfile.

22.— Broasca.

Când Jidovii au răstignit pe Domnu' Christos, Maica Precesta s'a dus să-l *jălească* [1]. Tot jălindu-se Ea aşa, haid' că nimereşte o broască. Mai din una, mai din alta, broasca ce :

— La ce te mai jăleşti Maică Precistă de geaba, că s'a dus—s'a dus !...

Da' Maica Precista :

— Păi de ce să nu mă jălesc !... că dor unul am avut şi şi pe ăsta 'mi 'l'au răstignit Jidovii !...

— Las' Maică Precestă că şi eu am avut :

Nouă brotăcei,
Toţi crecănăţei,
Cu ochii holborăţei,
Ca mine de frumuşei.

şi pe toţii 'i-au călcat carăle mocăneşti, dupe drum, şi dor unul 'mi-a mai rămas, şi ş'ala ca vai de el !

Maica Precesta de colo :

---

1) Să plângă la stâlp.

— Ia cheamă-l să 'ţi-l văd şi eu!

Broasca 'l chiamă:

—*Fir de busuioace,*
Ia fă-mi-te 'n coace,
Să mi te vadă Maica Precesta!

Şi brotăcelul, odàtă sare de unde erà băgat: *creac-creac, ţâşti-ţâşti!* —cum e el făcut!

Cum 'l-a văzut aşa Maica Precesta, a 'nceput să zâmbească!.,.. (lângă Fiu-Său răstignit!..) unde 'i-a zis şi „fir de busuioace... ş. a.

Şi fiind că a făcut-o să zâmbească, broasca, pe Maica Precesta, Maica Precesta a blestemat-o:

— „Tu să mori şi să nu te 'mpuţi, şi nici *hoară*[1]) să nu faci ca alte lighioane!..."

Şi, zice, e adevărat.

Şi cică de-atunci broasca se usucă 'n drum, calcă căruţele şi carăle peste ea, şi hoară nu face!...

Este obiceiu, că cică dacă omori broaşte, plouă

(Auzită de la mumă-mea, Boureni-Dolj).

N. I. Dumitraşcu.

23.—Femeea leneşă şi sărbătorile.

Intr'un sat, trăia mai de mult, o femee, care nu-şi prea trudea trupul chiar aşa la treabă!.. ci câtu-i ziulica de mare umbla forfota prin sat pe la cele case, mâncând şi ea pe unde se 'ndura cineva, să-i dea câte un codru de mămăligă. Pentru dânsa în fiecare zi era câte o sărbătoare. Nu mai ţinea socoteală dac'a mai tras clopotul la biserică ori ba... Ba în cutare zi nu lucra, că-i rău de 'mpunsătură, ba în cutare zi, ii cutare sărbătoare, şi-i rău de pocitură... ba în cutare sărbătoare şi rău de lupi... şi ce mai încolo încoace, pentru fiecare sărbătorică, cât de mititică, ea îşi avea pricinile ei să nu lucreze.

După multă vreme, D-zeu trimite moartea de-i luă zilele... şi a murit ca toţi morţii; dar vezi era acù alta, căci nelucrând nimica, în toată viaţa ei, —cu ţinerea sărbătorilor— n'avea măcar o sdreamţă de îmbrăcat şi şedea moartă în pielea goală.

Atunci Dumnezeu, care vede şi ştie tot, ce se petrece pe pământ dădu poruncă să s'adune toate sărbătorile, pe cari le ţinuse şi să chibzuiască s'o înmormânteze cu cinstea, ce se cuvine unui creştin.

Şi la porunca ziditorului, s'au adunat la sfat toate sărbătorile, de de la cele mai mari, până la cele mai mici.

1). *Hoară*: viermi.

Şi din sărbătorile cele mari şi din cele mici începură care mai de care cu gura înainte :

— 'Păi în ziua mea să fi lucrat, că eu o iertam.

Alta :

-- Şi'n ziua mea să fi lucrat, că şi eu o iertam.

Altele şi altele tot aşa, până chiar şi Sft. Gheorghe, Sft. Ilie şi Sft. Dumitru ziseră, că şi în zilele fiecăruia din ei să fi lucrat, că şi ei o iertau.

Numai sfânta Duminică cu glas tânguios, zise într'un târziu :

— Ba eu, de lucra în ziua mea, n'o iertam.

Atunci toate celelalte sărbători şi săriră cu gura :

— Dacă n'o iertai, atunci îmbrac'o şi-i poartă de grijă.

Şi aşa sfânta Duminică —din toate sărbătorile— a îmbrăcat-o şi i-a purtat toate rânduelile creştineşti la înmormântare.

(Culeasă de la mama mea, A. Popovici).

T. Popovici.

24.—Din ce-i făcută femeea?

Apoi Dumnezeu a făcut pe om după chipul şi asămănarea sa din pământ, cum scrie şi la carte. Şi-a văzut sfântuleţul că nu-i stă bine singur; şi s'a gândit să-i facă tovarăşă, care să-i fie de ajutor la toate. Acum din ce s'o plămădească?.. Că hâr... că mâr!.., Pândeşte pe când dormea bărbatul şi-i taie o coastă,şi o pune pe o scândură; iar el s'apucă de cusut la loc tăetura, ca să nu se mai cunoască.

Când se întoarce, coasta nu-i pe scândură. O pisică fugise cu ea şi rodea, rodea... parcă nu mâncase de cinci zile.

Dumnezeu cum o vede după dânsa. Pisica fuge, el cât colea în urma ei!... Şi tot gonind-o aşa, o apucă de coadă.

El trage, pisica trage... până când rămâne D-zeu cu coada în mână. Iar diavoliţa aşa cum era ciuntită, fuge şi fuge, unde a 'nţărcat dracu' copii şi se ospătează fără frică.

Atunci D-zeu înciudat, trânteşte coada în pământ şi zice :

—*Femee să te faci !*

Şi numai iaca, că se ridică de jos un chip frumos cu ochii albaştri şi păr auriu de-ţi era mai mare dragul să te uiţi la el,

Cum vedeţi, femeia-i făcută din coadă de pisică; de aceia îi plină de vicleşug.

(Auzită în Tulcea).

G. Coatucerna.

25).—Dumnezeu și cu Sfântul Petru

Era odată o vreme, când Dumnezeu și cu sfântul Petru umblau pe pământ. Pe atunci lumea era bună și pământul curat (virgin). Astăzi, Dumnezeu și cu Sfântul Petru nu mai umblă pe pământ, pentrucă lumea s'a făcut de tot rea și pământul este cu totul spurcat. Atunci când Dumnezeu și cu sfântul Petru umblau pe pământ era o femee saracă, și avea o casă de copii, toți mici ca ulcelile. Și vădana ceea ne având ce să le dee să mănânce, ei plângeau de foame; așa fel că ți se rupea inima de milă dacă i-ai fi auzit. Femea ca să-i împace, pusese în foc o turtă de baligă de vacă spunându-le:

—Tăceți, dragii mamei copilași că, am pus în foc să se coacă o azimă de făină de grâu și s'a coace îndată și-ți mânca și vă veți sătura.

Și bieții copii fiind rupți de foame și văzând că mă-sa îi tot amână cu scosul turtei din foc ca s'o mănânce, ei hojma o întrebau:

—Mamă, da nu s'a mai copt turta? Da scoate-o că, fie cum a fi, că o mâncăm și mai ne coaptă.

—Iea îndată, puii mamei, numai o leacă mai așteptați.

Că mult ați așteptat și puțin mai aveți de așteptat. Că dacă veți mai aștepta oleacă, ea se va coace mai bine și va fi mai bună și tot pentru voi va fi bine că, doar în sat la alți copii n'are s'o ducă mama. Ați auzit voi vorba că, cine rabdă un ceas, trăește un an mai mult?

—Mamă, scoate-o, mamă, că nu mai putem aștepta, îi răspundeau ei.

Și tot așa verbiau copii cu mă-sa care-i tot amâna cu minciuni. Și pe când tot vorbiau ei așa, vine în casă la dânșii doi uncheși, bătrâni, bătrâni. Și cum au intrat ei colo, au zis:

—Bună ziua, femee!

—Mulțumim, dumnevoastră, moși bătrâni.

—Da, ce faci, ce lucrezi, femee hăi?

—Ce să fac? Ia cu copilașii-aceștia, mânca-i-ar norocul că-s mici, mici toți și multe le trebue și n'am nici de unele mă rog, ca o femee vadană, saracă. Că, ori cum ar fi omul, mare, mic, greul nu-l lasă; trebue să mănânce și mai multe nu. Acum ei tot plâng de foame. Și ne având ce să le dau să mănânce, am pus o baligă în spuză și-i tot amăgesc că-i azimă de făină de grâu. Și cu atâta le mai opresc plânsul.

—Bine, femee, pricepem noi ce spui tu. Da, ia scoate-o că-i coaptă.

Și scoțând femea turta o găsi de făină de grâu. Mare-i fu mirarea, când o văzu așa. O dădu la copii să o mănânce; li păru miere. Dumnezeu prin puterea care este nemărginită, făcuse minunăția cea. Afară de asta îi umplu casa de aur. Atunci femeia văzând așa, înțelese că cei doi bătrâni, sunt D-zeu și cu sfântul Petru. Acum D-zeu îi spuse:

—Uite, femee hăi, acum ai bani, cu cari poți să faci ori-ce. Fă-ți ție ce vrei, dar să nu uiți și ce ți-oi spune eu. Să faci milostenii câte mai multe. Să te duci prin cutare loc și să ajuți pe toți oamenii amărâți, și năcăjiți.

După asta Dumnezeu și cu sfântul Petru se duseră de acolo, unde

vor fi avut treabă. In urmă femeia se duse pe unde-i spusese D-zeu şi făcu tot ce i se spusese. Mai pe urmă culcându-se pe acolo, şi adormind, când se trezi era în nişte palate, făcute tot prin puterea lui D-zeu. Acum D-zeu se arătă acolo la dânsa din nou. El o întrebă dacă a făcut ce i-a poroncit şi ea a răspuns că a făcut totul. D-zeu atunci îi spuse, că pentru că s'a ţinut de vorbă, o făcu regină.

După asta D-zeu şi cu sfântul Petru ducându-se de acolo şi mergând mult pe un drum, ajunse la o nuntă. Nişte băeţi răi, cumu-i obiceiul acestora, începură să râdă de D-zeu şi de sfântul Petru cari nu-i cunoşteau cine sunt, pentru că erau schimbaţi în doi uncheşi bătrâni. Atunci D-zeu îşi vâri cârja în pământ c'un deget şi spuse s'o scoată cine vrea afară. Atunci se încercară băeţi, flăcăi, oameni voinici s'o scoată şi nimeni n'au putut-o scoate. Dumnezeu o scoase numai c'un deget. Atunci se făcură acolo un lac mare de apă şi înecă toată lumea.

Auzită in 1894 Ianuarie 21, in Moviliţa, Judeţul Putna

N. Mateescu

De-ale copiilor

14. — Alea, palea,
Portocalea.
Ce-ai mâncat,
De te-ai umflat?
Şapte pite, ş'un pitoi
Ş'un galon de usturoi.

15.—Măi bădiţă, Toadere
Dă-mi şi mie-un pepene,
C'am deschis o prăvălie,
Cu zahar şi cu tămâe.
Cioc, boc
Treci la loc!

16.—Unilana,
Fişti pana,
Fiştigana,
Pana,
Dedi,
'Npedi,
Rasele,
Pasere,
Chiţigoi,
Limbrici,
Costirici,
Buba ici.

Din Jorăşti-Covurlui

Ioan C. Beldie.

17.—Mija, mija, patca,
Ţie porumbatca,
Trestie,
Oştie,
Chiţigoiu stolnic,
Talpă de voinic.

Spiridon Popescu.

Din bucata *Vorniceii* public. în *Viaţa Rom.* An. IV. No. 1 p. 54.

CÂNTECE DE STEA

1.—Veniţi toţi cei din Adam
Cu toţi fiii lui Avram,
Să-i cântăm versul cu jale,
Pentru-a' lui Adam greşale!
Căci Adam dac'a greşit,
Domnul din Raiu l-a gonit.
„—Megi, Adame, de la mine,
Dacă te-ai lipsit de bine.
Nu te-ai lipsit de viaţă,
Ci te-ai lipsit de dulceaţă."
Şi-a eşit Adam plângând,
Cu sapa 'n pământ săpând,
Şi Eva'n furcă torcând.
Şi de-acum până'n vecie
Mila Ta Doamne să fie,
Cu dar şi cu bucurie.
Ca ne-ai scos de la robie,
Şi ne-ai dat la'mpărăţie,
Amin, Doamne, slavă Ţie!

Din Ciureşti, Tutova.

Gh. Ciurescu.

DATINE ŞI CREDINŢE

62.—*Obiceiuri şi credinţe la Bobotează şi la Sfântul Ioan (Iordan).* In ajunul Bobotezei, preotul umblă cu botezul din casă în casă, In unele sate femeile fierb grâu şi îl fac colivă. Pun masa cea rotundă pe care mânânc, în pat şi pe ea pun strachina cu colivă, o sticlă cu vin, azime calde şi bani. Intrând preotul cu botezul în casă şi după ce botează, ia lingura, svârle o lingură de colivă sus în grinda casei sau, în tavan, zicând: „spor şi izvor."

Gustă apoi din colivă şi din vin împreună cu dascălul, apoi vinul îl deşeartă în vasul ce'l au, azimele le pun în desagi, apoi iau şi gologanii. Sătenii cred că câte boabe s'au lipit sus, atâtea chile de grâu au să facă în vara viitoare şi că au să aibă spor la bucate şi să crească înalte ca în grindă. Apoi îi duc de botează în coşarul vitelor, la coteţele păsărilor, porcilor, ş. a., căci cred că vitele şi păsările le vor fi apărate de boale şi de lupi peste an. Tot atunci le dă şi muşchiu de porc, ori picioare, căpăţină, cum şi fuiorul de in sau de cânepă; de aci vine şi zicătoarea: „Ca fuiorul popei pe d'asupra".

Unii spun preotului să şează pe pat, căci ei cred că au să le stea logoditorii şi cloşcile pe ouă.

In unele localităţi gazda presară grâu şi alte grăunţe pe jos, ca să calce preotul pe ele şi aştfel ei cred că au spor la bucate. Acele grăunţe le seamănă împreună cu celelalte seminţe.

Tot atunci în unele sate preotul dă fetei sau flăcăului gazdei câte o lămurică de busuioc din şomoiogul sau pămătuful cu care botează.

Aceştia pun acel busuioc în sân şi seara când se culcă il pun sub perna pe care se culcă, căci cred că în noaptea aceea au să viseze pe ursitul sau ursita ce are să ia de soţ.

In alte localităţi fata ori flăcăul pun o rămurică de busuioc şi mărgelele pe pragul uşei ca astfel când preotul intră în casă, să treacă peste ele. Apoi le ia şi le pun noaptea sub căpătâiu, ca să viseze pe ursitul ce au să'l ia.

Preoţii bătrâni, în vechime,—acum vre-o 40 de ani, când vroiau să iasă din casă, începea să se vaite:

„*Aoleo ! şoldu*", ca gazda să-le dea şoldul porcului.

De aci se zice: „*şoldul popei*".

Tot în seara de Bobotează femeile fac piftie, căci cred ele că tot anul faţa le va fi fragetă ca piftia.

In ziua de Bobotează, după terminarea slujbei şi sfinţirea apei, preotul botează pe toţi cei ce au venit cu caii. Aceştia apoi se iau la întrecere pe câmp; iar flăcăii şi oamenii tineri merg cu puştile pe la bogătaşii satului şi dau cu puşca şi capătă bani pe cari îi dau pe băutură.

In ziua de sf. Ioan oamenii se adună, rudenii şi prietenii, şi cu toţi merg la cârciumă—bărbaţi şi femei,—şi acolo mânâncă cârnaţi (*trandafiri* de porc) şi friptură de porc, ce şi-au adus fiecare de acasă şi beau vin. Ei zic că se *iordănesc*. Femeile, pe ori-ce bogătaş găsesc, il ridică în sus şi nu-i dă drumul până ce nu le dă de băut.

Petrecerile lor sunt vesele în acea zi; dar de multe ori beau lacom şi se îmbată,—un rău mare pentru săteni.—Aşa au apucat din moşi strămoşi.

In noaptea de Bobotează, cred că se deschide cerul şi cel ce are noroc să fie deştept şi să vază când se deschide, cere ce va voi de la Dumnezeu şi îndată i se împlineşte voinţa. Ei cred că Solomon regele Iudeiei a văzut când s'a deschis cerul în noaptea de Bobotează şi a cerut de la Dumnezeu să-i dea minte şi înţelepciune şi Dumnezeu i-a dat.

Ei mai povestesc că un om a văzut şi el cerul când s'a deschis în noaptea de Bobotează şi a băgat repede capul printre fiarele de la fereastră şi a cerut şi el să-i dea ceva. Dar in loc să zică: Dă-mi Doamne *capa*citate mare, (?! N.R.) a zis: dă-mi Doamne cap mare. Indată i s'a împlinit dorinţa, căci îndată i s'a facut capul mare de tot, în cât n'a mai putut să'l tragă înapoi în casă şi aşa că au fost siliţi să strice fereastra şi numai aşa a putut scoate capul.

Urziceni-Ialomiţa. **Dobre Ştefănescu.**

63.—*Obiceiuri la morţi.* Indată ce moare cineva, vin rudele şi-l

scaldă luând ca plată pentru acest serviciu haine de ale mortului[1]). După ce se scaldă, se îmbracă şi se pune în sicriu, se cheamă preotul de-i „citeşte la cap". In tot timpul cât este mortul în casă, se observă ca nu cumva să treacă mâţă peste el, căci nu putrezeşte, ci se face strigoi. Nici câne să nu treacă pe sub mort sau să intre în casă. Mai înainte de a pleca mortul la groapă, când e în biserică,—preotul iea ceara ce i-a ars pe piept şi face din ea toiagul, în mijlocul căruia se pune un bănuţ ce are să-i servească mortului la plata celor nouă (sau 24) vămi ale văzduhului. Indată ce se scoate mortul din casă se pune în locul lui un fier de piaă sau de plug.

Ducerea „pomului" şi „grijele" sunt pentru uşurarea sufletească a celor vii sau pentru cei morţi, pentru care se fac şi prăznuiri anuale înainte de „Hrangheli" (de sfinţii Arhangheli: Mihail şi Gavril).

Dacă la desgropare carnea omului nu e putredă, se crede că omul acela a fost foarte păcătos şi de aceia i se face anumite farmece unele mai puţin înţelepte ca altele dar toate spre îngreuiarea sufletului ce ş'a luat plata sa fără a mai sta în legătură cu trupul.

Jorăşti-Covurlui. **Ioan C. Beldie.**

64.—[2]). Este păcat a mânca din grâul Crăciunului catolicilor; dacă însă cineva a mâncat, atunci în acea zi trebue să sărbeze.

65.—In spre sara sf. Andrii fetele fac nişte *hapucele* din câlţişori pe cari apoi îi aprind. Dacă cenuşa unei astfel de hapucel se suie în sus, atunci se crede, că fata, care l-a făcut şi aprins, se va mărita în acel an; dacă însă cenuşa rămâne jos, se zice, că fata aceea în acel an nu se va mărita.

66.—Femeile grele cu plăcere se uită la oamenii frumoşi, căci cred că copii, ce-i vor naşte vor samana taman acelor oameni.

67.—Inainte de a se pune capacul raclei deasupra mortului, se rupe mai întăi vălul, cu care este acoperit mortul, în dreptul gurei ca mortul să nu se înăduşe.

68.—Leşie nu este bine a face spre o sărbătoare mare, ca nu cumva morţii să se adăpe cu leşie.

69.—Neguţitorii au obiceiul a stupi un ban primit lunea diminiaţă

---

1). Se intâmplă de multe ori că omul nu poate să moară; atunci crezându-se că în viaţa lui a chinuit vre un bou sau un cal, i se pune sub cap un jug de boi sau un ham de cai. La femeile bătrâne ce nu pot muri, se crede că sufăr această chinuire din cauza vre'une vrăji, ce i-a adus blestem, şi de aceia când le văd că se chinuesc, se gonesc afară toţi barbaţii sau femeile «necurate»

2) Vezi nota din No. trecut p. 51

sau în dimineaţa zilei de târg şi a zice: „să fie de bun pocinog“, adecă să fie de bun început desdemineaţă pentru întreaga săptămână sau pentru acea zi.

70.—Bolnavul, care greu se chinueşte şi nu poate muri e bine a'l scalda într'o scăldătoare făcută cu lemn de spin şi apoi va muri uşor.

71.—Cămeşile ies curate, dacă se spală în săptămână.

72.—Dulgherii şi petrarii, rădicând vre-o casă au obiceiul, că lasă ceva nesfârşit, ca nu cumva să li strice.

73.—Se crede că focul aprins de fulger se stinge numai cu lapte dulce de oi.

74.[1])—Pomii, ca să rodească în fie-care an, se leagă în presara anului nou (sf. Vasile) c'o aţă sau legătoare de paie.

75.—*Hălgea* ieşind cuiva înainte, este semn, că va umbla foate bine.

76.—Hoţul, când merge la furat, sau prădat mai întâi îşi face cruce zicând: „Sfântă cruce, Maică precurată, ajută la toată lumea şi mie“.

77.—Acela, care ar arde lemn de soc, ar căpata durere de măsele.

78.—*Chidia* din anul nou prevesteşte un an roditoriu.

79.—Ciupercile crescând toamna târziu pe iemaşe, prevestesc multă roadă în săcară pentru anul viitoriu.

80.—Copilul înţercat ş'apoi întors iarăşi la piept după ce creşte mare, *deochie* lesne ori-ce vede frumos.

81.—Pocnind ceva în casă din senin, este semn, că cineva din casă va muri.

82.—In presara anului nou vitele cornute vorbesc între sine spunându-şi cele ce au să li se întâmple stăpânilor lor în anul viitoriu.

83.—Dacă un om tânăr visează albini zburând, se crede, că lui îi va merge foarte bine; dacă însă un bătrân visează aceasta, atunci se zice, că-i va arde gospodăria.

84.—Apa mare şi tulbure în vis, se ţine de povestire de lacrimi şi scârbă.

85.—Dacă cineva visează, că ţine copil mic în braţă, atunci se zice că el se va îmbolnăvi.

Dimitrie Dan.

86.—Când arde ceaunul în timpul iernei va fi ger.

87.—Când scăpi piper pe masă, aţâţa pumni vei lua, căte fire ai scăpat.

88.—Când dai ceva din casă în ziua de ajun, nu-i bine.

89.—Când vei vedea primăvara miel alb întâiu, ai să fii slab tot anul.

90.—Când te culci mânând, ai să visezi ceva.

91.—Când primeşte cineva, capră la Sfântul Vasile, nu se apropie

1). Cele ce urmează sunt din com. Şcheia, primite dela d-l Pancratie Prelipcean, învăţător superior de acolo, cărui îi esprim sinceri mulţămite.

îngerul 40 de zile de casa aceea.

92.—Când te uiţi pe umbra ta, ai să te temi noaptea.

93.—Când te speli pe obraz cu apă din gură, ii rău de urît.

94.—Când mănânci din poală, îţi mănânci norocul.

95.—Când te uiţi mâncând in oglindă, îţi pierzi norocul.

Din Tătăruşi-Suceava **Al. Vasiliu.**

96 [1].—Despre *Blajini*. Românii din Basarabia cred, că ar fi un popor, ce locueşte undeva, foarte departe şi că nu pot comunica în nici un chip cu restul lumii.

Aşa stând lucrurile ei nu ştiu când e Paştele,

Pentru a le da de ştire, acolo e obiceiul, ca la Duminica Tomei, (ce se mai chiamă şi *Paştele Blajinilor*) să se facă ouă roşi, iar cojile se dau pe o apă curgătoare, cu gândul că apa să ducă acele coji la ei pentru a le vesti „învierea Domnului".

(Auzită de la bunica) **Virginia Stan.**

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

4.—Nicola Nicolcea

—De trei zile 'n rând
De când strigă 'n târg,
Cea fată de frânc.
Cine s'o găsi
Şi s'o dovedi
Pe ea ca s'o ia,
Tot ei că să-i facă:
—De-o vie pe mare
Cu nouă răzoare;
Jur, împrejur de vie,
Gutui şi lămâi
Şi încă zărzărei
Că se coc tutăi,
Şi sânt timpurii,
Cu aracii obli
Cu strugurii negri,
Cu aracii noi,
Cu strugurii moi.
El că se găsea
Şi se adeverea,

Nicola Nicolcea
Feciorel de sârb
Basmaghiol de târg,
Cu hainele scurte
Basmaghiol de curte.
La fată mergea
Şi se rămăşea,
Apoi că-mi pleca :
Cu cimu' cimând (?)
Marea tulburând.
Iuda că eşea
Din gură zicea :
—„Nicolo Nicolceo
„Ce tu marea 'mi tulburi,
„Eu m'oiu mânia
„Pe tine te-oi mânca,
—„Iudo, soru-mea
„Eu m'am rămăşit
„C'o fată de frânc

1). Răspuns la întrebările de pe coperta No. trecut.

„Eu ca să-i fac:
„De-o vie pe mare
„Cu nouă răzoare
„Iar printre răzoare,
„Scumpe portocale;
„Jur, împrejur de vie,
„Gutui și lămâi,
;„Și 'ncă zărzărei.
„Că se coc întâi
„Și sânt timpurii,
„Cu aracii obli,
„Cu strugurii negri,
„Cu aracii noi
„Cu strugurii moi.
—Iuda de auzea,
La fund se lăsa,
Dumnezeu că vrea,
Luna răsărea,
Unii că'ncurca,
Alții desgropa.
Dumnezeu că vrea,
Struguri se făceau,
Nicola că-i lua,
La fată mergea.
—„Na fată de frânc,
„Ce mi-ai poruncit,
„Eu că ți-am făcut.
—„Mulțumim Nicolceo,
„Da'tot să-mi ma' faci.
„In ăl vârf de munte,
„De-o fântână lină
„Cu apă puțină
„De-a dc-mi place mie:
„Și mie și ție,
„La noi amândoi
„O! sărmani de noi!
Nicola 'mi pleca
De nu'și circula (!?)
Și se ducea
In târg în Brașov,
In Brașovul ăl vechi
Vechi și de demult;
Țagle 'și cumpără:
Ciocan și casma.
In munte se suia
Cu ciocanu' spărgea,
Cu casmaua rânea,
Dumnezeu că vrea,
Apă că-mi eșea
Nicola că-mi lua,
La fată mergea:
—„Na fată de frânc,
„Ce mi-ai poruncit
„Eu ți-am împlinit
—„Mulțumim Nicolceo,
„Da 'tot să-mi mai faci:
„Tu ca să-mi săgeți
„Luna, stetele,
„Doi luceferei
„In doi umerei,
„Ce oi vrea cu ei
„Să mă joc cu ei.
Nicola 'mi pleca
Și se ducea
In târg în Brașov.
Țagle 'și cumpăra
La fată-mi venea:
—„Eși fată de frânc,
„Eși de mă privește
„Eu ca să săget:
„Luna, stelele,
„Doi luceferei
„In doi umerei
„Să te joci cu ei.
Nicolcea-i căta,
In frunte-i căta,
Și mi-o săgeta
De mi-o omora.
—„Na fată de frânc,
„Că m'ai ispitit
„Pân'te-am isprăvit.

Auzit dela Dimitru N. Glodeanu, Bârca, 5 Ianuarie 1909.

St. Stănescu-Bărceanul.

Botanica Populară.

17.—Ariol.

Ariolul este o buruează ce creşte pe tot întinsul ţărei; ajunge până la o înălţime de jumătate de metru, şi seamănă cu *aliorul* sau *laptele cânelui*.

Frunza ariolului e bună la vindecarea rănilor. De-i uscată, o ferbi; iar de nu, frunza verde o *păleşti*, adică o dai prin para focului şi o pui pe rană.

Aceiaşi plantă e cunoscută cu acelaş nume şi calităţi medicinale, în Transilvania: „*Ariolul* înalt ca *laptele cânelui*, şi de culoarea acestuia, de-i uscat, îl ferbi, sau şi frunza verde o pui pe rană şi vindecă."

In Bogdăneşti (Suceava) femeile pun ariol în lăutoare.

Când rupi hlujul tânăr, din el curge un lapte iute şi amar.

Se îmulţeşte din rădăcină şi are floare galbenă.

Frunză de ariol pisată să pune la răni şi în rănile cu viermi.

18.—Antonica.

Antonica zisă şi *antoniga* sau *baba-gâştei*, creşte prin ierburi pe la locuri grase. Uneori ajunge, ca şi cucuta, până la doi metri înălţime.

In unele locuri antonica e confundată sub acelaşi nume cu *anghelica*.

In medicina populară antonica se întrebuinţează pentru a descânta de *Dînsele*. Pe lângă altele bolnavul trebue să se scoale Marţi dimineaţa, când se iscă zorile, se îmbracă în haine curate, bate trei metanii şi apoi bea apă cu o *telincă de antonică* de trei ori din cofiţă, fără ca s'o clintească cât de puţin de pe locul unde stă pusă. După aceea se culcă pe o pernă curat înfăţată.

Această telinică o fac băeţii, ca şi flueraşele, din hlujul uscat al acestei plante.

Hlujul ei tânăr se curăţă de coajă şi să mănâncă, având un gust dulce şi dând mult suc.

Rădăcina de antonică fiind foarte iute, sătenii o întrebuinţează contra durerei de măsele, ţiind bucăţi de rădăcină în gură.

Intr'un strigăt din munţii Sucevei se aude :

*Foaie verde de-*antonică
Nevasta care-i urită,
N'are voe nici să râdă;
Nu-i păcat s-o dai pe râpă.

In Bucovina :

*Foae verde de-*antonică,
Nici un dor nu te mai strică,
Ca dorul de mămăligă.

19.—Arinul.

Arinul sau *aninul*, creşte şi în tufe şi în copac mare. Frunza e ovală, crestată pe margine, de coloare verde închisă cu un gust amar, şi are pe ea un suc lipicios amăriu. *Arinul* se aude peste Carpaţi mai mult cu forma *arinele*; in Biharea: *arînde*, iar în Muscel se aude şi *ainin*[1]).

Arinul e de două feluri: arin negru şi arin roşu sau alb.

Pe arini trăesc un fel de vermi strălucitori noaptea numiţi *licurici*. Vermii aceştia sunt negri şi mici.

Arinului îi plac locurile apătoase: *bălunerile* şi malurile apelor.

Arinul e bun şi ca lemn de foc şi pentru lucru.

Din coaja arinului să face *cruşală* pentru opinci nedubite, jupindu-se coaja şi ferbându-se, din care esă o zamă roşie, în care se ţin opincele o noapte întreagă.

Zama de arin amestecată cu calacan, frunze de nuc şi sovârv, dă cerneală neagră cu care se boesc sculele de lână ori de bumbac.

Din *rânsă*, un fel de *bubuşlic*, se face cerneala de scris, amestecându-se cu calacan,

In medicina populară, arinul se întrebuinţează adeseori.

Zmicelele (crănguţele) de arin negru sunt bune ca leac pentru *cel perit*.

Scoarţa arinului, pisată ca făina, se presoară peste bubele cele rele şi le vindecă.

In medicina veterinară populară, scoarţa arinului se întrebuinţează când bolesc vitele de picioare, făcându-se cruşală în care vitele bolnave stau până când li se roşesc picioarele.

Frunza de arin stârpeşte şoarecii, dacă să vâră în bortele lor[2]).

Este credinţa în popor că nu trebue făcută din arin covăţica în care se scaldă copilul, căci când el fi mare, va petrece mai mult prin străini.

In credinţele popoarelor germane, arinul are adesea un caracter funerar.

In medicina populară, arinul e bun contra beşicei rele, şi e de ajuns să-i pronunţi numele pentru ca boala să dispară. Aşa, de beşica cea rea se descântă cu o cărpă aprinsă în jurul bubei, zicându-se de trei ori:

A plecat un om de arin
Pe drumul de arin,
Cu boii de arin;
Arin *a arat,*
Buba s'a uscat,
A rămas I. curat
Ca argintul strecurat[3]).

1). Haşdeu: *Etym. magn. Rom.*
2). Lupaşcu, *Medicina Babelor*, 78.
3). Marian. *Naşterea la Români*, 113.

In cântece, poporul invoacă şi frunza arinului.

In Muntenia :

Frunză verde de anin—
Cine-i ca mine străin ?
Numai mierla din păduri,
Cărsteiul din arături [1],

In Ardeal :

—*Tu te duci, bade sărace;*
Dar eu ce focul m-oiu face?
—*Tu te-i face mândro, bine,*
*Că mai e frunză p'*arine,
Că mai sunt voinici ca mine [2]).

A. Gorovei şi M. Lupescu.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

21.—De obrinteală (rana când dă tot spre rău şi se învârtoaşă).

Purces'a Ignat
Cu calul alb,
Calul i s'a 'nţepat ;
Nici n'a copt,
Nici n'a obrintit,
Nici l'a înjunghiat,
Nici l'a durut;
A stat pe loc şi s'a tămădiut.
Aşa şi buba lui.... (cutare):
Nici să se cocă,
Nici să se *precleţească,*
Nici să-l înjunghe,
Nici să-l doaiă (doară);
Să stea pe loc
Şi să se tămăduiască
Leac !.... (se zice de trei ori).

(Se descântă cu trei trestii ce se ţin de un capăt respicate cu cari se poartă în puţină făină de popuşoi, după care trestiile se aruncă, iar făina se opăreşte cu apă clocotită, se mai răcoreşte şi leagă rana)

Cavadineşti-Covurlui. **A. S. Serbu.**

22.—De pocitură.

Purces'au (cum e numele acelui ce se descântă) pe drum, pe cale, de la casa lui, de la masa lui; când a fost pe la mijloc de cale, l'a întâlnit 99 de deochitori, 99 de pocitori, 99 de frigurele, 99 de boale grele însă săgetatu-l'au prin creştetul capului, prin lungul inimei; dar el atuncea tare s'a'nspăimântat şi s'a văicarat şi nimenea nu l'a auzit, numai Maica Domnului din Poarta Cerului l'a întrebat. „Şi ce te căinezi şi te văicărezi Ioane?" „Cum nu m'oi căina şi nu m'oi vaicăra, că am purces de la casa mea, gras şi frumos şi când am fost pe la mijloc de cale, m'a întâlnit 99 de deocheturi, 99 de pocitori, 99 de frigurele, 99 de boale grele".

„Nici însamă nu băga, căci cu cuţitele le voiu lua şi în nori le-oi arunca şi în Marea Neagră vor pica. Descântecul de la mine, leacul de la Maica D-lui! Amin."

Socea-Căndeşti, C Dragomir. **A. Moisei.**

1) Gh. Dem Teodorescu, *Poez. Pop.* 203.
2) Haşdeu, *op. cit.*

23.—De muşcătură de şerpe.

Şerpele a muşcat de perişor,
Perişorul se ţine de pele,
Pelea se ţine de carne,
Carnea se ţine de os,
Muşcătura de şerpe se scurge în jos.

24.—De gâlci.

Feciorul Călinei, Mălinei,
A făcut nouă feciori
Sâmbătă i-a făcut
Şi Sâmbătă la oaste i-a pornit
Au pornit nouă şi au venit opt,
Au pornit opt şi au venit şepte,
Au pornit şepte şi au venit şase,
Au pornit şase şi au venit cinci,
Au pornit cinci şi au venit patru,
Au pornit patru şi au venit trei,
Au pornit trei şi au venit doi,
Au pornit doi şi a venit unu,
A pornit unu şi n'a venit nici unul.
Cum nu se ştie feciorii Călinei Mălinei,
Aşa să nu să ştie gâlca lui X.....
Aşa să pieie şi să răspeie,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare,
Şi X... să rămâe, curat, luminat,
Cum maică-sa l'a făcut,
Şi Dumnezeu ce l-a lăsat.

Auzite de la Sofia Porumb comuna Arsura-Fălciu.

Gh. Buhuş

25.—De beşica cea rea

Beşica rea albă.
Beşică rea neagră,
Beşică rea roşie.
Beşică rea ghivizie,
Beşică rea de 99 de neamuri !
Ieşi de la (cutare)
Din trupu' lui
Şi te du peste Marea Neagră,
Unde cucoşul nu cântă,
Unde viţelu' nu rage,
Şi copilu' nu plânge.
Acolo să trăeşti

Şi să moşteneşti
Şi pe (cutare) să nu-l mai găseşti.
Să rămâie curat,
Luminat,
Ca maica din cer ce l'a lăsat,
Să pieie,
Să răspieie,
Ca spuma de mare,
Ca stupitu'n cale,
Cu roua de soare.

Se afumă beşica cu petică de câlţi aprinsă şi pe urmă se unge cu scrum.

Auzit de la Ileana Măţoaia din Bogdana Jud. Tutova

I. G. Ciorescu-Bogdana.

26.—De deochi

Trei surori ale soarelui, şed în poarta raiului: una cântă, una discântă, una stânge pociturile, diochiturile, giunghiurile, săgetăturile, din creştetul capului, din auzul urechilor, din vârful nasului, din umerii obrazului; din dinţi, din măsele, din 100 de încheiturele, din toate ciolanele, din toate mădulările .

De a fi diochiet de femee, să-i crape ţâţăle; de a fi de barbat, să-i crape boaşele; iar cutara (numele de botez al bolnavnlui) să rămâe luminat ca maica ce la dat, ca soarele de senin. Amin.

Discântătoare se serveşte de nişte beţe de mătură părăsită şi un cuţit părăsit, când descântă la spate sau în apă; se obicinueşte a se discânta şi într'un căţel de usturoiu, dar acum în loc de mătură şi cuţit se serveşte de un ac. In ambele cazuri să zic cuvintele de mai sus de 3 ori; cască, suflă în ce discântă de 3 ori, în cruci. In apă, să pun stângându-se 7 cărbuni numărându-se înapoi. Suferindul ia de 3 ori, se spală pe frunte, piept şi mâni, restul se aruncă pe câne afară, în cuptor sau pe propeaua gardului, şi suferindul se linişteşte.

I. Postulachi dirig. şc. din Darabani.

27.—De orbalţ.

Faci întâi o închinăciune la icoane. Pui în brâu un cuţit de bucătărie şi luând într'o mână o mătură părăsită, o porţi pe deasupra capului bolnavului începând a descânta încetişor : S'a purces cutare (numele bolnavului), luni (pomeneşti ziua în care te afli) de dimineaţa, pe cale, pe carare, şi la mijloc de carare, întâlni orbalţu'n cale; orbalţ căpătat prin foame, ori prin sate, ori prin didiochiu, cu cias rău, ori prin cascare; orbalţ de 99 de feluri.

Eşi înfocatule—!?... bobotitule, eşi inveninatule, otrăvitule!?

Eşi, din ochi, din măsăle, din creerii capului, din sfârcul nasului, din vederile ochilor, din auzul urechilor, din dinţii, din măselele şi din toate ciolănelele lui.... (numele bonavului). Că de nu-i eşi, cu mătura te-oi mătură în Marea Negră te-oi arunca (Porţi mereu mătura ameninţător

tor deasupra capului bolnavului) Acolo să *chei*, să *răschei* ca spuma de mare, ca roua din soare, ca stu*chi*tu din carare şi..... cutare (numele bolnavului) să rămâne, curat şi luminat, ca argintu' strecurat, ca Maica Domnului ce-a născut şi ca cei ce te-au făcut.

Apoi vei pune pe partea umflată şi dureroasă un compres de cârpă de in, peste el o bucată de stofă roşie (stacojie) şi pe ea trei grămăjoare de fuior de in urmând descântecul: Eşi orbalţulule !! orbalţ nergru, orbalţ roşu, eşi înfocatule, inveninatule, eşi bobotitule şi otrăvitule—Şi te du în munţi pustii, unde om nu umblă, — cucoşii nu cântă, cânii nu latră eşi şi te du. Că-ţi dau foc şi te ard. (Şi dai foc la cele trei g r ă m ă j o a r e de fuior de in; apoi, m a i f a c i în pripă alte trei şi le dai şi lor foc şi încă alte trei cu cari afumi în jurul capului bolnavului; stângi fuiorul; scrumul se aruncă pe apă ori într'un loc curat iar pe partea umflată se pune un prosop curat acoperind compresul şi peticul de ştofă.)

Descântecul să face des de dimineaţă într'o zi de post sau luni, când luna este spre sfârşit şi să repetă până în trei ori.

culese de: **D. I. Farcaşanu.**

26.—De scârbă.

Scârbeală din mâncare,
Scârbeală din culcare,
Scârbeală din băutură,
Din răsăritul soarelui,
Din apusul soarelui,
Din cântecul cocoşului,
Din creerii capului,
Din sgârciurile nasului,
Din vărsatul corilor,
Din măduva oaselor,
Din fundul urechilor,
De la prânz,
De la amiaz,
De la chindie,
Du-te la fetele de Impărat,
C'acolo te-aleaptă
Cu mesele 'ntinse,
Cu bucate puse,
Cu făclii aprinse!
Să lăsaţi pe.....(Cutare)
Curat
Luminat
Cum Dumnezeu l'a lăsat,
Ca Domnul Christos
Ce nu e bolnăvicios!....

(Comunicat de I. P. Stănescu, din Boureni-Dolj)

N. I. Dumitraşcu.

CANTECE

161.— Pe cel deal, pe cel colnic
Trece-o puică ş'un voinic
Voinicul merge cântând,
Şi puicuţa suspinând.
—Frunză verde de cicoare
Ie-mă, bădiţă, călare

Că nu mai pot de piciaare.
—Te-aş lua, liţă, lua,
Dar mă tem, mi-i înşela ;
Şi mi-i murgul mititel,
Nu primeşte doi pe el.
—Ie-mă, bădiţă, călare
Că nu mai pot de picioare;
Şi murg' unde-a poposi,
Văile or înverzi,
Apele ţ-or isvorî,
Pe murgul eu l'oiu hrăni.
Tot te duci, bădiţă, duci
Multe zile să n'ajungi :
Să te-ajungă jalea mea,
Un' ţ'o fi calea mai grea
Să te-ajungă, să te bată ,
Truda mea din astă noapte.

I. C. Dimitriu.

162.— Azi e lăsatăsec,
Mă duc maică să mă 'nec
Unde-ar fi balta mai lină,
C'am rămas fată bătrână,
Uude-ar fi balta mai lată,
C'am rămas nemăritată.

163.—Frunzuliţă mărăcină.
Haideţi flăcăi după mine,
Eu ştiu calea 'n codru bine;
Eu ştiu turma cu berbeci,
Isvoare cu apă reci.
(Dorna-Suceava).

I. Zotta.

164.—Frunză verde de bujor,
Nici la toamnă nu mă 'nsor,
Că de fete nu mi-i dor;
De neveste nici atâta,
Că mi-i tânăra ursita.

165.—Frunză verde pintrijèl,
Mi se şede vătăjel;
Pintrijeii-*s nesăpaţi,*
Vătăjeii-s nejucaţi,
Pintrijeii-s în pământ
Şi vătăjeii n'au când;
Pintrijeii s'or săpa,
Vătăjeii n'or juca.
(Din Bucovina).

I. Boca.

166.—Măi bădiţă Gheorghieş
Moşier de loc de Ieş,
Ci ţi-i chica mucidă
Ci 'ţi-i faţa galbănă
—De spulboarea drumului,
De sudoarea murgului...
—Leliţă de la Bacău
Vai săracu' dorul neu
Nu şti greu' drumului,
Nici sudoarea murgului.
Şi mi-i chica mucidă
Şi mi-i faţa galbănă...
(Auzite de la *Domnica Capverde* din Pătrăuţi pe Suceava (Bucovina).

Alex. Morariu.

167.—Frunză verde pui de nuc,
Eu mă duc, puică, mă duc.
—Tu te duci şi eu rămâi
Cu cine mă mă mângâi ?

168.—I-auzi valea
Cum răsună valea,
Şi puica mi-aţine calea.
I-auzi valea bubueşte,
Şi puicuţa logodeşte.
Logodească arz'o focu'
Că iea mi-a mâncat norocu';
Logodească arz'o para
Că cu ea mi-am trecut vara.
(Jorăşti-Covurluiu).

Petru S. Mihaiu.

169.—Frunză verde de lalea
—Nu știi vecine ceva :
Mi'a 'mbolnăvit nevasta!
—Frunză verde mărăcine
„Ba eu știu vecine, bine :
„'Njugă boii, du la moară,
„Că nevasta ți se scoală!
Până boii i'njuga,
Nevasta i se scula,
Mâna 'n cenușă băgă
După el că arunca.
—„Na, aleagă-se de tine
„Ca pulberea după câne
„Că n'am trăit nici un bine
„De cât m'amărăsc cu tine!
Frunză verde foaie lată,
»Să dea Dumnezeu d'o sloată
„Să găsești la moară gloată,
„Să stai o lună încheiată,
„Să-mi fac eu plăcerea toată.
„Să dea D-zeu o ploae,
„Boabele să ți se moaie;
„Să nu cure pe piscoaie!
„Să usuci pe ipingea,
‚Pân'ce toți dracii te-or lua !
„Frunzuliță matostat,
„Până-i vedea măcinat,
„O tarâță ș'un pasat,
„Să-ți sece ochii din cap!!

(Auzite de la *Pantilică*, din Bughea).

D. Mihalache.

170,—Foae verde mărăcine,
Ce-i-e drag neichii pe lume?
Mi-este drag pe lume asta
Mi-e drag calu' și nevasta :
Calu' mă călătorește,
Nevasta mă priminește...
Ce mai mi-este drag pe lume?
Poteceaua din pădure
Pardosită cu alune,
Tot alune mărunțele
Să bag murgu' meu p'in ele
Să-i trăsnească su' picere
C'așa-i place mândrii mele!...
Ce mai mi-este drag pe lume?
Cărăruia de pe vale
Bătută d'o fată mare
Și d'un voinicel călare...

(Din Pribegi-Ialomița).

C. Rădulescu-Codin.

171.—Ia mai cântă cucule !
—Nu mai pot, voinicule,
C'am cântat la Calarași
Pe-o frunză de arțăraș;
Ș'am cântat la Severin,
Pe-o frunză de rozmalin.
—Cuculeț, de pe pădure!
Du-te la maica, de-i spune,
C' unde m'a dat nu mi-i bine
La casă din două bârne ;
Invelită cu urzici,
Când plouă, mă fac beșici.

[Grivița-Tutova).

T. Popovici.

172.—Frunzuliță trei masline,
A spus badea către mine ;
—Eu mă'nsor te las pe tine!
—Însoar'te cu Dumnăzău,
Că nu-mi pare de loc rău,
Că și eu m'oi mărita,
Într'un sat cu dumneta;
Dar să văd ce ți-i lua.
De-i lua una ca mine,
Să-ți dee Dumnăzău tot bine;
De-i lua mai groșioară,
Să dea Dumnăzău să moară,
Să-mi dai ceva de pomană;
De-i lua una frumoasă,
Nu-ți trebue oglindă'n casă;
De-i lua una urâtă,
Nu-i păcat s'o dai de râpă;
Vecina asta de'aproape

Tot îmi roagă mie moarte;
Dar şi eu nici n'am sa mor,
Să le fac pe cheful lor;
Vecini-mi voesc de bine:
Să n'ajung ziua de mâne.
(Culesă din Mitocul Dragomirnei distr. Suceava).

Erast Hostiuc.

173.—Eu, şi polca ştiu juca,
Da' cămeşi nu pociu spăla.
Şi mămuca mă 'nvăţa
Cum să spală cămeşă
Şi cu pumnii nu mai sta.,.
Iară badea că'mi zicea :
„Hai, puico să te 'nvăţ eu—
Cu apă de la părău,
Cu sopon din sânul tău."

174.—Nu juca, leliţo, roată,
Că-i badea după poiată;
Nu juca, leliţo, creţ,
Că-i badea după coteţ,
Şi badea-i cam nătărău,
Ş'ar' să te ţie de rău!
(Auzită la horă, in Copceni-Vaslui).

I. Neculau.

175.—Avrigean, cioarec de pânză
Bate mâţa să-i dea brânză;
Şi-o tot bate şi-o răzbate
Să-i mai dea şi-un kop[1]*) de lapte.*
Avrigean, căciulă nouă
Trei mâncări din două ouă;
Avrigean, căciulă veche,
Trei mâncări dintr'o cureche ;
Avrigean cu bunda neagra
Uite hoţu, cum aleargă.
(Auzite de la *Aurel Crişan* elev în şcoala primară a «Societăţei» din Bucureşti, şi care de fel e din satul Racoviţa de lângă Avrig.

Fl. Cristescu.

176.—Frunză verde şi-un dudău,
Trecui vale şi părău
Mă 'ntâlnii cu socrul meu.
Socrul meu aşă-mi zicea :
—Ia ginere, fata mea,
Că-ţi dau şese boi cu ea.
—Să-mi dai şese şi cu şese
Fata ta nu ştie ţese,
Nici a ţese nici a coasă,
Ai nădejde că-i frumoasă.
De mare nu-i pun pricină
Că-i 'naltă ca şi-o prăjină
Şi-i destulă bosdogină;
Dar mi-au spus vecinele,
Că-i cam plac catanele.

177.—Vai saraca inimioară,
De te-ar măcina pe moară.
Nu-i mai fi cum ai fost doară;
De te-ar turna şi pe Prut,
Nu-i mai fi ca de demult!
(Erast Hostiuc, din Mitocul-Dragomirnei).

I. E. Torouţiu.

178.—Foae verde stejărel
Când eram mai mititel,
Păşteam oi pe Bărnărel [2]).
Şi mâncam carne de miel,
Unde mă culcam dormiam;
Da de când am crescut mare,
Trupul meu hodină n'are,
Nici, tu, ziua cu lucrù',
Nici, tu, noaptea cu somnù.
(Culese din Crucea Suceava de :

L. Mrejeriu.

179.—Catrinţa ridică-ţi sus
Şi te 'nvârte ca pe-un fus.

180.—Zice lumea zic şi eu
Că mi-i dragă şi-am s'o ieu.

181.—Care fete mai fudule

1) Kop — Kilogram.
2) Bărnărelul e un munte şi un părău în judeţul Suceava.

La boeri la barabule.
Care fete mai aşa,
La boeri la haraba;
(De la S. Bargauan, Bosanci-Bucovina).
V. Ungurean.

182.—Foaie verde de bujor,
Din pricina unui dor,
M'am uscat ca un stobor[1]).
Din pricina dorului
Fac umbră pământului....
Să ştiu prin iad c'oiu să trec:
Cu mândruţa să-mi petrec,
Că dac'oiu muri, mă perd,
Pe lume nu mă mai văd.
(De la Gr. Morjan din Dobromir).
P. Ştefănescu.

183.—Foae verde mărăciune,
De-ar fi drumul prin pădure,
M'aş duce cu puica 'n lume;
Dar mi'e drumul prin oraş
Şi mă 'ntreabă de răvaş!
Măraciunele-a 'nflorit:
N'am gândit, n'am socotit,
C'a avea dorul sfârşit,
Şi dragostea despărţit!
Mărăcin'le s'a uscat,
Şi amanta m'a lăsat,
Pe altul a cautat
La mine n'a cugetat.
N'ar avea parte pe lume
Cine-o mai face ca mine:
Să-şi urască amantă
Să 'ndrăgească pe alta.
Astă vară m'am iubit
De trei ori m'am bolnăvit,
Dar la var' am să iubesc
Să nu mă mai bolnăvesc!

184.—Ţine, Doamne, luna'n nor
Să mă satur de amor;
Ţine, Doamne, luna'n ceaţă
Să mă satur de dulceaţă!
Dă-mi, Deamne, boală să mor
Pe braţele cui mi-i dor;
Dă-mi, Doamne, boală să zac
Pe braţele cui mi-i drag.

185.—Pentru ochi ca murele
Ocolii pădurile
Pentru ochi ca mura coaptă
Am ocolit lumea toată.
[Jorăşti-Covurlui].
I. C. Beldie.

186.—Frunză verde de areu.
Bine mai trăiam flăcău,
'Ncălecam pe calu' meu,
Şi plecam unde vram eu.
Trăesc bine şi 'nsurat,
Că ştiu sara un' să trag,
Mi-aşterne puicuţa'n pat
Şi-mi dă guriţă pe plac.
Şt. St. Tuţescu.

187.—Grădina cu floricele,
Se 'mplimbă *neica prin ele.*
—Puiculiţă eu spui drept
Mi-ai făcut o rană 'n piept.
Nu e rană de cuţit
Să-i pun leac şi s'o vindec;
Ci e rană de iubit
Nu să vindecă curând
Ş'o să mă bage 'n pământ.
[Cules din Bărcu-Dolj].
St. Stănescu-Barceanu.

188.—Nu vă daţi muetului
Ca iarba tăetului
In postul Sâmpetrului!

189.—Hai cu toţii, măi flăcăi,
Cu tânjala şi cu boi,
Şi, de colo, de supt mal,
Să suim fântâna 'n deal,
Să se spele fetele,

1). Par de gard

Că-s negre ca epele!

190—.Merge dracu' pe părău
Călare pe-un ciocăläu;
Cu sumanul meu cel rău:
Fetele ziceau că-s eu!

[Auzite la horă în Cpropceni-Vaslui].

I. Neculau.

191.—Eşi leliță din bordeiu,
Cu papuci de şepte lei,
Cu catrința toata fir
Mămăligă nici un ţir.

Ioan C. Beldie.

192.—Frunză verde trei aguzi[1],)
Singurică-s la părinți;
Şi părinți'-s plini de-avere,
Şi mă țin de mângâere.
Frunză verde şi-o alună,
Frunză verde atistat, 1)
Mi-au venit flăcăi din sat
Şi măicuța nu m'a dat.
Frunză verde şi-o alună,
Mi-a venit unu din lume,
Nevăzut, necunoscut;
Cu-aceala m'a logodit,
Nici-o lună n'am trăit;
Şăpte garduri c'am sărit,
La măicuța c'am venit.
Şi măicuța m-a'ntrebat,
„Bine-i, fată la bărbat?“
Eu de frică, de ruşine
Tot am zis : că-i bine, '-i bine,
Păn' ce-am prins venin în mine.
Venin negru şi-'nchegat,
De la bărbat căşligat.

[Auzită de la Catinca Dragomir, Socea-Cândeşti].

A. Moiseĭ.

1) Matostat.

O samă de cuvinte.

175—199.

Gituòs—hrănaci, mâncăcios.

Cinătuit—a cenătui, a curăți păserile; a le griji pentru a le face gata pentru pregătit.

Iznoavă—de istov—gata de tot.

Boblètic—prostănac, într'o ureche.

A mocoşi—a zăbăvi fără folos la o treabă.

Moină—vreme umedă. Tot *moină* se mai chiamă un peştişor molatec ce trăeşte la mâl şi care 'ți alunecă printre degete.

Sgărță—un om care se ține scai de tine. Tot *sgărță* este un peştişor de munte care se prinde cu fălcile de degetele omului. Are fălcile, (branhiile) dințate.

Amilduit—l'a amilduit—l'a dăruit cu ceva şi l'a făcut să 'nchidă ochii.

Năsălnic—un om cu multe *năcazuri*, moftoros, căruia îi sare aşchia din te miri ce.

C. Stan. Trg.-Neamț.

Huchiùm—bucată, *hartăl.*

M'a făcut de hărcă—de râs, de batjocură.

A lua în hioală—a împinge pe cineva fără voie.

Căsoi—casă cu o singură odae ; i se mai zice şi chileriu ori magasie

Haidamac—ştrengar

Auzte în Jorăşti-Covurlui.

Petru S. Mihai.

Gălătuc—gălătuşi, ratezături de copac cât carul de lungi, groase, rotunde şi nedespicate.

Hârgău—Bucată de ciaun întrebuinţată la fript carne; fă scrob în hărgău.

Ţâşpoacă—Sorbitură, borş lung.

Şteap—Bucată mare; i-a un şteap de mămăligă şi la drum.!

Pohârcă—Povirlă, povidlă.

Halcă—hanţână—Bucată mare de carne cam din coastă.

Şugărie—răcială cu tusă; n'are nimic, ia a sugărie, boală uşoară.

Zăhătuit—Ci l'a mai zăhătuit, i-a bătut capul.

Chilfosăt;—Chilfosală bătae; ia, a luat o leacă de chilfosală.

Clobanţ—Gură; i-a tacă-ţi clobanţu'.

Fleştură.—fleşturică—Femee ori fata rea; femeea cutăruia i-o fleştură, rea de gură şi de treabă şi de.....mă'nţelegi.

Vânători-Neamţ **Gh. Popescu.**

GLUME, JITII, TACLALE

25—Turcul Călugăr.

Ce i vine în gând unui Turc, de trecu la legea noastră, şi vâzându-se creştin odată, se şi călugări schimbându-şi numele din Mahomed sau cum îl chema, în Paisie.

Merse S. S. Părintele Paisie la o mănăstire, luându-şi cu dânsul în chilie şi un cucoş, cu numele Fasolă. „Tot va rămânea mâncare de la mine şi n'am cui o da", işi gândea părintele când îşi aduse cucoşul.

Trec posturi peste posturi, ca la mânăstire.

Azi îi post, că-i Macovei, mâne că-i ziua Crucei şi aşa o ducea părintele tot în posturi,

Iată că cu greutate trece şi „postu' ăl mare". Era în săptămâna patimilor şi părintelui Paisie, fiindu-i acuma greu de atâta post, ce-i veni în gând, căci tăie cucoşul şi-l puse la fiert.

Se întâmplă, caci veni tocmai atunci alt sfânt părinte la părintele Paisie, şi văzând carnea cea de cucoş ferbând în oală, se miră foarte şi nici una, două într'o fugă se duse şi'l pârî la stareţ.

Acesta îl chemă la dânsul :

—Ce ferbiai în oală, frate? îl întrebă stareţul.

—*Fasolă*, respunde Ţurcul.

—Cum *fasole*, căci zice fratele că era cucoş?

—Cucoş, da-l cheamă Fasolă, şi eu, fiindu-mi dor de fasole, l'am pus la fiert.

—Nu ştii că noi n'avem voie de mâncat în post nici lapte, da încă carne?

—Ştiu, dar'eu n'am mâncat carne ci Fasolă. Puţin îmi pasă, ori de-a fost cucoş sau găină. Eu ştiu că-l chema Fasolă şi cum mi-aţi schimbat voi numele in Paisie aşa i-am schimbat şi eu numele din cucoş în Fasolă. Şi cum nu sânt eu cel ce am fost mai înainte de a mă călugări, aşa nu-i nici el cucoş, ci Fasolă; şi doar' ce-i mânânca în în post dacă nu fasole, respunde Turcul mânios plecând hodorogind spre chilia sa.

(Auzită de la George Subcinschi, birjar in Suceava)

G. A. Sadoveanul.

26.—Ţiganul şi coliva

Ci-că când s'a dus ţiganul întăiaşi dată la biserică, s'a închinat şi el pe la cele icoane, a mai bătut câte o mătănie, mă rog, de a făcut şi el cum a văzut că fac ceilalţi oameni. După ce mântue el de închinat, se aşază lângă *coliver* pe care era pusă o colivă. Ţiganului ghiorăindu-i maţile de foame, nu-şi mai lua ochii de la ea. Ii lăsa gura apă şi cum se uita la ea îşi zice:

Vai colivă încolivată,
Cu te-aş îmbaca odată;
Firişor de-a ramânea,
Zău toţi draci sa ma ia.

Se mai trudi ţiganul, se mai suci, se mai învârti dar cu ochii holbaţi tot la colivă. In sfârşit aude ţiganul zicând: „Luaţi, mancaţi, acesta este trupul meu.....ş. a.“ şi haţ la colivă, îşi înfinge ghiarele in ea şi începe a cărăbăni cu amândouă mânele la gură de credea că ce-a dat peste ţigan.

Oamenii de colo, îi zic: „Ho, mă ţigane ce te-ai apucat“?

Dar el, cătându-şi de mâncare le zice:

Păi n'a zis Popa,
Să luam şi sa mâncăm
De nu vreţi n'am ce va face,
Pesemne că nu vă place.

Auzită în Jud. Neamţ.

Mihail Brateş.

27—Orfanul

Un copilaş orfan de mamă îşi cânta şieşi într'un ungheraş:

Mâncau-aş, mânca,
Mâncau-aş mânca,
Lapte cu mălai
Lapte cu mălai!,

— „Ce-ai zis, ce-ai zi?" strigă răstit la dânsul *maşte-ha* sa.

—N'am zisu *ninicu*
Zicu eu *adicu*......

Desvinovăţindu-se că numai *adică* şi nu în adins ar vrea să-şi înplinească dorul lui

De la verişoara mea Maria Cornescu stariţă la Mănăstirea din Cernăuţi.

28.—Rusul

—„Hai rusule la lucru!"
—„Mă doare capul şi tot trupul!"
—„Hai rusule la mâncare!"
—„Da unde-i lingura cea mare!"

[Suceava]

Elena Voronca.

29.—Se duseră boii dracului.

—Mă, tată, mă! se duseră boii dracului.
—Da, nean'-tău, unde e?
—Să duse după ei.
—Dă fuga şi tu, că să mă încalţ şi viu şi eu cu mumă-ta.

30.—Ţiganul şi naşu-seu.

Un ţigan umbla cu naşu-său prin pădure dupe iepuri. Mergând ei aşa printr'un hăţiş, ţiganul apucă de creaca unei tufe, ca să nu-l lovească. Când a ajuns naşu-său în dreptul tufei, ţiganul a dat drumul crecii şi a lovit pe naşu-său peste ochi aşa de tare că-i a sărit un ochiu.

—Vezi, naşule, dacă-nu ţineam de creacă, zise ţiganul, iţi săreau amândoi ochii.

Din Amzuleşti-Dolj. **St. St. Tuţescu**

31.—Predicatorul cel mare.

Se zice că era o dată un predicator mare, deprins să ţină predici lungi, prea din *colivă-afară*.

De multe ori, popă mântuea de dat nafura şi el nu mai isprăvea De la o vreme şi credincioşii să *hemetuise* (săturase) de dânsul. Odată la o zi mare, când el predica, se pomineşte că nu mai rămăsese în biserică de cât numai *pălămarul*; toţi cei-lalţi fugiseră.

—„Domnule predicator, zise pălămarul, dacă n'ai isprăvit predica poftim cheea, o pun colea sus.

Cându-i eşi să'ncui“ !

[Auzită dela *Pr. S. Borş*, Spineni Covurluiu]

I. O. Zugravu.

CRONICA

* **I. Slavici : Povesti,** ed. „Minerva“ 276 p. 1908. Volumul de curând apărut cuprinde 7 poveşti, fără arătarea locului.

In totdeauna ne bucură apariţia producţiilor populare şi mai ales acum ar trebui să ne bucurăm, când la răspândirea lor contribue o pană autorizată în literatură, cum e d. Slavici, şi într'o editură cunoscută tuturor. Avem un folos mare, însă...

Insă, dela anumite persoane şi'n anumite împrejurări, trebue să ne aşteptăm la mai multe. Povestea nu-i o nuvelă, nu-i un ogor unde descripţia şi naraţia pot zugrăvi lucrurile şi situaţiile cele mai ciudate, pe acelaşi ton, cum ar fi acel al încredinţărei: infarmativ, filosofic, ştiinţific şi câte-o dată rece, pe care-l întâlnim în nuvelă.

Pevestea-i sglobie, săltăreaţă şi şăgalnică ; povestitorul prinde numai anumite situaţii şi clipe şi dacă nu le găseşte, şi le creează pentru a satisface gustul ascultătorilor; în poveste se întroduc aprecialii personale, curente, pentru a-i da viaţa trebuincioasă.

Aceste toate le vedem în poveştile lui I. Creangă, singurul care până acum a scris bine, a reprodus bine, poveştile ţăranului român.

Poate că'n Ardeal, unde d. Slavici şi-a cultivat şi format arta sa, sunt alte condiţii pe care noi, cei din Moldova, nu le cunoaştem; dar îndrăznim, şi zicem că nu poate fi aşa.

Intre nuvela d-lui Slavici şi între povestea sa nu-i nici o deosebire. Şi aceasta am voit să arătăm că nu se poate.

* **P. Ciorogariu : Cântece din popor.** *(No. 42—44 din Biblioteca „Socec“).* Au marele merit şi punctul de seamă care lipseşte tuturor colecţiilor de poezii populare de până acum : *melodiile* cari însoţesc cântecele. Impărţite nu îndestul de bine: patru părţi (colinde, cântece de lume, de dor şi de voinicie) urmează în număr de 60. E un început fericit şi cei ce au putinţa de a urma, să urmeze.

Ii obiectăm un singur lucru: cântecele populare nu se împart în strofe ci versurile urmează unul după altul, despărţite prin felurite refrenuri: pe cari şi culegătorul le înseamnă.

* In **„Neamul Românesc“ literar**, I. 2 lămuririle d-lui *N. Iorga* despre *Viaţa Maramurăşului românesc* cu prilejul apariţiei nouei culegeri de cântece din acele părţi, datorite părintelui *Tit Bud*, un rezumat de confertnţe ţinute mi se pare, la *„Liga Cultutală“* în iarna aceasta. Preţioase lămuriri despre denumirea ţării şi a locuitorilor ei, cârmuitori şi graiu.

* Despre artele clasice **româneşti în cursul anului trecut, lămuri-**

rile d-lui *Al. Tzigara-Samurcaş* în **„Convorbiri literare“** XLIII 1. Cu acest prilej, patru icoane ale familiei regale române în port şi îndeletniciri ţărăneşti. Mai ales cele două din urmă sunt minunate.

* In **„Buletinul comisiunei monumentelor istorice“** I. 4, pe lângă descripţii, fotografii şi planuri, două *fragmente de tâmplă* ale bisericei dinLudeşti de-o neînchipuită frumuseţă.

* **„Sezătoarea“**. Vol. X nr. 11—12 cuprinde: *A. Vasiliu:* Povestirea lui Petruşor şi a lui Petrea Tâlharul.— *Const. N. Mateescu:* Doftorii de multe neputinţe ale omului cu ajutorul lui Dumnezeu (dintr'un manuscris anterior anului 1792) şi Descântece.

* **„Albina“, XII, 19** cuprinde o poveste a d-lui *G. Rădulescu-Codin:* Răsplată Dumnezeească, frumos scrisă.

* O nouă cercetare asupra *„raptului“*, răpirei, cu prilejul căsătoriei, după colecţia G. Dem. Teodorescu, ne-o dă d. *Ion Peretz* în **„Convorbiri critice“ III. 1.** Se puteau găsi şi mai nouă pentru acest interesant element al căsătoriilor româneşti,

* Conferinţa d-lui *Nicu I. Bărbulessu*, în faţa unei mari asistenţe, la Buzău, despre **Dragostea în poesia pupulară**. După scrisul gazetelor pare a fi fost în destul de interesantă şi o dorim scoasă în broşură spre a o cunoaşte mai mulţi.

* Un cald articol asupra *muzicei populare*, în **„Minerva“** I. 89 iscălit *B. Lăutarul*.

* Atragem băgarea de seamă a preoţilor şi învăţătorilor noştri, asupra minunatelor compoziţii muzicale şi lucrări, datorite d-lui Timoteiu Popovici, profesor de muzică la seminarul „Andreian“ din Sibiiu.

Comenzi prin revista noastră. **P.**

* **Cântece din lumea veche** *de Gh. Tulbure preot-teolog* în Viştea de Jos. com. Făgăraş, cuprind 18 balade sau cântece bătrâneşti, din care sau putut citi variante în revista noastră sau în „Floarea Darurilor“ şi „Şezătoarea“. Primele sunt cu caracter specific transilvănean, altele îşì amestecă eroii din alte părti locuite de Români. Mai toate cuprind întâmplări de haiducie, aşternuţe pe o morală curată.

Puţine cuvinte cari pe la noi nu prea sunt obişnuite..

Dela Părintele Tulbure mai aşteptăm[1]).

Ioan C. Beldie.

Poşta Redacţiei.

St. Stăn-Bărc.— Incă odată: *bune*, dar la rând şi câte puţin. Vă rog francaţi deplin căci de data asta am plătit taxă 20 bani.

Fl. Crist.— Da, se păstrează până la publicare.

I. Necul. Corop.— Povestea în nr. viitor.

Poşta Administraţiei.

Păr. P. Petr. Cov.— Ne scrişi: «...câte şi mai câte cărţi şi reviste ce obligatoriu ni se trimit de *chiriarchie*». Ştim şi credem; dar *energia* porunceşte să nu se supună omul la ceea ce nu trebue să-i convină.

1]. La redacţie nu s'a primit.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **«Ion Creangă»** *pentru strângerea fondului:*

„CUZA-VODĂ"

	L. B.
Revista „Ion Creangă"	15.00
M. Lupescu (Zorleni-Tutova) , . . .	5.00
T. Popovici „ „	5.00
D. I. Fărcășanu „ „	1.00
Tudor Pamfile (Bârlad)	5.00
Vasile C. Pamfile (Țepu-Tecuciu)	0,50
Leon C. Pamfile „ „	0.50
Cost. Pamfile „ „ , . . .	0.50
G. V. Munteanu (Bârlad)	1.00
V. Gh. Antonescu „	5.00
S. M. „	2.50
I. P. „	0.45
Neculai Ion „	1.20
Vasile Constantinescu	0.90
Barbu Mazilu „	0.80
Const. D. Lupașcu „	0.50
Tip. „Modernă" „	0.15
Total:	45.00

Sumă care s'a depus pentru creștere la *„Societatea Cooperativă"* din Bârlad în ziua de 25 Februar 1909, cu libretul No. 392.

Rugăminte.— Când întemietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă"*.

Asemenea colaboratorii din țară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această față hotărîtă *Fondului „Cuza-Vodă"*.

NOTE:—*Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonaţii carin'au plătit nimic către Administraţie, sunt stăruitor rugaţi să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonaţii cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugaţi să-şi facă socoteala, rămânând să trimită rămăşiţa cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.*

— Administraţia mai are încă puţine colecţii din anul I, cari se pot dobândi, cu preţul de 3 lei, plătiţi înnainte.

— Odată cu fiecare număr, abonaţii cari plătesc, vor avea şi chitanţele cuvenite.

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" numerile toate din anul I 3.00
T. Pamfile, M. Lupescu şi L. Mrejeriu: Carte pentru tineretul de la sate. Ediţia I. 1,25
T, Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc" 0,20
„ „ Jocuri de copii I. 1,40
„ „ „ „ „ II. 1,60
„ „ Cimilituri româneşti. 1,00
L. Mrejeriu: O şezătoare ţărănească 0,20
„ „ Gospodăria şi fata de la ţară 0,40
Fl. Cristescu, Carte pentru copii 1,20
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului CataneDolj 2,00
Pr. Ec. I. Antonovici: Fraţii Gheorghe şi Neculai RoşcaCodrianu —cercetare istorică—culturală. 1,50

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

Compoziţii de T. Popovici.

Cântările leturghiei pentru cor de 3 voci egale, ediţia II revăzută şi complectată, legătură de lux . . . 3.—
Irmosul Paştilor pentru cor de 3 voci egale . . . . . —.60
Acsionul „Cuvine-se cu adevărat" pentru cor de bărbaţi . —.40
In Iordan, (troparul Botezului) pentru cor de bărbaţi . . . —.40
Naşterea ta (troparul Naşterei D-nului) pentru cor de bărbaţi —.40
Două colinde pentru cor de bărbaţi . . . . , ... —.40
Cucule peană galbănă pentru cor de bărbaţi . . . . . —.30
Toace leleo, pentru cor de bărbaţi . . . . —.30
Ştii mândro când ne iubeam pentru cor de bărbaţi . . . —.30
Imnul unirii (melodie de C. Porumbescu) pentru cor de bărbaţi —.30
Foae verde de trifoi pentru cor de bărbaţi . . . . —.30
Tot ţi-am zis mândro pentru cor de bărbaţi . . , . . . —.30
Douăsprezece cântece de şcoală pentru 2—3 voci, Caetul I . —.50
„ „ „ „ „ „ „ „ II. —.50
Dicţionar de muzică cu mai multe ilustraţiuni, broşat . . 2.50
legat în pânză . 3.—

Anul II.—No. 4 **Aprilie 1909**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Obislav-Grădiștea-Vâlcea) P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), D. Mihalache (Goleștii—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț), I. Neculau [Coropceni-Vasluiu) T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tonea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava). I. E. Toroutiu (Suceava—Bucovina), St. St. Tutescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

REDACȚIA:	**ADMINISTRAȚIA:**
T. Pamfile, Str. Ștefan cel Mare 157	**M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)**

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

RUGAMINTE:

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei

Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le aşteptăm în grabă de la persoanele ramase în urma cu plata.

NOTE:—*Trăgând un număr mai mare de exemplare faţă de anul trecut, am găsit cu cale de a trimite revista şi la alte persoane cari n'au avut-o.*

De la cinstitele persoane cari au bine voit a o primi aşteptăm plata abonamentului.

INŞTIINŢĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Numătul cuprinde o broşură de 32 de pagini în 8°.

Preţul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înnainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile şi orice corespondenţă privitoare la publicarea şi îmbunătăţirea revistei, precum şi lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la Tip. G. V. Munteanu str. Ştefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile şi achitările de abonament, precum şi orice corespondenţă privitoare la administraţia revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa romănismul, ca limbă şi simţire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărăşite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura şi clişeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părţile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătăt cel puţin prin ţinutul şi comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeţ şi pe o singură faţă a hârtiei.

Francarea corespondenţei se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Anul II.—No 4. Aprilie 1909

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ADMINISTRAȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL
T. Panfile, str. Ștefan cel Mare Bârlad	M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)	In țară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

POVESTI

7.—Două noroace.

Erau odată doi boeri, frați buni—și frați într'un noroc mare și frumos—și amândoi o duceau de când binele. Trăiau în bună pace și înțelegere, ba încă fiecăruia din ei îi creștea inima văzând că și fratele are atâta îndestulare.

Dela o vreme însă, pe fratele cel mai mare îl mușcă de inimă șerpele ambiției și vru să întreacă din bogăție pe cel mai mic. Dar ori cât se frământa el, nu era chip să'l rămâe pentrucă Norocul lui era tot așa de mare ca al celuilalt.

Pe când se *invinceau* mai amarnic, numai iacătă undeva, pe câmp, se întâlnesc și Noroacele lor și se iau la batae. Norocul celui mai mare, care simția ce-i în inima stăpânului său, s'a luptat mai dușmănește și l'a omorît pe al celui mai mic; pe urmă l'a luat în spate și l'a dus de l'a îngropat.

Atunci, ca prin minune, a început a se risipi averea celui mai mic și, în scurtă vreme a sărăcit de n'avea, vorba ceea, nici cenușă în vatră.

Fratele mai mare s'a bucurat pe deoparte, dar pe de alta făcându-i-se milă, l'a dărui cu doi boi și o vacă. Istalalt a primit cu bucurie darul și plângând i-a mulțămit, că el era bun la inimă și nici nu știa ce se 'ntâmplase cu Norocul lui.... Da să nu zici dumneata, cum i-a luat în primire, și boi și vacă, au perit ca trăsniți.... Vezi că Norocul lui murise, ș'acu, unde era chip să se mai ție ceva de dânsul!

Fratele mai mare, în loc să'l eie atunci pe lângă el și să'l cate ca pe-un frate ce-i era, l'a tocmit slugă și l'a trimes pe moșie la niște hambare și coșere (pătule). Acolo trăia el într'un bordeiu păcătos, ziua muncind pe câmp deavalma cu ceilalți oameni, iar noaptea având ochii în patru să nu se fure ceva, după cum îi hotărîse frate-său.

Odată, cum veghia el pe lan, în puterea nopții, numai ce i se pare

că aude glas. Se pune el de pândă, ascultă.... Şi iacătă zăreşte printre clăi o arătare şi aude lămurit o gură de om ocărîd şi suduind că de ce nu seceră oamenii bine şi nu strâng spicele! Omul nostru se sprinteni strângând cu amândouă mânele bâta ce avea cu el, şi sărind iute, se proţăpi înaintea mătăhălii:

„Stăi că dau! Cine eşti?"....

Mătăhala rămase nemişcată, fără să răspundă.

„Cine eşti?"....

Acu nu mai sămăna a om, parcă era de piatră.

Tocmai după a treia întrebare, când aproape s'o lovească, zise:

„Nu da: Sânt Norocul lui frăţini-tău..."

Omul rămase ca prostit.

„Tu eşti Norocul!.... Şi ce umbli pe aici?"

—E-hei, dacă n'aş fi eu, crezi că aţi avea vr'un spor?

Omului i se făcu lumină în minte.

„Da' Norocul meu, unde-i?"

Că-i câr, că-i mâr, că „nu ştiu"....

„Pe cine vrai să chiorăşti? Dacă eşti Norocul lui frate-meu trebue să ştii unde-i ş'al meu.... Spune mai iute, dacă vrai să scăpi cu zile!"

Neavând încotro, a spus drept că s'au bătut şi l'a omorît...Atâta i-a trebuit omului, că, l'a şi înhăţat şi a început a'l târnui printre clăi şi a'l îmblăti cu hudumacu'.

„Vra să zică, din pricina ta mă chinuesc eu!

—Nu mă omorî, sărăceşte şi frate-tău şi nu foloseşti nimica. Ascultă ce-ţi spun: Norocul tău n'a murit de tot; e îngropat chiar supt bordeiul în care stai. Du-te şi sapă acolo, că ai să găseşti trei căzi (tocitori) mari de bani. Atunci Norocul tău are să învie, are să se întâlnească cu mine ca să ne batem din nou, în luptă dreaptă, şi dacă m'a dovedi, nu mai trag nădejde de iertare. Iar de nu, cum a hotărî Cel de sus!

După ce Norocul s'a legat prin straşnic jurământ că are să steie să se 'ntâlnească tot în noaptea asta cu celălalt Noroc, omul s'a dus să facă cum l'a învăţat.

S'apucă el de stricat bordeiul şi de săpat şi 'ndată numai dă de marginea unei căzi, pe care dezvălind-o puţin, i se luă ochii de strălucirea aurului ce era 'ntrânsa. După îndoitura gardinei se cunoştea ce amarnic de mare trebue să fie cada cu bani. Săpând înainte, dă şi de a doua cadă, iar când începe să dezvăleasca şi marginea celei de a treia, numai iacătă iese trăgând greu din pământ şi Norocul lui şi-i stă drept în faţă.

„Stăpâne, greu somn am dormit!

—Păi, unde-am ştiut eu că-mi eşti aşa de aprope! zice omul zăpăcit de bucurie.

—Eu am văzut în vis tot ce s'a petrecut răspunde Norocul, şi ştiu cum aţi hotărît şi cu cânele de Noroc a lui frăţâni-tău..."

Atâta a apucat să zică şi s'a făcut nevăzut.

S'au luptat din nou cele două noroace, luptă cumplită dar dreaptă pentrucă, acu, mânia fratelui chinuit şi cu dreptatea călcată, ajunsese şi poate că întrecuse în mărime răutatea fratului mai mare. Acu, Norocul fratelui mai mic, a omorît de tot pe norocul celuilalt frate. Şi acesta, cum s'a trezit a doua zi, a simţit, a cunoscut, că nu-i a bine.... Vitele au început să-i moară, clăile şi hambarele i-au ars, banii nu se ştie ce s'au făcut. Rămăsese numai moşia goală, şi când vroia s'o vândă şi pe asta, ca să plătească nişte datorii cari mai înainte vreme nu se băgau în samă, numai vine frate-său mai mic.

„Nu vinde moşia! Las'o între noi..."

Fratelui mai mare, cât era de amărît, dar i-a venit a râde când a auzit ce zice istalalt, care venise, tot cum era, flenduros şi jerpelit.

„Da' cu ce s'o purtăm! Cu surcele?

—De bani te plângi? zice fratele mai mic; am eu bani,—haide să-ţi arăt."

S'a dus la cele trei căzi cu galbeni, i-a arătat şi i-a istorisit după aceia întâmplările din noaptea trecută, cu cele două noroace după care fratele mai mare a văzut lămurit toată prăpastia ce s'a deschis pentru el de azi înnainte şi a zis:

„Ce tovărăşie să mai facem, măi frate, dacă mi-a murit Norocul! Bătaia lui Dumnezeu.... Trecem moşia pe numele tău, îi plăti şi datoriile care mai sânt, şi poart'o singur, sănătos; iar eu rămân ce-ai fost tu, că alt chip nu-i"....

Au făcut aşa—şi fratele mai mic a rămas boer în locul celuilalt pe toată viaţa lui.

I. Neculau.

(Mi-a comunicat-o şcolarul Nechita Ion, care a auzit-o de la Toader Momarcea Coropceni-Vaslui.

CANTECE BATRANESTI

5.—Ciumănaş.

Lată-i frunza bobului,
Da-i mai lat'a plopului;
Sus pe malul Oltului,
La curţile Vâlcului.
Dară Vâlcul păn' trăè,
Cară di cară-şi gătè,

La țara di jos pornè.
Cînd o fost la calea mare
Eaca și Ciuman[1]) în cărare.
Incepu a să rugare:
—Măi Ciumănaș, moarte mare
Nu-mi scurta zilele 'n cale,
Mai lasă-mă puținel,
Ca să-mi scriu un răvășel,
Să-l trimit pe Vânticel,
Să-l trimit de-a dreptu-acasă,
La cinstita Vâlculeasă,
Să-și vândă moșiili,
Să-și mărite fetili.
Eu moșii mi-am cumpărat
Intre Nistru și 'ntre Prut
C'acolo mi-i împărțit.
Vâlculeas'o-auzit
Şi colea s'o tânguit

1) Moartea

Cosița s'o displetit
Şi din gur'așă zicè:
Ce mi-i bună casă mè
Cu arme și pistoale
Dacă nu-i Vâlcuț în è.
Ce mi-i bun aist grăjduț
Dacă nu-i într'îns murguț',
Ce mi-i bun aist pătuț
Daca nu-i într'îns Vâlcuț.
Cel ce iubește și lasă
Dă i Doamne pedeapsă'n casă!

Auzită în 1906 de la *Gheorghe Hunea* de 55 ani din cmuna Şarul Dornei Jud. Suceava.

Vasile Savel.

Nota—A se citi variante în Alexandri „Posii poulară sput titlul, Holera și «Ion Creangă» No. 5 an. I.

6.—Codreanu

„Foiliță trei smincele
„Codrene, Codrene!
„Vără-te'n codru devreme,
„N'aștepta pân'a'nsără
„Că-i stârnită poterà.
„T'oi da murgul de-i scăpa,
„T'oi da murgul de sub tine,
„De-i scăpea să-ți pară bine.
„Şi murgul ți l-oi luà,
„Pară-ți bine de-i scăpà".
El Codrean mi s'a scârbit,
Murgu' și l-a pregătit,
La drum că mi s'a pornit
Cu căciula țurcănească
Şi cu gluga bârsănească,
Nime ca să nu-l cunoască.
El s'a dus un timp.... mai mult!

Nime nu l-a cunoscut
Num'un pui de arnăut.
Codrean sta și se gândea,
Şi din pași mai contineà
Şi din gur'așa grăia:
„Hătu-ți legea de-arnăut
De unde mai cunoscut?
—„Da....știi...când eram în tâlhari
„Omoram Turci și Tatari
„Şi luam galbanași mari
„Ce-s ușori, zău, la purtat
„Şi cu haz la numărat!
—„Hătu-ți legea de-arnăut
„Bine minte ai ținut!
„Hai la crâșmă pe băut..."
A luat târgu' de-alungul
Dughenele de-a rândul,

Pănă-şi neguţă murgul.
Cu cine l-a neguţat ?
Cu un pui de cel bogat.
El tot sta şi-l neguţà,
Cela banii numărà.
Codreanu pune mantauà
Prind rublele a se varsà
Murgul lui, doar scump era.
Şi galbini îi număra
Tot părul şi helerù [1])
Şi pasu' şi galbănu'.
Codrean bine mi-i strângeà
Ii încingeà după cureà
Şi de acole·.. aşa-ziceà:
„Hătu-ţi lege ta bogat
„Eu murgu' ţi l-am dat
„Nărav nu ţi-am arătat.
„Dă'ncoace murguţul tău
„Ce-a fost odată al meu
„Să-ţi arăt năravul eu..“
Murguţu' el i-a dat
El pe dâns'a încălicat,
Numa un picior i-a dat,
Peste deal a scăpărat,
Colea'n vârful dealului.
E Turma ciobanului.
La cioban când a ajuns,
El din gură aşa i-a spus:
„Hătu-ţi legea din cioban
„Nu mi-i vinde vre-un cârlan?
—„Ba eu vre-un cârlan ţ'oi vinde
„Numa de l-a putea prinde
„Că-s cu lânele poleite,
„Cu coarnele resucite,
„Cu unghiile zugrăvite..“
—„Hătu-ţi legea din cioban
„Ia să-ţi dau eu un arcan
„Ca să-mi prinzi mie cârlan.
Cu arcanu i l-a prins
La Codrean pe murg l-a pus,
El atunci aşa i-a spus:
—„Hătu-ţi legea din cioban!
„De ţi-ai urît zilele
„Şi nu-ţi trebuesc oi'e
„Vin să-ţi dau paralele
Ciobanul s'a scârbit
Şi din gură a grăit:
„Zilele nu le-am urât
„Că am gând de ciobănit.
—„De ai gând de ciobănit
„Meri [2]) şi-ţi paşte oile,
„Şi-ţi cată de dânsele,
„Nu cere paralele
„Că ţi-oi strânge zilele.
Ciobanu' hăt supărat
In spre oi a şi plecat;
Bine-i părea c'a scăpat
Ne bătut şi ne fărmat.
Foiliţă ş'un dudău
Cântă cucu' pe pârău,
Bea Codreanu la Movileni
Bău azi şi bău mâni,
Bău patru-zeci de zile
Şi nu l-a mai găsit mine!

Ioan Zotta

Variantă: 1).

POVESTIRI şi LEGENDE

26.—Ciobanul cel drept şi Vlădica.

Era odată un cioban. De cum şi-a dat seamă ce-i lumea asta, el a stat numai la oi. De putea ,făcea binele; de nu, se ruga lui D-zeu

1). *Heller*, monetă austriacă ceva mai mult ca un ban.
2). Mergi.

în legea lui şi mulţămea Celui de sus şi de bine şi de rău. In sat nici la crâşmă, nici la biserică nu se ducea. Când vedea chip de femee o ocolea. Aşa a trăit el multă vreme de-a ajuns flăcău tomnatic.

Intr'o vreme, mai mulţi feciori de gospodar s'au pus pe capul lui şi l-au scos din minţi să meargă la biserică. Ca se scape de ei li-a făcut gustul.

Se spală ciobanul frumos, se ferchezueşte, se îmbracă mândru şi se duce la biserică.

Era o slujbă mare. Sfânta leturghie o făcea Vlădica.

Cum intră ciobanal în biserică, vede şi pe bătrâni şi pe tineri şi pe femei şi pe fete şi chiar copii cu ghibă (cocoaşă) în spate. La unii mai mici, la alţii mai mari. Numai el n'avea ghibă; şi ca să fie la fel cu ei, esă afară din biserică şi face din mintean (cojocel) un boţ mare şi-l vâră sub suman în spate.

Când il văd oamenii aşa încep a se ghionti şi a se uita lung la el. Flăcăul vede lucru ista da' nu pricepea ce-i asta.

Iaca vine vremea de dat nafura, pe care o împărţea Vlădica. Intăi iau nafură oamenii bătrâni, apoi bărbaţii însuraţi şi pe urmă flăcăii.

Când se duce flăcăul la Vlădică să iee nafură, il întreabă Vlădica:

— Ce ai tu mă omule în spate ?

— Ghibă, sărut dreapta, Părinte.

— De ce ţi-ai pus-o ?

— Ca să fiu la fel cu toată lumea din biserică.

— Păi oamenii din biserică n'au ghibă.

— Ba au prea sfinte toţi; unii mai mari alţii mai mici.

— Şi ce au ei în ghibă, că tu ai făcut-o din cojocel ?

—Au în ele păcate; cei cu ghibe mici au păcate mai puţine şi cei cu ghibe mari au păcate mai multe.

Vlădica pricepe că are în faţa lui un om bun şi drept cu darul lui Dumnezeu de-a cunoaşte pe cei păcătoşi.

— Flăcăule, da' eu am ghibă în spate ?

— Sfinţia ta ai două, cinstite Părinte.

— Du-te măi băete, îi zise Vlădica, în pădure cu oile şi vitele tale, fă fapte bune, că voi ce trăiţi cu dobitoacele sunteţi scutiţi de păcate

Şi flăcăul a părăsit satul şi lumea şi s'a dus în câmpul cu florile în mijlocul vitelor şi prin păduri unde păcatele nu se ţin după oameni.

(Auzită de la d-l A. Tenea din com. Adam-Tutova).

Culeasă de **M. Lupescu.**

27.—Legenda Păeanjănului.

Păeanjănu' s'a pus la întrecere cu Maica Precista ; care să toarcă mai subţire.

Se pune Maica Precesta şi toarce subţire... subţire...

Un' se pune şi păeanjănul şi toarce şi mai subţire şi-'şi mai dă şi drumu' 'n jos, pe fir...:

— Fă şi tu dacă poţi aşa!

Când vede Maica Precesta una ca asta, —c'a întrecut-o un păeanjin, că-i mai dă şi cu *„sic"*, că vezi D-ta, Ea nu putea să se lase pe firu-i tors,— 'l-a blestemat:

— „Unde-ăi fi tu, ori în ce colţişor ăi fi băgat, să te omoare, şi cin' te-o omorî, să i se ierte dintr'o dată şapte păcate!...."

(Auzită de la M. R. Dumitraşcu, din Boureni-Dolj.)

N. I. Dumitraşcu.

28.—Legenda mănăstirei Magariu[1]).

In vremea de demult... dedemult... ci-că trăia prin părţile este, un mocan. Şi mocanu' ista era putred de bogat... îi mergeau toate bine: turma i se înmulţea şi creştea, pe ce zi mergea.

Aşa, ce-i dădu lui, odată în gând: „Măi, văd că Dumnezeu mi-ajută de-mi merg, în plin, toate trebuşoarele : oiţele îmi fată toate.... primăvara îmi păzeşte mieii de lapoviţă şi vremuri rele... de ierbuşoară, slavă Domnului, de-ajuns, ia, hai să-l, durez şi eu un sfânt locaş —drept mulţămită!

Şi intrându-i în cap mocanului aceasta, începe a se gândi fel şi chip, la locul unde ar fi mai nimerit, să-i înalţe sfânta biserică.

Ar fi vrut mocanul, ca D-zeu, care cunoaşte gândurile făpturilor Lui, să-i arăte prin vr'un semn, locul voinţei Sale.

Tot chitindu-se el aşa, numai ce-i trăsni prin cap?...

Că încărcă pe un magariu o pereche de desagi, chişcă de galbini lucitori şi i dădu drumul slobod prin păduri; iar el se luă, după măgariu, cât colo, să vadă, nu-i va arăta Dumnezeu vr'un semn.

Şi-a umblat magariul necontenit prin ţâglişoare şi ponoarele pădurii trei zile şi trei nopţi încheiate, până ce a treia zi s'a oprit, într'o văgăună, la rădăcina unui stejar mare şi bătrân. Şi s'a pus măgariul jos şi s'a culcat pe iarba umedă de sub stejar.

Văvând mocanul, că magariul, n'are de gând să se mai scoale, a venit şi el lângă dânsul. I'a mai dat câteva *caţe*[2]), l'a mai tras de coadă, să se scoale măgariul... pace! Nu voia în ruptul capului; răbda toate loviturile şi chinurile stăpânului său, şi numai din când în când îşi arunca ochii spre înălţimile stejarului. Băgând de seamă mocanul,

1). Judeţul Tutova.
2). Caţă— unealtă cu care ciobanii prind oile tinere, ca să aplece mieii cruzi (nu de mult fătaţi).

că măgarul își tot pironește ochii în stejar, se sui într'însul și dădu într'o scorbură de icoana Maicei Domnului. Atunci mocanul își trăse socoteala că Dumnezeu i-a arătat prin semn locul sfântului locaș.

Ș-a durat mănăstire mândră și frumoasă; iar din trupina stejarului, sub care a poposit măgariul, a retezat-o la înălțimea brâului unui om, și-a lăsat-o să slujească pentru Sfânta masă în altar.

Icoana găsită în stejar a așezat-o în loc de cinste în biserică.

Și așa se trage numele mănăstirii „Magariu" în care-și deapănă fiirul veței cele două maici, uitate de lume, în străjuirea pădurii bătrâne.

Culeasă din satul Horga com. Epureni jud Tuțova.

29.— O altă variantă din comuna Zorleni sună astfel:

Tot pentru a mulțămi lui Dumnezeu, de ajutorul ce i-l da, de-i mergeau toate bine, mocanul se hotărăște să-i înalțe o biserică; însă era numai hotărîrea în mintea lui, și lăsă numai, ca vremea să-i desăvârșească gândul... De la o bucată de vreme, el băgă de seamă, că măgariul lui, în anumite răstimpuri, nu era între oi... ci pierea de par'că l'ar fi înghițit pământul. Il și căuta el, într'o părere, scormonind ascunsurile pădurei, dar nici chip să dee de dânsul. Așa într'o zi, cam pe când își însemnase el sorocul ducerei măgarului, se puse pândar. Măgarul făcu ce făcu și se răzleți de oi; iar mocanul, cât cole cam la trei *obrațe*[1]) în urma lui, se luă după dânsul. Măgarul mai *lempăind*[2]), de ici un firișor de earbă, de colo un spicușor, de dincolo un mugurаș, se înfundă în desișul p ă d u r i i. A mers așa cât a fi mers, iar mocanul tot pe urma lui, până ce ajunse la rădăcina unui stejar mare și bătrân.

Când colo, ce să vezi? La rădăcina stejarului ardeau trei lumânări; iar măgarul dac'ajunse, însemnă pe pămnnt semnul sfintei cruci cu piciorul, și se culcă... După o bucată de vreme se sculă și o lua înapoi spre turmă.

Mocanul își însemnă locul cu stejarul și-a doua zi veni singur singurel. Scotoci prin preajma stejarului doar de-o da de vr'o minune; iar mai pe urmă se sui și în stejar și dădu de-o scorbură în care găsi icoana făcătoare de minuni a Maicei Domnului. Atunci mocanul se hotărî să ridice biserica în acest loc sfânt,

(Auzită de la d. M. Lupescu directorul orfelinatului agricol «Ferdinand»).

T. Popovici.

30.—Dumnezeu nu doarme

Ci-că, odată ? e demult de-atunci, un ficior omorîse pe tatăl său, și il îngropă în o pădure.

---

1). Obraț— măsură veche de lungime, 4 prăjini.
3). Lempăind—a lempăi—lempăește—mănâncă pe alesele.

Odată, venia de unde-va şi drumul îi era prin p ă d u r e. Obosit, se opri la o fântăna ce era la marginea pădurei, ca să se răcorească şi să-şi potoale setea.

Când însă puse ciutura la gură, un glas nevăzut îi zise :

„*Moarte pentru moarte*".

El, inspăimântat, nu ştia ce să facă dar desmeticindu-se se duse la un călugăr bătrân, care îl sfătui să întrebe fântâna; până când! Făcu aşa şi glasul nevăzut îi răspunde:

„După zece ani".

Feciorul, luându-se, cu nevoile, mai una, mai cu alta, uitase despre vorbele de la fântână, şi tocmai după zece ani, se duse la o căsăpie, să cumpere un cap de mel. Ajunse, cumpără capul, îl vârî într'un sac, pe care îl luă pe umeri şi plecă spre casă. Pe drum, însă, din sacul de pe umere, curgea sânge, din ce în ce mai mult, şi un trecător mirat îl opri, şi îl întrebă; că ce are în sac. El îi spuse că un cap de miel—şi pentru a-l încredinţa şi mai bine, voi să-l arăte.

Dar care le fu mirarea, mai ales a feciorului ce-şi omorîse tatăl, când îi văzu, capul, în sac.

Mulţime, de oameni se adună, în jurul lui, şi această minune, se răspândi preste tot locul şi feciorul ucigaş îşi mărturisi fapta, pentru care fu judecat şi osândit la moarte.

Şi aşa s'a împlinit vorba fântânei, şi vorba veche că Dumnezeu, nu doarme.

Petru S. Mihai.

VRAJI ŞI FARMECE

2.—De mană luata.

S'a sculat Marţolea răncăluind, boncăluind,
Şi a plecat la Câmpu-Lung,
Să pască iarbă înrourată şi nescuturată.
Iar *munitoarete* şi cu fermecătoarele,
S'au mâniat,
Şi s'au sculat,
Şi lăptişorul tot i l'au luat.
Şi i-au lăsat numai zărul
Să nu-i moară de foame viţelul.
Iar Maica Domnului când a văzut, tare s'a supărat,
Şi pe Sfânta Duminică îndată a chemat,

Şi a trimis'o să umble
Prin toate beciurile,
Şi toate cămările,
Şi lăptişorul să i-l adune,
Şi în ungeraş să i-l vâre.

Se zice aceste cuvinte, mestecând cu o urzică în tărâţele ce se dau vacej, să le mânânce.

(Auzite de la mătuşa Ileana Dumitriu din Floreşti-Tutova).

Virginia Stan.

3.—De făcut pe ursită.

Foc focuşorule,
Eu te învălesc,
Şi tu te desvăleşti,
Şi te faci în bălăuraş
Cu solzii de auraş,
Să te sui pe gura hornei
De pe gura hornei, toate ţinuturile,
Toate oraşele, toate satele,
Şi până ce-i da de ursitoarea mea,
De ursitoare ursită,
De Dumnezeu lăsată,
Şi de oameni buni îndemnată,
Şi la mine mânată.
De-i găsi-o la masă,
S'o dai sub masă;
De-i găsi-o în sat,
Cu coada s'o plesneşti
Şi la mine s'o porneşti,
Cu dinţii s'o muşti
La mine s'o aduci,
Să nu poată sta,
Să nu poată răbda,
Cum n'a putut-o mă-sa răbda,
Pân' ce n'a făcut pe ea,
De poale încruntată,
De lacrimi vărsată;
Aşa să nu poată sta.
Fără trupul meu,
Fără statul meu,
S'o înţepi prin ficaţi,
Prin rărunchi, prin splină,
Prin inimă şi tot trupul ei.

(Se repetă de trei ori)

Gh. Buhuş.

4.—De ursită.

Brâu b. .şorul meu,
Să te duci la ursitorul meu
Unde li-i găsi
Cu bici de foc să-l plesneşti,
In pământ să-l trânteşti
Şi la mine să-l porneşti,
Ca eu să-l visez
Şi aievea să-l văz.

Se zice de trei ori şi cine-şi face pe ursită să nu-şi facă cruce, înainte de culcare. Descântecul se face cu hrean şi-l pui sub cap, când te culci.

(Culese de la Ileana Măţoaia din Bogdana-Tutova.

I. G. Ciorescu-Bogdana.

DATINE ŞI CREDINŢE

97.—Logodnă şi nuntă

Flăcăul cere'n căsătorie pe fată trimiţându-i *„foaia lui de zestre“*

Fiind bună plăcere şi înţălegere, merg într'o sară, de obiceiu în tr'o Duminică sau sărbătoare, flăcăul cu părinţii săi şi cu câte-va rude spre a logodi. La început se fac multe glume pe capul tinerilor şi mai târziu începe şi logodna. Pe o masă, aşezată în mijlocul casei, se pune o tabla. Tinerii stau faţă în faţă. Pe un capăt al tablalei, mireasa îşi pune: o *pernuţă, foaea de zestre, inelul, o batistă* ş'un *prosop;* iar în capătul cel-lalt îşi pune şi mirele; *foaea de zestre, inelul,* ş'o *sumă oare-care de bani.*

Invărtesc amândoi tablaua, de 3 ori, pe masă şi la urmă flăcăul pofteşte fata să'şi aleagă o parte din două. Dânsa îşi iea pe ale flăcăului şi flăcăul pe ale ei, arătând prin aceasta dragoste şi bună-voinţă. In urmă mireasa aduce o găină friptă, fierbinte şi o pune pe masă înaintea mirelui. Acesta trebue s'o rupă numai cu două degete, fără să sufle în mâni, chiar de s'ar frige! Cu acest prilej se face mult haz de bietul mire.

Toţi mănâncă din această găină. Mirele iesă afară din când în când de dă câte-o *„puşcă“*, arătând mare veselie.

Odată cu acestea, pun la cale nunta. Mireasa rămâne la părinţii săi; sau, de teamă ca nu cumva logodna să se strice, sau ea să fugă cu altul, e luată la casa mirelui, unde stă până mai sânt câte-va zile până la nuntă, când e dusă de mire acasă.

De multe ori se întâmplă ca flăcăul cu fata să se placă mult, dar să nu voească o parte din părinţi a se lua. Atunci flăcăul, chiar făr' de voia părinţilor, *„fură fata“* într'o noapte ş'o duce acasă. Vorba: „de mână şi pe lună“! Alte ori, dragostea dintre fată şi flăcău e atât de mare, că fata fuge şi vine singură la flăcău,—îi *„cade pe cuptor!“* Şi'ntr'un caz şi într'altul părinţii fiind siliţi, trebue să-i ierte şi să li dea bine-cuvântarea părintească.

*
* *

La 3, 4 zile după logodnă, mireasa croeşte cameşa şi ismenele mirelui. Mirele cumpără hainele miresei pe care i le dă de dar. Nunta începe de Sâmbătă dimineaţa şi ţine până Luni, sau Marţi. Sâmbătă disdedimineaţă, femei şi fete cât de multe se duc, în 2 care, ca s'aducă zestrea miresei.

Peste cât-va timp se pornesc de la casa mirelui şi cei-lalţi nuntaşi cu trăsuri, cât de multe, în ordinea următoare: în frunte un *conocaş* c'o sticlă cu vin, după el mirele între 2 conocaşi, apoi trăsura nunului şi în urmă toţi ceilalţi nuntaşi.

Aproape de satul miresei, conocaşul din frunte, împreună cu altul se duc înainte şi dând sticla socrului mic zice:

—„Noi, am voi să descălecăm,
Dar n'avem pe ce să stăm.
Nu sântem ciobani de oi,
Să ni dăm jos, în noroiu!
Ci sântem oameni mari,
De pe lângă mare,
De unde soarele răsare.
Să ni aduceţi scaunul de argint,
Să descălecăm jos, pe pământ!
La cai să ni daţi fân verde
Cosit din valea lui Burtă Gheorghe
Caii noştrii să-l mânânce
Şi din coade se nu mişte!
Noi am descăleca,
Am mai sta,
Dar ni-i frică c'om însera.
Şi avem de trecut stânci şi munţi
Cu brazi mărunţi
Şi întunecoşi,
Bine v'am găsit sănătoşi!
Poftim de beţi
Şi vedeţi
Că e vin de Odobeşti;
Când bei te înveseleşti
Şi de loc nu te turteşti!

Primind de la socru altă sticlă şi de la mireasă un colac, iute se intorc în calea mirelui, vestin lui-i bună primire.

Aici, colacul îl rup amândoi deaşupra mirelui, iar sticla o dau la nuni şi apoi la toţi nuntaşii. Intrând în ogradă la mireasă, unde nunta e deja întemeată, mirele descalecă la scara prispei, luându-i calul un flăcău ce i-l poartă tot satul. In prag îl întâmpină mireasa c'o tabla cu dulceaţă. Mirele-i pune pe tabla 5 lei, iea o dulceaţă şi apoi sunt poftiţi în casă, toţi oaspeţii.

Locul mirelui e lângă zestre, la dreapta nunului. Mireasa se sue pe pat şi stă în picioare la spatele mirelui, răzămată de zestre. Un conocaş aduce hainele de mireasă pe o tablă şi le dă mirelui zicându-i:

Poftim cinstite mire
Care ai atâta iubire;
Şi dă această matasă
Colo la cea mireasă,
Care mult te dorea
Inainte de-a-te'n sura.
Iar acum îi pare bine,
Că te are lângă sine!

Mirele le dă miresei care se duce de se găteşte cu dânsele.

Al doilea conocaş, aducând şi darul soacrei, îl presintă tot mirelui care-l dă în mâna soacrei.

Stau toţi la masă şi când mireasa e gata şi bucatele mâncate, ies din casă jucând primul *„danţu“*. După acesta se face *luarea şi încărcarea zestrei*. In uşa casei, în care e zestrea, stă un băet c'un cuţit înfipt în uşorul uşei; lângă zestre şede o fetiţă, iar pe ladă (sipit) stă un al doilea băet; toţi aceştiea nu dau voe să se râdice nimic, până ce mirele nu li dă câte un mic bacşiş! Apoi zestrea e luată rând pe rând de conocaşi şi jucând'o, o duc la care cari stau gata de plecare. Cei

lalţi nuntaşi jucând şi scoţând şi al doilea *danţ,* se gătesc de plecare.

Mirii îşi iua *iertăciune* de la socrii cei mici, închinând paharele. Pe o masă aşezată în mijlocul casei, se pune o tabla cu 2 pahare şi c'o cană plină cu vin. Mirii stau înaintea mesei cu feţele spre Răsărit, iar socrii în cea laltă parte cu feţele spre dânşii. Conocaşul zice conocăşiea:

Ascultaţi D-voastră
Cinstiţi meseni,
Cinstiţi nuni mari,
Cinstiţi socri mici
Puţinele cuvinte
De rugăminte!
De se roagă fiica D-voastră
Cu plecăciune,
Se roagă cu smerenie
Ca să-i daţi blagoslovenie.
Că marele şi puternicul D-zeu.
Luni întâea zi.
Au făcut cerul şi pământul
Şi Edemul, adică Raiul.
Marţi l'a împodobit
Cu stele şi cu luceferi.
Mercuri l'a împodobit cu soarele
Şi cu luna.
Joi a făcut D-zeu pe strămoşul
Nostru Adam
Cu trup din lut,
Cu oase din piatră,
Cu sânge din mare,
Cu frumuseţa din soare,
După chipul şi asemănarea Sf. Sale
Şi vâzând D-zeu că nu e bine
D'alocui omul singur în lumea asta,
I-a dat somn strămoşului Adam
Şi l'a adormit şi i-au rupt o coastă
din stânga sa
Şi au făcut pe strămoaşa Eva,
După chipul şi asemănarea Sa.
Precum D-zeu i-a blagoslovit
Ca să se îmulţească
Ca stelele cerului,
Ca iarba pământului,
Ca florile codrului,
Ca nisipul mărei,
Mult şi mai mult crescură
Şi se îmulţiră.
Până a venit vremea
Şi la aceşti doi tineri
Cari şed cu genunchele plecate
Şi cu feţele ruşinate.
D-voastră să roagă,
Şi să roagă cu plecăciune
Ca să li daţi ertăciune.
Să-i iertaţi şi să-i bine cuvântaţi,
Că D-voastră! cinstiţi părinţi,
Cari sânteţi dela D-zeu orânduiţi,
Să-i iertaţi să-i bine cuvântaţi.
Căci bine-cuvântarea părinţilor
Intăreşte casele fiilor;
Iar blestemul părinţilor
Strică casele fiilor.
Ş'acum dela nunul cel mare!
Un bacşiş cât de mare;
De la la ciustita mireasă,
O batistă de matasă frumoasă
Şi un pahar cu vin
C'aşai de la D-nul Hristos, Amin.

Conocaşul umplând un pahar cu vin, îl presintă mirelui care-l dă socrului, sărudându-i mâna şi cerându-i ertare.

I se mai dă şi al doilea pahar pentru soacră. La fel cu mirele închină şi

1). Vezi An. I. p. 51.

mireasa, după care ei, mirii, încunjură masa de 3 ori, făcând câte o plecăciuue la fie-care latură.

Apoi luându-şi rămas bun, mirele îşi urcă mireaca în trăsura nunului şi în urmă încalecă şi dânsul pe cal.

Mireasa, înainte de a se aşeză în trăsură, îşi face 4 cruci în cele 4 părţi ale lumei, nuna îi rupe un colac deasupra capului în patru şi apoi cu toţii pleacă în aceiaşi ordine, cum au venit. De la poarta ogrăzei, mirele cu doi conocaşi, se întorc înapoi şi oprindu-se înnaintea casei, bate cu biciul de 3 ori în streşină. Conocaşul ia sticla cu vin de la socru şi iute, se întorc după nuntă. Tot drumul mirele merge pe lângă mireasă. Când sânt aproape de satul mirelui, conocaşul cu sticla o duce înainte la socrii mari, vestindu-i de sosire. Soacra mare le esă înainte cu tablaua cu dulceţ şi apucându-i c'un prosop de după gât, îi duce şi i aşază pe pat. Când vin carele cu zestrea, conocaşii o descarcă aducând'o în casă la mireasă, chiuind şi jucând. Această zi e socotită ca fiind ziua miresei, care dacă va fi frumoasă, însamnă că dânsa va avea mare noroc, iar dacă-i urâtă, e semn că mireasa a mâncat cam des din oală !

De aici înainte, cât ţine nunta nunii cei mari sânt duşi şi aduşi de acasă cu lăutari şi c'un vornic.

In sara aceasta, când s'a adus mireasa, numită „*vedrele*“, nuntaşii joacă până aproape de ziuă. Câte zile ţine nunta, toţi cari vin în casă la nuntă, trebue să nu zică altă salutare, decât „buna dimineaţa“.

A doua zi se trimite „*ploscu*“ cu rachiu roş, legată cu'n fir de bosuioc, la socrii şi la cele lalte rude ale miresei, pentru a pofti la „*masa cea mare*“. După ce nunul e adus deacasă şi mireasa e gătită de nună, işi iau ertăciune şi de la socrii mari, tot la fel cum au făcut şi la cei mici, după care merg însoţiţi de multă lume la cununie. Pe drum li se pun cofe pline cu apă—pentru a avea noroc şi a le merge în plin la toate,—în cari mirele aruncă câte un ban.

Mirii ţin fie-care câte un colac în mână, spre a avea parte în viaţă de pâne şi sare. La cununie nu merg în trăsuri, de teamă ca nu cumva tinerii să sărăcească. După ce se întoc de la Biserică, soacra mare li esă înainte, făcându-li acelaş obicei, ca sara la vedre, numai când îi aşează pe pat, i se pune miresei, pe braţe un copil mic, dorind a avea parte de dânsul. Mirele-i dă un bacşiş.

Toţi nuntaşii, după ce au stat la masă, scot „*danţul cel mare*“. Mirii joacă mai mult afară, ca să fie văzuţi de oameni. Mireasa trebue să fie cu mare băgare de samă, ca nu cumva să-i se fure vre-un fir de de peteală, căci nu va mai duce trai bun în casă, toată viaţa.

De's două nunţi în aceeaşi zi, miresele să nu se vadă una pe

altа, că să nu moară una din două! Mai sub sară trei sau patru *vornici*, cu batiste de la mireasă prinse'n pept, chiamă lumea la *masa cea mare*. Sara când mesele sânt gata, vin nunii, primiţi de astă dată de miri, cu cele două lumânări de la cununie aprinse. Tot acuma vin şi socrii mici cu cele-lalle rude care's întimpinaţi tot de miri, c'o tabla cu dulceaţă şi de socrii cei mari c'o sticlă cu vin.

Se cinstesc socrii şi schimbând sticlele după ce iau câte o dulceaţă, cu toţii trec pe sub tablaua ţinută de miri sus. Pentru aceşti noi oaspeţi, li se pregăteşte o altă masă aparte, în altă odae. La *masa mare* nunii stau în capul mesei. Mai întâi se mănâncă 3 feluri de bucate: *răsol, sarmale* şi *cartofii* după care se dă „*darea*“.

Nunul împarte la toţi mesenii câte un prosop, cusute de mireasă. Pune apoi o hârtie de 20 lei (sau mai mult) pe o farfurie, umple 2 sticle cu vin, una lui şi cea-laltă nunei, iar lăntarii cântând ceva mai săltăreţ, joacă sticlele în mâni, bând din ele din când în când.

Toţi cei lalţi bat din palme de bucurie.

In urmă, nunul umblă pe la toţi cu farfuria şi care cum dă bani pe farfurie, iau cele 2 sticle şi poruncind lăutarilor să li cânte ce doresc, le joacă la fel ca nunul.

La urmă dau darea şi socrii, întăi cu mici s'apoi cei mari cari joacă tot odată şi „*cămăşile*“ făcute de *nora* mireasă.

Banii strânşi sunt daţi de nun în mâna miresei.

Mânâncă al patrulea fel de bucate, „friptură“ şi apoi joacă până târziu. In ziuă nuna „*leagă mireasa*“: mirele stă în picioare ţinând o oglindă între cele 3 lumânări aprinse. In faţă, pe un scaun, mireasa e legată de *moadă* de către nună c'o batistă albă. Se schimbă: mirele în locul ei, ţinând oglinda ea, este bărberit de nun şi peptănat. După aceste toate, se duc toţi nuntaşii cu lăutarii la nun acasă: în frunte o femee, îmbrăcată'n haine bărbăteşti, merge ţinând o tabla pe care sânt aşezate o sticlă cu rachiu roş ş'o chisă cu dulceaţă. In timp ce această femee merge jucând aceste în frunte, toţi cei lalţi din urmă, cu câte o sticlă plină cu vin, chiue şi joacă tot drumul. La nun joacă până la amează, când nuna iea peteala de pe capul miresei, dându-i-o legată intr'o batistă. Işi iau apoi rămas bun de la nuni toţi nuntaşi, şi tinerii se întorc cu lăutarii acasă.

In acest chip se termină nunta dacă se face numai o singură *masă*. Când se face şi Luni sara, adică când nunta ţine 4 zile, atunci Luni dimineaţă, după masa cea mare, se trimite *plosca* cu rachiu roş la socrii mici, pentru a veni la „*masa cea mică*“.

Aproape de sară se strâng mai multe femei, se pun două câte două perechi ţinând câte o batistă roşie de colţuri şi cu alte două în

frunte, cari ţin o tabla goală şi câte o sticlă cu rachiu roş, o pornesc prin sat chiuind şi jucând „*băsmăluţa*“. Sara venind şi nunul mai intăi eagă mireasa, şi apoi urmează masa mi că şi cele lalte cum s'au arătat mai sus, la masa cea mare.

Dacă mirii sunt din acelaş sat sau sânt prea saraci, atunci mireasa nu se mai duce cu nunta, cu trăsuri multe ci cu câre-va zile înainte de ziua de nuntă, se duce mirele cu mai multe femei şi fete de aduc mireasa şi zestrea, c'un car sau cu două.

Ziua nunţei e ziua mirelui, având aceeaşi credinţă ca şi de ziua miresei.

La opt zile după nuntă mirii cu soacra mare, se duc la nuni cu plăcinte. La biserică n'au voea să meargă până ce nu'şi fac amândoi „*molifta*“.

3 Februarie 1909.

I. O. Zugravu, Ţuţcani-Covurlui.

98.—Cel ce visează, că vorbeşte c'un preot, va avea mare scârbă.

99.—Cămeşa viţelului de la vaca ce fată pentru prima dată se pune într'o oală nouă cam măricică, aşa că, cămeşa să umple până la jumătate, iară deasupra se pun 3 fire sau şi spice de grâu, 3 de săcară, 3 de orz, 3 de ovăs, 3 de cânepă, 3 de in, 3 de mac, 3 bubuşlii de trifoiu şi tot câte 3 fire din ori-ce fel de sămânţă; cu cât mai multe feliuri, cu atât mai bine. La cumpărarea oalei nici o târguială nu poate încăpe, ci trebue a da pe ea atâta cât cere negustorul. Deasupra seminţelor amintite se mai pune un pumn de făină de popuşoiu ş'apoi oala se îngroapă pe locul unde vaca a fătat, fie afară sau în grajd. Vaca aşa tocmită este ferită cât va trăi de ce-i ce ieu-mana.

100—Lunea se posteşte, ca copii sau vitele să trăiască.

101.—Banul dat la discar şi lumânarea adusă la sf. biserică mai întăi se serută ş'apoi se dă, ca să fie primită jertfa.

102.—Locul pentru casă se alege cu sfatul rudelor şi vecinilor, apoi se pune acolo sara o cofiţă cu apă. Aflându-se cofiţa dimineaţa cu mai mai multă apă, atunci este semn bun şi să clădeşte casa acoto, la din contra însă nu,

103.—In spre sara anului nou se face un calindar pentru vreme pentru anul viitoriu şi anume se iea 12 coji tot una de mari de ceapă, cari capătă numele celor 12 luni din an. In aceste coji se pune câte ceva sare mare pisată şi le lasă peste noapte până în dimineaţa anului nou, când se cearcă găoacele. Cari au mai multă apă în sine este semn, că acele luni vor fi mai ploioase, iară celelalte mai secetoase. [1])

104.—In spre sara anului nou se face şi o încercare pentru ro-

1). Vezi An II. p. 11.

direa cerealiilor pentru anul viitoriu şi anume se pune într'o strachină sau tava atâţia cârbuni, câte feluri de pâne gospodariul voeşte să samene, menind câte un cărbune pentru grâu, secară, orz, ovăs ş. a, După care cărbune se va afla dimineaţa mai multă spuză, acela fel de pâne se crede, că va rodi şi de acela apoi se samănă mai mult la primăvara viitoare.

105.—De se va la femeea 9 miercuri după olaltă, îi moare bărbatul.

106.—Lunia nu se aduce cele trebuincioase pentru uns, adică lut şi baligă, căci la din contra în casă se ivesc şvabi, ploşniţe ş. a.

107.—Poporul marţa nu se piaptănă temându-se de năpaste.

108.—Nu e bine a se şterge cu mâneca cămeşii, căci întralt fel acela ce-o face va fi năpăstuit[1]).

Dimitrie Dan.

De-ale copiilor.

18.—Unilana
Şotrocana,
Ş'o Maghiţă,
Măgăriţă,
Lanţu,
Şpanţu,
Corcodia
Veselia
La moara Ancului,
Trece fata Turcului,
C'un cojoc,
De motoc,
C'o foae de strecătoare,
Na căţeaua dă'o 'n vale.

19.—Ciobotar cu dinţii rari,
Pune pietre 'n buzunar,
Şi zice că's gologani.

20.—Ce'i azi, ce'i mâne?
Ce'i în ziua de Ispas?
Să tăem un câne gras,
Să'i luăm unturele
Să ungem şopârlele.

21.—Trântă una, trântă două,
Trântă fata grecului,
Pe malul potecului,
Vine grecul mânios
Cu cosorul ruginos,
—Dă'mi fetiţă, cheile
—Nu's la mine, Domnule,
'S la maica'n Bucureşti,
După casele domneşti.
Und' să ouă raţele,
Unde fată vacile. [2]).

22.—Două mere, două pere,
Două fuse de aur,
Pisi, Pisitolnic,
Talpă de vornic.
Variantă: 17.

23.—Măi ţigane, balabane,
Hai cu tetea la ciocane,
Să batem ciocanele,
Să iasă păralele.

24.—Măi, jâdane, barba ta,
Face dracu' badana.
Badana de văruit,
Barba ta de sgâlţâit

(Colecţia mea). Jorăşti-Covurluiu.

Ioan C. Beldie.

1). Vezi nota din josul pag. 66.
2). Vezi Tudor Pamfile *Jocuri de copii*, I. p. 45.

Boale la oameni, leacuri și descântece.

29. De bubă neagră.

Purces-au Maica Precesta de la casa ei, de la masa ei, grasă și frumoasă. Când la mijloc de cale, pe cărare, a întâlnit o *elogiță* grasă și frumoasă ș'a tăeat'o, a făcut masă mândră și frumoasă și-a chemat toate rănile, toate cojile, toate sgârieturile, toate bubele, în samă le-a băgat—numai pe buba cea neagră n'a chemat'o nici în samă n'a băgat'o. Ea de ciudă,

Din rădăcină s'a săcat
Din vârf s'a uscat.

Dânsa de ciudă și de oghidă până'n ușă s'a ivit și'napoi s'a înturnat și pe loc a crăpat. N'a rămas bubă neagră de leac.

Cât un fir de mac în patru despicat —Amin. Descântecul de la mine, leacul de la Maica Domnului.

(De la Catrina Dragomir, Socea-Cândești).

A. Moisei.

30.—De sagetatura

Purces'a (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Gras și frumos
Și s'a întâlnit cu săgetătura,
Cu pocitura,
Ceas rău,
Vânt rău.
Ieși săgetătură,
Pocitură,
Ceas rău,
Vânt rău,
Ieși 99 neamuri de răutăți
Din trupul lui (cutare)
A alergat la mine
Și eu oiu descânta în apă
Cu cuțitul,
Și cu trei trestii.
Cu apă l'oiu spala
Și cu cuțitul l'oiu rade
Și pe cutare l'oiu curăți
Și va ramânea
Curat,
Luminat,
Cum maică-sa din cer
L'a lăsat.

(Culese de la Ileana Mățoaia din Bogdana-Tutova).

I. G. Ciorescu-Bogdana.

31.—De plecate.

Plecate plecăcioase,
Ieșiți dintr'aieste oase *păcătoase*
Că v'oiu lovi c'o măciucă groasă,
Și 'nainte și 'napoi
Și n'oiu alece mică (nimică) din voi
Leac. (Se zice de trei ori),

(Se descântă frecând mâinele celui bolnav (până la cote) cu săpun de spălat).

32.—De năjit.

Purces'a ...(cut.) pe cale, pe cărare,
Când la mijloc de cale,
S'a intâlnit un vânt,
Cu năjit pricăjit.
Prin auzul urechilor intratu-i-a,
Prin rădăcina măselilor
Prin crierii capului,
Prin fața obrazului,
Prin sfârcușul nasului;
Ieși năjit, pricăjit,
Din auzul urechilor
Din rădăcina măselilor,
Din crierii capului,
Din fața obrazului,
Din sfârcușul nasului.
Că eu, (num. descântat), te-oi des-
[cânta
Cu baligă de la Mărina,
In mâna dreaptă te-oi lua
Peste marea neagră te-oi arunca,
C'acolo este o pasere albă cudalbă;
Sângele să-i beți,
Carnea să-i mâncați,
Iar (cutare) să rămâe curat luminat,
Ca de la D-zeu ce l'a lăsat,
Ca maică-sa ce l'a născut
Leac! (și sumuță suflând încet).
(Se zice de trei ori).

(Se descântă cu baligă aprinsă (fumegând) purtându-se pe lângă partea dureroasă. Baligă strânsă din ziua de Mărina, vara).

(Auzite de la mama: Maria S. Șerbu, Cavadinești-Covurluiu).

Culese de: **A. S. Serbu.**

33.—Descântec de cei răi.

A purces Vodă,
Cu oastea lui toată
Și cei răi
Călare pe-un *chetroiu* (pietroiu).
Chetroiul s'a cufundat,
Și cei răi s'au înecat.
(Cutare) a rămas curat
Cum D-zeu l'a lăsat.

(Se descântă la buric cu cenușă, de nouă ori.—De la mama.

Gh. Ciurescu.

CANTECE

193.—*Cântă cucu'n humărie,*
Eu gândesc, că'mi cântă mie.
Da' el cântă lui Ilie,
Că l'a scris în cătănie.
Cătănia n'ar fi rea,
Numai pușca-i tare grea;
Pușca și vițelu'n spate
Mă scoate din sănătate.

194.—*Pe drumu' care merg eu,*
Nu-i nici apă, nici budău,
Nici fântână, nici părău,
Să'mi potolesc focu' meu;
Focu' de la inimioară
Nu'l poate potoli'o țară,
Numai bădița 'ntr'o sară.

Din Bucovina **I. Boca.**

Verianta: 127:

195.—*Frunză verde d'a secară,*
Dragostile dintr'o sară,

M'au băgat în izineală
Şi m'au scos în primăvară,
Galben ca turta de ceară !
Că dragostea-i lucru mare,
Te face să mori de foame;
Că n'ai poftă de mâncare
Nici odihnă la culcare !

196.—*Frunză verde matostat*
Dragostile de furat,
Ca pâinea de cumpărat;
Când o ei la subţioară
Şi mi-apuci pe drum la vale,
Tot ciupeşti,
Pân'o sfârşeşti
Şi sătul tot nu mai eşti !

D. Mihalache.

197.—*Fooe verde rug întins*
Ce mai mândruţă mi-am prins !
Nu mi-am prins-o 'ntr'o 'ncercare
Să vedem ce minte are:
Are minte femeiască,
Dragoste copilărească...
....Şio frunză iarbă neagră
Trece mândra prin dumbravă
Trece, mâre, nu mă 'ntreabă,
Vede mândra că mi-e dragă:
I-am dat drumu' să-şi alegă,
Să-şi alegă dintr'o sută
Că neica n'o mai sărută;
Să-şi aleagă dintr'o mie,
Numai să-mi samene mie !....

(Hărtieşti) **C. Rădulescu-Codin**
Variantă: 90

198.—Frumosul *merme pe baltă*
Şi strigă că nu se 'nneacă.
Urâtul *merge pe sec*
Şi strigă;—„Mă 'nnec-mă 'nnec" !..

(Auzită lu vărul meu: Ioniţă M. R. Dumitraşcu, din com. Boureni-Dolj)
Variantă ; 135.

199.—*Dragostile merg pe apă*
Şi strigă că nu 'nneacă.
Dorul merge pe uscat
Şi strigă:—„M'am înecat" !..

(Auzită de la Ion M. Vică, din com. Boureni-Dolj)

N. I. Dumitraşcu

200.—*Foaie verde de tei flori,*
Toţi duşmanii vrea să mor,
Să rămâe mândra lor;
Eu de-aş muri până'mâne,
Pe mândra o ieu cu mine;
Iar de-aşi muri şi'ntr'un ceas,
Nici pe mândra nu li-o las,
Numai să le fac năcaz.

(Dela Gr. Morjan din Dobromir)

P. Ştefănescu.

201.—*Dumnăzău cân-ci-o făcut,*
Tari bgini ci-o făcut,
Da la gură ci-o uitat
Priè cascată ci-o lasat,

(D-zeu când te-a făcut,
Tare bine te-a făcut,
Dar la gură te-a uitat
Prea cascată te-a lăsat).

202.—*Săriacù călugărù*
Cum îi argi suflitù.
Da cân-vegi-o fată mare.
Asvârli rasa-n carari.

(Saracu' Călugăru'
Cum îi arde sufletu'.
Dar când vede-o fată mare,
Asvârle rasa'n carare).

203.—*Leli cu fluturi la cept*
Ci faci bagii marafet ?
Ci ţâi mari şă fudulă,
N'ai în cas-o sărătură.

(Lele cu fluturi la piept,

Ce faci badii marafet?
Te ții mare și fudulă
N'ai în cas'o sarătură).

De pe valea Bistriței **D. I. Farcașanu.**

204.—*Câte fete cu mărgele,*
Toate's haite și cățele,
Numai Safta draga mea
Nu-i nici haită, nici cățea.

205.—*Lelița e cățelușă*
Mă ține de curelușă
Și mă trage după ușă.

206.—*Măi Jidane,*
Măi tartane,
Pune-ți barba'n topitoare,
Părul ca să se topiască,
Barba ca să-ți putrezească.

Din Bucovina **V. Ungurean.**

207.—*Frunză verde de neghină,*
Colo'n deal în cea grădină,
Merge-o mândră de copilă
Cu bădița ei de mână.
„Lasă-mă bade de mână,
Să mă bag în cea grădină,
Să rup două-trei penițâ
Busuioc și smeuriță
Să-ți fac ție cununiță
Cununiță de tricios[1]
Că tu nu-mi ești uricios.
De-am mai fi bade-amândoi
Ne-am lua care și boi,
Vr'o sută cinzeci de oi.
De 'mi iai lele parteă,
Tot noi doi ne-om cununa,
Și-om sluji o lună două
Și ne-om face-o casă nouă.

208.—*Busuioc mândru'n carare,*
Răsădit de fată mare,
L'a plătit de l'a'ngrădit
La feciori, de văruit
La feciori făr' de mustață
Cari se'nvață-a strânge'n brațe
Și pe urmă-i pare greață.

Auzite de la Ion Tudoraș din comuna Poieni. districtul Gura-Humorului.

I. E. Toroutiu

209.—*Foa verde bob năut,*
Mă chiamă mândrele'n crâng,
Să le descânt de 'ntâlnit;—
Și ieu le spui că sânt mic,
Că sânt mic și de nevoie,
Nu le pot face pe voie.

(Scris de M. Vasilescu comuna Mihăiță Dolj)

210.—*Foaie verde de-o sulfină,*
Prietină și vecină,
Ce duci omului de cină?
—Făsui verde din grădină;
Făsui verde, cam pălit.
Ibovnicului, pui fript.

(De același Vasilescu din Mihăița)

211.—*Și iar verde, trei masline*
Ce-oi să mă fac vai de mine?
Ieu tinăr și tu bătrână?
Foaie verde-o ismă creață
Ieu tinăr fără mustață,
Și tu cu copii'n brață
Amărâtă tinereață!....

(Spus de P. I. Petcușin din CataneDolj).

Șt. St. Tuțescu.

212.[2]—*Frunzuliță pelin verde*
Irindea!
Irindea din ce se 'ncepe?
Din albe brațe de fete,
Din inele și din bete,
Vara din busuioc verde

1). Tricios-mintă.
2). Se chiue în joc la jocul pripit numit *irindeaua.*

Dedeței și garoflați
Salta !
Salta, salta de-o săltați,
La genuche-o ridicați,
Cu țăsal-o teselați,
C'a făcut păduchi d-ăi lați !

Foaie verde usturoi
Bate-o !
Bate-o, bate-o ca la noi,
Ca la noi, ca la zăvoi.
Și cu stângu' lasă-i doi.
Uite unu, uite doi.

Foaie verde și-o negară
Salt-o 'n loc și stânga rară.
.....La frunt di! Și dreapta iară !
La frunt di...,
Bate-o-aci ! Drum !

Foaie verde goroflați!...
La genuchi.
Irindea dela Galați !...
Pe călcâiu.
Adusă de doi soldați.
Amândoi sunt dorobanți.

Foaie verde sălcioară
La genuchi !
Irindea de la izvoară
Pe călcâiu.
Adusă de-o babă chioară.

Foaie verde trei smincele
Ușurel
Las'o moale băiețele,
'Ncetinel.
Că te 'npiedici în picere
De parcă sai pin *ulcele*

Auzită de la vărul meu Gheorghe Udriște din com. Șegarcea-din-deal, Teleorman.

Fl. Cristescu.

213.—*Frunză verde sălcioară,*
Pe mine cin'mă omoară ?
Potecioara de la moară,
Doru' de la bălăioară
Și'o vioarea din ogoară.
—Frunză verde de-o sipică
Pe mine cin'mă usucă ?
Petecioara de la luncă,
Doru' de la ibovnică
Și-a vioarea de la luncă.
—Frunză verde de-un năut
Fusei pe unde am iubit,
Găsii pe puica plângând,
Din ochi negrii lacrămând,
De la inimă oftând
Din mânecă făcând vânt.

Șt. Stănescu-Bărceanu.

214.—*Foilenină de susai,*
Inimă de putregai,
N'am un cuțit să te tai,
Să văd în tine ce ai.
Sânge negru și 'nchegat
Boala mea-i de la amant;
Când m'am pus să mă petrec,
Vine ordinul să plec,
Și să plec în călărași,
La rigimentul din Iași.
Vede-l-ași pârlit și ars.
Să rămâie numai parii
Să se'nțepe generalii.
Generalii, căpitanii
Și la urmă toți dușmanii.
Dușmanii, dușmancile
Care strică casele.
Nu le stric cu ghioagele
Le strică cu vrăjile.

Auzit dela călărașul Toader Costea din satul Aldești-Covurlui.

Mihai Adam,
Învățător Aldești-Covurlui

215.—*Foaie verde lemn de scai*
Inimă de putregai,
N'am cuțit ca să te tai

Ca să văd ce sânge ai;
Sânge negru și 'nchegat
De la amur câștigat,
Că amuru-i mare câine
De pe multe dealuri vine,
Cu pâine și cu masline,
Ca rachiu de tescovine
Și se pune-n sân la mine.
Tot îmi spune vorbe multe
Vorbe multe și mărunte,
Pân' ce mă scoate din minte
Și el merge șuerând
Și eu rămân lăcrămând.
Lacrimele curg pe față
Copilașul plânge 'n brațe,
Cine-a stârnit, hai la sorți
Putrezi-ar carnea 'n gros
Și ciolanele pe jos,
Pelea pe la dubalari
Și sângele la jidani.

Culese de **I. C. Dimitriu.**
Invățător Dămienești jud Roman

216.—*Bucură-te soacra mare,*
Ți-a venit peptănatoare,
Se te pieptine pe cap
Cu-o bucat' de lemn de fag
Ce-i cioplită 'n patru dungi,
Cît îs spetele de lungi.
De la ușa pân'la masă
Grumazul din cap să-ți iasă.

217.—*De-ai ști mândră ce știu eu*
Te-ai topi de dorul meu,
Dar eu cânt și beu bolercă.
Mândra mea nu ști nimică.
De trei zile beu la bere,
Las'să beu că n'am muiere;
De trei zile beu la vin
Las'să beu că sunt strein

Bucovina, **G. M. Sadoveanul**

218.—*Altă foae și-o măgură*
Cântă cucu'n curmătura;
Merg flăcăii la măsură,
Care cum îl măsura,
Ordin la mână că'i da;
Ei tare se supara,
La iubite se'nturna,
Și din gură le vorbea:
—Mândrulița mea iubită,
Și de mine despărțită.
Eu de jale ce trăesc,
De dorul tău mă topesc.
Și când iar mi-aduc aminte
De-ale noostre dulci cuvinte.
C'au rămas ne isprăvite;
De-om trăi le-om isprăvi,
De-om muri le-om zugrăvi,
Și le-om pune'n stâlp de piatră,
Să le vad'o lume toată,
C'am fost flăcău și tu o fată.

Culese de **Gh. Popescu.**
Vânătorii-Neamțului.

219.—*Frunzuliță siminoc,*
Omul bun n'are noroc.
Hai maică la iarmaroc
Și mi-i cumpăra noroc.
—Dragul maicii fii cuminte,
Că norocul nu se vinde.
Că norocul de s'ar vinde,
Boieri mari l'ar cumpăra,
Boieri mari și ghenerari,
Și l'ar pune în buzunari.
N'ar ajunge la țerani;
Bată-te-ar pustia minte
Cum n'ai fost tu mai cuminte
Vezi norocul cum se vinde.

Norocul când s'a 'mpărțit,
Că pustiu mi s'a venit
Le-a 'mpărțit la toți cu carul,
Numai mie cu paharul.
Mam culcat și-am adormit
Și pe'cel l'am prăpădit

Năcazul când s'a 'npărțit,
Eram cu vacile 'n câmp ;
Nu știu cine l-a 'npărțit,
Tare mult mi s'a venit
La toți li-o dat cu paharul,
Dar mie mi-a dat cu carul!

Din Mitocul Dragomirnei Bucovina

Erast Hosteic.

120.—*De-aş ajunge până la toamnă*
Să mă însor să-mi ieau o doamnă!
Lasă-le la dracu' doamne,
Căci cu ele mori de foame ;
Mai bine una seracă,
Numai fața ei să-ți placă,
Ce i-ei zice ea să-ți facă;
Când i-i da un pumn să tacă.
Ori mai bine-o țerencuță
Căci umblă vara desculță
Și iarna cu opincuță,
Țese pânză, coase pui
Nu e sluga nimănui;
La țerancă-i hărnicie
Scapă țara de (urgie) sărăcie

Culese de **Petru Andriescu**

Țăran din Jud. Suceava, acum in Huşi.

COLINDE

6.—Ascultați acestea toate,
Neamuri multe și noroade
Și-nțelegeți cu cuvântu'
Omul supre tot pământu':
Lumea-'n veac vi s'a fârșî
Județul ni s'a găti,
Tatăl pre fii va mâna
Lunea ni s'a judeca.
Adamu va bucina,
Ingerii or trâmbița,
Toț(î) morțî vi s'or scula,
La județu vi s'or strângi,
Toț păcătoșii or plângi,
Văzand iadu' cum i-a strângi.
Idoli(i) vi i-ar pîrî,
Greli munciu vor găti.
La talhari li sânt gatiț(i)
Viermii cei niadormiți.
Curvarilor sant gatati,
Paturi de aramă 'nfocate,
Cu cămări ni-astâmpărati.—
Vai de-aceia ci nu lasî
Pi saraci într'a lor casî,
C'acelora sunt gatiti
Geruri mari și ierni cumplite.
Cum îi iarna cei geroasî,
Acelora-i cuvioșî.—
Raiule, grădinî dulci,
Nu ma'ndur a mă mai duci,
Di mnirozna florilor,
Di glasu' păsârilor.
Di dulceața poamelor.—
Aur, zmernă și tămâi
Mnila Domnului sî fii
Cu dar și cu bucurii
Di-acum și pănî-'n vecii.

[Auzită în noaptea de Sf. Vasile, 31 Decembrie 1908, de la moșneagu V. Săndacu de 60 ani Tătăruși-Suceava].

Al. Vasiliu.

O sama de cuvinte.

200—228.

Apravăț;—Alături, aproape, etc...

Breciri:—Bete,—brâu îngust, cu care se încinge omul.

Călă:—Femee murdară,—care umblă murdară, și nu dereteсă.

Corban;—Petrecere.

Dădă:—In *Boureni-Doljiu:* Dadă,—daică,—dăicuță.— In *Obislav-Vâlcea*: Gagă,—gaică,—găicuță (Asemenea în *Hălăngești-Zăicoiu-Doljiu*, cu cât merge în spre munte); fetelor mari („domnișoarele"); pe urmă și chiar însurații își zic astfel, după cum s'au obișnuit din copilărie.

Gòvie:—Petrecere (cu mâncare, băutură, lăutari, un fel de scrânciob,— la care iau parte mai multe sate.

Hobâc:—Prapastia ce este la drumul repede cotit.

Inie:—Și lichid, și cu ghiață.— „Ià uite cum a prins ìnie vinu' nost'!" *(Idem și în Boureni-Doljiu).*

Mejdresc;—„Dă fuga că oile *mejdresc* pomii..." Adică le jupoaie coaja ce-o mânâncă

Sclobod:—Slobod. (Acest „scl" se întrebuințează de câte ori literele „s" și „l" sânt vecine).

Tixlim:—Exact! Intocmai!

Vlașiță:—Ceapa crescută, ne pusă în pământ, cu pui pe lângă ea, verzi.

Vucin:—Vâlcea cu frunze căzute, de prin pomi, și cu iarbă,—pentru vite.

(Bin Obislav-Vâlcea. «Obisclav»).

N. I. Dumitrașcu.

A gârghi:—A se împotrivì.

A găibără:—A se cățărà; a se urcà.

Jingleie—Picioare; d. p., cu jingleiele goale.

Brozban:—Varză mică, chircită.

Buh:—Veste rea, nume rău lățit în lume; d. p. I-a ieșit buhul rău ca de popă tuns.

Culese de **T. Popovici.**

Pâncă:—Poftă urâtă, vițiu.

Rahariu:—Ajutorul ciobanului, păzitor oilor sterpe.

Plin de chichiriță:—N'are nimica.

Tășmău:—hahan—toropală—se zice: ce te-oi lua acuși c'o toropală adice a fugări cu parul.

Târtoacă.—Femee leneșă, împuțită·

Tucan:—Sârb, ori bulgar prost și mare.

Culese de **D. I. Farcașanu.**

Inc—Incoti—chicot—chicotì,— a râde pe înfundate.
Chersin—covată adâncă la mijloc
Ostoièt:—Slăbit de vânzoleală.
Gitruit:—Trudit de muncă.
Cocârlă;—Un pisc de munte strâmb într'o parte.

Tg.-Neamț. **C. Stan.**

Glume jitii, taclale.

32.—Călugarul în gazdă.

Un călugăr trage în gazdă la un creștin unde fu primit și ospătat după obiceiu, trei zile. Dar trec și alte trei și sfințitul nici că se gândește să plece

Omul văzând că cel drept creștin prinde rădăcină în casa lui, se gândește cât se gândește și într'o bună dimineață eși afară și începu a striga:

—U, iu! măi băeții tatei! Veniți repede, repede de sărutați mâna părintelui că pleacă astă-zi.

Călugărul ne-având încotro, își luă buna ziua și plecă.

33.—Poveste jidovească.

Ițic povestea:

— Triceai iu cu frate a mneu chind iacî doi tilharoi îm puduri. Ia-i dat bani și ia-i dat di frichi tof și tilharorii dacă vuzut frati a iu, fugit în pududuri cu bani cu tot di frîchi a lui.

34. Țiganul mocan la biserică.

Un țigan care era mocan se duce și el la biserică tocmai în ziua de Paști. Popa îi dete nafură ca la toți creștinii.

— Mai dă-mi părinte și pentru cei dela stână, zise țiganul.

Iar popa, crezând că alții tovarăși al lui, din legiuite pricini nu au putut veni la biserică, îl întreabă:

— Și câți mai sunt la stână

— Nouă, răspunse țiganul, nouă, cu câni cu tot!

Tudor Pamfile.

35.—Minciunele.

Mergea un om pe drum c'un sac subsoară; il întâlnește popa.

„Ia stăi măi Petre măi, şi mi-i spune o minciună“ îi zice popa. „Dacă n'am când părinte. Mă duc degrab' acasă să umplu un sac de orz, c'a trecut un om c'un car de peşte prin sat şi tot striga: că cine i-a da un sac de orz să-i deie unu de peşte; şi mă duc degrabă că mă tem că l'oiu scăpa“.

„Ce spui? zice popa. Dacă-i aşa alerg şi eu să-mi deie peşte“.

Şi fuga acasă, umple sacul şi porneşte, doar l'ar ajunge pe om. Se duce, se duce, nu vede nici un car străin pe drum. Incepe a întreba pe oameni. „N'aţi văzut mă rog, încotro a apucat omul ce vindea peştele pe orz?“ „Da n'a fost nici un om pe aicea cu peşte! Cine a spus asta părinte?“ „Petrea“. „A'poi pe Petrea nu-l ştii că-i minciunos!“ „Ba îl ştiu, şi eu chiar i-am zis să-mi spue o minciună—şi mi-a şi spus'o!“

(De la Gheorghe Surugiu din Vereşti-Botoşani).

Elena Voronca.

36.—Vestirile's strigate.

Un croitor dintr'un târg mare se duce într'o zi la popă să-i spue că vra să se cunune.

— Dar bine omule unde ţi-s vestirele? îl întreabă popa.

— Vestirile? Eu unul n'am nevoie de ele.

— Cum aşa? Fără vestiri nu te pot cununa! Lumea toată trebue să ştie că vrei să te însori, şi înainte de cununie trebue să-ţi strig vestirile.

— Inţeleg Sfinţia Voastră, dar vestirile mi s'au strigat odată, respunse croitorul zimbind. Alăltăeri i-am spus bunicii *în taină* această dorinţă a mea, şi astă-zi, dacă mă credeţi, ştie întreg oraşul nostru.

(Bucovina). **I. E. Toroutiu.**

CRONICA

O revistă bucureşteană—cu ce folos s'o mai numim ?—vorbind despre noi spune că publicăm material „fără nici o alegere“ şi că „din acest punct de vedere e pinibil să constaţi (adecă ei, de acolo, din Bucureşti) cât de puţine lucruri frumoase se găseşte în acest fel de literatură, şi cât de multă vulgaritate şi lipsă de înălţare sufletească. Nu e de vină nimeni.“ Pe urmă învinuiri că „cochetăm“ cu cutare revistă, se vede, duşmană cu cea de care pomenim, şi altele.

N'avem nici un cuvânt de aparare, nici unul. Dacă Dumnezeu a

lăsat literatura populară așa, fără înalțare sufletească, ce putem noi face? Popor nenorocit și pace!

* **Sezătoarea Sateanului**, buna revistă de la care mai eri și-au retras onspiciile o sumă din comitetul de redacție, aceasta și prin gazete, publică în No. 8—9, An. X. o frumoasă poveste *„Feciorul vacarului"* de d. *N. I. Dumitrașcu*, scrisă in graiu popular.

* O altă poveste *„Feciorul' împăratului lighioanelor"* de d. *C. Rădulescu-Codin* în **Ramuri** IV. No. 3—5.

P.

In „revista economică și culturală" de sub direcți d-lui institutor C. Nădejde, Letea Nouă, jud. Bacău, se găsesc publicate din literatura populară: „Plugușor", „Știhuri de morți", comunicate de d-l I. Broșteanu Institutor pensionar și „Coș de sobă" poveste culeasă de la o evreică (?!) de d-l N. Mateescu Diocheți-Putna. Și vai! cele de la bătânii satelor, get-beget români, frații noștri învățători le lasă de se duc în mormânt cu ei de le astupă țărna!!

In „plugușor" se pomenestc de-un „Alexandru împarat"; oare să fie Alexandru Machedon? Culegătorul ni-ar putea spune, după ce-ar mai cerceta izvorul de unde-a cules „plugușorul".

M. L.

Poșta Redacție

N. I. Dumitrașcu. Imi pare rău că nu ți-am putut răspunde, și apoi nici nu prea avem ce. Situația ni-i aceiași.

St. St. Tuțescu. Tot așa. Cu societatea tac căci nu vrau se mi-se impute nimic. Sunt gata cu ori ce, după cum mă știi. Ce-i cu calendarul?

V. Savel. Cu cea mai mare plăcere însă, în articol să nu se facă teorii ci să se rezume cunoștințele poporului. Articole scurte, Putem deschide și un capitol aparte: *Astronomia populară.*

Poșta Administrației

S. Vasil. Credem că revista noastră nu-i un fruct pe care il poți gusta. Trimete-ne abonamentul și vei avea-o. Când nu ți-ar convine, facem schimb și rămânem fiecare între ale noastre

R. Pojor. O dată cu dispariția noastră de pe lume

I. L. Tom. Lista subscriitorilor pentru *„Fondul Cuza-Vodă"* am primit-o; banii strânși însă nu, și de aceia nu-i putem face cale.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei **Ion Creangă»** *pentru strângerea fondului:*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma din urmă — — — — — —	45.00
Lista N. I. Dumitraşcu:	
Pr. Gr. Marinescu (Slăvesti-Vâlcea) — —	1.00
Pr. Mihail Obislăveanu (Obislav-V.) — —	0.50
N. I. Dumitraşcu — — — — — — — —	0.50
Gh. N. Popescu (Sgubea-V.) — — —	0.20
I. B. Grădiştea — — — — — — — — — —	0.10
Gr. Gh. Vochescu (Obislav-V.) ajut. pe primar	0.15
C. Al. Păsăroiu „ — — — — — —	0.10
C. St. Păun „ — — — — — —	0.10
Ilie Ioan Bugaru „ — — — — — —	0.15
Ion I. Bugariu „ — — — — — —	0.10
Ion Matei Popa I „ — — — — — —	0,10
C. Mihai Borhiă „ — — — — — —	0.10
C. C. Andronache „ — — — — — —	0·10
Gh. şi I. N. Ionescu „ — — — — — —	0.10
Ana S. Stanciu „ — — — — — —	0.05
Gh. Ionescu delegat „ — — — — — —	0.10
Tipografia „Modernă" Bârlad — — —	0.10
N. Dranga — — — — — — — — — — — —	1.00
Total:	49.55

Sumă care s'a depus pentru creştere la *„Societatea Cooperativă"* din Bârlad cu libretul No. 392.

Rugăminte.— Când intemietorii îşi plătesc cotizaţiile şi abonaţii abonamentele, sunt rugaţi să adauge, după inimă; de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă"*.

Asemenea colaboratorii din ţară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poştale cari se vor schimba în bani şi se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoşii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această faţă hotărîtă *Fondului „Cuza-Vodă"*.

Adresa pentru mandate: M. Lupescu, Zorleni, jud. Tutova.

NOTE:—*Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații carin'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugați să-și facă socoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.*

— Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți înnainte.

— Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitanțele cuvenite.

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" numerile toate din anul I 3.00

T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I. 1,25

T, Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc" 0,20

„ „ Jocuri de copii I. 1,40

„ „ „ „ „ II. 1,60

„ „ Cimilituri românești. 1,00

L. Mrejeriu: O șezătoare țărănească 0,20

„ „ Gospodăria și fata de la țară 0,40

Fl. Cristescu, Carte pentru copii 1,20

Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului CataneDolj 2,00

Pr. Ec. I. Antonovici: Frații Gheorghe și Neculai RoșcaCodrianu —cercetare istorică—culturală. 1,50

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

Compozițli de T. Popovici.

Cântările leturghiei pentru cor de 3 voci egale, ediția II revăzută și complectată, legătură de lux . . . 3.—

Irmosul Paștilor pentru cor de 3 voci egale . . . . . . —.60

Acsionul „Cuvine-se cu adevărat" pentru cor de bărbați . —.40

In Iordan, (troparul Botezului) pentru cor de bărbați . . . —.40

Naşterea ta (troparul Nașterei D-nului) pentru cor de bărbați —.40

Două colinde pentru cor de bărbați . . . . —.40

Cucule peană galbănă pentru cor de bărbați . . . . . . —.30

Toace leleo, pentru cor de bărbați . . . . —.30

Știi mândro când ne iubeam pentru cor de bărbați . . . —.30

Imnul unirii (melodie de C. Porumbescu) pentru cor de bărbați —.30

Foae verde de trifoi pentru cor de bărbați . . . . —.30

Tot ți-am zis mândro pentru cor de bărbați . . . . . . —.30

Douăsprezece cântece de școală pentru 2—3 voci, Caetul I . —.50

„ „ „ „ „ „ „ „ II. —.50

Dicționar de muzică cu mai multe ilustrațiuni, broșat . . 2.50

legat în pânză . 3.—

Anul II.—No. 5 Maiu 1909

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

CUPRINSUL:

REDACȚIA: T. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

BARLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

RUGAMINTE:

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei

Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le aşteptăm în grabă de la persoanele ramase în urma cu plata.

NOTE :—*Trăgând un număr mai mare de exemplare faţă de anul trecut, am găsit cu cale de a trimite revista şi la alte persoane cari n'au avut-o.*

De la cinstitele persoane cari au bine voit a o primi aşteptăm plata abonamentului.

INŞTIINŢĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Numătul cuprinde o broşură de 32 de pagini în 8⁰.

Preţul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înnainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile şi orice corespondenţă privitoare la publicarea şi îmbunătăţirea revistei, precum şi lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacţie, Tudor Pamfile, str. Ţarigrad, Bârlad.

Cererile şi achitările de abonament, precum şi orice corespondenţă privitoare la administraţia revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă şi simţire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărăşite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura şi clişeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părţile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătăt cel puţin prin ţinutul şi comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeţ şi pe o singură faţă a hârtiei.

Francarea corespondenţei se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Anul II.—No 5. Maiu 1909

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: T. Panfile, str. Ţarigrad Bârlad

ADMINISTRAŢIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In ţară . . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

POVESTI

8.— Ciobanul Ionică

Vâj!.. Vâjjjjj vâj.

Cum vâjâe văntul! Şi copii se strâng grămadă lângă foc. Auzi?. ia!.. par'că urlă, par'că geme. *Vu-u,.. vu-u,* par'că se vaetă.

4.—Iii! bunicuţo; spune-ne o poveste! (Desemn de Stoica).

— Dece vâjâe, bunico, vântul așà de tare?

— E necăjit, nepoţeii mamei, şi de aceia vâjie; cine ştie câte necazuri n'o aveà şi el. Vântul, mai ales iarna, e zurbagiu nevoie mare. Ehei, ce v'ar face el, dacă v'ar găsi acum, colo, afară!..

— Ce ne-ar face?

— Uite, v'ar luà în aripi, v'ar ridicà în sus şi.. *sdup* cu voi în zăpadă.

— Oho! Dar noi nu ieşim afară pe vremea asta! Mai bine stăm coleà în casă. Şi e bine! Uite cum pâlpâe focul! Auzi? Par'că vorbeşte, par'că spune cevà? Ascultă! Nu-i aşà, bunico, nu-i aşà?

— Ba, aşà e! Par'că ar spune o poveste, lungă-lungă şi frumoasă.

— Iii, bunicuţo dragă, o poveste. Să ne spui o poveste!

Bunica se face că nu vreà, dar nepoţeii o roagă aşà de frumos:

— Spune, bunico, spune!..

Bunica drege focul în sobă, potriveşte lumina lămpii şi începe:

— Ei! A fost odată demult, demult, de când umblà Dumnezeu Sfântuleţu' pe pământ. A fost un împărat şi-o împărăteasă. Ehei-măre, ce împărat şi ce împărăteasă. Ingeri, nu altă vorbă. Şi aveau o împărăţie — măiculiţă Doamne — mare, mare, cât jumatate din lume şi bogată, bogată de nu puteà nimeni să-i dea de socoteală!

Şi aveau slugi, aveau palaturi, şi fel de fel de scumpeturi,

Dar de fericiţi, tot nu erau fericiţi, pentru că n'aveau copii,

Şi unde mi se rugau la Dumnezeu, drăguţii de ei, şi unde plângeau, şi se rugau să le dea şi lor un copilaş.

Şi Dumnezeu s'a îndurat de ei.

Intr'o zi împărăteasa a născut o fetiţă — mititică cât o păpuşă şi frumoasă, frumoasă — de par'c'ai fi sorbit-o.

Şi cum s'a născut fetiţa, á răsărit şi în grădina împăratului un pomişor micuţ şi subţirel — cât un băţ de chibrit — dar un pomişor cu cojiţă şi cu frunzişoare aşà de minunate, cum nu se mai văzuse. Cojiţa lui străluceà ca aurul, iar frunzişoarele lui, cântau. Dar cântau aşà de duios, de nu te-ai mai fi săturat ascultându-le toată viaţa.

Şi cum s'a născut fetiţa, a deschis ochii, s'a jucat cu mânuşiţele şi a început să-şi mişte buzişoarele şi să zică: *po-mu... po-mu.*

Impărăteasa a crezut că fetiţa zice *gu-guu* şi s'a veselit că copiliţa ei e sănătoasă şi i-a dat sa sugă.

Fetiţa a încruntat atunci din sprincene ca un om supărat — şi a zis mai tare: *po-mu... po-mu.*

Impărăteasa n'a'nţeles vorba fetiţii, a mângâiat-o şi iar i-a dat să s u g ă.

Şi fetiţa a supt mereu şi azi şi mâine, până a crescut mare de şedeà copăcel şi făceà *gigea.*

Şi cum creşteà fetiţa, creşteà şi copăcelul din grădină.

Dar copăcelul creşteà, nu se încurcà. Creştea de o sută şi de o mie de ori mai iute ca fetiţa.

Că să vedeţi: Numai în ziua întâia, copăcelul s'a făcut mare cât un om. A doua zi s'a făcut cât casa, iar a treia zi a'ntrecut şi turla bisericii.

Ce mai vorbă — într'o săptămână a ajuns cu vârful în slava cerului. Şi după o lună de zile nu i s'a mai văzut nici crăcile nici frunzele.

Se vedeà numai trunchiul, gros ca o butie, înfăşurat într'o coajă netedă, care străluceà ca soarele.

Ajunsese copacul acela, că se minunà de el o lume întreagă.

Dar şi ca fata împăratului, mai rar copil, pe lume. Se făcuse o domniţă frumoasă ca o zână, cu minte şi deşteaptă. Ti-ii... atât de deşteaptă, atâta de'nvăţată de n'o puteau întrece toţi cărturarii după lume.

Şi când a ajuns fată de măritat a început să-i vie peţitori din toate părţile lumei. Tot crai şi împăraţi, de stà soarele în loc când îi vedeà. Dar fata n'a luat pe nici unul. Că să vedeţi: cum veneà câte un flăcău, îi ziceà:

— Dacă eşti viteaz, să te sui în vârful copacului cel minunat şi să-mi aduci o frunză de acolo. Dacă mi-oi aduce — bine; dacă nu, p'aci ţi-o fi drumul.

Dacă flăcăul erà mai îndrăsneţ, se prindeà că aduce frunza şi începeà să se urce pe copac, în sus. Se urcà, se urcà, hei, până încolo sus, unde nu se mai vedeà şi numai ce te pomeneai cu el *vuu... sdup..* Veneà îndărăt de-a berbeleacul şi unde cădeà, acolo rămâneà. Şi uite aşà, s'au suit flăcăii unul după altul şi nici unul n'a putut să se întoarcă măcar cu o codiţă de frunză.

— Ti! ce flăcăi nepricepuţi! dacă eram eu, luam o frunză de jos — dintr'un pom — o ascundeam coleà în buzunar şi după ce mă suiam până colo sus, unde nu mă mai vedeà nimeni, mă coboram cu frunza şi luam fata împăratului.

— Hei deşteptul bunicuţei, deştept! Ce repede o ia el! Par'că fata împărătului erà atât de proastă, să nu te scotocească prin buzunare înnainte de a te urcà.

— Ei vezi! Asta nu erà bună.

— Ba erà bună! că fără asta, cine ştie ce neisprăvit luà pe fata împăratului.

— Hi! şi aşa — s'au încercat flăcăii, s'au încercat până când i se urâse şi împăratului cu atâta încercare; ajunsese omul să creadă că nimeni n'o să mai poată aduce frunză din copac şi o să-i rămâe fata nemăritată.

Dar n'a fost aşà, căci într'o zi vine şi ciobanul Ion-că:

Cel cu părul ca fuiorul
Şi cu faţa ca bujorul,

care cântà din fluer întocmai ca frunzele copacului cel minunat.

— „La mulţi ani cu sănătate
„Luminate împărate, — zise Ionică.
„Dă-mi voe să mă sui şi eu în copac!“

— „Să te sui!“ zise împăratul, crezând că şi el o să vie înnapoi tot cu buzele umflate, ca ceilalţi.

„Dar să-ţi lapezi fluerul ăla dela brâu, că e păcat de el să-l spargi când oi cădeà.

— „Ba eu n'oiu lăpădà flueru' că mi-o trebuì să mai cânt cu el, pe acolo — dar oiu rugà pe Domniţa să-mi dea voie să iau cu mine şi toporaşul ăsta, să am cu ce tăià frunze.

Că să vezi, măria ta:

Dacă copacul e aşà de mare, nici frunzele nu s'or desprinde cu una cu două. C'apoi dacă s'ar fi desprins ele aşà cum se desprind frunzele altor copaci apoi — ar fi venit ele singure aici, n'ar mai fi fost nevoe să mă duc eu la ele !“

Impăratul râse de îndrăzneala lui Ionică, dar Dnmniţa văzù că ciobănaşul nu e om prost şi-i dete voe să se suie şi cu fluerul şi cu toporaşul. Şi Ionică se suì.

Impăratul, împărăteasa şi Domniţa, ostaşii şi lumea care mai erà pe acolo, se uitară la el până nu-l mai văzură. Aşteptară să se întoarcă aşteptară să cază. Dar Ionică nu se mai întoarse, dar nici nu căzu.

Ei n.ăre ! Unul era ciobanul Ionică.

El se urcà, se urcà, până ostenea. Atunci înfingea toporaşul în coaja copacului, se rezima de el, se mai odihneà puţin şi iar o pornea în sus.

Şi uite aşà—s'a suit Ionică o zi, s'a suit două, s'a suit nouă.

Intr'un loc, acolo sus, în slava cerului, copacul treceà printr'o poiană mare şi frumoasă.

Dar în poiană cine trăia ?

O femeie mare, mare cât un munte, şi bătrână şi gârbovită, şi slabă, şi uscată ca o aşchie, dar bună şi miloasă, cum el nu mai văzuse

Era sfânta Mercurea.

5.— Sfânta Miercuri (Desemn de Stoica)

Cum îl văzu, îi eşi înainte, îl luă în braţe, aşà cum ai luà un puişor de vrabie, il giugiuli, îl desmierdă, îi dete să mănânce, că nu mai putea de foame şi apoi îl rugă să-i cânte ceva din fluer.

Ionică îi cântă un cântec aşa de duios, încât sfânta începu să lăcrămeze de bucurie.

Ii umplu apoi traista cu merinde şi-i arătă drumul pe copac în sus, să meargă mai departe. Ionică îi sărută mâna şi plecă.

După ce merse cât mai merse, dete peste altă poiană.

Acolo locuia sfânta Vineri.

Aceasta era şi mai bătrână, şi mai slabă, şi mai gârbovită, dar de bună şi de miloasă o întrecea pe sfânta Mercurea.

Ionică îi cântă un cântec.

Sfânta îi dete să mănânce, îi umplu traista cu merinde şi îi arătă drumul mai departe. Ba îi mai dete şi un răvăşăl către sfânta Duminică sora ei mai bătrână, care locuia într'altă poiană, încolo, sus mai către vârful copacului.

Când a ajuns Ionică la sfânta Duminecă, a găsit toate uşile încuiate. Ce să facă? *Cioc, cioc,* a bătut şi el la o poartă.

—Cine e acolo ? l'a întrebat sfânta Duminică.

—Om bun—răspunse Ionică.

—Omule, să nu te apropii, că eu am o căţeluşă cu dinţii de fer şi cu măselile de oţel; când i-oiu da drumul, te face mici fărăme.

—Păi—am un bilet de la sfânta Vineri—mai zise Ionică.

—Aşa ? Adu-l încoace ! Sfânta crăpă uşa puţin, Ionică ii dete biletul şi ea îl ceti.

Dacă văzu slova sfintei Vineri descise uşa şi Ionică intră înăuntru.

După puţină vreme, sfânta Duminică plecă la biserică şi zice ciobanului:

—Măi Ionică ! Te văd băiat deştept. Dacă vrei să te ajut şi eu cum te-au ajutat surorile mele, să-mi faci şi tu mie o slujbă.

—Iţi fac prea sfânto, de ce să nu-ţi fac?

—Uite, să iei cheile astea şi să te duci cu fata mea prin toate odăile palatului. Numai în odaia de lângă scară să nu te duci, că atâta ţi-a fost.

—Bine prea sfânto ! Aşa fac ! zise Ionică—dar n'a făcut aşa.

El, cum a plecat sfânta, s'a dus la odaia de lângă scară.

Acolo, ce se vezi ? Era un zmeu, care venise să ia fata sfintei şi care zăcea la închisoare de multă vreme. Cum îl văzu zmeul îi zice:

—Mai frate Ionică, dă-mi drumul de aici, că ţi-oi face şi eu un bine. Tu nu poţi să iei frunză de pom şi nici eu nu pot să ies de aici.

Dar dacă scap eu, iţi dau o frunză şi iată suntem fericiţi. Eu iau fata sfintei Duminici şi tu te cununi cu fata Impăratului.

Ionică se învoi. Zmeul se sui în vârful pomului, rupse o frunză şi i-o dete. Apoi luă fata sfintei şi sbură cu ea.

Tocmai atunci venia şi sfânta Duminică de la biseriuă, Cum îl văzu pe Ionică, se repezi la el, îl luă în braţe, îl ridică în sus şi.. zdup cu el în jos, caşi cum ar fi svârlit un bugăre de zăpadă.

6.—:..Şi sdup cu el in jos... (Des. de Stoica).

—Na ! du-te de unde ai venit vieıme al pământului, zise ea tremurând de mânie.

Şi venià Ionică la va.e, făcut ghem, de vâjâià văzduhul ! Când auzi vâjâind aşà sfânta Vineri îşi închipui că Ionică a scăpat la vale: făcut ghem, de vâjâia văzduhul !

Intinse poala să-l prinză şi *zdup* Ionică căzu mototol în şorţul sfintei Vineri.

—Ce-i Ionică, maică ? Ce s'a întâmplat ? îl întrebă sfânta.

De frică, ciobănaşul nu putea nici să mai răsufle. Sfânta, îi dete să bea cevà, îi dete demâncare şi Ionică îşi veni în fire. Dar când îi spuse sfintei ce făcuse, aceasta se supără foc, îl luă în braţe şi-l aruncă în jos.

Ionică închise ochii şi se lăsă aşa unde l-o duce Dumnezeu. Şi Dumnezeu, ca un milostiv, îl duse tocmai în poala sfintei Mercuri.

Aceasta îl mângâie, îl ospătă şi-l puse să-i cânte ceva. Ionică se gândi că poate şi sfânta Mercuri l-o arunca jos şi acolo pe pământ n'avea cine să-l mai prinză în poală. Ce făcu el ? Arun~ă jos toporaşul care căzu la rădăcina copacului.

Impăratul pricepu că Ionică are să vie şi porunci să se aştearnă împrejurul pomului pomului paie multe şi moi, ca să aibă pe ce cădea.

După ce-i cântă niţel, sfânta îl întrebă pe Ionică, cum a scăpat de sus şi ce a pătit pe acolo.

Când auzi ce făcuse ciobănaşul, sfânta se înfurie şi zdup cu el la vale. Venise Ionică cum venise de la sfânta Duminică până la sfânta Vineri şi dela sfânta Vineri până la sfânta Mercuri; dar acum venea spre pământ întocmai ca o piatră scăpată din praştie. Când căzu jos, se duse în pae până nu se mai văzu.

Impăratul şi cei din prejurul lui, credeau c'a murit. Dar Iănică se sculă vesel, se scutura de pae, scoaso frunza din sân şi i-o dete Domniţei.

Să vă mai spui acuma că s'a cununat cu fata împăratului ? Că... a făcut nuntă mare şi frumoasă cum n'a mai fost alta ?..

Ehei! de când aţi ghicit-o voi, bate-v'ar norocul, să vă bată!

Fl. Cristescu.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

7.—Barbu.

Frunză verde pui de nuc
Vine Barbu de la plug
Nelăut, nepriminit,
Şi calare pe un cal murg.
Acasă dacă a ajuns,
Maicăsa masa i-a pus,
L-a lăut, l-a priminit,
'N sat la fete c'a pornit,
Trei flăcăi l-au întâlnit,
Trei flăcăii din două sate
Cu baltage ferecate
Pe sub contăşe băgate.
—„Ce caţi Barbule la noi
Nu sunt fete pe la voi" ?
—„Ba sunt, sunt da-s măruntele
Şi nu-mi puiu mintea cu ele ;
Ba sunt, sunt dar îs mărunte
Şi n'ajung să mă sărute."
Vorba nici c'a mântuit,
Cu baltagel-au lovit
Şi la pământ l'au trântit.
Cântă cucul pe pelin,
Barbu varsă la venin;
Cântă cucul sus pe toacă,
Pe Barbu'l duce la groapă;
Cântă cucul răguşit
Pe Barbu l-a prohodit
Dar a plânge cine-l plânge?
Maica-sà şi soră-sá.
Cu jale ibovnicà
Mult o doare inimà.

Auzit de la mama in Pupezeni-Tutova

Mihai Brateş

7 Noembrie.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

31. — De când cu Ruşii la Silistra.

Când s'au bătut Ruşii la Silistra, a venit poruncă dela împărăţie să dăm de tot satul o *grăvie* de bani, că ni i-a da înnapoi. Noi am dat în Ţepu *stegarului*, care strângea dăjdiile câte patruzeci de lei de cap şi daţi au fost şi'n ziua de azi. Da' pe lângă bani, ni-a mai luat şi oi şi nimeni n'a primit plata pentru ele, ci iaca, tocmai târziu, când s'au mai bătut şi la Plevna au venit şi-au luat din Ţepu, şaptesprezece berbeci şi au plătit câte şaptesprezece lei vechi de berbec.

32. — Călcarea Turcilor din 1811.

In 1811 au venit o mulțime de Turci prin părțile noastre de căutau pe Greci. Și Grecilor le ziceau *Rum* și Românilor le zicea *Gheaur*. Și în tot satul tăia câte un om mai de frunte iar în Țepu au tăiat pe Mihălache Rugină, ginerile Leahului.

33. — Despre o călcare a Rușilor.

Lui *Napaleon*, unii îi mai ziceau și *Poleavu*. Pe vremea lui au avut odată Rusul bătălie cu *Henghiru*, cari-i cam de un neam cu Ungurii de dincolo.

Alții zic anume că n'au avut bătălie, dar numai au trecut prin țară pe la noi să păzească la Munte, prin părțile Odobeștiului și Panciului.

Ori cum ar fi, dar la întoarcere, au venit vr'o sută din ei la noi, pela Vinerea mare și-au sărbat aicea Paștele. Grozav au mai pârjolit și atuncea; din toții viței din sat, numai al nostru a rămas, că uiase mama totul întins peste căruță și vițelul intrase dedesubt, unde nimeni nu-l văzuse.

34.—Despre niște Turci în Țepu.

O dată, robiseră Rușii niște Turci și-i trimesese în Țepu, pe vremea ceia, pe când eu eram mititel. Și mă lua unul în brațe și mă drăgălea și-mi spunea: „bre, giugiun, bre“, adică „măi băețaș, măi“. Da' pe urmă, a dat o boală într'înșii de i-a 'ngropat într'o fântână mai mult vii de cât morți, că s'au auzit de atuncea multă vreme 'ncoace, cum plângeau în fundul pământului.

Dela Constantin Mândru de 83 ani în 1905, din Țepu-Tecuciu, astăzi încetat din viață.

Tudor Pamfile.

35—Trei lucruri să nu faci....

Trei lucruri să nu facă omul: *Să nu 'mprumute pe cel mai mare decât el, să nu dea credință nevestei și să nu ià copil de suflet!*

Un om 'și-a pus în gând ca să le cerce pe câte trele.

Așa, el împrumută pe nașu'-său de niște bani.

La *soroc* își cere banii,—și nu-'i dă; mâne 'i cere,—nașul il tot amână.... până la urma urmei 'l ià la resteu: că ce banii are la el?

Așa?—Așa!..... N'a mai văzut banii!...

Tot ăsta, ià un copil de suflet să'l crească,—că n'avea—și'l crește până se face mare.

Mai târziu se pune și ià un copil al vecinului fără știrea lui și il duce departe în oraș la o școală, îngrijește de el și-'l lasă acolo. Apoi ca să-'și îndeplinească gându', acasă, ià un berbece, îl taie și'l îngroapă după casă, tot fără să știe cineva.

După ce-a mai trecut vremea, spune nevestei că el a omorit copilul vecinului şi 'l-a 'ngropat după casă, şi'i spune să nu care cumva să spuie la cineva, c'o să fie rău de ei...

Mai trece câteva, şi când nevastă-sa a spart nu ştiu ce'n casă, el: *Illip*,—şi'i dă o palmă, înnadins. Ea ş'a văzut greşala ş'a 'nceput să plângă, nezicând nimic.

Iar mai trece ce mai trece, şi când mai strică nu ştiu ce prin casă, el îi mai *lipeşte* încă vre-o două palme sdravine. Atât 'i-a trebuit *fomeii*—cum i se zice: *poale lungi şi minte scurtă,—fomeie nepricepută*, unde-a ieşit afară în bătătură, ş'a 'nceput să strige:

—Hoţule, ucigaşule, ai omorît copilul omului şi vrei să mă omori şi pe mine!....

Lumea a auzit, au intrat vorbele şi 'n *urechile primăriei.* Primăria a căutat unde zicea fomeea că este 'ngropat copilul. Ş'a şi găsit oase.

Apoi 'l-a 'nchis şi 'n urmă 'l-a dat în judecată şi judecătorii 'l'-au osândit la moarte,—aşa erea pe atunci,—să-'l spânzure!

Ast om, păn' nu 'l-ar spânzura, a lăsat o sută de galbini, nevestei ş'altă sută copilului crescut, altă sută la săraci, şi încă o sută cui 'i-o pune ştreangu' la gât când l-o spânzura.

Nevasta şi copilul, s'au gândit: că decât să ià altcineva banii munciţi de toţi înpreună, mai bine să-'i ià copilul, şi să-'i puie el ştreangu' la gât.....

Se şi găteşte băiatu', când dupe toate astea, când erea gata să'l puie'n ştreang pe ta'său, ta'-său spune judecătorilor, că pân'n'a muri, mai are ceva de vorbit. Judecătorii 'i-au dat voie.

El se pune de le destăinue toot,... cum că copilul vecinului nu e mort, e dus într'un oraş, că e la 'nvăţătură, şi c'a vrut numai să se încredinţeze numai de cele trei lucrurii cari 'şi le pusese 'n gând:

Să nu 'mprumute pe cel mai mare de cât el,
Să nu dea credinţă nevestei şi
Să nu ià copil de suflet, că:
Creşti cânele
Ca să'-ţi rupă vinele!...

N. I. Dumitraşcu.

(Auzită de la d. V. Boureanu (V. I. Mitre), învăţător în Boureni-Doljiu, prin luna Arilie 1908.

36.—De ce goneşte cânele pe pisică şi de ce pisica prinde şoarecii?

Duşmănia care este azi între câne şi pisică n'a fost întotdeauna. Ei trăiau mai de mult în unire şi se împăcau cum nu se poate mai

bine. Slujau la acelaş stăpân, care era tare mulţămit de slujba lor. Dar dracu' n'are de lucru!...

Să vedeţi ce-a fost la mijloc! Când au intrat în slujbă, au încheiat contract în lege, ca să se ştie fie-care ce are de făcut. Vorba ceia: Mai bine o învoială la început, de cât o păruială la urmă. Cânele, care aleargă tot pe afară şi nu scăpa în casă de cât doar din Joi în Paşti, dă contractul la mâţă ca să-l păstreze bine. Ea s'apucă şi-l pune în pod după o grindă. Soarecii dracului, n'au de lucru, umblând cu meşteşugul lor încoace şi încolo dau peste el, şi se vede că era cam unsuros; că mi-ţi-l-au ros de i-a mers petecele....L-au făcut ferfeniţe!

Trece ce trece şi dela un timp i se părea cânelui că stăpânul nu se ţine de contract, că-l năpăstueşte, că nu-l hrăneşte, după cum scrie la hârtie, că-l bate!..

Să mai ciondănesc, ei aşa câte oleacă, până când într'o zi au făcut-o lată, s'au certat furcă....

Atunci cânele plin de mânie vine la pisică şi-i cere contractul ca să se răfuiască cu stăpânul.

Pisica dă fuga în pod să-l iee de după grindă.

Când colo, altă boacănă! Şoarecii făcuse cuib în fărmăturile cele moi de hârtie şi hălăduiau ca în sânul lui D-zeu. Ea înfurieată sare asupra lor şi-i gâtue pe câţi îi prinde; pe urmă se ia la goană după ceilalţi. Cânele aştepta şi striga cât îi lua gura să-i aducă contractul.

Când vede el că nu-l aduce, o ia la flocăit şi mi-o tăvăleşte şi mi-o boţeşte, c'abia a scăpat teafără, fugând de n'atingea pământul; iar cânele după dânsa îi cere contractul.

Pisica îl cere dela şoareci, pe cari unde-i găseşte, nu-i mai întreabă cum îi chiamă; îi dă gata cum pune laba pe ei!

Şi de atunci cânele să n-o vadă în ochi; cum o zăreşte o ia la goană strigând să scoata contractul.

Şi ea a bagat groaza în şoareci. Ii pândeşte de mama focului...Şi cum îi vede, nu-i mai iartă, fiind-că ei au mâncat contractul şi i-au stricat casa cu cânele.

G. Coatucerna.

Auzită în Zebil-Tulcea

De-ale copiilor.

25.—Unde-ai fost, moşule?
—La pădurea Răpide,
—Ce văzuşi, moşule?
—Doi pui de pupăză.
—Cum făceau moşule?
—Anţa,

Sbanța,
Joi dimineața,
Impunge cu acul,
Ptiu să *chiară* dracul.

26.—Barbă, barbâră,
Gură, gangură,
Nas, fârtânas,
Ochi, bazaochi,
Sprincene, coțofene,
Frunte, vălătuc,
Păr țuțuruc. [1]).

27.—Ava,
Eva,
Moş Adam,
Iță,
Piță,
Face
Ham!

28. —Ho, mă roata epurilor.
Ista stârneşte,
Ista goneşte,
Ista prinde,
Ista mânâncă,
Ista zice: —Miau, miau,
Dă-mi şi mie o bucățică!
—Baiu, ție nici o bucățică,
Că tu n'ai făcut nimică. [2]).

29.—Măi băete
Cucuete,
Şade mă-ta la părete,
Şi mânâncă
Un castravete
Nemurat,
Nesărat,
Ca un câne
Spânzurat. 3)

30.—Ițe, iță,
Furculiță,
Bou, vacă,
Bivoliță.

31.—Esă dracul
Dintr'o bortă,
Cu-un papuc
Şi c'o ciobotă.
Esă dracul din curechi
Cu jâdanul de urechi.
Esă dracul din tăciune.
Cu jâdanul de perciune.

(Din Jorăşti-Covurlui)

Petru G. Savin

DATINE şi CREDINȚE

109.—La vedre. Sâmbătă spre Duminică, când mirele vine la mireasă cu lăutari, obiceiul este, pe alocurea, că mirii se bărbieresc de către un flăcău căruia îi trăesc părinții amândoi, pe când mireasa îi ține oglinda. In timpul acesta lăutarii cântă:

I.

Foae verde lemn de teiu,
De-acum nu mai eşti holteiu.
Foae verde de scumpie
Lepăd barba de frăție;
Lepăd barba holteiască,
Creşte alta bătânească.

1). Vezi T. Pamfile *Jocuri de copii* I. p. 94; II. p. 104.
2). Ibidem I. p. 93.
3). Ibidem I. p. 90.

II.
Ie-ţi nădejdea, coane mire,
Nu' mai baţi frunza'n pădure.
Foae verde lemn uscat,
Măicuţă, m'am însurat
Grija casei m'a luat,
Copii m'a'mpresurat,
Nu mă lăsa sara'n sat.

110.—In ziua nunţei când se găteşte mireasa ca apoi să meargă la Biserică pentru cununie, lăutarii cântă, pe când mireasa trebue să plângă *„dacă vrea să-i aibă vacile lapte"*.... :

Taci mireasă nu mai plânge,
Că la maică-ta te-oiu duce,
Când a face plopu', pere
Şi răchita vişinele;
Şi tânjala mugur verde
Atunci maică-ta te vede;
Şi răsteiul coarne moi,
Atunci ne-om duce-amândoi,
Pe cărare la fântână,
Crescut-a iarbă, sulfină:
Creşteţi flori şi 'mbobociţi,
Că mie nu-mi trebuiţi;
Măcar creşteţi cât îi gardul,
Că eu mi-am legat şi capul.
Flori, pustia să vă bată,
Mă văd cu cârpa legată.
Măicuţă m'am măritat,
Copiii m'a 'mpresurat,
Că mila de la părinţi
Cu-anevoie vreme-o uiţi
Plânge-o cu lacrimi febrinţi;
Iar mila de la bărbat,
Ca frunza de păr uscat:
Dai la ea să te umbreşti
Şi mai rău te dogorăşti:
Că mila de la bărbat
Tot cu pumnii peste cap.
Astă-zi sunt cu fetele,
Mâne cu nevestele!

Culesc de la d. Panaite Ceuinu învăţător pensionar din Bogdana-Tutova.

I. G. Ciorescu-Bogdana.

111. In ziua de Paraschiva sau Vineria mare se slobod oile la berbeci şi-apoi miei vin 2 săpt. înainte de Pasci.

112. Dacă se ţine Paraschiva, atunci mieii vor fi frumoşi, pestriţi,

113. Dacă se dă copiilor mici să beie din apa pusă la fiert pentru mămăligă, apoi vorbesc curând.

114. Vitele sunt ferite de muşcatul helgelor, dacă se strecură prin o jarcă de helge apă şi se stropesce cu ea vitele.

115. La Iordan ieu femeile paile ce se aştern sub picioarele preotului şi leagă cu ele pomii ca să rodească.

116. Se întâmplă că unele femei ieu struţul cu care stropesce preotul la Iordan casele creştinilor zicând că dacă ar stropi vara cu el roiul, acesta n'ar fugi.

117. Păscarii caută să capete câte-va fire din fuiorul legat de crucea cu care umblă preotul la ajunul Iordanului. Cu aceste fire leagă uneltele lor de păscuit şi cred c'apoi se prind în ele mulţime de pesci.

Din Straja-Bucovina, **Dimitrie Dan.**

118. Cînd te *scodoleşti* cu acul prin dinţi, îţi capeţi duhoare în gură.

119. Când calci în *spălături* (apă cu care ai spălat cămeşile) nu-i bine.

120. Când se ouă o puicană pentru întăia oară, se ia oul acela şi se poartă de către gospodina casei prin sperlă, zicând: „câtă şperlă în vatră, atâtea ouă să curgă din găina noastră".

121. Când te apuci să coşi cea întăi cămeşă a unui copil mic sau a unei copile mici, e bine să stai de ea pân'ce-i găti-o; căci de câte ori te vei scula şi te vei lasa de lucrul cămeşii, de atâtea ori sau în atâţia ani va umbla băetul după însurat, sau atiţia ani va şedea fata nemăritată, macar să-i sosească timpul măritişului.

122. Când să clatină pulpa de la picior, îi sămn că va muri cineva.

123. Când cântă ţarca pe casă, îi sămn că are să-ţi vie un neam.

124. Când aprinzi chibritul, şi el pocneşte, ai să iei bani.

Din Tătăruşi-Suceava **Al. Vasiliu.**

COLINDE

7.—El îi cel prè lăudat
Ingeri-ĭ dau mari sfat.
S'o sfătuit Dumnezăirea
Să-ş izbăvască zâdiria.
Iuda la Jîdugi mergè
Şî din gur'aşa zîcè:
Ce voiu mnie mni-ţ da?
Daţi-mi triizeci de airginţi,
Şî vi-l dau sî-l răsticniţi.
Triidzăci di-arginţu i-o dat,
El îm pungă i-o bagat.
La Isusu, faţî sfîntî
Tot pământu sî'nspăimîntî.
Cu mîna mni-l cuprindè
Şî în faţă îl stopcè.
Cruce pe umăr i-o pus
La 'mpilatu [1]) cî l-o dus.
Strîga toţi
Din toate părţi
Şi-'nvăţătorii din cărţi,
Strîga gloate
Şi noroade
—Răsticneşte împilati.
Pilat dacî audză,
Din divan al său işă,
Şî cu èlu când grăiè,
El nimnica nu dzîcè.
—Ce nu grăieşti omule ?
Ci eu sînt un domnu mari
Şî puteri amu tari.
Puteri am sî ti răsticnesc,
Puteri am sî ti slobozesc.
—Ba, putere-asupra mè
N'ai avè, să nu-ţl fie dat de sus.
Pilat dacă audză
La Jîdogi ci să 'nturnà
Şi din gur'aşa dzîcè:
—Nici o vină nu găsăşc
Acestui om bun şi drept.
Iară strigà toţi

1). La Pilat

Din toate părți
Strigă gloate
Și noroade
—Răsticnește-l împilate,
Că de nu li răsticni,
Prieten cu Tisariu nu vei fi.
—Eu vi-l dau pi mîna voastră
Faceți voi ce-ți ști cu el.
Jâdugii ci mi-l luà
Cu palmele mi-l bătè,
Crucea pe urmăr i-o pus,
Și'n Gologofta l-o dus.
Cu cameșa de urzică l'o'mbracat
Și cu brîu de rug l-'o 'ncins,
Corună de spini în cap i-o pus.
Cînd pe cruce l-o suit,
Tot pământul s'o clătit,
Apilè s'o tulburat,
Pretrili s'o despicat,
Soarele o 'ntunecat,
Luna 'n sînge să știmbìră,
Ingeri 'ncepur'a plîngi.
Isus la iad sì pogorî,
Pi Adam cî mi-l vidè
Și de mînă mi-l luà:
—Adame, zidirea mè
Hai de la 'ntunericul iadului,
La lumina raiului
Că mi-i iadu 'ntunecos,
Și-i rău locul de popos. [1])
Aur, zmiernă și tămîe
Mila Domnului să fie
Cu dar și cu bucurie
De-acuma pînă-n vecie.

Auzit de la V. Sănducu în noapta de 31 Decembrie 1908 și scris de învățătorul

Al. Vasiliu.

Boale la oameni, leacuri și descântece

34.—De Rânză.

Când ai sărit de undeva—dupe un șopron, după vre un gard, din vre-o căruță în mers, și a. de multe ori începe să te „*doaie burta*“, ori „*inima*“; dar te doare bine de tot, nu glumă!

Adevărul este că a sărit de la locul lui vr'un intestin, cred, și mai ales acela din dreptul buricului.

Câte odată așa de rău te doare, că'ți vine să umbli tot cam aplecat,—ca unchiașii împovorați de ani, și atunci, parcă 'ți-e mai bine dar *dorul* bine înțăles, îl ai mereu,—și tot aplecat, nu poți să umbli!..

Sânt doauă feluri de leacuri de făcut, ca să-'ți treacă: 1). E cu *mosorul* acela lung de *dăpănat* pânză, și al 2). *ciurul* sau *sita* de cernut făină sau mălaiul:

1). *Cu mosorul*: Te pui cu fața 'n sus și sgârcește picioarele, îți descoperi buricul și cineva, un frate, ori mumă, și mai ales care e meșter într'alde astea, pune un capăt al mosorului pe buric și-l *sucește* ori în spre stânga, ori în spre dreapta; îl sucește așa, ce e drept, îndesând—,când încolo când încolo, că și pielea, cu buric cu tot se su-

1). Popaș, loc de popósit.

ceşte şi dè, mai bine drept, cam doare niţel,—până ce se aude o oarecare *sdupăitură*, parcă a sărit ceva din locul lui.. Mai suceşte odată, aşa, îndărăt, şi dacă nu te mai doare, de nu te mai ţine—,atât 'ţi-a fost. Pe urmă te scoli, pui un *şomuldoc* de cârpe în dreptul buricului, şi te încingi cu un brâu lat şi foarte strâns, şi stai aşa o zi şi chiar şi o noapte. Apoi te desfaci, şi atunci 'ţi-a trecut cu siguranţă....

2). *Cu ciurul sau sita*: Ca şi mai sus, pui ciurul cu *obodul* tot pe buric. Apoi încingi, dar nu strâns, pe acela cu un brâu, dând şi peste obod; bagi un băţ pe subt brâu şi obodul ciurului şi învârteşti cât de mult, până ce s'aude aceiaşi „*sdupăitură*".

Strângând, vine, de obodul ciurului, apasă asupra buricului şi mişcă rânza la locu-i.

Cred că este mai nemerit cu *mosorul*.

(De la femeia Măria Ion Ion Stancu din Boureni-Doljiu)

N. I. Dumitraşcu.

35.—De udnă

S'a suit udna 'n deal la moară
Şi'a băut apă
Şi s'a uscat ca o cicoară!

(Auzite de la Ştefana Gh. Tiron din Covadineşti-Covurlui).

36—Descântec de strânsul cel mare.

Purces'a—(cutare) pe cale, pe cărare,
Când la mijloc de cale,
Intâlnitu-l'a: *Sanca* cu Săncoiul
Striga cu strigoiul,
Şi strânsul cel mare cu pocitura.
In coş intratu-i-a,
Capul sdrobitu-i-a,
Maţele turburatu-i-a,
In chip de mort lăsatu-l-a.
Şi a 'nceput a văicăra şi olicăi
Şi nimeni nu l-a auzit,
Nimeni nu l-a văzut,
Numai Maica Domnului din cer
L-a auzit şi-i zise:
Ce te văicărezi şi te olicăeşti. (cut.)?
—„Iacă ce mă văicărez şi mă olicăesc:
Purces-am pe cale, pe cărare,
Când la mijloc de cale,
Intâlnitu-m'a, Sanca cu Săncoiul,
Striga cu strigoiul,
Şi strânsul cel mare cu pocitura,
In coş intratu-mi-a,
Capul sdrobitu-mi-a,
In chip de mort lăsatu- m'a
„Ia nu te mai văicăra, nici te olicăi,
Ci te du la....(care descântă;)
Ea cu gura ţi-a descânta,
Cu mâna dreaptă, răul ţi-a lua,
In mare l'o arunca,
Acolo să chieie,
Să răschieie,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare;
Iar tu să rămâi curat, luminat,
Ca aurul cel curat
Ca argintul strecurat,
Cum D-zeu te-a lăsat,
Ca maica ta ce te-a născut

(Se descântă, dându-se cu un paiu de mătură, într'un pahar cu apă ne începută şi cu sincala (bulgăre) tot atunci şi într'o bucată de unt).

(Auzită de la mama Maria S. Şerbu, Gavadineşti-Covurlui. Cules de

A. S. Şerbu.

BOTANICA POPULARA

20.—Agudul.

Agudul numit în Muntenia şi *dud*, era într'o vreme mult cultivat în ţara noastră pe când era în floare cultura vermilor de matase.

Agudul numit încă şi *iagad* în Banat şi în alte părţi *mur* şi *frăgar* [1]) e puţin cunoscut în părţile muntoase.

Agudul este de două feluri: alb şi negru. Fructele celui alb au un gust dulceag, iar cele negre cam acrişor.

La Romani, în terapeutica populară, fructul agudului era întrebuinţat contra emoragiilor (curgeri de sânge), crezându-se că sucul fructului este sânge, după poeţii vechi. Agudul e născut din sângele lui Pyrame şi Thisbe. [2]) Cu frunza agudului se hrănesc gândacii de matasă.

In Banat este obiceiu de a se pune şi sădi un *dud*, sau şi alţi arbori, pentru a umbri mormântul mortului, precum şi ca semn de amintirire şi de cunoaştere a locului unde odihneşte mortul de oare ce crucea putrezeşte şi se prăpădeşte, iar pomul rămâne pe zeci de ani. [3])

Poate că este oare-care legătură între credinţa aceasta şi legenda religioasă după care Zaheu, mai marele vameşilor, fiind mic de statură cu ocazia unei adunări de popor, s'a suit într'un dud, ca să vadă pe Isus.

In cântecele populare, intâlnim atât numele arborului cât şi al fructului.

Intr'un strigăt de munţii Sucevei:

Foae verde lemn *agud*,
Maică-mea când m-o făcut,
Munţilor m-o juruit,
Munţilor, pădurilor
Şi negri străinilor. [4])

Intr'o doină din Moldova:

Frunză verde trei *aguzi*
Sus în munţi, la nalte curţi,
La părinţi necunoscuţi;
Sus în munţii cei de piatră
Doamne! rău-i fără tată. [5])

Intr'un cântec din munţii Sucevei:

Frunză verde trei *agude*,
Arde focu'n pae ude,
Strig la puica, nu m'aude. [6])

1). Haşdeu, op. cit. I. 533.
2). De Gubernatis, op. cit II,230.
3). Marian, Inmormântarea la Români, 336.
4). Şezătoarea I, 166.
5). Convorbiri literare 1888, p. 119.
6). Şezătoarea. II, 138.

21.—Alisonul

Alisonul se mai numeşte şi *alisonul stâncelor, iarba turbării* sau *coşuleţ de aur.*

Numele botanic al acestei floricele, care vine de la elineşte, face aluziune la proprietăţile ce credeau cei vechi că are această plantă de a vindeca turbarea.

Se găseşte şi prin munţii noştri. Creşte pe stînci şi se cultivă prin grădini pentru numeroasele şi frumoasele ei flori aurii aşezate în formă de ciorchine. Infloreşte în munţi şi grădini prin maiu. In munţi, planta aceasta cu floriie aşa de strălucitoare, creşte până la 30 centimetri înnălţime, lucru ce se întîmplă şi în grădini dacă se lasă planta mai mult timp în acelaş loc, care trebue să fie cam pietros.

E foarte rustică şi odată sămănată se înmulţeşte singură şi iute.

Mai sânt şi alte varientăţi, şi sub-varietăţi ca cele cu frunzele învărgate. [1])

A. Gorovei şi M. Lupescu.

BOCETE

1.—*La o fată.*

Of! Cine te-a pus la cale,
Să faci nuntă'n Postu'-mare?
Nici n'auzi scripcari cântând,
Nici nuntaşii chiuind,
Numai clopote trăgând;
Năframa de cununie
Ai pus-o la *năsălie*;
Şi năframa de nuntaş,
Ai pus-o la prapuraş;
Năframa de vătăjel,
Ţi-ai pus'o la *clopoţel;*
Frumuşică, ca o floare,
Ţi-ai pus trupu' la răcoare;
Tinerică ca o zînă
Ţi-ai pus trupu' la hodină.

Frătăuţul-vechiu, Bucovina.

I. Boca.

Boale la vite, leacuri şi descântece

5.—Talanul.

Se mai numeşte şi *cărbune* E antraxul năprasnic care atinge pe om şi pe cal mai ales.

1). Gazeta Săteanului, IV, 218.

6.—Răsfulgul.

Numit şi *răsfug*, *cărbune* sau *bubă neagră*, e antraxul ce apare la oi pe piept, pântece şi uger sub chip de bolfe vinete albăstrii carı apasate pârâe. Pe unde iesă ele, carnea putrezăşte sub piele, fără să spargă înafară. In două trei zile se întinde peste tot pântecele şi din toată carnea rămâne nişte spumă neagră-roşie. Oasele rămân goale şi vita moare în 4—5 zile.

Leac nu-i. Ciobanii zic, că e pricinuită din şederea oilor mai mulţi ani la rând, în aceiaşi târlă sau ocol. Să poate înlătura schimbân locul de stână în fiecare seară.

7.—Dalacul.

I se zice antraxului apărut la vitele cornute mari. Pentru toate câte-ş trele feluri de boale nu-i leac. Vita să spânzueşte la piept. Uneori scapă, cele mai cu vlagă. Boul şi măgarul o birue mai lesne.

8.— Armurariul.

Răsfug, dalac, ivit sub formă de bolfe, la vitele cornute mari. E întocmai cu răsfugul la oi. Să dă ca leac, rădăcină de armurariu de spin (Carduns marianus), fiartă cu vin, sau pisată cu usturoiu şi amestecată cu oţet. Pe bolfe se pune legătoare de armurariu fiert.

Spinul armurartului creşte în fâşchie, târle vechi unde gunoiul de vite e gros de 2—3 palme. Rădăcina îşi întinde curpeni lungi şi noduroşi la o şchioapă adâncime de la suprafaţa pământului. Dar e numai un leac băbesc.

Culese de: **D. I. Farcaşanu**.

CÂNTECE

221.—Foae verde samulastră,
Om cu nevasta frumoasă,
Las'o, las'o, să iubească;
Să nu se mai bolnăviască;
C'astă vară n'a iubit:
De trei ori s'a bolnăvit,
Era s'o bage'n pământ.

222.—Foaie verde flori domneşti,
Mândră juruită eşti,
Pe la biserică treci,
Şi de-a dracului ce eşti
Nici cu popa nu vorbeşti
Şi nu-ţi faci un semn de cruce,
Că de mori aici te-aduce.

223.—Foaie verde şi-o lalea,
Când era la nunta mea

Cu toți bea, cu toți mânca,
Toată lumea petrecea,
Numai amureaza mea
Era cu inima rea.
Nici nu bea, nici nu mânca,
Dar cu ochii se uita,
Că credea c'o iau pe ea,
Nu mă 'nsor să iau altă.

(Dela Gr. Morjan din Dobromir
Constanța

P. Ștefănescu.

224.—*Pe-ulița care mi-e drag,*
Treabă n'am și cale 'mi fac;
Dar pe care mi-e urît,
Treabă am și nu mă duc.

225.—*Măi bădiță Novăcene.*
Vino sara mai de vreme
Că-i pădurea crăcuroasă,
Novăcenele-'s frumonse.

226.—*Codrule, frunză rotundă,*
Las'-mă la tine la umbră
—Eu la umbră te-oi lasa,
Dar ți-e puica tinerea
Și-i face pecat *cu ea*
Și mi-o cădea frunzuță. !
Din Novaci. **H. N. Țapu.**

227.—*De-aș ști neică c'ai veni*
Casa me-aș vărui
Tot cu var de cel mărunt,
Dor vii neică mai curând
Tot cu var de cel mai mare
Dor vii neicuță mai tare.
Hai mândro să ne iubim,
Numai amândoi să știm
C'avem doi părinți în casă
Și pe noi că nu ne lasă.
Zorlenî-Tutova. **T. Popovici.**

228.—*Frunzuliță de spănac,*
Dragăstile-mi dau de cap.
De trei zile de când zac;
Las să zac,
Boala să-mi fac,
Păcatele să le trag,
Cari cu mândra le fac.

229.—*Frunză verde ș'o alună*
De cât într'o casă bună
Și cu nevastă nebună,
Mai bine 'ntr'o casă rea,
Să ploaie, să ningă'n ea,
Să scot apă cu găleata,
Și noroiul cu lopata,
Să mănânc turtă necoaptă
Și fasulica nefiartă,
Să stau cu puicuța 'n vatră.

D. Mihalache.

230.—*Frunză verde iarbă grasă,*
De trei zile nu-s acasă,
Ci-s pe drumul dorului
Dorului, amorului.
Și iar verde trei smicele
Dorul meu și al mândrei mele
Nu-l poate nimeni opri :
Nici voinic cu inimă
Nici cioban cu flueră.
Varianta 236.

231.—Iote, *bat-o Dumnezău,*
Cum cată la mine rău
Par'că n'am iubit-o eu!
Verde, verde trei alune
Dragă, nu știi oare bine
Când veniam sara la tine,
Stam târziu pe înoptat,
Cu murgu' legat de gard ?
Auzite în Jorăștî-Covurlui

Petru S. Mihai

232.—*Frunză vede mărgărint,*
Drag mi-e câmpul înflorit
Și de mierle ocolit;
Dragă mi-e lunca de coasă
Dragă mi-e mândra. frumoasă,

233.—Frunză verde de susai
La fântânița din plai,
Pusăi masa de mâncai.
'Mi-aruncăi ochii pe masă,
Mă izbii de dor de-acasă:
De-o fi dor de la nevastă,
Să lăs calul să mai pască;
De-o fi dor de la copii,
Să pun şaua şi să mâi....
Pe nevastă o doresc,
De copii mă prăpădesc!

Ioan Zotta
Dirig. şc. Dorna-Suceava

234.—Naiba, dracul te-a 'ndemnat,
Rochie neagra ț'ai luat,
Strâmtă'n şale, largă'n poale,
Valeo, inima mă doare.

135.—Vine lelea pe colnic
Răsucind la burangic;
Bate-o Doamne şi-o trăsneşte,
Căci de fus nu îngrijeşte.
De dragoste se topeşte.
Dumnezeu să te păzească
De dragostea muerească,
Are junghiuri şi arsuri,
Dureri pe la 'ncheeturi;
Te scoate în primăvară
Galben ca turta de ceară.

C. D. Andriescu.
Țăran din Farcaşa-Suceava acum în Huşi

236.—Dorul, bade, de la tine
Peste văi şi dealuri vine
De nu-l poate opri nime,
Nici cioban cu fluerul.
Nici popa cu cântecul,
Numai eu cu sufletul.
Varianta: 230.

237.—Aşa joacă bătrânii,
Cum înfloresc călinii.
Călinii s'au scuturat,
Bătrâni s'au bucurat;
Călinii se scutură,
Bătrânii se bucură.
Bătrinețe cu slăbie,
Nu'mi cădeți năpaste mie!
Din Frătăuțul-vechiu, Bucovina
M. Boca.

238.—Frunzuliță stejărel,
La maica doi frați mă cer
M'aş duce după cel mare,
Ochii celui mic mă are;
M'aş duce după cel mic,
Voia la cel mare-i stric;
M'aş duce după bogat,
Ori mai bin' după sărac;
Că bogatul li bogat,
Merge la cosât rogoz
Vine-acasă mânios,
Nu mă 'ntreabă ce-am mâncat,
Dar mă'ntreabă ce-am lucrat:
Eu îi pun zamă pe masă,
El mă ia de cozi prin casă;
I-aştern patul să se culce,
El mă sudue de cruce;
Mai bine după sărac,
Merge cu furca la fân,
Vine-acasă tot râzând,
Nu mă'ntreabă de-am lucrat,
Dar mă'ntreabă ce'am mâncat;
Eu îi pun zamă pe masă,
El mă pofteşte la masa
I-aştern patul să se culce
El mă sărută cu dulce.
Din Mitocul-Dragomirnei, Bucovina.

Erast Hostiuc.

239.—Frunză verde foi de nuc,
Adio dragă, plec, mă duc

La bătălie de Turc!
'Not în sânge-a Turcului
Până'n glezna murgului;
'Not în sânge-a Rusului,
Până-n pieptul murgului;
'Not sânge-a Românului
Până'n coama murgului!!
Şi iar verde de aclaz
Adio dragă, plec, te las,
Cu cotele pe zăplaz
Şi lacrămile pe-obraz!...

(De la D-şoara Elena Negru-Ciureşti, Tutova)

240.—Pe sub deal, pe sub pădure,
Să duce-o nevastă-n lume,
Oropsită de barbat,
Cu pruncul nebotezat,
Pruncu' plânge,
Măsa-i zice:
—„Taci pruncule nu mai plânge
C'acolo unde-om ajunge,
Te-oi scălda cu lapte dulce!...
—„Să mă scalzi şi cu zahar
Trupul meu e tot amar!....

(De la Tata, Ciureşti-Tutova)

Gh. Ciurescu.

241.—Hai la joc, genunche goale,
Las'la dracu' că mi-i foame;
Altă foae măr mustos,
De m'aş face cum am fost!

242.—Altă foae şi-o pară,
De ce joc, de ce-aş juca;
Parcă sunt făcut aşa;
De ce joc, de ce mă'ndemn,
Parcă sunt făcut de lemn.

243.—Hai, leliţo, la cireşe,
Că n'ai poale la cămeşe
—Ba le am, da, nu le-am pus,
Că-s la soacră-mea pe fus.

244.—Fata mamii jacăuşe,
Cu gunoiu' după uşe;
Eu la joc, mamă la joc,
Malaiul de joi pe foc.

(Vânători-Neamţ)

G. Popescu.

245.—Mă duceam la puica mea
Şi-o găsiam cu-o rufă rea,
Cea mai bună şi-o cârpea,
Petec pe petec punea.
Câtă frunză 'ntr'o răchită,
Atâtea borţi necârpite.
Când o întorcea pe dos,
Toate petic'le pe jos.

246.—Haide, vere, să cosim,
Că ştim earna, ce păţim.
Că n'avem la vite fân,
Earna ne suim prin fagi,
Să dăr'măm muguri la vaci.

247.—Cucule, de unde vii?
De-a mea puică ce mai ştii?
—Şede la gherghef şi coasă.
Nu ştiu coasă, ori discoasă,
Că lacrimi pe pânză varsă.

(Dela Alex. Flocea, gospodar în Câmpulung, Bucovina.

G. X. Sadoveanul.

248.—Pe drumul de la Mărşani,
Trece-un pui de general
Cu trei corpuri de Muscali.
Frunză verde matostat,
Cercetând din sat în sat
Drumul de la Calafat.
—Vin cu Turcu' să mă bat;
De m'-o bate ori l-oi bate
Ori l-oi scoate din cetate.

249.—Mă uitãi din deal în vale

Printre secții și plutoane...
—Mă rog domnu' căpitane
Dă-mi libret de liberare,
Căci mai am două, trei zile
Și-ți dau ranița 'n primire.

St. Stănescu-Bărceanu

250.—*Și-o frunzuță rujă'nvoaltă,*
La crucea de piatră 'naltă
S'au strâns suratile toate:
„Ce-o să ne facem, surate.
„C'a lûat flăcaii'n armată
„Și-am rămas nemăritate?
„Au rămas tigorile
„Să ne poarte florile.
„Decât floare la tigoare,
„Mai bine p'o apă mare,
„Că pe apă înflorește,
„La tigoare veștejește!..

C. Rădulescu-Codin
(Din Budișteni)

251.—*La răchita rămurată*
Șede baba supărată
Cu fata nemăritată.
Azi vine lasat de sec
Mă duc maică să mă 'nec,
Uude-a fi balta mai lină,
Că am fost fată cu vină
Unde a fi balta adâncă
Că dușmanii mă mănâncă;
Unde-a fi baltă mai lată
Ca să încap cu zestrea toată
C' am rămas nemăritată;
Mai bin' nu mă faceam fată.

255.—*Când eram la mama fată,*
Mâncam turtă coaptă 'nvatră,
Și rasă cu răzătoarea
Și-mi era fața ca floare,
Dar de când m'am măritat
Fața mea mi s'a uscat
Mama din boală mă scoate
Dar din urît nu mă poate.
Mă-am cununat cu propiaua
gardului.
Cu urîtul satului.

K. Moisei

O Samă de cuvinte

229—248.

Corcâni—craci groși de la vie, din cari se fac, ori se pune în gard.
„Ș-o corcânit viea", i-a tăet cracii groși.
Prașcău—un ciuf, un om care ia în batjocură pe alții.
Falafastâcuri—mofturi, a nu face pe voea celui ce te poftește.
Pancilită—fudulă, care nu esă undeva fără a fi gătită.
„Uite la ea câtu-i de pancilită!..
Saralie, învârtită, un fel de plăcinta, învârtită, cu brânză și coaptă în tigăi.
Ciorovoiră, ciorobotiră, a vorbi multe cu cineva și încetișorul.
Ia am mai ciorobotit *(ciorovăit)* și eu cu dânsu' câte și mai câte.
Bădădăi, a bârgui, a spune vorbe fără rost, fără înțeles, fără *noimă*. Ia nu mai *bădădăi*" !..
Dělii buclucur i,afaceri.

Trăncăni—a vorbi de geaba, a te amesteca in vorbele altuia fără rost. Se spune cuiva, când nu tace şi vorbeşte de geaba. „Ia nu mai trăncăni ca o căruţă hodorogită".

Nisane, semne ca momâele, legături de grâu, când se seceră.

Zbughit, *zbugheşte*, tişneşte fuge iute, fără sâială.

„O zbughit-o afară.

M. Lupescu.

Cocârlă, la o babă uscată, înnaltă şi adusă de spate: par'că'i o cocârlă.

Jajău.—o jărdie scurtă, groasă şi *înddmânoasă* la croit. E sinonim cu *tămânjer*.

Costoroabă—scândură sub poala casei, pe care gospodarul îşi pune cleştele, sfredelul, cuie, bleahuri, ciocane şi alte lucruri de ale gospodăriei.

Oblicit—*am oblicit* am aflat, am iscodit.

Mangosit—nătărău, prost care face rele. (prost ofensiv, spre deosebire de prostul care e prost fără a te supăra; sunt două soiuri de proşti.

Mandosit—*mandoseşti*, faci pe subţirelul, pe boerul (te *marghioleşti*)

Culişer—melestèiu, făcălet.

Nătăfleţ—proslânac, încurcă-lume.

Mijdreşte—roade cu greu şi încetinel ceva, şi numai puţin de tot (la bătrâni şi copii).

Trg-Neamţ

C. Stan

Glume jitii şi taclale

37. — Judecata rusească.

Odată se duse un ţeran într'un oraş rusesc ca să vândă o piele de viţel. Târgu-i târg, mă rog, şi stă deschis pentru oricine are bani şi vrea să cumpere.

Mai întâi neguţă pielea ţeranului un ovreu, o neguţă cu 4 lei, dar pentrucă ovreul n'avea bani la dânsul, îl rugă pe ţeran să îngădue puţin până îi va aduce banii. Ţeranul aşteaptă şi aşteptă, şi dela o vreme văzând că ovreul nu mai vine, se gândi s'o vândă altuia. Intre aceea veni un neguţitor rus şi cumpără pielea de la ţeran cu 5 lei. Tocmai când neguţitorul rus se gătea de ducă, sosi din nenorocire şi ovreul.

Din una, alta, s'a iscat o sfadă ne mai pomenită între amândoi

cumpărătorii. Nici unul din ei nu voia să se lase mai pre jos. Dacă au văzut şi văzut că nu-i nici un chip să se împace, s'au dus binişor toţi trei la judecatorie.

Judecătorul, un rus de cei prefăcuţi, ii puse să-i povestească toate pe rând cum s'au întâmplat.

—Tu ai neguţat mai intăi pielea?

—Da.

—Cu cât ?

—Cu 4 lei.

—Unde-s banii ?

—Iată-i-s aici.

—Pune-i pe masă.

Ovreul puse binişor banii pe masă, iar judecătorul urmă cu celalalt cumpărător :

—Tu ai cumpărat după dânsul pielea şi i-ai plătit?

—Da.

—Cât ?

—Cinci lei.

—Şi pielea o ai ?

—Da.

—Unde-i ?

—Aici-i, am lăsat'o afară înaintea uşii.

—Adă o încoace şi pune-o colo în cotlon.

Neguţitorul al doilea aduse pielea şi o pune în locul arătat.

Judecătorul se îndreptă apoi către ţeran:

—Şi tu te-ai împăcat cu cel d'intăi cu 4 lei, şi pentrncă n'a venit îndată ai vândut'o la altul, care ţi-a dat 5 lei pe dânsa, nu-i aşa'? Unde-s banii ?

—Ii am la mine în buzunar.

—Pune-i acolo pe masă lângă ceilalţi bani.

Ţeranul făcu după cum i se poruncise:

Şi acum iudecătorul rosti această hotărîre :

—Tu întăiul neguţitor, nu neguţa fără bani şi nu face bucluc prin târg cu sfada ta; tu, al doilea neguţitor, nu face concurenţă altoră şi nu scumpì mărfurile; iar tu, ţerane, nu-ţi face de lucru cu cei ce n'au bani. Şi-acuma vedeţi uşa ? Afară cu voi!

Şi ei ieşiră *câtinel* unul câte unul afară, cu nasul în jos iar pielea ţeranului şi banii negustorilor remaseră judecătorului pentru judecata lui dreaptă.

(Auzite de la Nicolae Şandru din Suceavă).

I. E. Torouţiu.

38.—Nichita

Doi prieteni s'au întâlnit după un timp îndelungat şi unul îl întreabă pe celalalt: —Cum îţi merge, măi Nechita?

—Cum se'mi meargă, ia m'am însurat.

—Apoi dar bine 'ţi merge, măi Nechita!

—Bine şi nice pre, că am luat femee slută.

—Apoi dar reu îţi merge măi Nechita!

—Reu şi nice pre, că am luat avere multă.

—Dar bine 'ţi merge, măi Nechita!

—Bine şi nice pre, că oile mi-au perit.

—Apoi dar reu îţi merge măi Nechita!

—Reu şi nice pre, că şi sluta a murit.

—Apoi dar bine 'ţi merge, măi Nechita!

(Auzită de la verişoara mea Maria Cernescu, stariţă la monăstirea din Cernăuţi)

Elena N. Voronca.

39.—Fratele Ţiganului.

Un *Porumbac*, prăpădind prin iarmaroc pe frate-său, întreabă pe unul *alb*, de-ai noştri, dacă nu l'a văzut.

—Da cum era frate-tău cela? zice Românul.

—Păi, cum să *hie*! răspunde el cu gându 'mprăştieat; *ia un Ţigan larg, cu ismene nante, zdreanţuros pe la obraz şi ciupit dă varsat pe la poale.*

(De la d. M. Teodorescu în Coropceni-Vaslui)

40.—Vaca Jidanului.

Iţic, în căutarea vacei—o vacă tărcată, cu clopot la gât pe care-o rătăcise cu viţel cu tot—întreabă pe un Român:

—N'ai vuzut un vacă: chite-odată alb, chite-odată negru, cu hop ţup după dânse şi cu ţinghi-linghi la ghit ?!

(De la d. Hociung din Iaşi).

I. Neculau.

CRONICA

* I. P. S. S. Mitropolitul primat cu prilejul Sf. sărbători de Paşti a trimes credincioşilor o epistolă în care, printre altele, îi îndeamna să părăsească vechile datini de a asculta de acelea sărbători păgâne cari nu

le aduc de cât pagubi, mai ales primavara, când munca câmpului cere necontenită și multă frământare de brațe.

„Mai ales iarna aceasta, vremea muncii s'a întârziat din pricina iernei lungi ce am avut, așa că urmează neapărată trebuință a vă folosi cât mai mult de timpul priincios pentru muncă. Intrebuințați deci, în interesul muncii care este isvorul bogăției celei bine cuvântate, *toate* zilele săptămânei și deci, nu numai joile de după Paști, ci la trabuință *chiar a treia zi de Paști, a doua zi de Duminica mare precum și ziua de Rusalii.* Lucrați in aceste zile și să săvârșiți munca de nevoie a câmpului care nu poate suferi întârzieri".

Așa făceau și vechii cr știni, cari mergeau dimineața la biserică, „și după aceia mergeau la lucrul câmpului până seara. Faceți și voi astfel, fraților, chiar în ziua Duminicii la nevoie și veți fi mult mai bine plăcuți lui Dumnezeu de cât cei ce petrec Duminica în jocuri și în tot felul de desfătări".

Nu judecăm mult aceste sfaturi, dar cu adâncă părere de rău luăm cunoștință de ele.

Când capii bisericei iau apărarea negustorilor cari stau deabea în picioare la tejghea, în folosul „repausului duminical absolut", sfaturile de mai sus vin cam ne la locul lor.

E adevărat că „săracul n'are soare, nici zile de sărbătoare", dar de aici nu urmează a-l îndemna la acea desăvârșire istovire trupească.

Cine cunoaște viața unui sat de câmp, cine s'a născut și a crescut în el, și cine îndrăznește de curiozitate măcar să calce acele spurcate tărâmuri, va vedea, în toiul muncii următoarele în zilele de lucru: satul plin de copii, și de bătrâni, câmpul plin de oameni, de îndată ce cântă rândunica în streșină, și până intr'amurg. La un ceas de noapte, focuri pentru pregătirea bucatelor, mese pe prispă la lună sau la opaițe, și pe urmă toropeala somnului adus de trudă, până mai e un ceas păn' la ziuă, când satul se golește din nou.

Duminica, firește, oamenii dorm până pe la „prânzișor", gospodinele gătesc: cei din casă mânâncă iar, și se culcă din nou. La drum, la crâșmă, la joc, cei tineri, cărora le trebue și „jocuri și tot felul de desfătări".

Lasă pe leneși la o parte. Pentru aceștia fie-cere sfântuleț din călindar are însemnarea sa deosebită.

Așa strând lucrurile, Duminica dimineața, primavara și mai ales vara, Românul nostru necredincios *nu se poate* duce la biserică și cu atât mai mult nu va pleca după amează la lucrul câmpului, când știe cât de mult a păcătuit prin această lipsă a lui de la Sft. Leturghie. După socoteala lui, această lipsă, Dumnezeu i-o iartă: și tot după a lui, mergerea la câmp, nici Dumnezeu, nici firea lucrurilor n'o pot îngădui.

Acestea ca niște neînsemnate lămuriri pentru cei ce judecă tot cuprinsul țărei după un colțișor de care își aduc de abea, de-abea aminte.

* Confereuța d-lui *Delavrancea*, despre *Poezia populară* la Ateneu pentru societatea femeilor române, o dorim și noi în broșură.

* In **Neamul Românesc literar I. 4**, două poveşti *nedreptatea şi dreptatea* scrisă de d. Mateescu, varianta poveştei noastre No. 4 şi *jumătate-de-om* scrisă de d. *C. Rădulescu-Codin*. N'avem nimic de zis, *cu desăvârşire* nimic.

* Ne intâlnim cu o carte ieşită acum patru ani : **Povesti, anecdote, impresii de călătorie, excursiuni, diverse**, datorită inimosului tipograf d. *Ioan S. Ionescu* din Iaşi. Bucăţi scrise „prost, bine, nepieptănate, aşa cum a dat Dumnezeu... cui i-a plăcea, va ceti; cui nu, sănătate şi la vară roadă pământului". Aşa se recomandă insuşi autorul lor în cunoscuta-i modestie. Cu adevărat că nu găsim desăvârşita formă literară potrivită geniului popular pentru bucăţile cari ne privesc— dar aproape toate ne atrag cu câte ceva, cât de cât; oprindune-ne însă numai la îndemnul, la inima scriitorului, nu găsim destule cuvinte de-ai mulţămi pentru darul ce ni l-a făcut acest singur dintre cei mulţi cari ar putea urma la fel cu dânsul.

* In **Ramuri IV, 6-7**, *obiceiuri la scoaterea mortului din casă* tipărite pe la 1817 în Viena de Transilvăneanul *Ladislaus Basilius Papp*. E un fragment împărtăşit de d. *Liviu Marian*. De sigur că repeţirea intregei lucrări ar aduce mare folos cercetărilor de astă-zi.

* **Cresterea pomilor**, povestită pe *înţelesul ţărănimei* de *D. I. Farcaşanu* agronom şi *M. Lupescu* învăţător, directorul Orfelinatului agricol „Ferdinand" din Zorleni jud. Tutova, este o broşură de mare folos gospodarilor.—Intru cât ne priveşte pe noi înde-aproape, ne bucurăm că vedem în această broşură o lucrare de vulgazizare ştiinţifică în curat graiu românesc, astă-zi când cei mai mulţi, —cu toate că cred altfel, — nu se pot despărţi de numeroşii termeni technici, care se pot traduce mai întotdeauna în limba noastră. Costă 25 bani broşura de 58 feţe.

* Pentru **Convorbiri critice**, două răspunsul la două întrebari : Nu facem studii asupra limbei populare fiincă nu ne pricepem. Asupra artei, tot aşa. Asupra literaturei, fiindcă studiile ocupă prea mult loc, cei cari îndrăznim a ne atinge de astfel de chestii, încercăm aiurea. Am mai spus apoi că împărţirea *cântecelor* (nu *poezie populară* care cuprinde: cântece de stea, colinde, pluguşoare, vrăji,uraţii, etc. etc. cântece bătrâneşti, *cântece*, chiuituri, etc. etc.) nu este în destul de bine aleasă.

Am greşit şi trebuia să zicem : „O împărţire a cântecilor (propriu zise) nu se poate face". Cântecele pot fi în acelaş timp : *de dor, de voinicie, de străinătate, zoologice, botanice, de cătănie*, felurite feluri, şi neînchipuite chipuri, după cum numeroase sunt şi inimile cari le-au dat aripi să sboare.

* Se scrie că Prinţului moştenitor al Germaniei i-ar fi plăcut mult portul şi danţurile noastre ţărăneşti şi că la Buftea ar fi jucat chiar *Jianul* între Doamnele Bianu şi Negruţ.

* In **Convorbiri literare XLIII, No. 3** lumuririle d-lui *Al. Tzigara-Samurcaş* cu privire la expoziţia de artă românească la Berlin; cu patru clişeie. reprezentând galerii de costume, minunat reuşite.

* In editura societăţii: *„Inocenţiu Micu Clainu"* a teologilor din Blaj apare **Vatra familiară,** localizare după o cărticică a scriitorului german F. X. Wetzel, foarte bună carte de cetire pentru mulţi. E a şaptea

in rândul publicaţiilor apărute. O întrebare : lucrări originale româneşti nu s'au putut edita ? **P.**

* In No. 12 şi 14 din „**Sămănatorul**“ se află o prea frumoasă *poveste a soarelui* scrisă intr'un graiu curat de d. *T. Popovici*, învăţător, intemeetor al revistei „*Ion Creangă*“.

* In „**File Rupte**“ de maistrul Vlahuţă, editura „Minervei“, se găseşte pentru folclor „*Un subiect de poveste*“ şi „*Canarale, canarale*“ (znoavă).

* In „**Universul**“ de la 21 Aprilie a. c. de acelaş maestru „*Poveste*“ sfătuitoare, ca părinţii înainte ds a-şi mărita fetele să se ducă „*pe cercatele* [1]).

* **Cântece, urături si bocete** adunate de Al. Vasiliu, învăţător in com. Tătăruşi. jud. Suceava, însoţite de 43 melodii, puse pe note muzicale, de d-na Sofia Teodoreanu din Iaşi, tipărite de Academia Română, preţul 5 lei.

Această colecţie arată câtă muncă şi pricepere a pus acest harnic luminător al poporului in arătarea comorilor lui şi cât bine ar face generaţiilor viitoare, învăţătorii neamului, dacă ar imita şi ar culege produsele poporului cu aceeaşi râvnă şi pricepere ca d-l Vesiliu.

De la colecţia lui Alexandri nu s'a mai văzut o asemenea lucrare, in care să se vadă atât se bine comorile poporului.

Invăţaţii vor avea la îndămână un bogat material de studiu, învăţătorimea se poate mândri de fratele lor, cartea n'ar trebui să lipsească din biblioteca învăţătorilor iar noi, dorim tovarăşului Vasiliu. putere şi viaţă lungă şi liniştită, ca să ne poată da prilejul să ne bucurăm şi de colecţia de poveşti ce are strânsă, in graiul ţăranului din Tătăruşi.

* Revista „*Ion Creangă*“ trimete abonaţilor cu patronul St. M. M. Gheorghe urări călduroase de fericire şi viaţă îndelungată.

M. L.

Poşta Redacţiei.

C.—Inaintea povestei D-v. mai sunt două de tipărit, căci trebue să păstrăm rândul. Acele vorbe ca *bonjiur* trebue să le schimbăm. Revista nu va apare de două ori pe lună căci nu vor abonaţii; înţelegeţi de ce nu vor...

P. G. Sav.—Povestea D-v. deci, vine a patra. La rând.

Ch. N. Ţapu.—Am dori adresa d-v. având a vă întreba ceva asupra legendei Dochiei.

Colaboratorilor.—Nu uitaţi fondul pentru statuia lui **Cuza-Vodă.**

—Manuscrisele pe o singură foae a hârtiei—

1). Obiceiu la nuntă, ca tatăl să cerceteze în satul lui pe ginere înainte de cununie, din ce fel de oameni se trage şi ce purtare are.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **«Ion Creangă»** *pentru strângerea fondului:*

„CUZA-VODĂ"

	L. B.
Suma din urmă — — — — — —	49.55
Tipografia „Modernă" Bârlad — — — —	0.20
V. G. Antonescu „ — — — —	1.00
G. Ghițulescu (Tecuciu) — — — — —	0.50
P. G. Savin (Jorăști-Covurlui) — — — —	0.25
G. Șușnea (Ciurești-Covurluiu) — — — —	0.20
C. Cotoranu (Bârlad) — — — — — —	0.15
X. R. — „ — — — — — —	0.50
N. Forțu „ — — — — — —	1.00
G. V. Munteanu „ — — — — — —	1.00
Total:	54.35

Sumă care s'a depus pentru creștere la *„Societatea Cooperativă"* din Bârlad cu libretul No. 392.

Rugăminte.— Când intemietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă"*.

Asemenea colaboratorii din țară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această față hotărită *Fondului „Cuza-Vodă"*.

Adresa pentru mandate: M. Lupescu, Zorleni, jud. Tutova.

NOTE:—*Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații carin'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugați să-și facă socoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.*

— *Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți înainte.*

— *Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitanțele cuvenite.*

Anul II—No. 6. Iunie 1909

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATA PE LUNA

CUPINSUL:

REDACŢIA: T. Pamfile, Strada Ţarigrad

ADMINISTRAŢIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— BARLAD —

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In ţară	40 bani	In ţară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

Către intemeietori, abonaţi şi colaboratori.

—Cotizaţia intemeietorilor de la An. II No. 5 inclusiv s'a scăzut la **un leu** *pe lună. Rugăm pe tovarăşii rămaşi in urmă cu plata cotizaţiilor să şi le achite cât mai grabnic.*

—Indreptăm o caldă rugăminte abonaţilor lui „Ion Creangă“ *ca să-şi achite datoria către revistă, căci singurul mijloc de apariţie al revistei sunt abonamentele.*

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei
Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei
le aşteptăm in grabă de la persoanele ramase in urma cu plata.

INŞTIINŢĂRI

Revista apare regulat la fiecare zi întăi a lunei. Numătul cuprinde o broşură de 32 de pagini în 8°.

Preţul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înainte, intreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile şi orice corespondenţă privitoare la publicarea şi imbunătăţirea revistei, precum şi lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacţie, Tudor Pamfile, str. Ţarigrad, Bârlad.

Cererile şi achitările de abonament, precum şi orice corespondenţă privitoare la administraţia revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă şi simţire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii intovărăşite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura şi clişeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părţile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătăt cel puţin prin ţinutul şi comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeţ şi pe o singură faţă a hârtiei.

Francarea corespondenţei se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi inapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Anul II.—No 6. Iunie 1909

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad Bârlad | ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova) | ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . . 5 lei În străinătate . 6 „

RUGAMINTE

La 31 Decembrie, se împlinesc 20 de ani dela moartea lui **Ion Creangă.** *Revista care-i poartă numele, neavând altă putere de a face cinstirea neîntrecutului povestitor popular, va apare într'un număr închinat memoriei lui.*

Rugă-n dară, cu mare stăruință pe toți acei ce au cunoscut personal pe dascalul și povestitorul Creangă, de a ne trimite în scris amintiri și aprecierei despre dânsul, spre a le cuprinde în No. pe Decembrie, ca un prinos de recunoștință și duioasă aducere aminte.

„Ion Creangă.“

Cuvinte dureroase

In ședința sa dela 16 Maiu, a. c. Academia Română a primit în sânul ei pe d. Duiuliu Zamfirescu, cunoscut multora prin operile sale literare. Și-a citit discursul său de recepțiune și i-a răspuns d. Titu Maiorescu.

Noul Academician s'a abătut dela un obiceiu vechi,—zugrăvirea vieții celui ce prin moarte i-a înlesnit intrarea în adunarea învățaților, și deci, în loc de a ne face cunoscut persoana răpos. C. D. Ollănescu, a făcut critica *poporanismului în literatură.*

Și-a aparat singuratecul gen literar al d-sale, iar, ca isbânda să-i fie deplină, a lovit cu înverșunare în tot ce-i părea dușman. A isbit cu o ne mai pomenită îndrăsneală critica autorizată de eri și de azi; a sfidat literatura nouă pe care o citim, o răsplătim și o *cerem mereu,* nu cu vorba—, care s'a născut dintr'o *nevoe* și care se impune prin ea; a contestat valoarea unor scriitori de frunte,—pe cei mai blânzi, se-'nțelege, apreciați și răsplătiți de curând, de însăși Academia în care intră.

De ce? Pentru că acești scriitor, și această, „primăvară literară“ s'au inspirat și se inspiră dela *popor* (*popor* zicem noi; d-sa, zice *clasa* țărănească). Și nu de alta, dar *acolo* nu găsesc *nimic, acolo nu-i lirism,*

acolo nu-i artă. Poporul român, adecă *opinca,* nu poate fi poet, pentru că nici Romanii lui bădica-Traian n'au fost poeţi. Vulgul e muncitor, observator, răsboinic, dar poet nu.

Puţină indulgenţă? Da! La munte dacă se mai găseşte câte-o scânteie care de abea, de abea mai licăreşte. In colo, nimic! Vai nouă!.

Iubitorii de literatură populară sunt după d. Zamfirescu nişte nerozi (vorba asta *nerod,* d. Z. o zugrăveşte prin alte vorbe artistic aşezate, lucru pe care noi nu-l putem nici măcar reproduce). Alexandri, prin injghebarea colecţiunei lui de poesii populare, şi-a pierdut vremea in zădar şi tot ast-fel au făcut şi fac şi cei de după dânsul. Cel mult, astăzi, s'ar mai putea urma cu culegerea *baladelor* cari ar avea ceva in ele, dacă d. Zamfirescu nu le-ar găsi altă meteahnă.

Baladele nu-s populare, adecă nu-s făurite de popor, ci de cine ştie ce *persoană, unul,* un individ în carne şi oase.

Parcă-l vedem şi noi pe acela unul, şcolit pe la târguri, cum stă la biroul lui din colibă şi înşiră pe hârtie de lux, frumoasele versuri din *Mioriţa,* şi pe cari mai târziu, după cinci-şase revederi şi pieptănături, le citeşte fârtaţilor lui din sat, cu prilejul unui ceaiu literar, iar aceştia le învaţă pe de-a rost, căci, pomenitul poet nu ştie ce-s acelea *reviste literare.*

Parcă-l vedem, căci, Domnilor, a murit de mult! De când? Să stăm şi să facem socoteala timpului, căci, cum Mioriţa se cunoaşte in toate colţurile de pământ pătate de aceste lighioane cari se numesc ţărani, trebue să aflăm cel puţin câteva sute de ani. Ştiau mulţi carte pe atunci, ca să scrie, ori nu, ce are a face! *Unul* a scris-o şi pace! Şi zicem că acela a fost Vlădică ori Vodă, dar vorba e ca Mioriţa a fost *scrisă de unul* de la care a învăţat-o vulgul.

Doamne, Doamne!

Literaţii cari cercetează in mod superficial literatura populară, mulţămită unei mici nebăgări de samă a lor, ne aduc un mare ponos nouă.

Alexandri şi cei de după dânsul au înfăţoşat şi înfăţişază literatura populară cu multă dărnicie. Au luat-o de gât ca pe o oaie grasă, lânoasă şi lăptoasă şi au mers cu dânsa în târg. Acolo unii i-au cerut laptele, şi i'au luat; alţii lâna şi au tuns-o, iar alţii i-au luat carnea. A mai venit apoi şi un negustor care i-a aflat numai oasele: acesta şi-a pus batista parfumată la nas şi întorcându-şi faţa a suspinat: „cea mai infectă dintre oi, e decedata, care se aseamănă de sigur, cu toate individele speciei sale!“

Aşa judecă unul din pătura cutare, după ascultarea d-lui Zamfirescu.

Vina trebuia să fie a noastră, căci altfel nu se poate. Dacă învăţaţii ne cer să dăm rotacismul, apostroful, construcţia, provincialismul şi toate banalităţile, tot *lutul* trebuincios lor, cum va mai putea ar-

tistul grăbaciu să-şi culeagă şi el firicerile de aur cari se găsesc în acel lut? Ştiinţa se foloseşte pe toate căile, iar „cel născut poet" îşi strică reputaţia! Vedeti, ce s'ar întâmpla dacă şi d. Zamfirescu şi-ar publica cele mai dintru început încercări literare ale sale! D. Zamfiirescu judecă pe Român din leagăn până la moarte iar dumnealui cere să fie judecat numai după scrierile isvorîte dintr'un talent matur! Aceasta e nedrept.

D. Titu Maiorescu a răspuns sărbătoritului îndestul de răspicat, dar ce folos!

D. Zamfirescu cunoştea părerile criticului, se aştepta la ele şi deci va păşi peste tot.

In discursul d-lui Zamfirescu nu vedem de cât o auto-apoteoză şi nu ne-am supăra. Un prieten de idei l'a felicitat telegrafic, noi nu putem căci ne-a lovit fără pricină şi îndrăsnim să spunem: ne-a lovit cu toată convingerea că n'are dreptate.

Tudor Pamfile.

POVESTI

9.— Păcală şi Tândală

A fost odată ca nici odată, că de n'ar fi fost nu s'ar povesti; însă o poveste veche, fără pereche; e de pe vremea când se potcovea puricile cu 99 ocà de fer la un picior şi tot i se părea uşor.

Cică au fost doi flăcăi voinici, deştepţi şi frumoşi de nu mai aveau cum. Unul trăia într'un sat şi cellalt în alt sat. Amândoi îşi puseră în gând ca în viaţa lor, să trăiască dacă s'ar putea, cât mai uşor însă fără muncă, ci numai prin amăgeli, prin minciuni şi prin şiretclicuri.

Aşa, unul luându-şi pe mână un sac deşert, porni prin lume. Ajungând la o baltă ce era acoperită cu mătreaţă, îşi umplú sacul bine şi o luă înnainte cu gând să amăgească pe cine-va, că are lână.

Celălalt, luându-şi şi el, un sac deşert porni iarăşi prin lume, tot cu acelaş gând. Ajungând într'o pădure de stejăriş, îşi umplú sacul cu gogoşi de cele rotunde şi de mărimea nucilor, cari să fac pe tufele de stejar.

— Trebue să găsesc pe cineva să-l amăgesc că-s nuci, îşi zise el căci în lumea asta mare, îs mai mulţi mişei de cât deştepţi.

Intâmplarea făcu să se întâlnească amândoi. Nu se cunoştea unu cu altul şi nici nu se mai văzuseră până atunci.

— Da' bine ne-am întâlnit sănătoşi drumeţule, zise unul.

— Bine să fie, să dea D-zeu, răspunse celălalt.

— Da' în sac ce ai?..,

— Ce să am! ia nişte lână: o am de vânzare!

— Da d-ta, ce ai?

— Şi eu, ia nişte nuci şi mi-s tot de vânzare!

— Ştii ce? Nu vrai să facem schimb, să-ţi dau eu sacul cu lână şi să-mi dai d-ta pe cel cu nuci, că chiar pentru nuci, mă duceam spre cel târg.

— Da de ce nu prietene? cum nu! bucuros!

Se grăbeau să schimbe cât mai degrabă; fiecare crezând că înşală pe cellalt.

După ce se depărtară multişor, cu mare nerăbdare cătară în saci. Rămaseră ca trăsniţi când se văzură înşelaţi.

— Bre!... Pehlivan am fost şi eu, d'apoi şi el, nu-i mai pe jos de cât mine, îşi zise cel cu mătreaţa.

Tot aşa îşi zise şi celălalt.

— Buni am fi fost de tovarăşi, îşi ziceau amândoi în gând.

Ajungând într'o pădure mare, unul din ei, se puse pe belit teiu şi işi făcu' un biciu lung şi gros cât toate zilele. Apoi începu a pleoscăi şi a pocni de huià pădurea şi se auzea cine ştie de unde.

Celălat, auzindu-l se întoarse înnapoi şi se duse înşir spre locul încotro se auzea pleoscăitul biciului. Mare le fură mirarea, când se văzură iarăşi faţă, în faţă.

— Ştii ce bre, să ne prindem fraţi de cruce dacă vroeşti, zise cel ce pocnea din biciu.

— De ce nu! vroesc, cum nu! Hai să ne prindem!

— Pe mine să ştii că mă chiamă *Păcală*.

— Şi pe mine să ştii că mă chiama *Tândală*.

— Noroc să dea D-zeu frate Tândală zise Pâcală. Da bagă de seamă că frăţia ce am legat, frăţie să fie.

Şi aşa legând ei frăţie între dânşii, plecară împreumă să-şi caute stăpân. Ajungând într'un sat, iată că le esă înnainte un popă.

— Unde vă duceţi voi tinerilor? întreabă popa.

— Unde să ne ducem părinte: ia să ne căutăm şi noi un stăpân!

— Dacă vroiţi, uite este la mine loc de slujit pentru amândoi!

— Vroim, cum nu, cinstite părinte? Da la ce slujbă?

— Unul să-mi pască vaca pe câmp; iar altul să-i rânească ocolul unde doarme noaptea; vă veţi rândui cu ziua.

Vrem părinte!...

Dura la deal, dura la vale, mai dând unul, mai lăsând altul, se împacă din preţ.

Popa era din cei cu părul roş ; aprig şi rău varga lui D-zeu ; de cei care svârle cu barda în lună şi în soare şi de aceia schimba slugile pe fiecare zi ; afară de aceasta avea o vacă nărăvaşă, care toată ziulica câtu-i de mare, fugea pe câmp, păşind peste 90 de hotară.

Impăcându-se cu popa, intrară în slujbă. Pâcală porni dis-de-dimineaţă cu vaca la păscut, iar Tândală s'a apucat de rânit gunoiul din ocol.

Abea ajunge vaca la poarta ţarinei şi ridicându-şi coada în sus ca ce strechie, o luă la fugă. Şi fugi!.., fugi!.. prin râpi, prin tufe, prin spini şi prin hârtopuri, de parcă era o nălucă dar şi Păcală n'o slăbea din urmă nici în ruptul capului. Cu căciula în mână şi cu limba scoasă de atâta fugă, par'că era un nebun. Insă, până nu s'a întors sara cu vaca acasă, nici c'a fost chip.

— N'am să spui lui Tândală ce am păţit astăzi cu vaca, pentru ca să păţească şi el, mâne tot aşa.

Şi Tândală vai de capul lui!.. Toată ziua l'a ciocnit popa în cap cu băţul, de oarece îi găsea cârciob, că nu face treaba cum trebue. Gândind şi dânsul ca şi Pâcală îşi zise :

— N'am să spuiu lui Pâcală ce-am păţit eu astăzi, ca să păţească şi el, mâne tot aşa.

Seara se întâlniră.

— Hei frate Pâcală, cum ai dus-o astăzi pe câmp cu vaca ?

— Am dus'o tare bine ! Pot să zic peste bine!.. Vaca nu s'a mişcat toată ziua din locul unde am pus-o să pască şi de aceia m'am făcut bute de somn. Când mă treziam din când în când, mă puneam pe stricat alune din pădure, care nu-i departe. Să vezi cum şed alunele, parcă-s bătute cu lopata. De cât n'am prea putut mânca eu aşa multe, fiind că erau prea tari şi nu le puteam strica. Să fi avut eu cu mine chiua iasta a părintelui, ce treabă aş fi făcut ; aş fi mâncat multe că tare-s bune şi gustoase, bată-le, să le bată de alune!..

— Ce spui bre!.. D'apoi bine ai dus'o ? Halal de tine! Dacă-i aşa, eu am să iau chiua mâne ; ba încă am să iau şi *bedreagul* (scaun de ciobotărie) să mai lucrez şi la ciobotărie din când în când.

— Că poţi să-ţi ei!.. Hei da tu, cum ai dus-o astăzi ?.:.

— Am dus-o bine şi eu. Toată ziua m'a cinstit părintele cu rachiu şi mi-a făcut pântecele cobză. Ii de trăit la popa ista. Mă făcusem *cuc* într'un rând ; mă îmbătasem chiar cum trebue ; am căzut jos de vr'o câte-va ori, uite ce vânătăi am căpătat la cap.

Şi arăta loviturile cu băţul.

— Am dat peste bun stăpân !

A doua zi, cum se arătă zorile zilei, Tândală, luându-şi în spinare

chiua şi bedreagul şi vaca dinapoi, porni la câmp. Vaca, cum ajunse la poarta ţărinei, ridicându-şi coada în sus cum ii era obiceiul, o luă la fugă. Va spune şi morţilor bietul Tândală alergătura din acea zi, cu chiua şi cu bedreagul în spinare. Ce o făcut, ce o fi dres, că seara s'a întors cu vaca acasă.

Pâcală s'a apucat şi el, de rânit gunoiul, dar, nici două lopeţi de gunoiu n'apucă s'arunce şi iată că vine popa, care nici una, nici două, cioc în cap, zicându-i :

— Prostule şi blegule! aşa se face treaba!... ha!... crezi că-i pleaşcă!

— D'apoi cum să-i fac cinstite părinte?...

— Ş'apoi încă îmi răspunzi, obraznicule? şi flişchi cu palma peste obraz!..

Până în seara îl făcu sac de bătae.

Seara se întâlniră iarăşi amândoi. Uitându-se unul la altul pufnind de râs, cu toate că erau plini de năduh şi de amărăciune până în gât.

— Să fugim, măi frate, că nu-i chip de slujit la popa aista, zice Pâcală.

—Da! da! să fugim chiar în astă noapte, răspunse Tândală, că de vom mai sta mult, ne pune peile pe culme.

Inoptase chiar bine pe când ei se sfătuiau să fugă. Fata popei, tocmai atunci ieşind din casă, i se năzări chip de om pe lângă vacă, care sta culcată în ocolul din faţa casei. Speriată începù a striga tare:

— Tată! tată! eşi afară repede, că nu ştiu cine vrea să fure banii de sub vacă!

Cu capul gol şi speriat grozav popa, eşi în fuga mare; când colo, nu văzu nimica.

Popa avea o mulţime de bani ingropaţi în pământ, în ocolul unde dormea vaca şi care în fie-care noapte se culca deasupra lor.

Auzind ei, unde ţine popa banii, peste noapte dădură vaca la o parte şi se puseră pe săpat. Şi dă-il dă-i!... Făcură o groapă ca de trei stânjini şi abea dădură de bani. S'au speriat văzând mormanul de galbini adunaţi de popă de pe morţi şi de pe vii.

— Vârî-te tu în groapă, frate Tândală, zise Pâcală şi umple sacul ista cu bani şi eu să-l trag cu frânghia în sus; la urmă te voiu trage şi pe tine. In capul lui însă era cu totul alt plan. Gândea că îndată ce a scoate banii, s'o ia la fugă şi să-l lase pe Tândată în groapă. Câtu-i de greu să ştie cineva gândul omului ! Pe care il crezi mai prietin, tocmai acela gândeşte poate cel mai rău asupra ta !

Tândală se vârî în groapă numai decât, fără multă vorbă. Puse bani în sac cât socoti şi, intrând şi el în sac strigă :

— Hai, trage în sus, c'am pus bani berechet!

Când văzu Pâcală sacul în mână, îl aruncă în spinare și pe fugă, având inima cât un bostan de bucurie. Ce-s banii ăștia! Pentru ei uită omul și omenie și tot! Iera să-i iasă și sufletul până la o pădure din apropriere, căci nu se răsuflă de loc, ținând tot o fugă. Punând sacul jos, așa ostenit cum era, gâfâind ca un câne în toiul căldurilor celor mari, dădu să vadă banii.

Rămase ca trăsnit de fulger, când în loc de bani dădu de Tândală, care se ținea cu mânele de pântece, de oare ce nu mai putea de râs în fundul sacului; leșinase nu altă ceva.

Văzând însă că sunt și bani i-se mai dreseră inima; acum din mult se mulțumea și cu puțin că așa-i omul făcut să dorească mult și nici odată să se mulțămească cu ce are.

Se puseră pe împărțit banii.

— Ție zece, mie zece! Ție zece, mie zece!..,

Și tot așa împărțiră, până la toată urma, când iată că eși un galbăn mai mult,

— Acuma, cum să împărțim acest galbăn, zise Pâcală.

— Dă, cum!... cum îi crede și tu, îi răspunse Tândală.

— Şti cum?... să-l luăm pe rând. Eu să-l țiu un an, tu un an și tot așa înnainte până vom muri unul din doi.

— Hai fie și așa!...

Luând Pâcală galbănul, se despărțiră cu dragoste și cu bucurie plecând fie-care în satul lui, unde însurându-se, se apucară de gospodărie; că aveau acuma bani, slavă Domnului.

In ziua când se împlini anul, Tândală și porni la Pâcală să-i dea galbenul. Pâcală, știind de treaba asta, înțelegându-se cu nevasta, căreia îi spusese cum stă pătărania, chiar în dimineața acelei zile se prefăcu că-i mort. Nevasta lui, după sfatul și înțelegerea ce au avut, îl puse în secriu și îl duse înșir la biserică, așezându-l în mijlocul ei; că așa era obiceiul pe atunci; îndată ce murea cineva, îl ducea în biserică și sta acolo, până la înmormântare.

Abea îl dusese la biserică și iaca și Tândală.

— Da unde-i Pâcală?...

— Apoi unde să fie!... Uite a murit săracul, tocmai în floarea vrâstei; și începu a se boci și a se scărmăna de cap, așa cum o învățase el. L'am dus la biserică chiar mai adinioarea, să stea acolo până l'om îngropa.

— Am să mă duc să-l văd și eu, cu ochii.

— Poți să te duci !...

Intrând în biserică îl găsi în adevăr în mijlocul ei, așezat într'un secriu, la capul căria sta un sfeșnic mare de alamă în vârful căreia ardea o lumânare și de care mai atârna o candelă aprinsă.

Se uită lung şi mereu îşi zicea în gând :

— Să fie oare mort; ori se face? Mi-se pare că se face!..: Văd că ese puţină căldură pe nările nasului! Am să văd eu, acuşi.

Prefăcându-se că esă din biserică, fără să fie văzut de dascal, care nu ştiu ce tot făcea prin altar, se furişă încet, încet, şi se îndosi după o strană. Dascalul, mântuindu-şi treaba, stânse lumânarea şi lăsând numai candela aprinsă, încue uşa şi îşi văzu de drum ducându-se acasă.

Peste noapte, nişte hoţi, cari prădase un boer mare şi de la care luase o pereche de desagi plini numai de galbeni, văzând lumină în biserică, descue uşa bisericei, că aveau fel de fel de chei, cum au toţi hoţii, şi intrând înăuntrul se aşezară jos la pământ şi începură să împartă banii. In timpul acesta, căpitanul lor, uitându-se spre mort zise:

— Care din voi vă duceţi să tăiaţi mâna mortului cela şi s'o luăm, ştiţi că-i de leac! Cu ea putem adormi pe cei cari vroim să-i prădăm.

— Eu mă duc zise unul din ei.

— Hai! du-te!.. să vedem!

Când se apropie hoţul de sicriu şi scoase cuţitul din tureatca ciobotei, lung cât toate zilele, Pâcală sări drept în sus şi răcnind cât putu, începu a striga :

— Săriţi şi voi morţi cu toţi să ne scăpăm de hoţi.

Tândală ,care sta ascuns după strană şi care văzuse şi auzise tot, răsturnă strana şi mai aruncă şi cu nişte beţe ce din întâmplare se aflau acolo.

Groaza şi frica pătrunseră pe hoţi, până în măduva ciolanilor; aceştia uitând de bani şi de tot, deteră busna pe uşă şi o luară la fugă de par'că-i goneau Tătarii. Cât ai zice, ridicară un deal mare de speriat din dosul bisericei, uitându-se mereu în urmă, să nu-i ajunga morţii.

După plecarea hoţilor ei, stricându-se de râs, începură să facă gălăgie în biserică, ca şi cum ar fi fost sute de oameni. Şi, fără multă zăbavă aşa în huetul ceala, împărţeau banii rămaşi de la hoţi. Hoţii după ce se văzură în zarea dealului se mai răsuflară puţin că nu le venea suflet de atâta fugă. Apoi căpitanul porunci unuia din ei să se întoarcă înapoi şi să vadă ce mai este. Hoţul nu zise ba. Porunca celui mare trebuia să se împlinească, chiar dacă în foc i-ar fi spus să sară.

Apropiindu-se de biserică şi auzind sfădălia, huetul, răcnitul din năuntru, părul din cap i-se făcu măciucă. Incet, încet, se apropie de o fereastră care era deschisă şi pe care vârî capul să vadă ce e acolo. Pâcală zărindu-l se repezi şi îi şterse căciula din cap. Hoţul o tuli pe fugă! Şi fugi! fugi! cu capul gol de par'că era un nebun.

— Da' ce-i mă?.. ce ai pățit de fugi așa?.. îl întreabă căpitanul speriat.

— Ce să fie stăpâne! Ii plină biserica du morți; se vede că s'au adunat de prin toate părțile. Ii o sfadă și o gălăgie că nu se mai aude nici în cer nici în pământ; se vede că se bat de la banii noștri. Am vârît capul pe geam și mi-a luat căciula. Auzeam în urma mea ;

—N'ați măi pentru un ban căciula asta! Se vede că nu-i ajungea unuia un ban și i-a dat căciula mea.

Și iaca așa s'a încheiat povestea mea cea veche, fără pereche.

Banca-Tutova.

Gr. N. Coatu.

De ale Copiilor

32.—Avalama,
Davalama.
Treiron,
Chichiron;
Șade Pate
La Caton.
Suzi
Muzi
Moș găgăuzi
Dată naguzi.

33.—Idinălă
Dvadinălă.
Dva țari țăruli.
Liușteni.
Tiuteni,
Jaba,
Slaba,
Rădileț,
Crăciuleț,
Cuci crateț.

34.—Fina, bina,
Dudubina.
Trei or op
Sit cop
Maiorica
Căzărica
Nem, pem
Pichi.

Din Județul Tulcea.

G. Coatucerna.

35.—Găinușa Gogului
Sue'n vârfu' stogului,
Face câte, câte unu,
Câte, câte, câte trei
(Până la 100, într'un
suflet sau pe nerăsuflate).

36.—O venit asară la noi
Trei oaspeți proaspeți
Ș'o legat caii,
De coame, de coade,
De cuile podului,
De coame de coade
De cuile podului. 1).

37.—Ocolè puha colè
Țuștiu puha'n colibă
Chilighici cu pelea'n pungă. 2)

38.—Trii ori, trii ori
Poponeți creț
Pe captul culmii 3).

1). Variante: T. Pamfile, «Jocuri de copii.».. I p. 110, II p. 126, III p. 77.
2). Ibidem
3). Ibidem, I p. 110.

39.—Trecui puntea netejoară
Tăiei pânea felioară
Intinsă, impinsă
In pizma mamei.

40.—Păcurariu galopariu,
Ţâne cupa goală'n poală
Cupa'n poală, poala'n cupă.

41.—Trei prunişoare roşii,
La mama'n poală
Trei în poală, trei sub poală. [1]).

T. Popovici.

42.—Şapte fete pe-un colac
Şi colacul de mohor
Şapte fete pe-un topor,
Şi toporul de oţel
Şapte fete pe-un viţel,
Şi viţelul fără mamă
Şapte fete pe-o *mahramă*,
Şi mahrama 'n patru iţă
Şapte fete pe-o poliţă;
Şi poliţa fără vasă
Şapte fete pe o masă,
Dară masa făr' mâncare
Şapte fete pe-o căldare,
Şi căldarea fără apă
Şapte fete pe o sapă;
Dară sapa făr'pământ
Şapte fete pe-un mormânt.
Şi mormântul fără mort
Şapte fete pe un *cot*,
Dară cotul făr' băeţi,
Şapte fete pe-un scaeţi,
Şi scaeţu' fără maţă
Şapte fete pe-o *lăiaţă*
Şi lăiaţa fără cap
Şapte fete pe un ţap,
Dară ţapul fără coarne
Şapte fete pe-o *mascoane*!

Auzit de la o fetiţă de 5 ani, Stanca Dumuilescu, Valea Bulvasniţei, Banatul Orşovei.

St. Stănescu-Bărceanul

POVESTIRI şi LEGENDE

37.—Veleatul omului [3]).

Să nu te rogi nici o dată lui Dumnezeu: „Dă Doamne să mor" pentru că nu mori. Peste toate-i Dumnezeu mai mare, numai peste Moarte nu. Nu zic anume că-s tovarăşi în stăpânirea lumei de supt soare, nici fraţi nu-s, şi mi se pare că nici zile bune nu duc amândoi. Ia aşa un fel de taină ascunsă nouă e rostul acesta al lui Dumnezeu şi al Morţii.

Un mocan işi avea turmele lui la munte sus, unde nu calcă zapciii cu dările, nici popa cu comândările, unde banul nu fuge, unde omul nu suge. Şi nu-l mergea de loc bine mocanului cu oi: că azi îi pierea un miel şi nici urmă de hoţi, mâni îi pierea o oaie şi nici urmă de lup, poimâni i se îmbolnăviau zece şi mureau până seara, şi pricina nu era chip s'o afle.

1). Variante: T. Pamfile «Jocuri de copii» II. p. 122
2) Ibidem. I. p. 85—87
3) Din **Graiul vremurilor**, *Poveşti*, de curând apărute în editura Tipografiei «Neamul Românesc» Vălenii-de-munte (Prahova).

Intr'o zi, stătea el aşa, ostenit şi gândurat, lângă târlă, şi aude fâş-fâş, fâş-fâş printre frunzele pădurei. Şi sălbătăciune nu era, pentru că fiarele nu au aşa de mare indrăsneală, şi nici mers de om nu era, pentru că poteca nu umbla pe acolo. Târziu tocmai, iată crăngile codrului că se dau inlături şi chipul cel urît al morţii iese la lumină.

Eu, Moartea n'am văzut-o ca să v'o zugrăvesc din cuvinte, dar mi'nchipui că-i numai os şi atâtă, cu coasa'n spinare, şi atâta.

Şi moartea tăcută sare repede gardul ţarcului la oi, apucă un miel şi intră cu dânsu'n pădure.

Mocanul, ca ori şi care om in locul lui, întâi rămâne de lemn, iar mai pe urmă, socotind că tot una-i pentru dânsul, în sărăcia lui cea lucie, işi ia inima în dinţi, şi pas cu pas după moarte.

Mergea Moartea, mergea şi el după dânsa încet; o croia Moartea cumva la fugă, sbura şi mocanul după dânsa. Şi hai-hai, hai-hai, ajung ei aşa pe la miezul nopţii, într'o gură de prăpartie.

Moartea stă o clipă pe mal, se uită înapoi, îşi face vânt şi sare în gura prăpastiei; mocanul stă şi el o clipă, se uită în jos, îşi face vânt şi sare şi el în gura prăpastiei.

Şi ajung amândoi la fund; Moartea era teafără, pentru că-i fără moarte, mocanul viu nevătămat, pentru că nu-i sta scris să moară în prăpastie.

Şi de acolo altă fugăreală, prin fundurile prăpăstioase ale întunericului până când Moartea isbeşte cu oasele mânios în lespede de piatră şi intră înlăuntru; mocanul pune umărul, se umflă în piept înţepeneşte picioarele, şi când a icnit o dată, stânca de piatra s'a dat peste cap şi bietul năcăjit se pomeneşte în sălaşul Morţei.

Eu nu l'am văzut ca să vi-l zugrăvesc din cuvinte dar, după câte am auzit, sălaşul Morţii din fundul pământului e întunecos şi rece, şi numai păretele de către sfinţit e plin cu felurite lumânări şi candele. Acestea-s vieţele oamenilor pământeni. Cele de aur şi argint sunt ale fericiţilor, cele de coajă de brad sunt ale saracilor, cele pline sunt ale celor cu viaţă îndelungată, iar cele deşerte arată sfârşitul ursiţilor lor.

Se apropie mocanul şi le petrece din ochi pe rând, le numără pe ţări şi pe sate şi tocmai într'un târziu găseşte şi candela lui, tăinuită într'un colţ. Se uită şi o vede că-i plină, se întoarce şi strigă. Moartea începe să tremure. Iar, când a 'nhăţat-o de furca pieptului şi-a trântit-o de două ori în pământ, Moartea a rămas în genunchi şi s'a rugat mocanului s'o ierte. I-a dat apoi mielul înapoi, i-a dat galbeni ca să-şi răscumpere atâţia ani de neajunsuri, i-a sărutat poala saricii şi vârful opincii, şi mocanul a ieşit din sălaş, a sburat afară din prăpastie, şi de acolo în muntele cu oiţele lui.

De atunci mâhnire n'a mai avut, pagube n'a mai îndurat şi toate i-au mers în plin.

Pildă vreţi dragii mei? Aţi ascultat. Numai cine cearcă răul la isvor îşi află bucurie, dar n'aşteptaţi ziua cea de pe urmă, a durerilor voastre, când amarul usucă întreaga putere din braţe şi suflet!

(Auzită dela Ion al lui Tănasă Gogă, din Ţepu, ţinutul Tecuciului).

Tudor Pamfile.

38.—Un leac bun....

Era o fimeie ş'o bătea românul mai totdeauna, o bătea, da ea nu se pricepea pentru ce-o bate, ea credea că-i omul rău.—Şi nici nu mai ştia ce să facă..

A auzit ea că este o babă aşa şi aşa care ştie să facă şi să desfacă şi te învaţă toate meşteşugurile....şi într'o bună dimineaţă numai se duce şi ea la babă.

—„Doamne mătuşă—nu ştii matale vre-un leac—îi de-a gândirii, —românul mă bate mai totdeauna când vine sara de undeva. Invăţă-mă mătuşă ce să fac că'ţ-oi da ce-i cere.

Atunci baba:—„Dragul mătuşei ia ascultă:

„Nu-i mare lucru—numai dacă ai să faci ce 'ţ-oi spune întocmai. Cum ai vedea că intră bărbatu-to în casă, să fugi degrabă şi să iei apă în gură, şi apoi să faci tot ce ţi-o zice el, să nu lepezi apa din gură până când nu s'a culca. Apoi ai să-mi spui tu când te-ai mai întâlni cu mine.

Se duce femeia ceea acasă. Se face sară, numai iaca şi barbatuso. Ea fuge la cofe, umple gura cu apă şi apoi puse masa omului şi făcu tot ce i-a poruncit bărbatu-so.

După ce acesta se culcă, ea a lepădat apâ din gură şi s'a culcat şi ea fără să păţească nimic.

Numai se găseşte într'o zi cu baba ceea:—D'apoi ce-ai mai păţit în sara ceea cu barbatu-to?—Hai...mătuşă, să-ţi dea D-zeu sănătate şi noroc că bun leac m'ai mai învăţat.—„Ei, iaca aşa să faci dragul mătuşei, până te-ai deprinde să taci fără apă în gură.

(Auzită dela mama, Ciureşti-Tutova)

Gh. Ciurescu.

39.—Povestea viţei de vie.

Impăratul gutui,
Para spătar,
Măru' sardar,
Perja bucătar,

Pruna *uricar*,
Scoruşu' *chesar*,
La împăratu' gutui
Mers'a strugurile
Şi zise: —Impărate, împărate!
Inveninata ceapă
S'a îmbrăcat cu 12 vestminte
Şi s'a lăudat
Că cu a ei vrăjmăşie
Te scoate din împărăţie.
Impăratul când a auzit
A strigat:
-Popuşoiule,
Armaşule,
Vrăşmaşule,
Şi tu măceşule,
Gălbigiosule,
Voi *dieci* de vitejie,
Degrab', ceapa să-mi vie!
Au mers la ceapă
Şi-au luat'o pe sus
Ş'au dus'o la împăratul.
Ceapa pe scări se suia.
Barba-şi târâia,
Musteţile-şi neteza
Şi din gură mărturisia:
—Impărate, împărate
De-oi *hi* zis una ce asta,
Să nu mai am parte
De frate-mieu usturoiu,
De soră-mea *hàşma* [1]),
De socru-meu hreanul,
De soacră-mea ridichea
Şi de mătuşa mea sfecla
Şi de toţi nepoţii mei
Pătrunjei şi *morcoghei*,
Să nu mai am parte de ei.
Că şi bostanul,
Urdelniţa de câne,
Ar mărturisi pentru mine.
Bostanul dac'a auzit
N'a voit să se ducă....
—Că şi pepenele cel gălbiniu
De la năsipuri,
Când ar auzi,
Ar veni de ar mărturisi;
Pepenele cel gălbiniu
Dacă a auzit
A plecat *vâncăind* 2)
Şi *buncăind*.
Iar când a ajuns
La împăratul,
A crăpat coaja
Ş-a grăit miezul
Şi-a zis:—Impărate!
Judecă pe ticăloasa
De ceapă cu dreptate!
O muscă dela *Singef*
Şede c'un ac ascuţit
Să ţi-l înfingă în gât.
Atunci împăratul a strigat:
Popuşoiul, armaşule, vrăjmaşule,
Măceşule, ghimposule
Şi tu şofranule, gălbinosule
Să-mi aduceţi pe fasolea albineaţă,
Mazerea rotundă,
Bobul pofticitor de duhuri,
Şi *nootul*3) cu bobul de oloiu,
Să-mi aduceţi
Şi pe îndestulata varză
Să deschid cărţile
Şi să caut judecăţele.
Le-a adus pe toate,
Şi-a făcut judecata,
Şi-a găsit pe strugure vinovat
Şi l'a blăstemat:

1). *Hagiuma*—un fel de ceapă în tufă.
2). *Vâncăind*, văicărând.
3). Nohot.

—Tu strugure vinovat,
De azi înainte,
De cuțite strâmbe
Să fii tăiat!
De lemne strâmbe
Și uscate legat,
Și cine-a bea sângele tău,
Din minte să mințească,
De cap să amețască,
Din picioare să *suhăiască* [1]).
Prin tină să se tăvălească
Și nimeni să nu-l *căinească*!

Culesă de **I. Măgdăliniș.**
(Invățător, Priponești-Tutova).

URAȚII

8.—**Conocărie**.—(An. II p. 96) Variantă: No. 1.
9.- **Inchinarea darurilor la nunta**—(An. II p. 96).
10.—**Iertaciune**—An. II p. 97). Varientă: No. 5.

Inchinarea paharelor la nuntă.

11.—*Bună sara, bună sara,*
Nuni mari și nune mari!
Sara o 'nsărat
Și păhare dulci n'am încinat
Da' eu când eram copchil mic,
Am mai văzut un om voinic,
Mai voinic nu era
la așa ca duneta.
Purta ceptare înfundate
Și purta flintă la spate;
Opinca săleaca
Știa drumul la Ilinca,
Iar ciubota potcogită
Știa drumul sub răchită.
El se duse sub răchită
Și să răzămără'n flintă.
Și ocică prin răchită
Și pusără un plumb în grindă.
Ilinca o ieșit, până'n ușă s'o uitat
Și strașnic o mai țipat,
— *Ce-i, fă, Ilincă?.. o 'ntrebat.*
E *o zis: „barbate,*
S'o spart putina cu borș
Ș'un cerc dela fideleș,
Că era putred... de cireș.
El o ieșit și s'o uitat
—*„Ce spui Ilincă?*
Nimic nu s'o stricat.
Borșul nu ni s'a vărsat,"
Dar ea șireată l-a mințit.
—*Barbate, calicu' de motan*
Din pod s'o țipat
Nu-șce focu' o mai văzut"
El nătărău' o crezut.
O pus boii la 'njugat
Și s'o dus la arat.
E *sub răchită o fugit*
Cu drăguțu-i s'o 'ntâlnit,
S'o pus pe mâncat
Șăpte rață cu cureci,
Șăpte ocă de vin veci,
Șăpte ocă de pâne
O băut ș'o mâncat bine.

12.—*Dar când te-i duce la furat,*
Să nu meri [2]) *lemn de bat (?)*
Că el s'o luat pe bătca [3]) *lui Tărîsână*
Și fură o iapă sură,
Dorobanții l-o legat,

1). Suhăiască, șovăiască
2) Mergi
3) Delușor.

Ispravnicu' l-o întrebat :
— Ce te-ai apucat de furat ?
— N'am pită[1] *de mâncat,*
Nici strae de purtat
De furat m'am apucat.
Ia 'şa şi duneta
De furat te-i apuca
Că alta n'ai ce lucra.

13.—*La suit, la coborât*
La priporul cel urît
Cinci vase s'o pricăjit.
Din cinci antale *de vin*
Numa' unu' era plin.
Eu m'am dus să mă cinstească
Ca să nu mai pătimească
N'o fost vorbă nici cuvânt.
Cu cinci vedre m'o cinstit.
Eu aşa mi treaba mea
Să mănânc cât oi putea
Şi să beu cât oi avea.
Dar când un cuvânt l-am citit,
Nici un cerc n'o mai plesnit,
Nici nimic n'o păţit.
Era carul cu opt boi
Doisprezece eram noi :
Câte şasă pe de-o parte
Şi cam toţi lătuţi pe spate,
Mergea carul făr' de roate.

14.—*Iar eu mă luai mai îndesară,*
Cu flintuţa subsuară
Şi mersăi la crâşmuşoară,
Crâşmuşoara 'mpodobită
Şi crişmăriţa gătită,
Pe la faţă ruminită
Pe la mijloc învălită
Iar când vorbea,
Şi mie 'mi plăcea
Ce marafeturi făcea

15.—*Dar de-aseară te credeam bat*
C'ai vărsat tăt *vinu' ce ţ'am dat*
Şi picu şi iermelicu,
Lingura şi galbănu
Dar eu singur te-oi judeca
Să dai mirelui ceva.
Să bagi mâna'n pungă
Că-i 'n brâu la partea stângă,
Să scoţi un galbăn de cei mari
Să plăteşti la scripcari,
Şi să mai dai un sărindar.
Să mai scoţi o reveluţă[2]
S'o dai la bucătăriţă
Că ţ'aduce un curcan fript
I-ei mânca picioarele,
Când îi bea păharele
Şi aripele când răsare soarele
Iar noi am auzit
Pela câte poveri aţi umblat
Cam câte 3—400 de franci aţi dat
Noi aici vă lăsâm cu două sute /cinci
Ori când poftim pe aici,
Ori de vreţi; turnaţi galbeni cu su- /manul
Să se umple medeanul,
Să să spânzurăm pe ţiganu' Bârlădeanu.

(Culese dela nunţile din Dorna, în ziua de 7 April 1909).

Ioan Zotta.

DATINE şi CREDINŢE

125.— Paza usturoiului. In spre sfântul Andrei, la 29 Noembre, în multe părţi se crede că decusară până la miezul nopţii, când

1). Pâne.
2) Probabil ban.

cântă cocoșii, umblă strigoii și strigele de fac rău creștinilor.

La noi acasă, în Spătărești, ținutul Sucevei, se crede că strigoii cari-s tot oameni, însă cu coadă și nu pot suferi mirosul de usturoiu înspre sfântul Andrei, se strâng ori în țintirim (cimitir) ori în anumite locuri de prin păduri, prin case pustii ori pe ziduri ruinate și fac sfat; pe urmă se împrăștie după rele, în lume. Adeseori între ei se întâmplă bătălii și vin pe la case de ieu limbile dela melițuici de se bat. Ca să nu se întâmple în gospodării rele, din pricina strigoiior, mama ungea cu usturoi clampa ușii, scara, stâlpii hornului, câhneața,crucile dela ferești, boii și vacile la coarne, melițoiul și melițuica, cleștele, cociorva, lada și toporul; iar noi casașii, mâncam mujdei, de era un miros ca într'o școală jâdovească. — Și ne ferea D-zeu de strigoi. In sara spre sf. Andrei, mi-aduc bine aminte că și tata și mama și slugile și noi cu toții, băteam metane mai multe ca în alte sări.

In Zorleni, ținutul Bârladului, oamenii au frică și nu prea de strigoi. Aici este însă un alt obiceiu, care, după cum spun flăcăii și fetele și gospodarii, se păstrează din vechime *„din bătrâni și până în ziulica de azi“*; acest obiceiu e paza usturoiului.

Inspre sf. Andrei, într'o casă de gospodar, se strâng 10 -12 fete, având fiecare fată câte o *jemnă*, trei căciulii (căpățini) de usturoi un fir de busuioc, legate cu găitan roș și o sticlă cu rachiu. Lucrurele aceste se pun pe o masă, într'un colț al casei, și se acopăr c'o broboadă roșie. Mai de mult, broboada aceasta, se făcea în casă, astăzi se cumpără din târg. Lângă lucruri, pe masă, stă un sfeșnic c'o lumânare aprinsă, care arde decusară și până în ziuă. Lângă masă — una în dreapta și alta în stânga — stau de strajă două babe, cari bagă bine de samă ca să nu se fure din lucruri ori să nu pue cineva mâna pe ele. Ele stau acolo neclintite până dimineața.

La datina aceasta, pe lângă fete, se strâng și flăcăi, mai ales de cei ce trăiesc bine cu fetele adunate. Ei tocmesc lăutari cântă și joacă cu toții.

La miezul nopții fetele pun masă flăcăilor. Lăutarii cântă, glumele curg, ochii scânteiază între „cei ce trăesc bine“, și apoi jocul iar începe. In ziuă iar se pune masă flăcăilor, lăutarii cântă și petrecerea își urmează firul.

Când s'a făcut ziuă bine, un flăcău ie într'o covată ori pe o tabla mare toate lucrurile fetelor de pe masă (usturoiul, pânele și steclele cu rachiu), lăutarii ies afară, hora începe, flăcăii chiue, iar flăcăul cu lucrurile din covată, coperite cu broboada roșie, *joacă usturoiul* în mijlocul horii. Isprăvindu-se hora, flăcăii și fetele intră în casă, fetele ieu lucrurile lor și le împart la flăcăi. Pânea se mănâncă, rachiul se bea, iar usturoiul se strânge de leac.

Usturoiul acesta ii tare bun la casă. Când vitele-s bolnave, le dai *mujdei* în borş ori vin şi le trece.

7.— Descărcatul porumbului în Ialomiţa. (Desemn de N. Vasilescu).

Dacă se fură din usturoi nu-i a bine; la casa aceia nu-i „Doamne-ajută“ şi fetei, din care i se *chişcă* (fură) usturoi, nu-i merge bine.

Usturoiul păzit, primăvara se pune în pământ, şi-i bun de leac.

Adese, la petreceri de acestea se întâmplă bătălii. Pricinele-s beţiile şi gelozia între fete şi flăcăi.

Furatul usturoiului se face de unii din flăcăii ghiduşi, ca să râdă ori să facă în ciuda vreunei fete.

Intr'un sat se pot face asemenea petreceri în 7, 9 ori 13 locuri.

(Auzite cele din Zorleni dela Preda G. Ivan; cele din Spătăreşti dela Maria Gh. Lupu).

M. Lupescu.

126.— In ziua de Bobotează, (6 Ianuarie), este obiceiu a se aduce la biserică: rânză de alun, *sclănină* de porc tăiat în ziua de Ignat, busuioc roşu, ş. a...

Când preotul slujeşte în biserică, atunci, bine inţăles, se zice, că sunt slujite şi aceste nimicuri.

Rânza aceia de alun, este bună pentru căderea *rânzei*, slănina de porc, ca să se ungă *cei răi* (amorţeală de mâini, de picioare, epileptici), busuiocul roşu, este pentru *buba rà*, — pentru dalac. Se face astfel: Il toacă pe vătraiu şi-l pune pe foc ca să se facă scrum. Acel scrum, îl ià şi-l pune intr'o lingură cu apă, şi apoi il bea.

(După spusele soţiei Preotului M. Obislăveanu, din Obislav-Grădiştea-Vâlcea.

N. I. Dumitraşcu.

127.— La Paşti. Se obişnueşte ca toţi ai casei să se spele, când se scoală în noaptea dinspre Inviere, dintr'o cană în care se pune

un ou roş şi un ban de argint. Banii rămân celui ce se spală pe urmă.

Lumânările cari au ars în ziua de Paşte, se păstrează tot anul. Şi când fulgeră şi trăsneşte s'aprinde dinnaintea icoanelor.

Cine-i bun la D-zeu, în noaptea de înviere vede cerul deschizându-se, sau vede comori.

Ouă roşii dela Paşti se păstrează până la Paştele dela anul viitor. Fiecare din casă are oul lui. A cui ou nu se va strica până atuncea va va avea noroc.

Nimănu-i nu-i îngădue în ziua de paşti să plângă.

Femeile duc ouă roşii în noaptea de înviere şi la mormânturi.

Aprind şi câte o lumânare — ca şi cei morţi să se bucure de Invierea Domnului.

Unele femei aprind lumânările în ziua de Paşti când citeşte Evanghelia la celălalt capăt; dacă i-a mers rău până acuma să-i meargă bine, să se întoarcă răul în bine ca şi lumânarea.

(Din Jorăşti-Covurlui).

Petru Gh. Savin.

128.— Când vrei să sădeşti un pom să bagi de samă să fii sătul — pentru ca să rodească în tot anul, şi să fie soare— ca să se coacă degrabă fructele.

129.— Când te „uiţi într'un loc", sau îţi cântă cucoşul in prag sau când pui o lingură mai mult la masă, o să-ţi vie un mosafir.

130.— Când scapi îmbucătura din gură, o să'ţi vie un mosafir flămând.

131.— Când sughiţi te pomeneşte cineva.

132.— Când se uită mâţa 'n sobă, face-a vreme ră. Asemenea când porcii strâng „groh !"

133.— Când mâţele se lau fac a ploae, iar când se joacă fac a vreme bună.

134.— Când te scoli dela masă să nu strângi şervetul că numai *dai* pe acolo.

135.— La nuntă nu se face cruce

136.— După lumânările nunţei se crede că vor trăi tinerii : a cui arde mai mult va trăi mai puţin.

137.— Ceara ce se prelinge pe lumânări trebue strânsă căci o pot lua alţii — ca să facă de urit !

138.— Dacă mireasa plânge când cântă „Taci mireasă".... vor avea vacile lapte.

139.— Dacă la nuntă nu vor rămânea neamuri supărate viaţa tinerilor nu va fi ca mâncarea cu sare, ci ca mâncarea cu miere.

140.— Dacă plouă la nuntă atunci a mâncat mireasa din oală sau mirele a băut cu oala — ca să fugă boala. La mine a nins și a plouat. [1])

(Jorăști-Covurlui).

Ioan C. Beldie.

141.— Câtă vreme a ninge la sfâșitul câșligilor de carne, atâta vreme a ploua vara în postul sf. Mariei.

142.— Cel ce s'a spăriet, să se afume cu foc aprins de fulger și se va vindeca de spaimă.

143.— Dacă înneacă cineva un purice în apă va ploua. Fiind secetă Românul, spre a capata ploaie, înneacă purici în apă.

144.— In ziua de Crăciun nu se mănâncă carne, căci dacă s'ar face, atunci prin decursul întregului an vitele ar boli.

145.— Ziua întăia a postului sf. Petru și Pavel Româncele nu lucrează vreun lucru în casă, de oarece în această zi trec „Frumoasele" și care ar lucra atunci, pe aceia ar putea să-i strâmbe trupul.

146.— In această zi leagă femeile copilelor usturoi sau pelin la grumaz sau le pun la tălpi, ca trecând Frumoasele să nu li se întâmple nimica.

147.— Usturoiul nu se pune după Sămedru, ca nu cumva copii să moară.

148.— Earna, ca să crăpe gerul: se numără nouă pleșuvi din sat și neaflându-se atâța în sat numărul se poatea adăogi cu pleșuvi și din alte sate.

(Din Staja Bucovina)

Dimitrie Dan.

149.— Să nu mături vatra cu mătura, că vine uliul la găini.

150.— Să nu lucrezi Marți seara, căci căpiază oile.

151.— Când cântă cucuveaua, se strică vremea.

152.— Când îi lună plină, să nu intri în casă cu bărdița pe umăr, căci se vor strica blidele din casă.

153.— Când plouă tare să nu ții ferestrele deschise, căci trăsnește.

154.— Să nu lucrați Joile după Paști, că-i rău de cumpeni.

155.— Nu-i bine să furi sarea dintre oi, căci are să se întâmple pericol.

156.— Când cântă găina cucoșește, se va întâmpla pagubă.

157.— Când sună mult clopotele după ce le-ai lăsat de tras, îi semn că vor muri oameni.

158.— Când scoți pui mici afară, să mergi cu ochii închiși, ca nici uliul să nu-i vadă și să-i eie.

159.— Când dai Sâmbăta apă, ai pomană.

(Din Tătăruși Suceava).

Al. Vasiliu.

1). Atunci, noroc, Domnule Beldie!

160.— Paiele cari au slujit de cuib pentru clocit, nu se iau îndată, pentru ca să stee puii pe lângă cloşcă.
(Din Socea Cândeşti-Succava).

A. Moisei.

COLINDE.

8.—Când Hristos cina la masă,
Stà Evreii după casă;
Eară Iuda au intrat,
Lui Hristos i s'a 'nchinat;
Când Hristos gatà cu cina,
Merge sub un pom în grădină;
Iuda după el s'a dus,
Eară Hristos s'a ascuns.
—Daţi-mi trei-zeci de arginţi,
Să vi'l dau să'l restigniţi.
Pe cruce de brad l'au pus
Şi la Golgota l'au dus,
Cu suliţa l'au străpuns;
Sânge şi apă au curs.
Luma 'n sânge s'a 'mbrăcat,
Munţii s'au cutremurat,
Ingeri 'ncepură a plânge,
Că se vars' atâtata sânge;
Pe Iuda l'au blăstămat,
Sufletul lui l'-am mustrat
El pe loc s'a spînzurat.

Variantă: 7.

Din Frătăuţul-vechiu, Bucovina.

I. Boca

CANTECE

253.—An. II, p. 123
254.—An. II p. 124
255.—An. II p. 124

256.—Dragă-mi eşti şi te-aşi lua
Da' mi-a spus vecina ta
Că te culci sara cu soare
Şi te scoli pe-a prânzu' mare.
Şi mi a mai spus ceva
Că tu şi cu maică-ta
V'aţi băut şi cânepa.
Două sta
Şi meliţă
Un'-a mers şi întreba:
Câtă holercă i-a da.
Jidăncuţ'-a zis aşa:
Aduceţi-o chiţişoară
Că v'oiu da o ocuşoară
Şi va fi până deseara
Că mâne vă trebe *iară.*

Din Frătăuţul vechiu Bucovina

I. Ouciu.

257.— Frunzuliţă trei masline
A zis badea către mine
Cât a fi soare pe lume
El nu m'a urî pe mine
Soarele n'o asfiţit
El pe mine m'a urît
Urască-te-ar soarele
Indrăgi-te-ar boalele
Şapte boale
Şi-o lungoare
Şi-o perechi de frigurele

Cînd îi cutre'ra lumeà
Şi-i găsi lupii ardnd
Şi cucoare semănând
Şi'nc'aşa te-oi blestema
Să fii rumăn ca ceară
Să te clatini ca earbă!

(Auzit de la Nicu Sturza din Solca districtul Hura-Humorului)

Ilie E. Toroufiu.

258.—Frunză verde trei masline
De ţ-a fi, puiuţ, de mine
Ştii tu drumul pe-unde vine,
Cararea pe unde face
Şi la care casă-i trage.
La căsuţa cu zaplaz
Ştii, puiule, c'ai mai mas;
La căsuţa cu nuele
Sunt copile ochişele
Şi neveste tinerele
Ca să tot trăeşti cu ele.

259.—Frunză verde de negară
Păsăruică gălbioară
Unde faci cuibul de vară?
De l'ăi face 'ntr'o pădure
Să mă chemi să merg cu tine
Să nu şti' nime de mine.

Cojoci, ţinutul Suceava **I. Milocariu** şi **C. Vasiliu.**

260.—M'a născut mama băiet,
M'a scăldat şi m'a'nfăşat,
Din picior m'a legănat.
Din furcă fuior torceà,
Cu nani mă adormea.
Mă făcuiu mai măricel,
Taica mă lua cu el.
La sapă, la plug s'ajut
La cărat şi la cosit.
Frunză verde ş-un dudău,
Când eram colea flăcău
De iubiam la copiliţe,
Şi gustam şi eu guriţe,
Văd că patria*(!?) mă cere*
Făr'a trece multă vreme.
După ce sorţul l'am tras
D'un pedestru dorobanţ,
Luăiu cuşma şi opinca,
Iţăraşii şi tunica,
Trecui râul Dunărea
Ilenuţa cât colea
Şi plângea, biata plângea,
Şi nu se astâmpăra.
—„Rămâi puicuţă cu bine
Şi nu mai gândi la mine."
La Griviţa de-am sosit,
De părinţi n'am mai gândit.
Aveam paloşul de fer,
Săbiuţa de oţel,
Printre Turci când mă-'nvârteam
Câte opt pe loc trânteam.
Turcii bat în hambarale,
Şi Cerchezii din cea vale,
Dau năvala la cetate.
—„Pe ei frate, pe ei frate,
Ca să nu ne prăpădim
Aici pe pământ străin!..[1]*)*

G. V. Şuşnea.

Auzit dela fratele meu Tache, Ciureşti-Tutova.

261.—Lasă puico cel suspin,
Lasă-l că-mi face venin;
Şi-mi mai spune de iubit
Căci cu el sunt fericit.

262.—Stii puico de astă vară
Când şedeam pe prisp'afară
Şi-ţi ceream cu împrumut
Guriţa să ţi-o sărut?
Tu mi-o dai cu buze moi
Şi-mi cereai două 'napoi.

1) Cântec interesant prin elementele sale nouă, ce le cuprinde (N.R.)

Eu îți dam, tu îți furai
Ș'amândoi trăiam ca'n Rai,

Auzite dela soția mea Maria, Ghermănesti-Banca Tutova.

V. I. Căuea.

263.—De mic sărăcuț de mine
Crescui tot pe mâni streine,
Sărăcuți de maica mea !
Mă băgăi ca cioban slugă
Și-mi dete cață [1]) și glugă.
'Luaiu oile'n porneală [2])
Să le duc la păsuneală,
Lupi'n goană le luară,
Jumătate le mâncară.
Când văzui la cea din urmă
C'o să rămâiu fără turmă
Plec pe deal peste colină
Cu gându, cam pe teșilă [3])
Când pornii pe drum la vale
Giupâneasă-mi ese'n cale
Și mă strigă—„Vin băete" !
Și să gust vinul îm dete
Apoi trei zile de vară
Băui strigând: „Scoate, eară" !
Cu lăutari și cu gloată
Băui bade turma toată.
Când văzui că după toate
Incă și dator mă scoate,
O capră ce-mi rămăsese
Și prin crânguri se dusese
O luai la căutare
Cât ziulica de mare
Capra'n deal și capra 'n vale
Nici că vrea să-mi stea în cale
Azvârlii măciuca 'n sete [4]).
Capra peste cap se dete
Alergăiu c'o șpăgușoară [5]).
Ș'o junghiiu sub bărbioară;
Dar jupânii alergară,
Carnea 'ndat'o cumpărară,
Și pelea ei dubălarii
Și mațele lăutarii
Iacă veni și Românul
Păgubașul și stăpânul
Mă legă vârtos de coate
Să-i dau seama despre toate.. !
Sărăcuți de mama mea !
S'așa frate din beție
N'am trezit în pușcărie [6]).

Din Hangu-Neamț **Gr. Vlad,** Invățător, Comuna Ciurea Suceava.

264.—La vatra cu trei tăciuni,
Bat fetele rugăciuni
Sâmbăta, Duminica,
Să se poată mărita.
Cine dracu le-a lua ?..
Că-s bătrâne ca mamă;
Ca mama cu părul alb,
Sapte-opt feciori o trag !

265—Fetele dela Covasna,
Parcă-s cioate de prin Crasna !
Fetele de la Ciortești
Parcă-s iepe ursărești !
Fetele de la Deleni
Is iernate cu strujeni
Și-s varate cu tărâțe,
Le curg ochii ca la mâțe..
Fetele de la Novaci
Sar pe garduri și copaci !
Iar este din Coropceni,
Parcă-s viță de boieri..

[Auzite la horă in Coropceni Vaslui]

I. Neculau.

1). Un cârlig lung cu care se prinde oile, implântându-l in lână.
2). După mulsul oilor sara, ciobanii plecă cu oile in porneală până ce se face noapte.
3). Cam îndoit, supărat.
4). In ciudă
5) Cutit cu două tăiușuri [șpagă]
6]. Cântec pe formație nouă [N. R.]

O sam° de cuvinte.

249—272.

A râgâi: —A sughiţi,—cum s'ar zice. (Când ieasă râgăială, o înăcreală în gât).

Blească:—Des (râuri la cămaşă, etc., prea deşi,—grămădiţi).

Boată.—Un vas cam turtit, de brad, pentru adus apă. Se întrebuinţează mai ales pentru câmp, fiind uşoară.

Bâtă:—Ciomag gros, mare, şi cu *măciulie* la un capăt.

Bâzdoacă:—Tot ciomag mare; însă cu măciuca şi mai mare.

Cobîle:—Doauă lemne împreunate la un capăt printr'un piron, şi, aşezate astfel, încât să ducă şi s'aducă plugul de *la plug* (de la câmp, acasă, şi de-acasă *la plug*,—bine înţeles înjugând boii la *tânjală*).

Ceancă:—Ziceam că...

Ciomârdac, ciobârdac:—Prăjină, ciomag mare, gros, lung, fără măciulie.

Ciesvârtă:—O parte din miel, jumătate, (şi de porc).

Câlnă:—Işi zic doauă cumnate (bărbaţii fiind fraţi), şi mai rar altele.

Câlină:—Işi zic femeile între ele.

Cârstă:—7, 9, 11 sau 13 snopi, puşi unul peste altul în crucişi formează *cârsta;* 4 cârste formează *o clae* (de grâu).

Dârmon:—Ciur, cu găurile mari, de trec şi boabele de grâu. (In deosebire de sită, a cărei parte de jos, e de sârmă subţire şi deasă, pe când a ciurului şi dârmonului, e de piele de oaie).

Ebâncă, iebâncă:—*Ţolotinele* ce se pun pe cal ca să nu roadă şaua, spinarea calului.

Gârniţă:—Un vas (căldare) de *tinichea* (tablă) groasă, plumbuită. Aceia cu care se adapă vitele (şi la oraş se întrebuinţează).

(Adunate în Boureni-Doljiu).

N. I. Dumitraşcu.

Prijitoare:—Catrinţă frumos înflorită.

Sfârloguţe:—Opinci subţiri.

Scâlceâză:—Lopoţică cu care se bate betele când se ţese.

Cilehoâie: Pasere urîtă.

Ingal, ningal:— Io-te-l, iacătă-l, uite-te-l, uită-te-l.

Cotrèmţe:—Flènduri, sdremţe.

Ţahoârcă:—Cojoc mare şi urît, care miroase rău.

Sclifosât:—Plâns înnăduşit.

Omètiţă;—Praful de făină măruntă.

(De pe valea Bistriţei).

D. I. Farcaşanu.

Glume, jitii, taclale.

41.—Cum a înșelat Jidanul pe Dumnezeu.

Se oploșise într'un sat un Jidan lipit pământului.

Trăind el între sătenii, cari nu prea știau multă carte, înșela pe la pe unul și pe altul cu câte chițibușuri jidovești și în scurtă vreme își cumpără un cucoș și apoi o vacă.

Iată că într'o bună zi se îmbolnăvește Jidanul. Văzând el că boala, ce-l cuprinsese nu șuguește, începe el a se ruga la Dumnezeul lor, dar degeaba, căci boala nu-l slăbea. Apoi îi veni Jidanului în cap și începu a se ruga și la Dumnezeul nostru, făgăduindu-i sub jurământ, că de se va însănătoșa, va da unica sa avere, vaca, săracilor. D-zeu bun cum e totdenuna a vrut să-l cerce pe Jidan, ori de-și va ține cuvântul și-l însănătoșă.

Rău îi păru Jidanului, când se văzu sănătos, de jurământul dat. Ar fi vrut mai bine să se îmbolnăvească iară, numai că să nu-și dea el vaca săracilor. Gândește el gândește, făcându-și semne din mâni, după cum li-i datina, până ce într'un târziu își zice el cu ochii plini de *„bichirie“*,

— Adică dece să nu înșel eu pe Dumnezeul *goimilor*? El nu-i Dumnezeul nostru și trebue să fie tot așa de prost ca și *goimii* lui. Ei, și dacă m'a vindecat? S'au poate nu m'a vindecat el? Cam așa gândea Jidanul. Să înșele el pe D-zeul, care l'a vindecat!!...

Intr'o zi de târg pleacă Iuda cu vaca, de care-și legă cucoșul, la târg.

Cât ți-e de scumpă vaca jupâne, îl întreabă un om?;

— *Vacî fără chicoș nu sî vindi*, răspunde jidanul trecând mai dei parte nepăsator.

— Dar' așa măcar să știm și noi, cam cât ai vrea pe dânsa?

— Un leu.

— Dar' pe cucoș? îl întreabă omul mai departe, crezând că s'a greșit târtanul,

— *Chicoș vrei 100 de lei!*

— Oare a înebunit Iuda? își gândi omul, ear' ceilalți auzind cele spuse de Jidan, se îngrămădeau pe lângă dânsul, crezând, că-i vr'un cucoș năzdravan *„chicoșul“* Jupânului. Nu trecu mult și Jâdanul își vânduse cucoșul cu o sută de lei, ear' vaca cu un leu.

— Acuma, zise Jidanul, să fac cum mi-am dat cuvântul. Cucoșul, l'am vândut cu o sută de lei, pe care îi voiu pune în buzunar, ear vaca cu un leu pe care-l voiu împărți săracilor.

Astfel i-a înşelat târtanul atât pe oamenii cât şi pe D-zeu, pentru că-i făcu atâta bine.

(Auzită de la George Subcinschi, birjar in Suceava).

G. A. Sadoveanul.

42.—Oaia ţiganului.

Taclaua de la No. 6, iată cum o povesteşte ţiganul *făstâcit* de bucuria întâmplărei :

In ziua de pae pe vârful Blago-
[viştenilor
O fătat *oiţa* noastră doisprezece
[miei,
Cu cozile bârligăţei
Toţi în frunte ţintăţei,
Cu botul rotungior
Şi cu urechile fiu, fiu, fiu...

Hai, se duce tetea cu găleata.
Tetea hraşti pe *oaie* de lână,
Ea hraşti pe tetea de mână;
Tetea *bof* cu găleata
Ea face caşu gata.,..

Varianta: 6.

(Din Bogdana-Tutova).

I. G. Ciorescu-Bogdana.

43.—Croitorul prost.

Un biet om necăjit chiamă un croitor, care era cam *prostolan*, să-i facă o pereche de pantaloni.

— „*Ian* ascultă Domnule, să-mi faci pentru Patru-zeci-de-Sfinţi o pereche de pantaloni“.

— „Inţeleg, Domnule“, zise croitorul;

— „Dar pentru Dumnezeu, să-i faci puţin mai lărguţi“.

Peste o săptămână, croitorul îi aduse 40 perechi de pantaloni mici şi o pereche de tot de mari !...

(Din Ţuţcani-Covurluiu). **I. O. Zugravu.**

44.— Năcazl...

Moş Grigore Găjgă ofta şi mânca mămăligă rea.

— „De ce oftezi, moş Grigore ? il întreabă un băetan.

— „Cum să nu oftez, dacă nu mai văd!

Când eram în vremea mea, nu rămânea un coteţ din sat necotelit de mine. Care găină era mai grasă şi care purcel era mai frumos, eu îl mâncam. Acu, dacă nu văd, mânânc mămăligă rece şi 'nghit în sec.

C. Stan, învăţător in Tg.-Neamţ.

45.—Ţiganul şi lupul

Mă cărpii cu pornitele
Şi pădurii la o ajunsă.
Lupii un văzut,
Mă cărpinii într'un suit,
Săcurii cu svârlita,
Şi codii tăeta!

Dela bunicu meu din Grăjdeni-Tutova. **V. V. Iftimie**

CRONICA

* D. *L. Basset*, secretarul M. S. Regelui, despre poporul român şi limba lui (după o gazetă): „Timpul cât l'am petrecut la ţară, mi-a servit să fac deaproape cunoştinţa ţăranului român... In acelaş timp începusem să învăţ limba românească, limba folclorului, care e limba clasică a ţărei, căci, trebue să ştiţi, că, după părerea mea, adevărata limbă rămâneaccă e aceea pe care o vorbesc ţăranii şi nu limba academică, limba poeţilor şi nici acea a presei. Folclorul a fost pasiunea de atunci şi pasiunea mea de azi".

* In **„Viaţa Românească"** IV.—3, un articol de d. *D. Drăgiceanu* despre *calendarul supertitios*, al poporului român; insuficient informat, fără sistemă scris şi copilăresc în leacurile ce le propune.

* **Colecţia de ouă incondeiate** a *D-nei Maria I. Panaitescu* (o! prea fericită excepţie!) editată de *Cassa şcoalelor* cuprinde 116 chipuri de ouă incondeiate sau *scrise*, pe fond roş cu flori albe. Desigur sunt modèlele cele mai simple şi cele mai uşoare de reprodus, dar *sunt* şi *trebue să mai fie* şi uşoare, dar *şi grele*. Culegătoarei îi mulţămim din toată puterea nădejdei noastre, dar ne întrebăm: cui vom mai putea mulţămi.

* Ilustraţia cuprinsă în numărul de faţă, este datorită d lui N. Vasilescu, bun cunoscător al vieţii de la ţară şi cel mai talentat copist al operilor lui Grigorescu. Reproducerile sale se văd aproape încontinuu expuse în vitrinele „Librăriei naţionale" din Bucureşti. **P.**

* **„Graiul vremurilor"** —17 poveşti— adunate şi orânduite de d. Tudor Pamfile, tipografia „Neamul Românesc", Vălenii de Munte, Prahova, preţul 2 lei exemplarul.

D-l T. Pamfile, redactorul revistei *„Ion Creangă"*, ne dă o nouă dovadă de hărnicia, priceperea şi meşteşugul iscusit al adunărei comorilor poporului.

Cetind poveştile acestuia ţi se pare că trăeşti în alte locuri, mai curate şi mai cinstite şi în alte vremuri, mai bune şi mai înălţătoare.

Cu noroc, domnule Pamfile, şi cele multe înnainte.

* **Poveşti populare** cu cuprins moral, alese de d. S. T. Kirileanu, comuna Broşteni-Suceava, preţul un leu, se găsesc la autor. Gândul culegătorului când tipăreşte aceste poveşti, este ca să avem ce da copiilor de cetit din însuşi firea Românului şi doreşte „ca aceste mărgăritare făurite de înţelepciunea şi închipuirea bogată a poporului, să sădească în inima vlăstarelor ţărei *iubire de Dumnezeu, ţară şi fapte bune"*. Numai de s'ar pricepe îndemnul cald şi românesc al culegătorului.

* A apărut No. 3 din **Biblioteca folkloristică** din Craiova cuprinzând; *„Verde şi iar verde"* culegeri populare, de d. C. Ş. Făgeţel. Toate cântecele publicate în broşura aceasta —spune culegătorul—sunt adunate de la flăcăii A. Brânzaru şi Ioniţă Ilinca din Devesel-Romanaţi. Ne bucurăm mult de publicarea acestor culegeri, căci ele sunt

încă o pagină din marea carte a literaturei populare. Nădăjduim și am fi tare bucuroși, ca d. Făgețel, să tipărească și cele 1500 de bucăți comunicate de A. Brânzaru.

No. 4 publică amintiri despre Alexandru I —Cuza Vodă— în traducere pepulară de P. Danilescu. Din cercetarea acestei broșurele se poate vedea câtă dragoste păstrează poporul Celui ce l-a făcut stăpân pe casa și locușorul lui.

* Ziarul „**Tutova**" din Bârlad, în nr. 8 de la 7 Maiu a. c., în articolul de fond, arată foloasele și însemnătatea revistelor populare, mai ales a celor de folklor, singurule cetite cu drag de săteni, cuprinzând „*ale lor dintr'ale lor*". Impărtășim părerile ziarului „Tutova", și-i mulțămim pentru cuvintele spuse despre „Ion Creangă", care *luptă cu greul de a trăi*, adunând și purtând frumusețele limbii, înțelepciuni și artei poporului nostru.

* In revista periodică „**Biblioteca românească enciclopedică Socec**" a apărut și broșurica No 56— cu minunata poveste a maistrului Delavrancea „*Stăpânea odată*"... Ori cine o poate avea pe preț dr 30 bani, și se găsește la orice librărie din țară.

* Broșurica **Datinele noastre la nastere** de A. Gorovei din biblioteca „Minervei" cuprinde pe scurt după Sim. Fl. Marian, obiceiurile țărănești la naștere. In prefața cărticelei autorul arată că „*între lumea de la sate și cea din orașe nu-i nimic comun*".

„Aceste două popoare gândesc deosebit, trăesc fiecare altfel de viață, și are fiecare altfel de aspirații"... „Cunoscând obiceiurile acestea (la naștere nuntă și moarte), vom pătrunde taina: vom vedea ce gândește, ce crede și cum trăește poporul nostru, și atunci amintindu-ne ce legi i-am făurit, ce viață artificială și protivnică firii lui i-am croit și l-am silit s'o ducă, vom rămânea pe gânduri, cuprinși de mirare, că între sate și orașe este numai deosebire nu și dușmănie de moarte"...

D-l Gorovei crede, și cu drept cuvânt că „*se impune să cunoaștem vechile noastre credinți* (cum și întreaga viață a țeranului, N. R.) pentru a ști ce fel de instituții se cuvin poporului nostru, dacă vroim să ajungem vro-odată ideaul pe care mulți îl urmăresc: un neam mare și fericit". Adevărat zicem și noi, deci să culegem tot ce putem din știința și înțelepciunea poporului. Ințelepții norodului, moșnegii și babele se duc zilnic cu toată știința lor românească în mormânt și în locul ei se îndeasă spoeala, fățărnicia și mahalagismele.

* In „**Sezătoarea săteanului**" a. XI No. 4, tovarășul N. I. Dumitrașcu publică în graiul său șăjalnic o poveste „*Leneș, ginere împărătesc*". Dacă „Ion Creangă" ar eși în coale mai multe, când va fi aceea oare?— atunci învățații n'ar avea nevoie să răsfoiască o sumedenie de reviste și ziare, ca să afle ce le trebuie.

* **Ramuri** No. 9, an. IV, publică pe lângă bucăți alese de literatură și o poveste „*Cocuțica babei*", culeasă de d. N. Mateescu. Culegătorul o arată din Călieni-Putna, dar nu spune cine i-a povestit'o. Oare n'a fi culeasă de la vre-o ovreică, ca cea publicată în Revista culturală și economică din jud. Bacău, căci *cocuță* și *cocuțică* prea mirosă a mahala!?

* In **Hazul satelor** No. 4, anul VIII. ce se dă ca supliment la „Gazeta Ţăranilor“ ce apare în Museţeşti-Argeş se publică literatură populară: cântece, znoave ş. a.

* In volumul **„Insecte în limba, credintele si obiceiurile Românilor“**, studiu folkloristic al mult regretatului *Sim. Florea Marian.* edit. Academiei Române, pagina 269, notiţa 3, se pomeneşte de un „manuscript întitulat“ *Botanica popor. română* supus Academiei Române spre cenzurare şi premiare. Acel manuscript a fost alcătuit de dd. A. Gorovei şi M. Lupescu din Fălticeni.

El purta ea motto *„omul ca iarba, zilele lui, ca floarea câmpului, aşa va înflori“*. Manuscrisul a fost încredinţat neuitatului folklorist spre a se folosi de el de d. Gorovei. Când d. Lupescu a cerut Păr. Marian înapoerea manuscrisului, căci nu ştia de soarta lui, i s'a răspuns că d-sa a întrebuinţat materialui din el la studiul său asupra *„Botanicei populare“*, şi că nu-l mai poate înnainta. Aceasta spre ştinţă.

A. G. L.

* In ziarul **„Minerva“** No. 134, e un articol *„Cântăreţii de demult“* unde autorul anonim vorbeşte cu multă dreptate de frumuseţa şi farmecul cântecului noastru popular: *„De câte ori înfiorat de o doină „zisă“ cu tot farmecul acela al cântecului simţit, de câte ori nu-ţi sboară gândul spre alte vremuri apropiindu-te de viaţa mai simplă şi mai lipsită de făţărnicie acelor dinnaintea noastră“!...* Şi mai departe; *„In acea vreme se păstra ca o adevărată datină obiceiul de a sta vara în Bucureşti. Boerii ţării, breslaşii, negustorimea şt sărăcimea oraşului, petreceau ceasuri de linişte Duminica şi sărbătorile în grădinele mari şi pline de umbră. Se mai pomeneşte încă de „Filaret“ „Morile Vlădichi“ „Grădina cu cai“ „Bordeiul“ „Trei lulele“ a căror amintire se stâng cu bătrâniii, cari le-au apucat“!...* în vreme ce un taraf de lăutari zicea pentru toţi comoara de cântece bătrâneşti ce făceau să ofteze pre lung jupânesele şi jupâniţele.

Aminteşte de generalul Kiselef, care a fost sărbătorit în pădurea Bănesei de toată boerimea şi mojicimea Bucureştiului cu cântece bătrâneşt, hore, şi doine zise de lăutarii noştri de i-au făcut să-i tresalte şi lui inima cât era de străin.

Faima cântecelor noastre *în cari tremură ceva din felul nostru de a fi ca neam*, a trecut peste nouă mări şi ţeri şi *iubitorii de muzică aleasă s'au încălzi ascultând duioasele cântece ce au legănat viaţa plină de restrişti a străbunilor noştri.*

Autorul făgdueşte de a aminti de toţi cântăreţii noştri populari. Aşteptăm cu toată dragostea. **Pop.**

Poşta Redacţiei.

Gr. Vasil. Pip—Pentru No. 6 a sosit prea târziu. Vezi inştinţarea de la începutul acestui No. căci în deosebi pentru d-ta se îndreaptă care eşti în apropierea acelor locuri.

I. Pop. Siret.—Foarte mândre versuri, dar noi nu publicăm compoziţii ci culegeri din popor.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **«Ion Creangă»** *pentru strângerea fondului :*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma din urmă — — — — — —	54.35
Gr. Vasiliu, Pipirig-Neamț — — — — —	0.50
Petru Gr. Savin Jorăști-Covurlui — — —	0.20
Total :	55.05

Sumă care s'a depus pentru creștere la *„Societatea Cooperativă"* din Bârlad cu libretul No. 392.

Rugăminte.— Când intemietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă"*.

Asemenea colaboratorii din țară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această față hotărîtă *Fondului „Cuza-Vodă"*.

Adresa pentru mandate: Tudor Pamfile, str. Țarigrad, Bârlad.

NOTE :—*Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații cari n'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugați să-și facă socoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.*

— Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți înnainte.

— Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitanțele cuvenite.

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă" numerile toate din anul I 3.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I. 1,25
T, Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc" 0,20
„ „ Jocuri de copii I. 1,40
„ „ „ „ „ II. 1,60
„ „ Cimilituri românești. 1,00
„ „ Graiul vremurilor (povești) 2.00
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor 0.25
L. Mrejeriu : O șezătoare țărănească 0,20
„ „ Gospodăria și fata de la țară 0,40
Fl. Cristescu, Carte pentru copii 1,20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu : Monogr. satului CataneDolj 2,00
Pr. Ec. I. Antonovici : Frații Gheorghe și Neculai RoșcaCodrianu —cercetare istorică—culturală. 1,50

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

A apărut :

„GRAIUL VREMURILOR"

POVESTI

DE

TUDOR PAMFILE

Prețul Lei 2.

—De vânzare la toate librăriile din

Anul II—No. 7. Iulie 1909

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

CUPRINSUL:

REDACȚIA: T. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

BARLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

Către întemeietori și abonați.

—*Cotizația intemeietorilor de la An. II No. 5 inclusiv s'a scăzut la* **un leu** *pe lună. Rugăm pe tovarășii rămași în urmă cu plata cotizațiilor să și le achite cât mai grabnic.*

—*Indreptăm o caldă rugăminte abonaților lui* „Ion Creangă" *ca să-și achite datoria către revistă, căci singurul mijloc de apariție al revistei este abonamentele.*

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei
Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă du la persoanele ramase în urma cu plata.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Numătul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8⁰.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis innainte, intreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi prim- cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimett tudii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne ală tura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătât cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Anul II.—No 7. **Iulie 1909**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ADMINISTRAȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL
T. Pamfile, str. Țarigrad Bârlad	M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)	In țară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

RUGAMINTE

La 31 Decembrie, se împlinesc 20 de ani dela moartea lui **Ion Creangă**. *Revista care-i poartă numele, neavând altă putere de a face cinstirea neîntrecutului povestitor popular, va apare într'un număr închinat memoriei lui.*

Rugăm dar, cu mare stăruință pe toți acei ce au cunoscut personal pe dascalul și povestitorul Creangă, de a ne trimite în scris amintiri și aprecieri despre dânsul, spre a le cuprinde în No. pe Decembrie, ca un prinos de recunoștință și duioasă aducere aminte.

„Ion Creangă"

Intemeietorilor, abonaților revistei noastre și altor buni Români s'a inceput a li se trimite niște *foi de înscriere* pentru strângerea mijloacelor trebuincioase ridicării unu bust dascalului și marelui povestitor **Ion Creangă** în Bârlad; ele sunt însoțite pe următoarea chemare:

Prea cinstite Domn,

Oamenii mari ai unei țări nu se socotesc în totdeauna după mulțimea frumoaselor isprăvi eșite din brațele, graiul, condeiul sau bogăția lor, ci mai ales după prețul acelor fapte, fie dânsele cât de mărunte. Un îndemn e de multe ori îndeajuns, să pornească un avânt într'un chip sau altul; mulți tresar la acest îndemn, mulți pun umăr la umăr și mână binele mai departe ; cinstire se cuvine acestora, dar mai mare se cade celui ce-a urnit greul dintru început.

Ion Creangă, din Humuleștii Neamțului fiind *dascal* de școală, a sămănat învățătură multor ucenici, a scris cărți nu după chipul cum se scrià cì cum îl îndemnà sufletul lui să scrie; și rodul i-l cunoaștem.

Ion Creangă a scris *povești* auzìte din popor, și-a însemnat *amintirele* și *multe altele* în dulcele nostru grai de țară, cum nimeni nu putuse până la dânsul și nimeni n'a putut până astăzi.

In scrierele lui găsim cea mai curată icoană a sufletului și graiului nostru românesc, la care au căutat și caută să se închine atâția de upă dânsul.

Ii datorim o cinstire cuvioasă dară și aceasta nu i-o putem arăta de cât săpându-i chipul în piatră acum la două-zeci de ani de la trecerea lui din viață.

Către Domnia-voastră ne îndreptăm pentru aceasta și Vă rugăm să ne dați Domnia-voastră și cei din preajma Domniei-voastre, curatul obol, cât de mic, dar cu toată bucuria.

Când veți întregi toate locurile din această foae, ori, când veți crede cu cale, trimite-ți-o împreună cu darurile strânse.

Ea se va publica în revista „**Ion Creangă**".

„Jon Creanga"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

Str. Țarigrad—Bârlad

Să acoperim cât mai curând, cât mai multe locuri din foi, cu cei mai mărunți dintre bani chiar, căci vor fi cu drugă inimă primiți, spre săvârșirea datoriei ce-o avem in acest an.

Două zeci de ani dela moartea lui M. Eminescu.

La 16 Iunie 1889 s'a stins din viață în București, marele cugetător și poet, bunul Român Mihail Eminescu. *A însemnat mult cât a trăit dar, prețul muncei sale nu i l'am cunoscut de cât după moarte, prin mijlocirea celor din apropierea lui și mai ales prin râvna celor de după dânsul,* prin nevoia zilelor ce au curs de atunci și până astăzi.

Ca poet al inimei, a cântat; ca filosof a căutat să scurme unele din tainele ce ne înconjoară, ca Român și-a picurat lacrimile de jale pe icoanele curatelor vremuri din trecut, mustrând pe cele din zilele lui. Chemă sănătatea și seninul în trupul și sufletul acelor ani; chemă bărbăția și deșteptarea.

Unii din urmași l'au ascultat și mulți trebue încă să-și țină urechile deschise către dânsul. Acest lucru, să nu-l uităm astăzi, la două zeci de ani după moartea lui. Numai astfel, pomenirea acestui mare om va fi întreagă.

Prin scrisul lui, Eminescu a contribuit la determinarea limbei noastre literare, nu prin elemente streine de graiul nostru ci prin înțelegerea chiar a bogățiilor acestui graiu.

Românul are un suflet ce cântă ori plânge când are vreme; tot astfel a cântat și s'a tânguit și Eminescu de multe ori și pentru asta ni-i scump.

Cine nu cunoaşte pe Făt-Frumos din lacrimă, Călin, Ce te legeni codrule! *şi altele. Toate sunt* ale lui *şi* ale noastre.

Să ne înclinăm dară fruntea şi inima, pomenind astăzi pe Eminescu; să ne rugăm lui Dumnezeu ca să-i ţină ţărina uşoară, şi să-l urmăm după puterile fiecăruia. Acesta este singurul prinos pe care i-l putem aduce!

16 Iunie, 1909. **Tudor Pamfile.**

POVEŞTI

10.—Borta Vântului

Era un om sărac-sărac şi avea o mulţime de copii. Acu era în vremea foametei şi el o muncit o săptămână pe un căuş de grăunţe Apoi s'o dus la râşnit cu ele. După ce le-o râşnit, o eşit afară cu căuşul cu făină şi s'o pornit o furtună mare şi i-o luat toată făina din căuş. Da el straşnic s'o mâniat. „Nu mă las eu aşa cu una cu două.. şi făcu un şumuiag de pae şi porneşte. Il întreabă un om : unde te duci cumetrei:

—Mă duc să astup borta vântului, că mi-o luat făina din căuş.

—Da unde-i nimeri-o?

—Unde-o fi, acolo mă duc.

Mergând el loc depărtat, o ajuns pe D-zeu şi pe sf. Pentru cari umblau pe pământ pe-atunci.

—Unde te duci omule?

Da Dumnezeu i-o zis aşa :

—Omule, nu te mai duce. N'aţi o nucă, da până acasă să nuzici: : „Nucă deschide-te!"

Intorcându-se el înapoi o înoptat, ş'o ajuns la un om şi s'o rugat să-l primească, să doarmă acolo peste noapte.

—De unde vii bade, îl întrebă omul cela.

—Mă duceam s'astup borta vântului ş'am întâlnit un nebun pe drum şi mi-o dat o nucă. Şi-o zis, să nu zic: „Nucă deschide-te!" Ce-o mai fi şi asta?

Femeia omului, vicleană. Ia o nucă în mână şi zice:—Ia să-ţi văd nuca!

Ii schimbă nuca omului. Şi pe urmă se duce într'un ocol şi zice:

—„Nucă deschide-te." Când o zis, atâtea vite ce-o eşit, oi, cai, miei, o bogăţie 'ntreagă, ştii mata, putere Dumnezeiască!

Omul se duce-a doua zi acasă. „Nucă deschide-te". Nuca de unde să se deschidă!

—Hai bată-mi-l D-zeu de vânt şi pe moşneagul lua-l'ar dracu'! Mă duc să astup borta vântului şi să bat pe moşneag, de ce m'o viclenit.

Ajunge iar de D-zeu.

Da Dumnezeu—ştii putere dumnezeiască—aici era alt-fel la faţă.. Nu l'o cunoscut.

—Unde te duci bade?

—S'astup borta vântului şi să ucid moşneagul, că ce m'o viclenit!

—Na-ţi bade un măgar. Da să nu zici pînă acasă „magăr balegă-te"

—N'oi zice.

Se întoarce el iar pe la omul cela. Da omul cela îl ospătează şi-i dă vin să bee şi omul s'o chefăluit ş'o adormit pe laiţă. Da erau nişte ţigani în şatră acolo, ş-aveau un măgar, şi omul s'o dus şi l'o cumpărat ş'o schimbat măgarul.

Omul a doua zi se scoală, ia magarul şi se duce acasă şi zice: „Măgar fă bani!"

Măgarul de unde? El apuc' un drug şi începe a dişela măgarul.

—Acu nu-l mai iert eu!

Se porneşte să întâlnească pe moşneag şi s'astupe borta vântului. Intâlneşte pe D-zeu.

—Na-ţi bade o cârjă, dar să nu zici pân' acasă: cârjă încârjeşte-te.

Ia cârja. Vine pe la omul cela. Aici omul i-a dat şi mai straşnic ospăţ şi s'o sfătuit că dac'ar vedea că-i mai dă şi cârja, pe urmă să-l omoare, ca să nu prepuie, că el i-o luat-o. Acu zice omu' femeii: Măi femeie, noi h.i cu cârja 'n zâmnic [1]) şi să 'nchidem uşa şi aici să zicem: Cârjă 'ncârjeşte-te.

Se vârî. Cîrja unde 'ncepe a bate şi a sdrobi!

—Bade ţ-om da şi măgar şi nucă, numai mă rog scoate-ne. Acu omul i-o lăsat de i-o bătut şi mai bine. O luat măgarul, cârja şi nuca şi s'o pornit acasă.

Aşa s'o făcut de bogat acu, de-o ajuns vestea păn'la Impăratu'. Atâţia bani avea el de-o semănat şi o crescut grâu de aur. Acu Impăratu' o auzit că are un lan de aur, ş'o trimis doi sufragii să-i dee sermânţă, să semene şi împăratu'.

—Să spui împăratului că nu vreau să-i dau, să vedem ce mi-a face.

—Impăratu' când o auzit aşa, straşnic s-o mâniat, ş'o gătit oştirea să se ducă cu răsboi asupra lui. Impăratul era în frunte, ştii, mai mare. Ş-a venit pân'la uşa lui ş'o strigat să ias' afară. Dar el era îmbrăcat tot cu straie ca-ale noastre, nu cu strae *leşeşti.* El pune cârja sub suman şi iese afară. Acù împăratu' cu atâtea mii de oameni i-o fost ruşine singur lui să se ducă el acum cu unul să se lupte.

1). Beciu.

A zis: Omule, arată-ţi tu întâi puterea.

—Bine, vino Impărate. «Cârje încârjeşte-te—la tot soldatul câte două şi la Impăratul nouă“. Cârja cea Dumnezeiască tot în cap *băcăia*. O nebunit şi pe soldaţi şi pe Impăratu'. S'o dus Imparatu', ş'o rămas în pace ş'o trăit bine. Să dea D-zeu să trăiască şi copii me iaşa [1])!

M. Eminescu.

11.—Stie el Dumnezeu ce face

Şi acu cică era un gospodar om de treabă n'ai ce-i zice şi avea şi nevăstuică ştii tu, frumoasă bre.

Trăiau ca'n Raiul lui -Dzeu. Acum erau bătrâni şi n'aveau copii, ce bucurie, ce bucurie când le mai dete D-zeu o copiliţă cu ochişori de înger, tocmai acum la bătrâneţă mângâerea lor.

Şi odată cu asta, vezi D-ta, minunea lui D-zeu, o răsărit aşa un puişor de nuc chiar colo'n fundul grădinuţii, odată cu naşterea Ilenei, c'aşa chema pe fată.

Aista era norocelul fetii. Creştea nucul, creştea şi Ileana. Creştea Ileana, creştea şi nucul. Amândoi bre, au crescut mari şi frumoşi. Nu-i vorbă, că de la o vreme nucul o întrecut pe fată şi a crescut mare, mare şi rotat, iar Ilenuţa par'că era o mlădiţă de alun înaltă şi subţire of Doamne, parcă era trasă printr'un ineluş. Şi nişte mânuşiţe subţirele şi picioruşele ei! Toate erau bune, dar de la o samă de vreme mămucă-sei nu-i e bine. Azi rău, mâne rău, poimâne şi mai rău şi biata mamă căzu la pat. Vai de capul bărbatului.

Da Ileana! Umbla şi ea câtu-i ziulica de mare pe la toate babele după descântece, după burueni de leac, că doar, doar. Dar nimic. Boala femeei creştea şi iată că într'o bună dimineaţă închise ochii pentru tot deauna!..

Beata fată!.. I se dăduse ochii în fundul capului de atata plâns că ce să facă dacă aşa o vrut D-zeu.

Da tatăl fetei face ca omul, că nici nu se împlinise 40 de zile de la îngroparea femeei lui şi hop cu una'n casă. Şi rea D-ne fereşte!

Avea şi o stărpitură de fată de te vârà în toate boalele când te uitai la ea.

Şi amândouă forchinoasele[2]) să nu vadă în ochi pe Ileana.

Românul se uita şi el şi nu ştia ce să zică.

Ar fi zis ceva dar de, nu venise de mult şi-i era şi lui frică să nu se ducă prea degrabă.

1). Din: M. Eminescu; *Literatură populară*, Buc. 1902, p. 214—216.
2). Toante, proaste.

Da, cumu-i, cum nu-i, bărbatul e mai dămol de cât femeia şi pace. Şi-ar fi vrut şi el săracul de uncheş ca ţiganul— să mănânce o bucată de mămăligă colo la gura sobei. Ar fi vrut ca şi babă să aibă, şi fata să-i fie la locul ei şi să nu se scornească ceva despre ea sărmana.

Numai iată, că într'o Duminică, se face horă în' sat. Tea, să fi văzut bre omule, cum îşi gătea muerea ceea fata ş-o spăla ş-o pieptăna dar nimic nu era de capul ei.

Leneşă bre, şi urîtă să te ferească Dumneze, îi puţea şi urmau; Vorba cântecului.

Unde şade urâtul
Şapte ani pute pământul!

Da.—Dar fata uncheaşului, n'are şi ea inimă ? Ar fi vrut şi ea, dă, ca fie care fată, să se ducă colo la horă, ca'ntotdeauna.

Tea, ţ'ai găsit. Unde s'o mai văzut ?

Atunci să lăsăm casa singură să ne ducem cu toţii la gură cască ? Ia, mătăluţă să-mi şezi colea acasă. şi când om veni, să găsim toate cum trebue—auzit-ai ? Aşa se sburlea cloşca cea bătrână.

Mai scâncea ea biata Ilenuţă dar nu era chip.

Şi- aşa. A plecat foamfele [1]) cele la horă.

Şi unde nu mi se puse Ileana pe plâns !

Şi plânge, şi plânge băete.

Numai iată că se apropie nişte păsărele de geam:

Tic tic. Tic tic.—Taci Ileano nu mai plânge şi dă fuga la nuc şi cu vărguţa asta să baţi în el de trei ori şi ai să vezi tu cum are să se deschidă nucul—(norocelul fetii) şi are să ţi-se arăte acolo tot felul de haine cari de cari mai frumoase, toate ţesute numai în fir şi'n mărgărintar.

Ţi-i alege tu de acolo care ţi-o plăcea şi fugi la horă că mare-i D-zeu; el poartă de grijă la toţi. După ce te-ai sătura de privit, cam aşa pe la toacă, să sbori înapoi la nuc şi vezi tu vărguţa asta, să n'o prăpădeşti c'apoi...; să deschizi repede, să pui toate scumpeturile acolo, apoi să vii şi te te ungi cu cenuşă şi să te prefaci că plângi; ai auzit ce ţi-am spus ?—Pleacă !

Ii, bucuria Ilenei. Iea vărguţa ceea, de la păsărèle şi fuga la nuc. Bate ea de trei ori şi numai iaca pe Ilenuţa ca Impărătesele, gătită— cum nu s'a mai văzut de frumos.

Şi hai pe sus băete la horă. Ca o pasere Dumnezeiască iat'-o că se scoboară drept în mijlocul horei.

Se prinde ea, lângă cine s'o fi prins şi joacă mai până spre sară.

Toţi se minunau. Măi, cine să fie, cine să fie ?! Şi babele de pe de lături, începeau sfaturi, care nu le mai puteau isprăvi tot despre Impărăteasă, că acuma aşa-i ziceau.

---

1). Proaste, netoate.

Mai departe, ia colo pe nişte butuci stătea şi mama Ilenuţei, cea vitregă şi se tot minuna şi ea. Nici nu ştia ce să-i zică că-i aşa, şi aşa; se uita ea şi la fata ei şi nu ştiu cum parc'o apuca nişte ameţeli cam aşa ceva şi nici nu mai vedea înaintea ochilor.

Şi numai iată, că Ilenuţa începu a se ridica în sus încet, încet şi o luă spre casă.

Toţi au rămas cu gura căscată în sus.

Cum ajunge ea acasă fuge fuga şi-şi pune colo hăinuţile·şi îndată se îmbrăcă cu cele de casă, se unge repede cu cenuşă şi-o'nceput a se văicăra, a se tângui; zicea şireata că plânge.

Numai iaca şi băbuşica cu stăncuţa după ea. Nici nu apucă să se desbrace şi fata babei o şi început:

—Iha fată hăi, tu n'ai văzut ce o fost astă-zi la horă! Iaca aşa şi aşa ş'o venit o fată sburând pe sus aşa de frumoasă şi-aşa de frumos gătită!

--„D'apoi lasă, că parcă eu n'am văzut'o, o zis Ileana oftând.

—Ia auzi mamă că şi Ileana o văzut hora şi pe Împărăteasa ceea.

—„Fa împuţitură, fa (aşa-i zicea ea), cum, ai fost şi tu la horă? Nu, n'am fost.—Atunci cum de-ai văzut ce-o fost acolo?

—„Poi m'am suit şi eu pe coştereaţă, că doar nu se vede bine!

Auzi uncheşule, ce face fiică-ta? Să ştii că dacă nu tai coştereaţa nu mă mai vezi în ochi.

Betu' uncheaş, dă, ce să fasă? Tăcea şi el şi înghiţea la noduri. Tac şi el coştereaţa, că altă ceva n'avea ce face.

A doua Duminică iar horă, da horă, nu fleac. Aduseră flăcăiaşi mozica din Bârlad, zău aşa. Cântau bre aşa de frumos, că mort să fi fost, şi tot săreai la joc.

Iar baba şi fiică-sa nici nu ştiau pe unde mergeau şi de bucurie şi de necaz că nu puteau pleca cât mai degrabă—că poate, dă. iar vine Împărăteasa ceea.

Fata unchiaşului frumoasă ştiu că era, şireată tot aşa, şedea cât colea, tot trăgea cu urechea la cele ce se vorbeau şi se facea că plânge. Of, Doamne, of! Că degeaba m'a mai făcut mama!

—Da ce-i soro ce-i, oare nu cumva mai vrei să te mai sui pe coştereaţă şi să priveşti la horă?

Lasă, lasă că-ţi dăm noi de lucru. Şi nici una, nici două, porunci uncheaşului să vină la masă.

„Ia ascultă măi omule?—Pune pe fiică-ta să-mi strânga tot păsătelul cela varsat în căsoiu,[1]) cât ne-om mai duce să mai privim oleacă la cea horă.

—„Da, taci măi babă bre, cum să strângă; dă, săracu', ii era milă de ea, dacă era a lui!

1). Căsuţă mai mică din bârne, chiler.

Las'o mai babă, să mai iasă şi ea la lume că i s'o fi urît cu atâta închisoare!

Când o auzit baba aşa vorbe—s'a făcut neagră ca un tăciune de cei stânşi cu apă, şi mai, mai, să leşene. „Cum să meargă fiică-ta la horă? Atunci mai rămâi sănătos uncheaşule.

—„Da ce-ţi-i măi babă parc'ai mâncat mătrăgună, o zis moşneagul care stătea mai departe cu cuşma de-a căţeaua, luând pe babă în tărăboanţă.

Da, da, crede ghiujule, mai rămâi sănătos.

—Mergi sănătoasă măi babă, dacă nu vrai să mai stai, o zis moşneagul, da mai, mai ar fi zis: vin înapoi, babo.

Da şi baba tot îi dădea cu rămâi sănătos uncheaşule şi nu mai pleca.

Tot mai fricos moşneagul. Poi dă, măi babo, ia s'o punem dar să strângă, că tot n'are ce face, o zis betu' moşneag de frică să nu i se ducă baba şi de milă fiică-sa.

—Da să strige; hai puiul mamei la horă.

Ş'o plecat muerile.

Da când a mai auzit Ileana şi una ca asta, unde nu mi s'o pus din nou pe plâns. Şi plângea măi băeti, de şi petrele simţeau durerea ei.

Moşneagul cu părul alb aproape ca zăpada, înălbit mai mult de baba cea spurcată, văzând pe Ileana plângând aşa de rău, o plecat şi el pe la vecini să mai uite din cele necazuri!

Şi Ileana plângea mereu—plângea de s'auzea cale de-o poştă, de ţi se încreţea carnea pe tine de milă!

Numai iaca nişte porumbei la geam. Tic, tic. Ileană, Ileană! Nu mai plânge, ci du-te la nuc de te îmbracă, că strângem noi păsatul.

Nici n'o aşteptat mai mult Ileana, şi fuga la nuc.

Acum însă se îmbracă ea, Ileana, cu alte haine şi mai mândre şi mai strălucitoare.

Şi se duce la horă.

Lumea ştia. Chiar nici hora nu se începusă.

—Lasă bre să vie împărăteasa, c'aşa n'are nici un haz, că pentru cine credeţi oare, că au adus mozica din Bârlad?

—Ei şi iată c'o venit şi Impărăteasa.

Dar trebue să ştiţi că acu n'o venit numai Impărăteasa şi o venit şi Impăratul.

Un craiu de prin locurile acele auzise şi el de o aşa minunie şi venise şi el s'o vadă. Dar vă spun drept că n'o venit degeaba. Una era Ilenuţa. Ileana, nici nu l'o băgat în sama şi s'o prins în horă pe lângă celelalte fete, cunoscute din sat.

Da craiul cela, nu-şi mai lua ochii de la ea. In sfârşit ce-i vine

în gând bietului craiu? Se năcăjea tare, că-ar fi vrut să fie Ilenuța lângă el. Hotărăște el în sfârșit să se prindă în horă lângă împărăteasă.

Vine el colo, se prinde chiar lângă ea, joaca cât o fi jucat și iată c'o venit timpul ca Ilenuța să plece. Își iea bună ziua de la craiu și-n sus băete. Ajunse la nuc și în fuga mare se schimbă, că puteai să juri că nu fusese cea de la horă Să duce colo-n căsoiu, păsatul strâns și pus chiar și 'n țuhali. [1]).

Bucuria ei. Da aude ușa scârțiind; vine, vine hârca și cât ai bate'n palme se și făcu mototol în vatră ca un motan și începu a scânci; fata babii de colo: „Ihai, soro dragă, acu o venit fata ceia mai frumos. îmbrăcată, s'o jucat c'un craiu tot ca ea de frumos. Să-i fi văzut!

Toată lumea, numai la ei se uita!

—„Dapoi ce crezi că eu nu i-am văzut?

—„Cum se poate, ai văzut și tu?

—Se înțălege c'am văzut.

—Cum?

—Ia m'am suit pe căsoi, că mare bine se mai vede!

Când o auzit baba, numai de decât:

—Tae uncheașule căsoiul, tae căsoiul; lasă, lasă că'ți fac eu ție cățea!

Bietu' unchiaș nu mai zicea nimic; o tăet și el căsoiul ca să-i facă gustul.

***

Da craiul cela ce ș'o pus în gând?

Fata-i frumoasă, n'am ce zice, dar cum pot eu să-i dau de urmă.

Atunci, chiar el hotărăște, ca Duminica viitoare, să vie cu mozică împărătească în locul cela, și să facă o horă de să se ducă vestea. Și chiar o și făcut'o.

Și vine el colo c'un huet de se auzea cale de nouă poști; era mozica împărătească; dar ce avea el de gând? Ea sboară, așa că n'o poți urmări așa de ușor, că doar se ridică până în naltul cerului!

Atunci am să mă prind în horă tot lângă ea și am să-i cer inelul; de n'o vrea, o păcălesc eu altfel.

Și unde-mi întând o horă măi frate, care cuprindea mai mai mult de 90 de fălci așa era de mare; d'apoi și lume, domnule, se adunase din toate părțile; care sum auziseră și venise.

Erau numai feciori de la Împărăție, cei mai boerași abea că erau; în colo venise și de ai noștri cât lumea, venise flăcăii noștrii din toate părțile și jucau colea cu foc; nici ei nu știau ce berechet l-a găsit să joace la o horă făcută de împărat; dar lasă, că nu-i rău!

Și baba și cu fiică-sa se putea să lipsească de la horă? Nu, nu cine-o văzut una ca asta? Chiar acu la o horă făcută de împărat?

1). Saci-pentru ținut grâne.

—Dă, mai ştii? Poate o ocheşte vr'un pui de craiu şi n'ar fi rău. Da ce să facă ea, ca să nu se mai sue Ileana unde-va să vadă hora? Ce să facă ea, ce să facă? Se tot primbla prin casă frecându-şi mânile şi nu ştia ce-i de făcut.

In sfârşit îi vine'n gând ceva.

Dă fuga'n podul casei, căci căsoiul nu mai era, şi vărsă un sac cu mac, şi încă un altul cu pasat. Credeţi c'avea mai mult? Doar ea nu era la un loc cu moşneagul.

După ce varsă sacii ceia, unde nu începu a juca prin mac ca să-l amestece cu păsatul; juca bre de credeai că era nebună, zău aşa. Da 'vrea să-şi facă gustul şi pace.

Avea de gând să pună pe Ilenuţa ca să-i aleagă păsatul de mac, ca să nu mai *aivă* timp să se mai sue undeva după cum chiar o şi făcut.

Când o mai auzit Ilenuţa şi una ca asta, mai o leşinat; în urmă o dat'o tot pe plâns că altă putere n'avea, iar baba cu fiică-sa au plecat la horă.

Slăbise, biata Ilenuţă, de era numai oasele.

Plângea leşinată! Şi-i era teamă, că poate cine ştie, se poate ca să nu mai vază pe craiu că-i era şi ei drag, Doamne fereşte. Nu l-ar fi dat pe ce-i mai scump în lume!.

Numai iaca nişte vrăbiuţe la geam:

—„Ileano, fă, deşteaptă-te bre şi du-te la horă că-i târziu şi tu sărmană nici nu ştii că hora asta-i făcută numai pentru tine. In sfârşit Ilenuţa se desmeticeşte şi roşie ca un trandafir de atâta plâns, dar voioasă acum ca o ciocârlie, numai de cât fu la nuc.

Acum însă îşi ia hainele cele mai frumoase de pe lume şi iat'o cum se ridică în înaltul cerului de nu se mai vede. S'a dus ca vântul! Din văzduhuri ca o nălucă, ca o rândunică, se scoboară şi drept lângă craiu se lasă.

Ii, bre bucuria craiului; nici nu mai ştia pe care lume-i!

Babele de pe delături nu mai mântuiau; făceau din ţânţar, harmasar. Că ia vezi, are haz, să iea pe Impărăteasă.

Ş'o jucat, ş'o jucat până sară într'una. Când să plece Ilenuţa, craiul îi cere inelul, dar Ilenuţa se făcu că nici nu-l aude şi dădu să sboare; craiul nostru, smac! un papuc din piciorul Ilenuţei, şi la buzunar băete!

Ilenuţa s'o tot dus; la ea nu era acel odor un papuc!

Ii era craiului cam ciudă nu-i vorbă, da ce să facă? Dar cu papucul avem să vedem noi, cum o găsit pe Ilenuţa.

Nici n'o apucat să ajungă acasă bietul craiu ci o şi dat poruncă'n ţară că a cui picior s'o potrivi tăman în papuc, aceea-i va fi lui de soţie.

Da numai cu porunca credeţi: c'o putut face ceva?

De aceea şi craiul nostru n'o mai aşteptat masă de gata, cum s'ar zice, ş'o pornit singur singurel cu papucul în buzunar, să caute el pe fete, iar nu fetele pe el.

O plecat el cu papucul cela şi-l tot încerca pe la cele fete şi de la ţară şi de la târguri, şi alegea.

Incetul, cu'ncetul, s'o apropiat şi de satul in care şedea Ilenuţa.

Svonul se auzise'n sat mai de mult. De aceea şi băbuşica ceea a dracului, nu mai slăbea pe beata fată a ei. Ba să se spele mai de multe ori pe zi cu săpun de cel cu parfum, „că doar când vei fi împărăteasă tot cu de-acela ai să te speli, şi-ai să te dai cu parfumurile, cele mai bune" ba să mai roadă cele picioare cu cărămidă că doar, doar s'or face ceva mai albe şi mai ca lumea

Iar Ilenuţa cea frumoasă, chiar nici nu vroia s'audă, deşi ea ştia totul.

Aşa, iată că craiul o ajuns cu vai nevoe şi'n satul Ilenuţei.

Ciarcă la cutare, nu vine; ciarcă la cutare nu vine; ciarcă la a Crucenoaiei, îi prea mare piciorul, ciarcă la a lui Dobriţă-i prea mic Ei, iată c'o dat D-zeu să vină şi la unchiaş.

—Bună ziua—„Bună ziua, ce mai faceţi sănătoşii ?

—Sănătoşi slava D-lui ! Parcă se cunoştea de când lumea. De, cine era aşa de guralie ?

—Baba, se-înţelege.

Fata-i şedea colo lângă sobă şi nu zicea nici câr, parcă era de piatră, iar baba nu mai mântuia.

Da fata uncheşului unde era ?

Iaca colo în pod sub o covată ! Aşa hârca de babă, o vârîse acolo, ca nu cumva să-i rămână fata.

Craiul : hai, că mă grăbesc.

Da baba : Ei aşa, papucul îi chiar de la fata mea că chiar Duminica trecută, ş'o prăpădit ea unul.

Iacătă-l chiar aista-i.

Hai fată, hai scoală-te şi tu şi-ţi ia papucul; ce, nu ţi-l cunoşti ?

Şi craiul acu o cam sfeclise.

Are haz, are haz să mă procopsesc !

Când dă să se încalţă pace. Baba : ia vezi fată hăi, mai dă şi tu din degete c'ai mai crescut dă, doar, nu-i o zi ori două de când l'ai prăpădit.

Indesa fata ceea cu piciorul, de-i ieşau ochii da, degeaba.

Ei, nu-i vine, nu, o zis craiul cela, ş'o vrut să plece.

Ei, ia stai Inălţate Impărate, ia stai c'o s'o încapă, dă, dacă văd eu cu ochii mei că-i al ei. Ia du-te fa, de mai roade cele picioare cu cărămidă, cu năsip, hârcăe-le bine doar'or veni.

Se duce fata, face tăman aşa, dar de geaba.

In vremea asta, nu-ş ce tot auzea în tindă.

Un cucoş, vezi D-ta era pus de D-zeu, tot cânta:

Cucurigu fata unchiaşului
Ii în pod, sub covată!
Cucurigu fata unchiaşului.
Ii în pod sub covată.

Ia, vezi fa ce tot zice boala cea de cucoş ia fugi fuga şi hucie-l [1]) dracului.

L'o huciit ea dracului, da cucoşul o venit din nou şi:

Cucurigu fata unshiaşu'ui,
Ii în pod sub covată.

Ia lasă că mă duc eu să-l închid, dare-ar cobea-n el, să deie.

Da lasă-l mătuşă hăi, s'aud şi eu ce cântă?

Ce să-l mai auzi Inalţate Impărate, are cobe şi-atâta tot.

Are, n'are, ia să-l ascult şi eu:

Cucurigu fata unchiaşului.
Ii în pod sub covată.

Ia aduceţi-o s'o văd şi eu.

Ba că-i mâr, ba că câr o aduc că n'avea ce face. Hârca ceea, decât crăpa de ciudă; nici nu ştia ce să mai facă.

Vine Ilenuţa, plină de cenuşă, de babă doar.

Mânjită cum era, da când o văzut-o craiul o zis.

Ia asta da. Ar fi vrut s'o aivă.

Ei, ia să văd, ai tu norocul să se potrivească papucul? o zis craiul zâmbind.

Când colo parcă era de acolo, că chiar de acolo şi era.

Ei acum fă-te cum erai,

Da baba şi cu fiică-sa crăpau de ciudă nu altă ceva.

Ilenuţa dădu fuga la nuc şi se spală pe ochişori cu cele mai mirositoare parfumuri că doară acolo avea şi parfumuri; îşi iea o pereche de hăinuţe ca de împărăteasă şi iaca Impăratul şi Impărăteasa.

Când o văzut şi craiul nucul cela, s'o minunat şi el o mulţime, ş'o hotărît să-l iea la pălat.

Băbuşica şi cu fiică-sa o rămas cu gura căscată. Da unchiaşul? Umbla cumu-i titirezul cela şi nu-ş mai afla locul de bucurie că iaca de acum fiică-sa are să fie împărăteasă.

Şi îndată o lăsat pe mămucă-sa cea atât de dragă şi pe soră-sa tot aşa, ş'o plecat cu craiul la împărăţie.

Era frumoasă Ilenuţa frumoasă, am spus, şi tot am s'o mai spuiu. Şi îndată craiul a dat de veste la toată lumea, ş'o chemat la nuntă,

1). *A hucii*, a goni găinele.

de peste nouă țări, și nouă mări. Ș'o făcut o nuntă măi, nuntă nu șagă, nuntă ca de împărat.

Da sara la masă? O mâncat ș'o băut ș'o jucat toți și s'o'nveselit. Și Ileana Impărăteasa era mai frumoasă dintre toți cari veniseră la nuntă; ș'o tinut masa cea mare, nu-i vorba, acolo, o lună două, hai trei, da s-o isprăvit odată, că știu că nu era să țină cât lumea.

Ș'o început un traiu pașnic!

Tare dragă-i mai era Ilenuța craiului dar și Ilenuții craiul.

Și iac'așa la un an un puișor de craiu frumos tot ca și mă-sa, cu gurița lui tatu-so.

Și creștea craiul văzând cu ochii.

Impăratul, avea obiceiu să se ducă la vânătoare; de multe ori se înturna de vreme, alt-dată pe înoptate, iar alte ori, chiar a doua zi sau a treia zi.

Numai iată că'ntr'o zi, sora ei de pe mă-sa cea vitregă la ea acasă. I.... hai soro dragă, d'apoi ce mai faci, cum o mai duci? O vorbit ele mai multe acolo.

Dragă surioară ia să-ți cat în cap.

—Poi, dă, cată.

Pe când căuta ea colo 'n cap, numai iaca un bold din păr. Fără să se mai gândescă uriciumea ceea, o și vârît boldul cela în capul Impărătesei; ca prin minune s'o făcut ca o păsăruică mititică și țuștiu pe geam afară.

Și s'o pus ciuma ceea colo frumușel în locul Ilenuței. Vine Impăratul de la vânătoare, i se păru că i s'a schimbat Impărăteasă lui cu totul. Da n'o zis nimic. Azi așa, mâni așa până ce într'o zi bagă el de seamă ceva.

De câte-va zile, tot vine o păsărică la geam și tot strigă:

Domnul doarme? Doarme!
Da domnița? Și domnița.
Dați copilul să-i dau țiță!.

Măi ce să fie, ce să fie!

Ia dați-i drumul în casă? Intră păsărica ceea în casă, și nu se temea de niminea. O prinde Impăratul și o tot neteza pe cap, frumușica frumușica. Numai ce dă de boldul cela. Văleu săraca, ia te uită ce are, și zmac boldu.

In dată s'o făcut Impărăteasa.

Iar Impăratul o inmărmurit la așa minune și numai decât o aflat a cui e vina, căci Ilenuța i-o spus lui cum stătea treaba ori cum o fost lucru. Fără să mai aștepte vr'o vorbă de la cumnată-sa ceea, i-o și hotărît pedeapsa.

O luat un măgar, şi'a legat'o de coada lui şi tot de coada lui o mai legat ş-un săcuşor cu nuci şi i-o dat drumul, ştiţi printr'o sileşte cu cioturèle şi-aşa că:

Unde pica nuca,
Pica şi bucăţica.
Unde pica nuca,
Pica şi bucăţica.

Iar Impăratul vesel c'o putut să pedepseasca pe neruşinata-i de cumnată, unde nu-mi turnă la împăraţie o masă bre.... de s'o dus vestea.

Şi m'o poftit şi pe mine la masa ceia că din întâmplare treceam şi eu pe dinaintea pălatului.

M'am dus. Dă, ce era să fac.— Da, Împăratul ceîa om şăguitor al dracului îmi spune să fac drepţi. Numai de cât am fost la poruncă; par'c'aşi fi fost de piatră.

Apoi porunceşte să-mi aducă ciolane de bou. Mi le aduce, da Împăratul făcea şagă dă, mi-le leagă el unul la dreapta şi altul la stânga şi... Marş...

Cum m'am văzut scăpată, într'un suflet am ajuns pe colo pe la Gh. Scârlat şi numai mă şi'ntâlnesc cu Roşu.—

Leliţă Marie! Da dă-mi şi mie un ciolănaş de cela....

—Da eu cum eram ostenită, luăiu pe cel din stânga şi când l-am trăsnit în cap o şi căzut lat.

—S'o îndreptat el, nu-i vorbă, da şi-acu-i chelbos.

Mai merg, eu cât mai merg, numai iaca piserul.

Şi nu, şi nu, să-i dau şi lui!..

Nu i-am zis nimic şi când l-am pocnit odată, tot în cap, i-o sărit o doagă la câţi-va paşi şi chiar şi-n ziua de azi e tot făr'o doagă.

Şi'ncălecăi pe-o rădăcină
Şi vă spuseiu o minciună;
Şi mai încălecaiu pe-o roată,
Că-i minciuna gogonată
Şi pentru că v'am spus-o toată.

Gh. Şuşnea.

Auzită de la Bunica: Maria Paraschiv Şuşnea. Frumoase poveşti îmi spunea când eram mai mic! Nu dormeam toată nopticica numai să-mi spue vre-una. Ciureşti-Tutova.

GÂCITORI 1)

1.—Ţiganul la furat cireşe.

Mă suii în săci,
Părăsăci,
Luăi ouă de hichiriţă,
Pichiriţă,
Helezoi, heleoi,

1). Avem două colecţii de *gâcitori* sau *cimilituri*; una de A. Gorovei şi alta de T. Pamfile: aici nu publicăm de cât pe acele ce lipesc sau se deosebesc de cele cuprinse in colecţiile pomenite.

Hele fuga plecăi.

2.—Cuptorul.

Am un urs
Cu dosu'n sus.

3.—Scripca.

Perjă uscată,
In cuiu spânzurată

4.—Usturoiul.

Şede popa în cămară
Şi pletele-i ies afară.

5.—Fumul.

Popa'n casă
Pletele-i pe casă.

(Dela tată-meu Costin Popovici).

T. Popovici.

6.—Aria şi parul.

Strachină spălată
In fund un cuiu poartă.

(Din Jorăşti-Covurluiu).

Petru S. Mihai

7.—Pomul.

Vino la mine, sui-te pe mine, gustă din mine; tu vei avea plăcere şi eu uşurare.

8.—Pana pentru condeiu

Din carne e crescut,
In carne a crescut,
Capul l'a tăet,
Corpul a 'nviet.
La plimbare când a eşit
Pe stăpânul lui a servit (? N.R.).

(Dela P. Ceainu din Bogdana-Tutova).

I. G. Ciorescu-Bogdana.

9.—Şeaua.

In partea asta: aşchie,
In partea ailaltă: aşchie
Şi la mijloc carne.

10.—Popuşoiul (porumbul).

Cum îi rupi ţoalele, el râde.

11.—Cârligul de smuls (jumulit) paie.

Am un cal slab—slab, mânâncă o şură de paie, fără să ze bălegăreze.

Var.: Pamfile No. 81

12. Porcul.

Patru proptite,
Doauă ciulite
Ş'un vârtej 'nainte.

Var.: Gor. No. 1483.

13.—Berbecii (când ce bat în capete).

Doauă lovesc,
Doauă primesc,
Mii şi sute se clătesc.

14.—Strugurele.

Mânânci ţigan spânzurat?

(Din Boureni-Doljiu).

N. I. Dumitraşcu.

15. Varza (curechiul).

Hulduruş,
Bulduruş,
Şede 'ntr'un picioruş.

A. Moisei.

16.—Capul.

Am o căpiţă;
Sub căpiţă, două peniţe;
Sub peniţe, două păhăruţe;
Sub păhăruţe, o coţofană spurcată;
Sub coţofana cea spurcată,
O moară stricată.

(Dela E. Balaban, Bălăbăneşti-Tutova).

Petru G. Savin.

17.—Luna [1]).

Am o mâţă potcovită,
Joacă pe casă drăniţită.

Var.: Gor. No. 1051

18.—Grinda (grindarul).

Am patru boi: cu trupul în grajd,

1). Toate cele din Bucovina se încep cu: *Cinel, cinel.*

cu capul şi coarnele afară·

19.—Fereastra.

Am două puicuţe cucuete,
Şed la lelea sub perete.

Var.: Gor. No. 773.

20.—Lada.

Am o puicuţă cucuetă, cu maţele în pânzătură.

21.—Lanţul

Am un băet: când îl ţiu în braţe, răcneşte; când îl pun jos, tace.

Var.: Gor. No. 989.—Pamfile No. 186·

22.—Lampa.

Ana grasa,
Umple casa.

23.—Scara.

Două lemne,
Hodolemne,
Celelalte mărunţele.

Var.: Gor. No. 1601.

24.—Hornul.

Am un sac
Plin cu mac;
Şede cu gura'n jos şi nu se varsă.

(Din Bucovina). **I. Boca.**

Povestiri şi legende

40.—Nevoia

Era odată un om. Din mila lui D-zeu avea numai un fecior voinic şi frumos cum îi un bujor, dar cam nedeprins cu necazurile, căci omul nostru era cu stare.

Ca să-şi deprindă feciorul cu nevoile şi cu gospodăria, il trimete odată în pădure la lemne, cu un car cam hodorogit.

— Vezi dragu' tatei, de cumva ţi se strică carul, că uite îi cam slab, cheamă „Nevoea" să te inveţe ce-i de făcut.

Flăcăul porni la lemne, cu gândul că „Nevoea" îi vre un meşter ce-şi are casa în pădure, şi care ajută celor ce păţesc câte ceva.

Ajungând în pădure, încărcă un car sdravăn de lemne, şi după ce îmbucă ceva, înjugă boii ca car şi porneşte încet.

La un hop, numai ce se rupe osia de dinainte drept în două. Dă în sus, suceşte în jos, nu poate face nimic.

Aducându-şi aminte de povaţa tătâni-su, se sue pe un dâmbuşor şi strigă cât îi luă gură: „U... măi... Nevoe"...

Intr'o parte a pădurii aude un răspuns, o vorbă; fuga acolo, cu socotinţă că va găsi pe Nevoie, să-i dreagă carul; dar nu află pe nimene. Crezând că n'a nimerit pe Nevoe, mai strigă încă o dată de clocotiră văile; acelaşi răspuns căpătă.Şi flăcăl nostru, văzând că sara nu-i departe, se repezi în partea unde auzise răspunsul. Nu găsi însă nici

acum pe nimene; cercând și a treia oară și văzând că Nevoe nu mai vine să-i dreagă carul, zise cu ciudă:

— D'apoi ce umblu eu după slugi, că are să mă apuce noaptea aicea !

Și lepădând sumanul, descărcă carul, luă un lemn potrivit și cât ai clipi, osia fu gata și așezată la loc. Incărcând din nou carul, înjugă boii și pe când se îngâna ziua cu noaptea fu acasă.

Tată-su rotindu-se pe lângă carul cu lemne și vâzându-l cu o osie nouă întrebă pe flăcău, cine i-a pus-o. Băetul îi povesti totul de-a firu-'n păr; tată-su râzând îi zise:

— Ține minte măi băete, că nevoea îi cel mai bun învățător.

(Auzită dela Vasile a lui Toader din satul Holdița comuna Broșteni, care descărcând un car de lemne, râdea de o pataranie ce-i făcuse flăcăii lui și le povestea *tâmplarea* de mai sus).

Culeasă de **M. Lupescu.**

41.—Vulturul și eretele.

Un gogea vultur și-un biet erete, văzură un iepure. Cum îl văzură, după el—după el, să-l prindă ș'alt ceva nimic. Il goniră, îl goniră până-'l osteniră de tot.

Și ăl vultur,—după ce-'l prinseră—, un' să pune cu ciocu' pe *ghetu'* iepure să tragă din carne vie....

Dar eretele de colo:

— Mă, da-'l gonisem mă, ș'avem acù, să-'l mâncăm și noi, că face goana noastă....

Și vulturul, —repede— de dincolo:

Măre tu păzește-te, păzește-te să nu te mânânc și pe tine!....

(Auzită de la Ion M. Vică, din Boureni-Doljiu).

N. I. Dumitrașcu.

VRAJI și FARMECE

5.— Descântec de desfăcutul cel mare.

Marți dimineata m'am sculat
Plângând și văicărându-mă.
Și nimeni nu m'a auzit,
Numai Maica Domnului din în-
[naltul cerului,
Pe scară de ciară s'a scoborît,
La mine îndată a venit.
Și din gură m'a întrebat:
— Ce plângi (cutare), ce te văi-
[cărezi ?
— „Of Doamne ! cum n'oi plânge
[și nu m'oi văicără ?
Dacă dușmanii și dușmancele
De mâni m'au legat,
De picioare m'au impedecat,
Trupul mi l-a îngreuiat.

Mare foc în casă mi-a dat.
Iar Maica D-lui așa m'a învățat:
— „Iea apă din fântâna mea,
Cu care nu te vei spăla de tină
[și de glod,
Ci te vei spăla de fapt,
De dat și toate relele de pe pă-
[mânt.
De ț-au făcut cu o mână,
Tu le desfă cu două.
De ț-au făcut cu trei,
Tu le desfă cu patru,
De ț-au făcut cu patru,
Tu le desfă cu cinci.
De ț-am făcut cu cinci.
Tu le desfă cu șase.
De ț-au făcut cu șase,
Tu le desfă cu șapte.
De ț-au făcut cu șapte,
Tu le desfă cu opt.
De ț-au făcut cu opt,
Tu le desfă cu nouă cu mânele
(amândouă.
Să se ducă din vad, în vad
Pe capul cu ți-a dat.
Iar tu să rămâi curată, luminată
Ca de D-zeu lasată.
Să chee
Să răschee ca un fir de mac
Și să ai de la gura ta *bac*.

Când se îmbolnăvește cineva, se bănuește, că dușmanii i-au făcut pe ursită ca să moară. Rostindu-se acest descântec desfac toate vrăjile și bolnavul se însănătoșază. Se descână cu o creangă de busuioc în apă ne începută și negrăită, cu care se spală cel suferind.

(Culesc de la mătușa Ioana Dumitriu din Florești-Tutova).

Virginia Stan.

Datine și Credințe

161.—Mascații.— In orașul Brăila, la Duminica lăsatului secului de brânză, seara, pe la orele 7 jum: unii din oameni —bărbați, femei și copii— și ce e mai curios unele familii însemnate și serioase, se transformă în mascați; adică, pun pe ochi, față, o mască pe care o cumpără în adins din oraș, așa după cum le plac. In cap pun o pălărie sau o căciulă ori un chipiu etc., toate rupte sau diformate. Pe corp pun haine de tot felul. Unii: paltoane, cojoace, haine țărănești, militărești și altfel, dar nici odată un costum complect. Pantaloni largi, ori strâmți ori rupți. Alții fuste femeești, haine femeești, ghete, cisme sau opinci în picioare și mănuși în mâini sau alte închipuiri așa ca să nu se poată cunoaște de nimeni, nici chiar de rude sau de prieteni. Tot așa se schimbă și femeile în cât nu poți cunoaște cu cine vorbești, cu cine te întâlnești, căci ei nu vorbesc, decât fac semne sau complimente și iți întinde mâna când te întâlnește sau când iți întră în

casă —de altfel nu poți să-l refuzi sau să-l descoperi la ochi— mânâncă bea și cinstește etc. fără să știi cu cine ai de a face—uneori pentru toată viața—, căci nu vor să spue nici odată. Unii când pleacă te lasă să-l înțelegi cine este, alții îți spun mai pe urmă.

Poliția nu-i cercește; dar îi supraveghiază, căci de multe ori s'au săvârșit crime.

A doua zi Luni de dimineață și până noaptea târziu, scene și mai caraghioase se petrec. Cete, cete de asemenea mascați, cutreeră casele prietenilor și stradele orașului; dar acum și mai caraghioși.

Unii se pun în trăsuri și iau și lăutari, armonii, viori, cimpoi sau alte instrumente muzicale cu care cântă pe străzi, cu chipurile și îmbrăcămintea schimonosită și purtând în mâni, unii: arme rupte, umbrele rupte, alții instrumente diferite făcând pe doctorul, pe inginerul, pe fotograful, pe judecătorul, pe popa, pe moașa etc., alții se pun în care trase de boi sau de cai, sau alte caraghiozlâcuri fac, până și rușinoase unele..... așa că să fie omul cât de serios sau trist, tot trebue să râză de figurile lor schimonosite și de expresiile lor haslii și unele murdare.

Acest obiceiu nu se știe de când datează în această localitate. Unii susțin că așa au pomenit, alții că obiceiurile acestea sunt aduse din timpuri foarte vechi, de către Greci, iar alții că sunt aduse de de Italieni.

(Comunicat de către Pr. V. Enăceanu din com. Islaz județul Brăila).

Urziceni-Ialomița. **Dobre Stefănescu.**

162.—La „câții-mâții“.—Prin unele sate din Dolj este obiceiu că Miercuri în săptămâna patimilor pe după chindie, copiii cei mici să se ducă cu colindul. Pornesc așa câte doi, din casă în casă, spun colindul din gură și sună din clopoței. Lumea se veselește atunci, că se apropie Paștele și dă băeților ouă pentru roșit.

Pentru copii e mare bucurie să umble după *Câții-Mâții*, cum se numește această datină. Cei doi copii, ajunși în fața casei încep

Câții-Mâții,
Toarce câlții!
Ori i-ai tors.
Ori i-ai ros
Scoste țolu' să ți-l văz
Și de-l ai,
Să te 'nduri și să ne dai:

Cele ouă 'ncondeiete
De colo, din *cobilete*,
Unu mie,
Unu ție,
Și unu de tovărășie
La anu' și la mulți ani!

Gazda iese și le dă ouă pentru încondeiat la Paști.

Fl. Cristescu

1). După schița din *Carte pentru copii*, p. 43—46.

8. *De frica lui Codău*; copii umblând la «Căţii-Mâţii» au răsturnat ouăle din coşnicioară (Desemn de Stoica).

Fl. Cristescu

163.—Când se schimbă dinţii la copii. După ce i-a scos dintele, care se „hâţână“, îl ia fuga şi se duce cu el să-l svârle pe casă şi trebue să zică de trei ori:

Cioară, cioară
Na'ţi un dinte de os
Dă-mi unu de oţel.[1])

Oamenii bătrâni însă, dacă le cad dinţii ori măselele apoi le strâng în fundul lăzii şi hotărăsc ca să-i pue când a muri în sicriu, ca să-i aibă pe ceia lume toţi la a doua înviere.

164.—Când s'alege untul. Pe la casele gospodarilor, untul se alege, nu în putinice, doar câte odată numai, ci de cele mai multe ori în oală şi apoi şi untul, dacă vrai să ţi se aleagă repede trebue să zici:

Untu' mie,
Zara ţie;
Trece cioră
Peste casă,
Untu-mi s'aleasă.

Moşule cu barba albă,
Lasă untu' să s'aleagă
Zara mie, untu' ţie,
Păn' ce moşul se 'ncingè,
Untu' meu se alegè.

Culese din Jorăşti-Covurluiu de **Petru Gh. Savin.**

165.—Când auzi tunând, să iei o peatră, să dai cu ea de trei ori în cap şi să zici: atunci să mă doară capul, când a durea pe peatra asta, atunci şi nici atunci.

(Fă aşa, că nu te va durea capul).

1). Vezi T. Pamfile. *Jocuri de copii*, I, p. 95; II. p. 103; III. p. 57—59.

166.—Când faci izmene la pruncu' *dintie*, să *bai* prin ele mai întăi fer, că va fi tare ca ferul, sau foc, că atunci va fi aspru, sau purice, că va fi iute ca puricele.

167.—Când *pârlui* muierile pe tort (jerebie) nu-i bine să vină om bătăuş in casă, că nu le poate *albii*.

168.—Când cumperi cisme sau opinci nouă nu-i bine să le iei pe piciorul gol, că se rup prea iute.

159.—Când fată vaca e bine să fierbi *jinglujă* cu lemne strânse de pe lângă apă curgătoare, că vine laptele ca apa.

170.—Când se *dârgoale* calul să ascunzi *brânżile* (mânile) că'l dor *unzile*.

171.—Când pleci de acasă pe cale lungă şi ai uitat ceva, să nu te întorci înapoi că nu-ţi merge bine—dar nici atunci când iţi va eşi gol în cale.

Din Vaşcău, Bihor, Transilvania. **V. Sala.**

172.—Primăvara când se ivesc pentru întăia dată furnici, fetele mari umblă cu mâna pe ele, zicând că numai aşa nu le vor asuda mânile nici odată.

173.—Când se ivesc şopârle întăi, fetele mari tae o bucăţică din coadă, o pun sub brâu şi o poartă acolo câtva timp zicând: că după cum se sbate şopârla, aşa să se sbată feciorii cei cinstiţi, ai gospodarilor celor buni, după ele,

174.—Primăvara când tună întăi, fetele mari pun un ac într'un sac, apoi se culcă pe el o săptămână, de Marţi până'n cealaltă Marţi ca să fie drăgostoase la feciori.

Din Hangu-Neamţ. **Gr. Vlad**

175.—Vineri nu se toarce pentru că se face pricaz.

176.—Când omori un paingăn cu dosul mânii, ţi să iartă un păcat

177.—Când arde ceaunul, vara, va fi bună.

178.—Când se tăvăleşte cânele, îi semn că vor veni oaspeţi.

179.—Când cântă cucoşul ziua, are să se strice vremea.

180.—Când vezi întăia oară miei albi, ai să faci păduchi; iar de-i vedea negri, ai să faci purici.

181.—Dacă în timpul nunţei se încâlceşte peteala, îi sămn că tinerii ce se căsătoresc vor avea noroc, vor fi oameni gospodari.

182.—Când chiuie cucoveaua pe casă, atunci va fi nuntă.

183.—Când se vede o dungă roşie pe la mijlocul cerului, va fi răsboiu.

184.—Când un copil mai mic de un an se uită în oglindă, apoi când va fi mare are să grăiască gângâit.

185.—Când se va strica oglinda, va muri unul din stăpâni.

Din Tătăruşi-Suceava. **Al. Vasiliu.**

CÂNTECE

266.—Foiliță, trei lipici,
Ce cați Ioană pe colnic ?..
O vacă ș-un vițăl mic,
Ș-un pustiu de ibovnic.
Ce Ioană, n'ai copil mic ?
—Am copil și am bărbat,
Copilașu' l'am culcat,
Bărbătu'l'am fermecat
Cu nuele de de gard,
Cu păr de câne turbat,
Cu țărână de supt pat.
Țărână de la mormânt,
Să-i presăr în așternut
Să se scoale surd și mut.
La zarzăru' retezat
Murgu'meu șade legat,
Cu batista'nchedecat

(Spus de Pătru Șt. Durlă din Catane Doljiu).

Șt. St. Tufescu.

267.—Maica, maică, măiculiță,
Trimete-mi un răvășel,
Că în înapoi ți'oiu trimite
Pe-o frunză de pitringil.
Că io 'napoi nu mai viu
Că alt loc eu mi-am găsit.
Numai trei coți de pământ
Intre Nistru și'ntre Prut.
Ți-oi trimite-un răvășel
Și să-i dai Ruxândiței
Să-și stringă averile
Să-și mărite fetile
Că 'napoi eu nu mai viu.
Dup' atât amar și chin.

Auzit de la Maranda Busuioc Nemțișor.

K. Moisei.

268.—Frunză verde de pelin
Am la inimioara' un spin
Și-o băltiță de venin.
Dac'ar știe cineva
Cum mi-i mie inima,
Bună ziua nu mi-ar da
Și-ar trece și m'ar lăsa ;
Dac'ar știe ori și cine
Cum arde inima'n mine
Și n'are cine mi-o stânge
Nici Suceava cu apă,
Nici Siretul cu gârlă,
Numai bădița de-a vra,
Il stânge cu cureaua ;
Mă strânge o dată bine
Și stânge inima'n mine.

Culese din Mitocul-Drug distr.-Sucevei

Erast Hostiuc.

269.—Bulgăraș de gheață rece,
Vine earna, vara trece
Și n'am cu cine-o petrece
Cu cine mi-am petrecut
Pus'o capu' la pământ.
Și cu trupu' la răcoare
Valeo ! inima mă doare.
Și cu trupu' la hodină
M'a lăsat neagră străină.

Din Frătăuțul-vechiu, Bucovina.

M. Boca.

270.—Toată lumea-mi zice mie
Că nu sunt de omenie.
Foae verde, foaie'n fiu
Dar nici eu nu vreau să fiu;
Cât oiu fi pe lume viu,
Tot de rele să mă știu.
Dar eu rele nu făceam,

Numai cât mă pricepeam;
Dar eu rele n'am făcut
Numai cât m'am priceput;
Când m'oiu lăsa eu de rele.
S'or uita urmele mele.

Novaci.

H. N. Ţapu.

271.—*Care lele-i mai frumoasă*
Doarme cu drăguţu'n casă;
Care lele-i mai urîtă
La poartă şede şi cântă.

272.—*Vale-o lele ce mi-i da*
Să mă duc cu Dumneta,
—Bădică te-oi săruta
Şi ţi-oi mai da şi ceva.

273.—*Frunzuliţă pe şoşea.*
N'ai văzut puicuţa mea?
—Bădiţă, bădiţă hăi
Măcar şi de ţi-am văzut'o
Poate nu ţi-am cunoscut'o.
—Ea-i la faţă albineaţă
Şi la păr neagră şi creaţă;
Neagră, neagră câte-un fir
Faţa ei e trandafir.
Neagră, neagră câte-un snop
Faţa ei e busuioc.

Bucovina **V. Ungurean.**

274.—*Foae verde salbă moale,*
N'am cui da patru parale
Să-mi taie plopu' din vale,
Să-l pui punte râu-ăl mare,[1]
Să-mi treacă Iorgu călare,
Cu cămaşa albă'n poale
Spălată de fată mare,
Uscată la lumânare.

(Dela Gr. Morjan din Dobromir).

Var. 145. **P. Ştefănescu.**

275.—*Iaca una... iaca trei,*
Iaca două şi cu şapte tocmai nouă.
Aşa lin şi lin şi lin,
Ca soarele pe senin,
Şi luna pe nourele,
Hă-tu-i gura de muere;
Că-i plin pieptu' de mărgele,
Şi'n gură făr' de măsele.

276.—*Joacă fată ce-i juca,*
Du-te-acasă şi'i mânca,
C'o tăet mă-ta mâţă,
Şi ţ'o lăsat codiţă
Şi'o pus'o pe policioară,
Şi'o căzut în donicioară,
Şi'o pus'o pe poliţă,
Şi'o căzut în doniţă.

Vânătorii Neamţ. **Gh. Popescu.**

277.—*Lelițele cu cojoc,*
Aştept să le iau la joc,
Cine dracu' le-o juca,
In toată Duminica,
Mai joace-le cioarele,
Că mă dor picioarele.

278.—*Vai de mine ce şirag*
Dar păcat că n'are steag,
A avut şi l'a perdut,
Era ştegarul tăcut.

279.—*Asta-i fata lăudată,*
Cu casa nemăturată,
Cu chica nepieptănată.

(In horă la Vălenii-de-Munte 24 Iunie 1908. **I. C. Beldie**

280.—*Foaie verde trei agude*
Arde focu 'n paie ude
Strig la puica nu m'aude
—Ba te-aud puiule bine
Da-i duşmanul lângă mine,

1). Pe râul ăl mare, adică.

Cu două pistoale pline,
Când de când să tragă'n mine,
Unu'n mine, unu'n tine,
Când a fi și-a bubui,
Pe-amândoi ne-a prăpădi.

(De la Ruxanda Constantin. femeie de 65 ani din Bărlad).

St. Manole.

281.—*Preuteasa popei nostru,*
Nu mai țese pânza'd post,
O pune la Sânziene,
Și face popei ismene.

282.—*Foaie verde ca unù*
Nu te uita lele nu,
Nu te uita lele, hăi
Nu te uita'n ochii mei
Ochii mei nu-s de oglindă,
Să-ți cauți fața de mândră,
Fața mea-i, fată de domn
A ta-i bugedă de somn.

Dorna **Ioan Zotta**

283.—*Foae verde solz de pește,*
Cântă cucul se rotește
Ghiță, calul potcovește,
De grea cale mi-l gătește:
Puica din poartă-l privește
De lacrămi de-abea-l zărește.
—Foae verde pui de nuc
S'o strâns mândrele buluc
Și mă'ntreabă und'mă duc?
Eu le spui în bătălie
Ele plâng și mă mângâe
Și mă'ntreabă: Viu de sară?
Eu le spui la primăvară
Ele plâng de se omoară.

Priponești-Tutova

I. Măgdăliniș.

284.—*Frunzuliță foae lată,*
Maica ne-o purtat odată.
Și-odată-o picat poruncă:
Unul din doi să se ducă,
Să meargă la cătănie,
Nimene să nu mai știe.
Dincolo de orășie
Vin doi frați de cătănie.
Zis'a frate către frate:
—Pune frate mâna'n șele
Să cântăm una de jele,
Că de când am cătunit
Plugu'n şură-a ruginit
Boii'n grajdi-o'mbătrinit
Biciu'n cui a putrezit.

Dela E. Hostiuc. Mitocul Dragomirne Bucovina. **I. E. Torouțiu.**

Glume, jitii, taclale.

46.— Țiganul și berbecul împărătesc.

Intr'o toamnă, un țigan, ce făcu, ce drese, că nu știu de unde prinse un haidoș de lup, cât un junc de mare! Ce să-i facă?

Il băgă într'un sac, legă sacul la gură, se huțupi țapăn, de-l aruncă la spinare și... haida-ha, haida-ha, cu el pe drum la vale.

Se amărà urît bietul țigan cu jigania dracului în spinare; că, după ce că era mare, apoi nu era nici cinstit. In loc să fie și el de treabă ca un creștin al lui D-zeu, nu s'astâmpăra de loc: se sfredelià în sac, ca 'n ghiarele morții.

Pe seară, trecù pe lângă o stână. Ciobanii de colo :

— Ce-ai în sac măi ţigane, de te lupţi cu el, ca cu ursul ?!

— Ce să ham românico ? Iaca hun *berbec* d'ăia mari *'mpărăteşti.* Hîl duc la oile 'mpăralului.

— Ce cei pe el, măi ţigane ? Ţi l-am cumpără noi. Ţi-am lua drumul din picioare, şi te-am scăpà şi pe tine de canun.

— Hauliu... sărăcuţ de maica mea !... cum să-l dau românico ? Că m'am rămăşit cu 'mpăratul să-l duc la 'mpărăţie, la oile lui. —Pe unde mai scot cămaşa ? – Da' uite ce : Dacă-mi plătiţi bine, vi l-aşi lăsà să mâe cu oile voastre până mâine dimineaţă.

— Bine, fie şi aşa ! Şi cât ne iei măi ţigane ?

— Hapoi, câte oi aveţi ?

— Trei sute.

-- Scoate trei sute de franci, şi... pace ! Câte-un franc de oaie.

— Fugi d'aci măi ţigane, că prea ne ceri mult.

— Haoleo ! nu e mult ; zău românico nu e mult ! Hapoi bine, judică şi d-ta : puţin lucru e, când te-i pomeni la primăvară hodoronc-tronc! cu 300 de miei, tot de hăi mari 'mpărăteşti ?

— Măi ţigane, las că e destul cât îţi dăm noi. Ia 200 de franci şi taci dracului din gură !

— Nici 250 nu daţi ?

— Ferit-a sfântul ! Nici o lăscăe mai mult !

— „Haide, fie şi aşa ! Noroc să de Dumnezeu ! Pentru d-voastră, dar să fi fost alţii, zău ! nu făceam târg aşa, în rupţul capului" ! —

Îi numărară ţiganului 200 de frăncuşori albi ca spuma laptelui, tot de cei cu zimţi.

— „Hapoi uite ce e românico : berbecul să-l lăsaţi pe seama mea, să-l bag eu în târlă, înserat bine, după ce ne-om culcà. Dar să egaţi câinii ; să nu cumva să-l simtă şi să-l *hăţăie* că-ì piere şi chef şi tot, şi nu mai face nimic."—

Aşa făcură ciobanii.

Apoi băgară pe ţigan în stână. Il cinstiră, îl omeniră, îi deteră demâncare... se ospătă cioroiul, mai abitir ca la lăsatul secului ! Mă rog : „Ca ţiganul la stână" — vorba ceia.

Când înnoptă bine şi adormiră ciobanii, ţiganul se sculă binişor, deslegă sacul la gură şi dete drumul lupului în târlă ; iar pe el... *Radu* la chemat ! cu chimirul doldora şi sătul-carabă !

Peste noapte, deşteptându-se un cioban auzì buşeli în târlă ; dar socotì că berbecul îşi vede de treabă, *în lege*, şi că n'au dat ţiganului banii de surda.

Lupul — ştiţi d-voastră -- e lighioană a dracului. Dacă se vede în grămadă numai *gâtue* oile şi le lasă moarte.

Dimineaţa când deschiseră ciobanii uşa târlii să vadă isprava berbecului împărătesc, *băşti* ! lupul pe uşă ; şi să te păzeşti ! fugi !... şi fugi !... de parcă scăpase din puşcă.

Iár când intrară înnăuntru se luară cu mâinele de păr : *toate oile erau palangă la pământ, de „berbecul împărătesc“*.

(Auzită deia Andrei Bădulea, din Leurdenii Muscelului.)

D. Mihalache.

47.—Toate's de-a'ndoaselea.

S'o plecat ţiganul la naş să'i ducă colacii şi naşul supărat.

— Ce caţi măi ţigane, acu'i de-a colacilor?

— Să am paşti naşule, ţ'am colăcit adusul.

— Nu mai cârâi că te trăsnesc ? Fugi că dau.

— Toate's de-a'ndoaselea, naşule ; d'apoi a veni ea vremea şi atunci o să te bernevigesc de fundul luaţilor, şi o să te pământesc într'o trântită de are să'ţi bernevigească sărita.

(Auzită dela frate-meu Petru învăţător).

Ioan C. Beldie.

48. — Răspunsul nimerit.

Un doctor se duce la o casă unde erau 2 băeţi bolnavi. Unul din ei era în odaia mare a casei iar cel-lalt cu un moşneag într'o *căsuţă*. Doctorul caută mai întăi pe cel din casă şi când să intre în căsuţă la cel-lalt, dă şi cu ochii de moşneag:

— „Ce ai, moşule, eşti bolnav?

— „Eu bolnav ? eu *cazac*, D-le doctor“ !

zise moşul sărind de pe *prichiciu* în picioare.

— Per atunci dece stai aici ?“

— „Poi, dacă *sânt de 83 de ani !*“

(Intâmplată d-lui dr. Malâncescu Ţuţcani-Covurlui).

I. O. Zugravu.

49.— Băetul şi baba.

Se întorcea un băet dela Iaşi iarna, prin câşligele Crăciunului, pe-o vreme rea. Innoptând pe drum, se opreşte într'un sat, la o casă, şi cere să-l găzduiască. S'a întâmplat că acolo trăia o babă care avea şi fată mare. Babă l'a primit, că, ce era să facă la o vreme ca asta, şi, cum gâcea că băetanul trebue să fie flămând, îl ia 'nnainte spunând că nu prea are cu ce'l ospăta.

— **Doar cu nişte borş şi mămăligă rece...**

— Cu ce-a da D-zeu, mătuşă, că eu nu aleg... când nu-i de unde! Era anapoda flăcăuaşul.

Mai stând de vorbă, până să-i puie masa, ce-i veni lui în gând, că numa prinde a zice ;

— Doamne, mătuşă, ce-am mai auzit eu la drumu' ista !

— Ce-ai auzit, dragu' mătuşei ? sare baba.

— Păi, se svonea dintr'un capăt în celălant a' Eşului şi bătea dărabana pe toate uliţele, că, cică de-acù, au să se 'nsoare băetanii cu babele şi moşnegii cu fetele !

— Ian-auzi comedie ! — Fată hăi, ia du-te degrabă 'n pod şi taie din carne şi din cea slănină un *hartam* ş'o bucată, c'are să-ţi fie băetanul tată !

— Ei, mamă, parc'a mai fi aşa ! răspunde fata cam inciudată. Dumnezeu ştie !

Da' baba, luminată :

— Dumnezeu, ştie-o nimica : Băetul ştie, că vine dela Eşi... Fugi şi adă ce-ţi spun eu !

(Auzită dela d. M. Teodorescu în Coropceni-Vaslui).

I. Neculau.

Scrisoare către Redacţie.

Stimate Domnule Pamfile,

De şi nu vă cunosc personal, totuşi, mi-am făcut socoteală să vă scriu ceva. Şi aceasta datorită notiţei dv. No. 6 de la p. 162 a numărului de pe Iunie la „Ion Creangă". Ziceţi în acea notiţă că, cântecul cules din Hangu, de d. Gr. Vlad, înv. în Crucea, este pe formaţie nouă. Eu zic că nu-i pe formaţie nouă, ci, ori colegul Vlad l'a copiet, ori acel de la care l'a cules, l'a copiet din cartea lui V. Alexandri, p. 265, No. XXXIV (în ed. „Minerva" p. 172).[1] Foarte puţine schimbări sunt în poezia —aşa zisă culeasă— a d-lui Vlad. Iaca de aceea ar fi câte odată de folos să se însemneze numele omului şi vrâsta, căci ai vedea îndată, dacă culegătorul nu umblă cu şmichirii, numai spre a se numi culegător de literatură populară. Cel care a răscolit cu citirea o leacă de material folkloric, îndată cunoaşte că cutare cântec ori îi cărturăresc, ori îi luat dintr'o carte şi-i sluţit. Atârnă mult lucrul acesta şi de la cinstea celor ce vă trimit material spre publicare. Numai de dragul lui „Ion Creangă" din Bârlad şi a acelui din Humuleşti, am

1). Nu ne vine să credem nici una, nici alta. N. R.

căutat a vă face ştiut ceea ce v'am scris în aceste rânduri. Nu luaţi, rogu-vă, în nume de rău vorbele mele... ş. a.

Un abonat.

Mulţumind de aceste observaţii, le împărtăşim colobatorilor noştri spre a lua aminte iar d. Gr. Vlad ne poate da lumuriri.

CRONICA

* Pe la începutul lui Iulie s. v. a. c. se va sărbători la Lipsca (Germania) a 500-a aniversare a înfiinţărei universităţei din acel oraş. Pe lângă trecutul comercial ce ne leagă de Lipsca, mai amintim cetitorilor noştri, că acolo locueşte unul dintre învăţaţii lumii, d. dr. G. Weigand, profesor la această veche şi însemnată universitate şi consilier imperial al Germaniei, care studiază cu adânca-i pricepere limba noastră românească, cu toate frumuseţele şi comorile ei, făcând-o cunoscută lumii, prin scrierile şi eruditele sale lecţiuni universitare. „Ion Creangă" îndreaptă cu acest prilej bătrânei şi vrednicei universităţi din Lipsca şi iluştrilor ei profesori, viaţă îndelungată şi fericită.

* *Dr. Aurel Mureşeanu* proprietarul şi directorul „*Gazetei Transilvaniei*," după o neobosită şi desinteresată activitate ziaristică, închinată cauzei naţionale române şi luminării poporului românesc, a murit în Braşov în ziua de 7 Iunie. Dumnezeu să-l erte şi pe nòi să ne întărească.

A. C. L.

* In „**Neamul Românesc literar, I. 6** o pòveste scrisă de d. *A. Morariu*: *Fata cea înţeleaptă*, în graiu buaovinean.

* *D. Mihnea Olmazu* scoate în broşură **Poveşti rimate**. 4 poveşti versificate pe cari ni le aducem aminte din *Floarea Darurilor*. D. Olmazu ni se pare un tânăr —începător să-i zicem;— cu toatea acestea judecându-l după cât ne arată, vedem în d-sa pe unul dintre cei mai norocoşi mânuitori ai versului pe motive populare. **P.**

* In „**Dunărea de jos**", revistă gălăţană No. 7, colaboratorul nostru d. N. Mateescu, Diocheţi-Putna, dă: „Povestea unei lăcate".

* In „**Revista Culturală**" No. 8 şi 9, din Craiova d. N. I. Dumitraşcu dă povestea: „*Finul lui sfântu' Arhanghel*".

I. C. B.

Poşta Redacţiei.

V. C. Ţirică.—In nr. viitor.
Altora mai vechi.—Răbdaţi un an, ca să trăiţi un veac.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **Ion Creangă›** *pentru strângerea fondului :*

„CUZA-VODA"

		L. B.
Suma din urmă	— — — — — —	55.05
Șt. St. Tuțescu, Catane-Dolj	— — — —	1.00
	Total :	56.05

Sumă care s'a depus pentru creștere la *„Societatea Cooperativă"* din Bârlad cu libretul No. 392.

Rugăminte.— Când întemietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă"*.

Asemenea colaboratorii din țară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această fată hotărîtă *Fondului „Cuza-Vodă"*.

Adresa pentru mandate: Tudor Pamfile, str. Țarigrad, Bârlad.

NOTE:—*Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații carin'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugați să-și facă socoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.*

— Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți înnainte.

— Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitanțele cuvenite.

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă“ numerile toate din anul I	3.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0,20
„ „ Jocuri de copii I.	1,40
„ „ „ „ „ II.	1,60
„ „ Cimilituri românești.	1,00
„ „ Graiul vremurilor (povești)	2.00
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	0.25
L. Mrejeriu: O șezătoare țărănească	0,20
„ „ Gospodăria și fata de la țară	0,40
Fl. Cristescu, Carte pentru copii	1,20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului CataneDolj	2,00

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

Anul II—No. 8. **August 1909**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

CUPRINSUL:

REDACȚIA: T. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

=BARLAD=

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

Către intemeietori și abonați.

—*Cotizația intemeietorilor de la An. II No. 5 inclusiv s'a scăzut la* **un leu** *pe lună. Rugăm pe tovarășii rămași în urmă cu plata cotizațiilor să și le achite cât mai grabnic.*

—*Indreptăm o caldă rugăminte abonaților lui* „Ion Creangă“ *ca să-și achite datoria către revistă, căci singurul mijloc de apariție al revistei este abonamentele.*

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei
Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de la persoanele ramase în urmă cu plata.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis innainte, intreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Anul II—No. 8. **August 1909**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ADMINISTRAȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL
T. Pamfile, str. Țarigrad Bârlad	M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)	In țară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

INSTIINȚARI

La 7 Iunie d. I. C. Beldie, unul din întemietorii revistei noastre și colaborator harnic al ei, a fost hirotonist diacon, de către P. S. S. Episcopul Dunărei-de-jos, la Constanța. Urăm cu acest prilej **S. S. Păr. Diacon I. C. Beldie**, viață îndelungată și spornică pentru luminarea și îndrumarea săteanului nostru.

Incepând de la acest No. d. **D. Mihalache**, învățător in Goleștii-Badei, Muscel, vine din nou între întemeietorii revistei noastre. Din tot sufletul, ne bucurăm.

Cinstitele persoane cari au primit «foi de înscriere pentru **Bustul lui Ion Creangă** în Bârlad", sunt rugate să acopere cât mai curând cât mai multe locuri din foi, cu cei mai mărunți dintre bani chiar, spre săvârșirea datoriei ce o avem in acest an.

Domnii, cărora nu le-au venit foile, le pot cere de la Redacție.

„Ion Creangă."

O PREFAȚA

Jocuri de copii III, un vol. de IV + 98 p. cu glosar.

Acest al treilea mănunchiu cuprinde jocuri de copii, frânturi de graiu și obiceiuri copilărești, așezate în acelaș schelet ca și celelate, ca întregiri sau continuări. Puțin material necunoscut, și mai mult împrăștiat prin diferite colecțiuni mixte, foi și lucrări.

Poate că mai sunt și alte isvoare pe cari nu le-am putut afla, poate că vor fi având și puncte necunoscute în colecțiunea mea, dar de sigur că puține Subiectele obișnuite le cunoaștem însă aproape pe toate, cred, și de ceeace nu se află în colecția lui Ispirescu [1]), a d-lui A. Bogdan [2]) și a mea—pentru Românii din stânga Dunării—și a d-lui P. Papahagi [3]) pentru cei din dreapta,—vor fi amănunte de cari ne putem

1]. P. Ispirescu, *Jucării și jocuri de copii*, Sibiiu, 1891.

2]. A. Bogdan, *Cântece de copii și jocuri*, Brașov, 1905.

3]. P. Papahagi, *Din literatura populară a Aromânilor*, București, 1900. Vol. I complectarea colecțiunei publicate în *Analele Academiei Române* XXV, secț. lit.

dispensa cu puține pierderi. Se înțelege, ar fi bine și frumos să nu avem nimic de pierdut, dar aceasta este peste putință în ogorul literaturei populare.

Iși vor aduce foloasele lor aceste colecțiuni? De sigur. In răsfoirea lor, fie-care cercetător va găsi câte ceva; cei mai folosiți însă, vor fi cei ce au grija educațiunei fisice a copiilor de școală, a tinerilor de sub steagurile oștirei și a celor în vrâstă.

Firea și țesetura trupului de Român cer *o hrană de care sunt conștiente că o avem*, cer o educațiune ale cărei elemente se potrivesc cu golurile, cu cerințele ce se nasc în ele. Această hrană ne este la îndămână; împrumutând-o din ale părți, vom greși, vom pune o formă nepotrivită într'un tipar cunoscut, *vom jigni orgoliul nostru etnic care simte* în mod inconștient.

Vom purta limba dară, după graiul nostru, vom cânta și vom petrece ca la noi, vom munci și ne vom munci cum cere firea noastră.

Trupește ne vom educa cum natura a impus copilului nostru să se educe. Vom folosi prin urmare și mai departe ùnele din aceste jocuri iar începuturile pe cari le avem [1], le vom curăți de tot ce-i strein și le vom îmbogăți tot mai mult, spre folosul nostru cel mare.

Zorlenii Tutovei, în Octombrie 1908.

Tudor Pamfile.

POVEȘTI

12. — Mândrul florilor.

Acu cică era odată un împărat și o împărăteasă a căror împărăție era nemărginită și toate erau bune și la locul lor, dar un lucru care-i făcea împăratului zile răle, era că nu-l dăruise Milostivul nici cu un copil, care să-i bucure zilele cele din urmă. Și se gândea bietul împărat că va muri și neavând nici un copil să-l moștenească, împărăția lui câștigată cu mult sânge și cu multe războae, va fi sfâșiată de dușmani. Cătatu-s'a el pe la vraci, pe la vrăjitori, s'a căznit fel și chip doar, doar, a avea un copil — dar degeaba. Dela o vreme betului îm-

1]. Dim. Ionescu, *Tratat de jocuri școlare, pentru uzul tuturor școalelor de ambele sexe*, București, 1905.

2]. Dim. Ionescu și Gr. Teodosiu, *Jocuri școlare pentru usul familiilor și al școalelor*, București, 1905.

3]. Gr. Al. Tăbăcaru, *Jocuri românești pentru copiii școalelor primare*, București, 1906.

părat nu-i mai ticnea nici mâncarea şi nici somnul, şi gândul că n'are urmaşi îl chinuia. Odată, se iscă un războiu, şi porni şi el în ajutorul unui împărat, dar înnainte de a pleca îi spuse împărătesei :

—„Să ştii că dacă, când mă voi întoarce nu te voiu găsi cu un copil în braţe, să te şi duci dela mine". Plecă împăratul la bătălie şi pe atunci bătăliile se dădeau cu anii, aşa că el zăbovi, vre-o 10 ani, şi se întoarse acasă biruitor, dar cu inima îndoită: oare va găsi copilul ori nu. Ajunge împăratul acasă şi găsi pe împărăteasă tot cum o lăsase. Atunci împăratul îi zise : „Eu nu te mai pot ţinea la împărăţia mea, du-te, du-te încotro te-o îndrepta Cel de sus". Şi dându-i bani de cheltuială şi merinde pe trei zile, porunci la 2 ostaşi s'o scoată afară din împărăţia lui. Impărăteasa cu lacrimile în ochi, plecă în lumea lungă şi îşi blestema ciasul în care se născuse. Ce nu făcuse ea săraca ? Câţi vraci, gâcitori, mă rog, fel de fel de învăţaţi de câţi auzise ea, pe toţi i-a chemat, le-a cerut sfatul, i-a mulţămit cu bani îndeajuns dar copil tot n-a avut. Soldaţii o scoaseră afară de hotarele împărăţiei şi se întoarseră înnapoi. Biata împărăteasă porni încet, încet şi dădu peste o câmpie presărată cu tot felul de floricele unele mai frumoase decât altele. Impărăteasa trecu prin mijlocul câmpiei şi tot lua de ici o floricică, de colo alta şi le mirosea pe unele, pe altele le făcea mănunchiu şi nici nu băgă de samă când trecu prin ea. Când se depărtă de câmpie, împărăteasa se simţi însărcinată ! Ce să facă ? Să se întoarcă la împărat, se gândea că el trebue să se fi însurat — că trecuse vreme la mijloc de când plecase ea ; mai bine să meargă înnainte. Ii veni vremea să nască şi născu un băet de mai mare frumuseţa, sănătos şi voinic. Il învăli cu ce găsi de prisos la ea, îl luă în braţe şi porni cu el cale lungă să-i ajungă. Mergând înnainte ajunse la o fântână, şi se puse să se mai odihnească, când iată o măicuţă bătrană : „Da încotro fiică ?" „Sărut mâna măicuţă, iaca aşa," şi aşa şi-i spuse toate cele ce păţise. Maica (care era sf. Vineri) îi zise : „aşa dar copilul nu ţi-i botezat ? Să ţi-l botez eu. Vrei ? „Sărut mâna măicuţă vreau, cum să nu vreau."

Şi-l boteză sf. Vineri şi-i puse numele : *Mândrul florilor*, apoi îi arătă împărăterei o cărăruşă zicându-i : „Uite cărăruşa asta: mergi pe ea şi unde te va scoate, te va lumina Dumnezeu ce să faci; şi zicând acestea se făcu nevăzută, iară împărăteasa merse pe cărăruşa arătată şi dădu de o casă drăguţă şi de toată frumuseţa. Intră înlăuntru şi găsi toate cele trebuitoare gospodării. Atunci împărăteasa căzu îngenunchi şi mulţumi lui D-zeu. Ea era singură în pustia asta, dar nu ducea lipsă de nimic căci, ce-i trebuia numai gândea şi avea (vezi că-i purta de grijă sf. Vineri).

Băetul creştea văzând cu ochii, şi cu cât creştea, se făcea şi mai

voinic şi mai frumos. El de mititel se deprinse cu vânatul, şi cu cât se făcea mai mare cu atâta era mai îndrăzneţ la vânat. Trecu vreme la mijloc. Mândrul florilor se făcuse un flăcău voinic şi mândru ca un Făt-frumos. Intr'o zi cercetând împrejurimile văzu departe ceva ce strălucea în bătaia soarelui, de-ţi lua ochii. Fără a spune mă-sii, el porni într'acolo şi ce să-i vadă ochii ? O mândreţe de palat cu acoperişul de aur şi cu pereţii de marmură. Intră înnăuntru, şi văzu într'o odae 12 mese, fiecare masă cu tacâmul ei, pline de mâncări şi băuturi alese. El mâncă bine, bău bine şi luă toate armele câte le găsi şi se urcă în pod. Peste puţin sosiră şi smeii (căci am uitat să vă spun, că în palatul acela locuiau 12 smei), şi când văzură mâncarea începută şi armele nicăeri, pricepură că nu-i lucru curat la mijloc şi începură a căuta. Unul din ei se sui în pod, dar Mândrul florilor, îi tăe capul şi-l trase înnăuntru. Smeii, se săturară de căutat şi văzând lipsa unuia dintre ei, trimese pe altul să-l caute. Ceala, se sui şi el în pod şi nici el nu se mai întoarse (vezi că îi făcuse felul Mândrul florilor).

— Măi dar astă comedie, ziseră smeii şi cu toţii alergară să-i caute. Dar văzură o baltă de sânge lângă scară şi pe loc pricepură cum stau lucrurile. Atunci unul din ei mai bătrân zise: „Fraţilor, moartea noastră, aşa ne scrie la plavilă, ne va fi dela Mândrul florilor. Dacă cumva el îi în pod, mai bine să se deie jos şi să ne omoare ca lumea. Şi atunci Mândrul florilor se dădu joc şi le tăe capul, unu câte unul, până la cel din urmă. Cel din urmă smău însă îi zise: Ce foloseşti dacă mă omori, nici nu ştii unde-s comorile noastre şi dacă mă omori şi pe mine, cine ţi-le va arăta. Mândrul florilor se înduplică şi nu-l omorî. Apoi merse cu el şi văzu toate cmorile şi avuţiile smeilor. In urmă, îl închise pe smău într'o odae şi plecă la maică-sa şi-i zize :

—„Hai mamă cu mine, că am găsit eu un loc mai bun; şi mă-sa se du se cu el, şi iacătă-i aşezaţi în palatul smeilor ! Mândrul florilor îşi putrecea vremea cu vânatul iar mă-sa, merse prin toate odăile, numai în una nu putu intra, în care era smeul, că nu avea cheia (vezi că o luase Mândrul florilor). Sărmanul cum o simte îi şi zise: „Impărăteasă, fie-ţi milă de mine, şi spune-i lui Mândrul florilor să-mi dea drumul, că voi fi şi eu de vr'un ajutor". Impărăteasa, căreia i se urîse singură, îi păru bine că va avea şi ea cu cine mai sta de vorbă şi când se întoarse Mândrul florilor, ii spune şi-l rugă să-i dea drumul. Iar el ca să-i facă voia mă-sii (de ştia ce are să păţiască !) îi .dădu drumul. Dar ce să întâmplă. Cum pleca Mândrul florilor, cânele de smău se dădea de trei ori peste cap şi se făcea un tânăr de nu mai avea pereche sub soare şi se dădu în dragoste cu împărăteasa. Mândrul florilor nici habar n'avea şi nu ştia nici cu spatele, căci când venea sara dela vânat

smăul se prefăcea iar gârbov și neputincios ca mai înnainte. Azi așa, mâni așa, dela o bucată de vreme, smăul și cu împărăteasa puse gând rău lui Mândrul florilor, căci îi împedeca ca să trăiască în liniște. Smăul nu-l putea omorî, căci lui îi era dat să moară de mâna lui Mândrul florilor. Se gândi smăul și se răzgândi și sfătui pe împărăteasă să se facă bolnavă, și când a veni Mândrul florilor sara dela vânat, să zică că a visat că dacă va mânca çarne de porc *sanaporc*, se îndreaptă, de nu, nu.

Impărăteasa de cuvânt. Cum vine Mândrul Florilor ea începu a geme și a s- văita de parcă era bolnavă de când lumea :

Mândrul Florilor, cu durereà de fecior o întrebă : „Dar ce ți-a a-bătut mamă, ce ai ? „Iar ea de colo, ca o prefăcută ce era : Ei, dragul mamei nu se știe de mai trăesc ori nu ; am visat că mă voi îndrepta numai dacă voi mânca carne de porc, sanaporc și àpoi cine poate să-mi aducă ? Ei mamă dacă-i numai atâta apoi fii pe pace că mă duc eu. Și Mândru florilor își luă hainele de primineală și merinde și plecă să caute leac mă-sii, iar ea și cu smăul petrecură în urmă de când binele, căci știau că unde au trimăs pe Mândrul florilor, numai bine nu-i. Căci cine se ducea, după porc sanaporc, înnapoi nu mai vinea. Mândrul florilor mergea, mergea, grăbindu-se să întâlniască pe cineva să-l îndrepte, unde ar găsi el țara porcilor, sanaporcilor. Tot mergând iată că se întâlnește cu o măicuță. Acea măicuță era sf. Vinere, nașa lui. Cum îl văzu sf. Vineri îi zice :

— Unde ai luat-o fine ? Și Mândru florilor, îi sărută mâna și se bucură că a putut cunoaște pe nașă-sa, despre care-i spusese maică-sa.

— Ia, îi mama bolnavă și mă duc să-i caut leac ; nu știi, nașă să mă îndrepți unde aș putea găsi, un purcel de porc sanaporc ?

— Ba știu fine, dar hai mai bine acasă la mine, și te vei mai odihni. Și merseră până la casa sf. Vineri, unde Mândrul florilor mâncă și se puse să se odihnească.

Pe când dormea el, sf. Vineri își zise : „Ehei fine, mă-ta umblă să te prăpădească, dar nu-i ajută Cel-de-sus“; și luând un frâu din cui cum il scutură, cum eși din pământ un cal murg de toată frumuseța. Apoi scotoci într'o ladă și scoase o trișcă, și când se sculă Mândrul florilor îi zise :

— Ține trișca asta și ai să mergi prin cutare loc, până vei a-junge aproape de locul unde paște turma porcilor. Să te sui într'un copac pe care îl vei găsi acolo și să cânți, să cânți din trișcă, până ce a veni soarele în cruce. Atunci să te răpezi și să iai un purcel, să-l ții să nu țipe, să te urci pe cal și înnapoi să nu te uiți că te prăpădești. Mândrul florilor mulțumi sf. Vineri, luă trișca, îi sărută mâna și porni, după ce-l binecuvântă sf. Vineri.

Merse el cât merse, şi ajungând aproape de locul unde păştea turma porcilor, se sui în pom, ce era acolo, şi începu a cânta din trişcă! Unde nu începu a juca porcii, mai dihai ca oamenii. Să fi văzut cum făcuseră spume la gură, de atâta sbucium, şi Mândrul florilor nu-i slăbea!

Aşa-i ţinu până ce veni soarele în cruce (la amează) ştii când toţi porcii căzură ca morţi la pământ, întrând într'un somn adânc; şi se cutremura văzduhul de grohăitul lor. Atunci Mândrul florilor, se dete binişor din copac, se apropie tiptil şi haţ! înşfăcă un purceluş mai din margine, şi tiva pe cal, şi apoi ţine-te băete. Scăpăra pământul sub picioarele calului!

Dar porcii, tot l-au simţit. Şi începură a se înşira după dânsul, şi era cât pe ce să-l ajungă — ba chiar un porc, i-a rupt coada calului şi cât pe ce să-l apuce şi pe el. Noroc că-l întimpină sf. Vineri şi ameninţă porcii, cari se întoarseră cum o văzură, îndărăt.

—In sfârşit ai scăpat fine—zise sf. Vineri. — Trebue să fii tare ostenit. Ia pune-te şi ospătează ceva, şi te hodineşte. Mândrul florilor mâncă şi se puse să se odihnească. Sf. Vineri, pe când dormea el, îi schimbă purcelul cu un altul de al ei, şi care sămăna *aidoma* (întocmai aşa), cu cel adus de Mândrul florilor. Mai dormi, cât mai dormi, şi Mândrul Florilor îşi luă ziua bună dela sf. Vineri, luă purcelul, încălecă calul şi porni înspre casă. Cum îl simţi mă-sa se prefăcu iar bolnavă, şi smăul iar gârbov.

— Ei, mamă, nu mai geme că ţi-am adus leacul; şi mă-sa şi cu smăul se prefăcu că nu ştiu ce să mai facă de bucurie, dar în inima lor nu mai puteau de ciudă! Trece o zi, trec două, acu mă-sa era sănătoasă, şi Mândrul florilor nu mai putea de bucurie. El îşi petrecea vremea tot cu vânatul — şi în lipsa lui, smăul, după multă gândire născoci alt chip să-l piardă pe Mândrul florilor. Sfătui pe împărăteasă să se facă iar bolnavă, şi să spue că a visat că se va îndrepta, dacă va bea apă vie, şi apă moartă, de unde se bat munţii în capete. Cum vine bietul băiat dela vânat, găseşte pe măsa iar bolnavă. Nu ştia ce să mai facă! Da ce ai mamă, ce ţi-e şi căţaua de măsa, valeo, şi vaeu, de acu mor! Numai dacă aş bea apă vie şi apă moartă, de unde se bat munţii în capete, am visat că m'aşi îndrepta.

— Ei, mamă, dacă-i numai atâta, lasă că mă duc eu— da mă-sa de colo: Nu te duce dragu mamei, că mă laşi singură şi câte şi câte numai aşa de mântuială, pe când în inimă ii părea bine. Plecă iar Mândrul florilor şi iar se abătu pe la sf. Vineri, care, cum îl auzi pentru ce vine şi unde se duce îşi zise: Ihai dragu meu, mă-ta umblă să te prăpădească dar nu-i ajută D-zeu; apoi îi zise: Mânâncă ceva şi te hodi-

neşte şi apoi, tot te-i duce. Mândrul florilor o ascultă; iar sf. Vineri, căută 2 sticluţe şi când se sculă i le dădu zicându-i: Ai să mergi prin cutare locuri şi ai să vezi, munţii cari se bat în capete. Tu să stai de parte şi când o fi soarele la amează, munţii au să se hodinească puţin. Să bagi samă atunci şi să te răpezi, să-ţi umpli sticluţile dela 2 cişmele ce curg alăturea şi repede să te şi sui pe cal şi să nu te uiţi îndătăt, că eşti mort pe loc.—

Mândrul florilor luă sticluţele, sărută mâna sf. Vinerl şi plecă. Merse, merse până ce ajunse aproape de munţi, pândi când era soarele la amează şi se răpezi ca un fulger de'şi umplu sticluţele, dar tot l-au simţit munţii, şi i-au apucat numai căciula pe care i-au făcut-o praf. Mândrul Florilor, o luă la goană, şi-o ţinu până ce fu aproape de casa sf. Vineri, şi cum ajunse căzu de osteneală. Sf. Vineri, îi schimbă apa vie şi moartă, îi puse în loc alta, şi când se sculă Mândrul florilor, luă, ceva în gură, şi mulţămi iarăşi sf. Vineri şi plecă repede spre casă.

Găsi pe mă-sa tot bolnavă, care cum bău, se şi îndreptă. Dacă văzu smăul că tot n'a putut răpune pe Mândrul florilor, mai încercă un mijloc. Ii spuse împărătesei ca să caute în cutare loc şi are să găsească 3 cordele: de bumbac, cânepă şi mătasă; cu ele să-i lege mânele lui Mândrul florilor şi apoi, dacă a izbuti, încolo-i uşor. Impărăteasa de cuvânt: „Doamne, dragu' mamei, iaca ce cordele am găsit eu; şi tot nu-ţi ştiu puterea, ia să cerc acuma, să văd cât de puternic eşti. Ei, mamă, îţi fac voia, dar îţi spun că le rup, mai înainte.

— Vom vedea, zise smăul care era de faţă. Impărăteasa îi legă mânele, întâi cu cordeaua de bumbac şi când se opinti odată Mândrul florilor o şi rupse. Atunci mă-sa îi legă mânile cu cordeaua cea de cânepă. Se căzni multişor Mândru Florilor dat tot o rupse. Smăul nu ştia ce să facă de ciudă. In sfârşit, îi legă mânele cu cordica cea de matată. Se căzni, se munci, dar tot n'a putut-o rupe:

—Ei, mamă pe asta n'o pot rupe, zise oare cum ruşinat Mândrul florilor, tae-o că rău mai ustură...

— Sai smăule şi-l tae şi tu pe dânsul, zise mă-sa; iar smăul *hraşti*, îi tae capul cu paloşul, apoi îi *cenătui* corpul bucăţele şi-l puse în nişte desagi, şi aruncându-i pe cal îi zise smăul: Na, l-ai purtat viu, mai poartă-l şi mort. Da, am uitat să vă spun: Smăul şi împărăteasa, îi scoase ochii şi-i puse într'o cutie. Intr'acestea calul o luă la drum şi încet, încet, ajunse la sf. Vineri, vezi că tot dela ea pornise şi când îl văzu sf. Vineri şi pricepu ce s'a întâmplat, şi alergând, luă desagii zicând: „Ştiam eu fine, că umblă să te prăpădească, dar tot nu le-a ajutat Cel de sus. Şi puse bucăţică cu bucăţică, fiecare la locul lor, şi unde n'ajungea mai punea şi o bucăţică din purcelul adus de

Mândrul florilor, până când închipui trupul întreg. Apoi îl stropi cu apă moartă și bucățelele se prinse la loc, de părea a fi fost de când lumea și apoi îl stropi și cu apă vie, și pe loc Mândrul florilor învie :

— Ei da greu somn am dormit.

— Dormiai tu mult și bine dacă nu eram eu ; și pe dată Mândrul florilor își aduse aminte de cele ce pățise, și tocmai acu pricepu el planul mă-sii. Dar ce folos, că era orb ! Și sf. Vineri nu-i putea face nimic, dar îl sfătui : Na-ți trișca asta, și du-te la mă-ta. Ia tocmai se cunună cu smăul. Să te pui la poartă și să cânți, și când or fi toți mai înfocați și se vor minuna de așa cântece, tu se taci. Dacă te-or ruga să mai cânți, și or stărui, tu să zici că ai stricat-o Dar dacă ii avea ochi, îi face alta de o mie de ori mai bună, care să cânte de-o mie de ori mai minunat !! Și încolo vei face, cum te va lumina D-zău.

Mândrul florilor luă trișca și când ajunse acasă nunta era în toi ! Lume, lume, era adunată și muzici cântau, și era o veselie, ca la nuntă. Mândrul florilor se puse lângă poartă și începu a cânta, o așa cântare în cât toate amuțiseră. Tăcură muzicile, încetară glumile, toți, și mire și mireasă ascultau cântarea minunată ! De odată cântărețul se opri ! Cântă băete, cântă, strigau toți din toate părțile ! S'a stricat, zise Mândrul florilor, dar pot face arta, mult mai bună și care să cânte o cântare mult mai frumoasă ca cea dintâi, dar dacă n'am ochi !!

— Doamne dragă, zisă împărăteasa smăului. Avem ochii păcătosului celuia, de ce să nu-i dăm lui, să ne cânte așa de minunat !...

Smăul se învoi și pe loc îi aduse ochii și cum îi puse, Mândrul florilor cum văzu ! Atunci se apropie de smău și-i zise : Hei smăule, așa mi-ai fost și *hârșt* îi tae capul. Dar mă-sa ! Inlemni când îl văzu și puse ochii în pământ. Mândrul florilor îi zise : Mamă, mamă, nu te-am crezut așa de haină ! Lumea care era adunată se împrăștie înspăimântată. Mândru Fiorilor, o luă pe mă-sa de mână și o duse în beciu, unde îi zise : mamă, vezi aceste căzi și aceste poloboace ? dacă, când voi veni le voi găsi pline de lacrimi să știi că numai atuci te ert; și zicând acestea o lăsă acolo, încue ușa și-i trânti un lăcat, cât ziua de mâni de mare, își încălecă murgul și porni în lume. Dar se abătu și pe la nașă-sa (sf. Vineri) să-și iea ziua bună. Sf. Vinere îl îndreptă înspre sf. Duminică, după ce îl ospătă, și-l binecuvânta. Merse Mândrul florilor cât merse și ajunse la sf. Duminică. Il primi bine, îl ospătă și făcu cu mâna înspre răsărit și veni îndată o zână.

Il vezi zisă sf. Duminică arătând pe Mândrul florilor al tău să fie, și tu a lui; și-i binecuvântă. Mândrul florilor, stătu cu soția lui cât mai stătu la sf. Duminică și pe urmă plecă în țara zânelor. Aici, el își petrecea vremea cu vânatul și era ferit de boale. Cum trecea de 40 de

ani se scălda într'un lac ce era acolo şi devenea iarăşi tânăr. Cu vânatul lui umbla peste tot locul numai într'o vale, unde îi spusese zâna să nu se ducă. Intr'o zi ce-i veni prin minte ? Adică de ce nu m'aşi duce şi pe acolo ? Ce să fie ? Şi întră în valea răcoroasă, dar de odată îl păli un dor de mamă încât nu-l mai putu opri nimeni şi, şi plecă.

Cât l-a rugat zâna să stea, că pe ea cui o lasă, că aşa, că pe dincolo, Mândrul florilor tot plecă. Ajunse cam pe unde ştia el că era palatul smeilor. Dar nici o urmă. Locurile se schimbaseră; unde fusese sate, acum erau oraşe, pe unde era câmp gol, acu erau păduri; pe unde fusese păduri era câmpul gol — aşa se schimbase locurile în lipsa lui încât abea le mai cunoştea.

Intrebă pe un om dacă ştie încotr'o se află palatul smeilor.

Acela spuse că nu ştie nici n'a auzit. Intâlni un călugăr bătrân, că-şi ridica sprincenile cu cârja. „Sărut mâna moş călugăre, nu ştii unde se află palatul smeilor" ?

— Ba am auzit pe tata, că i-ar fi spus tatăl său, că se cunoştea urme, în cutare loc de palatul smeilor, — dar acum n'am mai văzut. Mândrul florilor, merse unde îi arătase călugărul, dar locul era arat, şi nici urmă de palat.

Prubului el cam unde ar fi fost şi puse oamenii să sape. Săpară cât o fi săpat şi dau de uşa beciului. Mândru florilor descue lăcatu şi intră înlăuntrul. Văzu toate butoaele pline *ochiu* cu lacrămi, iar cel din urmă era şi el plin şi o momâe, şedea deasupra lui şi plângea. Atunci începu a plânge şi Mândrul florilor şi zisă : „Mamă te ert," şi de odată momâia ceia se şi risipi la pământ. Atunci simţi şi întrânsul ceva ca o uşurare, şi se risipi şi el, rămânând în locu-i o movilă de oase. Vezi că el era om pământean şi de mult trebuia să moară, dar a trăit scăldându-se în lacul zânelor. Oamenii care săpară se minunară de cele ce văzură. Unul din ei mai cu inimă intră mai în fundul beciului şi ce să-i vadă ochii : Numai aur şi petre scumpe, *păsămite* acele erau comorile smeilor. Atunci împărţiră comorile şi îngropară cu mare strălucire osemintele împărătesei şi cele ale lui Mândrul florilor la un loc ; şi fiind că se îmbogăţiseră de pe urma lor îi pomeniră toată viaţa.

Şi iaca atâta-i povestea asta.

(Auzită dela mama).

Petru Gh. Savin.

2 April 1909. Com. Jorăşti. jud. Covurvui.

URAŢII

16.—Povestea necredinciosului.

Când treci pela sfânta cruce,
Să-ţi faci semn de cruce,
Că murind, aci te-aduce!

*
* *

Cei negri arapi,
Cu vesmânt negru 'mbrăcaţi,
Sunt oameni răi şi spurcaţi.
In mână, să nu le'ncapi.
Că din raiul fericirii,
Ne 'mping pe calea pierii,
Şi din toiul veseliei,
Datu-ne-a'n gura urgiei.

--Tu, tàrtar cu barba sură,
Cu dinţi de oţel în gură,
Cu ochi negri, ca de mură;
Dac'ai luat a noastră sfântă
învăţătură
Vin să-ţi dăm de băutură,
Unt negru topit, pe gură!

*
* *

A fost un om, într'un sat,
Un om putred de bogat;
Cât a trăit pe lume
El cu mâna lui n'a dat
Nici mult, nici puţin;
Din casa lui nimeni n'a gustat,
Nici pâne, nici vin.
Ba el nu da, la om însetat
Nici un biet pahar cu apă,
Măcar să fi ştiut că crapă.
Şi ori cât de puţin da,
Dumnezeu tot-ii primea.
Iar când a fost la jumătatea vieţei,
Ingerul i-a luat sufletul
Şi i-a zis:
Suflete, te duc la raiu
Nu să rămâi şi să stai
Şi'n vecie să petreci,
Ci doar în treacăt să treci.
Să vezi pe-ăi cari
Au avut mână de dat.
Şi p'alţii i-au ajutat,
Intr'o clipeală au zburat
Şi ce-a văzut în raiu,
Sufetul, cu cutremur, s'a cutremurat:
Erau oameni, care îşi deteaseră
Numai câte-o lingură de vin
Şi câte-un codru de pâne
Şi din ele beau, şi mâncau
Şi, nici vinul, nici apa, nu se
mai isprăveau
Dar sufletul bogatului
N'avea cum să stea în raiu
Că el nu-şi detese, în lume
Nici mult, nici puţin
Şi nu avea parte, la raiu,
Nici, de pâine, nici de vin.
Când a văzut sufletul aşa,
A'nceput a blestema
Pe taică-său, pe maică-sa,
Pe fraţii, care l-au crescut
Şi ziua 'n care s'a născut.
Că din vremea lui toată
N'are să bea un pahar cu apă.
Iar sfântul înger i-a zis:
O! suflete, nu blestema
Pe taică-tău, pe maica-ta,
Pe fraţii cari te-au crescut,
Şi ziua 'n care te-ai născut,
Că maică-ta când te-a facut
Pe naşu-tău l-a adus,
La biserică te-a dus,
In apă te-a botezat,
Cu mir prea sfinţit te-a uns

In veşmântul alb te-a îmbrăcat
Nume creştinesc ţi-a dat,
De răi te-a apropiat.

Iar tu dacă te-ai mărit
De naş, să ştii, n'ai voit,
De dânsul te-ai lepădat,
Veşmânt alb ai dezbrăcat,
De iad te-ai apropiat.
Dracii atât-au aşteptat:
Că dracu', cum e drac,
Cu frâul te 'nfrânează,
Cu şaua te *şăiază*,
Cu chinga te 'nchinghează;
Braţul tău cel drept îl leagă
Şi nu te lasă:
Nici să dărueşti,
Nici să miluieşti,
Nici creştin să zici că eşti.
Tu când pe lume trăiai
Pe lângă cruci când treceai,
Semnul crucii nu-ţi făceai,
In biserică dacă intrai,
Căciula nu ţi-o scoteai
La preot nu ascultai.
Acolo căutai să tocmeşti,
Să vinzi, să negustoreşti,
Pe creştini să-i ispiteşti.
Şi dacă ceva vindeai
La *casa de sfat* [1]) mergeai
Pe creştini de-i îmbătai
Şi plocon la draci ii dai.
Şi făceai din cei creştini,
Din oameni cinstiţi şi buni,
Lupi şi mâncători,
Hoţi şi răpitori,
Toţi, dracilor slujitori.

Auzită dela moş-Florea Vasile Raicu din com. Segarcea-din deal, Teleorman.

Fl. Cristescu.

POVESTIRI şi LEGENDE

42.—Potopul.

Precum se spune de bătrâni, Noie, se zice că era muncitor şi muncea cu credinţă 'n Dumnezeu.

Lui 'i-ar fi poruncit Dumnezeu ca să facă corabia şi s'o umple cu de toate *nămeteniile* de lighioane, câte-o pereche.

Şi după ce Noie a pregătit toate, Dumnezeu 'i-a zis:

—„Noie, când nu vei mai putea mânca decât după sapă, atunci, ştii că este potopul.. "

Noie, dacă era muncitor, s'a dus la prăşit. Prăşeşte astăzi, prăşeşte mâne, şi când la *a* de trei zile pe la prânzişor, unde se pune nene o ploaie, şi plouă, plouă, par'că turna cu găleata de nu mai puteai vedea ca la doi paşi. Şi Noie, in vremea asta tăman se pregătea ca să mânânce. Da' un' să mănânce? Că pe jos era numai *s'afi* [2]) apă, *boaştină*! Şi dac'a văzut aşa, a înfipt sapa cu coada în pământ şi-a pus mâncarea pe tăiuş şi-a 'nceput să mânânce. Da' tocmai când să se sa-

1]. Casă de sfat, in înţeles de cârciumă [Explicaţia povestitorului]
2]. Cu înţeles de: absolut, numai; in Ţepu, Tecuciu, se mai mai, *safit, hepsă, hèriş*; trupul lui e tot numai *hèpsă* [hèriş, safit] bube; e tot, cu desăvârşire plin de bube. **T. P.**

ture şi-a adus aminte de vorbele lui Dumnezeu, că atunci când va mânca pe tăiuşul sapii, potopul e aci, şi că a ploaie trebuia să fie potopul. Şi a plecat acasă.

A lucrat corabia, apoi a pus toate lighioanele în ea, şi astfel a plutit pe apă patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi de-a rândul.

Când a stat ploaia şi când s'au mai scurs apele, de s'a proptit corabia de Muntele Ararat, cică Noie a fi trimes un corb să-'i aducă veste de pe pământ. Da corbul, tot corb, a dat peste un stârv,—şi acolo a rămas! Şi ca să nu uit, pe atunci corbul era alb ca *colelia*, nu ca acum negru. Şi Noie, atunci năcăjit, văzând că nu mai vine, l'a blestemat:

—„Cum e inima din mine în ceasul ăsta aşa să ţi fie pana ta de acum în'nainte!

Şi cum inima lui Noe era neagră de ciudă în ceasul acela, aşa au rămas penele corbului de atunci încoace.. Şi 'l-a lăsat.

Apoi a mai trimes, dac'a văzut aşa, şi o barză şi, şi barza a picat tot pe stârv, şi n'a mai venit. De necaz a blestemat-o şi pe ea:

—„Pe ce-'i fi picată tu în ceasul ăsta, aşa să'ţi fie picioarele şi ciocul de-acum înainte !...."

Şi fiindcă erea *carne* şi ea mâncase, cică 'i-au rămas berzii picioarele şi ciocul roşii. Şi roşii le are şi astăzi!..

Pe urmă a trimis un porumbiel, şi porumbielul s'a întors c'o ramură de măslin în cioc,—semn că apele s'au tras la matcă.

Atunci, dac'a văzut aşa, Noie, le-a slobozit şi le a dat poruncă tuturor lighioanelor să trăească şi ele de acu înainte unde or putea, destul că le-a scăpat. [1])

N. I. Dumitraşcu.

[Auzită de la Ioan I. Stancu, prin iarna anului 1907—8. Boureni-Doljiu].

43.—Fugi dinaintea şuvoiului!

In mijlocul unei pustietăţi din fundul unei păduri, trăia odată un pusnic uitat de lume. Incă din copilăria lui îşi închinase viaţa slujbei *Ziditorului lumii* şi în toată curgerea vieţii nu săvârşise decât fapte cari cinsteau şi preamăreau numele sfânt al lui !. Din pricina asta vezi şi D-zeu îi dăduse putere ca să ştie câţi ani are să hălăduească pe pământ, cum şi, să poată videa tot ceea ce fac făpturile nevăzute ca duhurile, îngerii şi altele.

Intr'o zi sfârşindu-şi el din cele de trebuinţă pentru gură, eşi din padure şi se lăsă într'un târg ca să-şi mai cumpere ba o udătură, ba

1]. Unele asemănări prin cărţile de citire din clasele primare.

nişte undelemn pentru candelă şi câte altele, căci chiar în mijocul pădurii câte nu trebuesc pentru ca carul traiului de toate zilele să meargă cu rost şi uşurinţă pe făgaşul vieţii!

Ajungând el în târgul cela ce să-i vadă ochii?

Dumnezeu trimisese asupra lui pe *Holeră* în chipul unui înger care seceră viaţa oamenilor, se vede că pentru fără-de-legile lor: Ingerul alb ca omătul se învârtea cu palosul în mână printre adunătura de oameni şi încotro o apleca, omul şi cădea trăsnit. Cine făcea trebuşoara asta era trimesului lui D-zeu. Doamne fereşte nu scăpa decât numai pusnicul nostru, care avea darul acesta. Cum venea îngerul care-şi croiese un făgaş prin mulţime, ridică paloşul deasupra pusnicului, care se nimerise drept în calea lui şi care nu se temea de înger ştiind că mai are de trăit.

Văzând paloşul râdicat deasupra capului, pusnicul începu a striga speriat:

—Stăi! nu da! căci eu mai am de trăit atâţea ani.

—Dacă mai ai de trăit, de ce nu te-ai ferit dinaintea mea?. Hai fugi, că te fură suvciul, părinte!

Şi îngerul începu a-şi trage brada înainte.

[Auzită de la Neculai Bejan gospodar fruntaş din Griviţa-Tutova].

T. Popovici

CANTECE BATRANESTI

8.—Gheorghe Ardeleanu

Frunză ca lipanu'
Cine-mi trece dealu'
Dealu' şi Ardealu'?
—Gheorghe Ardeleanu'.
Se 'ntâlneşte 'n coastă,
C'o fată frumoasă,
Albă la pieliţă,
Neagră la hăiniţă.
Gheorghe mi-e călare,
Iar ea, pe picioare.
—„Ia-mă Gheorghiţă calare
„La spatele dumitale
„Că numai pot de picioare!
Iar Gheorghiţă ce-i zicea?
Cu glas mare-i răspundea:
—„Hei tu mândro, mândra mea,
„Ia nu mi te mânia:
„Nu te poci pune călare
„Că mi-e murgu' mic în şale!
„De-abia-mi duce trupul meu
„Şi tot i se pare greu:
„Trupul şi cu armelè,
„*Seleaf* cu pistoalelè!
Iar fetiţa ce-i zicea?
—„Nici călare nu m'ăi lua,
Dar şi eu te-oiu blestema.
„Tu nainte să te duci,
„Şi să-mi ajungi rob la Turci!

„Rob la Turci pe Marea-Neagră
„Să tragi ziua la catargă;
„Sara s'o tragi la uscat,
„Iar noaptea—„cu fier legat“!
„Să *ştii* că te-am blestemat!

„Tu înainte să te duci,
„Până-i găsi plug de cuci,
„Coţofană
„La cormană
„Şi pe urs ţinând de coame.
„Iar pe ariciu
„Pogoniciu
„Tat'al piţigoilor,
„Inaintea boilor,
„Pitulicea fată mare
„Ducând la plug demâncare!!

***

Cum mândra l-a blestemat
Taman aşa s'a 'ntâmplat.
Ş'altă foaie trei salcâmi,
Că se ştie din bătrâni:
Blestemul de fată,
E ca ş'ăl de tată!!

Dela Ion Trăistaru, Goleştii-Badei, Muscel.

D. Mihalache.

DATINE ŞI CREDINŢE

186—.Când cântă cocoşul pe prispă, îţi va veni o rudă.

187—.Când se scaldă găştele în ţărână, semn că va plouà.

188—.Când se *laie* pisica, iarăşi semn că va ploua.

189—.Când se lasă păianjenul din tavan pe firu-i, va veni cineva.

190—.Când cumperi un urcior nou, e de datorie să-i pui *deştiu*' în ţâţă-i şi gura-ţi în gura lui şi să sufli; dacă răsuflă....

191—.Nu e frumos ca fetele să taie calea (să .treacă) *dănacilor* (flăcăilor) când trec pe drum.

192—. Când îţi tai unghiile, să nu le lepezi, ci să le pui pe umeri-ţi şi să cadă fără ca să ştii; că atunci când ăi intra în Rai ori în Iad şi te-o 'ntreba *de toate* şi când îţi-o zice Sf. Petrea:—,Atunci, cel puţin unghiile unde 'ţi sunt?“—„Iate-le aici!“ luându-ţi-le după urmeri şi arătându-i-le.

193—. Când aduc apă de la fântână femeile tinere, iau cu caucul apă din găleată—fiind tot la fântână—şi aruncă peste ea de o udă peste toate părţile, zicând:—„Să mai scald şi pe soacră-mea, fir-ar a dracului (bine-'nţăles dacă e ră). Şi fetele asemenea, închipuindu-şi-o.

194—. Când cumperi boi, să nu-i laşi funia vânzătorului, c'altfel n'ai noroc de ei.

195—. Nu e bine să dai *apă mare* (sfinţită) din casă.

196—. Nu e bine să te bărbiereşti Vinerea şi nici să te tunzi.

N. I. Dumitraşcu.

197—. Nu-i bine să pupi tălpile la copii mici, căci nu cresc repede.

198—.—Când îi un om mort în casă, trebue să ţinem oglinda acoperită.

199—. Dacă nu plângi când te muşcă un câne atunci îţi va trece degragă.

200—. Când faci *noiţă* pe unghie, atunci zice că ai să te înnoeşti cu ceva.

201—. Când mânânci de pe genunchi, îţi mânânci norocul.

202—. Nu-i bine să leşi *pelincele* spălate afară în asfinţita soarelui, că plânge băetul sau fata, peste noapte.

203—. O samă de femei, iau (fără veste) un fir sau două de peteală sau din tulpanul miresei, ca soţii să trăiască rău.

204—. Când omul face o casă nouă, după ce a lucrat-o din lemn şi s'a apucat s'o deie cu lut, n'o lipeşte toată, ci lasă un petec nelipit mai multă vreme, ca omul să trăiască mai mult.

205—. Dacă în timpul cununiei, mireasa te calcă pe picior, ea va fi mai mare în casă,

206—. Dacă în timpul când intră mireasa în biserică la cununie va pune mâna dreapta pe pragul de sus al uşei bisericii, nu va face băeţi.

207—. Nu-i bine să întorci băeţul de la ţâţă, căci va fi rău de diochiu ; Ori la ce se va uita se va diochiè.

Se numeşte *întors de la ţâţă*, copilul care odată înțărcat, peste câte-va timp iar îi dai să sugă. (Vezi No. 220).

Tătăruşi-Suceava **Al. Vasiliu.**

208—. Dacă'ţi va ieşi iepure ori popă roşu la barbă în cale îţi va merge rău:

209—. Dacă ieste a tare strigoiu în sat şi nu'l ştie nime, cinci să suie un fecior pe armăsariu să umble peste morminţi cu el şi va vedea că peste mormântul strigoiului nu va trece calul nici de cum.

210—. Cine e lovit de boală în zi de Marţi nu se mai scoală.

211—. Când cântă cocoşul se aşteaptă ploaie sau se aşteaptă *goşti.*

212—. Când se bat boii, se fugăresc unul pe altul cari sunt soţi e semn rău sărăcie la casă.

213—. Când urlă cânii neîndătinat la casă spun foc ori moartea stăpânului.

214—. Care fată n'a făcut iţă, dacă se mărită nu-i iertat să facă cămeşe bărbatului.

215—. Când mergi la târg de îţi va ieşi jidov în cale, e semn că cineva te va înşela.

216.—Dacă ciumează curechiul (varză) şi alte legume în grădină,

e bine să aduci apă din isvor până-i popa în liturghie şi cu apa acea Luni demineaţa până în resăritul soarelui să le uzi.

217.—Dacă vermii mâncă, *aiul* etc. atunci rupe nuele din gardul biăului şi împlântă prin straturi şi atunci fug vermii.

218.—Să nu umbli cu un picior încălţat şi cu unul desculţ, că-ţi moare muerea.

219.—Când sameni cânepă, sameni ca sămănatură, să *ţip* în 4 părţi din sămânţă şi să zici iacă vă dau gadini şi *bidiganii piep* şi lăcuste partea voastră atunci nu-ţi fac pagubă.

220. — Pruncul care se înţarcă de 2 ori tot ce vere dioache. (Vezi No. 207).

Vaşcău-Bihor. **V. Sava.**

Boale le oameni, leacuri şi descântece

37.— **De orbalţ** sau **orbanţ.** (Dureri mari de picioare mai ales la os).

S'a dus omul mare
La pădurea mare
Cu toporul mare
Ca să tae lemnul mare
Şi să facă luntrea mare
Şi s'o dea pe marea mare.
N'a tăiat lemnul mare
Ci a tăiat orbalţul lui... (cutare)
(Cel ce descântă, tocănă de 3 ori cu tăişul toporului într'un scăunaş).
Ca să rămâe curat luminat
Ca argintul strecurat
Ca aurul cel curat
Cum D-zeu l-a lăsat
Ca măica sa ce l-a nuscut.

Se descântă cu toporul pe un scăunaş pe care pune piciarul şi cel bolnav, dându-se cu toporul alături. Se descântă de trei ori.)

Cavodineşti-Covurlui. **A. S. Serbu.**

38.— Muşcătură de şarpe.

Se descântă de 3 ori, cu trei beţe de alun în apă neîncepută ş'apoi se spală muşcătura şerpelui şi i se dă să se bea.

O ediţă, pestriţă,
Apucă de peliţă;
Peliţa de os,
Osul de sănătos.
(Cutare) a bè,
Leac a avè.

(Auzit dela maică-mea Adela Popovici)
Var. No. 18 şi 23

T. Popovici.

Vorbe adânci

35. — *Cine-şi dă lui-şi dă!* se zice când e vorba de dat de pomană, s'aibă pe ceea lume!

36. — *Datorie veche, comoară nesfârşită!* se zice când ai de luat şi ei pe neaşteptate, ceva puţin, neaşteptat a ţi se înnapoi.

37. — *Las că-i dau eu pe datorie!* adică-l bat bine!

38. — *Se face dâră prin barbă,* adică se face început şi tot de dat.

39. — *Slugă la dârloagă,* adică sub ascultarea unui rău şi prost.

40. — *Deal cu deal s'ajunge,* adică om cu om tot se va mai întâlni la vr'o nevoe.

41. — *Un deal ş'o vale ş'o limbă de pădure,* se răspunde râzând celui care tot întreabă dacă mai e departe, până s'ajungă unde-a plecat; adică că tot e cam dipărtişor.

42. — *L-arată cu degetul* adică toţi-l ştiu ca pe un rău.

43. — *Ii dau cu degetele la ochi,* adică toţi-l arată că-i un rău, că l-au prins.

44. — *Nici cu degetul cel mic n'o urneşte,* adică-i foarte leneş.

45. — *O ştiu pe degete,* adică o ştiu foarte bine (lecţia d. e.)

46. — *Il poartă pe degete,* adică-l înşală.

47. — *Ce-i curge printre degete,* adică nu-i dă, nu-i lasă mai nimic.

48. — *Ca cât ai lua cu trei degete,* adică foarte puţin.

49. — *Bogat i-a aşa! (arătând degetul),* adică sărac (ca *degetul,* gol ca *degetul*).

50. — *L-au luat la depănat,* adică au început a-l descăase, a-l da pe faţă, a-l desvăli de toate.

51. — *Deapănă nu alta,* se zice de un cal ce merge f. bine.

52. — *Cum o deapănă!* adică cum merge de-arătos, de-ţi dă în ochi!

53 — *Omul are două desage: în cel de dinainte pune toate cele ale altora şi'n cel de dinapoi pe ale sale,* se zice celui care numai relele altora le vede, iar pe ale sale nu.

54. — *A dihocat tot ce avea pe el,* adică a rupt.

55. — *Intr'o bună dimineaţă,* adică cândva şi pe neaşteptate.

56. — *Innarmat până'n dinţi,* adică f. bine înnarmat.

57. — *Soare cu dinţi,* adică e f. frig deşi e soare atară, de-ţi clănţănesc dinţii în gură.

58 — *I clănţăniau dinţii în gură,* adică tremură de frig sau de frică.

59. — *Te mănânc cu dinţii,* ameninţare pentru vr'un mare neastâmpărat şi care tot ne supără.

60. — *Acuşi nu-ţi vei mai putea străge dinţi de pe jos,* altă ameninţare şi mai mare, pentru cine nu încetează cu gura.

61. — *Te ştiu eu câţi dinţi ai,* adică te cunosc eu cine-mi eşti.

George A. Cosmovici.
Târgul-Neamţul.

285.—Cât îi fată tinernică,
Bate-o, mamă, şi-i dă frică;
Că după ce-i fată mare,
Svârle furcuţa'n cărare,
Nu se uită la mustrare.

286.—Tot mă mustră măicuţă,
Ce mi-i goală mândruţa;
Da cum, boala, n'a fi goală:
Tot la cârşmă şi la moară!

Frătăuţul vechiu, Bucovina. **I. Ouciu.**

287.—Cine gioacă şi nu strigă
Face-i-s'ar gura strâmbă.

288.—Badea 'nalt încins c'o chingă
Lelea scurtă şi cu ghibă;
Badea 'nalt cât un husari
Lelea pân'la bricinari.

289.—Hai la gioc genunche goale
Las' la dracu' că mi-e foame,
La pământ cu talpa goală
Să iasă zamă din oală.

Din Pipirig-Neamţ. **Gr. Vasiliu.**

290.—Fă-mă Doamne-un piţigoiu
La Marghioala pe război.
Să-i văd degeţelele
Cum înnoadă firele:
La sulul de dinapoi,
Şaptezeci de lătunoi;
Iar la cel de dinainte
Dracu' le mai ţine minte.

Auzită dela Constantin Neamţu din Ghermăneşti, Tutova.

V. I. Căuea.

291.—Hei! Poartă coadă Păstrăveni.
Hei! Nu căta că n'ai ismeni
Hei! Că nici eu nu am burnuz
Hei! Să port gioçu 'n gios şi 'n sus.

292.—Hei! Gi mni-ar dzâci Mihăiţă.
Hei! M'ar ţânea lelela la ţâţă:
Hei! Dar mă ciamă Gavrilaş,
Hei! Să nu-s leli dragalaş,

După cum se aud pe valea Bistriţei

D. I. Farcaşanu.

293.—Dela Odobeşti în coace
O crâşmuţă 'ntr'o pârloage.
Este vin de trei soroace
Şi mi-l vinde trei jidoafce.
Trei jidoafce,
Trei nemţoaice.
Cine bea copii nu face.
Cum n'o ştiut maică-mea,
Se ducea şi bea şi ea
Pe mine nu mă făcea.
Căci dacă m'o mai făcut,
Ce folos mare-am avut?
In armată m'o luat
Şi pe maica am lăsat.
Plânge-mă maică cu dor
Căci şi eu ţi-am fost fecior!

Auzit dela soldatul A Gafiţei Trofin.
Rigimentul 12 Cantemir.

Şt. Manole.

294.—Altă foae trei văzdoage,
Drag mi-a fost drumu 'ntr'acoace,
Dar n'am pentru cine'l face
Că pentru cine l-am făcut,
Să uită posomorât.
Altă foae iarbă neagră
Toată lumea mă întreabă'
De ce sunt neagră şi slabă.
Sunt neagră de felul meu,
Şi slabă de dorul tău.
Iarbă verde din grădină
Tu să ştii puicuţă bine

Că mă duc de pe la tine.
Să rămâe pajiştea,
Şi locu' cu dragostea.
Că—, dragostea de fată mare,
Că garofa din carare,
Trece plugu' iut' şi-o tae
Iar dragostea de nevastă
Ca garofa din fereastră ;
Dimineaţa înfloreşte,
Peste zi se veştejeşte.
Altă frunză cimbişor,
Ţine doamne luna'n nor,
Să mai stau la sânişor,
Şi pe urmă pot să mor.

Vânători-Neamţ

Gh. Popescu.

295— *Dorul mândrei de n'ar fi*
M'aş culca şi-aş hodini :
Dar el vine făr' de veste
Eu mă culc, el mă trezeşte.
Măghiream cu trei crenguţe
Cată-ţi bade o drăguţă.
Că drăguţă ţi-am fost eu,
Dată dela Dumnezeu.
De ţi-ar fi mintea la tine
M'ai iubi numai pe mine.
Dară mintea ţi-i perdută
Şi iubeşti mai mult de-o sută.
Iubeşte, mie nu-mi pasă
Că's tânără şi frumoasă.
Merg pe cale ca şi-o floare
Mândrul după mine moare.
Eu nici pragul nu l'oi trece
Şi-oi găsi ca tine zece.
Câtă boală i pe sub lună
Nu-i ca dorul de nebună.
Căci dorul unde se lasă
Face lacrimilor casă
Şi dorul unde se pune
Face inima cărbune,
Măi bădiţă strugur bun.

Auzite dela bunul meu prieten Ernst Hostiuc din Mitocul-Dragomirnei districtul Sucevei. **I. E. Toroutiu**

296.—*Frunzuliţă mărgălit*
Mărgălit, mândro, 'nflorit
Cine mi te-a cimprăvit ?
Fete mari de la 'nălbit
Calaraşi de rând trecând,
Numai floarea soarelui
Şade 'n poarta raiului
Şi judecă florile,
Ce-au făcut miroasele ?
Mi le-au luat cuconele
Floarea care 'nfloare-odată
Merge şi-ea la judecată,
Dar eu june, mândră fată
Să nu merg la judecată ?
Că-i departe pân' la rai
Mai aproape pân' la iad
Ca de-aicea până 'n pat.

Novaci Gorj **H. N. Ţapu**

297.—*Frunză verde de-o sulcină,*
Lungu-i drumul la lucină,
Dulce-i gura la Frăsina
Dar mai dulce-i la Catrina

298.—*Bade de dragoste noastră*
Mi-o crescut un pom pe coarta.
Tot creştea
Şi nu 'nflorea
Că tu nu eşti partea mea ;
Tot creştea şi nu lega
C'o ştiut că mi-i lăsa.

Frătăuţul vechi Bucovina

I. Boca

299.—*Foaie verde foaie lată,*
Intâlni-te-oiu câte-o pată,
Şi mai des pe la portiţă

Şi ni-om da câte-o guriţă.

300.—Primăvara-i mama noastră
Şterge bruma de pe fereastă
Şi zăpada de pe coastă
Să mă uit la mândra a casă
Să mă uit să-mă privăsc
Inima să-mi răcoresc
Iinma şi sufletul
Bată-le 'ntunericul.

V. Ungurean.

De prin Bucovina

301.—Foae verde iarbă grasă
Lăsăi casă, lăsăiu masă,
Lăsăi nevastă frumoasă
Şi copilul bolnăvior
Iesă sară la pridvor
Şi tot strigă: tată, tată!
Tat'so de unde'să vie
Că-i la Plevna'n bătălie
Când a veni D-zeu ştie.

302—Foae verde grâu mărunt,
Degeaba mă ţiu voinic,
Că n'am cal ca să-l înching.
Nici arme ca să le'ncing;
Să mă 'ncalic să mă duc,
La puicuţa de demult,
S'o găsesc în aşternut,
S'o discoper să mă duc,
S'o acoper s'o sărut
Să mănânc carne de Turc,
Să beau sânge de haiduc,
Şi-apoi să mă ţiiu voinic.

Priponeşti, Tutova **I. Măgdăliniş.**

303.—Frunză verde dop de plută
Frumos cântă cucu 'n luncă!
Cântă cucul, se 'nroteşte,
Ghiţă calu-şi potcoveşte,
De grea cale se găteşte,
La grea cale se porneşte
Puica'n poartă· mi'l prăveşte
Şi'l întreabă: „Când vii iară?"
El spune: „La primăvară,
Când e iarba crudă-rară.."
Ea, plânge de se omoară
Cu lacrimi mari pe obraz,
Cu coatele pe pârlaz
Şi-i tot zice de năcaz:
„—Frunză verde de doi nuci,
Ghiţişor, să te usuci
Ca pânea care-o mănânci
Şi ca vinul care'l bei!
Tot ai zis c'ai să mă iei..
Nu mi-i de luatul tău,
Mi-ai stârnit un nume rău,
Osândi-te-ar Dumnezeu!
Şi-apoi foaie de doi rugi
Duce-te-ai, Ghiţică, duci,
Nouă ai [1]).
Pe nouă cai
Şi la urmă pe un murguţ
Cari ţi-a fi mai drăguţ:
Murguţu' să poticnească,
Şaua să se răsucească,
Mâna dreapta s'o sclintească
Stânga să ţi-o răscească,
Gura să ţi-o amuţească,
Să duci frâul cu dinţii,
Să intri'n sat ca muţii,
Să te vadă părinţii,
Să te vadă surori mari,
Blăstămat de fete mari,
Să te vadă surori mici
Blăstămat de ibovnici,
Blăstămat pentru pacate
Şi nime să nu te cate!"

Auzit cântându-se în şezători la Coropceni-Vaslui.

I. Neculau

1). Ani

304.—Asară și-alaltă sară
M'a căta puica pe-afară
Printre stogur'le cu fân
Cu șip'șor de vin în mâni.

305.—Pe cararea mea cea lată
O crescut troscot și earbă
Troscotu' bruma să-l bată,
Pe mândra focu' s'o ardă.

306.—Saracile gătișoare
De acum nu mai poartă floare
Numai două boldișoare
Ș'un tulpănel din dugheană
Ș'o pânzătură din teară.

Bucovina **P. Cârstean.**

O samă de cuvinte

273 — 343.

Când se întrebuințează, în unele localități din jud. Tutova, zicerea „la vulpe," și de unde s'a izvodit ea?

„La vulpe"[1]) se zice ațînerea flăcăilor, când iesă nunta și carăle cu zestre din curtea casei unei mirese pe care le-o ia, din satul lor, un flăcău strein și o duce în satul său, — ca astfel să capete dela acesta o plată, cu care să se ducă la o crâșmă, unde să chefuiască, spre a le trece ciuda.

Se mai zice „la vulpe" și opintirea sau sforțarea ce o face cinevà spre a puteà vărsà sau a dà afară din stomah ceiace a băut, când se ia la întrecere din băutură (vin sau rachiu) cu un altul sau cu alții.

După cele ce am auzit dela octogenarul Econom Anton Lazăr slujitor la Biserica sf. Neculai (Tuchilă), din Bârlad, zicerea „la vulpe", vine dela împrejurarea observată de oameni, când se despoae o vulpe de blană, că adecă atunci, după ce se desprinde aceasta cu înlesnire peste tot, — tocmai la căpățînă se ține așà de tare, încât nu se poate desprinde până ce nu se tae pelea, acolo, de tot, sau până ce nu se tae chiar capul vulpei.

De asemine și cel ce se ia la întrecere din băutură cu altul și nu poate ținè la probă cu dânsul, este silit să iasă afară și să se opintească adesa cu anevoe, spre a scoate din stomah ceia ce a băut cu lăcomie De aici luări în râs: „ ai belit vulpe! a belit vulpe! era să belească vulpe!"

Cu alte cuvinte, „la vulpe", însămnează: *cinevà a intrat sau are să intre la strâmtoare, la greu.*[2])

Econ. I. Antonovici.

1) A se vedea lucrarea mea: *Istoria com. Bogdana,* din jud. Tutova, pag. CLXIX.
2] In No. viitor, voiu da și eu explicarea vorbei aceștia. **T. P.**

Culeş-ă — mămăligă.

Lotru, loatră — mândru, fudul; om lotru, îi loatră cu feciorii ei (îi mândră de feciorii ei).

Modru — (nici un) chip; nu mai are modru de frumoasă ce-i, nu-i modru de-a se îndrepta (adică nu-i chip a se face bine, însănătoşa).

Sămăchişă, samachiş, sămăcişă — chişleag, lapte prins după ce a fost smântânit; un lapte foarte acru.

Hust — de tot, ş'a tăiat piciorul *de hust* (adică cu desăvârşire, de tot.)

Năpci, năpi — cartofi, barabule

Bulughène — cartofi.

Dulce, dulci — lapte dulce, „dă-mi o ţir' di dulci".

A ţipă — a arunca, „ţipă-l la boală" (du-l, aruncă-l la dracul), ni-o ţipat cât colo etc.

Cocârţă, cocârtiţă — jinteţă.

Papă — scrob.

Gânşte — gâşte.

Fansòle — fasole.

A porunci — a spune, a spune cu rugăminte; o poruncit tata să-i împrumuţi carul; spune-i, c'am poruncit să vie ca să ne înţelegem.

Corobleţ — poreclă ce-o spun celor veniţi dela câmp.

Târş — molid, brad.

Gujbăliţi — toate paserile de curte la un loc — n'am ce da la gujbăliţi (de mâncare).

A şmotri — a învăţa, a învăţa minte, „l-o şmotrit rău", „măi, şmotreşte-l".

Dorna, Suceava.

Ioan Zotta.

Holmòs — să jupeşte.

Scruchit — lână udată în apă rece. (In Ţepu Tecuciu; *scruşit).*

Produşcă, produv — copcă, bortă în ghiaţă.

Băhlit — cu pornire înspre putrezire, puturos.

Hăltuigă — mâncare proastă, un fel de lături. (In Ţepu Tecuciu: *heltiugă*).

Anistuită — ascunsă pe undva, între ceva.

Scarandiu, scarandiv — gingaş.

Ciacăe — cuţitaş.

Măşcăe, — şovăeşte, se clatină.

Alduit — lovit cu nădejde cam pe neştiute.

Zăgnată — foc cu pară, ce se face în vatră, în gura cuptorului când s'a dat în el pae.

Nalangâte — un fel de plăcinte mici, din făină de grâu, oua proaspete şi untură. (In Ţepu, Tecuclu: *nvlangâţi*, ci-că de la na : l'înghite)ua, şi înghitel.

Şufar — negustoros, tot schimbă şi preface, prifăcut.

Hapaticuri — vreascuri, bune subţiri, fac pară, da n'au putere. In Ţepu Tecuciu hebeticuri).

Durnagiu — nebunatec.

Gojit — gojeşte, zace pe picioare. (In Ţepu Tecuci: *gogeşte*)

Robaci la plgărie — tare la muncă.

Culese de **M. Lupescu.**

Haşcaua — bucătărie.

Brăcaciu — caldare spoită de adus apă.

Brăcăcel — căldăruşă.

Nastrapă, mândricică — cană îmfloraţi de băut.

G. Coatucerna.

Culese de prin judeţul Tulcea.

Şurţă — şorţ, pestelcă.
Laz — linie de muscele, colnice.
Beseareca, besearică — biserică.
Brudină — vad.
Ojină — prânz depun.
Sucnă, androc, cretinţă — catrinţă.
Străiţă — traistă.
Timar — pielar tăbăcar.
Ţehuri — bresle.
Tăr — sergent de uliţă.
Ceardă, ceardaş—crişmă, crişmar.
Bostăngesc — clădesc rău.
Coapră — capră.
Coasă — casă.
Livade — livadă.
Bivolă — bivoliţă.

Din Ardeal şi alte părţi.

Lostopane — lespezi mari.
Lămpaş — lampă.
Brod — pod.
Corfă — paner de rufe.
Stavă — herghelie.
Vârcă — dungă, vrâstă.
Chifligit — terciuit.
Ţirău — isvor.
Viia — veţuitoarele, poporul.
Hurduzău — pod umblător.
Delăbăzat — decăzut.
Brudariu — podar.
Coştei — castel.
Floaster — pavaj.
Căpnt — mintean.

C. Mărgăritescu.

Glume, jitii, taclale.

50.— Minciuna.

A fost odinioară, de demult, o trăsură şi in trăsura aceia erau 9 popi şi 9 potropopi şi 9 boeri mari.

Şi pentru ca să le treacă de urît ce-i vine unuia în gând şi spune, la, măi fraţilor, să spunem fiecare câte o poveste. Ş'o spus. La urmă zic şi vizitiului să spue una, dar el le zice :

— Dă, eu n'oiu spune că mă tem c'aţi zice că-i minciună !

— Cine-o zice că'i minciună acela să sară întăi din trăsură şi trăsura să rămâe a ta.

— Apoi atunci am să spui. Poi când o dat D-zeu, de s'o însurat tata, par'c'o fost eri, aşa de bine ţiu minte, eu eram flăcău ! Şi pentru că nu era măcinat eu am înjugat boii cu păcură, am uns roatele cu răsteele şi am plecat să macin pentru nuntă. Era prin *zilele babei*. A-jung, morarul nu la moară. Intreb şi'mi spune că-i la cules popuşoi. Eu intraiu în moară, moara sta. Dau foc roţei cu chibritul şi roata porneşte. Macin. Injug sacii, pun boii în car şi plec.

Şi unde nu mă ajunge o sete—că de, ce vrei, căldura lui Cuptor. Văd înnaintea mea o baltă. Iau barda, fac o bortă şi bag capul să beu apă. Boii când m'o văzut fără cap o tulit-o de goană. Eu las capul şi fug după boi. De-abea'i ajung. Mă sui în car. Boii de-abea trăgeau sacii grei prin omătul gros. Numa' ce văd cinstite, feţele D-voastră, numa' ce văd nişte oameni ce râdeau de se prăpădeau. Ce era ? Ce să fie ? Un epure şchiop treera bob !

Vin acasă. Tata'mi dă de grabă o ploscă să plec la D-zeu să-l chem la vedre. D-zeu *tuma* atunci punea o osie la car. Ii spun toată *incunjurarea*. El bea şi'mi spune c'are să vie ; să se imbrace în alte haine şi să se schimbe la cămeşi şi să se *ghilosească*. Că dă... nunta tatei.

Eu plec înnainte. 'Mi era frică să sar din cer pe pământ şi D-zău îmi face o feştilă pe care să mă scobor. Mă las încet, încet. Feştila se mântue. Să mai strig la D-zeu îmi era ruşine, să sar îmi era frică. Dă 'n sfârşit feştila se rupe şi eu cad într'o baltă până la pept. Raţile sălbatice şi'şi fac cuiburi în barba mea. Şi se ouă acolo. Şi scot pui. Şi lupul vine şi'i mănâncă.

Şi începuse să se desgheţe. Şi eu scosesem amândouă mânele.

Raţile scot iar pui în barba mea.

Când vine lupul să-i mănânce eu îi trag un pumn şi-l las lat. Es din baltă ş'alerg acasă.

Tata 'n sicriu se cunună cu mama !

— Prea mare minciună spui, ziseră toţi deodată nemai putându-şi îneca râsul — ca şi D-voastră acum.

— Săriţi, strigă vizitiul c'aşa ne-o fost vorba.

Ş'o rămas vizitiul cu trăsura.

...Şi eu cu o poveste spusă ; dar când am trecut balta am găsit

pe alta; dar aceia pe data viitoare, dacă m'ați mai primi la taifas; asta... trecui prin esle și nu mai este!

[Auzită dela moșu-meu Sandu Frunză din Jorăști-Covurlui].

Diacon. Ioan C. Beldie.

51.— Iarmarocul țiganului.

Un boer avea ca vizitiu un țigan, dar un țigan din cei mai șireți cum rar se găsesc. Intr'o zi țiganul nu știu ce neajuns făcut boerului dar atât știu că țiganul s'a căpătat cu o flescheială (palmă) sdravănă de la boer. Țiganul, care până atunci nu prea gustase el din așa chilipiruri, nu-i prea veni la socoteală. Dar își zise în sine: „Doar să nu-mi cazi la largul meu și să nu ți-o întorc".

Nu târziu după această întâmplare, boerului îi veni un gust ca să schimbe caii cu trăsura ce avea și să cumpere alți patru cai și altă trăsură. Intr'o zi porunci țiganului să înhame caii la trăsură și au și plecat la târgul din apropiere, unde se făcea iarmarocul (bâlciul). După ce au mers ei o bucată bună de loc, au ajuns la o pădure. După ce străbătură pădurea, cam pe la mijloc au dat într'o poiană mare cu iarbă verde și o umbră groasă de-ți era mai mare dragu' să te odihnești la răcoare. Boerul zice țiganului ca să oprească caii, ca să se mai răsufle; tot odată să se mai hodinească și el la răcoare. Țiganul făcu după poruncă. Așa boerul stând tolănit pe iarbă la umbră, iar țiganul mai de o parte și el, ce-și zice țiganul în sine? Acum e timpul să-i dau mulțumita boerului, pentru *scatoalca* ce-mi dădură mai dăunăzi.

Țiganul începu a face pontul și a se uita la pomi, a tot bondăni ca cum ar plănui ceva. Boerul insă il observă și-i zice: Dar ce tot descânți tu acolo măi Stăvărachi? (căci așa îl chema pe țigan). Ia ma huit și eu cucoane la pădurea hasta, ce loc minunat de iarmaroc! Dar boeru-i zice: Și crezi tu că s'ar face vr'o triabă dacă ar fi un iarmaroc aici? Haoleu cocoane! Dar numai să te faci a așăza un iarmaroc în poiana hasta și ai vedea ce triabă bună s'ar face aici. Boerul fără a mai pierde vreme multă, zice țiganului: Măi Stavarachi? Dacă zici tu că aici e locul bun de iarmaroc, atunci deshamă caii, desșurubează trăsura și să-mi faci tu cu caii și trăsura mea, un iamaroc în poiana aceasta ca să văd; ar sămăna a iarmaroc? Iar țiganu-i zice: Ias pe mine cocoane. Cât ai bea o țigară, țiganul a deshamat caii, a desșurubat trăsura și le-au agățat atât hamurile cât și fiecare bucată de trăsură prin crăcile copacilor de prin prejurul poenei. Iar cei patru cai i-au legat pe fiecare de câte un copac. După ce-și isprăviră totul de așezat, s'a dus la boer de l'a sculat de unde adormise mai de o parte pe iarbă și-i zice:

Ia'n priveşte cocoane! Să juri că e iarmaroc de când lumea. Boerul după ce se mai freca la ochi ca orice somnoros, se uită mai din apropiere şi-i zice ţiganului: Bravo Stavarachi! Acum te văd că te pricepi şi tu ceva. Ei acum ştii ceva Stavarachi?—Dacă mi-i spune.—Hai să ne plimbăm zice boerul. Eu într'o parte a iarmarocului şi tu în cealaltă parte şi aşa să ne închipuim că suntem într'un adevărat iarmaroc. Iar ţiganul asta aştepta şi-i zică: hai cocoane.

Aşa boerul plecă la dreapta, iar ţiganul spre stânga. Şi unul şi altul căscau gura la cele agăţate prin copaci, de parcă nu le văzuse nici odată. Când tot aşa mergând ei unul spre altul, s'au tot apropiat până ce s'au întâlnit. Ţâganul însă ca cel ce caută să împuşte vânatul, a făcut aşa fel de a dat pe la spatele boerului ca să-i vie mai la 'ndemână. Şi pe când boerul tot dondănia căscând gura prin copaci, ţiganul se înnălţă în vârful picioarelor şi trosc o palmă boerului de-i amorţi şi mâna ţiganului; aşa bine ce i-o 'ndesă. Boerul roş ca un rac iute se întoarce către ţigan şi-i zbiară: Da ce te-a găsit măi hoţule de dăduşi în mine? Iar ţiganul prefăcându-se că nici văzuze, nici auzise cele petrecute îi răspunde: Eu cocoane? Dapoi dracu', mă? Şi 'ncepu ţiganul a se jura pe tot ce are el mai scump la casa lui dacă a dat el. Ştia dânsul că acea bogăţie nu are acasă, de cât ciubucul lui tat-so şi acela era furat dela un turc pe care ţiganul îl ţinea numai de zile înnalte. Atunci boerul înfuriat ţipă din nou la dânsul: Poi cine altul poate să fie de cât tu păcătosule? Iar ţiganu-i răspunde: Poi cine cocoane ştiu şi eu cine să fie din cogeameetea iarmaroc? Şi cu aceasta o 'nheiară boerul zicând ţiganului: Adă-mi o cârpă cu apă rece, să mă leg la falcă căci al dracului mai arde[1]).

V. B. Ţirica.
Cântăreţ bisericesc, Bârlad.

52.— Bulgarul şi purcelul.

Bulgarii au obiceiu ca până la Sf. Gheorghe să nu mânânce carne de miel; iar în acea zi fiecare, fie sărac, fie bogat trebue să tae câte un mel şi din ajun îl frige în tavă la cuptor, îl duc la biserică de-l blagosloveşte popa şi apoi se întorc acasă după slujbă şi cu toţi ai casei la masă mânânca miel. Din acea zi au deslegare a mânca carne de miel.

Un bulgar sărac, sărac de tot, neavând miel şi nici bani să-şi cumpere, a tăiat şi el un purcel ce îl avea la o scroafă şi l-a fript şi el frumos în tavă şi l'a dus la biserică să-l blagoslovească popa la slujbă. In timpul slujbei dând o mică ploicică, a făcut mici lacuri. După slujbă fiecare şi-a luat tava cu mielul şi cu ea pe cap a pornit spre casă. Cel cu purcelul cu tava pe cap a pornit-o, şi el spre casă; dar alunecând

1] Intâmplare versificată şi de d. *T. D. Speranţă*. (N. R).

i-a căzut tava după cap în tr'un lac. Bulgarul plin de mirare și serios ameințându-l cu degetul, i-a zis :

Bre ! N'a țercova ne te dus !
Na popo, na te blagoslovito !
Ama naravata, naravata !
Eu ne te luam și te cușeam.

[Auzit dela Ghiță Vasilescu din Urziceni în 1899].

Dobre Stefănescu.

CRONICA

* Comitetul din Iași pentru ridicarea statuei lui *Ion Creangă* s'a întrunit la 25 Iunie la d. Xenopol și admițând macheta d-lui Inginer Cugler, a hotărît ridicarea statuei îndreptul școalei Trei Erarhi.

* La congresul institutorilor și institutoarele din România, în ziua de 29 Iunie, d. Teodoru, secretarul general al ministerului de culte și instrucțiune, pomenind despre împlinirea a două zeci de ani de la moartea lui Ion Creangă, a spus că ar fi bine cu acest prilej să se organizeze un comitet spre a serba acea zi.

* La cursurile de vară din Vălenii-de-munte *d. Iorga* vorbește despre *„Adevărata poezie populară românească: natura origina, și valoarea ei"*.

* In **Arhiva**, XX,—5,. d. *T. T. Burada* urmând cu tipărirea *Priveliștilor și datinelor strămoșești în Moldova*, vorbește despre *colinda cu plugușorul*.

* *D. Delavrancea* a vorbit la Vălenii-de-munte, la 2 Iulie apărând *poezia noastră populară* împotriva teoriilor d-lui D. Zamfirescu; despre acesta în *Neamul românesc* din 5 Iulie.

* Bătrânul lăutar al Iașului Gheorghe Borteanu, tovarășul lui *Barbu Lăutarul*, de pe vremuri, și-a sărbat dăunăzi cinci-zeci de ani de de când cântă. La serbarea aceasta ni se spune că au luat parte d-nii profesori de universitate, A. D. Xenopol și D-r Gh. Bogdan.

* In **Neamul Românesc Literar, I. 7** un tovarăș al nostru dă o minunată poveste a *Sărăciei*. D. *N. I. Dumitrașcu* este unul dintre povestitorii noștrii populari de frunte (*altă dată* își zicea *Reny*) și l'am ruga să nu risipească averea cea care numai parte este a dumnealui, prin toate foile cari au mai ales acum vara, nevoie de umpluturi; aceasta fiindcă am văzut cântece de țară, culese de d-lui într'o scârboasă foae de gâlceavă. Un sfat prietenesc și pentru alți prieteni ai noștri.

Câte-va fețe mai înainte, cuprind o *poveste cu umbre*, scrise de d. *N. Mateescu*. In această bucată populară este vorbe de *ciasornic de briliante, rochie cu briliante, momițe, naufragiu și alte mărunțușuri.*

* A apărut **Dictionarul limbei române**, Tom. I, fasc. IV (p. 241—320 ; *argățime—ast*).

* D. *Prof. Dr. Ion Urban Iarnih, trimițînudu-și obolul său pentru chipul lui „Ion Creangă ne scrie : „Bucuros trimit obolnl meu cel mic, pentru scopul frumos ce-l urmăriți“.*

* In **Albina XII, 41—2** *Legenda carului* (N. I. Dumitrașcu) o moledie populară (C. Danilescu și *Dumnezeu poate pripă la fiecare* M. Lupescu.

* La *congresul învățătorilor* ținut zilele trecute la Iași, a vorbit d. *M. Lupescu* din poale acestei reviste stăruind pentru comemorarea lui *Ion Creangă* de către învățători, în luna Decembrie. vom vedea.

* M. S. R. Principele Carol, întorcându-se din Ardeal, pe mândra Sale a bătiitei moldovene, a fost pretutindeni întâmpinat cu cea mai mare dragoste. A. S. R. este condus de d. G. T. Kirileanu. La Broșteni A. S. R. a cerut să vadă danțurile noastre și a jucat în ele.

Printre mulțime, umblau foi tipărite pe cari A. S. R. a citit:

Alteță : Venind între noi, ne dați prea fericitul prilej să vă arătăm gosțea și devotamentul nostru nețărmurit și—vrând D-zeu poate Impărat al neamului nostru, și vă urăm :

Să fiți bunuț și mândru
Pre cât ne bate gândul;
Mai mare 'ntre cei mari,
Mai tarea 'ntre cei tari.
De D-zeu păzit
Și de popor iubit.
Mult înțelept la minte
Și norocos în lupte.

Că să renasc' avântul
Din vremea lui Mihaiu,
Și de la Ștefan-Sfântul
Și de la Carol-Craiu
S'ajungi a fi, nu Craiu
Ci Impăratul tare;
Din Nistru până 'n Tisa
Și din Sniatin la mare!

* In trei nr. din **Sămănătorul**, colaboratorul nostru d. *T. Popovici*, publică o prea frumoasă poveste : *Cal galbăn din soare.*

* Despre colecțiunea de **Balade** a d-lui *C. N. Mateescu* în No. viitor.

Poșta Redacției.

P. Cârst și *G. A. Sad.* Prea târziu pentru acest No.

M. L. și C. R. C.—Povestirile despre *Dochia* în No. viitor, sosindu-ne prea târziu.

Colaboratorilor : Avem atât de multe cântece sosite din toate unghiurile țărei, in cât rugăm pe colaboratori a nu ni mai trimete in acest an. In locul lor primim : *Povetiri și legende* (Zidirea lumei, Adam, Căderea deavolilor, Sfârșitul lumei, Cain și Abel, Potop, Vânt, Ploae, Ger, Negură, Mâță, Corb, Uriași, Pitici....). *Jocuri de copii, Boale și descântece la oameni și vite. Urații, Gâcitori, Datine și credințe, Cuvințe rari, Glume...* Și povești avem pentru acest an. — Dar, să nu se înțeleagă rău : nu aruncăm și nu pierdem nimic.

Poșta Administrației.

Nimic altceva de cât : cotizatiile și abonamentele. !!

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **«Ion Creangă»** *pentru strângerea fondurilor:*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma din urmă — — — — — —	56.05
D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel) — —	1.00
Total:	57.05

Sumă care s'a depus pentru creștere la *„Societatea Cooperativă"* din Bârlad cu libretul No. 392.

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

Foaia No. 231, încredințată D-lui **Sava Somănescu:** L. B.

Sava Șomănescu (București) 5 lei— — — — 5. 00

Foaia No. 243, încredințată D-lui **D-r M. Hârșu:**

M. Hârșu (București) 1 leu — — — — — 1. 00

Foaia No. 10 încredințată D-lui **I. Iscu** *(învăț. dirig. Valea-Mare, Bacău:*

Ioan Iscu, 1 l. Maria Iscu, 1 l; Martin Fodor, 2 l, Mihaiu Duma Ianoș, 50 b. Elevii școalei Valea-mare 1 l. 90 b, Teodor Tecuceanu 20 b. (Valea-mare, Bacău); Ioan Antohi, 50 b. (Bacău); C. Mihailescu 50 b. (Valea-mare, Bacău) In tot 7 l. 60 b.; se scad 30 b. cheltueli. — — — — — — — — — — 7. 30

Foaia No. 432 încredințată D-l **D-r Ioan Urban Iarnik** *Pof. Univ. Praga, Bohemia, 610, III.*

Prof. D-r. Ioan Urban Iarnik 5 l. — — — 5.00

Foaia No. 80 încredințată D-lui **Prof. Al. Fotino,** *Bârlad.*

V. Ghețu, 1 l, G. D. Neștian 1 l, Bulbuc 1 l., Gh. Alessandrescu 1 l. Ene Vasiliu, 1 l. P. Constantinescu 1 l, Lupu C. Kostake, Clem. Kostake, Nicu L. Kostake, 5 l. Gr. Negură 1 l. A. Fotino 2 l. — — — 14. 00

Total 32.30

(Va urma)

Mulțămirile noastre!

Rugăminte.— Când intemietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondurile* pentru care a fost trimisă.

Asemenea colaboratorii din țară, cari ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această față hotărîtă *Fondurilor „Cuza-Vodă"* și *„Bustul lui Ion Creangă in Bârlad."*

Adresa pentru mandate: Tudor Pamfile, str. Țarigrad, Bârlad.

Anul II—No. 9. **Septembrie 1909**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Preotul I. C. Beldie (Jorăşti—Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu Boureni (Dolj) P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zoreni-Tutova), D. Mihalache (Golești-Badei, Muscel) L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț), I.Neculau (Coropceni-Vasluiu), T. Pamfile Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C.Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava). I. E. Torouțiu(Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova

— BARLAD —

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

Către întemeietori și abonați.

Sunt rugați să trimită cotizatiile și abonamentele pe acest an, ca să ne scutească de trimiterea chitantelor prin poștă; aceasta cât mai curând.

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei
Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de la persoanele ramase în urmă cu plata.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întăi a lunei. Numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înnainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum: cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătât cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Prin redactia revistei „Ion Creangă" se fac înscrieri la
Dicționarul limbii române
scos de Academia Română; cereri și lămuriri prin poștă.

Anul II.—No. 9. **Septembrie, 1909.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad Bârlad | ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova) | ABONAMENTUL ANUAL: In țară . . . . 5 lei, In străinătate . 6 „

Cinstitele persoane cari au primit foi de înscriere pentru **«Bustul lui Ion Creangă** în Bârlad», sunt rugate să acopere cât mai curând cât mai multe locuri din foaie, cu cei mai mărunți dintre bani chiar, spre săvârșirea datoriei ce-o avem în acest an. Domnii, cărora nu le-au venit foile ori mai vor, le pot cere de la redacție.

Ce trebue să fie un „întemeietor" al acestei reviste!

Un lucru, ca să-și aibă prețuire, ca să aducă adevăratele sale foloase, cere să fie *întemeiat,* adecă pornit sau zămeslit. Tot *întemeiat* se cheamă și atunci când îl vedem înnaintea ochilor noștri întreg, în acea clipă, din care poate fi folositor.

Dar cine are atâta pricepere și putere ca să dureze lucruri desăvârșite! Nimeni! Desăvârșirea vine mai în totdeauna cu încetul; ca să crească, se hrănește cu dragoste întăi, cu răbdare, cu trudă și de multe ori chiar cu jertfe. Câtă osteneală trebue unui om spre a-și vedea rodul curatelor lui năzuințe *cu temeiu* așezate! Câtă vreme se scurge de la punerea celei dintăi cărămizi și până la stâlpirea busuiocului pe țepușa casei, și de aici la „darea ei de cheotoare"! Câte mâni nu trebuesc și câte mijloace!

Intemeietor e cel ce pune întăia cărămidă și nu-i, dacă nu pășește mai departe; nici cel ce așează acoperișul, ci numai cel care simte bucuria lucrului pe deplin *întemeiat.* Și aceștia pot fi sosiți și în ceasul întăi și în ceasul al unsprezecelea.

Ca atari, întemeietori, la această revistă,—o spunem ca să se știe, nu sunt cei cari sunt, nici vor fi cei cari vor fi; vor rămâne, cei ce vor rămâne la urmă: cei ce împărtășesc greutățile bănești, cei ce culeg după putere și trimit spre publicare materialul care ne privește și cari caută să răspândească această revistă cât mai mult, spre a-și ajunge scopul.

Spre a răspunde acestă trei cerințe nu vor fi mulți! Pe aceștia numai, începând cu No. viitor, această revistă îi va socoti întemeietorii ai ăsi; *așà va fi,* fără nici o altă înștiințare.

Căci pana de păun, cinstiților cetitori, nu-i decât o podoabă vremelnică, după a cărei cădere, rămâne ceea ce cu adevărat este.

„Ion Creangă.

Cum ni se zugrăveşte graiul.

Cu prilejul sărbătorilor anului 1906, Ministerul de Instrucţiune a scos prin îngrijirea d-lor *I.—A. Candrea, Ov. Densusianu* şi *Th. D. Speranţia*, **Graiul nostru**, o colecţie de *texte din toate părţile locuite de Români*, spre a se da „o idee de limba din acele părţi“ (prefaţă, p. V). Foarte frumos şi foarte bine.

Textele, se zice că reprezintă *aproape* întocmai graiul şi s'a trecut cu vederea numai asupra acelor „mici nuanţe fonetice, din cari unele, chiar în transcrierile cele mai fidele nu pot fi redate“. (pref. p. VII). Foarte bine şi practic.

Celor însărcinaţi cu această lucrare, a avut cinstea de *a grăi* şi moşul meu de vară primară, din Ţepu-Tecuciu, nenea *Ion Ghirău* cum îi zic Ţăpenii, adică *Ion Vasile Oiţă*, cum i se zice după oficialitate.

Ceia ce a spus el este însă rău transcris. Pentru aceasta, nu vom face moarte de om, dar în interesul adevărului, dacă poate fi vr'un interes, ne vom spune şi noi cuvântul.

Vom întrebuinţa dară, paralelele iar pentru sunete particulare vom pune ^{c} =c (i) pentru *ci* în pron. mold. ; ^{h} hi (*hi* muiat din *hier*=fier) ; ^{v} -vi (*vi* muiat, g-hi, în vorbă *vin*, care nu se pronunţă *ghin* ei g-*h*in) ; ^{n}=n scurt, nasal, căci nu se zice *mancare* ci mâ^{n}cări ; în *Gr. n.* nu este dat, cu toate că se putea ; ^{m}=*gn* francez şi italian; ^{g} =*g* (i) pentru gi în *pron. mold*). Vom îndrepta şi punctuaţia, care îşi are rostul său mai ales în citirea unui text fonetic scris.

Graiul nostru, *Buc. 1906—1907 p. 397—398.*

Cu posturile estea, cun s'o du^{c}em ? Postesc dacă n'aŭ ^{c}e mânca. Ţân oaminiĭ bătrânĭ, ţân şi lunea post.

^{C}e să gândeşte Rumânu ? măcar de-aş avè ĭeŭ în ^{c}elelalte zâle de dul^{c}e. Câteodată ĭe duminecă şî mănâncă fasole.

La noĭ cât a fost vara de mare— pân an lŭat şî noĭ varză de post acu pe toamnă — maĭ rar să fac mâncare cu carne, maĭ mult sec an mâncat. ^{C}e fa^{c}e Rumânu ? ^{V}ine dela câmp cu fumeĭa, pune ^{c}iaunu cu apă la foc, presoară fă-

Cel mai aproape de adevaratul graiu.

Cu postur'li istĭa, cu^{n} s'o ^{d} ^{c}im? Postescŭ dacî n'aŭ ^{c}i mâ^{n}cà. Ţâ^{n} uamini bătrânĭ ; ţâ^{n} şi lunĭa postŭ.

^{C}i sî gâ^{n}deşti rumânu! „măcar di-aş avè ĭo î^{n} ^{c}el'a^{n}ti dzâli di dul^{c}i“. Câtĭ-uà'tî-ĭ duminicî şî mâ-nâ^{n}cî fasoli.

La noĭ cât o fos' vara di mari— păr a^{n} lŭat şî noĭ vardzî di post, acù pi toamnî—maĭ rar sî fa^{c}i mâ^{c}ărĭ cu carni ; mai mul' săc a^{n} mâ^{n}catŭ. ^{C}i fa^{c}i rumânu? Vini di la câ^{n}p cu fumeĭa, puni ^{c}aunu cu apî la focŭ, presarî făinî'^{n}

ină'n apă şî face tercĭ şî-ş ţâne de saţ. Doar pune sarea 'ntr'nsa numa să hiïe sărat şî-l mănâncă, nicĭ cu udătură, gol aşa. Făina sângură cu apă să chĭamă tercĭ.

In casă cum să hiïe? Altu are rogojânĭ aşternute pe pat în loc de păĭere. Altu n'are nicĭ rogojână, pune câte-o bucată de ţol pe scândurĭ, sara cân să hodineşte,

Ales la timp de ĭarnă murmură de frig cu băĭeţâi, maĭ mare mila să vezĭ! Îi pune lângă cheptu lui de-ĭ încălzeşte.

Dea-colea-care-s maî (*sic*) bogaţ le dă mâna să facă câte un minder şî aşternut de ţară, de lână de oaĭe, saŭ [2]) plapumă de târg. Pe jos e lichit cu lut amestecat cu balegă de cal or de boŭ, că sângur nu-l poate lichi pe lut. Aminterea crapă, să coşcovieşte.

Păreţâi-s golĭ, numa cu var daţ, la care-ĭ dă mâna, care nu ţâne şî maĭ aşa numa lichiţ cu lut. Priotu şî şcoala aŭ case bune, celelante nu-s.

apî şî facĭ tercĭu,, şî-s ţâni di saţŭ! Duar puni sarĭa 'ntrânsa, şî hii săratŭ şî-l mânâncî, nicĭ c'udăturî; gol aşà. Făina sânguri cu apî sî chĭami tercŭ.

În casî, cum sî hii! Altu ari rogojânĭ aşternuti pi pat în 'lo' di păĭeri. Altu n'ari nicĭ rogojînĭ; puni câtî-o bucà' di ţolŭ pi scândurĭ, sara cân sî hodineşti.

Ales la tim' di iarnî, *murmuri* [1]) di fri' cu băieţî'; maĭ mari mila sî vedz! îi puni lângî chiep' di-ĭ încăldzăşti.

Di-acoàlĭa, carĭ-s mai bogaţ, li dă mâna sî facî câtĭ-un mindiriŭ şi aşternu' di ţarî, di lânî di uai, or [2]) plapunî di târgŭ. Pi gĭos îĭ lichi' cu lutŭ amesteca'cu baligî di calŭ orĭ di boŭ, cî sângurŭ nu-l poati lichi pi lutŭ. Amintirĭa crăpâ, sî coşcovieşti.

Păreţî-s golĭ, numa cu var daţ, la carĭ-ĭ dă mâna; cari nu, ţâni şî mai aşa, numa lichit cu lutŭ. Priutu şî şcuala au casî buni, celilanti nu-sŭ.

N'am cercetat pe nenea—Ion să aflu cine l'a întrebat şi anume unde. Graiul nu se studiază din fuga automobilului, ci *la vatră*, şi timp mai îndelungat.

La vatră, caci astfel, nenea-Ion nu şi-ar fi îngăduit să spună asupra satului său şi al meu atâtea minciuni. Eu înţeleg rostul acestor minciuni, dar vorba e că ştiinţa a fost înşelată.

Tudor Pamfile.

POVESTI

13.—Feciorul lui Sărăcilă—ginere împărătesc!

....Ast *Sărăcilă* a avut un singur copil; dar copil, deştept nevoie

1). Mai am pune mâna pe cruce că acest cuvânt nu l'a auzit în viaţa lui, nenea-Ion!
2). Se zice: *ori* nu *sau*.

mare....Se mirà şi ta'său de atâta deşteptăciune, fiindcă ştia că tot neamul lui a fost tot de-o mână ca şi el..Şi parcă fiu'-său le luase mintea la toţi fraţii cari nu 'i-a avut dar cari se puteau naşte ; însă la ce erea să se mai nască dacă nu ar fi avut minte ?....Şi de-aia nu s'or fi şi născut....

Şi cu cât copilul creştea, cu atât parcă tot mai deştept se făcea dar n'a avut noroc ! Şi dacă n'ai noroc !....

Când îi erea copilului lumea mai dragă, atunci i-a murit ta'-său Şi ce năcaz îi era !....Nu de-alta, ci, de câte ori se 'ntâmplà de trecea pe lângă vr'un când de oameni la taină, numai că-i auzia, dându-şi coate.

—„Ăsta e băiatul lui Sărăcilă ? !...

—„Păi dar al cui să fie ?....

—„Taci frate !..

Lui i se urîse biet, tot auzind oamenii, că : *„Ăsta e băiatu' lui Sărăcilă, ăsta e băiatul lui Sărăcilă“* toţi din toate părţile....Şi-aşa, el ce face ? S'a gândit ca să-şi ia lumea 'n cap,—să plece.

—„Da' la ce să mai stau eu pe-aici, să nu mă mai slăbească oamenii cu : „ăsta e băiatu' lui Sărăcilă“...Până când ? Ia să plec eu în lume, că, zice şi cântecul :

Decât ruda şi vecinul,
Mult mai bun îţi este *strinul*,
Că ruda te năcăjeşte
Şi vecinul te vorbeşte....
Insă strinul îţi zâmbeşte,
Din inimă te iubeşte,
La nevoie te ajută,
Te mângâie, te sărută...

Şi ce-o fi, o fi !.... Cum 'oi munci, aşa 'oi trăi...

Şi-a plecat copilul..

O fi mers el aşa, o fi mers, păn'a dat de-un om,—ăsta era rotar. Il roagă ca să intre şi el ca să 'nveţe rotăria şi rotarul, om bun, 'l-a băgat. A slujit el cât o fi slujit,—până când i-a ieşit statu', şi-a vrut să plece. Al rotar, fiindc'a stat copilul la el atâta timp, i-a dat şi lui un car cu boi cu tot, c'apoi că'şi poată face şi el casă, masă,—tot rostul omului..

Aşa, băiatul a plecat la pădure cu carul, la lemne, cântându-şi cântecul :

—„Când ai zice trei măsline...
Cine e mai *strin* ca mine ?
Numai mierla din pădure...
Verde-verde lin pelin....
Vai de voinicelul strin !.

Când, pe drum, a dat peste-o vacă care mai—mai să moară, - de abia mai răsufla ..Vaca avea glas ; îl întrebă :

—„Und' te duci cinice ?“

—„Departe !....Mă duc în lume....“

—„Iiii !.. Cum 'ţi-a 'ndreptat Dumnezeu păsciorii pe-aici, parc'a fost pe gândul meu....Că de când te-aştept...Numai eu ştiu !... Da'măre;

bine că venişi, că cine ştie cât mă mai chinuiam aşa, păn'a muri. Tocmai acum mi s'a isbândit. Iote, eu o să mor; tu jupoaie-mă, şi apoi apucă-te de fă'ţi *noauă* oboare cu noauă lacăte, şi când le-'i isprăvi, târăşte pielea mea pe jos pe rând în fiecare din ăle noauă oboare, şi-ai să vezi ce-o să fie.."

Ăl băiat und' s'apucă de jupoaie vaca, dă fuga în pădure şi taie *pârmaci*, face noauă oboare şi pune noauă lacăte la ele, intră pe rând prin fiecare şi târăşte pielea pe jos,—şi cum o târa,—doar trecea în oborul celălalt,—şi oborul din care ieşise, se umplea de vite, numai una şi una !...de, când o fi văzut aşa băiatul, o fi zis:

—„*Machea* ! Da' ce-o mai fi şi asta !..."

Astea erau toate, copiii acelei vaci.

Da' lui nu-i da în gând să le dea drumul ca să pască, ci le ţinea tot închise ! Se tot uita la ele zâmbind de bucurie....

Văzând aşa un bou din oborul al noauălea, când s'a dus copilul pe acolo :

—„Da' bine stăpâne, nu ne dai şi noauă drumul să păştem ? Ori vrei ca să murim de foame ? Nu-'ţi pare rău de atâta văcărime ?"

Asta era boul ăl dintăi, mai mare peste toată *văcărimea*.

Copilul înţelegând că au dreptate, le-a dat drumul.

După ce-au ieşit toate, rămâne boul ăsta pe urmă. Ăst bou îl chemà *Murgoci*. Ii zise copilului :

—„Stăpâne, ce 'mi-i porunci, aia îţi voiu înplini !.,

Impăratul ţării alia a dat sfoară'n ţară şi răvaşe prin oraşe, cum era pe atunci, că, cine s'o găsi să-'i are grădina de aramă, ăluia îi dă pe fie-sa de soţie.

Băiatul auzind aşa, se duce la bou :

—„Ei, auzişi ce spune Impăratul ?"

—„Auzit stăpâne !"

—„Şi ce zici ?"

—„Ce să zic, să mergem s'o arăm".

—„Păi, om putea ?"

—„Eu aşa zic ; da' să te duci să iei pe *Cerban* din *Valea-Verde* şi-o s'o arăm atunci..."

S'a dus copilul şi a adus *de soţie* lui Murgoci pe Cerban,

Şi-apoi au luat-o spre grădina de aramă a Impăratului..

Pe drum, Murgoci 'i-a spus lui stăpânu-său :

—„Stăpâne, la arat n'ai să mănânci decât pâine şi vei bea vin şi şi să n'adormi ; altfel, vei fi mort !.."

Ajungând acolo, ălui copil începu să-'i licăre inima 'n piept de frică când a văzut că 'n fiecare *pârmac* al grădinei este câte-un cap

de om.—Uitasem să spui, cum că veniseră mai înnainte feluri și chipuri de oameni ca să are grădina de aramă a Impăratului : feciori de Impărați mari și crai,.. da' știu eu cum le-or fi mai zis.... și la toți, acum le sta numai hârcile în vârfurile pârmacilor, căci le spusese Impăratul pân' nu s'ar apucà: că cine n'o face nimic, capul îi va sta 'n pârmaci. Și cum spusei, băiatul, mai-mai s'o ià îndărăt, mai ales când văzuse că doar un singur pârmac mai era gol și strigà :—„*Cap-cap-cap* !" Și copilul 'și-a venit nițel în fire :

—„Cap nejudecat și tăiat nu se poate !.."

Și 'njugă copilul boii la plug și unde începù să are....Și unde pârăià măi nene arama în toate părțile, de.... numai ziceai că pământ curat era înnaintea plugului..., așa mergea de frumos plugul.

Dar când fu aproape să isprăvească, când era soarele aproape de muchia dealului, fata Impăratului văzând că nu e glumă cu ăst prostovan, vrù să-'l otrăvească spre a nu isprăvi până 'nserat, că dacă va însera și 'l-o apuca noaptea măcar c'o brazdă, știa ea ce să facă... Și vine acolo cu otravă.

Boii n'au băgat de seamă când s'a dat pe lângă copil.

Ea a șezut jos și-a zis copilului :

—„Da nu mai șezi colea 'n poală-'mi să te mai odinești, voinice ?"

Și el, prostul,—își uitase de cele spuse de Murgoci,—se duce ca *s'ajodimă* nițel cu capul în poala Impărătiței, mai ales că nici nu mai văzuse de când o fi fost el atâta frumusețe și că-'l și mai chema !..

Ii furase mințile ! Cum ajoimi, Impărătița îi și aruncă un *gogoloiu* de otravă pe gât,—și copilul a murit !..

Boii pricepură :

—„Alearg' Cerbane că ne prăpădește copilul!..

—„Ce să mai alerg, că 'l-a și prăpădit...."

—„Acum ce 'i facem, încotro o luăm ?"

—„Ce să-'i facem ?"

—„Tu ce putere ai ?"

—„Eu ? Eu pot să mut soarele de la Apus la Răsărit ; dar tu ?"

—„Eu când 'oi fluștura din coarne, îl deștept !..

—„Atunci deșteaptă-'l !"

Și când a fluşturat din coarne Murgoci, copilul a sărit drept în picioare.

—„Vezi stăpâne ce făcusei ?"

—„Văd !... C'adormisem un somn cam greu !.."

—„Ba pentru vecie dacă nu eram noi !"

Acum, fiindcă-'l înșelase de adormise și apoi îl omorîse, și lucrul care-'l făcuseră până acì, venise iarăși la loc ! ; și-așa Cerban, a dat soarele îndărăt,—la Răsărit.

—„Hai să luăm acum munca iar de la început și să nu te mai apuci ca să mai adormi stăpâne..."

Și s'au pus iarăși de muncit.. Trosnea arama înnaintea plugului.. Parcă mergea prin apă..Boii mergeau cu coadele pe spate, habar n'a-aveau..Și n'au odihnit măcar un pic, până n'au isprăvit.

După ce-au isprăvit, s'au dus la Impărat ca să-i ceie fata. Da' Impăratul:

—„Poate 'mi-o-'ți lua-o cu palat cu tot; altfel nu v'o dau!..."

Când au auzit așa Murgoci și cu Cerban, 'i-au zis stăpânului:

—„Să pui în carul dăruit de întâiul tău stăpân lucruri din palat păn' om fluștura noi din coarne, și când om fluștură noi, atunci să pleci cu ele..Și-apoi să vedem pe Impărat!.."

Au adus carul și und' se pune măi nene copilul și cară la țoale, cară, cară, păn'a cărat tot din tot palatul,—și boii tot n'au fluşturat din coarne! Ba numai au pornit nițăl, de încercare, ca să vadă Impăratul că tot mai pot duce....Apoi se pune copilul să dărâme palatul din temelie ca să'l ià cu totul!...

Când vede Impăratul astfel,—că nu e glumă:

—„Hai mă, ia-ți fata mă și vezi-ți de treabă.. Pe când eu... eu să-ți fiu socru de-acum înnainte; și după moartea mea să stăpâniți voi împărăția.."

Și-așa cic'a și fost; boii au pierit, și el,—feciorul lui *Sărăcilă*—a rămas ginere împărătesc!.. [1])

(Din Obislav-Vâlcea)

N. I. Dumitrașcu.

14.—Fata babei, noră de'mparat.

Cică a fost o dată un împărat tare bogat și puternic, de se temean toți vecinii de el. Și avea împăratul cela un fecior chipeș și voinic și cu niște plete crețe de i-a mers vestea peste mări și țări. Când s-a simțit împaratul slab, l-a chemat pe fecior la dânsul și l'a sfătuit să se însoare că dă, fieștecare vrea să-și vadă odată gloata căpătuită.

Și i-a mai spus, că el vrea să aibă o noră cuminte și detreabă, nu o nătângă și netoată. Și s-au hotărît să facă un palat mare foarte și cu o mie de odăi, pe urmă să cheme în ospeție toți craii și împărații di'mprejur cu fetele lor. Care fată a îmbla prin toate odăile fără să se rătăciască, aceea să-i fie lui noră. Au chemat ei meșteri din toată lumea, cari de cari mai iscusiți și au rădicat, măi badea, un palat de

1). Variantă apropiată și cu adaos la sfârșit, în Tudor Pamfile, *Graiul Vremurilor* (Povești), p. 113—120: *Boul negru și boul roș.*

nu-l puteai cuprinde cu ochii. După ce-au rădicat ei clădirele, a trimis împăratul carte pe la toți vecinii de i-a poftit cu tot, cu fete la el. Când s-a lățit vestea de așa minune de palat, a început a curge la lume din cele patru părți de lume, de să nu se mai sfîrșiască. După ce s-au strîns toți, le-a spus împăratul care e planul său și le-a rugat pe fete să-și încerce norocul.

Toate au încercat dar nici una n-a putut să dea de capăt la atâta sumedenie de odăi și așa de încâlcite. Când a văzut împăratul asta, a început a-și perde nădejdea.

A fost venit cu puhoiul cel mare de lume și o babă bătrână și săracă cu o fată, ca să vadă și ele minunățiile celea. După ce au plecat toate fetele de împărați și boeri rușinate de neisbândă, hai, că să-și încerce și fata babei norocul. Baba a început-o a o trage de mânecă înnapoi și a o mustra, ca să se astâmpere. Feciorul împăratului când a văzut așa bujor de fată, s-a dus la ea și a rugat'o să încere și ea.

A intrat fata babei în palatul cel atât de fermecat și-a început a cutriera odăile. In una a găsit un inel de logodnă; ea l-a luat și l-a pus pe deget; în alta a găsit o găteală de nuntă, le-a îmbrăcat și pe astea așa că la urmă când a eșit afară a adus câte un semn din toate odăile.

Impăratul a trebuit să-și ție cuvântul și-au făcut o nuntă de cele boerești! La nuntă a întrebat-o împăratnl, că ce a făcut de nu s-a rătăcit. Ear ea a respuns ca s-a pornit de acasă cu furca și pe drum a gătit de tors fuiorul. Când a intrat în palat ea a lăsat fusul la ușă și cu celalat capăt de fir a *părândat* tot palatul. La întors înapoi, ea a început earăși a strânge firul așa că n-a putut să se rătăcească.

Și de atunci se zice că minte este și 'n bordei, nu numai în palaturi. [1]).

(Auzită de la taica, Frătăuțul vechi. Bucovina).

I. Ouciu.

De-ale copiilor

43.—Petrică, Petricean,
Cu luleaua de cocean,
Cu ciubucul de *păzdării*...
Uite-al naibii cum mai sare
Pe colea pe coastă'n vale !..

44.—La Ilie 'n prăvălie,
Joacă șoareci' 'n călcâie ;
Mâța bate cu ciocanul,
Iacă vine șobolanul !

45.—La Ilie 'n prăvălie,
Joacă șoareci 'n călcâie ;
Jură și mărturisesc
Că fir de tărâță nu găsesc ! 2)

46.—Cioräiea,
Borăiea,

1). O variantă franceză din Ariège publ. în *Revue des trad. pop.* T. XVIII, p 335—6. *Red.*
2). Vezi: Tudor Pamfile, *Jocuri de copii*, II, p. 148.

Vândură ţiganii moşia.
Cioc,
Boc,
O împreunară la loc !

(Din Obislav-Vâlcea)

N. I. Dumitraşcu.

47.—Nija, nija poarca,
Ce ţi-i porumbaca,
Cuţitele Domnului,
Sabia curcanului,
Cioc, boc,
Poloboc,
Dă moara la loc.

48.—Unuma,
Dumna,
Trii
Fălii,
Patru
Spartu,
Cinci
Ochinci.

49—Rujă, rujă,
Copertujă
Taie, taie
Napotaie,
Napodita,
Napotaie.

50.—Rujă, rujă,
Copertujă,
Napodita,
Şabodita.

51.—Uni,
Duni,
Trina,
Pana,
Cinca,
Rinca,
Boghi,
Stoghi,
Ciula.[1])

(Din Pătrăuţi pe Suceava)

52.—Una mara,
Doaua para,
Triia ruga,
Picioruga,
Solomon,
Socoton,,
Indiliţă,
Podoghiţă,
Gel, gel,
Cristel,
Suferite,
Du-te.[2])

(Din Ceahor lângă Cernăuţi) La jocul «De-a mijoarca» ; cel care are să «caute» făgăduieşte că, «nu se va uita» (sc. unde se ascund ceilalţi) cu cuvintele: «să-mi sară ochii ca strochii».

Alex. Morariu.

53.—*De-a copoiul şi iepurile.*

După ce aleg băeţii pe unul din ei „*armaş*" „(bătăuş)", îşi alege şi fie-care perechea lui. Apoi se dă sorţi care şi cine să fugă şi cine să prindă. Odată aleşi se pun în rând fiecare cu perechea lui şi la porunca bătăuşului, o iau la goană.

Cel care scapă şi nu e prins, şi vine la armaş (bătăuş), aceala e învingător. Tovarăşul lui, trebue să vină să-şi ia pedeapsa de la armaş în chipul următor :

1) Vezi Tudor Pamfile, *Jocuri de copii*, III, p. 27.
2). Idem *Ibidem*; şi II, p. 67.

Armaşul cu o nueluşă in mână îl întreabă :

—Ţ-am dat pâne şi cu sare,
De ce n'ai fugit tare?

El atunci răspunde: —„N'am putut"; întinde palma şi armaşul îi trage o nuia. Apoi iară îi zice.

—Ţ-am dat pâne şi cu vin,
De ce n'ai fugit lin?

El iar trebuie să răspundă: „N'am putut" şi iar întinde palma şi-'şi primeşte pedeapsa.

Dacă cel ce goneşte prinde tovarăşul, atunci cel prins, mânâncă batae tot după pilda de mai sus.

Apoi se schimbă tovarăşii, şi aşa se urmeză până ce se saturŏ ori se schimbă jocul.

Jorăşti, Covurlui. **Petru Ch. Savin.**

POVESTIRI şi LEGENDE

44.—Despre Alexandru Machidon

Alexandru imparat, a bătut pe toţi împaraţii. El n'a mai avu stare, a fost în toată lumea, a tot bătut pe toţi.

Când trudia mama lui, să-l nască, au legat-o cu picioarele de grinda podului casei, că nu putea face, ş'atunci s'au ivit pe cer *ceasurile cele rele* şi ea n'a mai putut răbda durerile ş'a strigat să-i dee drumul; şi numai cu cât îi negru sub unghie, cu atâta a avut noroc de a scapat să nu se nască în ceasurile cele rele, alt-fel n'ajungea împărat.

Era om mintos: mintea, mult plăteşte la om.

Un împărat, a vrut să cerce mintea lui Alexandru şi i-a trimes soli, (Imparaţii nu-şi strică solii) cu-aista răspuns :

—Ce te pui cu mine? şi i-a trimes un sac plin de mac.

—Să numere, Alexandru, macul tot, c'atâtea catane am de bagat în foc!....

Alexandru Machedon, când a auzit, a întrebat:

—Catane or fi, multe, dar să bizue pe ele?

Alexadru a trimes ca răspuns un săcuţ de chiperi.

Impăratul cel ispititor, n'a priceput ce'nsamnă.

A pornit alţi soli, ca să-i tălmăciască.

Alexandru i-a deslușit:

—Aşa's oştile mele de amare şi iuţi, ca chiperul!..

Impăratul cel hain s'a'nciudat mult şi i-a mai trimes alt rând de soli, ca să-l iscodească pe Alexandru.

—Ce meşteşug mai are de-a putut birui atâtea noroade ?

Machedon a răspuns :

—„*Cu mâna'ntinsă (pe paloş) şi cu iertarea la cei greşiţi !...*

Impăratul cel iscoditor, înţelegând adâncul aist *priviştit* de mare, atunci a priceput că-i tare greu să birui pe un om şi viteaz şi înţelept; ş'a dat şfară :

—Cine s'a bizui să-i tae capul ?

A trecut multă vreme, până când s'a aratat unul dintre ostaşi şi a zis către împăratul pofticios de moarte 'mpărătească :

—Eu oi veseli azi, capul D-tale 'mpărate.

—Cu ce li-i veseli ?

—Cu capul lui Alexandru 'mparat !.... O fac pentru cinstea D-tale

I-au dat strae machedoneşti şi sabie persidiască.

Mişelul s-a amestecat în oastea machedonească.

Dacă iera tot un port, ca ceialalţi, nu l'au cunoscut nimeni.

Ticălosul, numai s-a lipit, pe din dos ş'a vrut să despice capul lui Alexandru; când îngerul, a pus mâna, ş'a răsucit paloşul nebunului.

Alexandru a şi cunoscut, ş'a răcnit :

—Aleo ! m'a lovit sabie persidiască, din oaste machedonească.

Ceala, a căzut în genunchi ş'a zis ;

—Azi, mort sânt !..

—Nu, *tu vei fi mai mare peste-atâtea mii de ostaşi.*

Când a auzit împăratul cel ce-a trimes pe ucigaş, ş'a adus aminte, de 'nţelepciunea cea mare a lui Machedon Impărat.

Iertarea la cei greşiţi, îi Păreche cu iubirea creştinească.

Machedon era priviştit de purtat dreptatea şi ierta. (Amu, ne-am făcut răi, unde ne putem ierta unii pe alţii !).

* * *

Alexandru Machedon umbla calare, pe un cal nazdravan, *Ducifal* care era c'un corn în frunte. zbura cu dânsul şi 'naltul cerului şi'n fundul iadului.

* * *

Impărăteasa lui Alexandru 'mparat se cheama *Limbiada.*

* * *

Machedon împarat s-a bătut şi cu furnicile.

Mari furnici au fost ş'acelea : că, lua catana de mijloc ş-o înghiţia. Altele-l baga'n borte, îl ducea (pe catană), cum duce lupul un miel.

Până ce-au găsit un filozof şi i-a învăţat să iee znopi de stuh; li *otrăviră* znopii şi când dădeau furnicile peste dânşii, aprindeau znopii şi ele luau foc. Li s'aprindeau aripile ş'ardeau, până nu mai puteau zbura şi cădeau jos.

Erau cât nişte vaci de mari !

Spuse de D-tru Baroiu, bătrân neştiutor de carte din satul Holda, comuna Broşteni (Suceava).

S. T. Kirileanu.

45.—Dochia

O fost odată când o fost; o fost odată, de mult tare, pe când umbla D-zeu și sf. Petre pe pământ, o fost o babă ce-o chema Dochia. Deși vadană, gospodăria ei însă era mai dihai ca la cei mai buni gospodari, căci era amarnică, și n'avea hodină nici zi, nici noapte. De ajutor avea pe feciorn-su și pe noră-sa, cărora trebuia să le rămâie—după moartea ei—toată agonisita.—Nora babei mai ales n'avea păreche de harnică și de cu noroc ce era.

Soacrele însă „tot poame acre“ au fost de cându-i lumea și-așa or fi până ni-om petrece cu toții. Ori cât de harnică era nora babei și ori cât lucra, tot n'o mai mulțămea. Nu era treabă femeească ba și de cele bărbătești să n'o facă nora babei, da ea tot cârtea și-i căuta noduri în papură.

Intr'o zi ce-i trăsni babei prin cap?! Cheamă pe noră-sa, îi dă o ulcică de moși și-i poruncește să se ducă să-i aducă fragi, de și era prin luna lui Faur, cându-i frig de crapă și ouăle corbului.

Nevasta știa moartea babei; ie ulcica de pe laiță, se îmbracă bine și pleacă la pădure se caute fragi babei.

Merge ea cât merge prin pădure, prin troene ș'omăt până la genunchi, pe un viscol de socotiai că se prăpădește lumea și într'un târziu ajunge într'o poeană.

Cât cu mânele, cât cu niște bețe, cât cu picioarele, dă omătul în tr'o parte să vadă n'a găsi câți-va fragi? De geaba i-o fost munca căci nici de frunze de fragi n'o dat macar.

Negăsind nimica, se răzămă de-un copac și începu a plânge, blăstămându-și zilele. D-zeu însă nu lasă pe cel năcăjit să se prăpădească.

Cum sta ea pe gânduri, numai ce vede mai la deal, în marginea pădurii fum de la un foc.

Să ie încet, încet și se duce acolo. In jurul unui foc bun, ședeau într'o *rilă* doi moșnegi cu barbele albe: unul într'o parte și unul în altă parte și se încălziau la foc. Moșnegii cum o văzură, o înghiet-o să se încălzască. Fata se așăză lîngă foc că era mai înghețată de frig

Moșnegii o întrebară ce cată pe așa vreme în pădure și ea le povesti toată patarània.

Când să plece, D-zeu îi spuse să umple ulcica cu jaratic, să se ducă acasă, dar să nu se uite în ea, că va fi rău de ea.—Nevasta făcu așa.

Când o intrat în casă, iaca și baba cu o cofă de apă în mână de la fântână.

—Mi-ai adus fragi?

—Ţ'am adus mămucă, vezi ce-a fi in ulcică. In adevăr, când baba se uită în vas, un miros mândru de fragi de pădure podidi în casă şi baba îi mânâncă pe toţi cu mămăligă rece.

Adoua zi baba se îmbracă cu 12 cojoace, îşi luă cele 12 capre ce avea şi porni la pădure şi ea după fragi, şi, să-şi hrănească şi caprele cu muguri de fag.

Vremea era tot friguroasă şi viforoasă. Ei nu-i păsă însă, că era îmbrăcată bine. Nimeri cu caprele tot în poiana în care fusese şi noră-sa. Caută fragi, pe sub omăt, şi nu găseşte. Iaca într'un târziu, după ce caprele se satură de muguri, că zăreşte şi ea în marginea pădurii un foc şi fum. Merge într'acolo şi găseşt- pe cei doi moşnegi ce-i intilnise şi noră-sa. Moşnegii o poftesc la foc; ea se aşază în jurul focului, iar caprele se culcară mai la vale şi începură a ruguma.

Baba se încălzise bine şi se rumenise la faţă.

—Doamne, cum aş mânca pâne proaspătă, zise baba cătră moşnegi! Sf. Petre scoate din desagi şi dă babei o pâne frumoasă.

Ea o 'mfulică repede, şi mai zise:

—Cum aş bea o oală cu vin vechiu!

Şi gustul babei se împlini prin voea Domnului.

Când s'o văzut încălzită, sătulă şi adăpată cu vin bun şi vechiu, se lungi odată câtu-i de lungă şi zise:

—Bun ar fi amu lângă mine şi un bărbat voinic.

De-o dată baba se prefăcu într'o stâncă mare de peatră, oile în bolovani mai mici iar pe unde era focul începu a curge o apă limpede cum îi lacrima şi rece cum îi ghiaţa. Moşnegii s'au făcut nevăzuţi şi nora babei căutând-o prin pădure găsi în locul soacrei, o stâncă mare ce samănă a femee şi 12 stînci mai mici ce samănă a capre; iar în locul vetrei focului, un izvor rece ca ghiaţa şi limpede ca lacrima.[1]).

M. Lupescu

46.—Nerodirea dafinului (salcâmului)

Mai înainte vreme, dafinul zice că făcea poame,—rodea. Făcând poame, s'a suit şi Dumnezeu ca să mănânce. A mâncat ce a mâncat şi când a vrut să se dea jos, hàit', că un ghimpe îi intră în picior!...

Atunci, Dumnezeu de năcaz 'l-a blestemat: (—să se fi ferit şi

1). Sub poalele muntelui Halauca într'o înfundătură prăpăstioasă, rezămată pe o altă stâncă uriaşă, se află o altă stâncă mai mică ce samănă a femee iar in jurul ei vre-o 12 stânci şi mai mici, lungăreţe, ce samănă a dobitoace. Stânca ce samănă a om se crede că ar fi «Baba Dochie», iar cele mai mărunte caprele ei. Din stâncă Babei Dochia iese un izvor de apă foarte rece şi limpede, de unde cosaşii de prin poenele Halăucei beu apă vara, pe vremea fânului.

Culeasă dela Ioana lui Gavril Bărgăoanu din com. Bogdăneşti-Suceava, de 80 ani.

dafinul se nu 'nțepe barem pe Dumnezeu):

—„Tu, de-acum înnainte, să 'nflorești; dar de rodit să nu mai rodești!"

Și cică de atunci, dafinul nu mai rodește: că el, vedeți și dumnevoastră, doar înflorește și florile, stau ce mai stau și-apoi se trec,— nu lasă rod!..

(Dela d. N. I. Dumitrașcu din Boureni-Doljiu)

George Gh. Mitre.

47.—Muștele și mucii.

Muștele mergând de le târg spre sat se întâlnesc în cale cu mucii, cari merg de la sat la târg.

—„Incotro?" întreabă muștele.

—„La târg. Nu mai putem trăi în sat, căci țăranul te aruncă jos de icnești, pe când domnii de prin oraș te poartă în buzunar. Dar voi?"

—„Noi spre sat. Am auzit că oamenii lasă acolo vasele nespălate. Poate vom găsi și noi ceva de-ale gurii. In târg să-ți scoți ochii alergând până ce găsești vr'un hârb cu ceva."

Din Bucovina **G. Alvirescu-Sadoveanul.**

48.—De când au babele cap de drac.

Mergând odinioară *D-zeu* și cu sf. Petru pe pământ, văzură cum se certa un drac cu o babă. *D-zeu* trimise îndată pe sf. Petru, ca să-i despărțească. Sf. Petru se supuse poruncei lui D-zeu și-i despărți.

Abia ajunse sf. Petru la *D-zeu* și ei începură iară a se certa. *D-zeu* trimise iarăși pe Sf. Petru, ca să-i despărțească. Sf. Petru se mânie și li tăie capul la amândoi. După aceea se întoarse iarăși la D-zeu, făcându-se că n'ar fi făcut nimică. *D-zeu* îl întrebă:

„Cum i-ai despărțit?" El răspunse: „Li-am tăiat capurile." *D-zeu* zise atunci: „Petre! N'ai făcut bine, du-te și pune-le capurile inapoi"! Sf. Petru se duse și puse capul dracului babii, iar al babii dracului fiind că nu se deosebiau. De atuncea se zice că baba-i dracul.

(Bucovina) **P. Cârstean.**

URAȚII

17.—O amar, o ticălaose
Suflete, ce-mi ieși din oase
Că mi-i lumea mângâioasă.

Am mai fost la judecată,
Ingerul atuncea-mi zice,
Cu lacrămi ferbinți că-mi plânge:

Iată moartea a venit,
De pomană nu mi-am dat,
Nu mi-am dat c'am veselit,
Şi de moarte n'am gândit.
Veniţi fraţi, veniţi surori,
De mă-n podobiţi cu flori ;
Veniţi fraţi, veniţi cumnaţi,
De mă'mpodobiţi cu brazi;
Vin şi tu a mea soţie,
Ce mi-ai fost la cununie,
Mâna amândoi s'o dăm,
Amândoi să ne iertăm ;
Veniţi şi voi copilaşi,
Dragii tatii feciorași,
Să vă mai sărut odată,
Că viaţa mi-i scurtată ;
Şi de-acuma pe vecie,
Merg la casa cea pustie,
Fără uşi, fără ferestii,
Intri 'ntrînsa, veţueşti ;
Fără uşi, fără obloane,
Intri 'ntrînsa, plângi cu jale ;
Şi-amin boeri să vă fie,
Cu dar şi cu bucurie,
Şi-amin sfânt Botez ce vine,
Să-l petreceţi cu mult bine.

(Auzit de la mama în Ciureşti-Tutova).

Gh. Ciurescu.

DATINE şi CREDINŢE

221.—Iarba fierului [1]) e o buruiană—o iarbă—care creşte mai ales pe lacuri adică prin smârcuri.

Noaptea e de coloare roşie, ca focul. Această faţă şi-o ţine toată noaptea şi chiar dimineaţa până'n răsăritul soarelui. Odată, însă, cu răsărirea soarelui, coloarea roşie îi piere, şi acea iarbă se face verde, aşa încât nu se mai cunoaşte dintre ceielalte bălării.

Unii oameni o găsesc în chipul următor : împiedică caii, cu fiare, (cătuşi) şi le dă drumul să pască noaptea prin locurile mlăştinoase, pe unde cam ştiu ei că creşte „iarba fiarelor."

Păscând calul, când a dat peste iarba fiarelor, şi această iarbă a atins cătuşile, s'aude deodată : sdranc ! iar calul rămâne despedecat. Din ce pricină ?

—Pentru că a călcat prin iarba fiarelor, care nu rabdă nici o încuietoare de fier.

Atunci să pândeşti şi când îi auzi plesnitura fiarelor, să dai fuga acolo şi s'o cauţi pe lângă picioarele calului, c'o găseşti : e roşie.

Dacă ar fi întuneric şi nu s'ar vedea bine, atunci, uite cum o găseşti : încui iar fiarele, cu un lacat. Pe urmă iei iarba fir cu fir şi atingi cu ea rând pe rând lacătul încuiat. Indată ce lacatul s'a discuiat, să iei acel fir cu care ai atins lacatul, căci ala e fir de iarba fiarelor. Alţii, fac alt-fel : leagă de o fringhie mai multe lăcate încuiate şi umblă cu ele târîş prin iarbă. Când a auzit zdrăncăitura vre-unui lacăt care s'a descuiat, se opreşte pe loc şi o caută, cum văzurăm mai sus. Alţii în sfârşit, o găsesc cu ajutorul ariciului. Iată cum :

1) E vorba de *fier—fiare* şi nu de fiarele pădurelor.

Când găseşti vr'un cuib de ariciu, să-i iei cuibul, cu pui, cu tot, să aşezi puii într'o colivie mare, ori într'o cuşcă, aşa ca ariciul să-i poată vedea; dar să-i încui cu un lacăt, ca să nu-i poată lua.—Ce-o să se întâmple ? Aricul se duce, găseşte iarba fiarelor şi vine să descuie lacătul, cu ea.—O aduce în gură, şi cu ea atinge lacătul, care numai decât se descuie.—Ariciul, o lasă jos din gură şi intră 'n cuşcă să-şi scoată puii. Atunci să fi acolea *adiba*, s'o şi iei, că pe urmă, el, după ce şi-a scos puii, o mânâncă.

Nu-i vorbă, că de l-oi spinteca şi tot i-o găseşti în burtă.

Cu iarba fiarelor intri unde pofteşti, şi descui unde vrei. Lacăte, zăvoare, broaşte, încuietori, cătuşi.. nimic nu rabdă, numai decât se descuie. Poţi intra în case, în pimniţi, în magazii, poţi discuia case de bani ş. a.[1])

Ca să fii mai sigur şi să nu ţi-o găseasca nimeni, unii fac aşa : crestează niţeluş un deget de la o mână : bunăoară degetul cel mic de la mâna dreaptă ; bagi acolo în tăietură niţică iarbă de a fiarelor, dai pielea la loc, te legi şi o laşi să se vindece aşa. Cu acel deget vei face adevărate minuni.

Golești Badei, Muscel. **D. Mihalache.**

222.—In seara de Ajun, se pune rişchitorul cu câteva fire de aţă pe dânsul sub masă, unde rămâne pe Crăciun. Aţa aceasta se păstrează până scot găinele pui (şi gâştele) cari apoi se trec peste ea. Dacă se întâmplă că una din aceste paseri se perde, atunci ea vine singură acasă.

223.—Când se scot puii întâi, se pun într'o căldare de foc (nu ferbinte) se amestică cu un cuţit zicând: „Doamne ajuta să nu le fie moartea de alt ceva, decât numai de cuţit şi de foc".

Valea Bistriţei **Gr. Vlad.**

224.—Cică, când te duci la ciobotar, să nu cumva să te duci numai c'o ciobotă sau ciobotică (ghete) dacă vrei să nu încapi uşa. Să te duci cu perechea căci îi moare femeia.

225.—Vara la secere să nu înfingi secerea cu vârful în pământ, căci te doare mijlocul.

226.—Cică, când apune soarele în nouri e semn că va ploua.

227.—Când cântă cucoşii dicusară, se schimbă vremea.

228.—Când urlă cânele în poartă e semn că se va întâmpla moarte la acea casă.

Ciurești-Tutova. **Gh. V. Şuşnea**

1). Noi, fercască-ne Dumnezeu, dar nu sfătuim pe nimeni să facă astfel !

229.—Dacă cântă cucoşul în prag, apoi vin oaspeţi.
230.—Dacă sare scântee din foc, se zice că a crăpat un duşman.
231.—Dacă cântă cucoşul pe însărat. apoi se zice, că intră tâlhari în sat.
232.—Dacă se linge mâţul şi se uită la fereastră, apoi îi vreme bună; dacă se uită la sobă, apoi vreme rea şi friguri.

Bucovina **P. Cârstean.**

233.—Nu e bine să tai, ori ce pasare, cu picioarele legate.
234.—Când vezi lună nouă să nu spui în casă căci strici pe ce pui mâna, bună oară pahare, farfurii ş. a.
235.—Când mânânci poame, ori roduri nouă, trebue să zici înainte de a mânca : „Roadă nouă în gură veche."
236.—Să nu croeşte Marţea ori Sâmbăta cuiva cămeşă căci moare degrabă..
237—Visele visate înspre Sâmbătă, şi înspre sărbători mari, nu se isbândesc.
238.—Când ferbi lapte la foc să bagi de seamă să nu dea în foc căci crapă ţâţa vacei; dacă se întâmplă şi dă, să pui degrabă sare.
239.—Când un negustor vinde întâi, banul luat trebue să-l dea prin barbă—câte fire de păr în barbă, atâţea bani se câştige în ziua aceia.

Jorăşti-Covurlui. **Petru Gh. Savin.**

Boale la oameni, leacuri şi descântece.

39—59

[1]. *) *Conoşte-vi prunculŭ în mâni-sa şi de alte.* Să conoşte fămeea grea şi dinŭ naştere şi cum va să fie pruncului, să-i zici să şază josŭ şi să-şi împletiască piciorele şi să mergi puţinel dela fămeea în lături şi să socoteşti cum să va scula. De să va întâmplà din picioru cel direptŭ şi să va sculà, bărbătescŭ va fi; iar de să va întâmpla a să sculà în stângu fămeescŭ va fi. — Aminterea iară vei conoşte : Să iai un potirŭ plinŭ de apă şi pică lapte din ţiţa direaptă dela fămeea grea şi de va începe a înotà laptele pe desupra apei, muerescŭ este ; iară de să va afundà, bărbătescŭ este.

*). Leacurile şi credinţele ce le dau aci, sunt scrise toate în criptografie.
Ele se află în «sbornicul» din care am publicat aiurea (*Cuvântul adevărului*, VII nr. 12 şi *Şezătoarea*, X, nr. 11—12, un număr oare care de vrăji, rugăciuni,leacuri şi altele.
Ce va fi hotărît pe scriitorul lor ca parte dintr'însele să le scrie astfel, nu-mi pot explicà.
Am întâmpinat oarecare greutate până ce am aflat cheia şi le-am putut da de rost.
Prezentând oarecare interes, am crezut că e bine ca şi acestea să se tipărească.

2.— *Când nu naşte curând pruncului.* Scrie pe o hârtie adică : Uşile ceriului deşchiză-se şi tu cocone, eşi cu mintea. Daru Dumnezău (sic). Şi pune acea hârtie pe spatele muerei.

3.— *Să nu moară pruncultt în mâni-sa, sau de să zminteşte.* Lapte cu vinŭ să amestice şi să bea.

4.— *Să facă muerea lapte.* Molotru şi pătrânjel pisaţi, cu miere şi cu vinŭ vechiŭ să bea.

5.— *De frăgulirŭ* (sic). Să ia varză sărată, să mestice şi să ţie în gură.

6.—*Când iasă maţulŭ întăi.* Să spele cu vinŭ cald şi să amestice ţăstŭ de broască pisatŭ amesticatŭ cu făină şi să-l presări.

7.— *De să întâmplă să dorâ copilu în mumă-sa.* Balegă de muşcoi negru şi gănieaţŭ de porumbŭ, să să afume muerea.

8.— *De cuţitŭ.* Să scrii aşa : să fie calea lui întunericŭ şi alunecosă ; gonească-l pe elŭ Mihailŭ verhovnicŭ şi Gavrilŭ.

9.— *De asurzie.* Here de iepure şi cu lapte de muere de fată (sic) şi pică în urechie ; au de cerbŭ, au de capră.—Here de juncŭ cu lapte de muere pică în urechie.

10.— *De durerea capului.* Muşitari pisatŭ cu miere, şi te unge la creştetŭ.

11.— *Să facă omu' faţă tinără.* Untură de gâscă şi untŭ de vacă amăndouă să le topeşti şi să te ungi la faţă.

12.— *Alta iară să faci faţa tinără.* Zamă de pepene şi cu făină de bobŭ să le amestici şi să te ungi sara şi dimineaţa şi să te speli.

13.— *De muşcătară de şarpe.*

Nazpa, nazpa
nacarate
ponapate
itosovu
pognana
napanu
cararatu

Aceste de trei ori să le scrii înlăuntru de păharŭ şi să iei apă să le speli aceste nume şi să adăpi cu aceste nume, că să va vindecà.

14.— *De putrejiciunea gingiilorŭ.* Şofranŭ cu flori de trandafirŭ să se pisăze şi amesticate cu miere să ia în gură şi să se ungă.

15.— *Cine-şi pute gura.* Popişnică să herbi cu vinŭ şi să ţii în gură. Alta : Trandafirŭ uscatŭ să-l faci ca făina şi să presări gingii.

16.— *De putregăciunea ţiţelorŭ.* Şofranŭ şi sare în chip de făină să-l faci, mestecatŭ cu miere şi să ungă.

17.— *Când cură sânge din nasŭ.* Să scrii cu sângele pe o hârtie aceasta : Banu şi Zăganŭ. Cela ce va darŭ, să ia ; şi cu Hristosŭ zicŭ :

Stăi sânge, să nu pici. In numele tatălui, și al fiiului, și al d(u)hului sfântŭ, acumŭ și pururea. — Și pune hârtiea în frunte și o leagă.

18.— *Să nu le piarză pomu' poamele.* Rădăcină de crinŭ alb să spânzuri la ramuri tuturor pomilorŭ.

19.— *Să cunoști furu'.* Să scrii pe o coje de pâine aceste nume ;

Afaru
ilaca
strofa

Să o dai să o bea (sic) acela. [1]).

20.— *Să nu să facă fome când bea omul lipitore.* Untŭ de macŭ amestecatŭ cu oțătŭ ; și să arză un fierŭ și să-i dai untulŭ să bea de pe fierŭ.

21.— *Când are omu' sunetŭ în urechie.* Foi de rugŭ tinerŭ să le pisăzi și zama lor să o amestici cu miere și să o încălzești, să pici în urechie. Alta : untură de gâscă prospătă, nesărată, să pici în urechie.

C. N. Mateescu.

VRAJI și FARMECE

6.—De Ursită.

„Cum nu pociu eu să stau cu pelea goală, și cu pletele pe spate, eu fac betele colac, să-i vie *ursitului* de olac, în vis să ne visăm amândoi să ne vedem. De o fi înalt, mărunțel, de o fi cu ochii albaștri, negri, noi în vis să ne visăm, amândoi să vorbim.

„Cum n'a putut mă-sa să stea cu el în pântece, cu ușile încuete, cu buzele crăpate, așa să nu poată Ursita mea fără mine să stea.

„Tu nuc să-'l aduci năuc, tu alun să-'l aduci nebun, tu soc să-'l aduci să dea și prin apă și prin foc".

Se descântă umblând de trei ori în jurul casei cu pletele pe spate, și cu pielea goală (descântătoarea) și cu betele fetei ce i se face pe ursit. Apoi cu un băț de alun, unul de nuc, și altul de soc, se descântă pe bete, învârtindu-se în jurul casei, și făcându-le colac.

Această vrajă se face pentru tinerii și tinerile cari nu se pot căsători.;

(De la Zamfira Popescu, de Al. D. Coveltir din ?, comunic de

H. N. Țapu.

7.—Cine n'are noroc la gloată, și-i mor mereu copiii, să strângă de la nouă case neprimite aur și argint, să facă din el un cercel și să-l

---

1). No. 18 și 19 fac parte din *vrăji*. **Red.**

pue noului născut la urechea dreaptă. Atunci începând cu acel născut copii nu vor mai muri.

8.—Ca să scapi de visuri urîte, fură noapte un pom de unde-va însă să nu te vadă nimeni, nici chiar o pasare. Răsădeşte-l la capul unui mort şi meneşte-aşa :"

„Când tu mortule te vei scula
„Şi-'n pacate omeneşti vei umbla,
„Atunci şi numai atunci eu,
„Să mai visez noaptea rău".

Apoi vei îngriji mereu pomul să crească şi să dee roade.

9.—Ca să faci să se strice dragostea dintre doi, iei său de la buricul morii (locul unde roata mare îşi sprijină capătul de afară). Il ungi pe unu dintre ei spre sfârşitul luminei ori unde poţi şi-l meneşti aşa : „Cum să învârte de iute roata morii, tot într'o parte aşa să fugi şi tu de cutare".

10.—*Tot de urât.* Du-te la malul gârlei, fă trei urme cu piciorul stâng acolo unde apa atinge malul; urmele să fie năpădite de apă. Apoi calcă de câte trei ori în fie-care urmă se meneşte aşa :

„Când oi mai găsi eu urma asta, atunci să-l mai îndrăgesc pe cutare şi se mi se abată mintea la dânsul".

11.—Femeile îngreunale să nu ţie sub brâu lucruri de mâncare căci noul născut va fi lacom, hâlpav, linchicios, şi pofticios.

Culese de **D. I. Farcaşanu.**

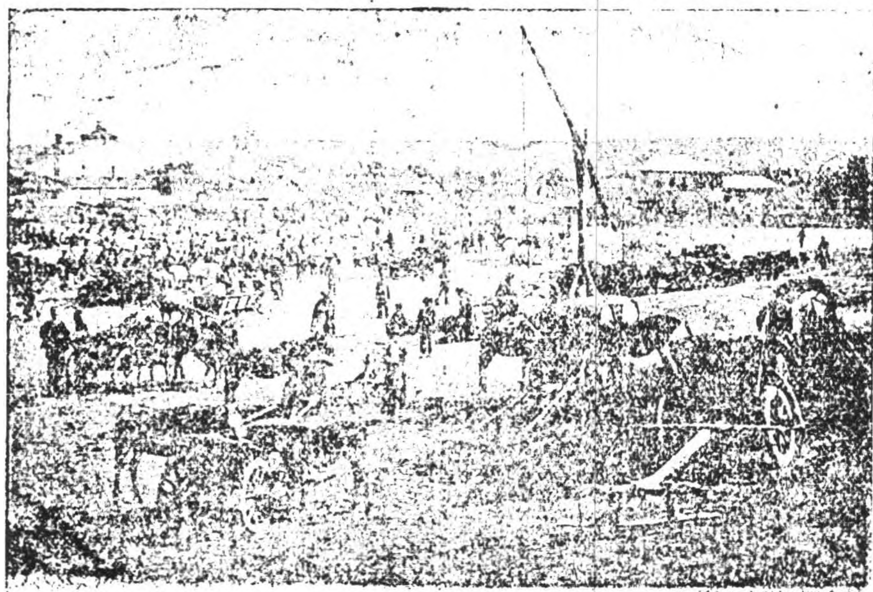
CANTECE

307.—Foaie vede trei smincele
Mă'nsurai, luai muere,
Mă lăcomii la avere,
Valeo, păcatele mele !
La avere, la argint,
La un bou de priponit.
Argintul s'o cheltuit,
Boul s'o despriponit,
Nevasta o 'mbătrânit,
Valeo, mamă, ce-am făcut !
Nevasta iesă pe uşă
Cu capu plin de cenuşă,
Boul rupse şi se duse.
Boul ici, boul coleà,
Boul trece Dunărea,
Valeo de viaţa mea,
C'am rămas numai cu ea !

308.—Foaie verde matostat,
Frumuşică mi-am luat
Fost-am beat când m'am 'surat,
Când o vezi pe la 'nsărat,
Par'că vezi un drac plouat ;
Când o vezi sara pe nor,
Fug vacele din ocol,
Când o vezi sara pe lună,
Par'că vezi un ghem de lână !

Ioan Zotta.

309.—Munte, munte, piatră seacă
Lasă-mi ciobanu', să-mi treacă,

9.—La iarmaroc.

Să-mi scape de cătănie,
Să-mi treacă la ciobănie.
Cătănie, cătănie,
Numai puşca să nu fie;
Puşca are ş'aispre' punţi,
Nu poţi trece peste munţi.

(De la Gherghina Petre Iene Târâş din Dobromir-Constanţa).

P. Ştefănescu.

310.—Pe drumul care merg eu,
Nu-i fântână, nici părău
Ca să-mi stângă focul meu;
Focul de la inimioară,
Nu mi-l poate stinge-o ţeară,
Nici Suceava cu apă,
Nici Siretul cu gârlă,
Numai bădiţa de-a vra,
El mi-l stânge cu vorbă.
A vorbi la mine bine
Şi-a stânge inima'n mine.

311.—Fântâna cu cinci izvoare
Două bune trei amare,
Cine bea pe loc că moare.
Maică mea să fi ştiut,
S'ar fi dus şi-ar fi băut
Pe min'nu m'ar fi făcut.
Că de cât mă făcea fată,
Mai bine-o stâncă de piatră,
Mă punea la o fântână
Şi se numea apă bună;
Câţi voinici pe drum trecea,
Din fântână apă bea,
Pe mine se hodinea
Şi bodaproste-mi zicea.

Mitocul Dragomirnei (Bucovina)

Erast Hostiuc.

312.—Frunză leana romaniţă
Strigă Barbu din temniţă:
—O, li, leo mândruţa mea,
Vin de şezi in locu'meu
Num' un ceas şi jumatate
Că eu nu mai pot răsbate,
De răcnetul broaştelor,
De şuerul şerpilor,
De mâncarea peştilor,

Peştile-i ca bivolii,
Şerpele-i ca bârnile
Broaştele ca vacile.
Că este un şerpe mare:
Când îmi prinde-a şuera,
Se cutremură temniţa
Ea o strigat aşa:
—Ştiu dragă că-îi peri
Şi la tine nu-oi veni.
— Vin maică şi sta'n locul meu
Numai un ceas şi jumătate,
Din temniţă de mă scoate;
Du-te'n fundul temniţei
Şi ia iarba ferului
Şi-mi descue temniţa,
Să mă duc la mândra mea
Să-mi-o fac tot cum oi vrea
Să mi-o pun la car, s'o înham
Să mi-o fac de litră şi dram

K. Mosei

313.—Foae verde mărgărint,
Toată iarna, ger şi frig
Şi veneai la mine'n crâng.
Acuşi vară, cald şi bine
Şi nu mai dai pe la mine.
Foae verde, foae lată
Puiculiţa mea de-o dată,
Ado mână şi mă iartă,
Că ţ-oi fi greşit vre-o dată,
De nu ţ-am stat noaptea toată;
C-am avut neşte păcate
Cu mândre din şapte sate,
Să mi le iubesc pe toate,
Să mă curăţ de păcate.
Puică când veniam la tine
Se vărsau zorile bine [1]).

Dela Firoiu Ştefan din Lipov Dolju.

314.—Foae verde grâu mărunt,
Inimă cu venin mult,
Când oi să te văd rîzînd
Şi la cârciumă intrând;
Să pui masa să mănânc
Cu copilaşii la rând!

Şt. St. Tuţescu.

315.—Bate, bate din călcâi
Ca moara din căpătâi.

316.—Daţi-i, daţi-i, măi ficiori,
Să crearbă earbă şi flori!

317.—Roată, roată la verigă
Ca la fund' cu mămăligă.

318.—Astăzi beu şi mâne beu
Tot cu-atâta mă mai ieu.
Astăzi bată, mâne bată,
Casa mea nemăturată.

Bucovina **V. Ungurean.**

319.—Frunză verde din poiană
Jele mi-i de beata mamă
Şi mi-i jele şi nici prè
Că i-a fost guriţa rè.

320.—Păsăruică dela lac,
Nu mă blăstăma să zac,
Că n'am pe nime cu drag
Să-mi puie mâna la cap,
Să mă 'ntrebe de ce zac.

Din Straja, Bucovina. **D. Dan.**

321.—Foaie verde de-anison,
Scoală puicuţă din somn,
Să plecăm în ţări străine,
Unde nu cunosc pe nime,
Numai murgul de sub mine.
Murgu-i tânăr şi corbos,
Voinicu-'i tânăr şi frumos;
Murgu-i tânăr şi fugar,
Voinicu-i tânăr şi curvar.

I. Măgdăliniş.
(Invăţător, Priponeşti-Tutova).

322.—Foae verde, foae lată
Nicuşor cu bata lată
Nu-s ce umblă, nu-s ce cată
La Soltana prin poiată.
Mă-sa sare să mi-l bată.
Soltana sare să-l scoată.
—„Lasă-l mamă, nu-l mai bate,

1). De confruntat: V. Onişor. «Doine din Ardeal» pag 70 (CXLIX)

Ţi-i ginere pe dreptate
De-o lună şi jumătate.
C'am umblat cu lucru'n sat
Păn'ce ce mi l'am căpătat".

Auzit dela Ţica Gh. Lungu din Ghermăneşii.

V. E. Căuea.

323.—Frunză verde strugur mare,
Ai jurat la iconoare
Măi badiţă Constantine
Cât a fi soare pe lume
Tu nu mă-i urî pe mine.
Dar soarele n'a sfinţit
Tu pe mine m'ai urît.
Ai, urî-te-ar soarele
Indrăgi-te-ar boalele
Şapte draci, şepte lungori
Şi-o părechi de frigurele
Să ţi fie viaţa cu ele.

Dela S. Patraş, Ţereşeni, Bucovina

T. I. Toroutiu.

O samă de cuvinte

344—366

La vulpe.—In legătură cu cele arătate în No. trecut, p. 217 :

Când vânătorii alungă *vulpea*, aceasta are de obiceiu să fugă prin locurile cele mai frământate, prin râpi şi prăpăstii şi prin spinărişurile cele mai încurcate, sărind adesea peste ele ori vârîndu-se pe dedesubt. Din această fugăreală, vulpea se înţelege cu multe zgârieturi pe bot.

Tot astfel, când creştinul, ducând prea mult supt nas, ca să-şi ude măseaua, ca mai apoi să prindă prea mult la ureche, când se afumă gospodăreşte şi umblă după luleaua neamţului pe două cărări, se întâmplă de multe ori ca să'şi moaie vinele şi râmă pământul cu botul ; iar dacă pământu-i prea colţuros, apoi, i se încrestează nasul şi fruntea cu semne aducătoare anumite. Se întâlneşte cu unul: —„Buna ziua, nene !" „I-î-î !"—„*Ai fost la vulpe*?" „I-î-î !"—„*Ai belit vulpea*?"—„I-î-î !"

Peste Milcov, se zice : *Ai fost la ţap*? ; *ai belit ţapul*? "

O legătură răutăcioasă a oamenilor, între vulpe ori ţap (*sălbatec, căpriorul*) şi creştinul *aghezmuit*!

Dela C. Răşcanul, Bârlad

Tudor Pamfile.

Drumar—drumeţ
Târgar—târgoveţ sau cel ce se întoarce de la târg.
Palincă—rachiu
Lăzuit—desfundat, „defrişat"
Progadă, progadeă—cimitir
Gubă—sarică
Hireş—frumos
Şugată, săcăluşe—turnuri vechi, de demult.
Tulăie—coceni.
Măierişte—„fermă"
Cerime—bolta cerească.
Fidere—arcuri de trăsură.
Ţari—croitori.
Căldăraşi—căldărari.
Agrăiesc—vorbesc
Făgădar—crişmar.

Din Maramureş şi Temişoara

C. Mărgăritescu.

Hatal—îi dat cu hatal nu'i dat cu toată inima, îi dat cu inima îndoită.

Haram—degeaba luat, de geaba dat: *haram ghidi, haram gheldi* se zice despre o avere sau un bun oarecare.

Tabon—tabără de cară.

Zălud—zăpăcit, zminit.

Nàndres.—flăcăul ce umblă noaptea prin sat după cai verzi să le i-a potcoavele.

Tumburug—vălătuc, un lemn cu care se sfărâmă bolovanii. Se zice și despre oamenii grași: a făcut o burtă par'că'i un tumburug!

A morsocà—a *ghiosoli*, a trudi pe cineva.

Pe curpăn—să spun treaba pe curpăn, s'o spun dela început.

Jorăști-Covurlui.

Pr. Ioan C. Beldie.

GLUME ȘI TACLALE

53.—Țiganul vorbind turcește

Era tare năcăjit Românul, că-i intrase ghiholii în grădina Turcului și nu știà, cum să-i scoată; căci n'avea, cum să se înțeleagă cu Mustafà, de oare-ce nu știà boabă turcească. Tacmai când se chitea cum s'o dea s'o nimerească și nu care cumva s'o scrântească, hop! și cumătru-so.... un grec cu limba neagră.

—Da, ce ai, cumatrelule, de nu ți-s toți boii a casă?

—Apoi, ce să am, făcu cela tuflindu-și căciula'n cap, ia mi-a intrat dracu' de ghiholi în grădina Turcului ș'acu mi i-a închis și nu știu cum să mă înțeleg cu el, să-i scot, căci nu știu turcește... Și se așeză lângă masă în mijlocul căreia o strachină cu chiroști își trimetea aburii în toată casa, de-l făcea pe țigan, să-i huruească beregata, tot inghițind în sec.

—Hauliu, cumătrelule, merg eu sa vorbesc cu Mustafà, căci rod ghiață turcește, făcu țiganul, căruia i se innodà limba'n gură de poftă.

Bucurie pe bietul Român... Puse pe cumătru-so la masă și după ce ospătară sănătoși, plecară la curtea Turcului.

Când ajunseră la ușă, țiganul zise lui cumătru-so:

—D-ta să șezi la ușă afară, că intru numai eu să vorbesc.

Turcul stătea răsturnat pe un divan și-și sorbea cafeaua, pufăind din când în când, din ciubucu-i de *unamele.*

Țiganul cum dădu cu ochii de el, mai, mai să-și piardă cumpătul de frică și, și începu:

—Cuconetele, vărzăvetele a mâncat ghiholetele.

—Nedev... ba!—făcu Turcul, care nu înțelegeà ce vreà țiganul.

—Da de hunde, să le'nădească, dacă le-o mâncat de prin tălpi.

—Crocman.... bre! mai zise Turcul și voi să se salte'n capul oaselor.

Țiganul, crezând că de-acu îl și gătește'n bătae, o sbughi pe ușă afară. Românul, când văzu pe cumătru'so vânăt ca fundul căldării, o tuli înnaintea lui. Și fugeau, și fugeau de le scăpărau picioarele.

—Crocman... bre!.... mai făcu Turcul, care eșise afară și se mira, de ce-a dat strechea in cei doi fugari.

—I'auzi cnmătrelule, Turcul, ci-că să fugim întocmai, strigă ţiganul, care fiind mai slab de vână, rămăsese cine ştie unde, în urma lui cumătru-so.

T. Popovici.

54.—Minciună pe negândite.

Nastratin Hogea în călătoriile lui prin lume, s'a pripăşit odată şi prin Dobrogea şi spunea, măi tată, la năsdrăvănii de te crucia ; şi tăia la minciuni pe negândite, de-i făca celei pe toţi câţi îl ascultau !

Acum vine vremea de trece printr'un sat getbeget românesc. Cât ai bate din palme, s'au strâns împrejurul lui o mulţime de oameni şi spunea şi nu mai isprăvea şi iar spunea... şi nimeni nu se găsea, ca să-l răpună din cuvinte.

Se mirau oamenii de înţelepciunea lui şi toţi îl ascultau.... Chiar el singur râdea pe sub musteţi câte-odată, când tăia câte una mai lată. Şi cum stăteau aşa dinaintea unei cârciumi, numai iată că vine un Turc chipeş călare pe un cal negru şi frumos. Se dă jos de pe cal şi-şi face loc ca să se agropie de Nastratin.

Cum îl vede intră în vorbă cu el :

—D-ta eşti Nastratin Hogea, Efendi !

—Da, îi răspunde Nastratin gata să croească una proaspătă!

—Apoi eu am auzit că spui minciuni pe negândite şi am venit să-mi spui şi mie una.

—Dragul meu, cu plăcere îţi voi spune, însă te rog dacă eşti bun, dă-mi calul D-tale pe care îl văd destul de voinic, ca să mă răpăd într'un suflet pân'la satul vecin, să-mi iau traista cu minciunile, pe care am uitat-o acolo, asară, când am plecat.

—De ce nu, poftim, îi răspunde Turcul !

Iar Nastratin încălecă pe cal şi se duce...... şi se tot duce !....Şi bun dus a fost !

Ii spusese o minciună pe negândite.

G. Couatucerna.

55.—Pe-a cui ai luat-o ?

....Şi mergea ţiganul fudul spre casă ; că doar fusese la socru-so; nici nu-şi vedea naşul, care, însă, nu'l lăsă să treacă.

—Da' dincotro, fine ?

—Sărut mâna, nănaşule, iaca nu te văzusem ! Vin dela socru-mio!

—Da'ce socru-to a zburat de la Băneasa ?

—Nu, nănaşule, am zburat eu dela el !

—Poi încaltea-i mai frumoasă asta ca ceialaltă? A cui şi de unde-i?

—Dec, naşule, asta'i la faţă murgă închis, scurtă 'n gât şi lată 'n-şolduri. Ii fata lui Pliscu Pasere din Huşi.

—Pupă-ţi-o sănătos.

[Păţanie cu finu Vasile, 28 August 1908)

Pr. I. C. Beldie

56.—Stea coaptă.

Un ţigan a fost având un boroiu, bolnav de friguri.

In *vipia* boalei, ţiganu' îl tot îmbia mereu:

—Ai mânca, tu tăicuţule,... cutare lucru?

—Aşi mâncà, măre tată, de n'ar rămâne frimitură!

—N'are tata! Dar.... cutare? Dar.... cutare? bunătăţi peste bunătăţi; şi el n'avea nici barem un cocoloş de mămăligă şi un puiu de ceapă!

—Dar.... *steà coaptă*, n'ai mâncà tu taică?

—Hauliu, teteo, îmi lasă gura apă!

Ţiganul ridică ochii spre cer, făcu o cruce d'ale batrâne şi zice:

—Doamne, Doamne!

„*Mai lungeşte-i frigur'li,*
„*Pân' s'or coace stelili,*
„*Să pice ca perili*"

[Din Goleştii-Badei, Muscel]

D. Mihalache.

57.—Pomana popei.

Un popă, care în viaţa lui, nu făcuse nici o dată vre un praznic, nici pentru morţi, nici pentru vii, dar mâncară mii.

Se hotărî să facă şi el una.

Cum auzi satul, că-i praznic la popă, aleargă cu mic cu mare.

Preoteasa, văzând atâta lume spuse preotului „să mai închipuie că n'o s'ajungă pentru atâtea guri."

Atunci preotul oftă şi zise „lasă preoteasă, lasă!

„Că multe sau dus dela noi dracului; ducă-să şi asta!"

Auzită de la Bradea, Corod, Tecuciu. **N. Bradea**

58.—Boala moşului!..

—„Ce mai faci, vere Pantilimoane"

—„Ce se fac? Is cam ciumurlit!"

—„Da ce păcatele ai păţit?"

—„Ce să păţesc? Toată noaptea de astă noapte am băut şi am mâncat şi acum nu mi-i îndămână.

—„Şi unde ai petrecut?"

—„Acasă!"

—„Şi ce-ai băut şi ce-ai mâncat?"
—„Apoi, ia, toată noaptea am băut tutun şi am mâncat bostan copt."
—„Aşa?"
—„Aşa!"

Târgu-Neamţ. **C. Stan.**

CRONICA

* In editura tipografiei „*Neamul Românesc*", care arată o îndestul de largă dragost e literaturei populare, d. *C. N. Mateescu* profesor în R.Vâlcea *începe*, se pare, să-şi scoată colecţiunea sa de *cântece de ţară* pe care şi-o măreşte de mult şi din care cunoaştem unele părţi publicate prin diferite reviste de samă, vechi şi nouă. Intăia carte apărută cuprinde **Balade** (noi le zicem *Cântece bătrâneşti*), un volumaş de 136 p., frumos şi îngrijit tipărite. In prefaţă, d. *N. Iorga* dă amănunte preţioase asupra acestui fel de cântece, grupându-le pe regiuni. Urmează apoi 18 bucăţi şi 2 variante constiincios culese cu însemnarea isvorului şi arătarea variantelor din unele colecţii. Au rămas, se înţelege, câteva pe cari culegătorul nu le-a cercetat, ca: *Şezătoarea* şi *Materialurile folcloristice*. Ori cum, acest mănunchiu face mare cinste culegătorului şi literaturei populare în deobşte. Va scorni, poate, năzuinţi şi altor feţe şi, aceasta o aşteptăm.

* D. *Artur Gorovei*, editorul *Şezătoarei*, scoate în „Biblioteca populară Socec" **Zmei şi Zâne**, o lungă poveste de 142 p. O parte din tr'însa, aproape jumătate, s'a publicat în *Sămănătorul* An. III (1904). Şi nu vom fi noi vrednici să judecăm această lucrare a dascălului nostru. Ne mărginim totuşi să cerem d-lui Gorovei o lămurire asupra căreia am fost şi noi întrebaţi: Vom socoti această lucrare că un produs popular prelucrat, sau ca o alcătuire originală după poveştile noastre? căci, cu toate că şi noi am auzit poveşti îndestul de lungi—mai multe chiar legate cu meşteşug, una de alta,—faţă de unele adăugiri însemnate la întăia tipăritură în Sămănătorul, suntem cam nedumeriţi.

* In **Arhiva XX.—6,** *D. T. T. Burada*, dă mai mult relaţiuni istorice despre jocul *Căluşarilor.*

* In **Sămănătorul VIII. 23**, d. *M. Lungeanu* începe schiţarea unor datine din popor, la sărbătoarea Sâmpetrului; mai departe, o poveste de d. *T. Popovici*, „Omul lui Dumnezeu", intresantă şi pentru felul cum e scrisă şi pentru cuvintele localnice cari se înseamnă.

* In **Albina XII.—43**, o povestire d. d. *N. Ghinescu*; n'are însă ce căuta acolo vorbele, *pretindea, planul, momentul.* Despre *legendele* pe cari le scrie d. *I. Dragoslav* de-o samă de vreme în această

revistă, ne arătăm îndoiala asupra isvorului lor popular, mai ales că nimic nu se arată supt ele.

* In **Neamul Românesc literar I.—8** o nuvelă, *In ajunul crăciunului* (cu o notiță subliniară a redacției) de d. *N. Lungeanu*, povestirea *Romănca și Tatarii* (capcânii) de d. C. Rădulescu-Codin și o poveste meșmeșteșugit înșirată de d. *Alex. Morariu* pe care-l cunoaștem și noi din An. II. No. 2.

* Editura **„Neamul Românesc“** scoate o îngrijită ediție a poetului *G. Baronzi* pe cari o recomandăm colaboratorilor noștri mai ales pentru citirea bucăților inspirate din literatura populară, cari sunt în destul de multe; în deobște, pentru *influența* acestei literaturi în scrisul lui Barozi, vorbește d. N. Iorga în prefață (p. X—XIV).

Tot acolo și de acelaș, povestea în versuri *Paserea măeastră.*

* A încetat din viață cunoscutul scriitor popular *D-r Ion T. Mera.* In 1906, și-a scos un frumos volum ilustrat cuprinzând 10 povești și intitulat : *Din lumea basmelor.* O avere mare o lasă binefacerilor.

* In **Ramuri, IV.—12—14,** o poveste de d. *N. I. Dumitrașcu* din familia celei publicate de noi sub No. 10 și o legenda despre *Uriași-jidovi* de *C. Rădulescu-Codin.*

P.

* In „Universul literar“ de-o bucată de vreme se publică, din când în când, și poesii populare culese de *Moș Furcă*, un pseudonim, care ascunde pe un iubitor al literaturei populare. Ne bucură faptul acesta, căci între atâtea lucruri slabe, lucesc și diamantele populare.

Am dori ca locul povestirilor streine lipsite de miez și haz, să-l ia legendele, basmele, anecdotele ș. a. iar în locul aritmogrifelor, șaradelor ș. a. să se publice probleme și întrebări populare, la care să răspundă abonații răspânditului ziar. In acest chip „Universul literar“ ar deveni și mai interesant și mai popular.

A. G. L.

Poșta Redacției

—Unii dintre abonați îndreaptă redacției cereri pentru schimbări de adresă și felurite reclamații; aceastea, trebuesc făcute administrației, căci nefiind amândouă la un loc, pricinuesc cheltueli cari nu se pot face.

Poșta Administrației.

—Numerile se trimit tuturor și-i de datoria abonaților să le ceară de la factori ; prea multe se pierd pe la primării, despre care lucru, noi nu suntem vinovați.

—**Cotizații și abonamente întârziate !!!**

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **«Ion Creangă»** *pentru strângerea fondurilor:*

„CUZA-VODA"

	L. B.
Suma din urmă — — — — — —	57.05
Dobânda până acum — — — — — — — — —	1.05
Din îndemnul d-lui *N. I. Dumitrașcu*, înv. în Boureni Dolj: N. I. Dumitrașcu 25 b., I. D. Firănescu 10 b., St. Petrescu înv. 10 b., I. I. Dumitrașcu 10 b., D-tru, P. I. Mitre (Băleţelul) 10 b. (Boureni Dolj); I. N. Șufan 50 b. (Intorsura-Dolj); V. I. Târnoveanu 10 b., (Portărești-Dolj; Tudor St. Răduică 10 b. Cârna Dolj); I. R. Cumpănașu 15 b., Const. M. R. Popa 10 b., Gh. Rădulescu 10 b., Const. I. Roman 10 b., N. Șerbănescu 10 b. (Gradiștea-Vâlcea); V. N. Diaconescu 25 b. (Băești-Vâlcea); N. Ionescu (Coconoiu) 10 b. (Obislav-Vâlcea); I. Bratulescu inv. 25 b. (Bogdănești-Vâlcea); D. P. P tculescu 10 b. (Șegarcea-Dolj); Gh. Enculescu 20 b., I. D. Mâșulescu 10 b. (Cerăt-Dolj); Marin Ionescu 10 b. (Coveiu-Dolj); V. Becherescu 10 b. (Băilești-Dolj).—	3.15
Total	61.25

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — — —	32.30
Foaia No. 18, incredințată D-lui **Dum. Bujilă**, *revizor scolar com. Dăeni, jud. Constanța:* Bujilă Dum. 1 l., Ilie Romniceanu 50 b., Melchesedec Popa 50 b., Aron Tătaru 50 b., Gheorghe Stacsiu 50 b. (Dăeni-Constanța), I. Irinescu 50 b. (Aigar-Amet, Tulcea), D. Mărculescu 50 b., Ap. Dascalu 50 b., Preot R. Ionescu 50 b., St. Dobonides 30 b., Stan Grigorescu 20 b., G. Stănescu 20 b. (Dăeni-Constanța). In tot 5 l. 70 b.; se scad 30 b. cheltuelile. — — — — — — — — — — — — — — — — — —	5.40
Prin mandat (foaia rămâne până la înlesniri) dela d. **Dimitrie Rusceac**, *învățător* în Storojineț, Bucovina, obolul d-sale.	3.00
Foaia No. 245, incredințată D-lui **Al. Panaitescu**, *București, Spătari 27*: Al. Panaitescu, 2 l., Al. Voinescu 1 l., I. Popescu-Popa 1 l., Gh. Constantinescu 1 l., Const. S. Gâdeiu 1 l., Marin Aron 1 l., L. Pavel 1 l., St. Morărescu 2. l., D. Z. Stănescu 1 l., N. G. Arghir 1 l., M. Velculescu 1 l., I. Vasilescu 1 l., I. C. Mihailescu 1 l., Const. Popescu 1 l., C. A. Stellorian 1 l., D. Bobină 1 l., Th. Sasca 2 l., C. D. 1 l., Rădulescu-Mușătești 1 l., Misescu 1 l., D. Horezeanu 1 l. (București), Gh, Timus 1 l., N. Lupașcu 1 l. (Băneasa-Ilfov), V. Gălățeanu 1 l. (Liești-Tecucui). Gh. Dumitrescu-Bumbești 1 l. (Buc. str. Ciclopi), T. C. Ionescu 1 l. (Pașcani-Suceava), Gh, Manolache 1 l. Buzău), I. Cocorăscu 1 l. (Drăgășani), Mihail Belizarie 1 l. (Constanța), Dem. Mândricel 1 l. (Mereni-Vlașca). Const. Ionescu 1 l. (Ilfov). In tot, 34 lei; se scad 1 l. 5 b. cheltueli. — — — — —	32.95
Total	73.65

(Va urma)

Anul II—No. 10. **Octombrie, 1909.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

CUPRINSUL:

REDACȚIA: **T. Pamfile, Strada Țarigrad**

ADMINISTRAȚIA: **M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova).**

BARLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 „	In străinătate	6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

Către întemeietori și abonați.

Sunt rugați să trimită cotizatiile și abonamentele pe acest an, și pe cel trecut, ca să ne scutească de trimiterea chitantelor prin poștă; aceasta cât mai curând.

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei
Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de la persoanele ramase în urmă cu plata.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întăi a lunei. Numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis innainte, intreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum: cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătăt cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Anul II.—No. 10. **Octombrie, 1909**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ADMINISTRAŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL
T. Pamfile, str. Ţarigrad Bârlad	M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)	In ţară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

Inştiinţare: Potrivit celor spuse în fruntea numărului trecut, d-nii *C. Rădulescu-Codin* şi *I. E. Toroutiu*, ne părăsesc. Inţelegem toate greutăţile pe cari le poate avea un om, dar cunoaştem greutăţi cari se pot doborî şi trebuesc doborîte, dacă nu pe de-a'ntregul, măcar în parte. Nu avem de cât mâhnirea că încă nu ne putem socoti pe deplin legaţi acei câţi cu drag ne-am dăruit dela 'nceput năzuinţei noastre curate. Aceasta va desăvârşi-o, poate vremea.

Domnii *C. N. Mateescu*, profesor, R.-Vâlcea, *D. I. Farcaşanu*, conductor agricol la orfelinatul regesc din Zorleni-Tutova şi *P. G. Savin*, seminarist, au primit cu plăcere să vină între noi, şi le mulţămim. Mai avem un loc.

CATEVA VORBE

—Puse aici, ca să nu rămână hârtia albă—

Suntem un neam ciudat. Noi în casa noastră, şi într'a altora, vedem toate relele şi nepotrivirile, le ştim toate leacurile, vorbim şi mai adesea facem gălăgie mare, mustrăm şi ocărîm. „Răul porneşte din rădăcină şi din rădăcină trebue secat."

Priceputii dela ţară ţipă că oraşul ne strică sufletul şi ne putrezeşte trupul; târgoveţii învinovăţesc pe acei pricepuţi dela sate că se înstreinează tot mai mult de cei în mijlocul cărora trăesc şi că nu-şi dau nici o silinţă pentru păstrarea împrejurărilor bune cari se află şi pe cari le macină: boiaua care arde, dulceaţa care vatămă,—faţa lucie, şi miezul sec.

Pilde? Fiecare să ne închidem uşile pe dinăuntru şi să ne ispitim întăi pe noi—înşine şi apoi să cugetăm şi la alţii.

Să zicem însă că fiecare, cum îşi va aşterne aşa va dormi. Da, însă când din neghioabă neştiinţă, şiădin umflare prostească sămânăm sămânţă putredă în locul cel mai s nătos, nu mai putem zice: ei şi ?!

Inchipuiţi-vă, cinstiţi cetitori, că sânteţi copii mici, mici de tot, şi cu puţină pricepere. Şi vi se dă în mân'ă o carte, să-i zice, un *abecedar*, fie chiar cel *oficial* şi să zicem, chiar *ediţia II*. Şi acolo găsiţi această poezie:

Unde soarele răsare,
Unde floarea creşte mare,
Unde apa isvorăşte,
Unde vieţmele trăeşte,
In tot locu-i Dumnezeu,
Tatăl tuturor şi-al meu.
Şi de s'o 'ntâmplă vre-o dată,
Să rămân orfan de tată
Şi de mamă, Dumnezeu
Imi vor fi sprijinul meu !

Copilul mic, dacă nu mă înşel, din aceste lucruri află: 1: Că D-zeu se află la răsărit, între zarzavaturi şi grădinuţe *udate* (ca să crească floarea mare), în fundul fântânei (munte, vale), şi în bolniţa unde se aruncă porcii şi alte dobitoace căzute de bolişti (acolo trăesc viermii). D-zeu mai poate fi şi hrean ori în rană (Voba: „foiesc ca viermii în rană") 2: Că tata şi mama nu-s cine ştie ce mare bogăţie; mor? atâta pagubă: rămâne Dumnezeu, care poartă tuturor de grijă.

Copilul află acestea, le învaţă (şi altele şi altele, iarăşi) iar peste câţi-va ani părintele Vlădica trimite preoţilor o frumoasă carte pastorală în care îi *îndeamnă* să aibă mai multă grijă de poporănii lor, căci au ajuns să nu mai ţină seamă nici de părinţi şi nici chiar de Dumnezeu în care svârle cu barda.

O, dar să nu ne încreţim fruntea căci uite ici vesela gâcitoare a *cocoşului.*

Cine-i domnul tip, tip, tap,
Cu gâteli roşii la cap,
Cu haină frumos vâpsite
Şi cu pene 'mpodobite?
Are pintin la picior
Loveştè cu el de zor;
In gunoiu tot scormoneşte,
Ghete n'are, nici doreşte.

Pentru ediţia III rugăm să se înlocuiască cuvinte *domn* prin *musiù tip* prin *typ* sau *mutră* şi *pinten* prin *şpor,* iar in loc de *ghete* să se pună neapărat *tutun,* de o pildă, ori încă mult mai bine altceva.

„Ion Creangă" ca o revistă întemeiată şi *susţinută* de *domni* foarte *erudiţi,* aduce la *cunoştinţa onor. domni compozitori* de abecedare cu gâcitori, că sunt câteva *secole* de când un *domn, Artur Gorovei,* a avut prostul gust să strângă la un loc un mare număr pe acestea. Sunt bune unele, nu zic ba, dar, vezi, prea miroase a nu ştiu cum. Dacă ai lua de acolo două, trei, bine ar fi, dar, vorba-i că: ce te faci atunci cu *meritul originalităţei* tale?

„Ion Creangă"

POVEŞTI

15.—Făt-frumos şi Zâna-Catalina.

Plângea, ci-că, copilul unui împărat în pântecele mă-sei, ziua şi noaptea fără curmare, cu toate rugămintele părinţilor, cu toate slujbele preoţilor şi vrăjile marilor vrăjitori cari trăiau pe atunci.

—Taci fiule, îi zicea împăratul, că te-oiu face craiu mare, peste toţi craii puternic, dar copilul plângea mereu.

—Taci fătul meu, că te-a face mă-ta frumos şi voinic, şi 'nţeleptul înţelepţilor, dar copilul plângea şi plângea.

—Taci dragul meu, că te-oiu face vrăjitor ; dar băetul nu ; te-oiu face vlădică, te-oiu face zmeu, te-oiu face hoţ, te-oiu face sfânt, te-oiu face ce n'a mai fost nimeni pe lume, dar numai taci ; iar feciorul de împărat nu-şi da curmare cu plânsu.

—Ţi-oiu da de nevastă pe fata cutărui împărat ; băetul plângea de se cutremura 'n pântecele mă-sei; ţi-oiu da pe zâna zânelor, ţi-oiu da pe Zâna-Catalina ; şi atunci-atunci deabea, conteni crăişorul din plâns,

Peste cât-va vreme, împărăteasa îl născu, frumos ca roua dimineţii, şi voinic cum nu se mai pomenise. Crescu el iute şi când ajunse flăcăuaş, se duse la tată-seu şi-i spuse :

—Tată dragă, eu tot am aşteptat să-ţi împlineşti făgăduinţa, că uite-mă-s flăcău de'nsurătoare, şi tu nici nu te gândeşti la asta. Crezi, poate, lucrul ista fără samă, c'aşa-s oamenii bătrâni, şi de asta eu m'am gândit şi-aşa : să te scutesc de osteneală şi să mă duc eu singur să-mi aduc mireasa de pe unde m'or îndrepta ochii şi m'or duce picioarele.

—Du-te, fiul meu, ii răspunse împăratul ; eu piedică nu-ţi pun, dar puţintică nădejde de izbândă am, că n'ai cu ce pleca şi n'ai pe nimeni de ajutorinţă.

—Cu ce-oiu avea, tată, că mi-oiu lua calul tău din tinereţă, cu şaua şi frâul lui, şi buzduganul tău; iar cât despre tovarăş n'am şi nici nu-mi trebue.

Impăratul il netezi pe frunte, işi făcù semnul crucei şi-'i dădu binecuvântarea părintească; apoi adăugă :

—Ia căpăstrul ista, scutură-l şi ţi-a veni calul meu de care acum nici nu-i mai ştiu de ştire.

Făt-frumos luă căpăstrul şi merse'n herghelie ; il scutură o dată şi numai iată că-i răsare înainte un cal bătrân şi slab, de te-ai fi prins rămăşag că-i numeri coastele de la o poştă. Şi se'ntreba Făt-frumos, dacă poate gloaba ceia să fie calul lui tată-seu şi nu-şi găsea răspuns la întrebare. Il lăsă acolo şi merse'ntr'altă parte şi scuturându-şi acolo căpăstrul, şi'ntr'al treilea loc, şi'n partea cea laltă iar, dară tot mârţoaga ceia veni. Iar la urmă ii zise :

—Hei, stăpâne, nu te uita că-s aşa de prăpădit ci săceală-mă şi dă-mi de mâncare, c'atuncea ăi vedea şi tu cine-s eu. Peste puţintică vreme, Făt-frumos avea un cal negru ca corbul, şi voinic, şi cu douăsprezece aripi într'aripat.

—Stăpâne, stăpâne, încalecă-te şi hai, dar încotro ?

—Spre Zâna-Catalina, domnia florilor şi-a bujorilor.

—Dar cum? iute ca vântul ori ca gândul, cu dorul ca blăstămul?

— Nici prea iute nici prea încet, că eu nu-s învățat cu tine, călu-țul meu. Și porniră în zbor amarnic de nu le puteau da în nrmă nici cei ce văd în văzduhuri.

Iar după mult mers, grăi calul către Făt-frumos:

—Stăpâne, stăpâne, peste puțină vreme om intra în pădurea de aramă a Zânei-Catalinei; dar un lucru îți spun: să nu rupi dintr'însa nici o floare că ea-i păzită de un harmasar cu 18 aripi și-i cu mult mai tare de cât mine. Intrară apoi în pădurea de aramă și florile-l amețiră pe voinic cu miroasnele lor, și către el, cu dulce glas, strigară:

—Făt-frumos, Făt-frumos, ia-mă pe mine și pune-mă la pălărie că-i trece prin sate și orașe; că de nu, nimeni nu s'o uita la tine.

Făt-frumos rupse o floare și-o puse la pălărie; când de-o dată începură frunzele să fâșie și'n freamătul sălbatec al pădurilor, iată și calul cu 18 aripi că porni.

—Descalecă, stăpâne, îl îndemnă harmasarul lui, să mă lupt cu dânsul pe zilele vieții și pe negrul morții. De l-oiu zdrobi, —lucru greu stăpâne, — bine-a fi de noi; iar de m'a răpune, cu greu și amar îți vei sfârși și tu drumul. Făt-frumos se descălecă și lupta amarnică început.

—Pune-i căpăstrul în cap, mai făcu cel cu aripi către Făt-frumos că-l dobor. Și'ntr'o clipă păzitorul pădurei de aramă stà legat și grăia:

—Voinice, voinice, nu mă ucide ci ia-mi trei fire de păr din coamă și când ăi avea nevoie de mine, scutură-le și eu ți-oiu răsări înnainte.

Făt-frumos, luându-i trei fire de păr din coamă, porni mai departe, cale lungă să-i ajungă, până ce peste multe zile, calul îl vesti ca s'apropie de pădurea de argint a Zânei-Catalinei, păzită de calul cu 24 de aripi.

—Pe cel cu 18 aripi l-am biruit, cum l-am biruit, grăi calul către Făt-frumos, dar pe cel din pădurea de argint nu cred; de asta ferește-te stăpâne, de-a mai rupe o frunzuliță măcar, că dăm de lucruri supărătoare altfel.

Ajunseră, tot vorbind așa, la pădure și intrară într'însa. Pădurea era albă toată, cu frunze mari și dese și 'nflorită ca grădina raiului, și ce se zic? altfel nu-ți părea decât că florile căntau dulci cântece de dragoste.

—Rupe-mă pe mine, Făt-frumos, Făt-frumos, strigă una, și pune-mă la pălărie, c'oiu face să te soarbă fetele pe unde-i trece, și pentru tine să se dea în vânt de dragoste.

Voinicul o rupe și-o puse la pălărie, alături cu floa ea de aramă.

Și codrul începu să huiască, și pământul să tremure, că venea val-vârtej calul cel cu 24 de aripi.

—Descalecă-te stăpâne, grăi negrul către Făt-frumos și roagă-te lui

Dumnezeu, că eu unul, nu știu de-oiu scăpa cu zile. Și'ncepù așa, lupta harmasarilor și se sfârși cu bine: paznicul pădurei de argint fu bătut și 'ncăpestrat; și din gură l'auzi Făt-frumos grăind:

—Voinice, nu-mi lua zilele, ci lasă-mă să trăesc că de mai mare folosință ți-oiu fi. Ia-ți din coama mea trei fire de păr și'n ceasul de grea nevoe, scutăre-le c'oiu veni în fața ta.

Făt-frumos luă firile de păr, și plecă mai departe; merse, și merse mult, până când calul se opri pe loc și-i spuse plin de gânduri:

—Stăpâne, stăpâne din toate eșirăm cu fruntea senină, dar de calul păzitor al pădurei de aur, cu obraz curat nu scăpăm, că-i mai voinic de cât mine, puternic din neam și neam și cu trei zeci de aripi. Să te ferești, rogu-te, când ăi trece prin pădure, de cele ce se pot întâmplà.

Spuse au fost vorbele calului, și cum zburau dânșii, zburat-au și ele. Și'n pădure, la versul plin de foc și ademenire al florilor, Făt-frumos rupse un bobocel și-l puse'n piept. De-o dată parcă, codrul cela s'a trezit și un huie, început că nu se mai auzea în patru părți. Veni calul păzitor și se luptă cu cel cu 12 aripi și cu vrerea lui Dumnezeu căzu păzitorul codrului, dăruind în schimbul zilelor lui, trei fire de păr din coamă.

—Ți-or folosi, poate, voinice, vorbi harmasarul către Făt-frumos, că peste multe nevoi dă omul in viață.

Făt-frumos, luând și firele iestea de păr, porni mai departe și merse lungă cale până ce calul îl vesti că se apropie de Zâna-Catalina doamna florilor și-a bujorilor, păzită cu lacăte grozave de un zmeu. Acesta, de dragă ce-i era, nici de nevastă n'o luase, nici surioară nu și-o făcuse, ci aștepta vremea să mai treacă.

Făt-frumos se ascunsese în grădina castelului și când a doua zi eși in pridvor Zâna-Catalina, el trecu în zbor pe lângă dânsa; și ei îi păru feciorul atât de mândru, că pică pe gânduri. Și stătu mult și târziu, și nu-și credea ochilor că văzuse un chip de om zburând pe calul păzitor al pădurei de aramă; că doar Făt-frumos, numai cât scuturase cele trei fire de păr, și iute ca fulgerul calul venise și se oprise înaintea lui.

A doua zi, Făt-frumos, pe calul pădurei de argint trecù din nou pe lângă zină și a treia oară cu harmasarul codrului de aur, dar așa de încet, acum, și'așa de aproape de zână, că ea-și întinse mâna și-l prinse.

—Făt-frumos, grăi Zina-Catalina, făt, ăi fi tu, n'ăi fi, dar de frumos nu mai ai cum, și de asta, ăi fi însurat, n'ăi fi, eu te opresc aici, pentru a-mi da samă de rosturile tale.

—Sunt făt, mândră zână, îi răspunse voinicul, și-am venit să te iau, cu voie fără voie, din mânele zmeului. Apoi îi povesti cele pățite

în calea lui. Zânei îi căzuse drag de nu-i mai venea să se deslipească de dânsul. Apoi se sfătuiră, drăgostindu-se, singuri-singurei, şi s'au hotărît să fugă.

Incălecară pe calul cel cu 30 de aripi şi porniră, duşi.

In vremea asta, zmeul sta într'o crişmă unde bea vin şi ospăta, iar calul lui, cel cu 36 de aripi, sta legat, flămând şi însetat, de-o stâncă de piatră. De o dată necheză, iar zmeul îl întrebă că ce-i?

—Venit-a un voinic şi ţi-a furat pe Zâna-Catalina, stăpâne, şi s'a dus. Dar zmeul de colo.

—Avem vreme să bem şi să mâncăm şi de urmă să le dăm?

—Avem stăpâne, îi răspune calul. Şi când zmeul isprăvi, încălecă şi ajungându-i, îi întoarse înapoi.

Inchişi în castel, zâna se sfătui cu Făt-frumos din nou, cum se scape.

—Vezi, bujorelul meu, zise voinicul către fată, toată puterea zmeului stă'n cal şi dac'aş avea şi eu unul mai puternic de cât dânsul, atunci noi am fi scăpaţi. De asta, trebue să afli tu, de unde are calul, ispitindu-i când a fi ameţit de băutură. Zâna făcu aşa şi Făt-frumos află cea ce dorea.

Zmeul îşi căpatase calul de la cei patru munţi peste care sta *Iapa cea albă*. Iapa asta fătà în toată ziua câte un mânz, care, picând jos în vale, era mâncat de lupi. Acolo, cel ce izbutea să prindă un mânz şi să-l dea să sugă măcar o clipă la iapă, îşi făcea din el un cal nemai pomenit.

Făt-frumos, ştiind treburile aestea, plecă sănătos la drum şi merse mult cât a fi mers, până ce-a ajuns într'o pădure mare. In mijlocul ei era un copac gros cât un foişor iar pe dânsul, în sus, se suia un bălaur.

In vârful copacului sta un cuibar de zgripţuroaică de unde s'auziau ţipetele puilor înfricoşaţi de moarte.

Făt-frumos trase paloşul şi dintr'o lovitură, răstogoli la pământ minunea ceea, de balar. Apoi se urcă la pui. Cum îl zăriră sgripţuroii, îl apucară iute şi-l puseră supt aripa unuia, grăind în limba lor:

—De-a veni mama, voinicule, să ştii c'are să te înghiţă de bucurie că ne-ai scăpat cu zile. Bine nu isprăvi vorba şi de odată s'auzi din colo un vâjâit.

—Vine mama, vine mama, chiscuiră puişorii; stăi aici şi taci chitic că alt fel e rău de tine. Cum veni zgripţuroaica ceea şi auzi cele întâmplate strigă:

—Incotro s'a dus, dragii mamei?

—Incolo maică, încolo, îi spuseră copilaşii; zgripţuroaica valvârtej, şi se duce, şi se duce până la capătul pământului, după care se întoarce înapoi.

—Maică, maică, nu-i, strigă ea, de la mare îndepărtare.

—In colo a plecat, maică, grăiră puişorii, arătând zgripţuroaicei calea către sfinţit. Şi iarăşi porni zgripţuroaica printre nouri, printre stele dar se întoarse din nou înapoi ţipând:

—Nu-i nici în partea asta, maică, voinicul.

—Incolo, maică, s'a dus; spre răsărit, şi spre miez de noapte ; şi când s'a întors zgripţuroaica şi din partea asta, gâfâia ; şi căzând la rădăcina pomului, de aşa multă trudă îşi strigă din nou puii:

—Puii mamei, pui, nu mai pot; mor dacă nu mi-eţi spune ce vreu.

—Maica noastră, ce i-ai face tu voinicului, dacă l-ai vedea în ochi ?

—Ce să-i fac, i-aş mulţămi.

Şi puii îl scoaseră pe Făt-frumos de supt aripă şi i-l arătară. Zgripţuroaica întinse un gât de 40 de stânjăni şi hap să-l înghiţă, dar puii răpede îl ascund din nou supt aripa altuia.

Iar când bucuria zgripţuroaicei se mai potolì, eşi Făt-frumos la iveală şi se puse cu dânsa la vorbă.

—Şi ce-ai vrea tu, Făt-frumos, îi zise mama puilor, mulţămită, pentru bunătatea ta? Zi ori ce vrei şi ţi-oiu împlini dorul, că uite, de 99 de ani, veşnic am tot scos pui şi balaurul pe toţi mi i-a mâncat.

—Un lucru, numai, îi răspunse Făt-frumos, să mă duci la cei patru munţi unde fată iapa cea albă.

—Ehei, băete, la grea slujbă mă băgaşi, dar pentru că ţi-am făgăduit, hai ; pune balaurul ista pe spinarea mea, sui şi tu deasupra şi să mânăm la drum.

Făt-frumos, făcu totul după spusa zgripţuroaicei, şi porni în calea cea lungă, către cei patru munţi. Ajunse târziu.

Iapa cea albă, sta cu câte-un picior pe fiecare munte gata să fete. Jos în văile cele adânci, mişunau haite de lupi ca gămăliile de chibrituri, aştepând mâncarea mânzului.

—Eu, zise zgripţuroaica, m'oiu repezi supt iapă, dar tu să sai iute pe mânz. Mergând mai departe, oi zvârli în dreapta şi în stânga carne de balaur ca să se deie jigăniile într'o parte, în care vreme tu să ţii mânzul să sugă.

Făt-frumos făcu întocmai. Mânzul supse atâta, că se făcu mare şi vonic de nu-l mai puteai strunì.

—Stăpâne, stăpâne, grăi căluţul acuma, haidem; şi plecară amândoi spre zgripţuroaică, îşi luară ziua bună de la dânsa, şi aruncă săgeata spre castelul unde-l aştepta închisă Zâna-Catalina, doamna florilor şi-a bujorilor. Cum ajunse, Făt-frumos o luă şi porniră amândoi ca vântul. Zmăul sta tot la cramă unde bea şi ospăta. Deodată calul lui nechează.

—Ce s'a mai întâmplat ? îl întrebă zmeul de supt ştreşina de trestie.

—Ţi-a plecat Zâna-Catalina cu Făt-frumos, stăpâne.

—Dar avem vreme să mâncăm şi să bem şi de urmă să le dăm ?

—De-acum multă sănătate stăpâne, că fugarii au încălecat pe un frate al meu mai tânăr și mai voinic de cât mine, într'aripat cu 42 de aripi.

—Dacă ți-i frate bun, nechează tu odată, și adă-mi-i colea, să-i învăț eu minte. Calul nechează, de se cutremură pământul, dar după puținticâ vreme se auzi din depărtare iarăși un cal nechezând.

—Ce se aude? îl întrebă zmeul. Iar calul îi răspunse:

—Mă strigă frate-meu, stăpâne, să mă duc la Făt-frumos, că el mi-a da apă dulce de băut și trifoiu verde de mâncat.

Și se zmunci calul zmeului, că rupse căpăstrul și plecă spre cine-i om, lăsând pe zmeu să tot bea și să mănânce.

Făt-frumos cu mândra lui mireasă, Zâna-Catalina, doamna florilor și a bujorilor, ajunse acasă, unde cu mult dor dar și cu multă nădejde, îl așteptau bieții lui părinți. Și apoi, cu destulă inimă bună, făcură nuntă mare și minunată de s'a dus vestea peste nouă împărății.

Ce s'a mai întâmplat după nuntă nu știu, ori dacă știu, nu vă mai spun, că mă doare și pe mine gura,—povestea celui cal legat.

(Auzită dela un soldat de prin Argeș.)

Tudor Pamfile.

CANTECE BATRANESTI

9.— Codrean și Mocanii.

Frunză verde trei smicele,
La mijloc de codru verde
O zare de foc se vede;
Prinprejurul focului
Stau voinicii codrului —
Nu știu zece, cincisprezece,
Când îi vezi, fiior te trece...

Foaie verde și-un dudău,
S'o-auzit la Movilău
De Codrean, haiducul rău,—
Rău pentru bogații răi,
De-s mocani, ori de-s ciocoi
Cari nu știu de nevoi.
Și 'ntr'o zi, Codrean s'a dus
Până 'n soarele apus,
Pe-unde trec mocani cu sare
Și cu turme de mioare,—
Cu sarică *bocșănească*,
Cu căciulă țurcănească
Nime să nu'l mai cunoască.
Când erà în amurgit,
Tot mocani pe drum trecând,
Cu Codrean că se 'ntâlniau
Și din pas că dămoleau,
Că ei tot îl cunoșteau...
—Buna sara, măi mocane!
—Mulțămesc, frate Codreane.
—Măi mocane-mocănaș,
Nu te știu de om abraș:
Fii tu bun la Dumnezeu

Şi să-mi dai pe Murgul tău
Să 'ncalec puţin şi eu.
De-i mi-a plăcea umbletul,
Zeu, ţi-oiu da şi sufletul!"
Bine vorba nu sfârşià,
Codrenaş încălecà
Şi, trei pinteni când îi dà,
Peste dealuri s'aruncà.
Mocănaş încremeneà
Şi din gur' apoi ziceà:
—„Olio-lio, frate Codrene,
Nu îmblà în trebi viclene!
Intoarce-te tu 'nnapoi,
Dă-mi pe Murg un car cu boi,
Cum erà vorba 'ntre noi,
Şi strae de primineală
Şi bani, dă-mi, de cheltuială:"
Iar Codrean, ce răspundeà,
Mai nu se mai auzea
De departe ce erà:
—„Liagă-ţi haita, măi mocane,
Şi zi 'n gând: mulţămesc Doamne!
Că m'oiu întoarce 'nnapoi,
Şi să vezi tu car cu boi!
Ţi-oiu dà nişte pumni zgârciţi
De ţi-or părea bani găsiţi..."
Vântul vorbele luà,
Bine nu se auzea;
Iar mocanul se uità
Cum Codrean se depărtà,
Până nu se mai vedeà.

Multă vreme nu treceà:
Se duceà Codrean, duceà,
Pe culmiţa dealului,
La stâna vatavului.
Şi când ajungeà la stână,
Fluturà baltagu 'n mână
Ce din sân parcă-l scoteà...
De trei ori mi-l zăngăneà,—
Toţi ciobanii că fugeà?...
Numai unul rămâneà,
Bolnăvior că se făceà,
Lângă foc că se zgârceà.

—„Măi cioban,
Nu fi hiclean,
Că ţi-oiu da un iartagan
De-i sărì ca un şoldan!
Scoal' de-mi alege-un cârlan,
Cârlănaş dela Ispas,
Cârlănaş rătund şi gras"
Bine vorba nu sfârşeà,
Mocănaşul se sculà,
Poruncile le făceà:
Cârlănaş că-i alegeà
La *şulchină* mi-l beleà
Lui Codrean că-l dăruià...

Se duceà Codrean, duceà,
Ici în valea rădiului,
Spre inima codrului,
In desişul fagilor,
Lăcaşul haiducilor.
Potera că-l ajungeà:
De poteră nici gândeà.
Potera'n el slobozeà:
Codrean jos că nu cădeá;
El în poteră ocheà,
Căpitanul ei cădeà...
Iar din nou când mai trăgeà,
Patru la pământ culcà!
Potera iar slobozeà,
Codrean jos că nu cădeà
Şi din flintă răspundeà.
Dar haliciuri mântuià...
Codrean rău se mânieà.
Rupse nasturi la manta,
Iute flinta că-şi hrăneà,
In poteră iar trăgeà,—
Nici unul nu rămâneà...
Iar Codreanul nu cădeà:
Multă vreme nu treceà,
In alt loc se arătà
Pe duşmani a-i scuturà
Şi pe toţi bogaţii răi,
Pe mocani şi pe ciocoi,
Cari nu ştiu de nevoi.

(Dela Mihai Dominte, Coropceni-Vasluiu), Vezi No. 1, 6. I. Necul[illegible]

10. — Lia-Ciocârlia.

Floare iasomie,
Lie, lie, lie,
Lie ciocârlie,
Ce ţi-a venit ţie
De cânţi pe câmpie
Singură pustie?

Lia ce-mi ziceà?
—„Da' cum n'oiu cântà
Şi m'oiu văicărà?
Că din munca mea
Din strădania mea,
Din averea mea,
Rămăsei aşà,
N'am pe nimenea!
Că eu m'am căsnit
Şi m'am străduit,
De anu' trecut
Cuibul mi-am făcut
Sub brazdă de plug.

Plugari au venit,
Ei că n'au ştiut
Plugul au pornit
Cuibu-au *răvocit*
Brazda l-a 'nvelit
Ouăle-au răcit
Puii mi-au murit!
Nimeni n'a ştiut,
Cât eu am muncit;
Dar geab'am căsnit
Geaba m'am trudit
Pe-aicea pe câmp
Tot singură sânt!

—Taci tu lia mea,
Nu mai tot oftà,
Nu te mânià!
Scoal' fetiţo, scoală
Că vacili-ţi sbiară[1]).
Boişorii *mug*,
Cu capu' pe jug!
Iar via s'a copt,
S'a copt, s'a răscopt
Numai e de loc.
Că vin grăngurei
De ia strugurei
Şi fuge cu ei
Şi-i păcat de ei!
Şi vin păsărele
De iau brobonele
Şi zboară cu ele!
Şi-i păcat de ele!
Vine una neagră
Se pune pe-o coardă
Rupe *joarda* 'ntreagă:
O pune pe-o piatră
Ş'o ciugule toată,
Inima-mi săgeată!

Frunză şi-o smiceà,
Lia ce-mi ziceà?
—Lasă să mănânce
Că n'am cum mai strânge:

Lie, lie, lie
Lie ciocârlie,
Nu ţi-am spus eu ţie?
Cuibu să ţi-l faci,
'N margine de drum,
In vârf de alun,
Or în mărăcine,
Că-i bine de tine!
Plugari or venì,
Plugu' or pornì,
Cuibu'-or ocolì,
Ouă n'or răcì,
Puii n'or murì,
Ci ei ţi-or trăì,
De te-or *hărănì*,
Când 'i 'mbătrânì.

(Dela Iordache Chioru, de 60 ani, mort de curând.) Goleştii-Badei, Muscel.

D. Mihalache.

---

1) Ciocârlia e personificată în gospodină.

POVESTIRI şi LEGENDE

49. — Dochia.[1])

In vremea veche, veche de tot, multe lucruri nu erau rânduite cum sunt azi.

Aşà, de pildă, lemnele de foc ori de acareturi, când oamenii aveau nevoie de ele, veneau din pădure singure în curtea omului. Cum? Se duceà creştinul de le tăià, uneori dela pământ, alteori — fiind zăpada mare cât casa şi omul mergând pe *scrociob*[2]) — le tăià din faţa zăpezii. Pe urmă... să-ţi vază ochii, măicuţă : temeie, târşuri, cosorobi, căpriori, lemne de toată mâna... o şi porniau în pripă, la drum, târâş unul după altul şi netrase de nimeni, sosiau în curtea omului care le tăiase, înnainte de a venì el din pădure.

Tot pe atunci soacrele se purtau mult mai rău decât azi cu nurorile... iar lunile anului erau cât una şi alta, deopotrivă de mari şi... odată ce dà primăvara, erà dată : nu mai vedeai zăpadă cu ochii.

Azi, măre maică, s'au schimbat toate astea şi... ştiţi cine e pricina ? Ia, o babă cicălitoare şi rea, rea de mama focului, pe care o chemà *Dochia* 3).

Şi uite cum :

A pus-o păcatul de s'a dus şi ea odată la lemne în pădure. A tăiat ce-i trebuià şi, când să plece târşurile şi copacii întregi acasă, cum li erà meşteşugul, Dochia n'are de lucru ? O îndeamnă Ucigă-l-toaca de se suie pe un lemn s'o ducă şi pe ea acasă, că, pe semne îi erà lene să vie pe jos.

1) Dintr'un volum de legende ce va apare în curând.

2) Zăpada îngheţată aşà ca să poţi merge pe deasupra ei, fără să te scufunzi.

3) Am trecut aci amintirile poporului despre *Dochia*, cu privire la care G. Asachi, întemeiat poate şi pe spusa femeelor (din ziua de 1 Martie) că «Evdochia Samarineanca trăià pe vremurile împărăţiei lui Traian» că, după creştinare, a făcut minuni înnaintea lui «Aurelian, ce luase împărăţia dela cei ce-i fuseseră ei mai innainte ibovnici»,—dă viaţă tradiţiei poporale că Dochia e fiica lui Decebal şi, fugând dinnaintea puternicului Traian, s'a prefăcut într'o stâncă de piatră. Am scris-o pentru a arătà cât se ştie despre stâncile în chip de om, aflate în diferite localităţi ale ţării, cărora stânci poporul le dă numele de Dochia, cum a dat şi aceleia în formă de stâlp de pe muntele Ceahlăului, stâlp despre care Dimitrie Cantemir crede că «cu adevărat a fost păgânilor pentru închinare idolească ai căror închinători erau obicinuiţi ori prin mijlociri fireşti, ori prin farmece, să facă vreun lucru cu care să aducă minuni şi cugetări de Dumnezeire pentru prostimea cea lesne credincioasă». După cum se vede, poporul pe aici, are prea puţine amintiri despre »Dochia», al cărei nume e socotit de unii istorici (1870—1880) ca al vechei Dacie, trecând-o chiar ca fiică a lui Decebal, născută în 105 d. Hr... Dochia de care ne vorbeşte Aron Densuşianu în «Negriada», Pelimon în «Traian în Dacia» şi Fr. Damé în poema« Visul Dochiei».

— „Aşà“ ? a strigat lemnul, sărind în sus, şi cu el odată, toată pădurea a început să urle. „Nu ţi-e ruşine femee? Dacă aşà vă e vorba d'aci innainte n'avem să vă mai venim singure în curte! Până nu te-i huţupi cu spinarea, tu şi cu tot neamul omenesc, să ne face-ţi *crosnie* or să ne duce-ţi târîş, or să puneţi boi şi cai, pe noi, n'aveţi să ne mai vedeţi urnite din pădure! Ai înţeles“?

— Cum asta ? — zice Dochia amărîtă.

— Chiar aşa! Fă bine de ne cară cu spinarea, or adu boii de ne iea d'aici“.

Şi uite aşà, oameni buni, din pricina Dochiei, se canunesc oamenii aşà de mult azi cu lemnele, că, să nu fi fost ea, te-ai pomenì şi azi cu lemnele că-ţi vin în curte.

Acu' sĭ nu uităm vorba, că tot am început-o. Nu-i erà destul Dochiei de amarul ce căşunase ea pe capul lumei cu lemnele? Nu-i era destul că toţi o urau de moarte? De ce se ţinea ea tot de rele? Că, uite, avea o noră în casă şi totdeauna o bătea şi o cicălea, de-i veneà bietei femei să-şi ia lumea'n cap de răul babei.

— „Lasă, puică, nu te mai năcăji— îi zicea bărbatu-său, feciorul Dochiei, — „mult a fost, puţin a rămas: o să vie primăvara şi mama o să plece d'aci cu oile la munte“.

Dar Dochia le-a priceput gândul şi ca să facă noră-sii viaţă şi mai amară, i-a zis :

— Ia ascultă, fetico, du-te de-mi adă o *chită* [1]) de viorele ca să-mi trec vremea cu ele.

— Păi de unde să iau acu în Făurar?

— De unde-i şti. Alminteri e vai de capul tău! Biata creştină a plecat prin câmp şi prin pădure să caute viorele.... Degeaba.

Dacă vede aşa, se sue pe un munte şi acolo zăreşte la un foc mare 12 voinici, unii mai tineri, alţii mai bătrâni, cari nu erau alţii de cât cele douăsprezece luni de peste an.

Le spuse pricina ce-o ducea acolo.

— „Lasă, neică, nu mai plânge“ o mângâie Martie. Şi cât ai bate 'n palme, voinicul ăsta luă locul lui Făurar, se topi zăpada, înfrunziră arborii şi răsăriră viorelele din care culese şi biata noră şi duse Dochiei.

Soacra văzu viorelele, dar tot nu se urni d'acasă.

— „Ascultă, femee!“—mai zise ea noră-sii—„du-te de-mi adă un coş de fragi, că mi-a venit poftă!“

Să se mai împotrivească viespei de soacră, n'avea chip. Pleacă iarăşi plângând şi blestemându-şi ceasul în care văzuse lumina zilei,

1) Un buchet.

după fragi. Da, unde s'a pomenit, s'a văzut și auzit așa lucru în Făurar?

La mijloc de cale, însă, norocul ei; se întâlnește cu sfântu' Petru.

— „De ce plângi, fetico?"

— „Uite moșule"—zice nora, sfântului, un unchiaș cu barba albă colilie —„am o soacră rea nevoie mare și m'a trimes acu'n Făurar după fragi. Unde s'a mai pomenit?"

— Ba s'a pomenit—zice Sfântul, căruia i se făcuse milă de biata noră. „Uite, du-te'n piscu' ăla, că acolo-s fragi destule" Și-i arătă un pisc spre soare răsare. Pe urmă se roagă Sfântul lui Dumnezeu și ca prin minune, face acolo fragi. Biata femee se duse și, când le văzu se cruci, ba începu să și plângă de bucurie. De unde să bănuiască ea că sfântul era unchiașul cu care se întâlnise și că el făcuse minunea?

Luă fragile, le duse Dochiei, dar asta nici cum nu se urni din vatră.

La vre-o două-trei zile iar se rățoește pe noră-sa.

— „Hei, hăi, fetico! Știu eu că vrai să scapi de mine, da, până una alta, du lâna asta neagră la gârlă și spal'o până-i face-o albă".

— „Cum s'o fac eu asta? E cu putință?—strigă și acum noră-sa; și plânge de sare cămașa după ea".

— Cum îi ști!

Și-o *toiegește* creștina la gârlă. Freacă lâna două săptămâni încheiate, dar nu e chip să se albească.

Intr'o dimineață o găsește acolo Sfântu' Petru.

Abătea femeia de mâna morții pe lână. Tot socotea c'o aibi-o. Degeaba.

Cum pune însă Sfântul mâna pe lână, par'c'ar fi fost albă de când lumea!

Rugase pe Dumnezeu și o albise, dar blestemase și pe Dochia să se prăpădească așa cum nu s'a prăpădit nimeni până la ea.

Dochia când vede lâna albită și mai vede și vremea bună, n'are ce mai aștepta.

Iși iea oile și se cărăbănește cu ele spre munte. Flăcăul Martie, de care par'că vă mai vorbii, măicuță, îi eși înainte.

— „Nu te duce d'acu, *Chirdosio,*[1] că e prea de timpuriu," — zice el.

— Aș! A venit Marte, ce-mi mai pasă?

Se îmbrăcă cu nouă cojoace Chirdosia și se duce cu oile în munte.

1) Unii săteni mai zic și *Chirdosia* în loc de Dochia.

Acolo n'are de lucru? Incepe să joace de duduia pământul și să cânte :

—„Ha! ha, Ha! ha. Ha, ha, ha!
„Că mi s'a dus Făurel....
„Trecu ca un *tăurel*;
„Și mi s'a dus Făurar
„De l'am tras prin g....!
„A venit și Mărțișor
„Și-a să-l frec prin c.....r".

Pe urmă? Foc și pară s'a făcut Martie, când a auzit vorbele astea: „D'asta mi-ai fost, Chirdosio? Stăi, că-ți arăt eu!"

S'a plâns lui nașu' Dumnezeu și Sfântulețul i-a dat voie să pedepsească pe babă cum o ști mai bine. Apoi, —„Dă-mi, măi frate",— zice Martie către Făurar „dă-mi vre-o câte-va zile de-ale tale"

Și i-a dat; d'aia are Făurar acu, mai puține zile de cât lunile alelalte.

Și unde s'a pus, maică, p'o sloată, p'un vifor și o ploaie de par'că turna cu găleata.

Dochia o *sfeclise*. Ce să facă? a început să lepede cojoacele că se îngreunaseră de ploae; în ziua din'tăi un cojoc, a doua altul, a treia altul...., până la a noua, când a lepădat și pe cel din urmă cojoc.

A udat-o până la piele..... Pe urmă ține-te pânză. A dat Martie un ger strașnic, de a înghețat acolo *scuf*, și baba și oile ei.

Și numai așa a scăpat biata noră de un traiu și un vătraiu... Iar fetele cari nu vor să aibă parte de soacre rele și cicălitoare, să ție ziua Dochiei

Acu, cică, într'un munte, —poate-i fi văzut dumneta maică, la Rucăr, că acolo aud că e —este o femee de piatră, un *steiu*— făcută dintr'un tot— și, împrejuru-i, tot de piatră, o turmă de oi. Aia e baba Dochia cu oile ei.

Din stânca aia țâșnește apă.

Chirdosia a trăit, ci-că cu mult mai înaintea zaverii ălei mari, de mult, cam pe vremea când Trăian împăratul a făcut podul de la Turnu ca să aibă pe unde trece zalhaneaua în țara turcească.

[Auzită de la femeile *Maria N. Gogoncea* de 54 ani și *Marga Badea Mătușa* de 76 ani din Priboeni-Muscel]. Var. No. 45.

C. Rădulescu-Codin

50.—De ce șade pisica pe prispă la soare.

Noie, după ce-a băgat toate lighioanele în corabie, pe vremea potopului, 'i-a zis și nevesti-si :

— Hai nevastă de intră şi tu!
Ea nu!....
— Hai fă!....
Tot nu!
— Hai mai repede fă!
Ea tot nu!...
Atunci, Noe de necaz, fără să prindă de veste:
— Hai drace!
Dracu', necuratu', ce-atât aştepta, intră..... cum intră, să şi-apucă să îngăurească corabia, ca s'o înece.

Vipera văzu şi repede 'şi băgă coada să nu intre apa; dracu'-'ngăurea iar într'altă parte.... Noe reteză coada viperei şi vipera se muta şi ea într'altă gaură, — Şi tot asa, erea-erea să se scufunde corabia; şi-odată Dumnezeu aruncă o mănuşă 'n corabie care se prefăcu 'n pisică, şi dracu'-'n şoarece. Pisica ce văzu şoarecele, se şi repezi la el şi-'l prinse. Noie se repezi de prinse pisica şi o aruncă cu şoarece cu tot în apă. Pisica repede s'agaţă de prispa corăbiei şi şezu la soare să se usuce apa după ea. —De drac, Noie s'a scăpat.

Şi de-atunci pisica are nărav de şede la soare pe prispa casii.

[Auzită de la D-nul I. Brătulescu învăţător în Gradiştea-Vâlcea].

N. I. Dumitraşcu.

51.—Tot mintea-i mai de folos.

Era un văcar şi văcaru' ista o ducea pe unde mai bine, pe unde mai rău dar se cheamă că nu duce nici o grijă. Dar de la o vreme norocul şi cu mintea lui, începură a se ciondăni. Norocul nu, că el îi mai mare, şi mintea tot aşa. Azi aşa, mâni aşa, mintea dacă văzu şi văzu că norocul tot o bate la cap, se dădu jos din scaun şi-l lăsă pe dânsul să fie maì mare peste văcar să vadă ce pricopseală are să facă. Acu, văcarului îi mergea toate în plin vorba ceia : Unde punea dânsul mâna punea şi Dumnezeu mila. In scurtă vreme văcarul nostru ajunse bogat, bogat încât nu mai era nimeni ca dânsul aşa de bogat în împărăţia aceia afară doar de împăratul ; şi văcarul nostru acum, dacă-i dădea mâna, se duse la împărat şi-i ceru fata de nevastă.

Impăratul i-o dădu: Se fac pregătiri, peste pregătiri, mă rog ca la nuntă împărătească.

Vine şi vremea cununiei. Toată lumea se îngrămădiseră la biserică să-şi apuce locuri mai bune şi aşteptau să vină mirii.

Numai iaca şi ginerile împăratului, văcarul nostru, venia cu mireasa. Cum intră în biserică chiui odată : Ho, nea a-nea, vacă !

Toţi încremeniră, iar nărocul văzând că a stricat-o rău se dădu încetişor jos de unde se cocoţase şi se rugă de minte: „Vin tot tu unde-ai mai fost căci tot tu eşti mai mare, iar mintea se sui în scun, şi mirele grăi:

—Aşa vă trebue, căci, ori eu sunt văcar ori d-stră vite; de nu-mi eşiţi întru întimpinare ca la un ginere împărătesc.

Toţi îi dădură dreptate, căci cum se făcură, nu-i eşiră întru întimpinare, şi avea tot dreptul să-i batjocorească. Şi iaca aşa, a dres mintea ce-a stricat norocul, iar de atunci şi până astă-zi mintea-i mai mare la om, căci ea-i mai de folos.

[Auzită de la mama].
1909 August 4.

Petru G. Savin.
Joräşti-Covurlui

URAŢII

18.—Inchinăciune la nuntă.

Mă sculai în picioare
Bine'ţi închin D-tale
C'un pahar de măr, galbăn
Dintr'un vârf de paltin,
Din *sudiţă* fată feciorită
Cu mânele pestrită
Şi cu bumbi pă cosită
Alduiască care
Infloreşte florile
Şi măreşte mările
Şi creşte pădurile
Şi uscă grâul la soare
Şi fânul la răcoare
De nu mi-i şti mulţămi
Trii băncuţe te-oi globi.

Auzită dela: Teodor Ardelean Ronto lângă Oradea-mare fiind locţiitor de cumătru (naş) al neuitatului Episcop Iosif Goldiş fost Eppul diocezei Aradului.

V. Sala.

DATINE şi CREDINŢE

240.—Blajinii. Blajini's oameni buni, sfinţi.

Altă nu ştiu de dânşii, de cât o *tâmplare*.

Nişte moldoveni s'au dus pe mare. La câteva zile li s-a'ntâmplat un necaz, li s-a spart corabia şi s'au înecat toţi, câţi ierau în corabie.

Numai unul a fost om tare învaţat cu apa ş'a scapat la un munte, care trage corabia în curmezişul apei, ca acul cel otrăvit (magnentul).

Ş'a ieşit într'un ostrov şi s-a bagat în altă corabie, ş'a mers la Blajini.

Omul a fost tare'nţelept.

Când l'a zărit un Blajin, l'a cunoscut.

—Tu, măi, ieşti om din Moldova ?

—Din Moldova.

—Am nevoe de-un argat.

—Oi fi ş'argat, că de unde's eu, nici cu gândul nu pot să mă duc pe-acolo.

S'a pus la plivit.

Blajinul avea o moară. Sara se duce la moară, acolo ierau Blajinii mai mulţi şi-i dă Moldovanul :

—Ce şedeţi ? Faceţi lumină !

Blajinul ia un opaiţ mare, ia apă de la roată, face un şterţ (fitil) l'a pus în apă, ş'a ars toată noaptea.

Moldovanul s-a'ncrăncinat de treaba asta şi toată noaptea a gândit la puterea cea mare, care-o au Blajinii.

—Parcă n'ai dormit ? îl întrebă dimineaţa stăpânu-su.

—Stăpâne, te slujesc 1 an, 2 şi 3, să mă 'nveţi să ardă şi la mine apa.

—Te-oi învaţa să ardă şi 'n palmă ; dar, degeaba nu pot, să mă slujeşti.

S'au tocmit.

Blajinul i-a hotărît Moldovanului :

—Să nu te uiţi în sus.

La 3 ani. Moldovanul a luat cu opaiţul, apă şi a ars !

La 4 ani, Blajinul, a trimes pe-argat, să vadă de-i copt grâul ; şi era copt.

S'au dus la secerat.

Blajinul s'a dat pe-o lature şi omul, cealaltă lature ; pe mijloc iera hat ; ş'au lucrat până ce-a trecut de-amează.

Numai ce-a ieşit un nor din sus, Moldovanul ş-a aruncat ochii către cer şi l'a zărit Blajinul.

—De-amu te-ai spurcat în apă ; nu mai arde apa.

S'a scârbit Moldovanul ; acolo ş'a făcut viaţa, la Blajini.

***

In ţara Blajinilor, se fac toate bunătăţile.

Sânt două săptămâni pe an, atunci Blajinii însoară şi mărită. Fetele trec la femei şi băetanii, la barbaţi.

Intr'acele două să 'ntâlnesc barbaţii cu femeile, încolo, la anul.

Spuse de D-tru Baroiu, bătrîn neştiutor de carte din satul Holda, comuna Broşteni [Suceava].

Blajini's oameni creştini, ca şi noi.

Ei stau aproape de poarta raiului.

O duc tot într'un post, un an de zile, până ce-ajung şi pe la dânşii găocile de ouă (albe), care-i bine să se arunce pe apă, când facem pasca.

Paştile lor, sânt la o săptămână din Paştile nostru (ortodox). Când ajung găocile, atâta se înfruptă, cát îi sub conuna (negrul) unghiilor.

Ei se'ntâlnesc, numai odată pe an, cu femeile lor.

Spuse de Iordache Jupiţă, bătrân neştiutor de carte din satul Holda, Comuna Broşteni [Suceava)

241.—Capcânii's ca Turcii; prindeau pe-ai noştri şi-i mâncau.[1])

Spuse de D-tru Baroiu, bătrân neştiutor de carte din satul Holda, comuna Broşteni (Suceava].(No. 240-1 răspuns la întrebările noastre de pe cuperta revistei An. II.No. 2.

1909 Iulie **S. Teodorescu-Kirileanu.**

242.—Trasul fetelor în tindă ori în şură. In unele sate din jud. Suceava mai este şi azi obiceiul că flăcăii, la horă, mai ales, trag fetele în tindă ori în şură.

In aceste sate, hora nu se face la crâşmă, ci la un gospodar cinstit şi cu casa mare, aşa ca să fie loc unde să se joace.

Hora făcută la casă de gospodar e cu multă rânduială. Făcăii se sfătuesc din vreme şi Duminecile ori sărbătoarea tocmesc lăutari.

Lăutarii mânâncă la casa fie-cărui flăcău pe rând şi după ce esă preotul din biserică şi gospodarii stau la masă, flăcăii se strâng cu lăutarii la casa hotărîtă şi încep jocul. Incet se adună şi fetele, unelea cu mamele lor, şi nevestele tinere cu barbaţii lor. Hora se măreşte, cheful se vede în toate părţile, tinerii joacă iar bătrânii privind la tineret oftează după vremile trecute şi cisluesc fel de fel de lucruri. Flăcăii strâng mână de la mână câte 5—10 bani şi aduc rachiu de cinstesc bătrânii.

Unii flăcăi, în vremea cât hora se învârte, se retrag în tindă ori în şură şi spune flăcăului de samă să-i aducă cutare fată un scaun. Fata nu vrea, se roşeşte, se zvârcoleşte, dar nu poate scapa din mânele vânjoase ale flăcăului, care o duce din tindă ori şură Aici flăcăul o pune pe scaun, o cuprinde pe după gât, ori peste mijloc o îmblânzeşte cu vorbele şăgalnice, o mai pişcă, o sărută, îi ia inelul ori zgrădiţa de mărgele ce-i încunjură trupul peste brâu şi pe care el apoi o poartă la pălărie, vorbesc şi altele, se privesc ochi în ochi; fata îmblânzită dă flăcăului busuioc din sân ori de sub brâu; în sfârşit petrec pe tăcutele în faţa întregei hori, de-o parte, petrecându-se aceasta chiar sub ochii mamei.

E obiceiu a se crede, că fata care-i trasă mai mult în tindă e mai

---

1). La orice chestionare de interes ştiinţific, ar fi bine să răspundă cărturarii satelor, căci sunt de mare folos şi le-ar face multă cinste pentru acest interes, cu atât mai mult la chestionarele folkloristice, căci pe zi ce trece să stâng bătrânii satelor, şi'ngroapă ştiinţa poporului ! **S. T.—K.**

dragalaşă flăcăilor, mai gospodină şi mai harnică. Şi de cât dragoste pe ascuns cu urmări nenorocite, mai bine de acestea la lumina zilei curate ca şi sufletul ţăranului.

M. Lupescu.

243.—Legatul ploilor. Când e secetă lungă, ploilor sunt *legate*, ori de ţiganii cari fac cărămidă—de ţigăncilor lor, mai ales, cari ştiu câte *moşmoande* toate!

Şi dacă or apuca, de-or lega norii, nu mai plouă, Doamne fereşte.

Innorează, de-ai cerde c'o să prăpădească lumea cu atâta ploaie.

Şi, când colo.....câteva picături; mai bine nu le-ar mai da nici p'alea, că sunt *mană* curată. Odată se ofilesc sămănăturile, de-ai zice că sunt urzici opărite! Alte ori pe ploaie o „sparge" vântul, iar norii i-alungă aiurea.

Ca să plouă, fetele fură de la femeie însărcinată, un ţăst.

Altele fură de la alte 3 femei borţoase, câte 3 linguri—cu toatele nouă. In sfârşit, mai fură de la cineva care face cărămidă, o cărămidă nouă, fie arsă, fie nearsă.

Toate acestea le bagă pe furiş în puţ, într'o noapte sau dimineaţă în răvărsatul zorilor.

244.—Dacă face iţe pentru intaiaş dată, ca muiere (după măritiş), fără ca să fi mai făcut iţe când erà faţă, e rău de văduvie, adică îi moare bărbatul.

245.—Femeaia care a avut nuntă'n casă, să nu crească gândaci în anu'ala (ăl cu nunta) că nu e bine. Moare ori ea, or gândacii,

246.—Barza, în toţi anii, după ce a scos pui, ia unu şi-l aruncă jos din cuib.

Asta, în semn de recunoştinţă, ca o răsplată pe care o dă ea stăpânului casii.

Dacă i-l âi pune în cuib,îl aruncă iarăşi, or îl omoară.

247.—Când ăi da cu coada lingurii în foc, oi în spuză, faci caşi la gură.

248.—Când faci caşi la gură, ca să te lecuieşti, prăjeşti coada unei linguri, pe lângă foc, şi dă cu ea pe la încheieturile gurii, cât îi putea de ferbinte, dimineaţa pe nespalate.

249.—Caşi la gură, faci şi atunci, când îi mânca în sfinţitul soarelui.

250.—Să nu te duci la apă, mâncând, „că îţi mânânci norocul."

Goleştii-Badei, Muscel. **D. Mihalache.**

251.—Dacă cumva ţi-o pişcat oile (adecă o furat din ele) sau stupii, se crede, că nu mai noroc la ele.

252.—Când doi vorbesc în acelaş timp, acelaş cuvânt, se zice c'a plesnit un drac.

253.—Cică, când scapi bucătura de la gură să n'o mai iei că-i a dracului.

254.—Lunea nu se dă lapte, ca nu cumva cel ce-l iea să facă vrăji cu el.

255.—Când te apuci de secere, tae un mănunchiu de mirişte şi pune în brâu, dacă vrei să nu te doară mijlocul.

Ciureşti-Tutova **Gh. V. Suşnea.**

Boale la oameni, leacuri şi descântece

60—81.

22.—*Când te doare gura.* Frunză de dracil şi de troscot să ţii în gură.

23.— *Când să scutură trupulŭ şi mâinele şi picioarele cu răcială:* Să bea sămânţă de urzică şi făină de varză şi tiiriacŭ cu vin caldŭ:

24.—*Cui gălbeneşte tot trupu:* Pelinŭ să fiarbă şi să bea în toate dimineţile pe nemâncatŭ. Altă : Capŭ de cucŭ să se trăzbească (*sic*) şi să amestice în sită şi să stricore printr'o cărpă şi să-i storcă în nasŭ.

25.—*De rastŭ* : Cornŭ de cerbŭ pisatŭ, cu oţătŭ amesticatŭ, şi să se adape muerea pururea dimineaţa când este lună noauă.

26.—*Atuncea când lŭ dore pre omŭ grumazii :* Sămânţă de busuiocŭ pisat să beai, că te vei tămădui.

27.—*Pentru stupi să nu fugă roiu :* Lână de oie care să smulge prin mărăcini, să afume.

28.—*De trânji*: Sânburi de piersăc şi sămânţă de macŭ, şi sămânţă de inŭ, şi tămâe albă, şi sacăzŭ şi o buruiană de se chiamă *bulitore*, acestea toate să le fierbi Marţi sara şi să le beai Mercuri dimineaţa, că să va dămăduí.

29.—*De unghi(i)le omului când să vor strică :* Să ia focŭ întru căţie şi să puie tămâe albă şi să razâ unghi(i)le cele stricate acolea pe focu cel cu tămâe şi să să închine şi să deà (un cuvânt necitet)... de multe ori.

30.—*De junghi*: Hirean pisatŭ să pui la junghi, că te vei tămădui:

31.—*De friguri*: Să scrii : Intuv deobolasŭ mărăstobno raibizetu căcămu vădrozisu dreavoe Crist labeia proxebe grozdu jivota tebe. Scrie aceste stihuri pe un talerŭ şi-l spală şi spală şi icona lui Hristosŭ.

32.—*Cine va aveà veninŭ la inimă :* Cinbru fiertŭ cu miere şi cu oţătŭ să beà.

33.—*Când va vreà omŭ să nu să îmbete* : Să mănânce finic şi roşcov. Roşcove să le fierbi şi să le bea pre nemâncate.

34.—*De pântece* : Rădăcină de rugŭ şi de mărăcine pisate şi să fiarbă şi să bea.

35.—*De câine turbatŭ :* Raci de râu, să-i arzi şi scrumulŭ să-l bea cu vin.

1] Vezi No. trecut p. 341—243; ca să nu so ştirbiască rândul, se văd şi alte lucruri streine de acest capitol.

36.—*De limbare :* Cornŭ de cerbŭ frecat cu pila, şi lujane de cănepă, şi sămănţă de inŭ să ferbi şi să bea pe nemăncate.

37.—*De bujorŭ :* Să iai sămănţa lui cu vinŭ, de toate boalele de inimă şi de păntece bunŭ este. Şi rădăcina lui bună este; de să va legà limba, deslega-se-va.

38.—*De guşi :* La fărşitu' lunii, să iei burete de marea, să întingi în vinŭ şi să-l îndeşi într'un sulŭ. Şi să aprinzi lumănarea în nişte apă botezată şi să ţâi sululŭ cu buretele să pice iară buretele să-l arzi. Iară cel cu guşa, să-şi caşte gura, pănă va arde buretele. Să bea şi să mănânce arsura.

39.—*Iară de guşi :* La fârşitu lunii, ia cercurile sara, cănd adormŭ toţi oamenii, şi întoarce-o vadră desferecată să şază pre ea golŭ de tot şi să scrii aşà : Andrai driso lagat iglariet cata stredŭhon tarson crestada chipron supeven. Să porţi cu tine şi să nu te temi de nimic.

40.—*Să crească părulŭ :* Untŭ de oaie şi de vacă amestecatŭ cu capŭ de cucŭ ars, să faci unsoare şi să te ungi pe unde nu e părŭ. Alta : Unghii de muşcoi să arzi şi să te ungi pe unde nu e părŭ.

41.—*Când să frânge osăle omului au ale vitei :* Săŭ să pui la rană şi să legi cu o cărpă bine şi să nu deslegi patru zile, că să va vindecà. Alta : Să iai tămăe albă şi ruşină, şi ceară, să le amesteci toate şi să le pui la rană.

42.—*De gubăvie :* Să lasă omului sănge primăvara în luna lui Martie; şi ia creieri, şi mai, şi cornŭ de cerbŭ ars şi fărămatŭ şi să bea cu vinŭ cald. Şi pătrănjelŭ pisatŭ cu miere amestecatŭ cu puţin vinŭ cald să bea dimineaţa.

43.—*De săgetătură :* Să lase umu' sănge odată, ori de două ori; intăi, când va fi rana verde, să uzi cu burete de marea nou în oţătŭ şi pune deasupra legăturii; de patru ori să faci.

Alta ; Foi de lobodă domnească sau sămănţă amestecată cu miere să le pui la rană. Sau aluatŭ cu miere şi smochine şi ruşină cu miere şi cu untŭ să pui la rană.

Iară de va fi rana neagră, sănge cu lapte de muşcoi şi chiatră pucioasă cu oţăt alb să unge la rană.

(Sfârşitul în nr. viitor)

C. N. Mateescu.

82.—De deochiu.

La cea salcie răsădită
Este o fată despletită
Cu un ochiu de apă,
Şi unul de foc
Şi s'a prăvălit cel de apă
De-a stâns pe cel de foc,
Aşa că se stângă deochiul.
De la „cutare“

Dela mama, Jorăşti-Covurlui,

P. G. Savin.

CÂNTECE

324.—Amărala n'are vânt
Ca şi moara cea cu vânt;
Altul fură şi omoară
Tot trăieşte 'n a lui ţară;

Eu furai numai o ceapă
Şi vrură să mă potoapă;
D'altul fură oi şi boi
Şi petrece'n sat la noi.

325—Io-s tinăr ca murelè
Bătrini-m'a relelè
Io-s tinăr ca mărùl
Bătrini-m'ar z'o răùl;
Io umblu din ţară'n ţară
Ca grieriul cel de vară;
Voie bună când şi când
Amărala n'are rând;
Voie bună pot avea
Măcar pălincă n'oi bea.

Vaşcău-Bihor **V. Sala.**

326—Dragu mi a şugui
Cu omu' care-a primi;
Dragu mi a face şagă
Cu omu' care-i de triabă.

327.—De lucrat nu ştiu lucra
Dar ruseşte pot juca.
Nu ştu ţesă, nu ştiu coasă
Am nădejde că's frumoasă.

Din Pipirig-Neamţ.

Gr. Vasiliu.

328.—Foiliţă flori domneşti
Neicuţa e'n Bucureşti,
Frunză verde ş-o lalea
Dar mândruţa c-o pleca
Şi s-o duce la neica;
Din gură mi l-o 'ntreba;
—Neică ce-ai ajuns aşa?
—Mândră din pricina ta;
De tine nu m-oi lăsa,
Pân'mi-o pune scândură
Nici atuncea ba, ba, ba.

Spus de Floarea B. Albulescu com. Vlăduleni Gorj,

329.—Frunzuliţă mărgărit
Băeţii s'au boerit,
Şi fetele s'au vorbit,
Să facă frezuri pe frunte,
La băeţi să nu să uite.

De la Floarea Neagu Popescu, Vlăduleni [Gorj].

Şt. St. Tuţescu.

330.—Du-te dor cu
Cucu'n Bărcu?
Şi mă lasă să'mi petrècu,
Să-mi petrec cu măndrelè,
Ca cucu cu frunzelè.
Cucu' frunza şi o lasă,
Toti voinici'mi pleac'acasă,
La copii şi la nevastă.

331.—Mariţico de la munte.
La ce porţi păru' pe frunte,
Că ţi-au ieşit vorbă multe?
—Las' să'mi iasă,
Că nu'mi pasă.
M'a făcut maica frumoasă
Să iubesc şefii de plasă,
Dar zapciii nu mă lăsa.

Dobromir-Constanţa **P. Ştefănescu.**

332.—Bată-l focu' de urit
Că mult m'o mai amărit;
Cât am fost, cât am trăit
De urît am tot fugit
Şi urît am întâlnit.
Un'te duci el te'ntâlneşte.
Fugi de el, te urmăreşte,
Mergi pe deal, te duci pe vale
Tot urîtu-ţi ese'n cale;
Un'te duci urîţu-ţi vine
Ca şi umbra după tine.
De te-ai duce cât te-ai duce
Ceas cu ceas urît aduce.

Câte boale-s pe pământ,
Pentru toate leacuri sunt
Iar urîtul nu mai ştie
Nici de-un fel de doctorie.
Cum îi boala de urît
Nu mai este pe pământ;
Ca urîtul boală nu-i
Pe faţa pământului.

Din Crucea-Suceava de **Gh. Vlad.**

333.—Tot mai verde de-arţăraş,
Dragul gaicăi *băeţaş,*
Te-am iubit de copilaş
Şi acuma te 'nsuraşi;
Te 'nsuraşi şi mă lăsaşi..
Insoar'-te cu Dumnezeu
Că mie nu-'mi pare rău;
Nici aşa bine nu-'mi pare,
....Numai la ficaţi mă doare....
Şi mă doare cât 'oi fi,
Cât 'oi fi, cât 'oi trăi,
Până'n ceasul de-i muri,
Dragă, cum te-am iubit eu,
Să te-ajungă dorul meu,
Dorul meu şi mila mea:
Cu dureri şi boală grea!
Doru-'mi trece, jalea-'mi piere,
Nu mă 'ndur de mângâiere.
Lacrămile-'mi se usuc'—
Să te las şi să mă duc!..

[De la N. I. Dumitraşcu)

George Gh. Mitre

334.—Foaie verde pelinită
Zi din frunză măi bădiţă,
Cum ai zis şi-aseară
In cea dumbrăvioară.
Vai de mine cum ziceai
Inima ni-o *răcoriai!....*
Cum ai zis şi-aseară
Pe prispă afară.
Şi mai zi bădiţă,
Din cea frunzuliţă
Cum ai zis şi-aseară
In cea luncuşoară.
Vai de mine cum ziceai
Inima că ni *rupeai*
Şi mai zi odată
Şi ni-o *rupe toată!....*

(Dela Ichim Capverde, elev la şcoala poporală din Pătrăuţi pe Suceava).

335.—Hăi Ileană la poiană
Să săpăm o buruiană,
S'o dăm mâni-ta să moară.
Că de rău mâni-ta,
Nu ne putem noi lua!
—Lasă maica să trăiască:
Pe fereastă mă-i fură
La lună m-oi cunună
La soare m-oi giudecă.

(Dela Domnica Capverde din Pătrăuţi pe Suceava)

Alex. Morariu.

336.—Frunză verde alior,
A plecat neica Ion,
Şi s'a dus după amor,
Lăsând murgu' în pripon,
Priponit de-un alior.
Aliorul s'a uscat,
Şi murgu' s'a deslegat.
La Mariţa-'n poart'a stat.
De trei ori a nechezat,
Cu piciorn-'n poart'a dat,
Şi portiţa s'a stricat.
Mariţa, s'a deşteptat
Şi la murg că mi-o strigat:
—„Unde-i murgule Ion?"
—„El s'a dus după amor"
—„Du-te murgule şi-l cată,
Şi mi-l ad'aici îndată.
De 'l'ai găsi-n crişmă bând,

Să-i spui cu glas tremurând,
Că sunt de mult în mormânt !...
Iar de l'ai găsi culcat,
Să-i spui că m'am măritat ;
Şi de 'lai găsi dormind,
Să-i spui că m'am logodit.
Iar de 'l'ai găsi-n picioare
Să-i spui că-s tot fată mare.

[Auzită dela tata, Ciureşti-Tutova).

Gh. Ciurescu.

337.—Frunză verde de-alior
Mi-i barbatul băutor,
Mi-o băut vre-o şapte mori
Ş'o mie de gonitori.
Intr'o joi de dimineaţă,
Eşi cu nevasta'n piaţă,
—„De vânzare-i nevastă,
Cât mi-i cere pe dânsă ?"
—„Numai miea şi sută
Şi'ncă mai face ceva."
—„Copchiii te-or întrebă :
Unde-i tată, mămuca ?"
—„Am lăsat'o'n deal, la cruce,
Să v'aducă lapte dulce ;
Lapte dulce, cu zahar
Ca să uiţi orice amar."

Covurlui, Ţuţcani. **I. O. Zugravu.**

338.—Foaie verde trei văsdoase
Busuioc, nu te-ai mai coace !
Tu săminţe n'ai mai face !
Că din seminţioare ta,
Se iveşte dragostea.
Cine-i om şi se pricepe !
Dragosteà de-un'se'ncepe ?
Din inele şi din bete,
Vara din busuioc verde.
Cine-i om şi vrea să ştie
Că dragostea nu i moşie
Ca să iai pe ea chirie !

Din Dorna, judeţul Suceava.

I. Zotta

O samă de cuvinte.

367—395.

Haşcă,— ruptură dintr'un copac.

Şâclit,—stând coasa la soare, se prinde de ea o substanţă neagră; coasa se chiamă, că-i şâclită.

Boghet,— mult, mare: un car boghet, un car încărcat bine.

Obcină,— în loc de culcat: hai la obcină (hai la culcat).

(Bucovina) **P. Cârstean.**

Mangealâc,— Pârghie.

Cucie,— Căruţă fără leuci,— un fel de brişculiţă fără arcuri.

Mocirlă,— Noroi,— mai ales acelea unde se tăvălesc porcii şi bivolii.

Cătrăniţă,— Troaca în care se ţine cătranul (păcura).

Cloţă,— Cloşcă.

Faşă,— Legătura cu care se leagă peste scutece, un copil mic.

Târsână,— nojiţa de păr de capră ce se leagă peste obiele, ţărăeşti, şi mai ales unchiaşii.

Nojiţă,— aţă. Vezi sus.

Gldmăcioacă,— Gămălia din capătul unui băţ, sau alt-ceva.

Cioacă,-- Cârligul de la vraniţă, sau uşa oborului sau a grădinei, care se suceşte pentru a prinde uşa să nu se deschidă.

[Din Boureni-Doljiu]. **N. I. Dumitrascu.**

Buracla,— gramadă; ce buracla de oameni era aseară.

Dălcă,—ia seama, cu cine ai în dâlcă.

Merchiu,— în spate; copii mici se duc în spate sau merchiu, când ţăranii n'au căruţi, şi se duc la lucru, într'un loc depărtat. Se mai iau merchiu copiii ca să le facă gustul lor, ca ei să râdă.

Sfigitul,— om necurat. I-o ieşit băiatului bube, că moaşa n'o fost curată: mă 'nţelegi cum....

Pleamă,— soiu. I-o pleamă rea. Seamănă tat-'so.

Chijă,—soiu. Băiatul meu îi chijă rea şi pace!

Bodroanţe,— o grămadă de lucruri, însă toate rele.

Cocălteaţa,-- un stog de fân ori de altă ceva, însă mic de tot.

Hughet,— înainte. Dă-i huchet.

Huchit,— copt fără vreme—pripit. S'au copt fasolele, dar's mai mult huchite.

Căhui,— tulbure la minte, mai mult nebun.

Găf,— o covată mică unde se frământă cozonacii.

Troc,— covată de cernut făină.

Matroană,— veşca de la sită: sita cu matrama.

Motramă,-- ghem făcut din sdrenţe,—*mototol*[1] .

[Jud. Neamţ]. **A. Moisei.**

GLUME ŞI TACLALE

59.—Să mă vadă lumea!

Stătea şi ţiganul cu calul in iarmaroc.

S'apropie nişte cumpărători cari îl întreabă:

—„Trage calul la trăsură, măi ţigane?

—„Ba, răspunde ţiganul.

—„Da la călarie merge?

—„Ba.

—„Da la arie merge?

—„Ba.

—„Păi dar la ce l-ai mai adus aici mă ţigane!

—Să mă vadă lumea cu cine mă muncesc, zise ţiganul oftând din greu.

(Auzită de la tata) Jorăşti-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

1] Când ni se trimit cuvinte de acestea, să se accentuieze de către culegător.

60.—Şi-a găsit lelea bărbatul.

Erà odată într'un sat o fată mare care nu se mai putea mărita, nu doar că era urîtă; dimpotrivă, era foarte frumoasă dar avea un obiceiu, avea pârţag. De câte ori o cerea în căsătorie vre un flăcău, ea zicea că merge după el dar îi spunea dinainte că are pârţag şi să nu-i fie cu suparare, mai târziu.

Trecuse aşa mulă vreme şi fata cum îmbătrânise însă vorba ceea: „norocul omului nu se perde". Intr'o bună zi, îi vení în peţit un flăcău cam tomnatic care se potrivea cu ea căci avea şi el un obiceiu. Intră în vorbă; dar de unde până acum fugeau flăcăii de fată, acum mai nu mai vrea fata să se mărite auzind că flăcăul are harţag. Mă rog işi găsise lelea barbatul; parc'că tunase şi-i adunase!

In sfârşit dur la deal, dur la vale; unul mai dă, altul mai lasă şi treaba se făcu. Insurăţeii trăiau la început de minune; dar la o petrecere traiul cel bun se strică şi iaca cum: Prinzând femeia la chef, îi veni pârţagul şi nici una, nici două, umflă pe bărbatu-so de cap, îl trânteşte jos, înşfacă a scurtătură şi prinde-a ţi-l măsura aşa de bine, de mai erá să-l omoare de nu-l scoteau alţi oameni.

După trebuşoara asta, petrecerea se sfârşeşte şi femeiuşca cu pârţag plecă acasă împreună cu barbatu-so ca să-şi iea năframa căci cine n'o caută o găseşte, d'apoi cine o caută!

Dar ce să vezi măi bădică?! Cum ajung acasă, unde mi-o iea bărbatu-so de cânepa dracului, o trânteşte în mijlocul casei şi dă-i şi dă-i c'o despicătură da-a mărunţelul pe unde apuca, de-ţi era mai mare mila. Văzând ea că nu-i de şagă, unde începu a striga în gura mare:

„Măi bărbate, lasă-te de harţag că şi eu mă las de pârţag"!

Şi de atunci, uitând pârţagul, trăesc ca'n flori de măr.

Auzită delu Radu Ghioc din Ghermăneşti, Tutova.

V. I. Căuea.

61.—Ţaranul şi jidanul.

Un ţăran, venind odată prin postul Crăciunului în oraş, după ce-şi sfârşi treburile, se gândi să ducă *celei neveste* şi *celor copii*, cari îl aşteptau a casă cu gura căscată, niscaiva bunătăţuri.

După ce i se depănă prin minte tot felul de lucruri de mâncat, se hotărî să le îndulcească gura usturată de ceapă şi acrită de murături cu o fiertură de peşte.

Cum mergea spre hanul de unde trăsese, o carnı spre uliţa pescăriei.

Când colo ce să vezi? Câtu-i margina ei stăteau coşurile pline cu fel de fel de peşte care de care măi mare şi mai frumos, iar pes-

carul, un cogeami-te jidan—își răsucea burta rotofeie în toate părțile, făcând să zornăe banii cari alunecau in buzunarul, ce-i stă *chișcă* la pestelca cu care era încins.

După se-l poftiră cu: *Poftim badi Ghivon, pește bun, proaspăt*" cum îi treaba jidovească—țăranul nostru își aruncă ochii prin toate coșurile și-și alese din unul un crăpuștean auriu.

Luându-l în mână și mai întorcându-l, când pe-o parte, când pe alta, îl puse cu botul la ureche.

Jidanul se uită la țăran, dar îi dete pace.

Văzând însă, că nu-l mai scoboară de la ureche îl întrebă:

—Da, ce-l ții la ureche, bade Ghivoane ?.

— Apoi, iaca de ce-l țiu jupâne:

Am și eu un biet frate la Galați așezat pe malu' Dunării și-l întreb să-mi spue, ce mai face.

Când auzi jidanul răspunsul țăranului, îl păli un râs așa de-al dracului, de i se săltă burta și-i zornăiau banii în buzunarul pestelcii de sguduiturile râsului ca un clinchet de clopoței.

—Ei!.. și ce ți-a spus peștele—mai făcu jupânul, din mijlocul gurăcăscatelor ce se strânseseră *droaie* să râdă de prostia țăranului.

—Apoi, ce să-mi spue, răspunse țăranul scăpinându-se în cap, oare cum cu amărăciune, mi-a spus, că și *el* (crăpușteanul) îi plecat de trei săptămâni de la Galați[1].

(Auzită dela preotul C. Buiuc din Grivița jud. Tutova)

T. Popovici.

CRONICA

* Broșura **„Znoave versificate"** de d. *Victor Bilciurescu* (No. 485 din „Bibl. p. toți") cuprinde nu numai znoave ci și jocuri de cuvinte, vorbe de spirit și fleacuri ușuratice ca și împrejurările cari le nasc. Și mănuire ușoară, dar pe alocuri îndestul de greoae. De ales, puține lucruri cari ne privesc.

Am mai dovedit și'n altă parte că subiectelor de literatură populară nu le stă bine de cât îmbrăcate într'o singură formă: *graiul popular* pe care autorul, de și se pare că-l cunoaște, nu se folosește de dânsul.

* In **Albina. XII.—42,** *despre căpcăuni* de d. *C. Rădulescu-Codin.*

* Luni, 7 Septembrie, studenții adunați în marele congres din Iași, mergând, la cimitir s'au oprit și la mormântul nemuritorului *Ion Creangă*

1) Vezi: T. Pamfile, M. Lupescu, L. Mrejeriu, *Carte pentru tineretul de la sate*, p. 269.

lângă care d. Isăcescu, ieșean, a ținut o cuvântare. Tot acolo, studentele au început să adune mijloacele pentru așezarea unei cruci la capul celui, din păcatele noastre, uitat.

După prânz, în sala Teetrului Național, în acelaș scop, vorbește la deschidere d-ra Pupurică. **P.**

* Un număr de franceji au cercetat zilele trecute țara noastră și unul dintre ei d. *Dorchain* a ținut la Sinaia, în fața M. S. Reginei, o conferință despre *poezia noastră populară*. După cum am spus, conferențiarul nu e Român, iar unii din Românii cari l'au ascultat, au fost adânc mișcați de noutățile pe care le auziau. *D-na Dorchain* a citit întregi bucăți populare.

* In ziua de 18 Septembrie, a murit învățatul nostru istoric *Grigore Tocilescu*. Pe tărâmul literaturei populare a făcut loc în diferite reviste, culegerilor; în 1900, cu ajutorul ministerului școalelor a strâns în trei mari volume *Materialuri folcloristice* adunate de mai mulți oameni de școală.

* In **Românul de la Pind**, *obiceiuri la nunți* de la Românii din Macedonia.

* Moartea bătrânului Moceanu, cel de la care purcede dragostea pentru danțurile noastre populare. Le-a jucat pe scenele teatrelor până în cele mai îndepărtate străinătăți. **T. L.**

* **Cuza Vodă**, istorisiri pentru popor, cu câteva icoane: a lui Cuza, a Doamnei Lui, și a câtorva din tovarășii Săi, alcătuită de învățătorii: L. Mrejeriu, Călugăreni-Neamț, S. T. Krileanu, Broșteni-Suceava și Gh. Popescu, Vânători-Neamț; de vânzare la autori, 200 pagini, prețul 1 leu 50 bani. Cartea aceasta cuprinde pe lângă amintirile ce poporul păstrează neuitatului Domnitor *Cuza-Vodă*, și-o „povestire —adevărată— pe scurt, despre neamul nostru". Cei care cercetează sufletul poporului nostru și dragostea ce el păstrează celor buni și eîndurători cu el, vor avea în cartea aceasta material de cercetat foart, bogat, ca și în *„Stefan cel Mare și Sfânt"*, material curat, bine ales frumos și cu dragoste spus. Străinii cari nu ne știu sufletul vor avea prilej să cunoască încă odată curățenia, cinstea și sfințenia cu care țăranul îndumnezeește pe aleșii lui. Cărturarii satelor, învățătorii și preoții, vor avea în această carte o călăuză când vor avea de spus ceva din viața *Inaintașilor* noștri, iar *Țăranul* va ceti cu drag *„Ale sale dintru ale sale"*.

Indemn cu toată stăruința pe tovarășii învățători și preoți s'o cerceteze și s'o răspândească pe la sate, și de se vor căi, să blasteme pe

A. G. Lupu.

Poșta Redacției.

V. St. Fl.—Mihaleea, Bucovina.
Ș.—O publicăm la povestiri mai târzior. Așteptăm altele.
I. S. Luc.—Da, dar d-ta ne poți trimete mai mult și mai felurit.

Poșta Administrației.

Unora dintre cetitorii revistei li s'au trimis și li se vor trimite chitanțele de plata abonamentului prin poștă. Ii rugăm să ne ierte dacă le cerem dreptul nostru, căci din acest mic abonament își ține revista viața. Ș'apoi voim și noi să ne numărăm cetitorii ca că știm pe care ne putem bizui. Cei cărora nu le-au venit aceste chitanțe, *abonați* și *întemeitori*, ii rugăm să ne trimită ceea ce se cade.

OBOLUL

Intemeetorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **„Ion Creangă“** pentru strângerea fondurilor :

«CUZA-VODA»

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	61.25
C. N. Mateescu, profesor în R.-Vâlcea — — — — — — —	1.00
Total	62.25

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — — —	73.65
Foaia No. 330, încredințată d-lui **N. I. Dumitrașcu**, Boureni, Doljiu : *N. I. Dumitrașcu, 25 b., St. Petrescu, înv. 10 b., Ioan D. Mitre (Băețelul) 10 b. (Boureni-Dolj); Ioan N. Șufan, 50 b. (Intorsătura-Dolj); I. R. Cumpănaș, 15 b., Const. M. R. Popa, 10 b., Gh. Rădulescu, 15 b., N. Șerbănescu, 10 b. (Grădiștea-Vâlcea); V. N. Diaconescu, 25 b. (Băiești-Vâlcea); N. Ionescu (Coconoiu) 10 b. (Obislav-Vâlcea); I. Brătulescu, înv. 25 b. (Bogdănești-Vâlcea); D. D, Păsculescu 10 b. (Segarcea-Dolj); Marin Ionescu 10 b. (Coveiu-Dolj); B. Becherescu 10 b. (Băilești-Dolj* — — — — — —	2.65
Foaia No. 444, încredințată d-lui **T. Dragomir** Sascut. *Ni s'a trimis* — — — — — — — — — — — — — — —	4.50
Foaia No. 471, încredințată d-lui **Petru Gh. Savin**, seminarist, Jorăști-Covurlui. *P. Gh. Savin 1 l., I. Gh. Savin 50 b., Pr. Gh. Savin 50 b., N. G. Popa 50 b., Eust. Teodoru 50 b., D-șoara Ef. Bugeac 50b., D-ra Caraman 50 b., D-ra M. E. Teodoru 50 b., N. E. Teodoru 50 b., G. Munteanu 50 b., V. G. Savin 20 b., Z. Savin 20 b., N. E. Teodoru 25 b.. Gh. Babaca 20 b., T. A. Istrate 20 b., A. Vasilache 20 b., V. I. Buțurcă 20 b., G. N. Popa 10 b., V. Gr. Babaca 10 b., N. D. Veliche 20 b., N. Mache 10 b., V. Mache 10 b., I. Ghimpu 20 b., V. I. Tnase 10 b. — In totul 8 lei 05 bani ; se scad cheltueli 30 b.* — — — —	7.75
Foaia No. 112, încredințată d-rei **Virginia Stan**, com. Florești, jud. Tutova. *Dr. Al. Zambelovici 5 l., C. I. Gheorghiu 1 l. un țăran 1 l., d-na moașă a comunei 2 l., Smaranda Gheorghiu 50 b., Mihail Logojan 1 l., C. Păluvuță 1 l., P. I. Ionescu 1 l., Gh. Dimitrescu 2 l., Alecu Pușcașu 50 b., Maria T. Aritonescu 1 l., Eliza Gavriliță 50 b., Safta Gavriliță 50 b., M. M. Munteanu 2 l., Virginia Stan 1 l. 60 b. In tot 20 lei 60 b., se scad 70 bani cheltueli* — — — — — — — — — — — — — — —	19.90
D. **St. St. Tutescu**. obolul d-sale (foaia rămâne pe mai târziu) — — — — — — — — — — — — — — — — — —	5.30
Fooia No. 56,încredințată d-lui **Gh. T. Ionescu**, revizor scolar, Fălticeni. *Gh. T. Ionescu 2 l., Safta Apostoleanu 2 l., S. A. Spiridonescu 1 l., Emilia C. Mălurescu 1 l., Aspasia Alger 1 l., Marie C. Neculau 1 l., Const. Th. Mălurescu 1 l. (Fălticeni).* —	9.00
Va urma. **Total**	122.75

D-lui Artur Gorovei – Fălticeni

Anul II—No. 11. **Noembrie, 1909**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACȚIA: **T. Pamfile, Strada Țarigrad**

ADMINISTRAȚIA: **M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova).**

— BARLAD —

EXEMPLARUL:
In țară . . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

CINSTIŢI ABONAŢI

Vă rugăm din tot sufletul să ne trimetiţi abonamentul căci cu No. viilor, anul II să încheie; avem şi noi greutăţi peste cari trebue să trecem şi acesta nu vom putea-o face fără ajutorul Domniilor-Voastre.

Administraţia Revistei „IONCREANGĂ Zorleni-Tutova."

INŞTIINŢĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întăi a lunei. Numărul cuprinde o broşură de 32 de pagini în 8⁰.

Preţul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebue trimis înnainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile şi orice corespondenţă privitoare la publicarea şi îmbunătăţirea revistei, precum şi lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacţie, Tudor Pamfile str. Ţarigrad, Bârlad.

Cererile şi achitările de abonament, precum şi orice corespondenţă privitoare la administraţia revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa romănismul, ca limbă şi simţire, va fi primî cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărăşite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura şi clişeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum: cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părţile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerei va fi arătăt cel puţin prin ţinutul şi comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeţ şi pe o singură faţă a hârtiei.

Francarea corespondenţei se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Anul II—No. 11. **Noembrie, 1909.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Țarigrad Bârlad | ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova) | ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . . 5 lei În străinătate . 6 „

No viitor, închinat împlinirei de 20 de ani de la moartea lui Ion Creangă, cu numeroase chipuri și articole, se va trimete numai abonaților ce-au plătit pe acest an.

Măgarul, trenul, bicicleta și aeroplanul

«Franțuzul Blériot a sburat la 19 Octombrie în București»

Un gospodar din Țe pu Tecuciului, care-și cumpără din când în când câte o gazetă cu „poze" spre a-și înfrumusețà păreți casei, citește într'un rând ceva despre „acele cari sboară pe sus" și nepricepând în de ajuns, mă întreabă:

—Și adevărat să fie?

—Firește, îi răspund eu.

—Ei ași, că minciuni unde se află mai multe de cât în cărți și gazeturi!

—Ba nu-s minciuni, moșule; iute, nu vezi că se pomenesc nume, oameni; nu vezi că fețe regești chiar au fost față la sborul franțuzului?

—Ei, poi dacă-i așa, apoi îi mare minune. Vezi, noi iști dela țară nu știm, ca rumânii proști.. da'așa-i.... Mult avem să ne minunăm dac'a fi și le-om apuca sburând.... Mare minune! Zău mare.... Numai dac'or putea răzbate!

—Dar de ce nu?

—Poi nu știi dumneta cum îi omul? Prăpăstios îi omul nostru! Zău! Să vezi: Inainte vreme, prin părțile noastre, nu se aflau alte vite mari de cât boul și calul. Intr'un rând, aduce unul din Tecuciu un *măgar*, ori o măgăriță, nu știu bine. Dihania ceea, face ce face și se duce dracului. Iese din târg și-o ia spre răsărit, spre Corod. Corodenii, cum o văd, alta nu cred, fără numai că-i o minune, vezi, căci nu știau ce-s măgarii. Și după ea neică, unii, s'o prindă să vadă ce-i, de are urechii așa de lungi. Dar n'a fost chip. De la Corod, măgărița o luat-o spre Matcă. Mătcașii s'au chitit, s'au socotit și a ieșit hotărîrea că dihania ceea, nimica alta nu putea să fie de cât „mama iepurilor."- Au prins'o, au tăiat-o și au mâncat-o.

Asta am auzit-o.

Mai târziu s'au pornit „*trinurili*". Mare răscoală printre norod.

Auzi: drumuri de fier săpate prin dealuri și înălțate pe șesuri! Asta mai merge, dar, să vezi dumneta „caru' de foc", mare spaimă au mai tras bieții oamenii întâi. Prin alte părți s'au pus rumânii cu topoare și cu pietre și-au svârlit in „trinuri" să ucidă pe necuratul care le mână. Aistea le-am auzit iară, dar nu le-am văzut. Dar ne spunea tata, că la deschiderea drumului de fier pela Berheci, câteva zile la început, își luau oamenii dimineața mâncare și plecau în gloate de se așezau pe marginea drumului să vadă trenul trecând. Și stăteau toată ziua și sara se întorceau în sat. A doua zi plecau alții.

Dar' cu ochii mei am văzut ce-a pățit unul din Tecuciu care a venit la noi călare pe „*calu' cu două roate,*" că nu-i pot rosti numele. Era pe când cu *legea lui Maxâm* când s'au împușcat mulți oameni. A fost mare *pieiște* atunci. Se svonise că Maxâm cutreeră țara și vine cu *plicuri* pe la toate primăriile să pună dările. Unii spuneu că Maxâm a fost la Odobești, pe urmă la Cosmești, apoi la Tecuciu și când de când să pice și la noi.

In vreme asta, aduce dracu' cum îți spun, pe unul cu „cela". Repede mai mergea deavolul! Mai repede ca trinu' „Măi ce să fie asta?" zicea unul „Că știi ce? aista-i naiba" (Femeile și plodurile fugeau). „Măi știi ce? aista-i Maxâm". „Taci". „Să mor eu dacă n'a fi Maxâm cu plicu'". Atunci am auzit gardurile pârâind și capete de pari sburând pe de-asupra lui Maxâm. Da' pietre! D'apoi gălăgie! Cu mari peri ce-a scăpat!

Mai pe urmă, ne-am *dulmăcat* noi, da-i vorba c'o făcusem. Ni erau și capetele inferbântate de legea ceea a lui Maxâm, cu dările pe rachiu pe copii, pe fereste, pân' și pe puii de sub cloșcă!

Acu, om vedea ce s'a mai intâmpla și cu màchinile estia de sburat, dar nu cred să se întâmple nimic. S'a mai muiat lumea, nepoate.

—S'a mai muiat moșule; mai află de prin cărți, de pe la târguri.

—Așà, așa, numai că nu-i bine; vezi dumneta atâtea secete? Apoi vezi cum ne omoară secetele de un cârd de ani? Ne bate D-zeu, nopoate, că prea ne luăm la măsură cu el, că nu ne ajunge că vorbim pe sârmă, că la iarmaroace scoate lumină pe sârmă, că bate telegrame pe sârmă, acu mai umblă și ca păsările lui Dumezeu. De, bine-i, eu unul nu zic ba, dar iar mă întorc și zic: prea mare ni-i râsul și batjocura față de Cel-de-sus!

Tudor Pamfile.

POVEŞTI

16.—Natabela

Acu, cică era lângă palatul unui împărat un ciobotar. Ciobotarul ista avea o fată, da' frumoasă, nu aşa cum credeţi D-voastră, ci ca să vă închipuiţi cum, îi de ajuns să că spun că chiar feciorul împăratului se dădea în vorbă cu ea.

Di apoi iar ştiţi că ficiorii iştia de împăraţi îs tare meşteri de ales; mă rog vorba ceia : la soare te puteai uita dar la dânsa ba ! Da pe fata asta o chema Natabela. Şi, cum vă spusei, ciobotarul ista, şedea lângă palatul împăratului; de câte ori trecea feciorul împăratului la vânat, trecea pe lângă casa lui şi cum se potrivea, când trecea el la vânat, şi fata ciobotarului era în grădină; ba îşi uda florile, ba le plivea, mă rog, ce n'are de făcut cineva într'o grădină : Trece azi, trece mâni feciorul împăratului, îi căzu fata cu tronc la inimă; da nu ştia cum să intre în vorbă cu ea. Se gândeşte şi într'o dimineaţă, când Natabela îşi uda florile, numai ce-i zise feciorul de împărat ? Natabelă, Natabelă, bosuioc creşti, da ştii câte fire sunt pe el ?

Fata rămâne, mută, nepricepându-se ce să-i răspundă. Azi aşa, mâni aşa, feciorul de împărat de câte ori trecea pe lângă ea îi zicea : Bosuioc uzi, bosuioc creşte, da ştii câte fire sunt pe el ?

Se gândeşte ea, ce să-i răspundă, dar pace bună.

Dacă vede ea şi vede că feciorul de împărat, nu-i mai dă pace, să duce la o babă şi se jălueşte : iaca mătuşică aşa, şi aşa, învaţă-mă ce să fac ?

Lasă fata mea, să-ţi mai zică odată şi tu să-l întrebi aşa : Inălţate împărate, căci ca mâne poimâni ai să fii împărat, toată ziua scrii şi ceteşti, da Măria Ta ştii câte stele sunt pe cer şi să-mi spui? Ce avea să mai zică. Bun. Adoua zi feciorul de împărat iar : Natabelă, Natabelă, bosuioc uzi, bosuioc creşte dar ştii câte fire sunt pe el ? Da şi fata de colo : Dar Măria Ta, că, ca mâni poimâni ai să fii împărat, şi toată ziua scrii şi ceteşti, ştii câte stele sunt pe cer ? Feciorul de împărat tăcu cum tace peştele iar fata fugi râzând în casă. Feciorul de împărat rămâne ruşinat, şi îşi muşcă buzele de ciudă că l-a rămas pe domnul fecior de împărat, o fată de ciobotar. Ei, lasă fată de ciobotar că-mi răsbun eu. Dar cum ? Cum mergea el gândindu-se, numai ce aude pe unu că striga la peşte: Hai le peşte, hai la peşte! li veni degrabă un plan şi se duse la pescarul ceala, îi cumpără căruţa cu peşte, cu tot cu cal, ba încă şi hainele. Se îmbrăcă şi jurai că de când o fost el numai păscar a fost. Şi unde nu începu a striga în gura mare. Hai la

peşte hai, la peşte proaspăt, iaaa-cum strigă păscarii. Aude şi fata ciobotarului.

—l'auzi, tată, strigă la peşte, noi nu luăm ?

—Ba să luăm draga tatei, cum să nu luăm da vezi că s'a întâmplat să n'am parale acu, da du-te şi-l întreabă nu dă pe săcară ? şi-i da un căuş şi ţi-a da un chitic, doi. Se duce fata şi-l întreabă :

—Jupâne, nu dai peşte pe săcară, că n'are tata parale ! ?

Nu dau pe sacară, numai pe parale, zice păscarul ceala şiret, dar pentru mătăluţă îţi dau căruta cu totul numai să te sărut odată. Fata nu mai statu la vorbă şi se întoarce acasă. Tată-său de colo: Ei ţi-a dat ?

—Lasă-l dracului, tată, că-i nebun, cică să mă sărute şi mi-l dă cu tot cu căruţă.

Ei şi tul acu ce-i dacă te-o sărută, făcu tată-său de colo. Da încaltelea avem o căruţa de peşte; nu fii proastă şi lasă-l să te sărute. Dă, fata ce să facă, îl ascultă şi luă peştele.

Trece o zi. trec două dela întâmplarea asta. Da fata tot nu se putea dumeri de ce adică păscarul ceala să-i dea căruţa cu tot cu peşte numai pentru că a sărutat-o. Trebue să fie ceva la mijloc. Dar că acela care a sărutat-o, era feciorul împăratului, nici nu-i trăsnea prin cap. Intr'o zi, nu-ş ce tot robotea pe afară, numai ce aude pe feciorul de impărat.

Natabelă, nu mai dai o sărutare pe-o căruţă cu peşte !

Iiiii, acu se lumină ea şi se dumeri cine o fost pescarul şi de ce i-a dat atâta amar de peşte numai pe o sărutare. De ciudă, nu-i era ei ciudă, că dă, cine n'ar fi bucuroasă să o sărute un fecior de imparat, da-i vorba vezi că a pâcâlito. Intr'un suflet alergă iar la baba ceia şi iaca mătuşă, cum şi iaca cum.

N'ai grijă, fată hăi, îi zise baba, aşa-i povestea ? Apoi lasă că i-o facem noi. Să-mi faci rost de un vas cu miere, nişte pene şi să le aduci la mine aşa cam pe înserate. Fata făcu ce făcu şi-i aduse tot ce ceru baba. Apoi făcu ce-o învăţa baba.

Se unse cu miere peste tot trupul, după aceia se tăvăli prin pene de se făcu tot una de pene. Se despleti, îşi legă două aripi de gâscă de umeri luă un cuţit în mână şi pe la mezul nopţii pâşşş, pâşş, de nici apele nu o simţiră, se strecură în odaia feciorului de împărat, care, cum o văzu în bataia lunei, înlemni, şi de frică abia putu bâlbâi.

—Cine eşti şi ce cauţi ?

Fata de colo cu glasul schimbat şi răstit:

—Eu-s Arganghelul Mihail şi am venit să-ţi iau sufletul.

—Mă rog, sfinte Arhanghele, mai lasă-mă să mai trăesc, că-s tânăr, că aşa, că pe dincolo, se ruga bietul băet, încât pe Natabela cât pe ce s'o buşiască râsul, dar se stăpâni şi zise iar :

—Te las dar să mă laşi să te însemnez cu cuţitu' ista, şi feciorul de împărat vesel că a scăpat cu viaţă îi zise :

—Fă-mi, te rog, ce vrai, numa nu-mi lua sufletul.

Şi-l scrijălă fata cu cuţitul şi se duse acasă veselă că şi-a răzbunat. Trece ce mai trece, feciorul de împărat nu se mai vedea.

Pesemene l-a prins *lichiturile* de frică, îşi zicea Natabela, când, numai ce aude pe feciorul de împarat iar. Natabelă nu mai dai o sărutare pe o căruţă de peşte !

Da pe Măria Ta, cum de te-a ertat Arhanghelul şi nu ţi-a luat sufletul ?

Ihai, se făcu feciorul cel de împarat foc şi pară de mânie. Nu şi nu, că el are să ia de nevastă pe fata ciobotarului. Tata-său şi maicăsa, i-au făcut voia că atâta fecior aveau şi l-au lasat în banii lui. Iar el trimise peţitori la ciobotar să-i dea fata după dânsul. Când aude ciobotarul, rămâne trăsnit. Nu-i venea să creadă, ci, ori îl ia în râs, ori împăratul a înebunit. Da fata pricepu planul feciorului de împărat că el o ia să-şi răzbune şi fuga la babă. Iacă mătuşă, ce-am păţit acu cică să mă ia de nevastă.

N'ai grijă, ii zise baba. Spune că te duci şi lasă să se facă nunta şi pe urmă-i treaba mea.

Fata se lasă în nădejdea babei. Făcură nunta, fără nici o petrecere, ci numai de ochii lumii că feciorului de împărat nu-i ardea de însurătoare, cât să se răzbune. Da baba ceia, uităi să vă spun, era de casa împăratului şi făcu ce făcu şi-i află planurile feciorului de împărat.

Căută o pele de ţap, o cusu de o făcu burduf, o umplu cu vin roş şi vinul ceala dulce, dulce cum îi mierea. Puse burduful pe pat, îl îmbrăca în strae femeeşti, şi închipui un chip de femee. Ii învăli faţa cu un ştergar (că aşa era obiceiul pe atunci) şi-l lăsă acolo.

Iar pe fată, o învaţă să se ascundă şi să tacă şi după ce a auzi şi a vedea că feciorul de împărat se căeşte atunci să se dea pe faţă.

In sara nunţii numai iaca şi ficiorul de împărat intră în odaia unde ştia că-i Natabela, cu paloşul în mâna.

—Ei, căţea, ai crezut tu ca să-ţi baţi joc de mine, şi crezi că te am luat de nevastă? Ţe-am luat să te omor şi harşt cu paloşul în burduful ceala, şi unde nu începu a curge la vin roş.

Iii ce mai sânge a avut (el credea că-i sânge) şi gusta din sânge. Iiii ce sânge dulce a avut aşa trebue să-i fi fost şi sufletul şi ce frumoasă era, păcat că am omorît-o. Şi unde nu-l cuprinse o jăle; dar fata de colo, de unde era ascunsă, atâta a aşteptat, îi şi sare în gât:

Da nu m'ai omorît pe mine, ci mi-ai omorît moartea. Feciorul de împărat de odată nu ştia ce să creadă, dar când află el şeretenia,

ii zise fetei: Aşa nevasta îmi trebuie; şi unde nu făcură o nunta din nou, da ce nuntă, asta era chiar nuntă de împărat. Dădu poruncă şi făcură fântâni cu vin şi cirezi de boi fripte de a venit toată golănimea din toată lumea şi a mâncat, şi-a băut; şi m'am dus şi eu, am mâncat cât mi-a cerut inima şi am luat şi acasă un ulcior cu vin şi o bucată de friptură. Pe drum mă întâlnesc cu naş Ion:

Da unde ai fost.

Ei, unde să fiu, ia la nuntă la feciorul împăratului.

Da ce ai acolo?

Ce să am; ia nişte vin şi nişte friptură.

Dă-mi şi mie. Ii dau. Bea, bea, mânâncă, mânâncă, şi numai iar: Mai dă-mi. Şi când l-am trăsnit odată cu friptura peste dinţi de şi azi ii ştirb iar cu ulciorul în cap, de şi azi are un cucui. Da vezi că eram am cu chef atuncea. Adoua zi zi când s'a trezit, din mahmuria lui, vine ca mine.

Da oare pe mine, m'a primi împăratul? îmi zise el.

Cum să nu îi zic eu. Da el s'a dus şi dusu-i şi în ziua de azi.

Şi mă suii pe un fus.
Şi gătii ce avui de spus.
De acum altă dată,
Alta şi mai gogonată.

(Spusă de mama, Z. Savin 1909 Iulie 12)
Com. Jorăşti-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

17.— Mătuşa şi gaia[1]) cea hoaţa.

A fost odată, ca nici odată, că de nu erà nu se povesteà şi nici eu n'aveam de unde aflà.

A fost odată, o mătuşă ş'un unchiaş, cari-şi târau şi ei bătrânele de azi pe mâine — cum puteau.

Ei au fost având o purcică, pe care o „arăneau“, cum nu se puteà mai bine.

Că de!... atât aveau şi ei. Incolo — sănătate; copil nu, nimic nu.

După ce s'a îngrăşat purceaua bine, unchiaşul a tăiat-o. Şi, după ce a pârlit-o şi a ciopârţit-o, aşezând-o la saramură, mătuşa a pus maţele intr'o copaiţă şi a plecat cu ele la gârlă să le spele.

— „Vezi, fa — ii dete 'n grijă hoşcotinu' de unchiaş — să nu-ţi scape vr'un maţ pe gârlă, că te-ai dus! Le înumăr: şi când o lipsi vr'unul, îţi rup toiagul ăsta pe şira spinării.

Al focului unchiaş, par'că'i fu gura seacă! Spălând mătuşa maţele

1) Pasăre neagră de cele mari (corb) răpitoare. I se zice *gaie* pe semne, pentru că cântând, face: ga! ga! gaaa!

colo în apă, îi scapă unul pe gârlă; dar, păn' să-i bage ea de samă, şi să se ia după el prin apă, ca să-l prindă, o gaie, care se află şi ea pe malu' gârlii, fu mai iute de picior decât mătuşa.

Inhăţă maţu' şi: fâl! fâ! sbură cu el, atârnându-i în urmă, ca coada smeului. Se puse cu el într'un plop din apropiere.

Cu ochii innecaţi în lacrămi, mătuşa începu să se roage!

—«Dă-mi gaie mâţişoru'
«Ca mă bate uncheşelu'
«Tot cu toegelu'»!

— Ba, răspunde gaia—că nu mi-ai dat şi mie un puiu! —

Mătuşa dete fuga la cloşcă.

— Cloşcă, dă-mi un puiu să i-l dau gaii, să-mi dea mâţişoru',

Că mă bate uncheşelu'
Tot că toegelu'.

— Ba, îi răspunze şi cloşca, că nu mi-ai dat şi mie un pumn de boabe.

Se duce la moară după boabe.

—Moară, dă-mi un pumn de boabe să i le dau cloştii; cloşca să-mi dea puiul; puiul să-l dau gaii, să-mi dea mâţişoru',

Că mă bate uncheşelu'
Tot cu toegelu'.—

— Nu-ţi pot da, că n'a venit moraru' să mă ferece.

Porni într'un suflet, biata mătuşă, după morar.

— Morarule, hai de ferecă moara, să-mi dea un pumn de boabe, ca să le dau cloştii; cloşca să-mi dea puiul; puiul să-l dau gaii, să-mi dea mâţişoru',

Că mă bate uncheşelu'
Tot cu toegelu'!

— Nu merg, zise morarul, că n'am ciocan. —

Dete fuga la ţigan[1]), să-i dea un ciocan.

— Jupân fierar, dă-mi un ciocan, pentru morar, să ferece moara; moara să-mi dea boabe ca să le dau cloştii; cloşca să-mi dea puiu; puiul să-l dau găii; gaia mâţişorul,

Că mă bate uncheşelu'
Tot cu ciomăgelu'!

— Ba că nu mi-ai dat şi mie o oală de lapte.

Se duse biata mătuşă şi la vacă.

— Văcuţa mamii, dă-mi o *boalcă* de lapte, să-l duc unui ţigan, să-mi dea un ciocan; cocanu' să-l dau morarului, să ferece moara; moara să-mi dea boabe; iar boabele cloştii; cloşca să-mi dea puiu; puiul să-l dau găii; gaia să-mi dea mâţişoru',

1) Ferar; fiincă mai ales ţiganii sunt fierari, se zice mai adesea ţigan (în graiul popular) decât ferar:
«Mă duc la ţigan să-mi facă un bleahu».

Că mă bate uncheşelu',
Tot cu toegelu'!

— Ba, răspunse vaca, că nu mi-ai dat şi mie o mână (pală) de fân.

Ce erà să mai facă mătuşoaica? Und' să găsească ea fân? N'avù încotro: porní în trap la câmp.

—Câmpule dă-mi o pală de fân; fânul să-l dau vacii; vaca să-mi dea lapte, să i-l duc ţiganului; ţiganu' să-mi dea ciocanu'; ciocanu' să-l dau morarului, să fere moara; moara să-mi dea boabe, ca să le dau cloştii; cloşca să-mi dea puiu; puiu' să-l dau găii, să-mi dea măţişoru',

Că mă bate uncheşelu'.
Tot cu ciomăgelu'!

— Ba,răspunse câmpul — „luându-i apa dela moară“ — Că n'ai venit cu ciobul să mă tămâi şi pe mine[1]).

— „Ei, sărăcuţ de maica mea, Doamne! se căinà mătuşa. L-aş tămâia, că nu m'ar durea mâinile, dar de und' să iau tămâe“? D'acolea din câmp se vedea licărind turnul bisericii din sat. — Desnădăjduită, alergă la biserică, unde găsi pe popă în uşa altarului.

— Sărut mâna părinţele! Te-aş rugà, dacă eşti bun, să-mi dai un bob de tămâe, să tămâez câmpul; câmpu' să-mi dea fân; fânul să-l dau vacii, vaca să-mi dea lapte; laptele, ţiganului; ţiganu' să-mi dea ci canul; ciocanu' să-l dau morarului, să ferece moara; moara să-mi dea boabe, ca să le dau cloştii; cloşca să-mi dea puiu; puiul să-l dau găii să-mi dea măţişoru',

Că mă bate uncheşelu',
Tot cu ciomăgelu'.

Popa — om a lui Dumnezeu — se îndură de mătuşă şi-i dete un bob de tămâe, cât o alună.

Cu el, mătuşa tămâiè câmpul. Câmpu' îi dete fân; fânu' îl dete vacii; vaca 'i dete lapte; laptele 'l dete fierarului; fieraru' 'i dete ciocanu', ciocanu' îl dete morarulai; morarul ferecă moara; moara îi dete boabe; boabele le duse cloştii; cloşca îi dete puiu; puiu 'l dete găii; *Gaia ii dete măţişorul*· Aşa că scăpă biata mătuşoaică:

«Să n'o bată uncheşelu',
Tot cu toiegelu'!

Iar eu:

Incălecăi p'o alună
Şi vă spusei o minciună;
Alună, cu coaja tare,
Că şi aluna fu mare!

(Dela Maria lui Costache, din Goleştii Badii Muscelului; femee de 58 de ani).

Variantă No. 18. **D. Mihalache.**

NOTĂ. De aci a eşit zicătoarea: «O ţii, ca gaia, maţu'!», atunci când cineva nu mai isprăveşte o treabă de făcut, ori o vorbă începută.

1) E o zi a anului (Mănicătoare) când femeile tămâe ogoarele ca să fie mănoase.
2] Vezi pentru acest soiu de poveşti Tudor Pamfile, *Jocuri de copii* I. p. 30—31.

18.—Uncheşelul şi Mătuşica.

A foŝt de mult cic'o mătuşică şi un unchiaş...Şi pe tot sufletul lor avea dor un porc ce erea cam gras. Mătuşica şi-a suflat muncii şi n'a băgat de samă încotro 'i-a aruncat, şi au căzut pe porc, şi ea—mătuşica,—când 'l-a văzut aşa pe porc, a zis:

—Uncheşel—uncheşel, hai să tăiem porcu', că iote cură untura dupe el.

Unchiaşu', de colo, a zis:

—Haideţi!...

'L-au luat şi 'l-au tăiat. Apoi mătuşica s'a dus cu maţele la fântână, n'a băgat de samă şi a venit o gaie şi i le-a luat.

Ea s'a rugat de gaie să-i dea măţişoarele, că o omoară uncheşu' tot cu toegelu'!...

—Ba mamă că nu 'mi-ai dat astă vară nici un pui!

Mătuşica s'a dus la cloţă:

—Cloţă-cloţă, dă-'mi un pui, puiul să-l dau găii, gaia să'mi dea măţişoru' că mă omoară uncheşelu', tcot cu toegelu'!

Cloţa a zis:

—Ba mamă, că nu 'mi-ai dat astă vară nici o mână de mei!....

S'a dus la grădina cu mei:

—Grădină-grădină dă-'m' o mână de mei, meiul să-l dau cloţii, cloţa, să-'mi dea un pui, puiul să-l dau găii, gaia să-'m' dea măţişoru' că mă omoară uncheşelu' tot cu toegelu'!....

—Ba mamă, că nu m'ai măturat astă-vară de fel!

S'a dus la grădina cu mături:

—Grădină-grădină, dă-'m'o mătură, cu mătura să mătur gădina de mei, ea să-'m' dea o mână de mei, meiul......ş. c. l....

Gaia, pe urmă, dac'a văzut aşa, 'i-a dat măţişoarele, şi-atunci s'a dus acasă.

Ninsase acolo mult-mult şi-'i erea frig. S'á rugat de unchiaşi să-i deschidă uşa. Unchiaşu' a zis s'o ningă pân' la glesne. Ea 'i-a răspuns.

—Uncheşel-uncheşel deschide uşa că mă ninsă pân'la glesne.

N'a vrut!:

—Las' să te ningă păn' la genunchii!

Pe urmă a zis mătuşica:

—Uncheşel-uncheşel, deschide uşa că mă ninsă pân'la genunchii.

N'a vrut nici atunci!..

—Las'să te ningă pân'la brâu!

N'a vrut nici-atunci!

—Las' să te ningă pân' la subţiorii!

Iar n'a vrut!.

—Las' să te cutroapă!

N'a vrut nici atunci!

Dac'a văzut aşa, a plecat. S'a dus aşa, s'a dus, pân'a dat de-o târlă.

Când a ajuns acolo, a făcut mămăligă, a pus masa, a pus laptele pe masă, brânză, şi ea s'a pitulat dupe uşă.

Când a venit ciobanii cu oile, au văzut masa pusă acolo şi au zis:

—Cine a făcut astfel, să ne fie noauă mumă bună!

Ea tăcea dupe uşă.

Ciobanii iar au zis:

—Cine ne-a făcut nouă, asta, să ne fie mamă rà!

Ea iar a tăcut dupe uşă!

Ciobanii iar au zis:

—Cine ne-a făcut noauă, asta, să ne fie tată bun!

Ea tăcea!....

Ei iar au zis:

—Cine ne-a făcut noauă, asta, să ne fie tată rău!

Ea iar a tăcut!

Ei atunci au zis iar:

—Cine ne-a făcut noauă, asta, să ne fie mamă bună!

Ea a răspuns atunci:

—Eu, maică, eu!

Au zis ciobanii să fie muma lor şi pe urmă au şezut cu toţii la masă, ş'au mâncat, şi pe urmă, dupe ce-au mâncat, ea a luat cămăşile ciobanilor, s'a dus cu ele afară şi a şezut să le cârpească. Cârpind, aşa a zis către ciobani:

—Maică, am şi eu un uncheşel acasă, dacă vreţi, să-l lăsaţi şi pe el aici!....

Ce:

—Du-te de-l àdu de-acasă.

Ce:

—Da'are un *nărav!*

—Ce nărav mamă?

—Are un nărav de cam mănâncă mult şi străfigă.

—Lasă maică, că-i băgăm noi un dop de mei pe gât şi n'o să mai străfige.

S'a dus ea atunci, şi l-a adus de acasă.

I-au dat să mânânce mult, şi 'i-au băgat pe gât un dop de mei, şi a venit o albină şi: sbârnnnn....sbârnnnn....s'a dat pe lângă el şi 'l'a înţăpat, şi el:....â....hâ....lele....'i-a sărit dopul!

Auzită dela copilul Mutilă Gh. Pavel, de 9 ani, clasa IV primară.

Variantă No. 17. **N. I. Dumitraşcu.**

CANTECE BATRANESTI

11.—Iancu.

Frunză verde păltinel
Când eram mai mititel
Unde mă culcam dormiam.
Dar de când m'am făcut mare
Trupul meu hodină n'are
Tot cu ochii după soare
Şi cu flinta la spinare.
Cine mă vede călare
Toţi imi zice căpitane
Şi de frică-mi dau părale.
Frunză verde brad rotund
Ce te legeni fără vânt ?
Ci te-oi tăè trunchiurele
Şi te-oi face scăuele
De-or şăde mândrele mele
Care m'am *iughit* [1]) cu ele
Din tinereţile mele.
Hătu-ţi legea Olt spurcat
Ce vii mare turburat
Şi-aduci plăghii [2]) şi butuci
Şi capestre de cai murgi
Şi căpete de voinici.
Hătu-ţi legea Olt spurcat
Secà-ţi-ar isvoarelè
Să rămâe pietrilè
Să le ardă soarelè
Să trec cu picioarelè
Să-mi văd surioarelè.
Foae verde-a bobului
Sus pe malul Oltului
Paşte calu' Iancului
Calul paşte şi necheează
Iancu plânge şi oftează.
Măr Iancu că-mi pleca
Murgu-i Oltul spinteca
Şi amândoi pe mal eşà.
Când pe mal el ce-mi văzu ?
Poteră de arnăuţi
'Ncălecaţi pe cai mărunţi.
Da Iancu când îi văzu
Drumu' murgului dădu
Descărcând pistoalele.
Inspre Olt că se 'nturnară
Şi întrînsul se aruncară
Gloanţele că-i şuerau
Pe deasupra capului.
Şapte gloanţe mi-l loviră
Şi în apă că picară.
Iar murgu-i înebunit
Inspre mal s'a repezit
Şi 'n codru s'a prăpădit
Dar apele Oltului
Un voinic duceau la vale
Pân'n Dunărea cea mare
Nejălit de nimenea
Neştiut de nimenea [3]).!

Auzit dela lăutarul Gavrilă Cobzarul cam de 60 de ani, in Bârlad 20 Iunie 1909

Petru Gh. Savin.
Jorăşti-Covurlui.

12.—Mărin.

Astă-zi zi de sărbătoare
Trec flăcăii la plimbare,
Numai Mărin la 'nchisoare
De tre ani lipsit de soare.
—Când 'oi zice lin pelin
Pe drum, de la Severin,

1) Iubit.
2) Plăvii (paele gunoaele, ce le aduce apa in cursul său).
3) Se vede, cântecul se incepe cu alte cântece, obişnuite singure. [Nota Red.]

Vine tata lui Mărin
Cu doi-spre-zece boi bătrâni.
—Vându boii jumătate
Pe Mărin nu-l putu scoate.
—Frunză verde lin pelin
Pe drum, dela Severin,
Vine mama lui Mărin
Cu nouă-spre-zece buţi cu vin.
Cum ajunse le vându,
Pe Mărin nici că-l văzu.
Pe drum, de la Severin,
Vine—amanta lui Mărin
Cu două sălbuţe 'n sân.
Dete salba cea mai mică.
—Mărine nu-ţi fie frică.
Dete salba cea mai mare
Şi-l scoase de la 'nchisoare.
Dete salbă şi-o cunună
Şi plecă cu el de mână.
Trânti salba de pământ
Şi plecă cu el de gât.

St. Stănescu Bărceanu.

POVESTIRI şi LEGENDE

52.—La Facerea lumii.

Innainte de a se zidi pământul, cât vedeai cu ochii, nu erà decât apă şi iar apă. Atunci s'au prins fraţi de cruce D-zeu cu sf. Petru şi cu Faraon sau mai marele dracilor (Scaraoschi), şi au făcut între ei un zapis (contract), drept chezăşie că n'au să se despartă nici odată.

Şi umblau aşa câte trei prin apa aceia, neavând de loc, unde să se odihnească.

Atunci D-zeu zise lui Faraon. „Nefârtate, vârî-te în fundul apei şi scoate în numele meu pământ cât vei lua cu amândouă mânile".

Atunci, dracul se vârî în apă şi scoase pământ în numele său, dar apa i-l luă din mână. Se vârî adoua oară şi scoase în numele Domnului. Apa iar i-l luă, dar îi mai rămase pe sub unghi'. Când eşi de-asupra. D-zeu îl întrebă, „Ai găsit nefârtate?" „Am găsit fârtate dar până să ies din apă, mi-a rămas numai sub unghii."

D-zeu adună de pe sub unghiile diavolului o bucăţică de lut de mărimea unei fasole şi prin puterea lui făcu, ca acea bucăţică să se facă mare cât un pat, pe care se culcă câte trei. Dracul se culcă la spatele lui D-zeu, cu gândul ca, când a adormi, să-l dea în apă. Dar D-zeu care ştia ce vrea deavolul să făcù că doarme. Dracul începù să-l împingă jos; iar D-zeu tot mărea pământul şi l-a tot mărit până l-a făcut cât e azi de mare şi până ce dracul a ostenit, văzând că nu-l poate da în apă pe D-zeu şi că degeaba se munceşte, că nu îi este dat lui să rămână singur stăpân peste pământ.

Dar fiindcă pământul erà drept ca faţa mesei, D-zeu se gândi să facă dealuri, dar nu stia cum. De aceia trimise pe sf. Petru la arici, să-l întrebe dacă nu ştie el, cum le-ar putea face. Sf. Petru se duse,

şi-l întrebă. Ariciul îi spuse aşa.— „Spune lui Dzeu, că după cum m'a strâns pe mine grămadă, tot aşa să strângă şi pământul şi dealurile vor fi gata. Şi D-zeu 'făcu aşà.

Se crede apoi că pământul pluteşte pe apă şi că prin câte o crăpătură esă de-asupra.

După ce pământul fù gata, aceşti fraţi de cruce se gândiră, să-şi facă un fel de locuinţă a lor. Şi aşa D-zeu îşi făcu raiul şi aşeză la poartă pe sf. Petru. Iar dracul işi făcu iadul, în care aşeză o sumedenie de scaune şi paturi, căci ştia el că o să aibă mai mulţi musafiri.

In mijloc aşeză un scaun mare şi frumos pe care să stee fratele lui, D-zeu, de care nu avea nici o teamă, din cauză că contractul dintre ei şi cu sfânta cruce, erau în mânile diavolului.

Faraon după ce-şi întocmi gospodăria lui (iadul) eşi pe pământ şi începù să trebăluiască şi pe aici.

Şi aşà făcù o casă numai cu uşă, fără fereste şi cără lumina în casă cu o baniţă.

Când venì D-zeu şi îl văzù muncindu-se aşà rău, întrebându-l ce face, el îi spuse că-i întuneric în casă şi cară lumină. D-zeu sparse peretele în câteva locuri, făcù ferestre şi aşeză o cruce (cercevele) şi dracul fugì din casă.

Carul e făcut tot de diavol, dar l-a lucrat în casă şi când să-l scoată afară, n'a încăput pe uşă şi l-a tot tras, până a dărâmat casa. Şi a făcut altă casă tot peste el.

Şi s'a muncit aşà, până venì D-zeu; îl scoase bucată cu bucată afară, desfăcându-l, îi puse cruce şi dracul fugi [1]).

(Culese cu ajutorul absolventei Maria Săcrieru din Floreşti-Tutova)

Virginia Stan.

53.—Cúm a gonit femeia pe dracu'?

Ş'o dată o sămănat un bărbat un lan de grâu şi când s'o dus pe după Paşti să vadă grâul de-i frumos, i s'a înmăgurit sufletul. Ici şi colo câte un fir par'c'ar fi fost cartoafe. Ii erà ciudă omului de nicì pământul nu-l ţinea. Şi'n ciuda ceia a zis — câte nu zice omul la mânie? „al dracului să fie grâul aista!"

Dracul, după ce-o văzut pe om plecând, şi l'a luat în stăpânire pentru el — după cuvântul omului.

S'au început să se îndesească firele, ş'a crescut mândru şi frumos.

Vine timpul secerei. Oamenii seceraseră prin partea locului. Unul dintre vecini numa' ce spune celuia că de ce nu se duce să-şi secere bunătate de grâu că-i copt şi frumos cum nu mai este altul pe acolo.

1] Despre *Facerea Lumei*, mai aşteptăm şi din alte părţi.

Omul se duse să-l secere și îndată; hop! ţup! dracul se înfăţişează.

— Ce cauţi la grâul meu ?

— Poi nu'i sămănat de mine ?

— De tine-o fi dar mi l'ai făgăduit mie și dacă te ai apucà de el, să ştii că o paţi !

Românul a plecat; căci de, cu dracul nu te poţi pune!

Se duse şi spune femeei. Femeia... las' pe dânsa !

Işi iea secerea în mână şi pleacă la secerat grâul. Cum ajunge acolo se dezbrăcă cum era dezbrăcată şi bunică-sa Eva şi începe să aştearnă 'n poloace grâul la pământ.

Dracul o vede şi pleacă 'n spre ea.

Şi cum femeia stătea cu dosu 'n spre drac şi când acesta o vede dedeparte, stă pe loc şi să gândeşte în sinia lui: Măi ce să fie ? Popă cu barbă ? Nu prea seamănă ! Ţap ? Iarăşi nu !...

Şi pe când dracul se gândea aşa, privind-o dedeparte, femeea se scoală şi se 'ntinde pe spate.

Când a văzut dracu', s'a spăriet ş'a fugit de nici că i-a mai trebuit grâu dela omul cela.

Şi, iaca aşa, a spăriet femeià pe dracu'!

(Jorăşti-Covurlui).

[Vezi No. 11-13 An. I p. 112—116.] **Pr. Ioan C. Beldie.**

GÂCITORI

25.—Ochii.
Tărtăcuţă neagră,
Peste câmp aleargă.—Gor. 1237

26.—Clanţul uşei.
Am venit la voi acasă
S'am tras pe mă-ta de buric
Ş'a făcut : *cucurig* !

27.—Moara.
Pe dealul lui Baibarac
Se dau dracii de-a c-ru'n cap.

28.—Opincele.
Am două coveţele : ziua pline,
noaptea goale.—Gor. 1281

29.—Cofa şi ceaunul.
—Ei tu, groaso, scurto, un'te duci ?
—Da' tu, arsă'n fund de ce mă'ntrebi ?.—Gor. 278-80.

Ciureşti-Tutova **Gh. V. Şuşnea.**

30.—Opinca,
Găinuşcă peste guşă.
Zarai gonţa pe sub guşă;
Zarai gonţa pe cuptor
Zapurighi gonţa 'napoi.

31.—Războiul (stativele)
A poruncit împăratul la norodul
Ca să se tocmească podul
Cu *bicicul clocotici*
Când pocneşte
Clocoteşte.—Gor.—1741

Bucovina **P. Cârstean**

32.—Păcorniţa.
Umblă tata după Stana
Cu-*cociţa* cu untură

S'o ungă la crăptură.

33.—Ciobota.

Trag, trag, pân'o bag:
Coț, coț, pân'o scoți.—Gor. 412

34.—Suveica.

Fălie pe pepene
Bag'o'n bortă repede.—Gor. 1789

35.—Cimpoiul

Unflămnisă.
Gânfămnisă,
Berbeleaua sculamnisă
Dă-i, dă-i, dă-i, că n'ai ce-i face
Gor. 406

Valea-Bistriței **D. I. Farcașanu.**

36.—Secerea.

Mătușică gârboviță.
Cu dinții de veveriță,
Cu c-rul de băț uscat.

37.—Gâsca.

Am o tigvă titiană
Sboară noaptea pe poiană.—
Gor. 882

38.—Calul

In pădure: cioca-boca!
In târg: *treapa—leapa!*
Acas': mi-ho-ho!—Gor. 215

39.—Coțofana pe cuib.

Intră popa în altar
Și c-ru-i rămâne afară.

40.—Puțul

Ciocârlan moțat
Cântă noaptea'n sat.—Gor. 626

41.—Lingurile.

Pe valea lui Nea Istrate
Es coțofenile 'ncărcate—Gor. 1026

42.—Ariciul

Pe valea lui Baibarac,
Se dă dracul peste cap!
Vezi No. 24.

43.—Râșchitorul.

Ce șade „băț" în ismene?

44.—Ce șade țapăn în nădragi?

45.—Cânepa în lac

O bag tare și-o scot moale,
Și din cioc în cură bale.

Golești-Badii, Muscel

D. Mihalache.

DATINE ȘI CREDINȚE

256.—La Sân-Toader. (Mucenicul Toader).

C'o zi innainte de Sân-Toader, când *fetele mari* sapă *Iarba mare* [1]), s'o scoată, pentru ca să se laie a doaua zi pân' la ziuă, zic:

—Bună dimineața, Iarbă-mare!
'Ți-aduc pâine și cu sare
Să-'mi dai cosița mai mare
Cosița fetelor
Ca pe coada iepelor.... !

Scot Iarba-mare și-'n locu-'i, îngroapă pâine, sare, grâu, ș. a....

(După spusele soției Pr. M. Obislăveanu din Obislav-Grădiștia, jud. Vâlcea.

In Boureni (Doljiu), pân'la ziuă, în spre Sân-Toader, acea Iarbă-mare o pun în albie când se laie, și după ce s'au lăut, fetele și femeile 'și-o pun între păr, în coade, pe când băieții și bărbații 'și-o coase în căciulă. Astfel, o țin multă vreme, căci, zic, ei, e pentru sănătatea capului și a părului, că nu cade.

(Știute de mine). **N. I. Dumitrașcu.**

1). Seamănă cu morcovul porcesc.

257.—Când se scot puii primăvara li se tae codița din vârf apoi se mărunțește și li se dă s'o mănânce în aluat de făină de păpușoi, zicând că nu se vor deochea.

258.—Gunoaile din odăi și cojile din nucile ce se mânâncă la Crăciun să se arunce în ogradă sau grădină la jidani, zicând: Nu arunc gunoi ci purici și ploșnițí.

259.—Când merg fetele întâi la joc, rad cociorva și lopata cu care bagă pânea 'n cuptor, iar răzătura acea o bagă în gheată sau opincă zicând: „Așa să joc eu de ușor cum joacă cociorva și lopata'n cuptor și așa să nu poată cutare (N) după mine, cum nu pot femeile fără de lopată și cociorvă.

Valea Bistriței **Gr. Vlad.**

260.—Când strănută un copil mic trebue să-i zici numai decât: „Doamne ajută-i cu bine."

261.—Când cântă cutcumeaua, moare cineva; dacă cântă pe casă atunci moare unul de ai casei.

262.—Femeia însărcinată să nu umble cu ceară în sân, căci copilul ce s'o naște, va fi galbin la față toată viața.

263.—Nu e bine să mânânci mămăligă după făcăleț, căci îți iasă mațul c-rului afară.

Auzite dela mama de fiul său **Ioan N. Popescu** învățător.

264.—Rugăciunea:

Cruci'n masă,
Cruci'n casă,
Cruci'n așternutul meu,
Dumnezeu la capul meu.

o zic unii săteni credincioși la culcare. Făcând câte o cruce la cele patru colțuri ale pernei și insoțând fiecare semn al crucei cu câte un rând de mai sus, cred că vor dormi mai bine și nu vor visa urît.

Vârlezi-Covurlui. **Ioan Vârlezeanu.**

Boale la oameni leacuri și descântece

83—92

44.—*De durerea capului:* Foi de ederă și varză sărată și zdruncinată, și cu zama acestora să să ungă la capŭ.—Alta: Foi de varză zdruncinată (sic) și amestecat cu albeață de oŭ și cu șofranŭ să ungă la frunte.

45.—*Să nu să înbete, omu*: Să rază rădăcină de varză sau migdale amară, sau sânbure de piersecă.

46.—*De vulturŭ*: Vulturulŭ este botezat tuțulor pasărilor împăratŭ. Să se junghie cu o trestie ascuțită și să zici: Adame, Mihaile, Vavilonŭ. Și să iei crierii și să te ungi pe capŭ și să nu te temi de năjitŭ, nici de altă boală.

Şi ochii lui să-i porţi cu tine şi veseli-te-vei către toţi. Când vei merge ori unde, măcar către împăratu, vedea-te-va, de ar fi cât de mănios şi înblânzi-se-va către tine. Şi ficaţii lui să-i usuci şi să-i ţâi de boale, de duhu' necurat; să amesteci cu puţână untură de lup, deci să bea că să va vindeca.—Inima lui poartă-o cu tine, că să-ţi cugetà (sic) cineva rău, el să va plecà ţăe şi tote gadinile vor alunecà de tine. Maţăle lui să le usuci şi să le păzeşti când dore pre omŭ costele; să încingă cu ele şi să va vindecà. Sfârcul drept, când nu pote naşte fămeea copilu' să-l p u i la c o p s a stângă şi iară curând să-l ia ca să nu iasă maţăle.—Piciorulŭ lui cel drept să-l iei şi de vei vrea pe cineva să vinzi, să desparţi dela tine; iară de vei să cumperi, iar tu să-l lipeşti de tine, cu unghi(i)le către tine.

47.—*De fapturi şi de alte răutăţi:* Să afli o nucă moale, să o desfaci şi să citeşti ocenaşăle [1]), şi să o duci la biserică şi să o pui pe sfânta masă să cânte popa 7 leturghii. Şi să faci o cruce când va fi un praznic, oricare va fi, şi să stropeşti casa ta şi toată averea ta, să nu te mai temi de fapturi nici de răutăţi. Mai vârtos să te rogi lui Dumnezeu.

48.—*De vrea bogăţie omu':* De vre vrea (sic), omu, să fii bogat, află un cuibŭ de turturea şi aşterne supt cuibŭ şi ia cuibu' cu totŭ şi te du la apă curătore şi pune tot câte unu' ori lemnŭ, ori pai, ori părŭ; carele va merge pe apă, să-l iei şi-l ţine în casă.

49.—*Când uită grămăticu' cartea* : Să scrii tote slovele buchilor pe un mărŭ roşu şi să-l pui pe sfânta masă şi să leturghiească popa 3 sâmbete şi 5 dumineci şi să ia acel mărŭ acel grămăticŭ să-l mănânce.

50.—*De izdat:* Izdate blestemate, fugi, du-te, din inimă, din trupŭ, de unde eşti aciuat, de unde eşti încuibat. Fugi, du-te; să mai vii când o purtă orsu (sic) cur de lupŭ şi lupu' cur de orsŭ, atunci, nici atunci. Leacu să fie din gura mea şi dela maica Precesta.

51.—*Pentru furu ce-ţi bănueşti:* Să scrii aceasta pe o hârtie şi să o pui unde să culcă acel ce-ţi bănuieşti: Iuda Iscarioteanulŭ s'au arătat la vânzarea lui Hristosŭ, căci le ereà ca un furŭ şi la dânsu' purtà sicrieaşu şi punga şi ce ereà aruncatŭ la dânsu' purtà. Şi într'aceea noapte el n'au dormit, ci s'au spimântat (sic) toată noptea şi s'au vădit şi s'au spus dela Hristosŭ şi dela apostoli. Aşa şi acesta ce au furatŭ, să nu poată dormi 7 zile şi 7 nopţi, până când să va arătà din gândului lui şi să va vădi să arăte ce au furat. Intru numele tatălui, şi al fiiului, şi al sfântului duhŭ, acum pururea şi în veacii veacilor amin.

Alta: Să scriu aceastea pe pâine şi să mânânce: Sagugara, gui, saguraci, finiil.

---

1) Tatăl nostru,

Apoi iară să să scrie acestea pe pită sau pe o prescure neslujită: Cledvit uta ego pumasūtū şi gorest iulesti pod iazicom ego trudă ipolezni. Să-i dai să mănănce, că să va vădi.

52.— *De borcită* (sic) : Mestecă puţină sămânţă de molivt, să fierbi cu apă şi să mănănci.

53.—*De bolnavu'muri-va, au ba* : Să zi : Să merg către tine Doamne, Dumnezeul nostru. Mers-ai în Cana-Galileia şi apa în vinū ai făcut şi ciudate minuni ai arătat. Şi de să va întorce bolnavului în dreapta viu va fi ; iară de să va întoarce în stânga muri-va.

(Dintr'un manuscript anterior anului 1792).

C. N. Mateescu.

93.—Descântec de săgetătură

O purces nouă fete ficioare
Cu nouă şervețele,
Cu nouă măturele,
Şi le-a întâlnit Maica Domnului.
—„Unde vă duceţi voi nouă fete fecioare
„Cu nouă şervețele
„Cu nouă măturele ?
—„Ne ducem la biserica lui Adam,
„Cu mătura că măturăm biserica,
„Cu şervețele să ştergem icoanele.
—„Voi nouă fete fecioare,
„Nu vă duceţi la biserica lui Adam,
„Ca cu măturelele să măturaţi biserica,
„Cu şervețelele să ştergeţi icoanele,
„Ci duceţi-vă la (cutare), şi-i scoateţi :
„Din ochiu,
„De sub ochiu,
„Nouă zeci şi nouă de săgetături
„Nouă-zeci şi nouă de spulberături,
„Nouă zeci şi nouă de întâlnituri
„Nouă zeci şi nouă dn deocheturi,
„Nouă zeci şi nouă de pocituri.
„Cu şervețelele să le ştergeţi,
„Cu măturelele să le măturaţi,
„Peste Marea Neagră le aruncaţi,
„Acolo să *che*ie,
„Să răs*che*ie,
„Ca spuma de mare,
„Ca roua de soare.
„Şi (cutare) să rămână.
„Curat
„Luminat
„Cum D-zeu l'a lăsat.
Să descântă cu o măturice dela biserică de 3 sau 8 ori.

Dela mama, Ciureşti-Tutova.

Gh. V. Şuşnea

Boale la vite, leacuri şi descântece

9.—Brânca, Gusterul, Gâlcele, Vineţeala, Petele.

Când porcul să umflă şi face (*ngni*oage) bolfe la gât se poate lecui dacă-i dăm: a) mămăligă călduţă amestecată şi frământată cu prav de spânz

b) Il legăm la gât un bricinar (bârneț) părăsit, cules de prin gunoae c) Pe un colț al casei punem o roată de la car ; colțul să fie de dinapoia casei.

d) Ii dăm să mânânce brânză iute de oi de pe dosul ciaunului ori de pe gura toporului. e) Il frecăm cu măduvă (untură) de falcă de porc. f) Impungem bolfele cu o andrea groasă ori cu o sulă până esă din ele coptura, punoiul.

g) Ii punem spânz între picioare ori după urechi.

h) Ii dăm zamă de calacan (calaican)

i) Facem legătoare cu buruiaua, *brânca porcului* și-o punem la piept

j) Ii dăm lături în cari punem câte-va cepe pisate, de brăudușă.

Dacă-l hrănim din belșug să priboleşte și scapă.

Culesc de **D. I Farcașanu.**

10.—De cei răi (aprindere de mațe, ghiorăituri la vite).

Se ia o oliță cu boș și se pune într'însa 3 căței de usturoi, după ce au fost pisați c'o cute în prag; apoi amestecându-se cu cutea, se zice descântecul de 3 ori, ș'apoi se dă vitei să bea.

O facut popa bere și mâncare.
Ș'o chemat jâdanul și armanul.
Și pe ce răi (..dela cutare)...,
Nu i-o chemat.
Și cei răi s'o mâniet,
Și pe cute o 'ncălecat.
Și pe apă c'o plecat.
Să iasă cei răi (de la cutare)
Și el să ramâe curat, luminat
Ça argintul cel curat, strecurat,
Ca D-zeu din ceriu, ce l'o lasat,
Ca maică-sa, când l'o făcut.

(Auzit dela maică-mea Adela Popovici)

T. Popovici.

11.—De cei răi

Am purces pe cale,
Pe carare!
Când la mijloc de cale
Am întâlnit doi boi negri,
Prea negri,
Cu picioarele întoarse,
Cu limbele scoase
Unde vă duceți ?
La fântâna lină,
Prea lină,
Să lingem,
Să prelingem,
S'o săcăm,
S'o uscăm.
Voi, doi boi negri,
Prea negri,
Intoarceți-vă înapoi și vă duceți la (numele vitei)
Să intrați în coșul ei,
O lingeți,
O prelingeți,
Să'i secați ;
Să'i uscați.
Și din coș afar' sa'i dați pe cei răi.
Să ramâe curat și luminat
Cum D-zeu l'o lăsat!
Descântecul dela mine
Iar leacul dela Maica D-lui.

Se descântă cu boz copt în borș proaspăt și să dă vitei să bea)

Jorăști-Covurlui.

Pr. Ioan C. Beldie.

CÂNTECE

339—Fetiță de peste Olt
Cu coada 'mpletită 'n opt,
Te cunoşti numai pe port,
Pe zăvelcă şi pe şorț.
Te gonii otarul *tot*
Dela Piatra până' la Olt;
Când la Olt, Oltu' vărsat,
Şi luntrița pe uscat.
Spune dragă de-ai venit,
Pe-unde Oltu' *ai trecut?*
— Ieu, măre, când am trecut
Mi-am dat salba dela gât;
Salba de galbini mărunți,
Făcută de Arnăuți.
Salba de galbini de-i mari
Făcută de trei primari.
Salba de galbini de-i mici
Făcută de trei voinici.

Comunicată de **C. Poenaru,** învăț. din Pârşcoveni-Romanați.

Şt. St. Tuțescu.

340.—Frunzuliță un matostat,....
Femeie fără bărbat
Ce cauți noaptea prin sat?
N'ai copii şi n'ai barbat?
— Ba am copii şi bărbat,—
Copilaşii i-am culcat,
Bărbatu' 'l-am fermecat
Cu păr de câne turbat,
Cu nuele de la gard
Să nu'şi mai deie de leac!
Bărbatu'mi când vine beat
De nu mai ia sama 'n pat
Să vadă cine-i culcat.
'Şi iea cojoacele'n cap
Şi mi se vâră sub pat!...

(Auzite dela vărul meu: Ioniță M. R. Dumitraşcu din com. Boureni-Dolj).

341.—Când ai zice bob areu...
Marițo, sufletul meu,
Mai fă bine, nu tot rău,
Că-i păcat de Dumnezeu
Pentru trupuşorul meu!....

(Auzită dela vărul meu: D. P. Mitre, din com. Boureni-Dolj).

N. I. Dumitraşcu.

342 Pe schimbate, măi fârtate.
Că-i mai lat' a mea la spate.
De trei coți şi jumătate.

343—Te-aş lua, dragă fetică,
Ce să fac că eşti prea mică!

344.—Joacă nunta pe surcele
Mai pe 'ncetul vătăjele,
Că mireasa-i a fată
Şi mă tem c'a lepada.

Bucovina. **V. Ungurean.**

345.—Leana, leana corcodel
Bună'i friptura de miel
Şi ciosvârta de purcel.

346.—Hora mare, fete n'are
C'au murit de gălbinare
Puțintele ce-au rămas.
Şi-au pus broboada pe nas.

347.—Să nu mă calci pe opinci.
Că te fac de le mănânci.

348.—Lasă'ncet pe fata popei
Că dărâmă brâul sobei.

Jorăşti-Covurlui **Pr. I. C. Beldie.**

349.—Cine trece pe la iaz,
Cine i-a mă mucăi?
Costăchel cu calul breaz
Cine i-a mămucăi?
Cine trece pe la vie,

Cine i-a mămucăi
Ghițișor cu pălăie,
Cine i-a mămucăi ?
Cine calcă luncile,
Cine i-a mămucăi ?
Nicușor cu puicele
Cine i-a mămucăi ?

Catrina A Irinei. Solca-Cândești, Neamț.

A. Moisei.

350.—Când eram odată eu
Nu-mi pasă de-un leu că-l beu
Nici de mândra ce aveam.
Leul că il cheltuiam
Altă mândră'n loc aveam.

351.—Haide roată rotiliță
Ca și roata cu trei spițe.
Două spițe nu-s de loc
Că le-a pus maica pe foc.

352.—De-ar da D-zeu un foc
In pădurea cea de soc,
In frunza mălinului.
Să ardă pân'la butuc.
Dorul mândrei că nu'l duc.
De când dorul i-am purtat
Ca șcândura m'am uscat.

Auzite dela Ștefan Moldovan, gimn. in Suceava-Bucovina.

G. Alv. Sadoveanul.

353.—De-i trag doue trei potloage
Foamea la pământ mă trage
Arunc ochii peste vale
Vine toanta cu mâncare
Ce-aduci toantă de mâncare?
— Mămăligă, usturoi,
—Să te duci toantă 'napoi
Și să nu-mi vii până joi.
Și apoi iară trage-i
Trage-i două, trei potloage,
Foamea la pământ mă trage
Arunc ochii peste vale
Vine puica cu mâncare
Ce-aduci puică de mâncat?
—Plăcincioare cu groșcior
Că de tine mi-a fost dor
Eu cosesc de mă omor.

Culese din Mitocul-Dragomirnei distr. Sucevei

Erast Hostiuc.

354.— Foaie verde foi de plop,
Cucule de-ăl tăfălog,
Mai coboară'n vale 'n Olt
De-mi mai potolește-ăl foc...
—Da cum să ți-l potolesc,
Că nu-s fată s'aulesc
Nici că-n frunză să-ți pocnesc,
In frunza alunului,
Pe postu' Crăciunului !..

355.—Frunză verde de-avrămească
Și mai șezi, puiule-acasă
Că vine Scărciob-Bărciog
Și s'așează lângă foc
Să-și usuce-obielele
Usca-s-ar ca lemnele !...

[Din Cioroiu com. Cioroiași-Doljiu).

Mărioara G. Bercea.

356.—Lelea cu cârpa de voală
Și cu burticica goală,
Cu papucii plițănind
Cu mațele 'nghiorțăind.

357.—Lelea albă, fusta albă
Trânti-m'aș cu ea penalbă ;
Fusta-i face năsturei
C'așa-i place dumneaei.

358.—Frunzuliță mărăcine
Fugi neică de lângă mine

Că nu fac casă cu tine. *Du-te neică sănătoasă*
Frunzuliță d'avrămească *Nici cu tine nu fac casă,*

Dela soldatul V. Constantin (Bechet Romanați) comp. 4 Reg. Matei Basarab No. 35, Cernavoda. Sergentul **Ion N. Popescu,** (învățător).

O samă de cuvinte

396—420.

Dintr'o scrisoare: In An. II p. 247, s'a publicat un cuvânt cules din popor de Pr. I. C. Beldie, a cărei explicație este dată cu un înțeles cu totul diferit de cât cel adevărat. Părintele, plecând de la cuvântul „*Haram*" i-a dat esplicația: *degeaba*, și a ajuns la *espresia turcească*: *Haram gheldi, haram ghiti* (iar nu „Haram ghidi, haram gheldi) al cărei înțeles, iarăși este greșit. Iată înțelesul adevărat: Tot ceea ce este luat, sau căpătat pe nedrept, cu hapca, și se perde fară a aduce vre un folos, se zice pe turcește Haram gheldi, haram ghiti: *cum a venit, așa s'a dus.* Exemplu: Prin puterea mea, fără să am drept, am luat productele cuiva; Nu trece mult și furii mi le iau. De pe urma lor (product.) nu am folosit nimic. Altul zice atunci. Haram gheldi etc.

Oltina, Constanța **Traian Stefănescu** învățător.

Spăcnă—fășie, viță de câmpă, dămi o spâcnă.
Știm—păr: strânge-ți știmul, că-ți dă'n ochi!
Ce te-oi apuca de știm amuș!
Hâltav—lacom, ce hâltav-îi!
Mahlachi—bulbuci, beșici plouă cu mahlachi.
Părțigăiat—când gros, când subțire; tortul îi prea părțigăiat.
Hambeș—harnic, destul de hambeș.

Fârnă
Fofârnă
Bobârnă
Hohârcă
} Cnvinte de batjocură zise unei femei cârne și care vorbește mai mult de nas.

Zăhătuit—prăpădit. Pe unde s'o zăhătuit?
Gălătuș—butuc mare, dar și mămăligă mare, ori la bucătura mare. Imbucă! fă colea gălătuș, că n'am să stau păn' mâni cu tine să mânânci! Jnd. Suceava **A. Moisei.**

Bartiță,—un fel de mucegai ce se face în putina de borș și în poloboacele de curechiu (varză) când nu-s îngrijite.
Soroc,—răstâmp,
Crâștie,—crâșcare, lipsă mare. „Ii mare *crâștie.*"
Broazbe, minciuni. „Nu mai spune *broazbe*".
Scaradîn—de mâncare, gingaș de mâncare. „Tare-i scaradîn de mâncare, omul ista a nieu"

Bocânci,—nişte ciubote rupte, ori un fel de papuci, făcuţi din ciubote, după ce le-am tăet turetcele.

Raita,—umblătură pe undeva· „I-a tras o *raită* prin sat."

M. Lupescu.

Nagotie—rău. nenorocit.

Pochirnic—un fel de buruiana; samănă cu *grâuşorul.*

Boghiacă--clăiţa, clae mică de pae*:* Se zice. Am şi eu o boghiacă de pae.

Şotie—sotier—faptă rea. I se zice *şotier,* acelui ce fură--face şotii.

Suhoret—pesmeţi, se zice întru cântec popular*:*

„De când plugul am lăsat.
Pâne albă n'am mâncat
Numai *suhoret* uscat.

Gh. V. Şuşnea. Ciureşti-Tutova.

GLUME, JITII şi TACLALE

62.—O minciună meşteşugită.

In timpurile din urmă când o parte a ţarei noastre numită *Raiă* era stăpânită de Turci, în una din Duminici, când în biserica unui sat se spunea de preot evanghelia de la Matein, în care se vorbeşte de cele 5 pâini şi 2 peşti, pe cari le-a binecuvântat Isus şi din cari s'au săturat 5000 de bărbaţi, afară de femei şi de copii, tocmai intră şi un turc ce era stăpân al acelui loc şi când auzi cuprinderea evangheliei strigă cu mirare : „Auzi ce minciuni mai spune oamenilor popa acesta ; când va eşi de acolo, am să-i taiu capul."

Oamenii care erau în biserică se sperieară de această hotărîre a turcului şi pe furiş din şoptă în şoptă, din gură în gură făcu să se spue şi preotului în altar.

Preotul cum auzi, încremeni, dar sprijinit pe cuvintele Mântuitorului care zice : „Când veţi fi duşi înaintea Domnilor şi Impăraţilor pentru mine sau pentru evanghelie nu vă grijiţi cum, sau ce veţi vorbi, că se va da vouă în acel ceas, ce veţi vorbi."Şi în alt loc zice : „Eu vă voiu da vouă gură şi înţelepciune, căruia nu îi vor putea sta în potrivă vouă." Işi luă îndemn.

Când a terminat selujba, turcul îl chiemă la el şi făcându-i semn cu mâna, îi arătă un scaun zicându-i „atur"—(şezi), apoi începu: „Bine bre popo! Cum îndrăzneşti, tu, să spui oamenilor aşa minciuni ?

Cum spui tu că Isus al vostru cu 5 pâni şi cu 2 peşti, a săturat 5000 de oameni, afară de femei şi de copii. Nu ţi-e reşine ? Este scris

acolo aşa ?“ „Da ago. Pe vremea aceea oamenii aveau nişte cuptoare mari şi o pâne o făceau de o chilă de grâu (7 saci) şi 5 păini erau de 5 chile de grâu, cât o movilă, arătând cu mâna spre o movilă. Aşa erau pe atunci pânele ?“

Zise Turcul. „Da ago.“ „Ei bine, dar peştii ce fel erau ?“ Peştii ago erau chiţi de aceea care răstoarnă corăbile şi înghit oamenii“.

„Ei ! Aşa crez şi eu“. „Acum te iert, mergi sănătos.“

Cu această minciună meşteşugită a scăpat popa de moarte,

(Spusă de Pr. V. Enăceanu)

Dobre Ştefanescu.

63.—Popa cu zi întâi.

Intr'un sat erà o mătuşă, care avea un nepoţel, plin de toate nebuniile. Nu erà zi lasată de D-zeu, ca să nu-i facă el câte un necaz bunică-sei. Aşa de un timp luase obiceiul ca la fiecare zi întâi a lunei, când ştia dânsul că umblă popa cu crucea, să ducea dânsul mai de dimineaţă la bunică-sa cu un şumuiog de busuioc înmuiat în apă şi începea a stropi prin tinda casei cântând. „Mântueşte Doamne“, cam în felul cum auzise dânsul pe popă. Baba când auzia că vine popa cu crucea, se fâstâcia cum sunt de obiceiu femeile mai ruşinoase de popă. Arunca furca, druga, din mână sau orice ar fi avut, ba mai răsturna covata cu malai, sau te miri ce ispravă mai făcea ca din grabă. Aşă că pe babă o supăra grozav nebuniile lui nepotu-so.

După atâtea necazuri care i le făcuse ştrengarul de nepoţel, babei; cei veni in gând ca să-i facă şi ea una lată lui nepotu-so, pentru a-i peri gustul de nebunii. Baba, uitasem să vă spun, avea bărbat care erà cărăuş. Ce-i veni babei, a luat păcorniţa dela carul moşneagului şi-a vârît-o în casă pentru a fi la îndămână, a doua zi când popa umblă cu crucea. Când avea să vie şi nepotu-so cu „Mântueşte Doamne“ ca de obiceiu, pentru a-şi râde de fâstâciala bunică-sei. Dar acum ce-şi zicea baba ? De astă dată o să râdă plodul mânzeşte când l'oiu *obli* cu şumuiogul ista de păcură peste cap.

Dar de astă dată „cel mititel“, fu bine voitor copilului şi păcatul popii. Nu ştiu cum se făcură, că în ziua aceta copilul ca nici odată s'a luat cu joaca, cu copii şi a uitat să facă obişnuitul *zap* bunică-sei. Aşa că-i veni rândul popii să vină cu „Mântueşte Doamne“ la babă.

Când popa a intrat în tindă la babă, a început a stropi cu aghiazmă, cântând „Mântueşte Doamne“. Baba fără să se mai gândească mult crezând că a venit nepotu-so cu „Mântueşte Doamne“, a înşfocat şumuiogul din păcorniţă şi a început a căra cu dânsul pe nebăgate de seamă în cel ce venise cu „Mântueşte Doamne“, zicând : „Na, na, na „Mântueşte Doamne“, mântuite-ar dracul de pe capul meu“. Bietul popă după ce scăpă cu mare greutate de sub răpăiala şumuiogului babei, a întrebat-o

„Dar ce însemnează nebuneala asta pe capul d-tale mătuşă?“ Biata babă după ce s'a dismeticit din mânia în care se găsia şi când a văzut că erà aidoma părinţelul pe care îl frământase cu şumuiogul, nu ştiu cum să se jure că nu l'a văzut de supărată ce erà şi nu ştia cum să-şi mai ciară ertare. Popa îi răspunde: „Acuma după ce mă făcuşi ca pe dracu', ce să-ţi mai fac? Ertată să fii şi de mine şi de D-zeu.

Şi acum te rog dacă nu te superi, pune o căldare cu apă la foc să se încălzească, pentru ca să mă spăl de păcură.“

Vasile B. Ţirică.
Cantor bisericesc.

64.—Şi aşà!...

S'a dus o cârciumăreasă la o vecină, ţărancă.

—„Fă cutăriţă, n'ai să-mi dai şi mie cu împrumut vre-o *două* chile de făsui?

—N'am: da' lasă că-ţi dau *şi-aşa*, necântărit,... că 'mi-l ve-i ad d-ta şi alt' dată...

S'a dus femeia şi 'şi-a îngâmbat poala în sacul cu fasole şi apoi vine de i-l aduce:

—Ei, găsişi?

—Găsii... mi-l 'ăi da e-ta şi altă' dată...

—Bine, cum să nu ţi-l dau, ţi-l cântăresc şi ţi-l dau...

Când îl cântăreşte asta acasă, — că erá şi ea cârciumăreasă şi ştia să cântărească — a găsit vr'o cinci chile de fasole!...

Vezi, aşà e Românul, bun la toate; el nu vrea să cantărească, el dă *şi-aşa*!... Dar când i-l înnapoiază!...

(Dela d. N. I. Dumitraşcu, din Boureni-Doljn).

George Gh. Mitre.

65.—Toc de topor.

Cică a fost o dată, când a fi fost, trei mocani. Intr'o zi, unul găseşte o ciubotă şi cum pe la dânşii nu se pomenea de-aşà minune de lucru — decât numai opinci — nu ştiu ce-i.

O arată dar la ceilalţi şi aceştia ziseră să cheme pe baciul stânei, ca unul ce e mai purtat, căci el fusese de două ori în târg şi o dată la moară, şi să le spună ce-o fi.

— Măi, nene-Stane! 'mneta ca om purtat, spune-ne nouă ce-i asta?

— Dar voi nu vedeţi, nătărăilor ce-i? Aista-i toc de topor, bre!

(Dela Zaharia, cioban din Transilvania).

Cărăpceşti-Tutova **N. Bradea.**

66.—Păţanie pătită.

Am poznit o făcută
Şi m'am tătăcit bătutu';
Ş'am părinţit lăsaţii
Şi m'am străinit în dusele.
M'am boerit c'un întâlnit;
Şi mi-a boerit zisul;
— Und'te băeţeşti tu măi dusule?
—Mă drumesc pe dusul ista,
C'am părinţit lăsaţii
Şi mă străinesc în dusele,
—Nu te ciobăneşti tocmit la mine?
Că căpresc vr'o trei avute.
—Ba mă ciobănesc tocmit.
—Dacă te ciobăneşti tocmit,
Trăsureşte-te în suită.
. . . .
M'am ogrăzit la dus,
Am toporât luatu'
Ş'am mămăligit o făcută.
Am trăistit-o la pusă
Ş'am căprit luatele
Şi m'am pădurit la dus.
M'am cărpinit într'un suit,
Ca să muguresc tăietele
Să crăpresc mâncatele.
A pădurit vinitul;
Şi mi-a pădurărit zisul:
—Ce te-ai cărpinit în suit, băete?
—Mi-a boerit zisul.
—Cărpineşte-te din dat jos,
Că te păruesc de luat
Şi te pământesc la dat.
—Ba eu nu mă cărpinesc din dat
(jos,
Că mi-a boerit zisul;
S'a pădurit suitul
Şi m'a păruit de luat
Şi m'a pământit la dat.
De-am zilit vr'o trei zăcute.
Ş'a lupchit viniţii,
De-a căprit mâncat le.
Iar eu de boeritul fricului,
Am drumuit pe un plecat.
Şi m'am drumnit... m'am drumnit...
Până m'am bordeit la un ajuns.
Şi'n bordeit plăcintea o femee
[nişte făcute.
A femeit eşita,
Ca să lemnească vr'o trei tăete
Eu m'am coptiorit în uitat,
Ş'am plăcintit văzutele
Ş'o poftit mi-o vinit.
Am plăcintit luatele
Şi mi-am fomit săturata.
Dar a femeit vinita
Şi s'a cupteorit în uitat
Ş'a plăcintit, că nu's văzutele,
Mi-a zis:
—Ce mi-ai plăcintit furatele, ho-
[ţule?
—Mi-am fomit săturata!...
—Ia să-ţi corciovesc eu vr'o trei
[trase!..
Ş'o corciovit luata
Şi mi-a corciovit vr'o trei trase
De mă spinăreşte ş'acu durata!...

(Auzită dela lăutarul Gheorghe I. Niţă din Criviţa (Tutova). O spune pela mese mari.
Varianta nr. 67.

T. Popovici.

67.—Tot curat pe romăneşti.

M'am boerit la un apucat, m'am căpruit la nişte prinse şi m'am pădurit printr'o ducă şi m'am butucit pe-un pus şi opinceam nişte ingurzite.

Şu-un venit s'o lupuit şi mi-o ţăpuit un mâncat; şi m'am boerit la dus şi i-am boerit spusului că mi-o ţăpuit lupul un mâncat.

Şi m'ă boerit îndrăcitul că să-i ţăpuesc găsitul. Şi m'am cărărit pe-o luată şi am bordeit la un ajuns şi am băbuit o găsită, plăcintea nişte făcute şi s-o apuit baba la dus, până ce-o apărit baba dela venit eu am cociorvit luata ca să plăcintesc v'o câte va trase. Şi când o apuit baba dela venit, o cociorvit luata şi-o cupteorit prin cotrobăit şi n'o plăcintit găsitele.

Şi-o corciovit luata şi m o spetit peste vre-o câte-va trase că la ce-am plăcintit luatele ; şi de-acolo m'o piciorât de-un luat şi m'o gărduit peste un aruncat şi m'am broscăit cât un cracanat.

Culeasă dela Iorgu din Bogdăneşti, Suceava de **V. C. Larion.**

Varianta No. 66.

CRONICA

* *G. Pascu*, **Despre Cimilituri**, *studiu filologic* (teză de doctorat) Bucureşti 1909, XII * 276 feţe, 4 lei :

O lucrare ne mai pomenit de migăloasă şi tot aşà, de-o conştiinciozitate ne mai pomenită ; bună de sigur pentru oamenii de ştiinţă, dar mai multe foloase ar aduce în mâna unui *harnic* cunoscător al graiului popular. Cine va dorì s'o aibă, să şi-o cumpere şi va vedeà care i datoria sa faţă de cele cuprinse într'însa.

Ca atare, aş aveà şi eu multişoare de spus, *de ajutat*, se 'nţelege, şi aş face-o bucuros dacă aş fi poftit, dar nu în această revistă, care şi are paginile prea scumpe. Mă mărginesc totuşi la câteva observaţii cari privesc citatele din colecţiunele mele de literatură populară :

Pag. 29, *căpriată* nu poate fi *căpiată*, căci ar fi fost *căchiată, căchietă*, ci *căprete*, formă masculină dela *capră* (se zice à râdere : un mocăn-*ete ;* dăscăl-*ete*; nu *ditai goblete* (prostănac) ş. a., s'a femenizat : *căprete-căpriată* sub influenţa lui *ţuguiată* din versul premergător ; aceiaşi regulă primită însă pentru *bete* (p. 32). Pag. 35 *miezure*, decât *miez†ure* mai de grabă *miez*, pl. *miezuri*. Pag. 41, *a coteli*, a căuta pe furiş, răsturnând şi stricând lucruri. Pag. 42 *tătăran*, are înţelesul de *mare. Urieşii* se mai numesc şi *Tărări* ; mălaiu *tătărăsc* spre deosebire de *mălaiu* (păsat). Pag. 44, *titirează* dela *titirez* (jucărie) care *sfârâe* în învârtire ; dac'ar fi *titirează* „cea care cântă", *brează* ce rost ar avea ? Pag. 44, *burtel* nu poate fi *bortel* (bortă) ci *burtel, burtă*- (lat). Pag. 58, *butelate* nu poate fi *butelie†ate* (arbitrar adăugat) ci, *butelat* (udjectiv forţat din a *butelà*, a face bute). Pag. 70, *hacanà* despre care am arătat în glosar, Jocuri I. Pag. 73. O transcriere greşită, *curme* pentru *carmeie* (pentru greşeli de acestea, d. Pascu stă gata să spânzure pe alţii). Pag. 78 *licie*, lucie, de ce n'ar fi un fragment final anterior ? Pag. 96, *boc*, mai repede o interjecţie. Pag. 96, transcriere greşită (alta !) prin introducerea unei virgule. Am scris : „la Ilie, pălărie şi pe vară şi pe iarnă" adică la casă este streşină şi vara şi iarna. Pag. 120, *apărătoarea* nu-i instrument cu care să alungă muştele ci căldura (*evantaiul*). Pag. 121, *bală*—fiară, jiganie, spurcăciune. Pag. 182 *Nagăţ* nu poate fi *ţăgan* (cetiţ invers) şi izvorul la care se trimite nu se poate socoti ca popular ci numai incidental; mai mult: *nagăţii* sunt nişte păsări de apă ca şi lingurile faţă de strachina cu borş sau lapte. Pag. 216, *ţurţurel* dela *ţurţur*, onom. : *ţur ţur, ţâr-ţâr.* Pag. 233, *durn;* pe ruseşte *durnoi* rău; slav ?

Şi dacă d. Pascu îşi îngădue să „avanseze" pe alocuri, apoi de mine, ce să mai zic!

* D-l *D. Comşa*, profesor la seminariul din Sibiiu, cunoscut prin *Albumul artistic* de broderii şi ţeseturi, publicat în 1904, scoate un nou album de *Crestături în lemn*. Lucrarea cuprinde material cules din Transilvania şi Banat, din 139 comune şi are 41 tabele cromolitografice cu 234 bucăţi.

* Aflăm că *Biblioteca folcloristică* din Craiova pregăteşte un ales calendar pentru anul ce vine.

* *Biblioteca populară Socec* No. 84 cuprinde nuvele umoristice având în frunte pe *Moş Nichifor Coţcarul* al lui *Ion Creangă*.

* In *Neamul Romănesc literar*, *I—10*, o poveste a d-lui *P. C. Sergescu*, *Rujan şi Balan*, varianta povestei noastre No. 13 (an. II p. 227).

* D. Artur Gorovei, ne scrie că lucrarea d-sale *Zmei şi zâne* nu trebue privită ca folclor; în această lungă poveste, d-sa a voit numai să folosească fondul popular într'o încercare literară.

* In **Albina**, XIII. 3, o legendă despre *Tătari* de d. *C. Rădulescu-Codin*.

P.

Copiii cu rele deprinderi şi şcoalele de îndreptare e o broşură de 100 pagini apărută în Iaşi la Tipografia Naţională, de d. C. Meissner, profesor de pedagogie la şcoala normală „Vasile Lupu". Formatul e in octav şi preţul 1 leu 50 bani.

Cartea aceasta e unică în felul ei. Eruditul profesor, cu dovezi puternice *susţine* şi *cere* înfiinţare de şcoli de *îndreptare* pentru copiii cu rele deprinderi de pe întinsul ţărei, ca societatea să aibă din ei cetăţeni morali, în loc de criminali, hoţi şi pungaşi.

Broşura aceasta e de o valoare netăgăduită; ea a fost aşteptată de mult şi e venită tocmai când trebue.

Cercetătorii, oamenii luminaţi, patrioţii şi toţi acei ce se gândesc serios la mulţimea copiilor cu rele deprinderi, vor găsi aici chipul cum s'a luptat în alte ţări în astă privinţă, şi ce s'a făcut acolo pentru a seminea fiinţi nenorocite.

Alarma dată la noi de omul de bine C. Messner, părintele sufletesc ai atâtor învăţători şi institutori *trebue* să treziască şi la noi pe oamenii de bine, ca propunerea d-sale să devie fapt cât mai repede.

Invăţătorimea, care e înnăduşită de copii cu rele deprinderi, e datoare să aibă şi să cerceteze luminele ce aruncă această carte, luptând pentru îndeplinirea propunerilor din ea. Ea nu trebue să lipsească de pe masa nici a unui luptător pentru binele acestei încercate ţări.

Perdeaua primejdiei e ridicată. Cu toţii la luptă, spre îndreptarea acestui nobil ideal.

Se poate procurà şi prin A-ţia revistei „Ion Creangă".

A. G. L.

OBOLUL

Intemeetorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **„Ion Creangă“** pentru strângerea fondurilor:

«CUZA-VODA»

	L. B.
S'au strins până acum — — —	62.25

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	122,75

Foaia No. 52, încredințată d-lui **Al. Vasiliu**,—inv. Tătărușii Suceava: *Obolul d-sale* — — — — — — — — — — — — — — — *3,00*

Foaia No. 77 încredințată d-lui **D-r. A. L. Sadeveanul** Tulcea: *D-r. A. L. Suceveanu, 2 l., T. Gh. Fellea, 20., G. Dăeanu, 10., D. Călinescu 25 b., Dr. V. Lateș 10 b., A. Babeș, 20 b. (Tulcea); Al. I. Vasiliu 20 b. (Sărighiol—T.); I. Călinescu 20 b. (T); Bondescu 20 b. (Mahmudia—T.); Dr. Papadopol 20 b. (Sulina), M. Călinescu 30 b. (București).* — — — — — — — — — — — — — — — *4,15*

Foia No. 366, încredințată d-lui **Prof. C. N. Mateescu** R. Vâlcea: *Const. N. Mateescu 4 l., Const. Gh. Mihailescu 50 b., Pr. M. Răuțu 1. l., P. N. Munteanu 50 b., C. Stănciulescu 50 b., P. S. 1 l.* *7,50*

Foaia No, 473, încredința d-ui **Petru Crrăstăen**, stud. gim. sup. Sirete Bucovina: *Jâjée Ion stud. gimn. 20 b. (Volcinet—Sirete) Cârstean Petru, s. sup. 1 l. Veronica Crâstean 40 b. Constantin Cârstean, 62 b. (Vicov de sus, Rădăuți); Holovate Gh. s. s. 30 b. Cuzec Simion s. s. 40 b.; Buznean Cornel s. 20 b. Huțuleac Ilie s. s. 1 l. Tcacic Leontie 40 b., Roiec Leon s. s. 20 b., Antonovici Eusebie s. s. 1 l. (Sirete), Moscal Tarapontie s. 40 b. Frătăuțul nou-Rădăuți); se scad 32 b. cheltueli* — — — — — — — — — — — — — — — *6,30*

Foaia No. 429 încredințată d-lui **N. Ch. Dinescu**. *institutor la* școala română din sofia (*Bulgaria) Gh. Dinescu, 1 l, Gr. Tăutu 1 l., D. A. Milescu 1 l., Nic. D. Caragea 2 l., Lucia V. Stoenescu 1 l., Aurelia Bentu 50 b., E. Constantinescu 1 l., N. Iv. Nicolaeff 1 l. El. V. Mihăescu 50 b. T. I. Chirițescu 1 l., Vladimir S. Terzici 30 b. Popanicola N. 20. b., H. Baunsteih 1. l. I. D. Podigor 2 l., Elevii școalei române, 7o b., Trifon George, elev cl. II prim. 10 b. Dumitrescu Ștefan, elev, 10 b., Petre G. Trifon 2 l., Preotul I. Sgalla 1 l. C. I. Dabo 1 l. Victor C. Mihaescu 50 b. V. Stroescu 2 l. In tot 20 lei, 90 b. se scad 50 bani cheltueli* — — — — — — — — — — *20,40*

Foaia No. 463 încredințată d-lui **Inginer N. P. Florescu** Doftana—Bacău, *Ing. silv. M. P. Florescu 2 l., Stanciu Coterchi. brig. silv. 25 b., G. Diacon, păd, 10 b., G. Asăoanu, pad. 10 b. N. Diaconu păd. 10 b., Ion Beldim 10 b, Vasile Tifrea 10 b., N. Doagă 10 b., C. N. a Tofanei 10 b., I. N. a Tofaeei, 10 b. I. N. Paisa 10 b. I. Patoc 10 b., (Doftana—Bacău); Ing. silv. Rafael Căzanescu 50 b. (Căiuț—B.). Anghel Popescu. brig silv. 25 b. (Agaș Bacău)* — — *4.00*

Foaia N. 427 încredinţaţă d-lui ***Fl. Cristescu***—Institutor Bucureşti *St. M. Liucă, 50 b. (T.—Măgurele), Pr. Florea A. Drăghici 50 b. (Principele—Ferdinand—Teleorman); Iordan Zamfirescu 50 b. (T.—M.) I. G. Bratu 50 b. (Bucureşti), Dostanculescu 50 b. (B. str. Militarilor 14); Pr. C. Mihăescu 50 b. (Carol—Teleorman) Pr. I. Biolănescu 50 b. (Caravanet—T); R. A. Sorescu 50 b. (Dragodana Dâmboviţa); I. Voiculescu 50 b. (Căscioarele Ilfov); I. I. Popescu 50 b. (Aninoasa D-ţa; Şcoala normală cl. V. 1 l. Sc. n. cl. II 90 b. şc. n. cl. III 1 l. 10 b, şc. n. cl IV. 30 b. şc. n. cl. VI 1 l. 15 b. (Bucureşti); Dr. Eracle Sterian 1 l. (Buc. Bibescu V. 22); Gr. Brăileanu 1 l. (B. N Ion 21); A. Vasilescu 1 l. (Buc. Poteraş 20) Seminarul central, cl. VI 6 l. 50 b. C. Gr. Vuescu cl. VI. sem. centr. 1 l, Emanoil C. Frumuşanu cl. VI sem centr. 1 l, I. I. Răuţescu sem. centr. cl. V 25 bani, Al Georgescu semn. centr. cl V 15 b; Marinescu D. Elefterie, sem. centr. cl. V 15 b. Filip Popescu Goicea 30 b, Const. D. Cazangiu cl. V 20 b. Sem. Centr. cl. VIII 2 l. 95 b. Sem. centr. cl. VII 3 l. 15 b. Sem. centr. cl. IV 2 l. 40 b. Sem. centr. cl. III 25 b. Sem. centr. 1 l. 5 b. Sem. centr. cl. I 3 l. 20 b. Emanoil Panaintescu Buc. Nerva—Traian 64, 50 b. Ştef. Alex. Gheorghe, elev al şcolei prim. a „Societăţei" 50 b. Alţi elev din şcoala prim. a „Societăţei" Buc. 1 l. 30 b. Fl. Cristescu 5 l. In tot 45 lei 40 b. se scad 10 b. cheltueli.* 45,30

Foaia No. 518 (a doua) încredinţată d-lui ***P. G. Savin*** seminarist, Jorăşti, Covurlui) *dela elevii seminarului „Veniamin" din Iaşi) Gh. V. Şuşnea 25 b., I. Ştefănescu 20 b., H. Florescu 25 b, Al. V. Ionescu 20 b. Niculescu V. 30 b. P. Todicescu 20 b. Zahei Grigoriu 25 b, Hrisant Dărcălescu 20 b. Ion Popescu 20 b. Gh. Arteni 20 b. V. Lupescu 20 b., I. Zăhărescu 20 b, I. Neculau 20 b, V. D Ghorghiu 20 b. V. Antistescu 30 b. Pavel V, Trenchea 20 b. Al. Atanasiu 20 b. oţan Crudu 30 b. Gh. Dumbravă 20 b. V. Iordache 20 b. I. V. Georgescu 20 b. Ioan Preotescu 25 b. N. Scobai 25 b. Ioan Ghervescu 20 b. V. Petrovanu 20 b. M. Bejenaru 10 b. H. Florescu 10 b. Nifchitac Fuiorca 10 b. C. Vaztolomei 20 b. Hrisant Dăscălescu 20 b. N. Davidescu 10 b. Octav Pienescu 20 b. I. Munteanu 20 b. C. Pricopescu 10 b. I Georgescu 25 b, Gh. Cojan 20 b. In tot 7 lei 50 b, Se scot 30 cheltueli rămân* — — — — — — — — — — — 7,20

Foàià No. 28 încredinţàtă d-lui ***Ion Dănilă***, Leorda Botoşani *Semin. Venianim, Iaşi) Vesp. Stefănescu 50 b. Zah. Lăzărescu 20 b. Teod. Ştefănescu 30 b. Gh. Gherasim 50 b. Aurel Pleşoianu 50 b. V. Popovici 50 b. Ioan Dănilă 1 l. 20 b, C. Popovici 40 b. Emanoil Grosu 1 l, Const. Ionescu 50 b, Th. Mărculeanu, 50 b. G. Zăhărescu 1 l, Gh, Zăhărescu 30 b, Gh. Vartolomen 25 b. Gh. Vartic 5 b. Gh. Ciuchi 10 b. Gh. Corbea 25 b. D. Filiuţă 50 b. V. Aramă 10 b P. Bicleanu 30 b. I. Susu 30 b. Radu Grobnic 30 b. C. Ionescu 30 b. N. Adam V. Vasiliu Humuleşti 5 b. Gh. Ispir 20, C. Bontaş 20 b. I. Cosma 50 b. Gh. Rotaru 30 b. M. Gavrilescu 20 b. C. Gheorghiescu 20 b. I. Iftodiu 20 b, Gr. Resmeliţă 20. N. Gherasimescu 20 b D. Măriuţă 20 b. D. Petrovanu 10 b. N. Dobrin 10 b, N. Tudor 10 b. N. Buzea 40 b. C. Popovici 40 b. V. Dăscăleanu 40 b. C. Gheorghiu 20 b. A. Mocănescu 20 b. E. Costeanu 20 b. M. Lăpuşneanu 20 b I Simion 20 b. Gh. Zăhărescu 30 b. Gh Negureanu 20 c. I.*

Anul II.—No. 12. **Decembrie, 1909.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Ion Creangă
1 Martie 1837—31 Decembrie 1889.

REDACȚIA:

T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BARLAD

EXEMPLARUL:

In țară . . . . . 40 bani

In străinătate . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară . . . . 5 lei

In străinătate . . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

Întemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Preotul I. C. Beldie (Jorăşti-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Boureni-Dolj) D. I. Farcaşanu (Zorleni-Tutova), P. Herescu (Găineşti-Suceava), Gh. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleştii-Badei, Muscel) L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamţ), I. Neculau (Coropceni-Vasluiu), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broşteni-Suceava), Şt. St. Tuţescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

CUPRINSUL:

Anul II.—No. 12. **Decembrie, 1909.**

ION CREANGA

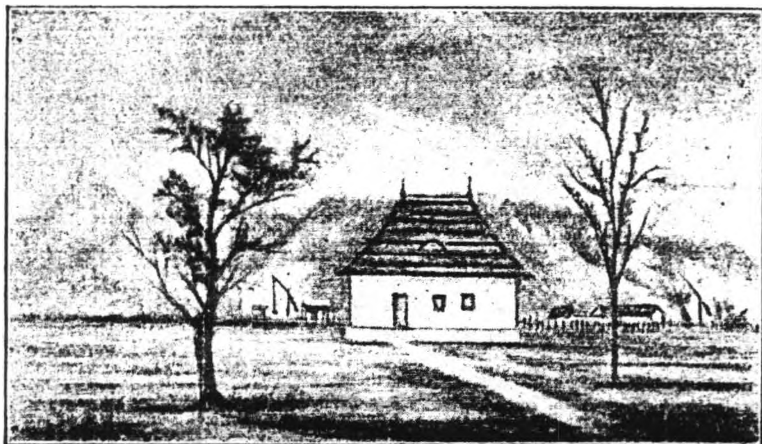
Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. Pamfile, str. Tarigrad Bârlad

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

Casa din Humulești, în care s'a născut Ion Creangă [după ediția Morțun].

AUTO-BIOGRAFIE

„Sînt născut la 1 Martie 1837 în satul Humuleștiĭ, județul Neamțuluĭ, plasa de Sus din părințĭ romînĭ: Ștefan a luĭ Petrea Ciubotarĭul „din Humuleștĭ și soțiea sa Smaranda, născută David Creangă din sa„tul Pipirig, județul Neamțuluĭ.

„Întăiŭ și'ntăiŭ am început a învățà cruce-ajută, după moda veche, „la școala din Humuleștĭ, o chilie făcută cu cheltuĭeala sătenilor, prin „îndemnul și osîrdiea părintelui Ioan Humulescu, care aveà o mînă de „învățătură, un car de minte și multă bunătate de inimă, Dumnezeŭ să-l „ĭerte! Poate să fi fost de vre-o un-spre-zece anĭ, cînd am început a „învățà. Știŭ că ĭeram atuncĭ un băĭet sfrijit, prizărit și fricos și de „umbra mea.

„Dascălul nostru ĭerà un holteĭŭ frumos, sdravăn și voĭnic și-l „chĭemà Vasile a Vasilcăĭ. Ĭel ĭerà și dascălul bisericeĭ din sat. Un so„rocovăț nemțesc plăteà tata pe lună dascăluluĭ ca să mă învețe. Și „pe atuncĭ îmĭ ziceaŭ în sat și la școală Ionică a luĭ Ștefan a Petreĭ.

„Peste vr'un an vornicul prinzînd la oaste cu arcanul, pe bădiţa „Vasile, dascălul nostru, şcoala a rămas pustie, ĭeară noĭ şcolariĭ, cari „ĭeram peste patruzecĭ la număr, ne-am împrăştieat pe la casele noas- „tre. După vr'un an ĭarăşĭ s'a deschis şcoala. Dar dascălul Iordache „fiind cam chilacĭŭ, a început a ne rîdicà de urechi la fîrta (f), deasu- „pra uşeĭ şi a ne prea îndesì la spinare cu Sfântul Neculaĭ, un bicĭŭ „de curele făcut şi dăruit şcoalei de moş Fotea, cojocarĭul satului. Şi „aşà, de unde până atuncĭ mă duceam cu drag la şcoală, am început „a umblà hucĭŭ-marginea; o zi mă duceam, doŭă nu, dar tot deprinse- „sem a cetì oleacă.

„Tata nu ştieà carte de felĭŭ şi nicĭ mult haz nu făceà de dînsa. „Ieĭ cam des îmĭ ziceà: „Logofete brînză'n cuĭŭ, lapte acru 'n călămărĭ, „cam prea te codeştĭ la treabă; mă tem că de atâta cărturărie n'a aveà „cine să ne tragă cĭubotele“. Dar mama luînd sama cum învăţam ĭeŭ, „ajunsese a citì la ceaslov maĭ bine de cît mine; şi se bucurà grozav, „cînd vedeà că mă trag la carte. Din partea tateĭ puteam să rămîn, „cum ĭerà maĭ bine: „Nică a luĭ Ştefan a Petreĭ“, om de treabă şi gos- „podarĭŭ în sat la Humuleştĭ. Mama însă ĭerà în stare să toarca'n furcă „şi să învăţ maĭ departe. Dar ce să maĭ învăţ în Humuleştĭ? căcĭ în „biserică ceteam şi cîntam pe dinafară toate truparele ca şi dascălul „Iordache.

„Într'o zi, aşà prin cişlegile crăcĭunuluĭ, aproape de cîrnileagă „viind bunicu-mĭeŭ David Creangă, din Pipirig pe la noĭ, m'a luat şi „m'a dus la munte în şcoala luĭ Alecu Baluş din satul Broşteniĭ, judeţul „Suceava, şi m'a aşezat în gazdă cu toată cheltuĭeala luĭ, la una Irinuca, „care aveà doŭă capre pline de rîĭe. De aĭce urmam la şcoală; şi orĭ „s'a prins cartea de mine orĭ nu, dar rîĭea căprească ştiŭ că s'a prins.

„Aproape de Floriĭ, profesorul Nanu mĭ-a dat drumul a casă, şi „de la Broştenĭ am venit cu nişte plutaşĭ, pe Bistriţa, la Borca; de la „Borca, cu o rudă a mea, pe Plaĭul-Bătrîn în Pipirig şi din Pipirig la „Humuleştĭ. Şi cînd m'aŭ văzut tata şi mama tuns chilug şi plin de „rîĭe, bucuriea lor n'a fost proastă. Ce să facă? Aŭ început a mă „scăldà ba cu leşie de cĭocălăĭ, ba cu usuc de lînă, ba a mă unge cu „dohot şi'ntr'o săptămînă m'aŭ izbăvit de podoabă. Dar şi ĭeŭ le-am „tras în zĭŭa de Paştĭ un „Îngerul a strigat“ la biserică de-aŭ rămas „toate babele din sat cu gura cascată la mine, ĭear fetele numa-şĭ daŭ „ghiont una alteĭa, văzînd ce poate acum „Nică a luĭ Ştefan a Petreĭ“. „Dascălul Iordache rămăsese acum pe jos; ĭerà a cincea roată la car. „Bĭeata mamă crezînd că am să ĭes un al doilea Cucuzel s'a pus cu „rugăminte pe lîngă tata şi m'a dat să învăţ psaltichie la un psalt de „la biserica Adormirea din tîrgul Neamţuluĭ, peste baltă la vre'o doŭă

„svîrlituri de pieatră departe de satul nostru. Trei husăşi plătea acum „tata pe lună pentru mine. O iearnă am învăţat şi la această şcoală „căci iearna ce mai puteam învăţà ; iear vara nu făceam purici mulţi „pe la şcoală ; trebuieà s'ajut acasă : la tors în pieptanaşi, la nevedit, „la făcut ţevi cu sucala şi la tors cu roata. Cîte trei patru oci de „canură torceam pe zi ; mă întreceam cu fetele cele mari din tors şi „iele din răutate mă porecleaŭ „Ioan Torcălău"[1]).

Ceva despre Ion Creangă.

Creangă şi Eminescu erau doi prieteni nedespărţiţi ; dar dacă este adevărat că prietenia poate une ori să se închege între firile cele mai neasemănătoare, apoi de sigur că dovada cea mai bună a unui asemene fapt ne-ar fi dată de legătura care unea pe marele povestitor cu marele poet.

Eminescu şi Creangă erau ca doi poli opuşi în plăzmuirea frumosului; cel dintăi, peste seamă de reflexiv, cel de al doilea întrupător al lumii aevea ; cel dintăi înzestrat cu o cultură superioară care hrănea multe din concepţiile sale, cel de al doilea, minte primitivă, aproape străină de orice poleire a ideilor apusene ; Eminescu căutând să frământe şi să înalţe limba în regiunele superioare ale cugetărei, Creangă mărginindu'şi cadrul ideilor la acel al puternicului şi vorbitorului graiu al poporului dela ţară din care şi dânsul răsărise, pentru a-i încondeia frumuseţile !

Talentul cel mare, neasămuit al lui Creangă este că în reproducerea concepţiilor şi a vieţii sătenilor, el răsfrânge prin cristalul minţii lui pe aceea a poporului, îmbogăţind-o cu răsfrângerile curcubăului. Cum fusese Alecsandri în culegerea poeziilor poporane ale Românilor, mare poet poporan, care recântase încă o dată cântecele lui, cioplind şi tăind nestimatele, pentru a scoate din ele adevărate pietre scumpe, aşa Creangă fu povestitorul măestru care ştiu să facă din basme şi amintiri menite a încântà copiii, neîntrecute capodopere. Ceea ce minunează la el este graiul lui cel neîntrecut scos din

„tremurul de adâncă 'njghebare"

al cugetării moldoveneşti, unit cu toată acea putere de rostire pe care nu mai via oglindă a lumii aevea o poate da vorbirei omeneşti şi cu acea plasticitate în expresii care face să se vadă cu ochii ceea ce se aude

1) «Această auto-biografie scrisă de însuşi Ion Creangă s'a găsit între hârtiile lui. După cît se vede ea este o prescurtare a *Amintirilor din copilărie.*» [Gr. I. XI.]

cu urechile, adăugând către aceste însuşiri obşteşti ale graiului ţărănesc o 'mlădiere şi o armonie care te face parecă a auzi

„*Pe ale îngerilor harfe lunecând mărgărintare*“.

Şi apoi acest graiu care pare menit numai să reproducă povestea este presurat cu cugetări adânci şi înţelepte, pornite din izvorul filosofiei poporane din care răsar şi minunatele proverbe şi zicători.

Cu toate că felul scrierilor lui Creangă nu părea a avea nevoie de prea multă prelucrare şi că ar fi trebuit să-i curgă din pană cum curge râul pe petricelele peste cari sare, ele erau supuse din partea lui la o aspră şi amănunţită revizuire, şi se va părea straniu poate că în hârtiile lui s'a găsit listă de mii de cuvinte culese din popor, spre a le întrebuinţa acolo unde gândul o cerea. Manuscriptele lui înfăţişează mormane de ştersături şi îndreptări, şi numai cu greu lăsa el să iasă din calupul minţii, plăzmuirile închipuirei lui. El nu era numai un fonograf care să reproducă concepţiile poporului, ci un compozitor măestru care le aşternea pe bogată armonie a marei sale minţi.

A. D. Xenopol.

O Scrisoare

Bucureşti, 4 Octomvrie 1909.

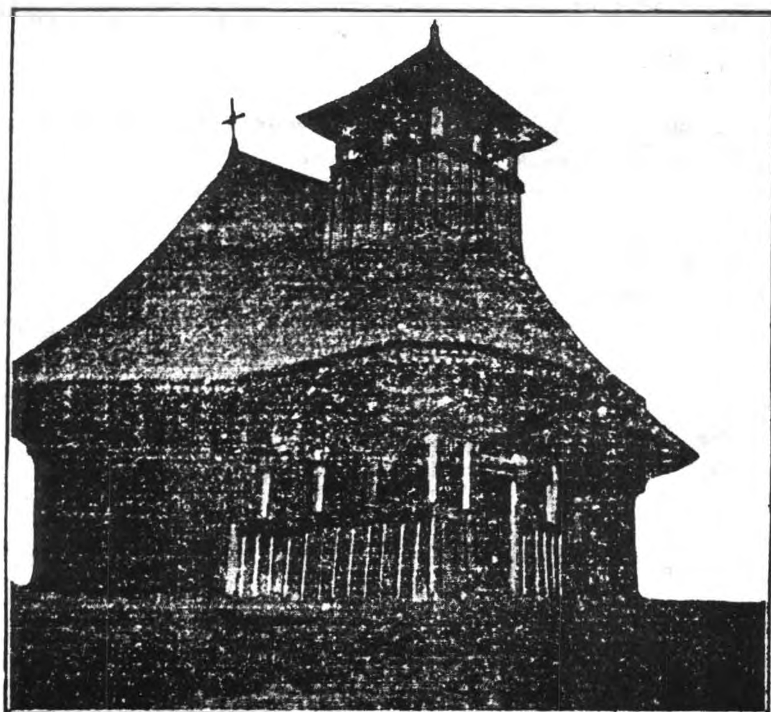
Domnul meu,

Intorcându-mă în Bucureşti după o absenţă destul de lungă, am găsit o scrisoare prin care eram rugat să trimit câteva rânduri pentru un număr festiv ce avea să apară în Galaţi în onoarea lui Eminescu şi o altă scrisoare din partea D-voastră prin care îmi cereţi acelaş lucru relativ la Ion Creangă.

Imi pare foarte rău că era prea târziu ca să împlinesc întâia cerere, căci Eminescu îmi era nu numai un preţios colaborator dar şi un bun prieten. Aceleaşi raporturi, poate şi mai intime, fiindcă au fost mai îndelungate, le-am avut şi cu Creangă.

Intr'o scriere a mea, intitulată „Amintiri din Junimea“, care va apărea mai târziu, povestesc cum şi unde am făcut cunoştinţă cu Creangă, în ce raporturi cam reci eram la început, cum apoi acestea s'au încălzit pentru a deveni în urmă cele mai intime şi mai afectuoase.

Creangă venea regulat la mine odată pe săptămână la întrunirile societăţei Junimea. Când aducea cu sine vre una din poveştile sale ori vre un capitol din „Amintiri, din copilărie“ era foarte emoţionat, având

Biserica din Broşteni-Suceava, unde cânta Creangă, ca elev al lui Neculai Nanu 1].

groază de critica Junimii, căci această societate nu cruţa de loc pe membrii ei. Dar cu Creangă lucrurile se schimbau. Cum începea să citească, toţi eram captivaţi de farmecul povestirilor sale, aşa încât o seară în care se producea Creangă era o adevărată serbare pentru noi. La cea mai mică observaţie, Creangă, fără a răspunde, făcea un semn pe marginea manuscriptului pentru a cugeta singur a casă asupra ei.

Când ceteşti proza poveştilor şi amintirilor, ai crede că ea a curs deodată şi neschimbată de la sine aşa cum autorul o avea în gând. Totuşi puţini scriitori au lucrat aşa de încet şi au schimbat textul aşa de mult şi aşa de des ca Ion Creangă. Fiecare frază sau parte de frază era începută şi reîncepută în cinci, şase feluri până le căpăta forma definitivă aşa de frumoasă şi în aparenţă aşa de naivă.

Dacă însă Creangă scria încet şi foarte greu, el era unul din oratorii cei mai iubiţi ai întrunirilor publice din Iaşi, fie politice, fie de ori ce natură. Atunci, ne mai putându-le schimba, frazele curgeau repede, pline de spirit şi de bun simţ din gura acestui barbat înţelept, inteligent şi vesel. Când la banchetele aniversare ale Junimii, Creangă începea şirul anecdotelor sale, râsul mesenilor nu mai avea sfârşit.

1] Biserica era întreţinută de Alecu Baluş, proprietarul moşiei,

Totuş Ion Creangă era timid de natură şi poate n'ar fi cutezat să scrie niciodată altă ceva decât cărţi didactice elementare, de n'ar fi trăit în atmosfera Junimii, dacă n'ar fi fost încurajat de această societate şi de nu era într'una imboldit de directorul Convorbirilor Literare.

Păcat că Creangă a devenit autor cam târziu, aproape la patruzeci de ani şi că sănătatea sa nu era din cele mai bune. Vreo zece ani după intrarea sa in Junimea, cam pe la cinzeci de ani, el a făcut greşala *să se pue în salce* la o femee doftoroae de mahala. (*A se pune în salce* este, pe cât mi să afirmă, a se inchide timp de treizeci de zile într'o odae în care domneşte o atmosferă cam de treizeci de grade, înghiţând zilnic pahare mari de ciaiuri, depurative de salsaparilă, amestecate cu alte ingrediente, la care se adaog câteodată băi sau afumări ferbinţi ale trupului.)

Dintr'o asemenea cură câţiva rezistenţi pot eşi mai sănătoşi, dar mulţi es cu disposiţii la tot soiul de boli grave, mai ales ale creerului sau ale sistemului nervos.

Creangă predispus la atacuri uşoare de epilepsie, a avut, după salcea sa atacuri tot mai grave şi mai lungi cari în curând i-au grăbit sfârşitul.

In timpul când începusem să public scrierile sale in Convorbiri Literare, mulţi considerau pe Creangă ca pe un scriitor de a doua mână, spre marea supărare a colegilor săi din Junimea. Abia mai târziu s'a recunoscut marele său talent pe care astăzi nimeni nu-l mai contestă.

Vă felicit că aţi dat numele său unei reviste literare şi aţi avut fericita idee de a scoate un număr festiv în onoarea vechiului, iubitului şi regretatului meu prieten.

Iacob C. Negruzzi.

INSEMNARE

Orice incercare de a face din Creangă o personalitate literară în afară de caracterul său reprezentativ, de om de popor care a ştiut să nu fie decât poporul, aşa de simplu şi prin aceasta, aşa de mare, e o greşală, de care dv. aţi ştiut să se feriţi.

N. Iorga.

Ion Creangă şi Gheorghe Ienăchescu, preot.

I

Aşi vrea să scriu cevà despre aceşti buni şi iubiţi ai mei prieteni, colegi de dăscălie şi de muncă la cărţi didactice, şi acum amândoi dispăruţi din vieaţa pământească. — Dar ce-aşi mai putea spune, mai ales despre Creangă, când atâţa alţii, mai îndemănatici de cât mine la condeiu, l'au descris aproape din toate punctele de vedere; iar mai pre sus de cât toţi el însuşi, prin lucrările lui scrise, s'a înfăţoşat singur aproape aşa cum a fost din frageda copilărie, de când a început să înţeleagă rostul lucrurilor, faptelor şi întâmplărilor şi până când a adormit întru veçinicie.

Pe diaconii Creangă şi Ienăchescu, amici aproape nedespărţiţi şi colegi de bancă din seminarul Socola, eu i-am cunoscut de pe la anul 1863. Eu, de şi eram pe atunci învăţător, de pe la 1860 la clasa I-a primară de băeţi din Trei-Ierarhi, totuşi împreună am luat lecţiuni de pedagogie şi metodică în şcoala normală Vasile Lupu, care pe atunci funcţiona tot la Trei-Ierarhi — Iaşi — sub direcţiea junelui atunci şi eruditului pedagog Tit L. Maiorescu.

Mai înnainte de toate ţin să-mi îndeplinesc o datorie de bun prietin şi cunoscător — în mare parte, — de aproape a traiului şi obiceiurilor glumeţului Ion Creangă, desminţind cu fapte uricioasa legendă, ce un om şi scriitor de samă ca D-l Gh. Panu caută să alcătuiască asupra traiului — urzind obiceiuri destrabalate şi josnice, — ce ar fi dus Ion Creangă impreună cu Mihai Eminescu, neîntrecutul poet naţional. Intr'un fragment luat din scrierile „Amintiri din Junimea" ale D-lui Guţă Panu, publicat în ziarul „Opiniea" din Iaşi No. 752 din 17 Iunie a. c. 1909, D-l Panu povesteşte între altele, despre Creangă şi Eminescu, următoarele: „Legătura între aceştiea se stabilise astfeli, încât mai nimeni nu mai văzu pe Eminescu fără Creangă şi pe Creangă fără Eminescu. Amândoi veneau şi amândoi eşeau dela Junimea"[1])— „Noi, zice D-l Panu,— ceilalţi ne duceam după Junimea pe la *cafenelele cele mai cu vază ale Iaşului*. Câte odată îi îndemnam să meargă cu noi pe la *crâşmele noastre boereşti*; ei însă refuzau. Ce făceau şi unde se duceau ei, ştiu, zice D-l Panu: — Plecau amândoi şi se înfundau în vr'o crâşmă de prin Tataraşi, Păcurari sau Nicolina, adică prin părţile esterioare ale oraşului. Acolo ei *nu se puneau pe băut*, ci era o plăcere pentru ei să se aşeze pe laviţi de lemn într'o odae din fundul unei crâşme, cu braţele răzămate de *o masă murdară*, serviţi de un băeţel naiv cu o bucată de pastramă friptă adese ori chiar de Creangă într'un hârb

1) Junimea se ţinea o singură dată pe săptămână, Sâmbătă sara spre Duminică.

de strachină pe vr'o 3 cărbuni, — mai mâncau şi cârnaţi cu usturoiu şi vai de lume cum erau de preparaţi — şi o cană de vin de catitatea cum s'ar fi întâmplat, chiar cam tulbure şi cam acrişor, dar bun."

Vă puteţi închipui, — dragii mei cetitori, — cum D-lui Guţă Panu i se usca gâtlejul, cum îi lasa gura apă şi cum îşi lingea buzele de dorinţă numai scriind, nu şi având faţă acest dejun picant, care poate i se servise şi D-sale la Bolta-Rece. —„Şi innaintea unui pahar de vin — continuă D-l Panu — stăteau toată noaptea, dacă crâşmarul le da voe; iar dacă vroea să închidă, ei plecau în altă parte, unde ştieau că localul stă deschis până a ziuă, şi vorbeau, *dar şi beau.* Ce vorbeau nu ştiu. Eminescu şi Creangă rar primiau un al 3-lea în intimitatea lor, dar **îmi închipui** ce trebuea să vorbească".

De citim cu bagare de seamă bazmul negru făurit de D-l Panu, un singur adevăr se desprinde şi-l putem culege, acela esprimat prin cuvintele: *„îmi închipuiu"*. Aşa dar tot ce se înşiră în bazm, nu-i decât o închipuire personală, fără realitate şi drept vorbind, greu trebue să-i fi fost bolnavă închipuirea aceluia în ceasul când a ţesut acest hidos bazm, lăsând de o parte contrazicerile uşurătoare când d. ex. d-l Panu spune: „ei nu se puneau pe băut" — şi puţin mai la vale se întoarce şi zice: „vorbiau, dar şi beau." Dar D-l Panu vrea să afirme că în Junimea esista o parte aristocrată, când zice: „Noi ceilalţi, — adică partea subţire, aristocraţii din Junimea, — ne ducem după Junime pe la *cafinelele* cele *mai cu vază* ale Iaşului, sau îi îndemnam pe Creangă şi Eminescu să meargă cu noi pe la *crâşmele noastre boereşti.*" Mă rog să ne înţelegem: care erau pe acel timp cafenelele cele mai cu vază şi crâşmele boereşti din Iaşi unde se ducea aristocraţiea din Junimea împreună cu D-l Panu? Şi eu ieram pe acel timp ca şi acum în Iaşi şi nu ştiu unde erau cafenelele cu vază: iar despre crâşme boereşti nu ştiu să fi fost alta pe atunci în Iaşi, afară de crâşmaBolta-unii îi ziceau borta-rece, ţinută de fraţii Amira, unde mai întâi a fost cuibul Junimei, iar mai târziŭ după desfiinţarea acestuia, a rămas pe sama membrilor partidului radical al cărui şef a fost D-l Gh. Panu.

La Bolta-rece regulat ne duceam noi, adică eu care scriu aci, I. Creangă, Gh. Ienăchescu, Răceanu, Eminescu, etc.. Duminicele după ce eşam dela conferinţele populare ţinute succesiv de D-l Maiorescu, V. Pogor, Jac Negrutz, P. P. Carp, Al. Lambrior, Gh. Panu etc., ca să mâncăm ceva, să bem câte un pahar două de vin şi să vorbim în largul nostru criticând pe conferinţiar, sau câte odată, corectam câte o coală pentru tipar din abecedarul nostru „Metoada Nouă de scriere şi cetire." Şi mai urmează D-l Panu: „Ce vorbeau? Nu ştiu; Eminescu şi Creangă rar primiau un al treilea în intimitatea lor." Ba eu care

Ion Creangă, Diacon.

scriu acum știu și-mi aduc aminte ca acù, când la Bolta-rece am găsit pe Creangă și Eminescu, cu încă un al treilea, un fost pe vremuri mai de demult, director la Mitropoliea din Iași. Li se așternuse pe iarbă rogojini la umbră sub salcâmi și tei, li se adusese o cană de vr'o două oca de vin, un cofoel cu apă și vr'o 3-4 pahare. Și ce vorbiau ei? Nimic de samă, nimic serios. Creangă și mai cu samă Eminescu asculta cu mare plăcere și făcea mare haz de-o aventură cu o frumoasă fată, ce spunea c'o avusese fostul director al Mitropoliei. Ba încă Eminescu, după ce râdea cu mare poftă, ruga să mai repeteze fostul director scenele povestite și poezia ce spunea îndrăgostitul că făcuse drăguței lui.

Apoi D-l Gh. Panu se înalță cu imaginațiea sa in nourii absurdității și ridicului, când urmează: „Câte odată Creangă și Eminescu dispăreau câte 3—4 zile; nu se știea ce au devenit. In timpul acesta ei eșeau din oraș pe jos, cutreerau Galata cu târgușorul, treceau spre bariera Păcurarilor, făceau încunjur pe la Copou și Aroneanu,[1]) dormeau pe vr'o laviță la vr'un han sau la vr'o crâșmă, mâncau ce găseau și erau fericiți. Când se întorceau erau de nerecunoscuți: hainele neîngrijite, figurile obosite de veghere, de trudă și puțin de băutură, însă foarte încântați și gata să reînceapă a doua zi."

Lucru curios! Dacă D-l Panu n'a fost împreună cu Creangă și Eminescu prin crâșmele și hanurile pe unde aceștiea se tăvăleau câte trei patru zile și nopți de se întorceau de nerecunoscuți și nici despre altcineva nu spune că ar fi fost cu dânșii, cari i-ar fi putut raporta, cum își permite să scrie în așa amănunțit aseminea grozăvii despre două personalități, care fac fala neamului românesc și care nu se pot apara? Sărmane Creangă! De te-ai putea deștepta macar câteva ore din somnul vecinic, să auzi ce necuviinți se vorbește pe sama voastră. nu știu ce ai face, cât erai tu de sensibil... de sigur c'ai râde pân' ce-

1) Acesta e un sat la vr'o 6—7 km. cel puțin de orașul Iași.

ai muri a doua oară, văzând că se găsesc oameni cu reputaţiea D-lui Gugă Panu, cari n'au cel puţin răspect macar de morţi[1]). Dar... rămâi în somnul tău de pace! Să esaminăm însă mai bine cele ce spune autorul amintirilor din Junimea şi să vedem de era posibil să se fi târît Creangă ca o haimana canalie prin toate crâşmele şi hanurile cele mai murdare din Iaşi şi împrejurimele lui, cum spune D-l Gh. Panu.

Am spus mai sus că eu cunosc pe Ion Creangă de pe la 1863; iar dela 1867 uniţi 6 Institutori din Iaşi şi anume: eu, I. Creangă, Gh. Ienăchescu, V. Răceanu, N. Climescu şi A. Simionescu, am început a lucra împreună la abecedarul „Metodă Nouă de scriere şi citire pentru clasa I-a primară." Imbunătăţirea lecţiunilor în urma aplicărei lor cu copiii în clasă, corectura lor pentru tipár, imprimatul abecedarului cum şi a cărţii de cetire „Invăţătorul copiilor" şi iscălirea coalei I-a tipărite în 12 mii exemplare Invăţătorul copiilor şi 27 mii abecedarul, ne ocupa aproape întreg anul începând dela 1868 şi până la încetarea din viaţă a lui Creangă la finele anului 1889. Pe lângă aceste lui Creangă îi trebuea foarte mult timp pentru stilizarea şi scrierea poveştilor, a amintirilor lui ş'a celorlalte scrieri didactice, ca „Povăţuitorul la scriere şi cetire" ce i-l ceruse Ministrul, — D-l Maiorescu, — Geografiea judeţului Iaşi, harta aceştiea etc.. Şi rog să se ştie că Creangă, se vede din cauza unei instrucţiuni necomplecte şi neregulate, stiliza foarte greu materialul ce-i năvălia în memorie, în cât de zeci de ori ştergea şi reştergea o propoziţie sau o frază până o înjgheba cum îi plăcea lui. Parcă-l văd şi acum îmbrăcat numai într'o camaşă de pânză albăstrie şi lungă până la călcăe, cu papuci în picioare sprijinite pe duşamea, stând pe crivat în odăiţa lui joasă, cu păreţii de vălătuci şi ferestre mici din două ochiuri de sticlă, c'o măsuţă dinainte lângă crivat şi scriind. Creangă cetea foarte puţine cărţi dar vorbea mult; de aceia lui nu i-a rămas vr'o bibliotecă de samă. El nu ştiea nici o limbă străină dar adesa ne uimea bogăţiea vorbelor româneşti de baştină, din care ne punea să alegem pe acelea care ar fi exprimat mai bine înţelesul ideei. Intr'o iarnă începuse Creangă împreună cu mine să luăm lecţii de limba franceză dela colegul nostru de dăscălie I. A. Darzeu; dar cu sosirea primăverii ş'a altor multor ocupaţiuni, am lasat-o baltă pentru totdeauna. Afară de alte ocupaţiuni Creangă era şi unul dintre institutorii conştiincioşi datoriei, ocupat în clasa I-a primară câte 5 ceasuri

1) Despre sentimentul de dreptate şi adevăr al D-lui Panu se poate încredinţa cine va voi să citească scrisoarea deschisă subsemnată de Creangă, Răceanu şi Ienăchescu şi publicată în ziarul Liberarul din Iaşi No. 182 din 22 Aug. 1887, în care scrisoare aceştia se plâng că D-l Gh. Panu, preprietarul ziarului Lupta a devenit gazda pamfletelor şi calomniilor şi că se face mai mult de cât partaş cu mişeii calomniatori ce se ascund sub aripa D-sale.

pe zi, afară de vacanțe și sărbători când se ocupa cu scrierile sale sau cu acele didactice. Mi-aduc aminte că chiar în sărbătorile Paștelui mergeam la D-l A. D. Xenopol împreună cu comisiunea compusă din D-nii P. Poni, I. A. Derzeu etc, rânduită de „Societatea Invățăturei poporului Român din Iași" și însărcinată cu cercetarea cărților noastre didactice pentru a fi aprobate și ajutate cu bani pentru imprimare. Pe lângă toate aceste Creangă mai avea și meditații particulare. Unde mai pui apoi că Creangă nu era dintre *pești* sau de acei cu călușul în gură încât nu cruța pe nici unul cari, fie din prostie sau viclenie nu-și făcea datoriea de luminător al viitorilor cetățeni. Și Doamne! mulți proști și vicleni mai erau atunci ca și acum!

Hei! ași vrea acum să dovedească și D-l Guță Panu cu probe reale, nu după fantazie ori șoapte răutăcioase, când găsea timp Creangă să hoinărească cu Emineascu prin toate hanurile și crâșmele murdare și să doarmă pe laviți și mai murdare câte 3 și 4 zile înșir și să se întoarcă acasă in starea cum îi zugrăvește, ba încă gata să se reîntoarcă din nou? Eu mărturisesc cu deplină convingere că dela 1867 și până la 1889, adică ani 22 timp, cât l'am cunoscut, vețuit, lucrat și petrecut împreună cu Creangă o singură dată nu l-am văzut beat sau macar așa amețit ca să cadă fără simțire și să doarmă unde se va găsi ori să umble poticnindu-se cum se întâmplă altora, când beau peste măsură. Ș'apoi mai rămânea Creangă învățător la școală publică când s'ar fi aflat sau l'ar fi văzut cineva întorcându-se acasă în starea de nerecunoscut cum îl descriei D-l Panu? D-sa cred că știe și își aduce aminte că numai cât și-a retezat Creangă părul și pus pe cap pălărie în locul potcapului de diacon, a fost denunțat Ministerului și acesta l-a distituit telegrafic din postul de institutor, în cât bietul Creangă a fost silit atunci să se facă vânzător de tutun, până când s'a schimbat guvernul și intrând în Minister D-l Maiorescu care cunoștea pe Creangă din Junimea, l-a reîntegrat din nou în învățământ numindu-l institutor definitiv.

Din cele spuse mai sus se poate vedea, destul de lămurit, că tipurile pictate de D-l Guță Panu cu atâta măestrie și competență, nu se pot potrivi nici asamana de loc cu maistoasele figuri Creangă și Eminescu, ci, cu siguranță, când D-l Panu scriea, în fantasiea sa se aflau fată alte două figuri din multele ce abondau în gruparea radicală de sub șefiea D-sale și care toate îl părăsise, trecând cu duiumul în noua grupare „Conservator-democrată" aproape toată de aceiași compoziție cu cea foastă radicală.

II

Cine era preotul Gheorghe Ienăchescu? Acesta era contrastul lui

Ion Creangă. Ienăchescu era născut din tată polon și mamă română Ienăchescu sau Ghiță Chițibuș, cumu-i zicea Creangă, — era un bărbat chipeș, cu figura blândă și simpatică, cu căutătura vioae, mândră, ambițioasă și puțin ipocrită conform cu tagma. Dela primele vorbe auzite din gura lui rămâneai lipit atras de ființa sa. Ienăchescu era foarte galant cu femeile din care cauză acestea adese ii ziceau că a făcut mare greșală că s'a făcut popă. El în întrunirile noastre era partea distractivă. Astfel când ne întruneam să alcătuim sau să prefacem vr'o lecție din abecedar, câte odată acasă la Creangă, altă dată la Răceanu, Ienăchescu mai întâi ne distra cu câte ceva hazliu ș'apoi se lungea pe canapea ori pe pat. Și când noi il observam: „bine mă Ienăchescule tu ai venit aici să ne ții de vorbă lungit pe canapea, ori să lucrezi de-avalma cu noi?“ El însă foarte liniștit răspundea: „Ce, voi proștilor încă n'ați priceput că eu sunt maistru care dau semnul și direcția iar voi sunteți uvrierii, muncitorii cu trupul? Nu cumva ați cerca să schimbați mersul social făcând ca maiștrii să muncească și uvrierii să șadă?“ Atunci Creangă, făcând o mutră așa de comică și disprețuitoare, că de-ar fi fost prinsă instantaneu c'o mașină de fotografie, ar fi rămas cel mai hazliu tip comic din lume, ii zicea: „ce deșteptăciune sf. Nichifor, și noi nu-l pricepem!“ Și de se întâmpla atunci să fim acasă la Creangă, Ienăchescu se scula și râzând trecea peste sală în odaia unde stătea duduca Tinca, menagera lui Creangă și se punea cu dânsa la taclale până ce-i venea foame și apoi venea și ne înghiea să lăsăm ucrul că-i vremea de masă. In timpul întrunirilor socialiste în Iași cu doctorul Russell și frații Nădejde, spiritul lui Ienăchescu începură a se molipsi și se aprinsese așa de tare de idei socialiste, că mai-mai să intre în combinațiea acestora, de n'ar fi fost împedecat de mine și de Creangă. Cu câțiva ani mai înnainte, Ienăchescu împreună cu comisarul de poliție V. Nicșoi și cu mine formasem un început de ligă antisemită, împrăștiind prin poștă într'o noapte un mare număr de adrese scrise de mână și cu stampila ligei în tuș in locul subsemnăturilor și prin care adresă făceam apel la cetățenii români Eșeni să nu cumpere nimic dela evrei din cele ce se pot găsi de vânzare la negustorii români.

Creangă vorbea mult cu ton tare și aspru și despre toate, trecând repede dela o idee la alta și fără să se intereseze de era vr'o legătură între ideile, faptele sau lucrurile de care se ocupa. Ienăchescu din contra vorbea cu șir, cu ton dulce, lin și prietenesc, observând legătura logică între idei, așa că în șirul vorbirei lui se oprea de odată brusc și stând par'că privea cu atenție inspectând ceia ce vorbise, ascultătorul era înșelat crezând că vorbitorul terminase și când ascultă-

Bujdeuca lui Ion Creangă din Ţicău (Iaşi) [După edit'a Morţun]

torul era gata să-i facă vre'o nouă întrebare, Ienăchescu îl întimpina cu *aşteaptă că n'am terminat.* Era greu pentru un nerăbdător sau pentru acel care nu voia să peardă timp cu multă vorbă, din această cauză adesa Creangă şi chiar eu ne certam cu Ienăchescu rugându-l să spună şi termine mai iute ce are de spus. In scriere Creangă espunea ideile şi înşira lucrurile şi fiinţele de care vorbea astfel, de părea când îl citeai, că le vezi mişcându-se ori stând în jurul tău caşi cum ar fi aevea; Ienăchescu din contra era aşa de încurcat şi de confuz, în cât refuzai a crede că Ienăchescu cel aşa de limpede şi plăcut în vorbire, poate fi atât de greoiu şi neînţeles în scriere. Cu toate aceste în intimitatea lor ei căutau să se corijă şi înţeleagă unul pe altul.

Creangă îmi povestea cu mare haz cum după câtva timp, după ce se făcuse diaconi singuri, fără diaconiţe, au plecat să facă o escursiune pe la mânăstirile de maici şi de călugări din judeţul Neamţ şi la târgul Peatra-Neamţ. La o mânăstire de călugăriţe Creangă făcuse cunoştinţă cu maica Evghenia de neam boeresc cu mare avere, o tânără brunetă foarte frumoasă, cu manieri alese, vioae şi foarte sprinţară. Această maică mai pe urmă a servit de subiect lui Creangă în compunerea satirei publicată în broşură şi intitulată: *„Moş Nichifor şi maica Evghenia desăgariţa,“* care a fost prima lui compunere cetită de el în Junimea şi care a stârnit admiraţiea membrilor Junimei şi l-au încurajat a scrie mai departe lucările ce fac fală în literatura populară. După ce Creangă şi Ienăchescu au ajuns în târgul Peatra, când se preumblau pe stradă văd stând în uşa unei magazii o ovreică foarte frumoasă. Creangă zice lui Ienăchescu: „uite măi ce drăguţă împleteşte colo la colţun; pune, mă rog ţie, un semn şi când ni-om întoarce să ne ducem şi

să ne facem că cumpărăm ceva şi să intrăm în vorbă cu dânsa". Ienăchescu zice: „bine, am pus semn." După vr'o sută sau două de paşi, ajunşi la capătul stradei, se întorc îndărăt şi caută magazia cu evreica frumoasă. Merg şi tot merg uitându-se în toate părţile ca să dee de magazie. Astfel ajung până în celalat capăt al stradei, fără să mai dee de magazie şi de jidoafcă. Atunci Creangă înciudat zice lui Ienăchescu: „bine măi Ienăchescule, nu vezi c'am ajuns la capătul stradei, unde ţi-i semnul ca să nimerim magazia?" „Apoi dă, măi Creangă se vede că s'a sculat de acolo." „Cine s'a sculat mă tâmpitule?" „Hei, cine? la cânele care-l pusesem ca semn." „Care câne mă?". „N'ai văzut şi tu, zice Enăchescu că lângă evreică era un câne culcat? Pe acela-l pusesem ca semn." „Bre! că nătărău mai eşti, se vede că de asta te-ai făcut popă. Cum ai crezut tu că are să stea cânele locului ca o piatră."

Odată Creangă ia câte un exemplar tipărit din cartea „Invăţătorul copiilor" şi broşura „Povăţuitorul la scriere şi cetire" compusă aceasta din urmă numai de Ienăchescu în tovărăşie cu Creangă, şi se duce la Mitropolitul din Iaşi, prezintă întâi Mitropolitului exemplarul Invăţătorul copiilor zicând: „iaca Innalt Prea sfinte, am făcut şi noi o prostie, vă rog s'o cetiţi şi I. P. S. V. — iaca şi broşurica asta, — îi prezintă povăţuitorul; când I. P. S. V. s'ar întâmpla să nu puteţi dormi, vă rog să luaţi broşurica şi începând s'o cetiţi, veţi adormi îndată. Asta-i bunătatea ei." Să înţelege că Mitropolitul a râs cu mare poftă.

Ienăchescu se bolnăvise de-o eczemă la cap. Sfătuit de prietini a intrat în salcie la o bătrână doftoreasă, mama Mariea, cârnă de nas şi farnâită în vorbire. Ienăchescu se supuse cu răbdare dietei prescrise de doftoreasă şi se vindecă de boală. Lui Creangă începură a-i veni ameţeli din cauza unor congestii la cap. El fiind cu locuinţa departe de şcoala unde funcţiona, se hotărîse să meargă acasă şi să ia masa odată pe zi, adica sara, după eşirea dela şcoală. Şi cum el era foarte mâncăcios, mâncând numai odată pe zi, sara, de sigur că mânca şi bea odată vin cu apă cât ar fi mâncat şi băut în trei dăţi; apoi îndată îi vedea somn şi se culca. Acest mod de traiu se vede să-i fi cauzat boala care i-a adus moartea, când nimeni nu ne aşteptam. Ienăchescu văzând pe Creangă bolnav, îl sfătueşte şi stărue de el să intre în salcie la mama Mariea, că se va face bine, ca şi dânsul. Creangă întâi refuză, dar în urmă multor stăruinţi, cedează şi intră în salcie. De sigur că trebuea să se supună dietei cel puţin vr'o 30 zile, de a nu eşi din odae, de a mânca puţin şi nesarat şi a bea numai zamă căldicică de salcie. A răbdat el vr'o 3—4 zile cum a putut, dar a 5 a zi a strigat la mama Mariea să se ducă îndată acasă la el şi să spună menagerei lui să i aducă o pâne de cel puţin un kgr., o găină răsol cu usturoiu, un castron cu sarmale cu

Ion Creangă

frunză de curechiu, vr'o 7—8 plăcinoioare cu caş şi o oca de vin dela Bolta-rece. Biata doftoreasă îngrijită a început să l roage să mai aibă răbdare şi să nu facă aşa poznă, să mănânce lucruri contrare salciei că se nenoroceşte. Ce vrea să ştie Creangă atunci de aşa rugăminţi; şi când a bătut odată cu pumnul în masă, a sărit baba de-o palmă dela pământ şi el începu a striga că ce voeşte el, aceia să-i dea. Biata bătrână n'a mai crâcnit nimic, ci numai decât s'a dus şi i-a adus îndată o oală cu lapte dulce şi l-a rugat să bea întâi laptele şi'n urmă-i aduce şi mâncarea cerută. Creangă a băut laptele şi pe urmă a mâncat, a băut, s'a îmbrăcat cu hainele sale, s'a dus de unde venise şi nimic n'a păţit; iar Ienăchescu de câte ori îşi aducea aminte, îl dojenea că n'a avut răbdare să ia salciea. Creangă era aşa de musculos şi cu aşa forţă, că întindea un braţ şi care din noi vroea să se sue cu pântecele de braţul lui, el îl ţinea suspendat în aer câteva minute ca un atlet, fără să-i tremure mâna.

Odată s'a luat cu Ienăchescu şi alţi tovarăşi şi s'a dus să facă băi în apa Prutului la târguşorul Sculeni de de malul acestui râu. Ei au plecat din Iaşi cam târziu ş'au ajuns pe înnoptate în Sculeni rupţi de foame. Au poposit la hanul principal al evreului Ilie Patatu cel mai iscusit şef al contrabandiştilor cu Basarabia de peste Prut. Ilie Patatu avea o fată mare, care era cea mai frumoasă evreică din Sculeni. Creangă cum intră în han chiămă hangiul şi ceru să le pregătească de mâncare şi de băut, că ei se duc să iee întâi o bae în Prut. Patatu spune, ce mâncare poate să le dea aşa târziu, că ce a fost s'a mâncat. Creangă stărue că nu vrea să ştie; să le pregătească orice va putea. Eşind din casă Creangă dă cu ochii de fata lui Patatu şi numai de cât schimbă cu ea câteva vorbe galante

de ocazie. Se duc apoi la Prut și iau o bae Intorși acasă li se aduce brânză, ouă ferte și un pește răsol de vr'o 3—4 kgr.. Ceilalți mâncau câte ceva dar Creangă înghite tot și încă mai întreabă dacă mai este ceva. Mai stau ce mai stau de vorbă mai cu samă asupra drăgălășiei fetei a lui Patatu, ș'apoi se culcă căci și hangiul cu familiea se liniștise, făcând întuneric în toate părțile. Musafirii culcați și ei, după vr'un sfert de ceas sar pe rând în picioare scărpinându-se par'că aveau râe. Aprind lumânarea să vadă ce-i mănâncă așa? Ce să vadă? Miliarde de ploșnițí (păduchi de lemn) fugând în toate direcțiile speriate de lumină. Toți încep a blestema mârșăvia ovreiască. Creangă se hotărăște să nu mai doarmă, ci să se ducă să trezască fata lui Patatu și să stea de vorbă cu eá până'n ziuă. Peste camașa lui de noapte ia și-și pune prostirea cea albă de pe crivat, ese afară și ca o nălucă pleacă în direcția aripei de casă unde dormea familia lui Patatu. Dar n'apucă să facă de cât vr'o 10—15 pași ș'o droae de câni deșteptați din somn, sar, încep a lătra și năvăli spre Creangă să-l sfâșie. Ceilalți tovarăși ai lui auzind din casă și înțelegând primejdiea sar, care cu bastoane, care cu cortele și așa scapă pe Creangă. Până în ziua albă apoi n'au mai dormit, ci au stat pe râs și glume pe socoteala lui Creangă ș'a fetei lui Patatu. A doua zi ceilalți au mâncat și băut câte ceva ș'a luat vr'o 3 — 4 băi în Prut, dar Creangă era fără saț. A mâncat ce-a găsit gata la han; apoi eșind în poartă a băut dela o țarancă o oală mare de apte dulce și peste toate, găsind la un evreu un ceaun de popușoi (porumb), verzi ferți, a mâncat aproape toți popușoii din ceaun, astlel că unul din tovarăși — El. Ropală, — văzând atâta lăcomie cu care mânca gronțăind la grăunțe, i s'a făcut rău ș'a fugit înnapoi la han. Creangă a făcut de vr'o șasă ori în acea zi bae stând în apă câte un ceas și un ceas și jumătate și încă n'ar fi eșit din apă, dacă ceilalți tovarăși nu l-ar fi zburătuit cu petre de pe mal și amenințat că-i ia hainele și-l lasă să vină prin oraș la han și să-l vadă fata lui Patatu în costumul lui Adam.

Spre sară târziu, în sfârșit spun harabagiului evreu, care-i adusese în Sculeni, să înhame caii că vor să pornească la Iași. Evreul pune caii, ei plătesc ce datoresc, se sue și pleacă. Din Sculeni până la Iași sunt mai bine de 30 klm. cu dealuri mari și văi adânci. Zorește cât poate harabagiul cele 3 mârțoage, dar drumul nesușeluit fiind greu, înaintează încet. Cu chiu cu vai sue dealul Stânca Roznovanului, se coboară într'-o vale întinsă înaintând pe un drum ce avea și la dreapta și la stânga lanuri nesfârșite de păpușoi boerești care formau un codru mare. Nu merg tocmai mult și deodată

ca din pământ, încep nişte şuerături haiduceşti care înghoţă pe drumeţi, mai cu samă harabagiul însfecliră cu totul. Gura îi muţise mânele-i înţepenise aşa, că nu mai putea nici să strige, nici să bată in cai să fugă mai iute. Amuţise şi parte din călători începând chiar a tremura unii de frică, de şi unul din ei,—El. Ropală, avea un revolver la el.—Creangă însă strigă harabagiului să oprească; caii stau şi el dat jos din trăsură, începe a şuera din degete ca şi hoţii şi apoi strigă din toată puterea: „Hei! măi băeţi: unde sunteţi ?

„Veniţi încoace că şi noi suntem saraci ca şi voi. Ca acù şi ca întotdeauna n-am fost nici odată aşa calici!"—Atunci, ca prin farmec, şuerăturile streine au încetat şi linişte profundă peste tot s'a făcut. Creangă strigă iar cu glas tare: „Păcătoşilor! dacă sunteţi aşa de mişei, ce mai spărieţi drumeţii ?"

Creangă să sue apoi în haraba şi pleacă în chiote, râsăte şi glume ajungând liniştiţi şi teferi în Iaşi pe la casele lor. Cel mai curagios dintre speriaţii din haraba, se înţelege că tot Ienăchescu se dădea.

Aşa năsbâtii şi întâmplări plăceau întotdeauna lui Creangă iar nu beţivănării şi tăvăliri zile şi nopţi întregi prin toate crăşmele şi hanurile de prin mahalalele şi împrejurimele Iaşului cum place unor din cunoscuţii lui să inventeze.

Constantin Grigoriu, Institutor în pensie.

Ion Creangă la „Junimea"

Prin 1874—1875 vedem într'o seară că un nou venit se află la *Junimea*.

Noul venit era scurt, gros şi gras, cu figura şi părul cam castaniu blond, cu gâtul scurt apoplectic şi cu figura congestionată purtând cu stângăcie hainele.

Era Creangă.

La fiecarea cinci minunte îşi ştergea sudoarea de pe frunte cu o batistă mare, colorată.

Cine era Creangă ? In istorisirile lui îşi spune copilăria. Să-i fac eu pe cât îmi aduc aminte biografia, aşà cum l'am cunoscut.

Intâia dată când l'am văzut pe Creangă, erà diacon la o biserică oare care. Pe atunci preoţii făceau multă politică; pintre aceştia diaconul Creangă excela, era pasionat de întrunirile publice, pe care, nu numai că le frecuenta, dar în cari luà mai întotdeauna cuvântul cu mare succes.

Vorbia frumos. Inzestrat cu o vie inteligență, țăranul Creangă nu-și pierduse prin modestele studii de seminar ce făcuse, limbagiul viu, colorat și plin de imagine, popular. Acest fond hrănit la fie care pas cu anecdote, amintiri, învățăminte din bătrâni, făceà din Creangă un orator de tribună adevărat original și foarte gustat. Creangă era un naționalist fanatic, un dușman neîmpăcat al evreilor, un iubitor al neamului, toate discursurile sale erau pe asemenea temă și vă puteți închipui cât succes aveau.

Manierile și lmbagiul său liber displăceau autorității bisericești superioare. După ce în curs de mai mulți ani a avut diferite încurcături cu Mitropolia, aplicându-i-se diferite pedepse disciplinare, oprindu-l de a sluji, etc., Creangă luă o hătărire extremă: să se despopiască.

Și într'o bună dimineață întâlnesc pe Creangă îmbrăcat în civil. Despopirea lui Creangă a produs un scandal enorm în Iași și în adevăr era și de ce în cercurile cunoscute. Știți că este chiar un proverb: „că i s'a dus vestea ca de popă tuns." Mahalalele strigau la scandal, tagma bisericească ridică mânele în sus. Creangă pe lângă diacon era și profesor la o școală primară. Iată-l pe bietul Creangă amenințat ca să-și piardă și catedra, considerându-se dispopirea ca un fapt imoral.

Dar Creangă avea un protector, pe D. Maiorescu. Creangă era un fanatic al aceluia. Diacon, el făcuse școala normală de institutori, pe când D. Maiorescu era directorul acelei școli. Așa se explică legătura lui Creangă cu *Junimea*, căci cu ideile și sentimentele lui, *Junimea* trebuia să-i fie mai mult antipatecă.

Cu mare ce Creangă își păstră catedra.

Până la venirea lui Creangă la *Junimea*, culegătorii și povestitorii de povești erau D-nii Slavici și Pompiliu, amândoi transilvăneni. Poveștile lor se resimțiau de această origină; scrisă într'o limbă grea de multe ori orășănească, poveștile lor tradau un fel de combinații literare cari le stricau farmecul.

Marele merit al lui Creangă a fost că el a scris poveștile întocmai sau aproape întocmai cum ele se spus la țară.

Când a venit Creangă la *Junimea* și și-a citit el singur poveștile, a fost o adevărată sărbătoare. Mi se pare că a început seria sa de povești cu *Soacra cu trei nurori.*

Toți au început atunci a-l ruga pe Creangă să aducă și altele și cât mai curând. Apoi a urmat seria cu: *Capra cu trei ezi*, *Pungulița cu doi bani*, *Dănilă Prepeleac*, *Moș Nechifor Coțcaru* etc.

In ce consistă valoarea poveștilor lui Creangă? Și cum reușește Creangă să fie povestitorul cel mai apropiat de limba poporului? Căci trebue să admitem că dacă este ceva de fermecător în poveștile lui

Creangă, este acel aer de țară, sunt acele expresii plastice, pentru noi cu totul dintr'o altă limbă, sunt acele apropouri naive, acel dialog de o sinceritate primitivă și acele cunoștinți foarte naive și reduse ale țăranului.

Cum că Creangă erà un om foarte deștept, foarte ager la minte, nu mai rămâne îndoială; dar cunoștințele lui nu erau întinse. Creangă a rămas până la moarte, țăranul din satul Vânători de lângă Târgul Neamțului și tot ce a învățat și deprins peste fondul cu care a venit la oraș, nu s'a prins, nu s'a asimilat cu dânsul. Afară de cunoștințele căpătate în școala preparandală privitoare la profesiunea de învățător, în colo Creangă a rămas ceea ce fusese.

Aceasta explica succesul ce a avut cu poveștile sale. Dacă Creangă devenea un om cult în sensul nostru, dacă Creangă s'ar fi depărtat de la felul deprinderilor căpătate în copilărie, el ar fi fost un povestitor ca toți surtucarii de orașe. Din contra, cultura neputând să-l domineze și să-i schimbe ideile și vorba, Creangă, care avea în acelaș timp și o inteligență vie, a putut să reproducă în limbagiul în care crescuse, poveștile pe cari le auzise, fără ca deprinderi nouă și limbagiul nou să le desfigureze.

Un povestitor de povești populare, ca să reușiască, trebue să pună pe un țaran dela țară ca să istorisiască povestea iar el să o scrie cuvânt cu cuvânt: altmitrelea este imposibil ca un om care gândește altfel, care vorbește altfel, să poată să reproducă un limbagiu, impresii și imagini cari nu sunt din fondul cunoștințelor sale obicinute.

De aici vine artificialitatea celor mai multe colecții de povești populare. Regretatul Ureche care a scris și povești, este un exemplu isbitor de cele ce spun.

Creangă n'avea decât să se lase târît de suvenirurile vii și referitoare ale vieții sale dela țară, pentru ca poveștile sale să fie aproape ca cele ce se ascultă la șezătoare.

Din „*Amintiri dela „Junimea" din Iași*" p. 139—42.

G. Panu.

Prietenia între Creangă și Eminescu.

Din cele întâi zile s'a stabilit mare prietenie între Creangă și Eminescu, sau mai drept Eminescu a fost cuprins deodată de o mare dragoste pentru Creangă.

Eminescu avea, cum am spus, o cultură cu totul de carte. Cu

toate acestea dacă limbagiul şi ideile erau streine, rămăsese încă la dânsul un fond aproape inconştient de aspiraţii şi năzuinţe naţionale. Creangă a trebuit prin urmare ca să-l captiveze imediat, căci el representa pentru Eminescu tipul românului simplu, natural, nefalşificat de ideile şi cultura modernă.

Eminescu ca să poată găsi un tip de român vechiu îşi plimbase eroul, *Sermanul Dionis*, prin veacul lui Alexandru cel Bun, şi ca să poată avea înaintea lui case vechi cu ceardacuri largi şi cu obiceiuri bătrâne, trebuia să le inventeze. Creangă cu tipul său de ţaran îmbrăîn haine nemţeşti şi cu toate expresiile archaice, cari-i presărau vorbirea, repet, îi realiză visul lui Eminescu.

Legătura se stabili astfel, încât pe urma mai nimenea nu mai văzu pe Eminescu fără Creangă şi pe Creangă fără Eminescu; amândoi veneau la *Jnnimea*, amândoi eşiau dela *Junimea*.

Noi ceştilalţi ne duceam după *Junimea* câte odată, pela cafenelele cele mai cu vază ale Iaşului. Eminescu ne-a urmat une ori, însă nu cu mare plăcere. Indată ce cunoscu pe Creangă, el se izolă cu totul de noi, dându-se în societatea acestuia numai.

Ce făceau ei? Unde se duceau? Ce vorbiau oare, zile, nopţi întregi?....

Ce făceau şi unde se ducea, ştiu. Plecau amândoi şi se înfundau pe la vre-un crişmar de prin Tătăruşi, Păcurari, sau Nicolina, adecă prin părţile exterioare ale oraşului. Acolo nu se puneau pe băut, cum se pretindea, sau cum se crede,—căci mulţi cred că aceasta ar fi ruinat sănătatea şi a lui Eminescu şi a lui Creangă,—nu; ei se puneau să trăiască o viaţă care le plăcea lor, viaţă simplă şi primitivă. Erà o plăcere pentru ei ca să se aşeze într'o odaie din fundul unei crâşme, pe laviţi de lemn, cu braţele rezemate de o masă murdară, serviţi de un băeţel naiv.

Ce făceau ei? Drept masă sau dejun, cereau să le frigă o bucată de păstramă, mai mâncau cărnaţi cu usturoiu—şi vai de lume cum erau preparaţi—ordonau ca să li se aducă o cană cu vin, de calitatea cum s'ar fi întâmplat, şi după ce mâncau păstrama, apoi, înaintea unui pahar de vin, stăteau toată noaptea dacă crâşmarul le da voe. Când crişmarul voia să închidă, ei plecau în altă parte a oraşului, unde ştiau că localul stă deschis până în ziuă, şi vorbiau, vorbiau, vorbiau, vorbiau, dar şi beau.

Ce vorbiau între ei? Nu ştiu. Eminescu şi Creangă rar primiau câte un al treilea în intimitatea lor, dar îmi închipuiu ce trebuiau să vorbiască. Creangă istorisând poveşti din bătrânii şi dela ţară, Eminescu făcând teorii matafisice şi croind visuri, cum ar trebui să fie poporul român. Se înţelegeau, cum se zice, ca gâsca cu raţa; îi uneau aceleaş aspiraţii.

Câte odată întrebam pe Eminescu:

—Ce vorbeşti tu tot timpul cu Creangă ?

El zâmbia, şi cu aceea privire vagă şi rătăcită care-i erà caracteristică, răspundea in mod evasiv:

—Vorbim şi noi ce ne trece prin minte!

Şi atâta tot.

Câte-odată Creangă şi Eminescu dispăreau câte trei patru zile; nu se stia ce au devenit. In timpul acesta ei eşiau din oraş, pe jos cutreierau Galata cu târguşorul, treceau înspre bariera Păcurarilor, făceau înconjurul pe la Copou şi Aroneanu, dormiau pe o laviţă la vre-un han sau la vre-o crâşmă, mâncau ce găsiau şi erau fericiţi.

Când se întorceau, erau de nerecunoscut: hainele reîngrijite, figurile obosite de veghere, de trudă şi puţin de băutură, însă foarte încântaţi de asemenea excursiuni, gata să le reinoasească a două zi.

Câte o dată noi îi îndemnam să meargă pe la crâşmele noastre boereşti; mai totdeauna refuzau,

—Nu, nu mergem, preferăm să ne ducem la chir Costache crâşmarul, de la Nicolina. Cer, adăugă Creangă, să-mi aducă pe un hârb de strachină vre-o trei cărbuni să-mi pun eu singur pastıamă pe dânşii de se frige. Apoi este băetul Ghiţă, care e un drac şi jumătate! Vinu-i cam turbure şi cam acrişor, dar bun. Şi stăm de vorbă până în ziuă. Nu-i aşa Eminescule ?

Eminescu, cu figura plină de mulţumire, zâmbia.

Apoi amândoi plecau ca oamenii cei mai fericiţi din lume.

Din *«Amintiri dela «Junimea» din Iaşi»* p. 142—6.

G. Panu.

RUGĂMINTE[1]).

La 15 Iunie anul curgător s'au împlinit 20 de ani dela moartea genialului poet şi cugetător, Mihai Eminescu.

O pioasă aducere aminte a cuprins suflarea româneasca de pretutindeni, serbătorind amintirea ducerii dintre noi a aceluea care ni-a turnat graiul pe temelii statornice şi ni-a spus adevăruri atât de frumoase şi curate, trezându-ne la viaţă adevarată.

Fie îngăduit şi învăţătorimei de ţară, adunate să se sfatuiască asupra nevoilor ei in congres la Iaşi, să-şi arate şi cu acest prilej admi-

1). Spusă in congresul învăţătoresc la Iaşi a. c.

rațiunea sa curată pentru fostul ei revizor, pentru marele cugetător și luminător al neamului.

La 6 luni și 15 zile după moartea poetului adevarat și duios, tot acum 20 de ani, s'a stâns nejălit de nimeni, în bujdeuca lui din Țicăul de sus, și Ion Creangă, fost institutor, la care mulți dintre noi iști tomnateci ne duceam în practică pedagogică, prietenul nedespărțit a lui Eminescu, neîntrecutul povestitor, care, ca și Eminescu, ni-a redat adevarata limbă, fie în amintirile și poveștile lui, fie în cărțile lui de școală, cari vreme de aproape 20 de ani, au fost cele mai *bune cărți de școală.*

Marelui Eminescu, admiratorii săi i-au ridicat până ocum 3 busturi, și o pleiadă de literați, au luat frumoasă inițiativa de a-i ridica și o statue.

Lui Ion Creangă, nu i s'a pus încă batâr o cruce la mormânt și doarme uitat ca un fecior de țaran căzut în luptă.

Intemeetorii revistei de limbă, literatură și artă populară „Ion Creangă" ce esă la Bârlad, parte învățători, susținută în parte de învățători, roagă cu toată dragostea pe frații lor de pretutindeni, ca pe lângă admirațiunea și veșnica amintire ce trebue să păstreze fostului lor tovarăș de muncă și neîntrecut povestitor, să dea ajutor acestei reviste „Ion Creangă", ca să ridice și țaranului din Humulești, dacă nu o statue, cel puțin un bust, care să fie semn neperitor al dragostei ce învățătorimea română poartă aleșilor ei. Obolul D-v. trecut în anume liste, să se trimeată Redacțiunei revistei „Ion Creangă din Bârlad.

Fie ca tovarașii, noștri să-și vadă împlinit și acest gând spre cinstea lor, iar amintirea marelui povestitor să rămâe deapururea veșnică în inimele noastre.

M. Lupescu.

NOTE

Decâte ori ne aflăm în Humulești, unde, pentru întâiași dată, nemuritorul Creangă a gândit minunatete sale povești, un simțământ moral și de pietate trebue să străbată sufletele și inimile noastre, întru amintirea acestui blând povestilor care ne-a dat cele mai fermecătoare și mai trainice scrieri populare !

Satul lui Moș Creangă, satul lui Ionică, nepotul bătrânului David Creangă, e acum, o suburbie a orașului Târgul Neamțul.

La școala prim. No. 1 de băeți „Gr. Ghica V." din acest oraș în dos. no. 148, e „catalogul cuprinzător școlarilor din clasul al III-lea

pe semestrul a! II-lea 1854 Iulie." *In acest catalog, e trecut și* „Ștefănescu Ion", *adică* Creangă *al nostru. La toate studiile (Catihis, Istoria sfântă, Abețădariu, Gramatică, Geografie, Aritmetică, Caligrafie.) e notat* „bun !" *Sunt 21 de școlari. Intre ei e și* „*Atanasiu Gheorghie*", *zis și Nemțanu, preot și profesor pensionar în Iași, care în biografia lui Isaia Teodorescu zis Duhu, scrie :*

„Despre Ștefănescu (Creangă) iată ce țin minte : el era un meteor în școala primară din Târgul Neamțului. Țiu minte un lucru ; în școală, în clas ședeam într'o bancă, eu, Ștefănescu, Ștefan Posa din Humulești, Vasilică Conta și încă cineva. Profesor, atunci, era păririntele Gr. Conta. Scoseze pe Vas. Conta la tabelă. Țin minte și cu ce era îmbrăcat Vas. Conta (era îmbrăcat pedeasupra c'un cojocel mai scurt). In acel timp în bancă, Ștefănescu (Creangă) face zgomot ; păr-Conta-i face observație. El era mai mare decât noi toți. Dela acel timp n'am mai văzut pe Creangă prin școala din Târgul Neamțului. S'a dus la Folticeni la școala catihetică, cu Zaharia Simionescu tot din Humuești și cu Oślobanu pe cari nu i-am văzut eu de loc, prin școala dela lTârgul Neamțului. Dela Folticeni, Creangă s'a dus la seminarul Socola cu Zaharia, așa că, când eu mă duc la seminarul Socola, ei ieșise amândoi din seminar"

Prin 1881, l-am întâlnit in curtea bisericii Sf. Nicolai Domnesc (cel cu 3 altare) la Iași, unde venise cu școala și unde și eu venisem tot așa fiind atunci institutor în Iași, ca să mergem cu stâlpările la mitropolie, fiind Sâmbăta lui Lazăr. Atunci, l-am văzut pentru intâia oară și mi-a plăcut. Se dusese vestea'n toate părțile de lecțiile lui bune la cls. I, la care luau parte elevii școlii normale „*Vasile Lupu*" *din curtea bisericii sf. Trei Ierarhi, unde era și școala prim. condusă de Darzeu.*

Prin 1885, l-am întâlnit adoua oară, la Slănic la băi, în Iulie, în asociația d-lor A. C. Cuza (acum profesor universitar) și Mihail (adv. Bacău). Nu mai urai cu el. Iată ce zice d-l Cuza în „*Eminescu Comemorativ.*"

„Reîntors în țară, vremelnicește, dela studii, pela 1884, am avut fericitul prilej să-l cunosc pe marele poet [1]) în cercul unor prieteni comuni, din care făceau parte mucalitul povestitor „**Ion Creangă**"......

Tot din „*Eminescu Comemorativ.*"

„In cele întâi zile s'a stabilit o mare prietenie între Creangă și Eminescu, sau mai drept Eminescu a fost cuprins deodată de o mare dragoste pentru Creangă.

Legătura se stabili astfel, încât pe urmă mai nimenea nu mai văzu pe Eminescu fără Creangă și pe Creangă fără Eminescu..". **G. Panu.**

1] E vorba de Eminescu.

„Partea cea mai duioasă din viața lui Creangă e prietenia lui cu Mihail Eminescu.

Oameni simpli în apucături, iubitori de liniște, admiratori ai românismului, prieteni ai celor asupriți, ei se asemănau în toate privințele."

E. G.

In acest an (1885), ca semn de frăție tate, ne-am fotografiat, într'o frumoasă poziție de brădet din Slănic, mai mulți institutori, profesori secundari și universitari, 28 la număr: Misir, Codreanu, Radu, Cerchez, Gheorghiu, Creangă, *Topliceanu, Costandachi, Chirița, Mărdărescu, Mazarini, Andrïescu, Crapeleanu, Suciu, Mârzescu, Darzeu, Vestinian, Roman, Teodorescu, Botez, Dodrescu, Cobălcescu, Ciurea, Constantinescu și subsemnatul. In acest tablou, îl avem pe Creangă mai bine reușit din toate chipurile câte i le-am putut vedea pân'acum, parcă stă și-ți povestește.*

In 1887 vine la Neamț. Era toamnă. A venit să-și mai vadă înc'odată, locurile și neamurile, spune dânsul. Clas nu mai ținea demult. La păr. Gheorghe Creangă, m'am dus să-l văd. A început a-mi istorisi despre imprimarea poveștilor și a-mi citi vr'o 2 coale ce le primise atunci dela imprimerie. Adouazi, a venit la școală. L-am primit cum am putut mai frumos. Spunea mereu, despre Isaia primul profesor prim. al acestei școli și arătă pe unde ședea. Atâtea ne-a povestit și cu atâta vervă și drăgălășie și de toate, că nu vom mai uita niciodată! In orele p. m. a fost la cls. I, unde-a făcut lecție, lecție de acelea cum știa el maistrul să le facă! Ca amintiri de vizita ce ne-a făcut i-am cerut „Povățuitoriul la cetire prin scriere după sistema fonetică" *de D-sa și Enăchescu, ce i l-am zărit printre celelalte hârtii ce le purta la pept.* „Atât mi-a mai remas și nu mai am altele," *a spus! Luând condeiul, a scris pe el:*

„Școalei primare de băeti No. 1 pentru bibliotecă.

I. Creangă.

Târg-Neamț 1887 Oct. 1."

Această lucrare dedicată părinților de familie și Domnilor învățători și învățătoare, institutori și institutoare. Ceva din el:

„***In ziua întâi dimineața***, învățătorul va petrece cu școlarii vorbind și făcându-i să vorbească despre felurite jocuri copilărești de e. De-a ***baba oarba***, de-a ***mijoarca***, de-a ***patul***, de-a ***ulcioușa***, de-a ***puia-gaia*** de-a ***inelușu-învârticuș*** etc. etc.

Pe această carte, stă scris de el, cu plumbul, la început „41. patruzeci și una (nu și *o)* de perje"; *la urmă* „Pentru o babă surdă popa nu toacă de două ori."

La noi, avem: strada Ion Creangă, cercul Ion Creangă, obștea Ion Creangă formată pe moșia Grumăzești (Neamț), biblioteca publică Ion Creangă (unde e și un bust al său), banca Ion Creangă.

George A. Cosmovici, Târgul-Neamțul.

Ion Creangă între câţi-va Junimişti

Creangă şi d. Panu. „Cu Creangă,—scrie d. G. Panu,—n'am avut raporturi, fiind că bănuia în mine un teoretic crud, căruia nu-i place sentimentalismul sau consideraţile patriotice şi naţionaliste".

(Din «Amtitiri dela Junimea» din Iaşi, p. 155).

Creangă şi Lambrior. „Lui Eminescu ii plăcea societatea lui Lambrior şi lui Creangă de asemene; de cât, simpatia acestora pentru Lambrior avea oare care reservă; Eminescu şi Creangă n'ar fi putut expune faţă de Lambrior tot ce-şi închipuiau şi credeau despre poporul român, ei ar fi găsit în inteligenţa disciplinată a lui Lambrior o stavilă, Il iubiau însă fără a-i căuta societatea dar când îl vedeau, simţiau adevarată plăcere....

.... Creangă avea un adevărat cult pentru Lambrior mai ales că erau din acelaş judeţ şi foarte aproape satele lor unul de altul. Când era vre-o controversă la *Junimea* despre vre-o zicătoare sau un cuvânt popular între Creangă şi alţii, cu toţii făceau apel la Lambrior; cum afirma Lambrior că se zice, aşa rămânea (Idem p. 156)

Poreclirea lui Creangă. Lui Creangă i se zice: *Birdăhănosul Creangă* (Idem p. 224).

Creangă şi Pogor. „Când intra Creangă la *Junimea* şi dacă nu era altceva nimic de făcut, atunci d. Pogor, care gustà cel mai mult dintre noi poveştile sărate ale lui Creaagă, îi zicea:

„—Creangă, ia spune-ne o poveste.

„—*Pe uliţa mare* sau pe *uliţa mică*?

„—*Pe uliţa mare,* strigau mai mulţi.

Junimea prefera *uliţa mare,* căci celelalte poveşti se publicau în *Convorbiri.*

„Şi atunci Creangă începea să spună *povestea lui Ion cel prost* sau chiar povestea lui *Moş Nichifor,* însă cu versiuni şi detaile alte de cât în cea publicată:" [Idem p. 235-6]

P. Panu.

Amintiri despre Ion Creangă.

Era în toamna anului 1883. Şcoalele normale pe atunci n'aveau şcoli primare de aplicaţie unde viitorii învăţători să se obişnuiască cu meşteşugul de a comunica altora cunoştinţele, ci drept practică pedagocică luau parte la prelegerile empirice ale institorilor vestiţi din oraşe.

Pe atunci să găsea în școala normală de la Iași, și cel ce se încumetă să scrie aceste rânduri.

Ion Creangă în vremea aceia, era încă în putere și în floarea lui. El era și membru în consiliul general de Instrucție și nu știu de ce aveam pentru omul acesta o dragoste deosebită ; se vede că unde eram de-o teapă, feciori de țarani.

Citisem mulțișoare din poveștile lui și'mi plăcea să'l văd și să'l privesc și să'i ascult prelegerile și povețele mândre ce dădea copiilor. Eu și încă câți-va tovarăși mergeam mai întct-deauna în Păcurari, la școala unde Creangă era institutor.

Odată, el a făcut lecție la clasa II-a despre pronume. Când Creangă preda e lecție, era în clasă o liniște și o disciplină deplină. Copii erau atât de atenți încât îi urmăreau până și mișcările buzelor. Regula o scoase din esemple, și după ce făcu pe școlari să priciapă că pronumele are trei fețe sau persoane, spre a se încredința dacă elevii l'au priceput, întreabă, pe unul din școlari, un băețel deștept și frumușel.

—Dimitriule, ce face mămuță-ta ?

—Mama, coase cămeși pentru mine, Domnule.

—Spune-mi, Dimitriule, care'i persoana I-a când ai spus zicerea asta?

—Eu, Domnule,

—Pentru ce ?

—Pentru că-eu am vorbit.

—Care'i persoana II-a ?

—Mata, Domnule.

—Pentru ce ?

—Pentru că eu cu mata am vorbit.

—Și care'i persoana a III-a ?

—Mama, Domnule.

—Pentru ce ?

—Pentru că despre dânsa am vorbit amândoi.

—Bine, Dimitriule, văd că par'că ai priceput despre ce am vorbit; ia întreabă-mă amù și tu pe mine ceva să mă încredințez și mai bine, priceput am fost ? Intreabă-mă așa cam cum te-am întrebat eu.

Băetul, stătu puțin pe gânduri—așa'i învațase Creangă „întâi să se gândească și pe urmă să vorbească,“ și apoi puse lui Creangă următoarea întrebare:

—Domnule, ce face cucoana matale.

Ochii lui Creangă se umplură de lacrămi ; cu glasul înnecat în plâns spuse baiatului :

—Hei !.... măi ţâcă !.... cucoana mea o fi amù un pumn de ţărnă!

Şi nu mai putu vorbi.

Cursurile se suspendară, clopoţelul sună 12—eşirea elevilor la masă—iar noi ne luarăm drumul spre şcoala normală ducând în sufletul nostru, impresia vie a lacrămilor lui Creangă, isvorîte cu prilejul predării pronumelui.

M. Lupescu.

Din viaţa lui Ion Creangă

Creangă era un om modest în toate, popular şi tare sever. Feciorului lui, Constantin, care era în şcoala militară se zice că-i era tare ruşine că în toată şcoală era numai el fecior de popă. Colegi de ai lui erau tot fii de boeri cu dare de mână pe când el fecior de popă.

Se spune că odată pe când Creangă se plimba cu fiul-său prin târgul Eşilor, s'au oprit la o cafenea din strada Golia, din faţa primăriei· aşezându-se la o masă de afară. Acolo lume aleasă, şi feciorul lui Creangă se simţea cam ruşinat cu tată-său. Mai cu seamă când trecu pe acolo un apar cu cobiliţa în spate şi când tatăl lui, preotul Ion Creangă intră în vorbă cu el, tânărul Creangă nu mai putu răbda şi se sculă de acolo făcându-se că se plimbă încoace şi încolo. Ion Creangă însă foarte liniştit îşi urmă convorbirea cu aparul (pe care pesemene că-l cunoştea) sfătuindu-l să se mai lese de băutură şi să-şi dea feciorii la şcoală. El observase ruşinea feciorului şi pricina pentru care el se plimba; şi-l chemă strigându-l :

—„Costache, vino încoace ! Şi apropiindu-se cam cu teamă, Creangă îl întrebă :

—„Pentru ce te-ai dus de lângă mine când a venit aparul ? Ţi-a fost ruşine ?

—Nu, zise băiatul, m'am dus să mă mai plimb.

—Aşa ? Atunci cereţi ertare dela creştinul de care ţi-a fost ruşine şi zi de trei ori după mine :

—„Iartă-mă, domnule apar“; şi fu nevoit în faţa lumei care era acolo, să facă ceia ce îi poruncise tatul său, nemuritorul *Ion Creangă,*

[Comunicată de Zahei Grigoriu nepotul lui Creangă din Humuleşti-Neamţ]

Petru Gh. Savin, şi Gh. V. Şuşnea.

Zahei Grigoriu ne spune că din lucrurile lui Creangă el mai păstrează şi stâlpul de la prichiciul hornei, de care Creangă lega motoceii cu care se jucau mâţele.

Părinții lui stau în chiar casa în care a copilărit Creangă dar acum reparată de ei.

Din viața lui Ion Creangă

Ion Creangă săturat de sgomotul și praful orașului Iași, plănuise în timpul când se culegeau viile, să se ducă și el la o vie a fratelui Zahei în apropiere de Iași.

Venind ziua hotărîtă pentru plecare, Zahei vine la el să-l ia cu o trăsură frumoasă, trasă de doi cai. Insă Ion Creangă căruia nu-i plăceau aseminea luxuri, îi zise lui Zahei :

—„Dacă ești bucuros să merg și eu la via ta, să-mi aduci un cotigar (ghiociu) fără scoarțe".

Zahei fiind mai mic și iubitor fratelui său, îi îndeplini cererea deși nu-i cam plăcea gustul fratelui său, și-i aduse un cotigar fără scoarțe, cum îl ceruse.

Creangă călare pe scândura de pe inima cotigarului și cu picioarele bălălăind, plecă înspre vie străbătând ulițele Iașului. Ajuns la vie cam pe vremea prânzului, Creangă mâncă niște răcituri de la un gospodar, și i se plecă, dar se îndreptă îndată.

El mai obicinuia se se ducă la Prut să prindă scoici pe care le mânca cu multă pofta.

Humulești-Neamț. **Zahei Grigoriu.**

Rămășițí dela Ion Creangă.

Academia Română păstrează :

1.—*Un portret instantaneu a lui Ion Creangă din tinerețâ.*

2.—*Fluerul de lemn a lui Ion Creangă.*

3.—*Cașcheta de casă a lui Ion Creangă.*

[Creșterile colecțiunilor din 1907 Maiu—August, p. 127].

T. P.

Se va publica în anul viitor, tot ce ni se va mai trimete asupra vieței și lucrărilor lui Ion Creangă.

„ION CREANGA"

Revistă de limbă. literararatură şi artă populară.

Cuprinsul anului II.

9.— Orații (7—18).

Gh. Ciurescu: După cântec de stea, 3, 238; *Fl. Cristescu*, Povestea necredinciosului, 206; *V. Sala*: Inchinăciune la nuntă, 268; *Ioan Zotta*: Inchinarea paharelor la nuntă, 154; *I. O. Zugravu*: Iertăciune, 97.

10.—Colinde (3—8).

I. Boca: 160; *M. Boca*: 47; *Tudor Pamfile*: 23; *Al. Vasiliu*: 108, 125.

11.—Plugușor (3).

Pr. I. C. Beldie: 8; *Tudor Pamfile*: 29; *Dobre Ștefănescu*: 7.

12.—Sorcova (1).

Dobre Ștefănescu: 1.

13.—Cântece de stea (1).

Gh Ciurescu: 63.

15.—Vasilca (1).

Dobre Ștefănescu: 15.

16.—Bocete (1).

I. Boca: La o fată, 129.

17.—Gâcitori (45).

I. Boca: 183; *P. Cârstean*; 294; *I. G. Ciorescu-Bogdana*: 183; *N. I. Dumitrașcu*: 183; *D. I. Farcașanu*: 294; *P. S. Mihai*: 183; *D. Mihalache*: 294; *A Moisei*: 183; *T Popovici*: 182; *P. G. Savin*: 183; *G. V. Șușnea*: 294.

18.—De-ale copiilor. (53).

Pr. I. C. Beldie: 62, 101; *G. Coatucerna*: 23, 149; *Fl. Cristescu*: 43; *N. I. Dumitrașcu*: 232; *P. S. Mihai*: 44; *Alex. Morariu*: 232; *Spiridon Popescu*: 62; *T. Popovici*: 149; *P. G. Savin*: 122, 233; *St. Stănescu-Bărceanu*. 150.

19.—Cântece bătânești (4—12.)

M. Brateș: Barbu, 119; *D. Mihalache*: Gheorghe Ardeleanu, 209, Lia-Ciocârlia, 262; *I. Neculau*: Codrean și mocanii, 160; *V. Savel* Ciumănaș, 87; *P. G. Savin*: Iancu, 291; *St. Stănescu-Bărceanu*: Nicola-Nicolcea, 67; Mărin, 291.

20—Cântece (116—358).

M Adam: 52, 106; *C. D. Andriescu*: 108, 132; *Pr. I. C. Beldie*: 21, 78, 79, 191, 300; *Mărioara G Bercea*: 301; *I. Boca*: 75, 103, 215; *M. Boca*: 132, 190; *M. Brateș*: 19; *P. Cârstean*, 217; *V. I. Căuea*: 161.

20 —Vorbe adânci (*19—61*).

21.—*O samă de cuvinte (121—420)*.

22 —*Glume, jitii şi taclale* (20—67).

Din perspectiva vremurilor de astăzi, s-ar putea ca tot zbuciumul ce s-a produs în jurul revistei „Ion Creangă" să nu fie înțeles aşa cum se cuvine. Să nu uităm însă că pentru generația care a trăit în perioada renaşterii naționale, când se pregătea Unirea cea Mare, era hotărâtor să-şi cunoască rădăcinile, identitatea. Şi acest lucru nu se putea realiza decât apropiindu-se de cel mai expresiv şi mai bogat document al istoriei noastre, adică de satul românesc. Iată de ce, ideea restituirii acestei prețioase colecții de documente etnologice – devenită astăzi o raritate bibliografică – nu trebuie privită ca o simplă încercare de a se pune în circulație valorile locale, ci ca pe un autentic act de cultură în beneficiul neamului.

Ion H. Ciubotaru

ISBN 973-8076-81-1
Vol. I 973-8076-82-X